

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MECĀLİSÜ'N – NEFĀYİS'İN İKİ NÜSHASININ
KARŞILAŞTIRILMASI

Hazırlayan
Hanife GEZER

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Vahit TÜRK

Mayıs 2012
KAYSERİ

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

MECĀLİSÜ'N – NEFĀYİS'İN İKİ NÜSHASININ
KARŞILAŞTIRILMASI

Hazırlayan
Hanife GEZER

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Vahit TÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mayıs 2012
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılırken bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Hanife GEZER

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Mecâlisü’n – Nefâyis’in İki Nüshasının Karşılaştırılması” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Hanife GEZER

Danışman

Prof. Dr. Vahit TÜRK

Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

ABD Başkanı

Prof. Dr. Vahit TÜRK danışmanlığında, Hanife GEZER tarafından hazırlanan “Mecâlisü'n - Nefâyis'in İki Nüshasının Karşılaştırılması” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **Yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

15.06.2012

JÜRİ:

Danışman : Prof. Dr. Vahit TÜRK

Üye : Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

Üye : Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 27.06.2012 tarih ve ...13..... Sayılı kararı ile onaylanmıştır.

27.06.2012

ÖNSÖZ

12. ve 13. yüzyıllar Türk dilinin ses ve şekil bakımından büyük ve esaslı gelişmelere uğradığı bir dönemdir. 13. yüzyılın sonundan itibaren birbirinden farklı edebî lehçeler, yazı dilleri meydana gelmeye başlamıştır. Önemli değişikliklerin görüldüğü Orta Türkçe döneminde yer alan bu lehçe ve yazı dillerinden Eski Oğuz Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi, Batı Türkçesini oluştururken Türkistan'da gelişen Türk dili için ise genellikle Doğu Türkçesi tabiri kullanılmıştır.

11. yüzyıldan 20. yüzyılın başına kadar devam eden Türkistan Türk yazı dilinin gelişmesindeki üçüncü safha Çağatay Türkçesi'dir. 15. yüzyılın başından itibaren gelişmeye başlayan Çağatay Türkçesi, Nevâî'nin eserlerinde klasik şeklini almış ve en olgun seviyesine ulaşmıştır.

Çeşitli tür ve konulardaki her Nevâî eseri şüphesiz Nevâî'nin geniş kültürünü ve millî şuurunu ortaya koymakla beraber devrinin sosyal ve kültürel bir yönünü aydınlatmaktadır. Nevâî, Kâşgar'dan Kazan'a, Kırım'a, Delhi'ye, Tebriz'e ve İstanbul'a kadar bütün Türk dünyasında tanınmış, eserleri okunmuş, eserlerine nazireler yazılmış ve istinsah edilip çoğaltılmıştır.

Bu nedenle Nevâî'nin eserleri Çağatay ve Anadolu sahaları arasındaki lehçeler arası ilişkiyi ortaya koymamızda gerekli malzemeyi sağlamaktadır. Bu bağlamda Türkiye'deki kütüphanelerde de birçok nüshası bulunan ve Türk edebiyatında ilk tezkire olmasından dolayı büyük bir öneme sahip olan Mecâlisü'n – Nefâ'is'in Çağatay nüshası ile Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi bölümü 1675 numarada kayıtlı nüshanın karşılaştırılmasının lehçeler arası ilişkileri ortaya koyması bakımından gerekli bir çalışma konusu olduğuna karar verdik.

Müstensihi ve istinsah tarihi belli olmayan bu nüsha nes-ta'lik yazı ile yazılmıştır. Varak sayısı 87 ve satır sayısı 15'tir. Cilt, sırtı ve kenarları vişneçürüğü meşin, üstü ebrulu kâğıt mikrepli; zahriyede Esad Efendi'nin vakıf mührü bulunur. Başlık

yazılmamış. Sayfa kenarları cetvelsiz, bahis başlıkları ve şahıs adları kırmızı mürekkeple yazılmıştır.¹

Çalışmamız Giriş, Çağatay Türkçesi, Ali Şir Nevâî'nin Hayatı ve Eserleri, Mecâlis'ün – Nefâis Hakkında Kısa Bilgi, Anadolu Nüshası²nın Transkripsiyonlu Metni, Anadolu Nüshasıyla Çağatay Nüshasının İçerik Açısından Karşılaştırılması ve Anadolu Nüshasıyla Çağatay Nüshasının Dil Özellikleri Bakımından Karşılaştırılması bölümlerinden oluşmaktadır.

Bu konuyu seçmemde ve bundan sonraki tüm süreçte bana yol gösteren hocam Prof. Dr. Vahit TÜRK'e ve yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN'a teşekkür ederim.

Son olarak maddi ve manevi tüm yardımları için aileme şükranlarımı sunarım.

Hanife GEZER
15.05.2012

¹ Agâh Sırrı LEVEND, "Türkiye Kitaplıklarındaki Nevâî Yazmaları", TDAY, Belleten, s.201-205.

² Üzerinde çalıştığımız, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi Bölümü 1675 numarada kayıtlı nüsha Batı Türkçesiyle aktarılmış olduğu için müellif hattı nüshayla karşılaştırmada "Anadolu Nüshası" olarak zikredilmiştir. Çağatay nüshası için 2001 yılında Kemal Eraslan tarafından TDK yayını olarak çıkarılan yayın dikkate alınmış ve "Çağatay Nüshası" olarak zikredilmiştir.

MECÂLİSÜ'N – NEFÂYİS'İN İKİ NÜSHASININ KARŞILAŞTIRILMASI

Hanife GEZER

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi

Danışman Prof. Dr. Vahit TÜRK

ÖZET

“Yazma kültürünü” bilmek ve nüshaların karşılaştırmalı çalışmalarının yapılması, eserlerin yazıldıkları dönemler hakkında bilgi vermesi ve istinsah edildikleri lehçeler ya da diller ile müellif hattı nüshanın yazıldığı lehçeler ya da diller arasındaki ilişkiyi ortaya koymaları açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın konusu 1441-1501yılları arasında yaşamış, millî bir şuurla Türk dilini savunmuş ve kullanmış Türk edebiyatının en büyük şahsiyetlerinden biri olan Ali Şir Nevâî'nin Mecâlisü'n – Nefâyis adlı eserinin müstensihi ve istinsah tarihi belli olmayan Batı Türkçesine aktarılmış bir nüshası (Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 1675 numaralı yazma) transkribe edilmiş ve Çağatay nüshasıyla (Çağatay nüshası için 2001 yılında Kemal Eraslan tarafından TDK yayını olarak çıkarılan yayın dikkate alınmıştır.) içerik, söz varlığı, fonetik ve morfolojik açıdan karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak da bu çalışmayla Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan bu eserin nüshaları üzerinden Çağatay Türkçesi ve Eski Oğuz Türkçesi arasındaki ilişkiler benzerlik ve farklılıkları açısından ortaya koyulmuştur.

Bu bağlamda tezin amaçları şöyle sıralanabilir:

- a- Akademik çalışmalara ilk adım sayılabilecek bu yüksek lisans tezi ile bir Yeni Türk Dili araştırmacısının sahip olması gereken özellikleri kazanmak ve bundan sonra bu sahada yapılacak çalışmalara bir temel oluşturmak,
- b- Genelde, bütün Türk dünyasında eserleri istinsah edilip çoğaltılmış ve eserlerine nazireler yazılmış Nevâî'nin Türk dili için geçmişten günümüze önemine yeniden vurgu yapmak ve özelde söz konusu nüshaların karşılaştırması üzerinden Çağatay ve Eski Oğuz lehçesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için öncelikle Batı Türkçesine aktarılmış nüsha transkribe edilmiş, eserin yazıldığı dönemin sosyo-kültürel şartlarını ve Çağatay Türkçesi ile Eski Oğuz Türkçesi arasındaki ilişkileri ortaya koyan kaynaklar taranmıştır. Bu kaynaklardan yola çıkılarak iki nüshanın söz varlığı, fonetik ve morfolojik açıdan karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ali Şir Nevâî, Mecâlisü'n – Nefâyis, Batı Türkçesi, Çağatay Türkçesi

ABSTRACT OF MASTER'S THESIS**Hanife GEZER****Erciyes University Institute Of Social Sciences –****Department: Turkish Language and Literature Subfield: New Turkic Language****Title of the Thesis: Comparison of Two Copies's Mecâlisü'n – Nefâyis****Supervisor: Prof. Dr. Vahit TÜRK****ABSTRACT**

Working on manuscripts and their copies is important because of they give us information about their printed period. And they also give us information about relations between these dialects.

This thesis's subject is comparison of two copies Mecâlisü'n – Nefâyis who is written by Ali Şir Nevâî. These two copies will compare with respect to phonetic, morphology and vocabulary. Finally, with this study it will prove that relations between these dialects.

In this regard we can count these aims of our thesis:

a- to obtain qualifications of a turcology researcher and then provide a basis to Works in this field.

b- to lay emphasis on importance of Ali Şir Nevâî from past to present and to show relations between Chagatay and Old Oghuz dialects.

For accomplish these goals firstly we translated this copy which is written with West Turkic by transcription alphabet. And then we searched through the sources are interested in both of these copies and their socio-cultural conditions. Based on these sources we compared these dialects with respect to phonetic, morphology and vocabulary.

Keywords: Ali Şir Nevâî, Mecâlisü'n – Nefâyis, West Turkish, Chagatay Turkish

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.....	ii
KABUL ONAY SAYFASI.....	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vii
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
GİRİŞ	1
ÇAĞATAY TÜRKÇESİ.....	3
ALİ ŞİR NEVÂÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ.....	5
MECÂLİSÜ'N – NEFÂYİS HAKKINDA KISA BİLGİ	11
BÖLÜM 1:	
ANADOLU NÜSHASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ	17
BÖLÜM 2:	
ANADOLU NÜSHASIYLA ÇAĞATAY NÜSHASININ İÇERİK	
AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI.....	112
BÖLÜM 3:	
ANADOLU NÜSHASIYLA ÇAĞATAY NÜSHASININ DİL ÖZELLİKLERİ	
BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI.....	246
3.1. ALINTI KELİMELEER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA.....	246
3.2. TÜRKÇE KELİMELEER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA	250
3.3. KARŞILAŞTIRMAYA KONU OLAN KELİMELEERİN	
ALFABETİK DİZİLİMİ.....	257
3.4. FONETİK VE MORFOLOJİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRMA	270
KAYNAKÇA	303
EKLER.....	310
ÖZGEÇMİŞ	397

GİRİŞ

Ele geçen Türk yazı dilinin ilk örnekleri olan Orhun Abideleri metinlerinden itibaren takip ettiğimiz Türk yazı dili 11. yüzyıla kadar tek bir koldan gelişmiştir. 12. yüzyıldan sonra coğrafi ve kültürel değişmelerle birlikte biri Kuzeydoğu Türkçesi diğeri Batı Türkçesi olmak üzere iki Türk yazı dili meydana gelmiştir.

Kuzeydoğu Türkçesi 15. yüzyılda Kuzey Türkçesi ve Doğu Türkçesi olmak üzere iki yeni yazı diline ayrılmıştır. Kuzey Türkçesi, Kıpçak Türkçesi; Doğu Türkçesi ise Çağatay Türkçesi olarak da adlandırılmıştır.

Batı Türkçesi ise 12. yüzyılda oluşmaya başladığı anlaşılan ve bu dönemden itibaren metinlerini aralıksız olarak günümüze kadar takip ettiğimiz yazı dilidir. Batı Türkçesinin esasını Oğuz şivesi oluşturur.

Doğu Türkçesiyle yazılmış eserlerin Anadoluya getirilmesi, Oğuz Türkçesine aktarılması ve Oğuz boyuna mensup olmayan yazarların Oğuz Türkçesiyle yazı yazmaları bu eserlerde lehçeler arası ödünçlemenin yazıya ne şekilde yansıdığını takip etmemize olanak vermiştir. Bu eserlerle ilgili her bilimsel faaliyet lehçelerin birbirleriyle etkileşimlerini ortaya koymasının yanı sıra Türklük bilimi çalışmalarına da büyük katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın Konusu

Yukarıda bahsedilen hususlar göz önüne alınarak çalışmamızın konusunu tam olarak “Mecâlisü’n – Nefâyis’in İki Nüshasının Karşılaştırılması” olarak belirledik.

Çalışmanın Önemi

Bu çalışma müellif hattı nüsha ile istinsah tarihi ve müstensihî belli olmayan Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 1675 numara ile kayıtlı nüshanın karşılaştırılarak iki lehçenin birbiriyle ve o dönemde öne çıkan Arapça ve Farsça ile etkileşiminin ortaya konulması açısından önemlidir. İkinci olarak bu çalışma “yazma kültürü”nü ve “karşılaştırmalı metin çalışması”nı öğrenmemize vesile olması açısından değerlidir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma ile Mecâlisü'n – Nefâ'is'in Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 1675 numara ile kayıtlı nüshası ile Çağatay nüshası arasındaki farklar üzerinden iki lehçenin o dönemde Arapça ve Farsça'dan nasıl etkilendiğine ve lehçelerin birbirlerini nasıl etkilediklerine ışık tutmaya çalışacağız. Böylece geniş bir coğrafyaya yayılmış Türkçenin lehçeleri arasındaki etkileşimi ortaya koymak ile ilgili bir adım daha atılmış olacaktır.

Çalışmanın Yöntemi ve İçeriği

Bu araştırmada birinci bölüm olan “Batı Türkçesine Aktarılmış Nüshanın Transkripsiyonlu Metni”nde Arap harfleriyle yazılmış metin çeviriyazı işaretleri kullanılarak aktarılmıştır. İkinci bölüm olan “Anadolu Nüshasıyla Çağatay Nüshasının İçerik Açısından Karşılaştırılması”nda nüsha farkları ortaya konulmuştur. Son bölümde dönemin özellikleri göz önünde bulundurularak eserin nüshaları üzerinden iki lehçenin diğer dillerle ve birbirleriyle etkileşimleri sunulmaya çalışılmıştır.

Çağatay nüshasının yazıldığı dönemin şartlarını; sosyal, kültürel ve siyasi özelliklerini öğrenmek amacıyla tarihle ilgili kitap ve makalelere başvurulmuştur. Söz varlığı açısından karşılaştırma yapmak için dönemin önemli sözlükleri başta olmak üzere köken bilgisi sözlükleri ve lehçelerin sözlükleri kullanılmıştır. Fonetik ve morfolojik karşılaştırma için iki lehçenin gramer özellikleri incelenmiş, bu konuyla ilgili kaynaklar

taranmıştır. Bunun dışında Nevâî'nin hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi edinmek amacıyla “Türkiye Kütüphaneleri Veri Tabanı” taranmış ve müellifin üzerinde çalışma yapılmış diğer eserleri incelenmiştir.

ÇAĞATAY TÜRKÇESİ

Orta Asya Türk yazı dilinin gelişmesinde üçüncü evreyi oluşturan Çağatay Türkçesi Uygur ve Karahanlı Türkçelerinden sonra bu dil ve edebiyat geleneklerinin üzerine kurulan, 15. yüzyılda Nevâî ile büyük bir edebiyat ve kültür dili hâline gelmiş bir Türk lehçesidir.

Çağatay edebiyatının kurucusu olan Nevâî, Çağatay lehçesinden “Türkçe, Türkî, Türk tili”, edebî dil anlamında ise “Çağatay lafzı” olarak bahsetmiş olmasına rağmen 19. yüzyıldan itibaren Avrupalı yazarlar tarafından Cengiz Han'ın ikinci oğlunun adından gelen “Çağatay” kelimesi dil ve edebiyat terimi olarak kullanılmıştır.

A. Samoyloviç Orta Asya Edebî Türk dilini dört devreye ayırarak Çağatayca için artık bugün yaygınlaşmış bulunan görüşün temelini atmış, bu tasnife Fuad Köprülü itiraz etmiş, buna karşılık kendi tasnifini vermiştir:

İlk Çağatay Devri: 13. ve 14. yüzyıllarda önce Türkistan, Horasan ve İran sahalarında, Harezm'de ve sonra Altın Ordu'da gelişen edebî dil.

Klasik Çağatay Devrinin Başlangıcı: 14. yüzyıl sonlarından başlayıp 15. yüzyılın ortalarına kadar gelişen edebî dil dönemi

Klasik Çağatay Devri: 15. yüzyılın ikinci yarısını içine alan ve Nevâî ile başlayan edebî dil.

Klasik Devrin Devamı: 16. yüzyılda Babür ve Şeybâniler devri.

Gerileme ve Çökme Devri: 17 – 19. yüzyıllar³

³ A. Bican ERCİLASUN, Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Akçağ Yay., 2010, s.401- 405.

Aslında Köprülü ile Samoyloviç arasındaki fark isimlendirme farkıdır. Köprülü'nün itirazı dilin doğduğu coğrafya ile ilgilidir.

Bunun yanında Eckmann da Çağatayca'yı kendi içinde üçe ayırır:

1- Klasik Öncesi Devir (15.yy başları – 1465)

2- Klasik Devir (1465 – 1600)

3- Klasik Sonrası Devir (1600 – 20.yy başları)

Uygurca temelinde gelişen Çağatay Türkçesi diğer edebî diller gibi yerel lehçelerden veya halkın ortak dilinden birinin üzerine kurulmamış, aksine bazı yerel şivelerin (Andican gibi), Orta Asya edebî Türkçesi'nin ve onların karışımının kullanımından meydana gelmiştir. Çağatay lehçesinde Güney Türkçesi'nin özellikle de Azerbaycan Türkçesi'nin etkisi çok olmuştur. Bunda zamanın şair, yazar ve sanatkârlarının Tebriz, Herat ve Şirvan gibi kültür merkezleriyle temas ve ilişkisinin çok fazla olması etkili olmuştur.⁴

15. yüzyıl başından 20. yüzyıl başlarına kadar devam eden bu dönemde pek çok şair ve yazar yetişmiş, Çağatay Türkçesiyle yüzlerce eser meydana getirilmiştir. Timurlular zamanından itibaren Çağatay Türkçesi hakkında yazılan çok sayıda sözlük Türk dilinin gelişmesine ve Türkçenin yayılmasına katkıda bulunmuştur. Birçoğu Nevâî eserlerini anlamak için yazılmış olan sözlüklerden en önemlileri şunlardır:

Bedâyi'ü'l – Lugat

Abuşka Lügati

Fazlullah Han Lügati

Kitâb-ı Zebân-ı Türkî

Senglâh

⁴ Cevat HEYET, Türk Dilinin ve Lehçelerinin Tarihi Seyri, çev. M. ÖZTÜRK, TDK, Ankara, 2008, s.78

Hülāsa-i Abbāsī

El-Tamga-yı Nasirī

Behçetü'l – Lügāt / Lügāt-i Feth Ali Han Kacar

Buharalı Şeyh Süleyman Efendi Lügati⁵

ALİ ŞİR NEVÂÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ

Hayatı

Nizâmüddîn Ali Şir Nevâî, 9 Şubat 1441 tarihinde Herat'ta dünyaya geldi. Uygur Türklerindendir. Babası Kiçkine Bahadır Timurlular hizmetinde bulunmuştur. Nevâî küçüklükten itibaren Hüseyin Baykara ile birlikte büyümüş, birlikte öğrenim görmüş ve onun yanında siyasi hayata girmiştir.

1469 yılında Ebū Sa'îd Mîrza'nın Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan üzerine yürümesi sırasında Karabağ'da yakalanıp öldürülmesi neticesinde Hüseyin Baykara Horāsân'ı ele geçirip Timurlular tahtına oturdu. Bu dönemde Nevâî'nin ilk kabul ettiği görev mühürdarlıktı. Bundan sonra çeşitli görevler de yüklenen Nevâî vergi meselesinden dolayı Herat'ta meydana gelen bir ayaklanmayı bastırmıştır. Bu olay onun nasıl ileri görüşlü, fedakâr, yurt yönetiminde anlayışlı bir devlet adamı olduğunu ve halkın sevgisini nasıl kazandığını gösterir.

Kısa bir süre naiplik ve Esterābād'da valilik yapan Nevâî, 1501 tarihinde Herat'ta vefat etti ve hayattayken hazırlattığı Kudsiye cami yanındaki kabrine defnedildi.

Eserleri

Nevâî çeşitli tür ve konularda pek çok eser vererek Çağatay Edebiyatı için bir kuruculuk vasfı üslenmiştir. Nevâî için edebiyat her şeyden önce bir dil meselesi olmuştur. O, Türk dilinin kudretine inanmış ve Türk dilini bir ömür boyu titizlikle işlemiş dönemin

⁵ Zuhak Kargı ÖLMEZ, "Çağatayca Sözlükler", *Kebikeç*, 1998, S. 6, s.137-144.

aydınlarını Türkçe yazmaya teşvik etmiştir. Nitekim O, yazdığı eserleriyle ve millî şuuruyla Türk dünyası için bir kutup yıldızı olmuş, eserleri istinsah edilip çoğaltılmış, şiirlerine nazireler yazılmıştır.

Divanlar

1- Ğarā'ibü's – Şıĝar

Küçük yaşta (8-20 yaş arası) yazdığı şiirleri bir araya getirdiği için bu adı vermiştir. Eserin birçok nüshası bulunmaktadır.

2- Nevādirü's – Şebāb

Gençlik döneminde (20-35 yaş arası) yazdığı şiirleri bir araya getirdiği ikinci divanıdır.

3- Bedāyi' ü'l – Vaşat

Orta yaşlarda (35-45 yaş arası) yazdığı şiirlerin yer aldığı divanıdır.

4- Fevā'idü'l – Kiber

Ömrünün sonuna doğru (45-60 yaş arası) yazdığı şiirleri içerir.

5- Farşça Divanı (Divan-ı Fāni)

Farşça Divan'ında Fânî mahlasını kullanmıştır. Farşça Divan'ın üç nüshası bilinmektedir. Nuruosmaniye Kitaplığı, numara: 3850; Türk İslam Eserleri Müzesi, numara: 1952; Süleymaniye Kitaplığı, Hekimoğlu Ali Paşa Bölümü, numara: 632.

Hamse

6- Ğayretü'l – Ebrār

Didaktik tarzdaki bu mesnevi Nizamî'nin Mahzenü'l – Esrâr'ına nazire olarak 1483'de yazılmıştır. Bu eserde dinin belli başlı konuları ele alınarak dinî ahlâk üzerinde durulmuştur.

7- Ferhād u Şîrîn

Nevâî, 1484 yılında yazdığı bu mesneviyi Nizâmî'nin Husrev ü Şîrîn adlı mesnevisinden esinlenerek yazmıştır ancak asla ona benzemez. Hikâye, konunun merkezinde yer alan kahramanlardan Hüsrev yerine Ferhad üzerine kurulmuştur.

8- Leylî vü Mecnûn

Nevâî, aslına mümkün olduğu kadar sadık kalarak kimi motiflerini değiştirdiği bu mesnevisi 3500 beyittir. 1484 yılında yazıldığı tahmin edilen mesnevi, 38 bölümden oluşmaktadır.

9- Seb' a –i Seyyâre

Behram Şah'ın güzel cariyesi ile olan macerasına dayanan bu eserde Nevâî, Emir Husrev ve Nizamî'nin eserlerindeki yapıyı değiştirmiştir. 1484'de kaleme alınan ve elli babdan oluşan bu mesnevi 5000 beyit civarındadır.

10- Sedd –i İskenderî

89 bölüm, 7214 beyitten oluşan bu eser Nevâî'nin en hacimli mesnevisidir. Bu konu daha önce Firdevsî, Nizamî ve Câmî tarafından işlenmiştir. Nevâî diğer mesnevilerinde olduğu gibi bunda da çeşitli farklılıklar yaratmış ve İskender motifini farklı işlemiş ona Türk hükümdarlarının niteliklerini katmaya çalışmıştır.

Tezkireler

11- Mecâlisü'n – Nefâyis

1491-1492 yılında yazmıştır. Türk edebiyatında ilk tezkire olması bakımından önemli bir yere sahiptir. Sekiz bölüme ayrılmış olan eserin her bölümüne “meclis” adı verilmiştir. Sekizinci meclis bütünüyle Hüseyin Baykara'ya ayrılmıştır. Nevâî bu eserini hazırlarken Câmî'nin Bahâristân'ını, Devletşah'ın da Tezkiretü's – Şuara'sını örnek almıştır. Eserde başka kaynaklarda yer almayan Türk şairleri hakkında bilgi verilmiştir.

12-Nesāyimü'1 – Maḥabbe

Câmî'nin Nefehâtü'1 – üns min hazarâ'1 – kuds adlı Farsça tezkiresinin Türkçe'ye tercümesidir. 1495'de tercüme edilen bu eserde otuz dördü kadın olmak üzere 770 velinin hayat hikâyesi yer alır. Nevâî, Attar'ın Tezkiretü'1 – evliyâ'sındaki kimi biyografileri de eserine katmış bununla yetinmeyip Yesevi'den kendi dönemine kadar gelen birçok Türk şeyhini de eserine katmıştır. Eserin ikisi Türkiye kütüphanelerinde olmak üzere dört nüshası bulunmaktadır.

Dil ve Edebiyat Eserleri

13- Risâle –i Muammâ

Farsçadır.

14- Mizânü'1 – Evzân

Vezein kurallarını öğretmek amacıyla kaleme almıştır. Câmî'nin Aruz Risâlesi'ne nazire olarak yazılmıştır. Tam olarak ne zaman yazıldığı bilinmemektedir. Ömrünün son zamanlarında yazdığı düşünülen eserin 1492'den sonra yazıldığı tahmin edilmektedir.

15- Muhâkemetü'1 – Lugeyyn

Türkçe'nin Farsça kadar yetkin bir edebiyat dili olduğunu, hatta Farsça'dan üstün olduğunu ortaya koymak amacıyla 1499'da kaleme aldığı eserdir. İki dil arasındaki mukayeseye dayanan eserde özellikle Türkçe'nin sözcük dağarcığı yönünden Farsça'ya göre ne kadar üstün olduğu vurgulanmıştır.

Dinî ve Ahlakî Eserleri

16- Münâcât

Sinan Paşa'nın Tazarrunames'si gibi Tanrı'ya yakarış kitabıdır. Secili mensur tarzındaki eserin ne zaman yazıldığı bilinmemektedir.

17- Çihil Hadis

Hüseyin Baykara'ya ithaf edilmiştir. Câmî'nin aynı adlı eserinden 1482'de yapılmış bir çeviridir. Dörder mısralık kıtalardan oluşmaktadır.

18- Nazmü'l – Cevâhir

1485'de Hz. Ali'ye ithaf edilen Nesrû'l – le'âlî adlı eserin eklemelerle çevirisine dayanmaktadır. Nevâî bu çeviriyi yaparken kitapta yer alan Arapça vecize için bir rubaî yazmıştır.

19- Lisânü't – Tayr

3598 beyitten oluşan bir mesnevidir. Nevâî bu eserinde Fânî mahlasını kullanmıştır. Eserin yazılış tarihi 1499'dur. Attar'ın Mantıku't – tayr adlı eserine naziredir. Kendisi bu eseri için tercüme dese de eseri olduğu gibi aktarmamış, gereksiz gördüğü bölümleri çıkarmış ve yeni hikâyeler eklemiştir.

20- Sirâcü'l – Müslimîn

1500 yılında yazılmış 213 beyitlik küçük bir akaid kitabıdır. İlk 38 beyit giriş ve kitabı yazmanın sebebinin anlatıldığı bölümdür. Nevâî, eserde Hoca Ubeydullah Ahrar ile olan ilişkisini vurgulamış ve salat konusunda Ahrar'a olan borcunu ödemek amacıyla bu eseri kaleme aldığını belirtmiştir.

21- Maḥbûbü'l – Ḳulûb

Nevâî'nin son eseridir. Ahlak kitabı niteliği taşıyan eser üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde toplumdaki çeşitli tabakalar, çeşitli zümrelerden insanlar hakkında bilgi verir. Bu bölüm kırk fasıldan oluşur. İkinci bölümde çeşitli dînî, tasavvufî konular hakkında bilgi vererek iyi ve kötü davranışların neler olduğu üzerinde durur. Bu bölüm on babdan oluşur. Aşkın konu edildiği üçüncü bölüm ise avam aşkı, havas aşkı ve sıdıklar aşkı olarak üç bölüme ayrılmıştır. 1500 yılında yazılmış bu eserin Türkiye kitaplılarında ve yurt dışındaki çeşitli kütüphanelerde olmak üzere yirmi altı nüshası bulunmaktadır.

Tarihî Eserler

22- Tarih –i Enbiyâ vü Hükemâ

1485’de yazılan bu eserde Hz. Âdem’den Hz. Muhammed’e kadarki peygamberlerle belli başlı bilgiler hakkında menkıbeler yer almaktadır. Mensur bir eserdir.

23- Tarih –i Müluk –i Acem

Nevâî bu eserinde İran hükümdarlarını dört hanedana göre sınıflandırarak İran’ın efsanevî tarihini anlatır. Eserde Pişdadiyan, Keyaniyan, Eşkaniyan ve Sasanîlere yer verilir; dînî ve tarihî mitoloji hakkında geniş bilgi yer alır. 1485’den sonra yazılan bu eser mensurdur ancak içinde yer yer iki beyitlik şiirler de yer almaktadır.

24- Zübdetü’t – Tevârih

Kaynaklara göre Zübdetü’t – Tevârih, Tarih –i Enbiya vü Hükemâ ve Tarih –i Müluk –i Acem’in birleşmiş biçimidir.

Biyografik Eserler

25- Hâlât –ı Seyyid Hasan-ı Erdeşir

Nevâî, bu eserde yakın dostu Seyyid Hasan –ı Erdeşir’in hayatı ve fikirlerini anlatır. Nevâî, Mecâlisü’n – Nefâyis’in ikinci meclisinin sonunda da yer verdiği Hasan Erdeşir’den övgüyle bahseder.

26- H̱amsetü’l – Mûteḥayyiṟin

Nevâî’nin bu eseri yakın dostu Câmî için 1492-1496 yılları arasında yazdığı tahmin edilmektedir. Câmî’nin ölümünden sonra yazılmış olan eser bir mukaddime, üç makale ve bir hatimeden oluşmaktadır. Eserini risale olarak tanımlayan Nevâî, beş bölümde de okuyucuları hayrete düşüren sözler olduğu için risalesine H̱amsetü’l – Mûteḥayyiṟin adını verdiğini belirtir.

27- Hālāt –ı Pehlevān Muḥammed

Nevâî'nin yakın dostu Pehlevan Muhammed'in ölümü üzerine kaleme aldığı biyografik tarzda bir eserdir. Aynı zamanda devrinin kültür, edebiyat, tıp ve sosyal hayat gibi yönlerinde de ışık tutan bu eserin İstanbul kitaplıklarında üç, Paris'te bir olmak üzere dört nüshası bulunmaktadır.

Belgeler

28- Vakfiyye

Nevâî'nin kendisinin ve yakın dostu Hüseyin Baykara'nın yaptırdığı vakıfları anlattığı bir eserdir. Mensur olarak yazılmış olan eserin arasında şiirler de yer almaktadır.

29- Münşe'ât⁶

Nevâî'nin mektuplarını topladığı eseridir. Bu mektupların içinde Hüseyin Baykara'ya ve Bediüzzaman'a yazdığı mektuplar da yer almaktadır.

MECÂLİSÜ'N NEFÂYİS HAKKINDA KISA BİLGİ

14. - 16. yüzyıl Orta Asya kültür ve edebî hayatına ışık tutan Mecâlisü'n – Nefâyis aynı zamanda Türkçe ilk şairler tezkiresi olması açısından da büyük öneme sahiptir. Mecâlisü'n – Nefâyis, eserin ikinci meclisinde Nevâî'nin belirttiğine göre 1490 tarihinde yazılmıştır. S. Ganiyeva bu eserin Nevâî tarafından yapılan ilk redaksiyonuna ait olduğunu ve ikinci redaksiyonunun ise Paris, Leningrad, Taşkent ve Viyana nüshalarına dayanılarak bir başkası tarafından 1498'de yapıldığını ileri sürmekte, buna delil olarak da Nevâî'nin 1498 yılında Meşhed'de İmâm Rızâ türbesini ziyaret ettiğini, 23 şair hakkında bilgi topladığını ve bunları da esere dâhil ettiğini göstermektedir.⁷

Nevâî eserine Mecâlisü'n – Nefâyis adını verdiğini ön sözünde belirtmiştir. Allah'a hamd ve Hz. Muhammed'e selam ifade eden iki dörtlülle başlayan eser “meclis” adı

⁶ Zühal ÖLMEZ, “Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı Üzerine Araştırmalar”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.5, S.9, 2007, s.191-196.

⁷ Kemal ERASLAN, *Mecâlis'ün Nefâyis*, TDK, 2001., XXXII – XXXV.s

verilen sekiz bölümden oluşur ve bu sekiz bölümde 459 şair, yazar ve âlim hakkında bilgi verilir.⁸ Son bölüm olan sekizinci meclis bütünüyle Nevâî'nin çocukluk arkadaşı Sultan Hüseyin Baykara'ya ayrılmıştır.

Eserde Gedayi gibi başka kaynaklarda yer almayan 43 Türk şairi hakkında bilgi verilmiştir. Mecâlisü'n – Nefâyis, tezkirecilik alanında Anadolu sahasındaki tezkireciler için örnek olmuş ve Anadolu tezkireciliğini etkilemiştir.

Nüshaları

Mecâlisü'n – Nefâyis'in Türkiye ve Türkiye dışındaki kitaplıklarda pek çok yazma nüshası bulunmaktadır.

Türkiye Dışındaki Nüshaları

Paris Bibliothek National Nüshası

Bibliothek National Supplement Turc, 316-317 numarada bulunan külliyatın 302b-329b yaprakları arasında yer almaktadır. Ali Hicrânî tarafından 1526'da Herât'ta istinsah edilmiştir. Ganiyeva bu nüshanın ikinci redaksiyon olduğunu kabul etmektedir.

Leningrad Nüshası

Mecâlisü'n – Nefâyis külliyat olan yazmanın 587b-613b yaprakları arasında yer almaktadır.

Viyana Devlet Kütüphanesi Nüshası

1497-1498 yıllarında Herât'ta istinsah edilmiştir. Ganiyeva'ya göre bu nüsha ikinci redaksiyondur.

⁸ Süyuma Ganiyeva, "*Devr Edebi Közğüsü*", çev: Prof. Dr. Vahit TÜRK, Yrd. Doç. Dr. Yasin ŞERİFOĞLU. (Yayınlanmamış Makale)

Bakü Nüshası

1538-1539 yıllarında istinsah edilmiştir. Ganiyeva bu nüshanın birinci redaksiyon olduğu görüşündedir.

Taşkent Nüshası I

1490-1491 yıllarında istinsah edilmiştir. Ganiyeva'ya göre istinsah tarihinden dolayı bu nüsha birinci redaksiyondur.

Taşkent Nüshası II

1842-1843 yıllarında istinsah edilmiştir. İkinci redaksiyondur.

Türkiye'deki Nüshaları

Topkapı sarayı Revan Nüshası, nu. 808

Bu numarada kayıtlı olan bir Nevâî külliyyatı içinde Mecâlisü'n – Nefâyis 659b-693a yaprakları arasında yer almaktadır. Külliyyat Dervîş Muhammed Tâki tarafından 1503 yılında Herât'ta istinsah edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, nu. 4149

Türkçe yazmalar nu. 4149 (müzedede). Mecâlisü'n – Nefâyis mecmuanın 404b-562a yaprakları arasında yer alır. Bu nüsha Muhammed Yunus-i Şehr-i sebzî tarafından 1874-1878 yılları arasında Taşkente istinsah edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, nu. 841

Bu nüsha Burhan bin Zeyni'l – Hâfi tarafından 1535 tarihinde istinsah edilmiştir.

İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi, nu. 178

Yazmanın müstensihisi ve istinsah tarihi belli değildir.

Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih bölümü, nu. 4065

Bu numarada kayıtlı bulunan külliyat içindeki Mecâlisü'n – Nefâyis nüshası külliyatın 657b-688a yaprakları arasında yer almaktadır. İstinsah tarihi ve müstensihi belli değildir.

Süleymaniye Kütüphanesi, Es'ad Efendi bölümü, nu. 1675

Yazmanın müstensihi ve istinsah tarihi belli değildir.

Sülemaniye Kütüphanesi, Kılıç Ali Paşa bölümü, nu. 800/ 2

Mecâlisü'n – Nefâyis yazmanın 40b-155b yaprakları arasında yer almaktadır. Müstensihi Pîr Ahmed bin İskender olup 1526 yılında istinsah edilmiştir.

Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya bölümü, nu. 2045

Yazmanın müstensihi Muhammed bin Hâcî Mahmud olup 1541 yılında Şam'da istinsah edilmiştir.

Bayezid Devlet Kütüphanesi, Veliyüddin Efendi bölümü, nu.2661

Yazmanın müstensihi ve istinsah tarihi belli değildir.

Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Efendi kitapları, Tarih, nu. 779/ 1

Mecâlisü'n – Nefâyis 1b-61b yaprakları arasında yer almaktadır. Yazmanın müstensihi ve istinsah tarihi belli değildir.

Millet Kütüphanesi, Cârü'llâh Efendi kitapları, nu. 1573

İstinsah tarihi 1528 olan nüshanın müstensihi belli değildir.

Ankara Üniversitesi, DTCF Kütüphanesi, İsmail Sâib Efendi kitapları, nu. 1/2286

İstinsah tarihi 1555 olan nüshanın müstensihi belli değildir.

Ankara Genel Kitaplığı, nu. 634

Yazmanın müstensihî ve istinsah tarihi belli değildir.

Tercümeleri

Eserin Farsça'ya dört tercümesi bulunmaktadır:

Fahrî-i Herâtî tercümesi

Mecâlisü'n – Nefâyis ilk defa Fahrî bin Sultan Muhammed Emîrî-î Herâtî tarafından Letâ'if-nâme adı ile muhtemelen 1522 yılında Farsça'ya tercüme edilip Safevî hükümdarı Şah İsmail ve oğlu Sam Mirzâ'ya takdim edilmiştir. Mütercim tercümesine İran'daki Türkçe yazmalara dayanarak bazı laveler yapmış ve eserin sonuna 9. bir bölüm ekleyerek bu bölümde Nevâî'nin bahsetmediği 188 kişiyi anlatmıştır. Hatime kısmını ise Nevâî'ye tahsis etmiştir.

Muhammed-i Kazvînî tercümesi

Muhammed bin Mubârek el- Kazvînî'nin İstanbul'da 1521-1523 yılları arasında istinsah edip Yavuz Sultan Selim'e takdim ettiği ikinci tercümedir. Eseri yedi meclise ayırmış, Hüseyin Baykara'ya ait sekizinci meclisi özetleyip Türkçe matlaları seçip sekizinci meclisi de yedinci meclise dâhil etmiştir.

Şâh-alî bin Abdu'l-alî tercümesi

Şâh-alî bin Abdu'l-alî tarafından yapılan üçüncü tercümedir. Özbek hanlarından Sultan Dîn – Muhammed adına kaleme alınmıştır.

Abdu'l-bâkî Şerif-i Rizevî tercümesi

Mecâlisü'n – Nefâyis'in dördüncü tercümesidir. Abdu'l – bâkî Şerif-i Rizevî tarafından Hindistan'da yapılan tercümedir.

*Bu tezde benimsenen transkripsiyon alfabesi şudur:

Latin	Arap	Latin	Arap
a	آ, ا	ā	آ, ا
e	ه, ا	b	ب
c	ج	ç	چ
d	د	ġ	غ
f	ف	h	ه
ħ	ح	ħ	خ
ı	اي, ي	i	اي, ي
ī	اي, ي	ī	اي, ي
ķ	ق	k	ك
m	م	l	ل
ñ	ك	n	ن
ng	نك	o	او, و
ō	او, و	ö	او, و
p	پ	r	ر
s	س	ş	ص
š	ث	ş	ش
t	ت	ţ	ط
u	او, و	ū	او, و
ü	او, و	v	و
y	ي	z	ز
z, ɖ	ض	z	ط
z̄	ذ	j	ژ
ʿ	ع	ʿ	ء

BÖLÜM 1:

BATI TÜRKÇESİNE AKTARILMIŞ NÜSHANIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

*Metin çeviri yazı işaretleriyle aktarılırken kişilere ait Farsça beyitler aktarılmamış üç nokta (...) işaretiyle gösterilmiştir.

1B

1- yüz hamd anga kim yasap ciḥān bostānı

eylep yüz ü zülfdin gül ü reyḥānı

2- kıldı yasağaç bu bāğ-ı fera' efzānı

nazm ehlin anıng bülbül-i hoş elḥānı

3- ve durūd-ı nāma' dūd ol ḥalīfe-i ma' dum ve vücūd ki:

4- tā taḥt-ı feṣāḥat evcide tapdı nişest

her nazm ki astı zümre-i nazm perest

5- hem nazımınıng pāyesi boldı şikest

hem nazmını kıldı qarā tofraḫka pest

6- ḥurdebānler ḥıdmetinde ve ḥired-āyīnler ḥaḫḫında ma' ruż ol ki nazm-ı kelām rütbesi

7- rif atinde işbu delīl kāfidür ki ānuñ muḫābelesinde ' arab fuṣāḥası 8- belāgat

ziverleriyle nümāyişlik ve feṣāḥat gevherleriyle ārāyişlik 9- ra' nālarına cilveperler idi

ve da' vī kūs-ı āvāzesin felege 10- yetiştürirler idi ḥazret-i melik-i ' allāmuñ kelām-ı

mu' ciz niżāmı

2A

1-cibrîl-i emîn hüceste fercâm vasıtasıyla hayrû'lenâm 'aleyhittahıyyetü 2- ve's – selâma nâzil oldu pes nazm 'ilmi kı'illeri ve şi'r fenni 3- kâmilleri ki dağâyık dürr-i pâkinüñ baır-ı 'ummâni ve ma'âni l'al-i âteşnâkining 4- kâni 'aziz-i hayl ve şerîf-i kıavm oldukları ciıhetden nâm ve şıfâtları 5- zaman-ı şahâyıfden ve devrân-ı şafâyihden mahv olmasun deyü taşnîf ehli 6- te'liflerini ve te'lif hayli taşnîflerini fuşul ve ebvâb ile ârâste 7- ve pîrâste ve kitâblarını bu cemâ'at zıkrıyle pür zıb ü zıynet 8- itmekdedürler bunlardan biri hazret-i mahdümî şeyhü'l-islâm mevlânâ 9- nureddîn 'abdurrahman câmi meddezelluhu irşâduhudur

10- ol kim bu tokuz felegi 'aql itse hayâl

deryâ-yı 'ulûmına bolur kıatre mişâl

11- tâ çeşme-i tab'ı dehre açdukda zülâl

hayvân şuyı ile eyledi mâl – â – mâl

12- böyle büzürgvâr 'âlî – miqdâr bahâristân nâm kitâbında sekiz 13- ravza açmaqla sekiz cennet ravzaları hacâletden gözlerine 14- ihtifâ perdesi çekmişlerdür ve anı sultân-ı şâhibkıran 15- ismi ziverleriyle müzeyyel ve elkıbı gevher-ile mükellel idüp

2B

1-bir ravzasını mevzûn nevâlî belâbil ve maıbu' sadalı 'anâdil 2-gülbengiyle reşk-i nigâristân-ı çin ve firdevs-i berin kılmışdur 3- ve emir devletşah ki horâsan mülkinüñ aşıl mırzâdeleri 4-beyninde faıl u dâniş ziveriyle beıremend ve faır u kıanâ'at sa'ati [sa'adeti]⁹ 5- tâciyle serbüleddür bu daıı sultân-ı şâhibkıran nâmına tezkire 6-tü's şuarâ isminde kitâb yazup vâkı'â çok zaımet keşide 7-ve bu tâ'ıfeyi güzel cem' eylemişdür bu babda daıı resâ'il 8-ve kütüb var ammâ mecmû'ı muıaddem geıen şuarâ ve fışahâyı zıkr iderler 9-bu hüccet-i zamân ve ferıunde devrân şuarâ ve hoş

⁹ Bu kelime müstensih tarafından "sa'ati" olarak yanlış aktarılmıştır. Bu nedenle cümlenin anlam bütünlüğünün bozulmaması amacıyla "sa'adeti" şeklinde aktarılmıştır.

ṭab‘ larıki **10-** sultān-ı şāhibkırān yümn-i devletinde ve netice-i terbiyetinde şı‘rlerinüñ
11-ekşer üslubunda betaḥsiş ğazel ṭavrında şā’irlerden ruḥ-**12-**āsā ve neşāṭ efzādur
terkib-i selāset ve leṭāfetin **13-**bu revnaqlara ve ma‘ni-i nezāket ve ğarābetin bu şartlara
getürmüşlerken **14-** isimleri ol cemā‘at zümresinde bulunmağdan maḥrūm ve sözleri
15-ol tertīb ve ḳā‘idede nā-ma‘lūm olduğundan şikeste ḥāṭıra

3A

1-geldiki bir niçe varaḳ yazup bu ‘aşır şu‘arāsı ve bu devir zurefāsı **2-**isimlerini anda
sebt ola tā bu niyāzımdeler muḳaddem ki şu‘arā **3-**ekābiri zeylinde mezkūr ve bu
peyrevler ol rehberler ḥaylinde meşūr **4-**olalar bu ciḥetden sultān-ı şāhibkırān
ḥazretlerinüñ velādet-i **5-**hümāyūnları zamānından rüz-efzūn devletleri devrānına dek ki
6-ḳıyāmete dek berḳarar ve ‘ālem inkırāzına dek pāyidār ola **7-**anlar ki faḳīr eşidüp
lākin ḥidmetlerine yetişmedigim ve anlar ki **8-**ḥidmetlerine yetüşüp ancak bu fenā dārü’l
ğurūrdan beḳā **9-**daru’s sürūra intikāl idenler ve anlarki ḥālā bu ferruḥ zamanda
zāhirdürler **10-**ol ḥazretüñ zāt-ı meleki şifatına meddāḥ ve serāyende **11-**cem‘ olanlaruñ
netāyic-i ṭab‘ından birer miḳdār nişāne yazılmaḳ için **12-**bu maḳşūda bed’ ve sekiz
kısm olunup her kısım nefisī bir meclisle mevsūm **13-** ve mecmū‘una mecālisü’n –
nefais nām ḳonıldı **EVVELKİ MECLİS** **14-**cemā‘at-ı maḥādīm ve ‘azizler ki faḳīr
anlaruñ şerīf zamānınıñ **15-**āḥirine yetişdim ve mülāzemetleri şerefiyle müşerref
olmadım ol cümleden

3B

1-sālik-i eṭvār ve kāşif-i esrār **ḥazret-i mīr ḳāsım envār** **2-** ḳuddise sırruhu her neḳadar
anlaruñ rütbesi şā‘irlik pāyesinden **3-** yukarıca ve velāyet ehli zümresinden taşraca
ammā ḥaḳāyık **4-**ve ma‘ārif edāsında nazm libāsı dilpezirçe olduğün iltifāt **5-**iderler
teyemmün ciḥetinden bu muḥtaşar anlaruñ ism-i şerīfiyle ibtidā **6-**olundu mīrḳāsımuñ
aşlı azerbaycāndan ve mevlūdu serāb nam ḳaşabadan olup **7-**gençliğinde şeyḥ şadeddīn-
i erdebilī **8-**ḳuddise sırruhuya mürīd olup şūfiye ādāb-ı ṭariḳın tekmiāl **9-** ve şeyḥ
işaretiyle ḥorāsāna geldiler az vaḳitte ḥalāyık mīr-i **10-**mümī-i ileyḥüñ ḥidmeti

muhabbeti harâretiyle ğavgaya başladılar pâdişâh-ı 11- zamân mîrûn ihrâcına hükm itmekle belh ve semerkand tarafına varup 12-bir müddetden soñra tekrâr darü's salţanaya 'azimet eylediler yine çağatây 13- mîrzâdeleri belki ulus azâdeleri mürîd olup hücûma 14-başladılar revişleri pâk ve nefesleri âteşnâk olmağla 15-ğalk ğâyet nazımlarına mâ'îl ve şi' rlerini okuyup yazmağa

4A

1-râğib olmaları dîvân cem'ine bâ' iş oldu ve enisü'l ' aşıkın 2-nâm muhtaşarca mesnevi nazm eylediler ve terci' dağı söylediler 3-teberrük ciĥetinden iki maţla' yazıldı biri bu ki 4-... 5- biri dağı bu ... 6-... fakîr üç dört 7- yaşında iken ' azizler bu soñraki mışra' ı okumağ teklîfiyle 8- ĥayret izĥâr iderler idi ve mesnevileri ĥazret-i mevlânâ 9-celâleddîn-i rûmî ĥuddise sırruhunuñ remel-i müseddes meşnevisi 10-vezninde vâĥi' olmuşdur ... 11-bu mışra' meşnevisindendür güyâ maĥşûd kendüleridür ve terci' lerüñ 12- bendi bu beyitdür ... 13- ... ve ol ĥazretüñ mübârek 14- merĥâdı câm vilâyetinde ĥircird ĥaşabasındadır fakîr ol âsitâne 15- cârûbkeşlerindenim ve vefâtı sene ĥamse ve şelâşeyn ve şemâne

4B

1-vi'ede vâĥi' dur yuzâru ve yeteberrûke bih **mîr maĥdum** 2-ĥazret-i mîr ĥâsıma ĥalîfe ve ferzend ve maĥbûb meşâbesinde 3- idi pederi mekkeden ĥazret-i imâm ' ali mûsa er-rıza 4- ' aleyhitteĥıyyetü-vesşenâ ziyâretine meşĥede gelüp ' avdetinde 5- nişâbûrda ketĥüdâ olup mutavaţţın oldu bâri 6- ta' âla aña üç oğul ' inâyet ĥıldı ki küçügi 7-bu mîr maĥdum ki ismi seyid muĥammeddür şehre taĥşile gelüp 8-zâhir ' ulûmın tekml ĥıldığı ĥalde ĥazret-i mîr ĥâsımuñ 9-zuĥûr ve şöĥreti vaĥtı idi ol ĥazretüñ ĥidmetine yetüşüp 10-mürîd ve vâbeste oldu ĥazret-i mîr anuñ terbiyet ve tekmline 11-meşĥûl olup ' aţîm riyâzetler ve şedîd ĥidmetler 12-buyurdılar çün mîr maĥdum pâk tînet ve şâĥib-i 13-devlet yigit idi ol ĥidmetleri men ĥadime ĥudime (من خدم خُدم) mazmûnuyla 14-olĥadar edâ eylediki ĥazret-i mîr aña mîr maĥdûm nâm 15-virdiler ve dâ'im ĥazret-i mîr anı ' azîz ve mükerrem tutarlar idi

5A

1- ve bu maṭla‘ anuñdur ki ... 2- ... ḥafız sa‘ d 3-mirḳāsım mürīdlerinden laübālī ve şūḥ ṭab‘ ca kişi idi 4-heri şehirinüñ levend ve ‘ayyaş yigitleri aña muşāhib 5-olurlar idi bu ciḥetden anlardan nā-hemvār ma‘ āş ve bī-endām 6-eṭvār zāhir olur idi ḥazret-i mīr ḥabīr olduḡda kendü şoḥbetinden 7-maḥrūm ve ḥānḳāhdan iḥrāç idüp buyurdılar ki ḥücesin 8-bozup ṭobraḡın ḥānḳāhdan ṭaşra ṭaşıldılar o maḥalde 9-ḥafız sa‘ d bu ḡazeli demişdür ki maṭla‘ı budur maṭla‘ 10-... 11-... andan şoñra ḥāfız merdūd olup mülāzemet 12-devletine müşerref olmadı ve ahmed mīrek ismine bu mu‘ammā anuñdur 13-... 14-ve ḥāfız hem ol ḥirmānda ‘alemden göçdi ḥāce ebū’l vefā-i 15-ḥārezmi kibār-ı evliyādandur ḥārezm ḥalkı ḥācenüñ

5B

1-ḡāyet meleki şıfātlıḡından ḥāceye mīr ferişte dirler idi 2-ve ‘ulūm-ı zāhiri ve bāṭını tekmīl itmiş idi ṭaşavvufda güzel 3-ṭaşnīfātı vardur ve meşḥūrdur ki ‘ulūm-u ḡarībe bilür idi 4-amma zāhir olmayup belki ḡāyet teveccūh ve istiḡrāḡdan pervā 5-ḳılmaz ıdı edvār-ı mūsikī ‘ilminde daḡı maḥāreti olduḡı 6-risālesinden ma‘ lūmdur ḥācenüñ evşāfını kemāl 7-üzere ta‘ rife maḥşūş ḳitāb ṭahrīr itmek iḳtizā ider hemān 8-bir rubā‘ īsi ile iḥtişār olundu rubā‘ īsi budur 9-... 10-... 11-ḥāce ḥārezmde ‘alemden göçdi mübārek merḳādı andadur 12-mevlānā ḥüseyn-i ḥārezmi ḥāce ebū’l vefā ḳuddise sırrıhunuñ 13-zahir ‘ilimde şākirdi ve bāṭın ‘ilimde mürīdidür mevlānā zāhir ‘ilminde 14-zamānınuñ meşāhīri ve maḳşad-ı aḳşa anuñ ṭaşnīfidür mevlānā 15-celāleddīn-i rümī ḳuddise sırrıhu meşnevisine şerḫi ve ḡayri ṭaşnīfātı

6A

1-daḡı vardur aḡlāḡ ve şıfātı ḡāyet güzeldür mevlānāyı 2-şāhrūḡ mīrzā zamānında bir ḡazeliçün tekfīr idüp ḥārezmden 3-heriye getürdiler çünki dānişmend ve ıştılāḡ bilür ādem 4-olmaḡıla ḫiç bir şeyh şabit idemediler yine mülkine gitdi 5-ol ḡazelün maṭla‘ı

budur... 6- ... mevlānāyı hārezmde 7-özbek şehīd eyledi kabri hāce ebū'l vefānuñ ayağı 8-ucundadır şeyh azeri esferāyında zuhūr eyledi 9-şi'ri meşhūr ve ihtiyārlikda sülūk tarafına mā'il olup 10-hac-ı mübārek seferine varup andan seyr-i resmi ile hind tarafına 11-müteveccih oldı ve anda çok ekābir hüdmetiyle müşerref olup 12- ol mülk selāṭini aña mürīd ve mu' tekid oldılar dirler ki 13-gülberg padişahı şeyhe bir lek ta' bīri elli biñ dirhem 14-imiş a' tasını teklīf eyledi ammā anlaruñ resmleri 15- baş yire komaç imiş bu teklīfe şeyh razı olmayup

6B

1-bu beyti demişdür ... 2- ... ' avdetinden soñra 3- esferāyında kūşe ihtiyār idüp tā' ate meşgūl oldı 4- ba' zı kütüb ' acāyibi'd dünyā ve cevāhirü'l esrār gibi şeyhiñdür 5-ğayri tašnīfātı dağı vardır ve dīvāni meşhūrdur ve bu 6- maṭla' anuñdur ... 7- ... 8-şeyhūñ kabri esferāyin kaşabasında kendü meskenindedür 9- hāce evhad müstevfī ki fezā'ili şerhden müstağnidür 10-şeyhūñ vefātına tāriḡ hüsrev lafzını bulmuşdur faķir dağı 11- mevlānā ṭūṭi-i türşizi vefātına ḡorūs lafzını 12-tāriḡ bulmuşdum ma'lūm olur ki bir tāriḡde göçmüşler 13- mevlānā kātibi kendü zamānınuñ bi-nāziri ve her nev' şic'ire ki 14-meyl gösterir idi aña çok me' āni-i ġaribe ve taḡşış-i 15- kaşāyide ihtirā' lar ider idi ve çoğı güzel olur idi

7A

1-tecnīsāt ve zū'l – bahreyn ve zū'l – kāfiyeteyn ve ḡüsn 2-ü ' aşk ve nāşir-u manşūr ve behrām u gülendām gibi meşnevileri 3- vardır ammā ġazeliyāt ve kaşāyid dīvāni meşhūr ve güzelce 4- olmuşdur āḡir ' ömründe ḡamse bünyādına tetebbū' idüp anda 5- da' vālar zāhir itmışdür güyā bu sebebden itmāmına tevfiķ 6-bulmadı bu faķirūñ ḡayāline bu kadar gelür ki eger bizim sultān-ı 7-şahibķırān gibi suḡendān pādişāh aña mürebbi olaydı ve ' ömri 8-dağı bir miķdār vefā kılsa idi şic' r söylemekle çok kimsenūñ 9-göñli tefriḡ ider idi ammā bu ṭāli' i za' findan bu iki devletle 10-müşerref olmadı her taķdīrce inşāf olurki anuñ 11- ' asrından bu güne dek cem' -i şic' rinūñ üslūbunda maḡz-ı

12- ğālib kimse yokdur güzel sözi çokdur ğazeliyātında bu maṭla‘ 13- ğāyet güzel düşmüşdür ki ... 14- ... 15- qaşāyidine daḡı bu maṭla‘ güzel vāķī‘ olmuşdur nazm

7B

1-... 2-... ve meşnevisinde gice varup 3-gündüz gelür ta‘ rīfinde bu beyit anuñdur... 4- ... ve mevlānā 5-esterābadda tā‘ ün marāziyla göçdi ve ol ḡalde 6-bu kıṭ‘ ayı söylemiş idi kıṭ‘ a ... 7-... 8-... 9- ... ve mezārı esterābadda 10- dāne-i ğūrān didükleri mezāristādadur **mevlānā eşref** 11-derviş ve nā-murād ādem idi ḡalpaḡ üzerine ḡurcuḡ 12- şarar ıdı ḡalk ile ülfeti az idi ekşer evkātını 13-ḡamse tettebbu‘ na şarf idüp ol kitabuñ ḡitāmına muvaffaḡ 14-oldı ḡāline ğöre fenā degüldür ‘afv u faziletinde ḡamsesinden 15- bu beyit güzel vāķī‘ olmuşdur ...

8A

1-... ve bu ğazel maṭla‘ ı daḡı anuñdur 2-... 3-... **ḡāce ‘işmetu’llah** māverāü’n-neḡir kibārzādelerinden 4-olup zāhir ‘ilmīn tekml̄ eylemişdür ğāyet ḡoş ṭab‘ lıġından 5- kendüyi şi‘ re mensüb idüp dīvānı meşḡur oldı 6-ve ḡalīl sultān ismine ḡasideleri vardur ve bu maṭla‘ anuñdur 7-... 8-... ve ḡalīl sultānuñ eş‘ arı dīvānınuñ 9-ta‘ rīfinde rengīn ḡasidesi vardur maṭla‘ ı budur maṭla‘ 10-... 11-... ve ḡācenüñ ḡabri buḡarāda kendü 12- ḡücesindedür **ḡayāli** buḡarālı ve ḡāce ‘işmetu’llah 13-şākirderindendür bu maṭla‘ anuñdur ... 14-... 15-ikinci beyti daḡı güzel vāķī‘ olmuşdur ki...

8B

1- ... 2-kendü ḡoş ḡulḡ ve ḡoş ṭavr yigit imiş ḡabri buḡarādudur 3-**mevlānā bisāṭi** semerḡanddandur şūḡ ṭab‘ ı var imiş ammā 4-beġāyet ‘āmī imiş bu maṭla‘ ı meşḡurdur ... 5-... 6- ... ḡabri semerḡanddatur **mevlānā yaḡyā sībek** 7-ḡorāsān mülkinüñ rengīn fāzılı ve çok ‘ulūm ve fūnūnda 8-māhir ve şānāyi‘ ve ‘arūz fenninde cümle nezdinde müselleme idi 9-anuñ diḡḡat-i ṭab‘ ını bilmek isteyen şebistān-ı ḡayāl nām 10-kitabını ğörsün evvel tuffāḡi taḡalluş iderdi şoñra 11-fettāḡi ḡıldı ḡumārī ve esrārī daḡı taḡalluş

eylemiştir 12-ve fettāhī taḥalluṣ ile bu maṭla‘ anuñdur ... 13-... 14-... ve esrārī taḥalluṣuyla ḥazret-i 15- ḥāce ḥāfız tetebbū‘ unda bu beyit anuñdur...

9A

1- ... 2- bu faḳīr ‘arūz fenninde vāsīta ile mevlānānuñ ṣākirdiyim 3-inşāllahu te‘ālā kendü heriye kildi mevlānā dervīṣ ve ḳānī‘ 4- kimse idi kūşe ihtiyār eylediği ciḥetden leṭā’if-i ṭab‘ı 5- cüz’ice şöhret buldı **mīr islām ḡazālī** ḥüccetü’l islām 6-imām muḥammed ḡazālī mevlānā muḥammed ḳuddise sırrıhu evlādındandır zāhir ‘ulūmın 7- tekml̄ eyledi ve lākin fānī ṣıfāt ve bī-tekellūf ve selāṭin ve hükkām 8- meclisine gider idi ḡāyet leṭāfet ṭab‘ından nazma daḡı iştigāl 9- gösterir idi anuñ nazmında kemālī ḥakīm enverinūñ bu ḳaşidesi 10- cevābındaki ... 11- ma‘lūm olur ki ‘alāü’ddevle mīrzā medḡinde söylemiş ki 12-her beyti başdan ayāḡa ol zamānuñ bir tāriḡidür ve ol 13-ḳaşidenūñ maṭla‘ı budur ki ... 14-... mīr belḡ hezār – esbīler 15-vaḡtinde var imiş sultān ebū sa‘id mīrzā vaḡtinde ‘āleme

9B

1-veda‘ eyledi **seyyid ‘ali ḡāsimī** seyid ḡāsimi neseb ve ḡoş 2- ṭab‘ yigit olup sipāhīlik ider idi bu maṭla‘ anuñdur 3-... 4- ... **mevlānā ‘ālim**¹⁰ müteḡeyyin ve ḡoş ṭab‘ 5- ādem olup ḡorāsān ḳadıyyü’l-ḳūzātlik manşabında mütemekkin oldı 6- nazma daḡı ḡāhi meşḡul olur ıdı ve eş‘arı heri şehri 7- beyninde vardur ve bu maṭla‘ anuñdur ki 8- ... 9- ve ḳabri imām-ı ḳuzātuñ mezāristanındadır **sālim** 10-semerḳand ‘ulemāsındandır uluḡ big mīrzā ile hem-sebaḳ 11-ve muşāḡib idi ḡāyet dilīr ve şuḡ ṭab‘ ve ḡire ādem olup 12- baḡşde çok küstāḡāne sözler ve cevāblar söyler idi ki 13-saltānat ‘azim-şanu taḡammül idemez semerḳanddan iḡrācı ḡükm 14-olunup heriye geldi ve bunda mevlānānuñ muḳaddemin ḡānimet 15-ṭudılar ve sākin oldı bu maṭla‘ anuñdur ...

¹⁰ Bu kişi Çaḡatay nüshasında “Ḳādī Muḡammed el-İmāmī” adı altında anlatılmıştır.

10A

1-... 2-mevlānā heride medfūndur **ḳudsi** herilidur **ṣīringūy** 3- ādem imiş laḳve marazı var idi olḳadar ki aḡzından 4- ũu aḳūp zabt idemezdi bu babda söylemişdür ki 5-... 6-bu maṭla‘ daḡı anuñdur ... 7-... **mevlānā rūḡi** 8-ḡorāsān efāzılınıñ dāḡilindedür ṭab‘ı ḡūb ve sūlūkı 9- merḡūb ādem idi būlbūl ile ḡül ve pervāne ile ũem‘ beyninde 10- mūnazara yazup ve anda çok diḡḡat göstermişdür serahs vilāyetinden 11- anuñ zamanında ekser ṭab‘ ehli aña ũākird idiler bu maṭla‘ 12- anuñdur ... 13-... ¹¹fenn-i ũi‘rde maḡāreti variken 14-edvār-ı mūsiḡi fenninde daḡı kāmil idi kendü ḡazellerine ‘ameller 15- bağlamışdır ki fezā’iline delālet etmişdür ol cümleden

10B

1-ḡārgāḡ ‘amelidür ki meũḡurdur dirler ki cūkī mīrzā mecālisinde 2-ol āmelden ḡayrı söylemez imiş bu ḡazele bağlamışdır 3-... 4-... ve ḡāce salimūñ 5-maũnū‘ ḡaũidesine cevābda bu maṭla‘ı ḡüzel vāḡi‘ olmuşdur 6-... 7-ve ḡazeliyātında bu maṭla‘ı daḡı meũḡurdur... 8- ... bu fezā’il ile ṭab‘ında tama‘ 9- mūfriṭ olmaḡla ‘izzeti ḡalīlce idi āũ u nān ṭalebiyle söylediḡi 10- ḡıṭ‘asından bir beyit budur ... 11-... mezārı belḡ nevāḡisindedür 12-**mevlānā ũimī** niũāburdan olup çok fazlı var idi 13-ũi‘r ve mu‘ammā ve inũā ve ḡaṭṭda ‘aũrında bu fen ehli mūsellem 14-ṭutarlar idi her ḡün da‘vi ile iki biñ beyt söyleyüp 15- ve yazmışdır...

11A

1- ... elbette bu beyitden 2- başḡa az ũi‘ri ḡaḡḡ beyninde vardur ve bu mu‘ammā daḡı necm 3-ismine anuñdur ki ... 4-... **mevlānā ‘alī esi**¹² 5-meũḡeddendür ḡamse muḡabelesine nice meũnevi söyleyüp 6- ancak muḡabele olunsa olmaz ḡüyā ki ol ciḡetden ũḡḡret 7- ṭutmamışdır ḡayāl ü viũāl nām kitābında her beyti ki 8- mūlḡem-i ḡayb ũi‘ri bābında anuñ lisānına sipāriũ eylemişdür 9-... 10- **mevlānā ‘alī ũihāb** türũszlidür sultān muḡammed baysunḡur 11-mūlāzimi ve revān ve puḡte söyler imiş

¹¹ Burada Mevlānā Sahib-i Belḡi anlatılmaktadır. Ama ismi yazılmamıştır.

¹² Bu kiũi ḡaḡatay nüshasında “Mevlānā ‘Alī-i Āteũi” adı altında anlatılmıştır.

olzamān şu‘arāsı 12-andan daħı fenā söylerler imiş ve mevlānā sırrı anuñdur¹³ ki kendü 13- mekânında mezkûr olmuş bu maṭla‘ı anuñdur... 14-... 15- **muḥammed ‘alī ṣaġānī** vezirzādedür ṭab‘ı güzel vāķī‘ olduğu

11B

1-ciḥetden nazma çok meşġûl olurıdı bu beyit anuñ eş‘ârındandır 2-... 3- **mevlānā ṭālī‘** i bu daħı sultān muḥammed baysunķur mādiḥi ve ṭab‘ı 4- ġarābet cānibine māyil şā‘ir idi imām-ı cin ü ins ‘alī 5-bin mûsa e’rriżā ‘aleyhi’tteḥıyyete vessenāya medḥinde ḳaşıde 6-söylemişdür maṭla‘ı budur ... 7-... 8-**ṭūsī** ġazel ve meşel-ġüy şi‘ri ‘ām-firīb idi 9-yüz sene ‘ömür sürdü bu maṭla‘ı anuñdur ... 10-... 11-bu daħı anuñdur ... 12- ‘ırāķda ‘ālemden ġoçdı **sevdāyī** bāverddendür evvel ḥāveri 13-taḥalluş iderdi ‘ālem-i ġāybdan añā cezbe ġelüp baş ve ayak 14- ‘üryān dīvāneler gibi ṭaġ u deşte gezer idi kendü ḥālīne ġelüp 15- ḥalk arasına girdikten şoñra sevdāyī taḥalluş eyledi baysunķur

12A

1-mīrzā ismine ḳaşāyidi vardı ġazeli daħı bir nev‘ söylemişdür 2-bu maṭla‘ı anuñdur ... 3-... ‘ömrü sekseni tecāvüz eyledi 4-ve ḳabri bāverdün segān nām ḳaryesindeür iki ġarīb 5- oġul yādigār bıraġup gitdi **mevlānā zāhidī** 6- baba sevdāyīye mu‘āşır idi mīr ḥüsrevün deryā-yı ebrārına 7-tetebbu‘ ider idi mevlānā kātibīnün tecnīsātına daħı ma‘raż olmuşdur 8-münācātında bu beyit güzel düşmüşdür ... 9-... **emīrī** türk idi 10-türkçe şi‘ri güzel olup ammā şöhret bulmamışdur ve bu beyit anuñ 11-dehnāmesindendür

ni yimekdin ni uyķudın salıp söz

12-yimekdin toyup uyķudın yumup köz

ve fārisīde şeyḫ kemāl 13- tetebbu‘ı eylemişdür ve bu maṭla‘ı anuñdur ki... 14-... 15-ve anuñ ḳabri bedaḥşāndadır **muḥammed bedaḥşi** fāzıl kimse imiş

¹³ Müstensih burada “oġul” kelimesini unutmuştur. Cümle “anuñ oġludur” şeklindedir.

12B

1-uluğ big mīrzā zamānı semerķandda Őu'ārā anı hoŐ-gūyluķ ile 2-müsellem tatarlar imiŐ ve mīrzanuñ dağı çok iltifatı var imiŐ bu 3-bu maţla'ı meŐhürdur ... 4-... **ţālib cācermī** Őirāzda neŐv ü 5-nemā bulmuŐdur ķabri ĥazret-i ĥāce ĥafızuñ ayağı ucundadır 6- bu rubā'īsini taŐına yazmıŐlar ki faķır iŐittim 7-... 8-... 9-**mevlānā burunduķ** nedīm ve hezzāl ādem imiŐ ve sulţān bayķarā bin 'ömer 10- Őeyĥ ĥidmetinde olur imiŐ ve olzamān Őu'arāsı anuñ dilinden ķorķup anuñ cānibine çok ri'āyet iderler imiŐ bu maţla'ı anuñdur ... 12-... 13-**mevlānā cunūnī** herilidür Ői'ri fenā degüldür ammā nazımda taբ'ı 14- hezl ve hicv taşafına mā'ildür ĥāce ĥafız Őerbeti ile anuñ 15-beyninde nizā' vāķi' olup hicv eyledi ve ĥalāyık hicvini yād eylediler

13A

1-ve güzelce Ői'rleri bu ciĥetden bertaraf oldu ol hicvi meŐhür 2- idi ammā tāĥriri münāsib görölmedi ve bu maţla'ı anuñdur ... 3- ... 4-**mevlānā 'ārifī** beğāyet fāzıl ve hoŐ-gūy Őā'ir idi zaman 5- ehli aña selmān-ı Őānī diridiler hem Ői'r münāsebetinden hem 6- gözleri za'findan idi ki selmān dirler idi selmānuñ gözi 7- ađrıdıķda söyleğiği ķaŐidesi ki maţla'ı budur ... 8- ... 9-**mevlānā** dağı gözi ađrıdıķda cevāb söyleyüp bu beyti güzel 10- vāķi' olmuŐdur ... 11-... ve gūy u ķevgān münāzarasında 12- meŐnevīsi olup rengin söylemiŐdür at ta'rifinde bu iki beyit 13-andandır ... 14-... 15-ĥazel dīvānı dağı vardur ve bu maţla'ı anuñdur...

13B

1-ķabri heri 2-Őehrindedür **mevlānā süleymānī** bābür mīrzā ĥidmetinde ve bir bediĥeyi revān 3-söyler idi ammā ĥazret-i ĥāce ĥafızuñ bu maţla'ı cevābında ki 4-... 5-... anuñ bu maţla'ı fenā vāķi' olmamıŐdur... 6- ... Őoñraki beyti budur ... 7-... 8-meŐhürdur ki bu ebyāt mevlānā ĥakīm-i taբībūñ ĥatunı miĥrinüñdür 9-bu faķır ilden iŐitdim ki süleymānīnüñdür **mevlānā ķadīmī** naķķārecilik 10- ile meŐhürdur ammā taբ'ı nazımlarda mülāyim idi 11- bu maţla'ı anuñdur ... 12- ... Őoñraki beyti güzelce vāķi'

olmuşdur 13- ... 14- ... **mevlânâ mesîhî** hüsenc vilâyetindendür pākize 15- rûzgâr ve müselmanveş idi dirler mekke ziyâreti devletiyle müşerref

14A

1-oldı tab‘ı şuh idi güzel eş‘arı var bu maṭla‘ anuñdur 2-... 3-dirler ki ka‘be seferinde mevlânâ bâdiyede muğaylân ağacı 4- gölgesinde ayağından diken ihrâcına meşgûl iken kâfile 5- şuh tab‘larından biri bu beyti söylemişdür 6-... 7- **mevlânâ hâcî-i ebû-l ḥasan** türkdür ammâ ṭâlib-i ‘ilmlige meşgûl 8- olup birer parça madde ḥâşıl eylemişdür çün tab‘ı hoş idi 9- şi‘r söylemege meşgûl oldu türkçe bu maṭla‘ anuñdur

10- kiliptür ol gül ve bir hafta turup baradur

bu ot könglüge 11-tüşüp canūnı köydürüp baradur

mu‘ ammâ fenninde daḥı güzel idi 12- bāyezid ismine bu mu‘ ammâ anuñdur ki ... 13-... **mevlânâ kuṭbî** 14-sultân mes‘ūd mîrzâ mülâzimi ve hoş tab‘ âdem idi türki ve fârisi 15- şi‘rde metin idi türkçe bu maṭla‘ ı meşhûrdur

14B

1- ğonca-ger nisbet kıllur öziĝe dildâr ağzını

ey şabâ yili tolâ kân eyle zinḥâr ağzını

2- **mevlânâ na‘îmi** mevlânâ kuṭbiye qarâbeti vardur fenâ tab‘ı 3-yoĝıdı türki nazımlarda tab‘ı mülâyim idi sultân-ı şâhibkırân 4-âsitânesinde olur idi çünki kabiliyeti var idi ve şıdk 5- u ihlâş ile kulluĝ eyledi çok iltifât bulup ‘âkıbet 6-şadâret-i ‘âlî manşıbiyla ser-efrâz oldu bu maṭla‘ anuñdur

7- tâ‘ademdin boldı peydâ munça kim ḥüsn ü cemâl

sin peri-veş 8- dik yaratmaydur beşerdin zü’l-celâl

ol ḥazretün 9-kazâklığında ‘âlemden göçdi **mevlânâ zeyn** kisedüzlük 10-şan‘atına mensub ve zamânınuñ şuh tab‘larından biri anı tatarlar idi bu maṭla‘ anuñdur ... 12- ...

mevlānā muḥammed cāmī 13- ḥāzret-i mevlevi maḥdūmī nūrenīn inīsī ve zāhir
 ‘ulūmūnı tekmīl **14-** kılmış ve aḥlāk ve şıfatı dervişāne ve sülūkde revīşī **15-** bī-ḥūşāne
 ve edvār ve mūsīkī ‘ilmінде māhir ve sā’ir fazā’ilde

15A

1-kāmil idi ol ağāganilige¹⁴ lāyık ve tarīkler tarīkıyla **2-** muvāfık bu rubā‘ī anuñdur ...
3-... 4-... ḳabri ol ḥāzretüñ menzillerinde **5-** ḳuṭbu’s sālīkīn mevlānā sa‘deddīn-i
 ḳāşgāri ḳuddise sırruhunuñ **6-** şuffasında ayağı ucunda vāḳī‘dür **mīr şāhī** sebzvārlı **7-**aşıl
 ser-ābdāllardan olup baysunḳur mīrzā mülāzemetinde **8-**olur idi ismi mīr āḳ melekdür
 fāriğ dost **9-**ve hoş-baş kimse idi anuñ şı‘rini çāşnī ve selāset **10-**ve yek-destlik ve
 leṭāfetde ta‘rīf kılmāḳ ḥācet degül **11-**gazel az söylemişdür ammā cümle ḥalāyık
 ‘indinde pesendīde ve **12-**müştāhsendür egerçi faḳīr anı görmedim lākin beynimizde
 i‘lām **13-**ve mūrāsele vāḳī‘ oldu mülk pādīşāhı pederimi ḥükümet **14-**resmi ile sebzvāra
 göndermiş idi mīr şāhīyi esterābād **15-**ḥākimī isteyüp cürcān memālikine götürmüş idi
 esterābādda fevt

15B

1-ve na‘şın sebzvāra getürdiler ābā ve ecdādı daḥmesinde ḥalāyıkı **2-**bir ṭarafa çıkarup
 anı aḥir bir cānibe defn eylediler esterābādda **3-**söylediği nā-tamām iki maṭla‘uñ
 itmāmını ḥāce evḥāda **4-** vaşiyet itmekle ki biri budur ... **5-...** biri daḥı budur ... **6-...** **7-**
 ... ḥāce bāḳīsīn itmām ve dīvānına yazdı ve şehir **8-**şu‘arāsına mersiye teklīf olunmağla
 söydiler ve bu beyit **9-**ol merşiyeye ebyātındandır ... **10-...** **İKİNCİ MECLİS** **11-**ol
 cemā‘at ‘azīzleri zıkrindedür ki faḳīr anlardan **12-**ba‘zınuñ mülāzemetine küçüklükde
 yetişdim ve ba‘zınuñ **13-**şoḥbetiyle müşerref oldum ve ḥālā sene sitte ve tis‘īn ve
 semānemie **14-**tāriḥinde ki bu muḥtaşarnı yazdım anlar bu fenā dāmğāhından **15-**beḳa
 ārāmğāhına gitmişlerdür raḥimehumullah ol cümleden

¹⁴ Müstensih “ağaya inilige” kelimelerini anlamamış ve “ağāganilige” şeklinde yanlış aktarmıştır.

16A

1-mevlānā şerāfeddin ‘alīdür mevlānānuñ şāhib kemāllığı 2-‘ālem ehli ‘indinde müsellemdür şāhruḥ sultān bozğunluğunda 3-faķīriñ pederi cemā‘at-i keşīr ile rüzgār ḥavādişi fitnesinden 4-kaçup ‘ırāķa varduķda ki yezd mevlānānuñ mevlūdüdür 5-yarı gice yetişüp ķondılar ittifāķ ol māḥal anlaruñ ḥanķāhı 6-eşiginde vāķī‘ olup şabāḥ olduķda eṭfālūñ de’bī olan 7-oyun oynamāķ için ol cemā‘atūñ eṭfāli ḥanķāha 8-girdiler faķīr daḥı anlar ile bile idim taḥminen altı yaşımda idim 9-mevlānā bir raḥrede ol cemā‘atūñ keyfiyetine vāķıf olmaķ için 10-oturur imiş eṭfālden birini istediler faķīr anlar tarafından 11-varmağa muvaffāķ oldum her ne ki şordılar ise verdiğim cevāba 12-tebessüm idüp taḥsīn eylediler daḥı sordular ki mektebe varır 13-mısuñ varurum didim dirler ki bu eṭfālden biz istedigimiz 14- de sen gelüp bizim ile āşinā olduñ senüñçün fātiḥa oku 15- malu diyü kendü fātiḥalarıyla müşerref kıldılar ve hem ol zamān faķīrūñ

16B

1-pederleri ve ol cemā‘atūñ uluları gelüp mevlānānuñ ḥidmetinde 2-enva‘i niyāzmendlik kıldıķdan şoñrā faķīrūñ aña şu‘ūr ḥāşıl 3-oldu ki naşıl ādem imiş taşnīfātında meşḥūr olanlar ḳaşīde-i 4-bürde şerḥi ve esmāullah şerḥi ve zafernāme tāriḥīdür ve mu‘ammā 5- fennini anlar tedvīn eylediler ki ḥulel ve menāzīr ve münteḥāb anlaruñ taşnīfidür 6- mevlānā himmet ve bezl bābında ta‘rifden müstağnī idiler teberrüken 7- bir maṭla‘ları yazıldı... 8- ... ve mevlānānuñ ḳabri 9- pürzede hem ol ḥanķahdadur yüzāru ve yüteberrüke ḥāce efdal¹⁵ müstevfī 10- anuñ laķabına kedūd daḥı dirler ‘aşrīnuñ yegānesi idi 11- çoķça ‘ulūm-u fūnūnı bilür idi betahşış ‘ulūm-u ‘arabiyyeyi 12- ammā felekiyyatda şöhreti var idi bu faķīr ol büzürgvāruñ 13- şoḥbeti ḡāyetine yetişdim çoķ iltifātları var idi şi‘r 14- de daḥı dīvān tertīb eylemişdür güzel ḳaşāyidi daḥı vardur 15- ve bu maṭla‘ anuñdur ...

¹⁵ Çağatay nüshasında bu isim “evḥad”dir.

17A

1- ... bu şi'iri sultān-ı 2- şāhibkırān ismine müzeyyel eylemişdür... 3-... 4- ve hāce sebzvārda sākin idi ve anda 'ālemden göçdi 5- ve kabri kendü olduğu meskendedür 'abdu'lvaḥḥāb dānişmend ve 6- zūfünün kimse ve meşhed şehirinde kaḍı ve inşā 7- fenninde bī-nazīr idi 'imād ḳurgānı kitābesinde... 8-... adını 9- yazmışdur ve meşhedün şu'arā ve zurefāsı ḳāḍıya şākird 10- idiler ol zurefādan biri maḳlūb-ı müstevi şān' atında merād-i 11- dārem elfāzını bulup ḳāḍıya 'arz ider az te'emmül 12- ile berāber barup elfāzı ile cevap virmişdür ki bu işi 13- ta'rīfden taşradur ve yusuf ismine bu mu'ammā anuñdur 14-... 15- kabri meşhedde vāḳi' dūr **faẓlullah** semerḳand ekābirinden

17B

1- faḳīḥ ebūlleys evlādındandır fiḳḥda aña ebū ḥanifē-i şānī 2-derler ve 'arabiyette ibni ḥacib vezninde tutarlar idi ki seyyid 3- şerifün şākirdidür seyyid kendü ḥatlarıyla 'ulūm dersi oḳutmağa 4- icazetnāme yazmış idi faḳīr iki yıl añdan ders oḳudum 5- olḳadar iltifātı var idi ki ferzend diridi semerḳanduñ 6- a'lem-i 'ulemāsından iken şi'r ve mu'ammāya daḥı mā'il idi bu maḥla anuñdur 7-... 8-ve bu mu'ammā daḥı ḥākim ismine anuñdur ... 9-... hāce semerḳandda tañrı raḥmetine 10- girdi ve kendü ḥānḳahında ceddinün künbedinde medfundur 'ali şāşi 11- dānişmend kimse ve ḥoş ḥab'lıḳda cümle ḥalāyık anı müselleḥ tutarlar idi 12- mu'ammāda semerḳand ehli anı mevlānā şerefeddīn yezdī muḳabelesinde 13- zikr iderler idi faḳīr semerḳanda varduğumda ayağı şikest olup 14- şāhibfirāş idi 'iyādetine varup yanında oturup bu mu'ammā ki 15- andan 'ulā ḥāşıl olur yazup aña tutdum ki

18A

1-... 2- yanından çıktığımda faḳīrün eḥvāline su'al idüp ma'lūmları 3- olduğdan soñra bu mu'ammā ki faḳīrün ismi andan ḥāşıl olur 4- söyleyüp ve yazup bir şākird-ile meskenime göndermiş idi mu'ammā budur 5-... 6- ve mevlānā ol za'fla 'ālemden göçdi ve kabri semerḳanddadur 7- **mevlānā muḥammad tebādegāni** şeyḫ zeyneddin ḥulefāsından 8- ve kendü zamanınıñ muḳtedāsı ve şāhib-i ḥānḳāḥ ve 9- ḳalın müridleri

ve cümleñüñ rucu'ı mevlānā tarafına çok idi ve kaşide-i 10- bürdeyi tahmis eylemiştir ve hāzret-i muḳarreb-i bārī ḥāce 'abdullah 11- enşāriniñ menāzilü's-sāyirine şerḥ yazmışdur 12- fazl-u kemāli şerḥden ḥariçdür her kaçan semā' a girse idi 13- uşul-u ka'idesiyle herekāt-ı muvafık olduğundan ḥalāyıkā 14- olḳadar eşer iderdi ki çok bekā iderler idi ve bu maṭla' anuñdur 15- ...

18B

1-heri şehirinde 'ālemden göçdi ve ḳabri ḥıyābāndadur ve añda 2- ḥānḳāh yapmışlardur ve oğlu mevlānā ḥamideddin vesā'ir 3- şūfiye ol ḥānḳāhda sülük ve 'ibādete meşğuldürler 4- şeyḫ şadr¹⁶ revvāsī ol daḫı şeyḫ zeyneddin ḥulafāsındandur 5- şeyḫ ra'nāyī idi şekli dilpesend ve ma'ārif söylemesi 6- bī-mānend şerif şoḫbetine yetişdim bedaḫşān şāhı ki aña mürīd 7- olmuşdı fūşuş dersi söyler idi göñlümi çok şayd 8- eyledi zamān pādīşahı şeyḫ mülāzemetine yetişürken sā'ir 9- ḥalkā niçe olur-ıdı bunca kārḥane-i seyḫlik ile nazma daḫı 10- iştiğāl gösterir idi ve bu maṭla' şeyḫüñdür 11-... 12- heride 'ālemden göçdi nā'aşımı şağāna götürdiler anda 13- medfūndur **mīr haydar meczub** dervāze-i ḥoş tāşı mīr 14- fahr yābi başında mezārı mābetinde sākın idi gençliğinde zāhir 15- 'ulumın tekmiñ edüp olvaḳitde aña cezbe gelüp 'aḳlı

19A¹⁷

1-zā'il oldu gāhi kendü ḥaline gelse 'ulemā ile 'ulūm baḫsi ol ḳadar 2- iderdi ki cümle müsellemler tutarlar idi söyleyüp dururken bu arada 3- sözi perişān olur idi ve ḥayāl-i cünün vaḳtinde ḥātemü's-salṭana 4- lıḡa rāsīḫ olup ḥalkı kendüye 'asker olmaḡa da'vet ve ḥuruc ide 5- cek ṭavır söyler idi nazmında ḡarīb ebyāt vākī' olur idi 6- bu maṭla' anuñdur ... 7-... mevlānā muḥammed 'arab ol daḫı dānişmend ādem idi 8- dimāḡı ḥabṭ olup emīr ḥaydaruñ ḥayāli vardıḡı ṭarafa 9- varup dā'im salṭanat sözini zıkr iderdi ol dereceye vardı ki 10- ḥānesinde esliḫa-i ḥurūc peyda oldu mütteḫim eylediler çünkü 'aziz ve mūsım 11- ādem idi pādīşāh-ı zamān aña şehirden iḫrāç ḥükmi buyurdu 12-

¹⁶ Bu isim Çağatay nüshasında "sadru'ddin" şeklinde geçmektedir.

¹⁷ 19A diğerk sayfalardan farklı olarak 14 satırdan oluşmaktadır.

sīstāna girüp sözi yine bu ciħetle olup kendünün pādişahlığı 13- kâ'idesinde şehname söylemiş idi bu beyt ol ebyātındandır ki 14- ...

19B

1-**mīr müflisi** meşhed sādātındandır tab'ı güzel idi ki aña cezbe gelüp 2- eline ve barmaıklarına hālķalar koyup da'im kendü kendüne söylenir idi 'aklı 3- geldikde güzel ebyāt söyler idi ammā cunūnı vaħtinde bu beyti çokķa oķurdu 4-... 5- ve bu taħalluşı hālķ beyninde meşħurdur ki... 6- 'ābdul – **ķahhār** dānişmend kimse ve herī 7- nūñ müte'ayyin hoş tab'larından idi mevlānānuñ hayālī kimyāgerlige 8- düşüp çokķa şey zayı' edüp hiç şey hāşıl idemedi ateş ile 9- çok şavaşdığından kulağına madde inüp sağır oldu ammā 10- güzel ebyātı vardır ve mīr ħüsrev ve cevabında bu maṭla' anuñdur 11-... 12- ķabri imam ķahzededür **mīr 'abdu'r – rezzāķ** mevlānā 'abdülķahharuñ inisi 13- hoş muħavere ādem idi zāhir 'ulūmın tekmi'l eylemiş ve fazliyatı 14- daħı güzel idi be-taħşış tariħ 'ilmi ki anda taşnīfātı var ve meşħurdur 15- her kimse bu fende anuñ maħāretin bilmek istese kendü tariħinden

20A

1-bile bilir bu maṭla' anuñdur ... 2- ķabri aġası yanında 3- imām faħr'dadır **mīr yādigar big** seyfi taħalluş ider ħorasanuñ aşıl 4- ve müte'ayyin ve mirzādelerinden olup ammā mülāzemet tariħın terk 5- ile kūşe-gīr ve fāni-veş ve bī-tekellūf kimse idi cüzvī müştegilātı 6- haşılıyla ķana'at ve bu ta'ife dā'im anuñ dirgüsünde ve hiĉ bir şey 7- bunlardan diriĝ itmez idi güzel maṭla'ları var ol cümleden bu maṭla' anuñdur 8- ... 9-bu maṭla' daħı anuñdur ... 10- ķabri ābā ve ecdādı mezaristanında 11- serpüldedür **mevlānā tuṭi** aşlı turşiz vilāyetindendir bābūr mīrzā 12- mülāzemetinde terbiye bulup güzel şekilli ve ṭabi'atlı yigit idi 13- ķaşidede mevlānā kātibiye tetebbu' iderdi ve anuñ mev'ıza ķaşide 14- sine ki maṭla'ı budur ... 15- güzel cevabı vardır ki maṭla'ı budur

20B

1-... 2- ğazeli dağı ğüzel idi bu mağla' anuğdur ... 3- ... ol yigitlikde fevt oldu 4- kabiliyyeti var idi ki ęalsa ğüzel nazımları ęalur idi fevtinüñ tarihi 5-bālāda özi zikrinde geçdi ki faķır ğorüs lafzını peydā eylemiş idim 6- ęabri ğıyābandadur **veysi kätip** kätiblik ile meşğur ammā şı'r dağı 7- söylerdi faķır belki çokęa yāranlar te' accüb iderler idi ki āyā ol 8- bu nev' sādellik ile niçün nazm söyler ammā ğazelleri fenā degül 9- divanı dağı var bu mağla' anuğdur ... 10-... sefer ihtiyār eyledi ve ol seferde 11- ağret seferi eline düşdi **mevlāna sāğari** sāğar vilāyetindendir 12- herāt şua'rası silkinde ve ma' āşı ziyādece ve temevvüli var ammā imsāki 13- ğalib idi ğazret-i maĥdümī nüren mekke seferine 'azīmet eyledikde veysi 14- ve sāğari berāber mülāzemet ile 'azīmeti izğar eylediler lākin veysi eşegi yok 15- baĥanesiyle ve sāğari yine bir baĥane ile ol seferden ęaldılar ve emir süĥeyli

21A

1-bu kıt'ayı anlar için söyledi ve şöĥret tutdı 2-... 3-... ve mevlāna 4- sāğari egeręe bed şı'r idi ammā bu mağla' ğüzel düşmüşdür 5-... 6- heride fevt olup ęabri ğıyābān nevāhisindedür **mevlānā fasih rumi** 7- dānişmend kimse idi cükī mırza hizmetinde olup anuñ bağ-ı ęaşrlarınun 8- kitābeleri mevlānānuñ eş'arıdır ğācenün maşnu' 9- ęaşidesine tettebbu' eylemişdür ve kendü ĥālinde fenā söylememişdür ğazret-i 10-şeyĥün maĥzen-ül esrārına cevāb söylemişdür bu beyt razı niĥān asrarı bābında anuğdur 11-... 12- mevlānānuñ ęabri heridedür **şeyĥ kemal türbeti** 13-çok daķık taĥiatlu ādem idi ğāce ğafız ğazellerinden 14-çokęa muĥammes etmişdür ğorāsānuñ müte'ayyin rengin zurafasındandır 15-faķır anı görmege çok arzum var idi aşınalık bu nev' vāki' oldu ki

21B

1-sultān ebū saīd mırza zamānında meşĥedde ğarib ve ğasta olup 2- yıkılmış idim ğurbān vaķfesi oldu 'ālemün aķşa iblādından 3- imām ravzasını tavafa yüz koydılar resmdür ki misāfirler müte'ayyin bıkā'ı 4- gezmeye varırlar ol bıkā'ada ki faķır olur idim dīvārında muĥarrer ebyātı 5- okuyup bir beyti üzerine baĥse düşdüler bir uluca

kimse ki ol **6-**cemā‘at aña tābi‘ idiler ol cema‘āti ilzām eyledi fakīr za‘f hālimde **7-** ol cemā‘at cānibine söz söyledim aña didiler ki bu hūsta yigit bir söz söyler **8-** ol uluca kimse hōd şeyh kemal imiş ki ziyārete gelmiş başım ucuna gelüp **9-** bahşi araya bıraktı fakīrūñ cevābında kendü sözünden rucu‘ ve taḥsinler **10-** idüp ḥālimi tefeḥḥuz kıldıysa ol daḥi fakīri meger işitmiş imiş **11-** ve görmege hevesi var imiş hoş vakit olup dilcūyluklar idüp **12-** yanımda oturdu ve söz eşnasında bu mu‘ammāsi ki ḳuṭb ḥāşıl olur oḳudu **13-... 14-** bunun üstüne sözler istedi menziline girüp tuḥfe ve teberrükler gönderdi **15-** olḳadar ki dā‘im gelür idi şeyhle aşinālık taḳribi bu nev‘ vāḳi‘ oldu

22A

1-şeyh mekkeden geldikten soñra türbetde fevt oldu ve ḳabri aḥdadur **2- derviş manşur** sebzvārli derviş ve perhizkār ve murtaḫ ve ekşer **3-** evḳat şa‘im-ü‘d-dehr kimse idi ‘aruz ve şanāyide mevlānā **4-** yahya sibek şakirdidür iki ‘aruz taşnif eyledi ve maşnu‘ **5-** ḳaşide söylemişdür ki maṭla‘ı budur ... **6-... terci‘ şanati pākize vāḳi‘** olup **7-** taşavvuf ilminde ‘aḳlı ḳāşırdur ve taşavvufda bu rubā‘i dervişüñdür **8-... 9-... 10-** fakīr ‘aruzu derviş indinde oḳudum derviş ḳırḳ ile elli yaş **11-** beyninde ‘ālemden göçdi ve ḳabri ḥāce‘i tāḳdadur **ḥafız ‘ali cāmī** **12-** kendü zamānıñ şahib-kemāli idi betaḥşiş taşavvuf ‘ilminde ve ḥazreti **13-** maḥdūmi nūren nefahāt’ül-ünsde anuñ şeyh ferideddin-i atṭar **14-** ḳuddise sırruhunuñ bu ḳaşidesine ki ... **15-** şerḥ yazdığın zıkr eylemişdür

22B

1- ve ḳırāat ‘ilminde cemi‘ ḳurrā anuñ şakirdligi ile mübahat iderler **2-** fakīr daḥi nice ders oḳumuşum ḳabri şeyh baḥāüddin ‘ömer ḥaziresindedür **3- mevlānā muḥammed mu‘ammāyī** aña herī ahālisi pir-i mu‘ammā der idi ḫarif **4-** kimse idi emīr ḥüsrevüñ eş‘ar ve risāle vesā‘ir taşnifātını **5-**andan ziyāde kimse cem‘ eylememişdür ol vaḳt mu‘ammā fenninde ḫürafānuñ **6-** üstādı idi yusuf ismine bu mu‘ammā anuñdur ... **7- ... ḳabri herīdedür 8-seyyid kemal kec – küli** belḥde sākin idi çok seyāhat itmiş **9-** kimse olup varmadığı yer az olmuşdur anuñ aḥvāli çok te‘accüb **10-**maḥallidür olḳadar idi ki

anuñ beş yüz biñ beyti var ve bir kaşide **11-** söylemişdür ki andan evvel iki biñ maşnū´ beyt istihrac olunabilir **12-** ammā faķīr ol kadar gördüm ki hāce ebū naşr karsā ḳuddise sırruhu fevt olduḳda **13-** merşiye söylemiş idi ki nice beytinūñ her mısra´ı hāce fevtine tāriḳ idi **14-** ve nice beyti müteferriḳ tāriḳ idi ve nice beyti her beyt üç dört tāriḳ idi **15-** bu işler beşer şerḫinden taşra olduḳçün aña ´uḫāridī tesḫīr eylemişdür dirler idi

23A

1-yaşı tokşandan mütecāviz idi bu maḫla´ anuñdur ... **2-**... **3-**ḳabri belḫde mīr surḫ mezārı nevāhisindedür **hāce müeyyed-i meḫne** **4-** ḫāzret-i şeyḫ ebū sa´id ebulḫayr ḳuddise sırruhunuñ nebirelerindendir **5-** yıllar mezar başında şeyḫ idi ḫāzret-i zahir ´ulūmın tekḫmīl idüp va´z **6-** ve mecālis germ ve pürşüd ve sema´ı daḫı mü´eşşer ve nezd-i selātinde muḫterem **7-** idi bu maḫla´ anuñdur ... **8-** mezārı büzürgvār ceddı **9-** künbetinde **hāce müeyyed dīvāne** bu daḫı ḫāzret-i şeyḫ evlādındandır **10-** ´āşufte dimāḡ olup ammā naẓmı selis vāķī´ olur idi salḫanat **11-** da´vāsı olmaḡla ol ḫuşuş üzerine anı ḫāzret-i şeyḫ eylediler bu maḫla´ **12-**ḫāzret-i hāce ḫāfız cevābında anuñdur ... **13-** ... güyā anı telef eylediklerinde **14-** ḫalībını bulamadılar ki bir yerde defin ideler **mīr ´imād-ı meşḫedī** **15-** müsevī taḫalluş iderler dānişmend ve ḫoş muḫāvere ve ḫoş ḫulḳ ve ḫoş

23B

1-ḫāzret-i şeyḫ yigit idi meşḫed şu´arāsı anuñ ḫizmetine cem´ olurlar ve her ne **2-** dirse itā´at iderler idi mu´ammā fenninde daḫı maḫāreti var idi şeyḫ kemālin **3-** cevābında bu beyt anuñdur ... **4-**... **şāh-ı bedāḫşān** la´lī **5-** taḫalluş ider ḫoş ḫāzret-i şeyḫ ve müselmān-veş ādem idi anlaruñ ḫānvādesi **6-**ḫādīm ḫānvāde olup nice biñ yıl ki bedāḫşān mülkünüñ salḫanatı **7-** anlaruñ ḫānvādesinden ḡayriye inḫiḳal eylememişdür sultān ebū **8-** sa´id mīrzā anları istiḫşal ile mülklerin aldı bu maḫla´ **9-**şāhuñdur ... **10-**... şāh mezkur pādīşāh elinden şehid **11-**oldu ve dirler ki mezārı şeyḫ zeynüddindedür **ibni la´lī** **12-** şāh la´linūñ oḡludur ḫoş-bāş ve ḫoş-ḫāzret-i şeyḫ pādīşāhzāde **13-** idi añdan çokça şāḫib vucūdluk ve ḫoşluk naḫl iderler bu maḫla´ **14-** anuñdur dirler... **15-**... **mevlānā ābdüşşamed**

24A

1-bedaḥşāndandır sultān ebu sa' id mīrzā ve zamanında herīye geldi 2- pādīşāh aña kendü tārihin buyurdu meşnevi-gūy idi bir beytinde 3- tecnis ḥayāl idüp kafiyeyi ğalat itmiş idi faķīr anı vāķif 4- eyledigimde fīlhāl mütenebbih olup izḥar-ı minnetdārlik eyledi bu huşuş 5-faķīr beyninde aşınālīga sebep oldu düğün tā'rifinde gūyendeler 6-zikrinde anuñ meşnevisindendir ki ... 7-... dirler ki ḳabri kūhīstāndadır 8- **mevlānā yūsuf şāh** kātib taḥalluş ider fenni kitābetde müte'ayyin ādem ve 9- kendüyi herī şehri zurafāsı zümresinde dāhil tutar faķīr ve 10- hoş kimse idi bu maṭla' anuñdur ... 11-... herī şehrinde 'ālemden 12- göçdü mezārı andadır **ḥāce ebu ishāk** ḥāce mü'eyyed-i mehnenüñ 13- oğludur tālib-i 'ilm ve hoş-ṭab' yigit ammā bedḥuy ve mütekebbir idi 14- meḥnede ba'ziya söylediği merşiyeden bu beyt anuñdur 15- ...

24B

1-ḳabri meḥnede babası civārındadır **seyyid kāzımī** hoş-ṭab' 2- ve sebük ruḥ ve ṭab'ı hezle mā'il kimse idi pādīşāh ḥazretinden 3- ḥāce ciḥāna risālete gidüp andan gelürken 'ıraqda ḳaldı 4- andan faķīre bir iki raḳ'ası geldi ammā kendü şirāzda fevṭ olmuşdur 5- diyü şöhreti var sipāhilikde cesur ve ş'i'ri revān vāķi' olur idi 6- ḳaşidesi baba sevdāyi ṭavrını oḥşar bu maṭla' anuñdur 7-... 8- bu daḥı anuñdur ... 9- seyid devletinde bunca nice ğayri mükerrer ḥalḳ şu'arāya memduḥ olmaḳtadır 10- **mevlānā muḥammed mu'ammāyi** latif ve sünnī mezhep ādem idi çok ekābir 11- ḥizmetine yetişüp manzurları oldu bābür mīrza zamān-ı devletinde 12- mu'azzam şadr oldu andan soñra daḥı selātin meclisinde maḳbul 13- ve maḥşuş idi mikneti ḥalinde şirazda ḥazret-i ḥāce ḥāfiz 14- ḳabri başında künbet yaptı bābür mīrzāyı da'vet ve ziyāfet eyledi 15- şirāzın şuḥ ṭab'larından biri mīrzānuñ gözü ṭoḳunur divārda

25A

1- bu beyti yazmış idi ... 2- ... mīrzā oḳudu bu bābda 3- hezller oldu faķīr bu naḳli kendüden işitdim faķīr ile ülfeti 4-ve çok ḥürmeti var idi āḥir ḥayātında küçik mīrzā ile ḥac devletiyle 5-daḥı müşerref oldu ve anda 'āleme vedā etti derviş ismine bu mu'ammā

anuñdur 6-... 7- **hâce hasan hızır şah** esterâbâdludur güzel tab'lı güzel 8- muhaverelü âşüfte edâ ve fâni sıfat ve güzel şi'r söyler idi ve 9- nesh ve ta'lik hâttında mevlânâ ca'fer tarîkin taklid idüp şirîn 10- yazar idi leylî ve mecnûn muqâbelesinde rind ü zeynep meşnevisi söylemişdür 11- ve bu beyt anuñ tevhidindendir ... 12-babür mîrza meşhedde fevt olduğu yıl ol şehirde garib ve hasta 13- yıkılmış idi fakîr gamherlik idüp şihhat buldu bu maṭla' anuñdur 14-... 15- kabri esterâbâdda meşid-i câmi' rüberüyüdadur **mevlânâ hâcı**

25B

1- lâubâli âdem ve tab'ı hezle mâ'il ve hezl âmiz kıt'aları vardır 2- ammâ bu maṭla' güzel vâkî' olmuşdur ... 3-... **hâce mes'ud kûmî** ol 4- vilâyetüñ ulularından idi 'irağdan horâsana gelirken fakîr ile 5- müşâhib oldum meşnevisi puḥte ve gâzelleri revân idi çok 6- rengin ebyât ve şi'ri vardır sulṭan-ı şâhibkıranuñ târihi 7- aña buyurulup iki biñ beyte yakın söylemişdür yusuf ü züleyhâ ve 8- şems ü kamer ve tiğ ü kalem münâzârası nazm eylemişdür bu maṭla' güzel vâkî'dür 9-... 10- bir def'ada bu beyti söylemişdür ... 11-... halk beyninde 12- divânı daḥı vardır herî şehirde fevt oldu ve pir sîşad sâle 13- civârında medfundur **hafîz yâri** hoş şöbet ve şirîn kelâm ve 14- kıra'ât ilmin güzel bilür ve hemîşe fakîr ile müşâhib 15- idi mev'ize ve inşâf bâbında bu maṭla' anuñdur

26A

1-... ihlâşiye 2- medresesinde fevt oldu ve küçe-i şefâ başında konuldu **mevlânâ kanberi** 3- nişâburdan 'ammî âdem idi ammâ nazm söylemekde çâlak ve şi'rinde 4- çaşni var idi bu kaşide maṭla'ı bâbü mîrzâ medhinde anuñdur ki 5-... 6- kabri ol vilâyettedür **mevlânâ hüsrevî** da'vâlu büzürg meniş tünd hüy 7- idi ba'zı maḥalde fakîre şi'r getirülse bundan şundan kelâm şorar idi ki 8- dâhl eylemek yolu idi bizzârûre cümle şi'rin taḥsin itmek gerek 9- idi halk beyninde divânı daḥı vardır bu maṭla' anuñdur ... 10-... **mevlânâ zeynî** dilpezir tab'lı kimse idi egerçi 11- 'ammî olup ammâ şi'ri renk ve çaşniden hâlî degül ve çokca gâzel 12- söyler idi aşlı sebzvârdan ve mîr şâhla şöbet tutar idi bu maṭla' anuñdur 13-... 14- esterâbâdda fevt oldu ve kabri

andadur **velī ḳalender**¹⁸ bābūr mīrzā 15-āsītānında mülāzım ḫayre ve dilir biḫayā ve sūḫandanlar beyninde bed ṣi‘rlik

26B

1-ile meşḫur idi pīr budağ herī ṣā‘irlerini şirāza götürdükdē bu daḫı 2- gitmiş idi nādüren bu maṭla‘ güzel vāḳī‘dür ... 3- ... şirāzda fevṭ oldu ve ḳabri anuñ heridedür 4- **mevlānā vālihi** āşufte ādem idi bürd lafzından mükedder olmaḳla 5- bu ciḫetden aña teşviş virirler idi bābūr mīrzā meşḫede vardıḳda ārāste 6- redif ḳaşıde söylemiştir ki memduḫ sözi bağlamışdur ... 7- ... 8-**mevlānā ḫarīmī** semerḳand vilāyetinden ṭālib-i ilimliḡi var idi bu türkçe 9- maṭla‘ anuñdur

niçe yıḡlay ṣem‘ dik hecringde yārım kiçeler

10- āh kim köydürdi dag-ı intizārım kiçeler

mevlānā tārhāni 11- endhoddan olup sipāhilik şüretinde gezer idi ḫazret-i maḫdumi nūren 12- anuñ ol ṣi‘ri cevābında ki ... 13-... bu beyt anuñ ṣi‘rindendir... 14-... 15- ba‘zı maḫādım semerḳandda bende düşdükdē türkçe ṣi‘r söylemişdür maṭla‘ budur

27A

1-tüşkeli bend içre boldum ol peri divānesi

kök-serā fānusdur ol 2- ṣem‘ ü min pervānesi

mevlānā ‘iṣḳī herilidür ḳaşıdeyi puḫte söyler idi 3- sultān ebū sa‘id mīrzā aḳ – sarāyını yapıḳda ‘imāretinüñ kitābesi içün 4- şu‘arāya ṣi‘r buyurdular imāret tā‘rifinde anuñ ṣi‘ri güzel düşmüşdür maṭla‘ı budur 5-... 6- **abdulvāhhāb** esferāyindendir abdal-veş ādem olup ammā güzel tab‘ı 7- var idi sebzvārda ḳazā mañşbını aña virdiler soñra esferāyinde 8- ḳādı olmuşdur andan ma‘zul olduḳda esterābādda ihtisāb 9- emrin aña ışmarlamışlardur ṣi‘re meş‘uf idi mīr ḫüsrevin derya-yı 10- ebrārı cevābında bu maṭla‘

¹⁸ Mevlānā Vālihi ve Velī Ḳalender adlı kişilerin isimleri karıştırılmış; MevlānāVālihi s-adı altında Velī Ḳalender, Velī Ḳalender adı altında Mevlānā Vālihi anlatılmıştır.

anuñdur ... 11-... esterābādda fevt oldu 12-ḳabri andadur **yusuf burhan** ḥazret-i şeyḫül islāmi şeyḫ aḥmet cāmī 13-kuddise sırruhunuñ yakınraḳ evlādlārındandır faḳr u fenā ṭarīḳına ve tecerrüd ve 14- inḳıṭā‘ resmine salık ve cemī‘ ehli ṭarīḳuñ şāḥib-i ṭarīḳı idi 15- faḳīr mūsikī fenninde anuñ şāḳirdüyüm kendü şı‘rini çoḳca mūsikiye

27B

1-baḡlar idi isfehan ‘amelini bu beyte baḡlamışdur... 2-... 3-cāmda ‘ālemden göçdi ve mezarı ḥazreti şeyḫüñ ḥaziresi eşiḡindedür 4-**mevlānā maşrıḳī** meşheddendir kâsegerlik şan‘atına mensub derviş 5- ādem idi mīr maḥdūm ‘aleyhirraḥme ve çoḳ ‘azizler hizmetine ermişdür 6- rüzgār şikāyetinde bir ābādan şı‘ri var bu beyt andandır 7-... 8- herīde fevt oldu **mevlānā hevāyi** mevlānā meşriḳinüñ inisi ve 9- naḳḳāşlıḳdan biraz vukūfı var idi fi’l – cümle kitābet daḡı iderdı 10- zırafādürlerdi ki kendü şı‘rini kendü yazup ve cetvel çeküp tezhib ile mu‘aven 11- idüp ḥalḳa verir idi ki bu ciḥetle şöhret ṭutmuşdur kendüye söylense 12- inḳār edüp hezl ve gülmek ile geḳer idi bu maṭla‘ anuñdur 13-... 14-herīde fevt oldu ḳabri çil – gezīdedür **ḳabūlī** faḳīr ādem ve şeyḫ çavuş 15- bāzārçesinde ḡazel furūşluḳ dükkanı var idi bir şabah ol maḥalleden adamlar

28A

1-geldiler ki geḳen gice mevlānā ḳabūlī bizleri isteyüp vaşiyet eyledi ki bu gice 2- ‘ālemden gideceğim tekfīn ve techiz ciḥetinden ḥiçbir şeyim yokdur şabah dīvānımı 3- filan kişiyeye ya‘ni faḳīre götürüp niyāzımı işāl ve iltimas edin ki 4- beni sādāt-i musarraḥ mezāristānına defn ittirsün şabah ḥāber aldūḳ ki 5- göçmüş vaşiyetiyle dīvānını saña getürdük didiler vaşiyetini yerine getürüp 6- defninden soñra dīvānın açduḳda bu maṭla‘ geldi ki 7-... 8- **mevlānā muḥammed emin** belhdendür sāde kimse idi çoḳca evḳat yazıcı ve 9- ‘ameldār olur idi dilberem lafzını beytini tecnis söyleyüp ol nazımları 10- bābür mīrzā ḥuzuruna getürdi müstaḥsen düşmüşdür ... 11- ... mirzā ḥāṭırda 12- ṭutup oḳurdu mevlānā bu işden ḡāyet mübāhi idi mesmu‘ oldu ki 13- esterābādda göçdi **mevlānā sa‘idi** meşhedlü kâsegerlik 14- şan‘atına mensub idi bu maṭla‘ anuñdur 15- ... iki ḳāfiye ri‘āyet ḳılmışdur

28B

1-fakîre şoñraki beyti maṭla' dan hoşça gelür ki 2-... 3-herîde fevt oldu **mevlânâ argun** ḥaymadüzlük şan'atına mensub 4- kadîmî zırafâdan idi şâ'ir nazımlardan mu'ammâ söylemege ziyadece mâ'il idi 5- maḥmud ismine bu mu'ammâ anuñdur ... 6- herîde fevt oldu **mevlânâ sadr-ı kâtib** 7- aşüfte rüzgâr âdem olup ekşer evkâtı etrâk hizmetinde olur idi 8- levendlik müyesser olsa ne şî'rden ḥâṭır iderdi ki ve ḥaṭdan heves anı 9- olkadar mağlub eylemişdi ki hiçbir işde ihtiyârî yogıdı bu maṭla' anuñdur 10-... 11- herîde fevt oldu **mevlânâ ayâzî** şekli ve etvârı ve nazım ve neşirde 12- sözi ğarib idi fakîr meclisinde pül-i mālânda anı gördüm bir incisinde 13- bir kaşidesin okuyordu her beyti bünyâd iderken söz üşlûbundan kaşîyesini 14- söyler idim ğâyet muteḥayyir oldu üç yıldan şoñra bâğ-ı sefidde 15- yine bir meclisde bî- 'aynihi böyle vâkî' oldu yine ḥayretzede oldu

29A

1-muḥaddemki meclisde olanlardan bu meclisde daḥı niçe kimse var idi andan 2- şordular ki hergiz böyle âdem gördün mü çünkü gözünde zâ'f var idi 3- dedi ki görmedim meger üç yıl muḥaddem pül malânda bir yigit gördüm ol daḥı 4- bu nev' şu'bedebâzlık eyledi meclis ehli gülüşdüler anuñ kendü için 5- söylediğini meşḥur ve güzel söylemişdür ki ... 6- medfeni ma'lum degüldür 7- **mevlânâ enisî** kem-bizâ'e şâ'ir ve anunla mütteḥem idi ki sâ'irüñ 8-şî'rini kendüye bağlayup bu maṭla'ı ben söyledim dir idi 9-... 10-bu maṭla' her kim olursa daḥı maḥall-i muzâyaka degül **mevlânâ muḥammed âmülî** 11- zarif-veş ve nâzik şive âdem olup ḥazret-i mevlânâ şerefeddin 12- yezdî ḫuddise sırruhunuñ çok ḥizmetin idüp manzurları idi nazımlardan 13- ṭab'ı mu'ammâya mülâyim idi yunan¹⁹ ismine bu mu'ammâ anuñdur ... 14- oğlı daḥı kendü yerinde şâ'irdür mevlânauñ 15- medfeni nişâburdadur **derviş nâzükî** ḥorâsân âdemizâdelerinden olup

¹⁹ Çağatay nüshasında bu isim "noyân"dır.

29B

1-sipāhiligi terk ve dervişlik ve kipenek pūşlūķ şıķķında 2-meşhedde kūşe-i ihtiyār eyledim ma'āşı ziyādece ve muķaddem daħı bir miķdār şey 3-olmağla gedālık eyledi zihī devletki ol irdi

birev kim çıķdı ildin 4- āgeh oldur

gedālığdın kim āgehdür şeh oldur

el – kışsa bu anuñ maṭla'ıdur 5-... 6-ķabri meşheddedür **mevlānā kevseri** buħāradan kabūliyyetlü hoş şöbet 7-ve şirīn guy idi bir gün hücreinde şorba pişürürken mevāleden 8- biri gelüp kazğanuñ altına odun qor imiş mevlānā ṭabḥ işine 9-ķarışma soñra şerik olursun demiş bu maṭla' anuñdur 10-... 11-herīde fevt olup ķabri hıyābān başındadır **seyyid müslimī** 12-isferāyīnlüdür abdal-veş yigit idi ishāķ ismine bu mu'ammā anuñdur 13- ... ķabri 14- güyā hıyābāndadır **mevlānā yārī** vezirzāde idi ammā dervīş ve āzāde 15-olup faķir ve nā-murādlıkda gözine za'f ṭāri olup olķadar ki hīç

30A

1- görmez idi belḥde mutavāttın olup güzel ṭab'ı var idi bu maṭlā' anuñdur 2-... 3- belḥde 'ālemden göçdü ve ķabri andadır **aḥmed mücellid** ḥorāsān mülkünüñ 4- şuḥ ṭab'larındandır ammā begāyet ḥabiş şive idi müte'ayyin ahāleden 5- az kalmış ola ki nazm ya mu'ammā ile hezl ya hicv eylemege cürde 6- ismine bu mu'ammā anuñ hicivlerindendir ... 7- **mevlānā muḥammed ni'met ābādī** peḥlevān 8- muḥammad keşti ğir sellemehullahu ḥizmetinde ol bıķ'anuñ imāmı idi çünkü 9- peḥlevān meclisinde dā'im şir ve mu'ammā ehli olmağla ol daħı mu'ammāya 'aşķ 10- peyda eyledi ve peḥlevān ba'zı zūrafāya sipāriş itmekle az fırsatda 11- güzelce öğrenüp söylemeye başladı ve kazā ile 'ālemden göçdü 12- faķir mu'ammālarını cem' ettirdim ve kākā ismine bu mu'ammā anuñdur ... 13- ... gāzurgāh maķberesinde 14- medfūndur

‘abdülhak esterābadi²⁰ hoş tab‘ yigit muhāveresi hoş tab‘ ve ahlākī 15- mergüb idi hūcān vilāyetinūñ kādısı eşek ve rüşvet virüp

30B

1- şādr anı kādı ittikden bu kıt‘ası meşhurdur ... 2-... 3- ... kabri güyā esterābād vilāyetindedür 4- **mevlānā mīr karşı** semerķanda olup bāzārda şahaf dükkānı var 5- idi mevlānā kendüyü ol gūruhda üstad tutar idi şikāyet 6- bābında bu maṭla‘ anuñdur ... 7- ... hātāyī taḥalluş idüp 8-²¹semerķanda şabunḥāne şerefi ve şabunḥāne eşiginde küşede 9- kendü için hücre yapmış idi ‘aruz bilür idi siyerinnebiyi 10- nazm idüp bu beyt andandur ki ... 11- ... kabri semerķanddadur 12- **mevlānā ḥāveri** semerķāndlıdur derzilige mensub ve bediḥi 13- revān söyler tab‘ı şuḥ idi ol terci‘ ki bendi budur 14- ... 15- bu maṭla‘ daḥı anuñdur ki ...

31A

1- ... kabri ma‘lūm degül 2-**mevlānā ḥalvāyī** bu daḥı semerķāndlıdur şüküfte tab‘ ādem idi 3- şebāb eyyāmında fevt oldu ‘ömri kütehlīgından sözi ve şöḥreti 4- azdur bu maṭla‘ anuñdur ki ... kabri kendü mülkündedir **mevlānā riyāzi** 6- bu daḥı semerķāndlıdur bedḥulḵ kimse idi ba‘zı ğazelleri güzel 7- düşmüşdür bu maṭla‘ anuñdur ... 8- iki maṭla‘ beyninde rabṭ ciḥetinden 9- bir gine gerek faķīr aña dedim ki bu nev‘ güzelce olur idi ki 10- ... 11- inşāf yüzünden müsellemler tutmak gerek idi ammā cedel itmekle 12- faķīr sākıt oldum kendü yārānları çekişdiler semerķānda fevt oldu 13- **mevlānā şafāyī** endicānlıdur sāde yigit ve sāde yüzlülere 14- meş‘uf idi tab‘ında gāh gāh rengin şeyler zuḥūr iderdi ki 15- kendü ol cümleden bu beytdür ki ...

31B

1-... 2-semerķānda fevt oldu **mevlānā yūsuf** bedī‘ī taḥalluş idüp mevlānā 3- şefāyıla olur idi faķīr taḥşil için semerķanda vardığımda 4- endicāndan geldi ve anda faķīr ile olur idi şığar-ı sin ciḥetiyle 5- şī‘rde ḥāmlık olsa ıṣlah iderdi gittikçe büzürg 6- meniş ve

²⁰ Bu kişi Çağatay nüshasında “Seyyid ‘Abdu’l-Ḥak” adı altında anlatılmıştır.

²¹ Burada Mevlānā Cevherī anlatılmaktadır. Ama ismi yazılmamıştır.

mutaşevver yigit oldu ħorāsāna gelüp çok şalāhiyyet kesb 7- eyledi faķirden başķa kimse anuñ Ői'rine söz söyleyemez 8- idi 'acebī cihetinden Őuĥlar yūsuf Őefāyi demeleriyle teġayyürden 9- bī-ĥāl olur idi güzel Őoĥbeti olup ve 'aruz bilür idi bu maĥla' anuñdur 10- ... 11- mīr atāu's Őafā kaŐidesi ebyātında bu beyt güzel vākī' olmuŐdur 12- ... 13- mu'ammā risālesi yazup anda çok iŐ eylemiŐdür ve manŐūr ismine bu mu'ammā anuñdur 14-... 15-seraĥsda fevt oldu mezārı Őeyĥ loĥmān ĥānķāhındadır **ĥāki**

32A

1- kūsūdandır ĥāce-i kusu-i ĥuddise sırruhu ĥizmetinde olup Ői'r söylemiŐdür 2- bu maĥla' anuñdur ... 3-**mevlānā lūtfī** kendü zamānınuñ melīköl kelāmı ve 4- fārisī ve türkide nazīri yok ve türkde Őoĥreti çok idi ve türkçe dīvānı 5- meŐĥūr ve mute'azzirü'l cevāb maĥla'ları vardır ol cümleden biri budur ki

6-nāzıklük iĥre biliĥe yok tār-i ġīsūyı

öz ĥaddini bilip bilidin olturur ĥoyı

7-yine biri budur ki

Şayd itti dilberim meni āŐufte Őaĥdın

saldı kemend 8- boynuma iki ĥulaĥdın

ve mevlānānuñ zafernāme tercümesinde on biñ 9- beytden ziyādece meŐnevīsi var beyaz olmadıĥıĥün Őoĥret tutmadı lākin 10- fāriside kaşide guy üŐadlardan çoĥınuñ müŐekkel Şi'rlerine cevāb 11- söyleyüp ve güzel söylemişdür toĥsān toĥuz yaŐadı ve 'āĥir 'ömründe 12- redif-i aftāb Şi'ri söyledi ki zamān Şu'arāsı cümle tettebbu' eylediler 13- ĥiĥ kimse maĥla'ını aña göre söyleyemedi maĥla'ı budur ki 14 - ... 15- ve göĥdigi vaķitde bu ĥazel maĥla'ını ki tamām olmamıŐ idi

32B

1-vaŐiyet eyledi ki ĥazret-i maĥdūmī nūren tamām idüp divānına yazdılar ol maĥla'ı budur 2-... 3-**mevlānā** yigitlikde 'ulūm-u zāhiriyyi tekmilden Őoñra mevlānā Őiĥabüddin

4- hıyābānī aleyhirraḥme huzurunda sulūk eylemişdür ‘aziz ve müteberrik 5- ādem idi bu faķır çok fātihālar oқudum dervīş ādem idi ola ki 6- müstecāb olmuş ola mevlānānīñ kabri şehir nevāḥisinde kenarda kendü 7- meskeni idi andadur **mevlānā yāķını** tünd meşrebce kimse türki ve fārişī 8- şī’r söyler idi türkçesinde bu maṭla‘ı çok mübāhat ile oқurdu

9- āh kim cānıma yettim yāri nādān ilgidin

dād-ı feryat cefācı āfeti cān ilgidin

10- ammā fārisīsinden bu maṭla‘ fenā vāķī’ olmamışdur... 11- ... āḥir deminde 12- bī – edebāne sözlerden tövbe edüp ehli şalah ṭarıkıyla geçdi ümiddür ki 13- ma‘uf olmuş ola kabri dere-i dü-birāderāndadur **mevlānā atāyi** 14- belḥde isma‘ il ata ferzendlerindendür dervīş-veş ve ḥoş ḥulḳ ve münbasit 15- türki güy ādem idi kendü zamānında şī’ri etrāk beyninde şöhret tutar bu maṭla‘ anuñdur

33A

1-ol şānem kim su kırağında perī dik olṭurur

ğayet nāzūkligidin 2- su bile yunsa bolur

ķāfiyesinde ‘ayıb var ammā mevlānā çok türkāne 3- söyleyüp ķāfiye ihtiyātına muķayyed degül idi kabri belḥ nevāḥisindedür **mevlānā mūkimi** 4- herilidür dervīş meşreb şufiyye ıstılahātına vāķıf ve bu ṭā’ife ıstılahātına 5- muvāfiķ türki-güy idi türkçe terci‘i söylemişdür ki hayliķāşnisi var ve anuñ 6- bendi bu beytdür ki

sinsin aşl-ı vücūd-ı her mevcūd

sindin özge vücudķa nī vücūd

7- **mevlānā kemāli** belḥlidür kuh-u şafda olup türki guy ve nazım ol nevāhīde 8- ḥalāyık beyninde ḥāli az şöhret degül idi bu maṭla‘ anuñdur

irniñ kılıdır ney şekker ey 9- cān bili bağık

gül dağı yüzün bendesidür tonı yamağlık

qabri küh-ı sâftadur **10-mevlānā laṭifi** anuñ nereden idügi ma'lüm olmadı ammā olqadar didiler ki **11- ṭab'ı ḥayli şūḥ** imiş küçük yaşında fevt olmuşdur sözi az qalmışdur bu **12- maṭla'** anuñdur

gāh aqar ki tamar lebiñ şekeri

bizge digmez mü hīç aqar tamarı

13- egerçi türkānedür ammā qa'ilinüñ şūḥ ṭab'lığı ma'lum olur qabri ma'lum degül nerededür **14-mevlānā sekkākī** māverāü'n-neḥrdendür semerqand ehli añna çok mu'tekid ve begāyet **15-ta'rifin** iderler ammā faqīr semerqandda vardığıında min mu'arreflerden her nice tefahḥuz

33B

1- eyledim ki anuñ netāyic-i ṭab'ından bir şey añlayım ta'rif ettikleri qadar şey **2-** zāhir olmadı ğayrilerüñ sözleri bu idi ki mevlānānuñ cümle şirleri **3-** seriḳā olup kendü ismine eylemiş ol maḥālde bu nev' rābıtasız mukabereler **4-** ba'zen vuqu' bulur ba'zısı bu maṭla' ta'rif eyledi

ni nāz bu ni şivedür ey **5-** cādū gözlüg şūḥ-i şeng

kebk-i deri ṭāvusda yoq elbette bu reftār-u reng

6-qabri dağı olqarafdadur **mīrzā ḥacı** semerqandlu ve ol mülkün ādemizāde **7-** lerindendür egerçi ba'zı maḥalde ğarīb şeyler ṭab'ından vārid olurdu ammā **8-** bu beytinde ḥayli çāşni ve renk var ki

oḥsattı qametünğa şanavberni bāğbān

9-biçāre bilmes irmiş elifdin tayağını

bu şüret meşeli güzel bağladığıçün **10-** ümīddür ki tañrı aña rahmet eylemiş ola kabri kendü mülkündedir **nur sa'id big 11-** harezmlüdür tab'ınñ nekadar kuvvet ve leţāfeti var idigüni şi'rinden **12-** oқuyanlar bile bilür bu maţla' anuñdur ki ... **13-**... kabri mervde hāce yūsuf hemādāni қuddise sirruhu **14-** civārındadır **pehlevān hüseyn** divāne taḥallus idüp nā-murādlığı daḡı var idi **15-** ve luţf-ı tab'ıdan ḡālī degül idi bu maţla' anuñdur ...

34A

1-... қара bāḡda maқtul oldu **mevlānā şāni'** **2-** bāḡerdendür ekşer meşnevi söyledi ḡazret-i maḡdūmī nūren tarifinde bir meşnevisinde **3-** bu nev' iki beyt demişdür ... **4 -** ... vezir idi **5-** zulm ve bednefslik ciḡetinden pādīşāḡ siyāsetine giriftār olup maқtul oldu **6-** **hāce müseyyeb** andan 'acebce ādem idi ol daḡı vezāret bī-ḡödlüğında **7-** müslümānlara 'aceb zulmler itmege bel bağlamış idi ki қаза divānından bī-vāsıta **8-** siyāsete müstevcib olup ḡalk anuñ şerrinden ḡalāş oldılar kabri herīde **9-** kendü ḡānesindedür bu maţla' anuñdur ki ... **10-bilāl** nedīm-şīve ve şi'rīn güy **11-** ādem idi bu türki maţla' anuñdur

cān u könlümni cefā otı bile köydürdiñiz

12-eyle kim kül boldum ve mindin köngül tindürdiñiz

herīde fevt olup kabri **13-** hāce-i ṡāḡ mezārīstandadır **mīr sa'id** ḡalk beyinde kābīlī laḡābıyla meşḡurdur bu tuyuk **14-** anuñdur

ey muḡibler yitseñiz ger yaza-siz

ḡül ayakıda ḡumārı yaza-siz

15-ger min ölsem türbetimning taşığa

küşte-i bir şuḡ irür dip yaza-siz

34B

1-sulţan ebū sa‘id elinde serahsda Őehid oldu  abri Őehirdedir 2- **mu ammed ‘alī**  aribī tahalluŐ iderdi hem fa ire  arābeti var idi mīr sa‘id 3- kabīlinūn inisidūr hoŐ mu āvere ve hoŐ ve h lk hoŐ  ab‘ ve derdmend 4-yigit idi  ok a sazları g zel  alar ve us li ve musikiden 5- haberd r ve hu ut  g zel yazar idi eger i bu fa irin  avm ve hayli sul an-ı 6- Őahib ıranu n  adīm  ulları ve mevr Ő bendelerid rler amm  bu zıkr olunan 7- Őal hiyyetler ci etiyle ol  azret n iltif t ve ‘in yeti a a sa‘irlerden 8- ziy dece idi bu t rk e ma la‘ anu dur

derd-i  alimden eger  afil eger a ah ise 

9-hi   am yok ger ma a sin dilber-  dil- ah ise 

bu f ris  ma la‘ da ı anu dur 10- ... 11- sul an-ı Őahib ıran hizmetinde  urbet i tiy r id p semer anda 12-  aldukda a asınım  atili anı Őeh det mertebesine yetiŐd rdi  abri 13- ma‘lum deg l **derviş big** mīrza ‘alī timur o ludur nesebi ehli ‘aleme 14- z hird r  aseb ve neseb c nibinden Şerif ve  ab‘ı da ı   yet g zel idi 15- bu ma la‘ anu dur

35A

1- ... ebn yı cinsinden anu  gibi adem 2- yo ıdı y z hayf a a ki taşkent y r y Ő nde zayi‘ olanlar 3- arasında telef oldu   n fen  seyin   ar  oldu  abri mu‘ayyen 4- deg l **mīrza big** ins niyet ve hoş a la da  or s n ve semer and 5- m lk nde yeg ne ve  ab‘ ve feh m ve atma  utmada bu iki m lk yigitleri 6- beyninde ser med-i zam ne zihni da ı  ve ma‘ ni nu kudunda  anı ve  ab‘ı 7- bu nev‘ ta‘riflerinden m sta ni idi bu ma la‘ anu dur ki

8- k z ng ni bel   ara boluptur

kim c n a  ara bel  boluptur

9-z ‘lk fiyeteyn ve  afiyeleri  arz-ı ‘aks ki cev b s ylemek bu fa ir 10- nezdinde mu al tdandır eger i andan bu nev‘ eby t  ok z  ur ederdi 11- amm  hergiz ihtim m

idüp bir maħalle yazmaz idi bu maṭla‘ı faķır tükedüp 12- anuñ yādigārı olmaķ için divānda yazdum ḥayf yüz ḥayf ve dirīg 13- yüz biñ dirīg ki ḥayat çeşmesinden sirāb olmadı ve ‘ömr naḥli meyvesinden 14- yemedi mezārı semerķand maḥfūzāsında aḥmed ḥācı big sellemehullahu medrese 15-sinde müteayyin medfenlerdendür mekānı ravzā-i cinān ve ruḥuna firdevsi ā‘ lā

35B

1-mekān olsun **seyyid ḥasan-ı erdeşir** bu faķire ata mesābesinde olķadar ki 2- mīrzā big ferzend mesābesinde idi bu faķır türk ve sart arasında andan 3- tamamca ādem görmedüm gençlikde zāhir ulūmını kesb eyledi ammā faķr cānibi 4- ğālib ve taşavvufda daḥı ṭab‘ı güzel idi selāṭin terbiyeti ḥuzūrunda kendüyi 5- uzaĝa ṭıtdı likin sulṭān-ı şāhibķıran ḥulķ ve lūṭuf-ı müfriṭ ile iş 6- içine geçürdi ve ulu terbiyetler eyledi çün meyli bi-ṭab‘ faķr tarafına ğālib idi 7- ‘āķibet ol cānibi ihtiyār idüp ḥazret-i mevlānā muḥammed tebādegāni 8- ḳuddise sırruhu ḥizmetinde ki mürşid-i zamān idi zıkr-i mürūr etmişdür sülūk 9- ihtiyar idüp erba‘inler çıkarup çok maķāşid-ı ma‘nevi ḥāşıl eyledi 10- öyle iken gāhı naẓm söyler idi rindligi vaķtinde ḥücre si rind ve ḥarābātīlerün 11- mecma‘ı idi bu işi andan ḥoşça kimse eylemedi ol vaķitde bu kıṭ‘āyı söylemiş idi 12-... 13-... 14- ammā taḳva ve zühd vaķtinde bu türkçe beyit anuñdur

ilaḥi nūr-u ‘irfāndın 15- köngülge bir şafā virgil

ki ‘isyān zulmeti içre ḥarāb aḥvāl vü ḥayrāndur.

36A

1-mübārek merķādı meyān-ı du-cüyda gāzurgāh yolunda kendü babası ḥaziresi 2- içinde künbeddedür **ÜÇÜNCÜ MECLİS** anlaruñ zıkründedür ki ḥālā zamān 3- şāḫāyifinde me‘ānı ebkārı anlaruñ daķıķ ṭab‘ları ḥullebāflıĝından 4- naẓım libāsı giymekdedür ve naẓım libāsı anlaruñ ‘amıķ zihinleri müy 5- şıķāflıĝından şan‘at ve selāset naḳş-u nigārı bolmaķdadur ki 6- ba‘zınuñ mülāzemet-i şerīfiyle müşerref ve serbüend ve ba‘zınuñ muşāḫabetinden 7- ḥoşnüt ve beḥremend olmuşdur ol cümleden dilārāyi ki

rāy-ı ‘ālem arasıyla **8-** bu zamān mubāhī ve ehl-i zamāna şeref nā-mütenāhī müyesserdür ve deryāyī ki **9-** ṭab‘ı güher zāyla bu devrān ḥabībi gevherden ve devrān ehli koyni ve etegi **10-** cevāhirden memlū olmaḡdadur **ḥazret-i maḡdūmī şeyḡül islāmī mevlānā** **11-** **abdurrahman cāmīd**ür ki tā ciḡān mevcūddur anlaruñ nuşret-i **12-** ḡātırlaruñ netāyic-i ciḡān ehlinden kem olmasun ve tā-sipiḡr müteḡarrikdür anlaruñ **13-** açık göñülleri fevāyīdi devrān-ı ḡalāyıkından eksilmesün çün bu muḡtaşarda **14-** mezkür cemā‘ atūñ re‘ s-ü reisi ol zāt-ı nefisi bu risālede meşḡr **15-** gürūhuñ muḡteda ve pişvāsı ol gevher-i yektādur miyāruñ isimleri bu

36B

1-evrāḡdan şebt ve taḡrir olunmasa dilpezir olmamaḡıla cürret olundu çün **2-** anlaruñ letā‘if nazmı andan ziyādedür ki ḡacet olur diyü ba‘ zısını yazmaḡ **3-** yāḡud ḡalkā ma‘ lūm olsun diyü birazını şebt etmek ki zirā kütüblerinüñ **4-** ismi yazılsa bu evrāḡdan aşar ve muşannefāt dürrleri zıkr olunsa **5-** gerdün baḡrī andan ṭaşar lācerem çün bu ma‘ ānī bilinür du‘ ā ile ḡatm ḡılınur

6- yā rab bu ma‘ ānī dürrinüñ ummānı

bu dāniş ve fazl gevherinüñ ḡānı

7- kim eylediñ anı ‘ālem ehl-i cānı

‘ālem ilige bu cānını tüt erzānı

8- ḡāce maḡmūd tabiyāri ki bir ḡarn evvel ḡazretüñ maḡşüşü **9-** idi nazımlardan bir beyt bilmez bilse hem nazm degül neşrlерinden bir nükte feḡm itmez **10-** hem maḡşūda muvāfiḡ dimez bāreka ‘llah kemāl-i ḡābiliyyet bu ḡadarca olur **11-** **emir şeyḡim süḡeyli ḡorāsān mülkinüñ müte‘ ayyinlerindendür küçük yaşında** **12-** ṭab‘ āşarı ve zıhn nümūdārı andan çok zāhir ve ḡamide aḡlāḡ **13-** ve pesendide ma‘ āş eṭvārından bāhir idi sulṭān ebū sa‘ id mirzā **14-** ḡizmetinde düşüp maḡşuş oldu ve eş‘ āri ḡalk beyninde şöḡret ṭıtdı **15-** ve ḡālā yirmi yıldan ziyadecedür ki sulṭān-ı şāḡibḡıran mülāzemetinde refi‘

37A

1-menāşib ve a' lī merātible müşerrefdür olkadar ki mülk-ü māl ve belki salţanātuñ 2- cümle maşlahat ve aĥvāline müşārun ileyh ve mu' temedün ' aleyh ve imāret mesnedinde 3- mütemekkindür ki hiç nā-mülāyim emre mensüb ve nā-şāyeste ' aybıla maţ' ün ve 4- ma' yüb degüldür ve bu devletde intizām-ı ĥāl buldı ve nazmı aĥvāli daĥı 5- evc tıtdı ve bu ' ydiyye kaşidesinüñ maţla' ı güzel olmuşdur 6- ... 7- ve bu ġazel maţla' ı daĥı anuñdur-... 8- ... ve leylī vü mecnūn meşnevīsinde leylīnūñ 9- ĥastalığı tā' rifinde bu beyit daĥı anuñdur... 10- ... egerçi türkçe şi' ire az meşġul idi 11- ammā bu maţla' anuñdur

zühhd ili tesbīĥ dip ĥayrān alur evbāş ara

12- rişte-i cismimni körse atre atre yaş ara

evvelden āĥiredek faķır ile 13- iltifāt ve ittiĥādı çok olduġundan bundan ziyāde 14- ta' rif eylemek kendümi ta' rif eylemek gibi olmaġdan iĥtirāz iĥtişār olundu ' āķibeti ĥayr olsun 15- **mevlānā seyfi** buĥāralıdur ve ekşer mütedāvilātı gördü ve taĥşīl eşnāsında

37B

1-nazma çok meşġul idi olkadar ki şi' ri şöĥret tıtdı meşel tariķın 2- begāyet güzel söyler bu maţla' anuñdur-... 3- ... ve şan' at ve ĥırfet ehliçün daĥı 4- çok letā' if nazm eylemişdür ve ol tariķda muĥteri' dür ve bu beyit ol cümledendür ki 5- ... 6- ve mu' ammā risālesi daĥı yazmışdur ki abul ismine bu mu' ammā anuñdur 7- ... 8- mevlānā ĥuşyārılıġda ādemī-veş ĥayā ve edebli yigitdür ammā serĥoş olduġda 9- özge māhiyyet belki rüsvāl olur bu eşnāda tevbeye muvaffaķ oldu 10- ümīddür ki istikāmete daĥı muvaffaķ ola **mevlānā āşafi** babası 11- pādīşāĥ-ı zamānuñ vezāret divānında mülĥür başmışdur kendünūñ ab' ı 12- ta' rif edecek adar var ve ĥāfızası daĥı ġāyet güzeldür 13- ammā ne ab' ını ve ne ĥāfızasını işe ullanur yetīm veş ra' nā şıfatlıķ 14- ve ĥōdrāylık ile evatın zāyi' eder bu nev' ġarīb şıfatı çokdur ki 15- söylense söz uzanur muţlaķā pendpezir degül bu ciĥedden ġāyet perişandur

38A

1-ve güzel ebyâtı var ammâ bu maṭla‘ı meşhurdur... 2-... bu türkçe maṭla‘ı daḥı anuñdur

3- bu belâlar közdin ol ârâm cândın körmedüm

iki gözümdin yamânlıĝ 4- kördüm andın körmedüm

beḥmen ismine bu mu‘ammâsı güzel vâkı‘ olmuşdur 5-...6- inşâ’illâh düz yola gire **mevlânâ bennâyî** evsaṭı’n-nâsdan 7- ve mevlidi herî şehridür begâyet kâbiliyeti var evvel taḥşîle meşgul oldu 8- anda çok rüşdi var idi sonra terk idüp ḥatta ‘aşk peydâ eyledi 9- az fırsatda âbâdân yazdı müsıķî fennine meyl gösterdi anı daḥı 10- öğrenüp ḥayli işler taşnif eyledi edvârda risâle daḥı yazdı 11- ammâ mu‘accib ve mutaşavverliginde ḥalkın gönlüne maḳbûl olmadı bu şıfatı 12- selb için faķır tarıķda ihtiyâr idüp riyâzetler çekdi çünkü pîri 13- olmayup kendü başuna olduĝün hiç fâyda bulmadı ḥalkın ṭa‘n 14- u teşni‘nden herîde ṭurmayup ‘ıraķa gitdi anda daḥı evvelki gibi âvâzeler 15- yaydı ammâ çün yigitdür ve çok ĝurbet ve şikestelik çekdi ümîddür ki

38B

1-nefsine daḥı şikest gelmiş ola her taḳdîr ile bu maṭla‘ anuñdur 2-... 3-... **mevlânâ kâmi** evbedendür küçük yaşında mevlânâ muḥammed bedaḥşî 4- anı terbiye edüp taḥşîli ol maḥâle vardı ki mevlânâ anuñ dersinüñ 5- ‘uḥdesinden gelemedi ulu danışmendlere terbiyetini rucu‘ eyledi sa‘âdetmend 6- yigit olmaĝıla taḥşilde sa‘yler eyledi ḥâlâ güzel ṭâlib-i ilmdür vâkı‘â 7- edebli ve tevâzu‘ ve insâniyetli âdem olmuşdur ve mevlânâya fi‘l-ḥaķîķa 8- ferzend oldur şî‘r ve mu‘ammâyı güzel söyler bu maṭla‘ anuñdur 9- ... 10- bu mu‘ammâ daḥı nu‘mân ismine anuñdur ki ... 11- ümîd oldur ki encâm-ı müte‘ayyinlerden ola 12- **mevlânâ ‘âlim** danışmend âdemdür ders ve ifâdeye meşgul şî‘ire daḥı 13- mülâ‘meyet ṭab‘ı var bir cema‘at-ı ḥalkıla dîvân başıya ḳaziyye ‘arz 14- ve müdde‘âsına muvâfaḳ ‘arza-dâşṭî daḥı yazdı ḥaceĝinüñ 15- meyli ḥâṭırı anuñ mevzîleri ṭarafına idi anuñ kâ‘ıdın oḳumayup ḥuşemâsı

39A

1-ıarafın ıtıdı mevlānā bu beyti sōyleđi ... 2- ... ve bu beyit Őōhret ıtıdı bu maılaı dağı anuıdır 3- ... 4- **ıasan Őāh** ĥorāsānuı kādīmi Őuı arāsındandır devir-i Őāhrıh mırza 5- zamānından bu ferıunde devrānadek ıoııa selātin ve eıābır ve mūteı eyyinlere 6- medı ve merŐiyesi var bu maılaı anuıdır ...7- ... **mevlānā [nedīm²²-Őıve]** ve hezzāl ādem olmağıla 8- hezzl amız Őıı iri ve kıtıāları ıoııdur ve meŐıuru ol cūmlenden 9- muıaııar ııdı iıün ki ĥımārı cesāmetlü olduğundan ĥalk rüŐvet 10- virüp kendü eŐeklerine toıım iıün aŐururlar imiŐ ol bābda bu kıtıāyı sōylemiŐdir ki 11- ... 12- ... 13- bu mıŐraı tazmīni dağı kalemzenler bābında anuıdır...14-...**mevlānā Őāmī** dāmegāndandır ıoıı 15- taıŐıl edüp mütedāvilātı mükerrer geıırdi ammā mollalık ismine girmede

39B

1-andan Őōıra ıtıbba meŐđul olup ıoııa muı teber kütüb gōrdi anda dağı eııbbā 2- silkine koŐulmadı Őıı iri güzel sōyler idi ammā Őıı ir yazmağa eli 3- dūrüst degüldi her taııdirce bu maılaı güzel vakıı olmuŐdur 4-... 5- **mevlānā ıabduıllāh²³** egerıi zāhir yüzünden ĥāzret-i maıđdūmī nūranne kārābet 6- ıtıtar ammā maı nī yüzünden beđāyet ıraııdur nazımlardan meŐnevīye ıoııa 7- iltifāt gōsterir ıün melikül kelām firdevs-i tūsī ve karvetüı-muııakkıkın 8- Őeyı nızām-ı gencevī ve sultānüıŐıı arā emır ĥüsrev dehlevī kuddisallahu 9- esrārahüm meŐnevīleri ki Őeıınāme ile ĥamseteyn olmuŐdur pesend eylemez belki 10- envāı ihānet eder baıŐ ĥāzret-i maıđdūmī nūrenün meŐnevīlerine varır ki 11- adem-i iltifātdır biz faıırlar ki kibrümüzü bu cemaı atün rızeıın 12- ĥonı ve ĥūŐeıın ĥırmenī ıtıtarız belki ol kābiliyyetimiz dağı yoııdur 13- öyle ıazımüŐŐān kimselerin Őıı irini istiııkākıla taı rif ederiz 14- her nice ise dağı teberrük ĥaysiyyetinden nazm eylediği zafernāme meŐnevīsinden iki 15- üı beyit yazıldı ki ...

²² Müstensih, Mevlānā Ĥasan Őāhın anlatılmaya devam edildiği bu bōlümü yanlıŐ anlamıŐ ve Mevlānānın "nedīm-Őıve" bir kiŐi olduğunun sōylendiđi bu bōlümde "Mevlānā Nedīm" adı altında baŐka bir Őahsın anlatıldığını dūŐünmüŐtür.

²³ Bu kişi ıağatay ve Anadolu nüŐhalarında farklı anlatılmıştır.

40A

1-... 2- ... 3-... **dervîş meşhedi** sefih ve bedzebân âdemdür 4- ba'zî 'azîzleri dirler ki fenâ hicv eylemişdür andan 'aceb görünür tab'ı fenâlık 5- tarafına ise evvelce yine ol cânibe eyü gider bu faķır andan cünün ve âşufte 6- likler gördüm ammâ hicivlerini zâhir eylemedi sâ'ir nazımlarda bir nev'î tab'ı var 7- bu maṭla' anuñdur... 8- **mevlânâ hurremî** herînüñ âdemî zâdelerinden olup kendüde âdemlikden 9- eşer belki қоқу yokdur bed mizâçlıkları ciĥetden ĥorâsânda ṭuramayup 10- 'ıraқа gitdi andan mekke ve medîneye ve beytü'l-maḳdis ve ekşer enbiyâ ve meşâyiĥ 11- mezârâtın piyâde varup ziyâret eyledi belki iki ḳat bu riyâzât 12- ve meşâḳḳatle devlet müyesser olurdu ammâ kendü zâtı bî-devletliginden 13- bu seferlerden geldikten soñra gittiginden ziyâdece bî-ĥaber ve bed fi' il geldi 14- anuñ meddahlıĥında dil 'âciz ve 'aḳl ḳâşırdu bâ-vücüd bunca turfa 15- şî'r söylerken kimseyi begenmez idi bu maṭla' anuñdur

40B

1-... 2-**seyyid muĥammed ḳurâze** şîrâzludur taḥşîl şûretinde ĥurbet ihtiyâr edüp 3- ĥorâsâna geldi beĥâyet merĥum ve vâciburri'âye ve nâ-murâd göründü ki 4- ḥaḳîrû'l cüsse ve şâĥîrû's sin idi muĥafaẓa-i aĥvâli olunup sebaḳ ciĥetinden daĥı 5-ba'zî 'azîzlere sipâriş olundu evvelki maḳdur şefḳat ve mürüvvet idi 6- cümle mer'î olup tâki biraz fırsat geçdi andan ĥarîb işler zūḥûra 7- başladı bir müddet aĥmâz olunup 'âḳıbet iş bunlardan daĥı geçüp aña 8- vardı ki ĥorâsân mülkünde ṭuramayup semerḳanda gitdi olḳadar ma'lum 9- ol ki semerḳand cimrileriyle daĥı zed-ü ĥurd edüp ĥâlib olmasa maĥlub 10- daĥı degül anuñ işleri andan meşĥûrca ki şerĥe ĥâcet ola bu maṭla' ol bedbaḥtındur 11-... 12- **seyyid ḳuṭb** semerḳandlıdur cümle ĥûbluḳlardan seyid ḳurâzenüñ 13- 'adîli olabilür belki ziyâdece herîde idi andan fesâdı vücûda 14- geldi ki ḳatlı ĥükmi olup çoḳ zaĥmet çekdi tâ bende ḳarar ṭıtdı 15- bendden ḳaçup ĥâlâ semerḳanda işidilür ki mecâlisde mîr ḳurâze ile

41A

1-meclis ara ve añā mu‘teriz̄ mun‘arış ve ehil-i meclisden ezā görmekte 2- küçük şerik imiş nazımlardan ol nākisūn meyli ekşer mu‘ammāya vākī‘ 3- olduğıün bu yazıldı ki ferid ismine anuñdur... 4- ... cümle şalāhiyyeti işbu mu‘ammāsından ihsās 5- olunabilür **mevlānā muḳbilī** turşizden nedim-şive ve ḥakim-veş adem 6- olup mecālisden işareti ve nezāyir çok götürür ve dervişlik şüretinde 7- idi bu maṭla‘ anuñdur... 8- ... bir müddetdür ki ayağına marazṭarı 9- olup leng olmuşdur bu ciḥetden az söyler **şevki** çiçektüdüdür 10- kendü maḳbul ṭab‘ı mülāyim yigitdür ammā dimağına muṭāla‘a ciḥetinden ḥiffet 11- arız olup mani‘i muṭāla‘a olmuşdur türkī ve fāriside ṭab‘ı güzel 12- taşarruf ider bu maṭla‘ anuñdur

barıp āvāre könglüm zülfüng içre mübtelā ḳaldı

13- tarahḥum ḳıl ki mindin bardı vü imdi sanga ḳaldı

mevlānā ḥalef²⁴ 14- tebrizlidür gönle yaḳın şir̄in edālu maḳbul adem ve ḥakirül cüşsesiçün 15- aşḥāba mūcib-i baṣṭ daḳı olur şehre taḥşil için geldi taḥşil eṣnāsında

41B

1-şī‘re daḳı işṭikāl gösterüp güzel şī‘irler daḳı söyledi bu maṭla‘ anuñdur 2-... 3- ḥālef ismine bu mu‘ammā anuñdur

ay derd-geşler bādedin ḥālī bolupdur yüzingiz

4- tā tutḳalı ḥum-ḥānedin bir kūşe biz bir kūşe siz

mevlānā ḥalef tebrizlüdür 5- en-nacaḳ şeyḫzādelerinden ḥalk ve ḥulḳ ve netāyic-i ṭab‘da ehl-i ṭab‘a mergūb 6- yigitdür herī şehrine gelüp çok ‘ilim taḥşil eyledi ḥālā sulṭan zāde-i 7- zamān ḥazretinde mülāzım ve müşāhibdür ṭab‘ı ḡayet güzel ve bu rubā‘i ‘abdi ismine anuñdur 8-... 9-... 10- **mevlānā maḥvī** ḥorāsānuñ adem-i zādelerindendir güzel ṭab‘ı var ba‘zı maḥalde 11- taḥşile daḳı meşḡul olur yine yigitlik hevā ü hevesi anı

²⁴ Bu kişi Çağatay nüshasında “Mevlānā Ziyā” adı altında anlatılmıştır.

perişan ve musahibler 12- perişanlığı anı bî-serv samān ider ṭab‘ında ḥayli çāşni var bu maṭla‘ anuñdur 13-... 14- **nergisī** herilidür mezkūr taḥalluṣ ile nazım söylerdi anı āhiye tebdīl 15- eyledi sebebi şorulduḡda abādanca cevāb söylemedi ḡanda ki cüzvī renk

42A

1-ya ma‘nī görse taşarruf etmege ‘ādet ide gelmişdür inşā’llāh öyle ki 2- taḥalluṣa taḡyir virdi bu ‘ādetine daḡı tayḡir vire bu maṭla‘ anuñdur 3-... 4- **mevlānā sālīmī** ‘ıraḡ mülkünün ādem-i zādelerinden ḥorāsānda fazliyātdan 5- çok şey kesb eyledi evvel taḡşile meşḡul olup andan şoñra şı‘r ve mu‘ammā 6- ve ḡaṭṭa ḡuşiş eyledi yine sāzlardan ‘ud ve ṭanbur daḡı öğrendi 7- ve musikīde daḡı işler baḡladı hem nefsinde selāmet ve hem ṭab‘ında 8- istiḡāmet var bu maṭla‘ anuñdur ... 9- ... **mevlānā cennetī** ḥorāsān mülkündendür 10- ṭab‘ı fena degül ammā ‘aḡlī ve ṭālī‘i daḡı yoḡdur bir müddet pādīşāh mülāzimi idi 11- felāket aña müstevlī oldı faḡīr anı gözetdim felek ile münāza‘a idene 12- felek ḡālib imiş hiç bir yere yetiştiremedim ḡālā daḡı ol nev‘ üzre 13- sergerdān gezer tañrı aña raḡm ide bu maṭla‘ anuñdur ... 14-...15- **mevlānā enverī** belḡ ṭarafındandır [aşufte]²⁵ mizāçraḡ yigitdür ḡāhī sevdāsı olḡadar

42B

1-ḡalib olur ki mizācı şıḡḡat ḡānūnundan münḡārif olur yine çok zaḡmet çeküp 2- mu‘ālece-pezir olur bu maṭla‘ anuñdur ... 3-... **ḡābilī** türşizlidür evvel 4- sipāhīlik şūretinde gezüp ḡalkı hiciv iderdi ḡūyā şimdi andan müteḡā‘id 5- olmuşdur bu maṭla‘ anuñdur... 6-...ittifaḡ bu şı‘iriyle kendüyi 7- hiciv eylemişdür ki hiç lezzeti yoḡ ve ḡafiyesi ma‘yūbdur **sırrī** mevlānā 8- ‘alī şihābuñ oḡludur ki bālāda mezkūrdur abdalveş yigit olup ḡālā 9- mervde bir lengeri var geçer gider ḡalka ḡizmet ider bu maṭla‘ anuñdur ki 10-... 11- **mir ḡāc** seyyīd kimsedür ṭālib-i ‘ilmlik daḡı ider ḡüzel ṭab‘ı var hemān iltizām 12- ider ki çoḡça ḡaşıdesi menḡabet olsun aḡyānā biraz ḡazel daḡı söyler

²⁵ Çaḡatay nüshasında yer alan bu kelime Anadolu nüshasında unutulmuştur. Kelime eksik olduğunda cümle anlamsızlaştığı için buraya tarafımızdan eklenmiştir.

13- bu maṭla‘ anuñdur ki ...14- ... **mānī**²⁶ meşhedlüdür şāhib-i cemāl ve zarīf ü ra‘ nā
15- yigitdür bu hālle ki babası bī-naẓīr kāsegerdür çini yapar ve ol kadar

43A

1-naķşeder ki çīn ve hıṭāda idemezler bu iki şan‘atdan ‘ār idüp 2- birini kolu birini
çehresi kadar görmez çün hüsñü var her ne iderse 3- aña alıveririr hüsñü ḥaṭṭı ve hüsñü
kelāmı daḥı var bu maṭla‘ anuñdur 4-... 5- **sāyilī** cüveynüñ ḥurāşāsındandır dervişveş
6- ve kem şuḥan kimsedür ba‘zı eşār-ı fenā düşmez bu maṭla‘ anuñdur 7-... 8- **vedā‘ī**
belḥ nevāhisindendür kipenek pūşlik kisvetinde gezer ‘āmmīdür ammā 9- lāṭīf ṭab‘ı var
bu maṭla‘ anuñdur ki ... 10- ... **bekāyī** kemāngerlikle 11- meşḥūrdur kendüye
mu‘ammācılık ile şöhret virdi ammā faḳīr andan hiç 12- bir mu‘ammā ki işe yarar
işitmedüm soñra şı‘ir söylemege başladı ğarīb ḥayaller 13- ider ammā terkībine riş
bağlar dirler ki tir-endāzlıkda şāhib-i vuḳūfdur biz 14- bilemezüz bu maṭla‘ anuñdur ...
15- **müşrifī** herilidür nev-pesendelikden biraz şey vuḳūfı var gūyā

43B

1-kuşḥāne müşrifı idi ki taḥalluşı odur gāhī ol işini terk ider yine gāhī 2- peşimān olur
bu maṭla‘ anuñdur ... 3-... **mevlānā aşılī** meşhedlidir 4- ol şehirde hālā müte‘ayyin hoş
ṭab‘ı odur nesh-i ta‘lik ḥaṭṭda daḥı fenā yazmaz 5- bu maṭla‘ anuñdur ... 6- ... **kevşerī**
herilüdür küçükden beri ṭab‘ından nazm 7- söylemege kâbiliyeti var ammā meşḡul
olmas ḥāce āşafinüñ muşāhibliği 8- devletindedür bu maṭla‘ anuñdur ki ... 9- ...
mevlānā hilālī türk ehlindendür 10- ḥāfızası güzel ve ṭab‘ı daḥı ḥāfızası kadar var ders
oḳumak teklifindedür 11- ümīd ki tevfiḳ bula bu maṭla‘ anuñdur ... 12- ... **cānī**²⁷
ḳunduzdandır ḥorāsāna 13- geldikde taḥşil itmegi zāhir eyledi çün dimāğında biraz
perişānlık ve ṭavrında 14- levendlik var ol müdde‘āsi güzel müyesser olmaz bu maṭla‘
anuñdur ki 15-...

²⁶ Bu kişi Çağatay nüshasında “Mevlānā Nāfi” adı altında anlatılmıştır.

²⁷ Anadolu nüshasında Cānī adı altında Ḳabūlī, Ḳabūlī adı altında Cānī adlı kişiler anlatılmıştır.

44A

1-... 2-**ḳabūlī** cūzcānānludur reyḫānī taḫallūş iderdi vilayeti 3- münāsebetiyle aña cānī taḫallūş buyuruldu zātında ḫayli cūnūn 4- var ki şalāḫiyyet kesbine mani‘dür yoḫsa ğarābet-cūy ṭab‘ı 5- ğinası var bu maṭla‘ anuñdur ... 6- ... **mevlānā āfeti** 7- meşḫedlūdūr ḫelvacılığa nisbet iderler faḫīr anı görmedim 8- ammā şı‘ rini işitdim bu maṭla‘ anuñdur ... 9- ... **zūlālī** herīlūdūr babası 10- derviş ādemdūr ğazel fūrūşluk ider zihni çeşmesinden nazm 11- zūlālī şāfī zāhir oldığıçūn zūlālī taḫallūş bulundu bu maṭla‘ anuñdur ki 12- ... 13- ... **mīr ḫāşimī** ğüftgerlik ile meşḫur 14- ve ṭālib-i ‘ ilimligi daḫı var ve ṭab‘ı daḫı güzeldür bu maṭla‘ anuñdur 15-...

44B

1-... **mevlānā şāḫib** kebūd-cāmelūdūr 2- güzel ṭab‘ı var ğā’ibāne şaṭrancı güzel oynar ṭab‘ında cūnūn çaşnisi var 3- bu maṭla‘ anuñdur ... 4- ... mua‘ammā söyler ve güzel açar bu mu‘ammā daḫı pāyende ismine anuñdur 5- ... 6-**māyilī** esferāyinklūdūr oldaḫı cūnūndan ḫalī degül ammā ṭab‘ı ḫoşdur 7- bu maṭla‘ anuñdur ... 8- ... **ḳavşī** esferāyinklūdūr ḫaylī ḳābiliyetlü yigiddür 9- ammā levend belki telend olmağla ol ciḫetden ḫiç işinde istiḳāmet yoḫdur 10- gerçi zāḫīm ve ğüçlūdūr lakin şa‘d-i beşere medḫali olan işi iremez sipāhīliğe 11- hevesi var anda daḫı ğayret idemez bu maṭla‘ anuñdur ... 12- ... 13- **nūrī** ekşer evḳatde meşḫetde olur levendveş ve aşufte şıfat kimsedür 14- bu maṭla‘ anuñdur ... 15- **dā‘ī** dā‘ im serāḫsda ḫāzreti şeyḫ loḫmān ḳuddise sırruhu mezarı başında olur

45A

1-ğāhi sāsı‘ [sātığ]²⁸ sūdāya daḫı iştiğāl gösterir bu maṭla‘ anuñdur 2- ... 3- **mevlānā şubḫī** evbe nāḫiyesinde kūyān çeşmesinde olur mevlānā 4- muḫammed bedāḫşī vasıṭasıyla faḳīre aşinā oldu şı‘irinde ḫayli çaşnī var bu maṭla‘ anuñdur 5- ... 6- **mevlānā mecnūn** meşḫedlidür şūḫ ṭab‘ı ve zātī daḫı maḳbul ve ḫoş nüvis 7- yigiddür bāz

²⁸ Çağatay nüshasında “satığ” olan bu kelime müstensih tarafından Anadolu nüshasına “sāsı‘” olarak yanlış aktarılmıştır.

güne haṭṭı olkadar revān ve şāf yazar ki maḥal-i ta' accübdür **8-** ve görmeyen inanmaz bu maṭla' anuñdur ... **9-** ... **mevlānā celāl** meşheddendir **10-** hāce 'alī zeyneddīn ki ol yerde müte' ayyin ādem idi ve hānqāhı var anuñ **11-** evlādındandır ṭab' inuñ mülāyemeti mu' ammā fende ta' rīf idecek kadar var **12-** aḥmed ismine bu mu' amma anuñdur ... **13-** ... ²⁹kendüye nisbet idüp ḥalk yanında **14-** şı' ir oğur anuñ aḥvāli şāhib-i vuḫūf ' indinde muḥarrerdür ki ṭab' ı nazma **15-** el virmez ol nev' şı' irlerden bu maṭla' anuñdur ...

45B

1-... **emīnī** muḥammed 'alī emin oğludur ki **2-** ikinci meclisde ismi zıkr olundu ṭab' ı mülāyim yigitdür bu maṭla' anuñdur **3-** ... **4- muḥammed ṭālib** mecnūnveş yigit ve ṭālib-i ' ilmligi var şaṭranca ' aceb **5-** meş' uf ve ekser mu' ammā söyler mecd ismine bu mu' ammā anuñdur **6-** ... **7- mevlānā zīreki** şehir içindeki şūḫ ṭab' lardandır ṭab' ında taşarrūf **8-** neşesi var bu maṭla' anuñdur ... **9-** ... **vaḥdeti** bir nev' nazmı var **10-** ṭab' ı renkden ḥālī degül bu maṭla' anuñdur ... **11-** ... **12- nādürī** mervdendir güzel ṭab' ı var ḡarāyib ṭalebine sā' ider ammā çok **13-** levenddür bir müddet faḫīr ile muşāhib idi kendüni levendlikden zabṭ **14-** idemedi yine kendü işine gitdi bu maṭla' anuñdur **15-...**

46A

1-mevlānā zamānī mevlānā muḥammed āmilī oğludur ki ikinci meclisde zıkr **2-** olundu vefāyī taḥalluş ider idi faḫīr iltimāsiyla zamānīye taḡyir olundu **3-** iki ciḫetden bir ciḫet bu ki sulṭān bedī' üzzamān mīrzā mülāzımı idi zamānī **4-** taḥalluşunuñ münāsebeti var idi yine bir ciḫet bu ki aḥmet ḥacı big vefāyī **5-** taḥalluş ider ve şı' iri meşḫurdur ve dīvānı var münāşib degül idi ki büyük **6-** ādeme bī-ciḫet taḥalluşda şerīk ola bu maṭla' güzel vaḫī' dür **7-** ... **8- sūsenī** āzāde-veş ādemdür ekser evkātta meḥd-i ' ulya gevher şād aḡa **9-** nūrr-u merḡaduḡā medresesi tetimmesinde olur idi ammā şimdi şehirde sākındür **10-** bī-fā' ide ḥalk ile muşāḡabet itmez ni çünkü bī-ciḫet meşakkatleri kendüye revā **11-** görmez ümīddür ki cümleye bu devlet naşīb ola bu maṭla' anuñdur **12-...** **13- mevlānā helāki** şehirdendir etrāk beynine çok girmeyüp kendü **14-** nā-muradlığıyla

²⁹ Burada Hāce Musā anlatılmaktadır. Ama ismi yazılmamıştır.

meşguldür hazreti maḥdūmī nūran mülāzemetinde mekke seferine varup **15-** geldi zihī devlet ki birine mu^ç vaffaḫ ola ve gāḫi nazm söyler bu maṭla^ç anuñdur

46B

1-...-... ‘**gubārī**’ esferāyīnlüdür ekser evḫāt **2-** esterābād ve esferāyin serkāri cuveyn ve bāḫr ābād ve ol nevāḫīde olur faḫr-veṣ **3-** ādemdür bu maṭla^ç anuñdur ... **4-** ... **mevlānā riyāzī** zāve ve muḫavvelātdan ve eṭvārī mütelevvin kimsedür **5-** ol vilāyetüñ ḫaḫsı idi ol emre münāfī işler andan ṣadūr ile ma^ç zul **6-** olup ḫayd ve müṣādereler ve çok zaḫmet çekdi yine ol manṣīb müdde^ç āsı olup **7-** ammā müyesser olmadı va^ç z eder minberde kendü eṣ^ç ārın oḫuyup vecd ü ḫale gelür **8-** anuñ işinde bu nev^ç gārāīb çokdur cümleden ağrep buki dirler ki ṣākirdler **9-** ile ṭāḡa varup ṭaṣ yuvaladur faḫire gelmekde imiş yine yoldan ḫaçup **10-** nereye gitdüḡini kimse bilmez kendüyi zabṭ idemez bu maṭla^ç anuñdur ki **11-** ... **12-** **mevlānā ṭāhiri** herī ṣḫrindendür küçüklükde keṣf-dūzluḡa menṣub ve ol **13-** eyyāmda andan nazmlar naḫl iderlerdi ola ki daḫı ziyādece oldu ṭab^ç ında **14-** ṣūḫluḫ var bu maṭla^ç anuñdur ... **15-**... **mecnūnī** belḫde olur faḫīr

47A

1-kimsedür vech-i ma^ç aṣımı ḫāṣıl itmege kitābet daḫı idebilür ḫāce **2-** ‘ukkāṣe mezārında sākindür gūyā ṣi^ç ir taḫayyülü-çün ola ki varaḫü’l ḫayāl mürtekībīdür **3-** olḫadar ki maḡlub olacaḫ vaḫtidür bu maṭla^ç anuñdur ... **4-** ... **hemdemi** meṣḫedlü ḫāsegerlik **5-** ṣan^ç atın bilür bu maṭla^ç anuñdur ... **6-** **hemdemi**³⁰ bu daḫı meṣḫedlüdür cāmebāflıḫ ṣan^ç atına mensubdur bu maṭla^ç anuñdur **7-** ... **8-** **ṣifātī** ṣimdi peydā olmuṣlardandır faḫīr anı henüz görmedüm ammā ṣi^ç irini **9-** iṣitdim bu maṭla^ç anuñdur ... **10-** ... **ṣāfī** ḫūḫ-i ṣāf ṣeyḫzādelerindendür **11-** taḫalluṣı daḫı aña delālet ider nazmlarında ḫazret-i ḫāce ḫāfiḫa tetebbu^ç ı ider **12-** bu maṭla^ç anuñdur ... **13-** **fiḡānī** mīr sa^ç id gūyendedür mücellidlik daḫı bilür naḫṣberlikde daḫı **14-** hünermenddür ammā ekser evḫātta ḫoṣ ṭab^ç lıḫ ‘illeti periṣān ṭutar bu maṭla^ç anuñdur **15-**...

³⁰ Burada Hemdemi adı altında Mevlānā Necmī anlatılmıştır.

47B

1-bū ‘alī divāne gibi gezer divāne olmasa bū ‘alī taħalluṣ idermiydi bu maṭla‘ anuñdur ki 2- ... 3- şeyhī tıbslıdur bir müddet ‘ırağa gitdi andan geldükde edvār ve musikiye 4- daḥı şāhib-i vuḳūf olup geldi ki işler daḥı taṣnīf eylemişdür tıbsdaki 5- evḳāf ve şeyhlikde ḳabul idüp ḥālā o işe meşguldür bu maṭla‘ anuñdur 6-... 7- ḥızrī gūyā ki bir birevüñ memlūki iken ḥācesi anı ya ol ḥācesini 8- āzād itmişdür dāima ḥāce gibi yürür ve kendüyi āzāde-veş gösterir bu maṭla‘ anuñdur 9-... 10- neşāti³¹ faḳīr ve sāde ādemdür belḥde olur tevekkül ḳademiyle mekkeye varup 11- geldide belḥde kūşe-ī ihtiyār eyledi bu maṭla‘ anuñdur 12- ... 13- mevlānā fazlī herilüdür küçük iken naḳḳaşlık idüp hem nazm söyledi 14- kendüyi tamām şā‘ir ḥayal itdikden şoñra tamām naḳḳaşlığı terk idüp şā‘ir oldu 15- bu maṭla‘ anuñdur ...

48A

1- şūhī³² şeyḥ sā‘id lādenüñ oğludur egerçi güzelce ṭab‘ nāşibi 2- olmuşdur ammā aḡāsı ṭavrından bī-naşīb degüldür bu maṭla‘ anuñdur 3-... 4- mevlānā ḥalefi³³ derviş-veş yigitdür bu tāi’fe ile gāhī nezd-i faḳīre gelür 5- ṭab‘ ı renkden ḥālī degüldür bu maṭla‘ anuñdur ki ... 6-... zibāyi³⁴ herilüdür ṭab‘ ı nazmda 7- fenā irişmez bu maṭla‘ anuñdur ki ... 8-... ṭāhiri³⁵ faḳīr anı görmedüm ammā 9- şi‘irini işitdüm bu maṭla‘ anuñdur ... 10- ... sa‘īd siyāḥçerde 11- ādemdür hemānā ki ‘ubūdiyyete mensūbdur ve kendü münāsib-i ḥālī bu maṭla‘ anuñdur 12-... 13- derviş ‘alī ṭabābete meşgul bu fennüñ ḥāzık ve māhirleri anuñ 14- ṭab‘ ında tıb fennüñde çok ta‘rif iderler mu‘ālecesin görenler daḥı medḥ iderler ṭab‘ ı daḥı 15- güzeldür mu‘ammāya çokça meşguldür velī ismine bu mu‘ammā anuñdur ...

³¹ Anadolu nüshasında Mevlānā Bāṭinī, “Neşāti” adı altında anlatılmıştır.

³² Bu kişi Çaḡatay nüshasında “Şevki” olarak geçmektedir.

³³ Anadolu nüshasında Mevlānā Ḥalefi adı altında Mevlānā Zāhirī anlatılmıştır.

³⁴ Anadolu nüshasında Zibāyi adı altında Mevlānā Ḥulkī anlatılmıştır.

³⁵ Anadolu nüshasında Ṭāhiri adı altında Mevlānā Zībāyi anlatılmıştır.

48B

1-... **mevlānā kıtsi**³⁶ eıvārı taıhalluıa münāsib ādemdür 2- gūyā iı bu münāsebetden bu taıhalluıı iııtiyār eylemiııdür bu maıılaı anuındur 3- ... 4- **gedāyī** türkiı gūy belki meıāhirdendür bābūr mirza zamānında Őiri Őöhret 5- tıtdı bir nevı söyler ve anuı meııūr maıılaı larından biri budur ki

6- āh kim divāne könglüm mübtela boldı yana

bu köngüliniı ilgidin cānga [belā]³⁷ boldı yana

7- mevlānānuı yaıı toıksandan geımiııdür bu maıılaı anuındur ki

8- dilberā sinsiz tiriklik bir belāyı cān imiı

kim anuı derdi kaııda yüz ölüm hayrān imiı

9- **vāhidī** mevlānā hacı muı arrif oğlu meııhedlüdür ve anda olur bu maıılaı anuındur 10- ... 11- **kāziı isi** güzel taı lu yigitdür ve meıınevileri rengin söyler mir hüsrevüı 12- baı zı meıınevilerine bu yakında tetebbuı idüp ğarīb hayaller eylemiııdür vesāıir nazmlar daıı 13- söyler bu maıılaı anuındur ki ... 14-... **kevkebi** müneccim yigitdür kendü fennine 15- münāsib taıhalluı eylemiııdür faıır öyle aııladım ki anı görmedüm baı zı yārānlar

49A

1-didiler ki görmüıün hāıırğa gelmedi bu maıılaı anuındur ... 2-... **mihneti** ol daıı Őimdi peydā olan 3- Őāı irlerdendür faıır anı henüz görmedüm bu maıılaı anuındur 4- ... **ıükri** 5- meııel āmiz söylemekde mevlānā seyfiı tetebbuı ider ol üslübdā zihniı güzel gider 6- bu maıılaı anuındur ... 7-... **faıiri**³⁸ Őimdi peyda olan hoı taı yigitlerdendür 8- ammā taııında hayli çāıni var herilü bu maıılaı anuındur 9- ... **mevlānā esiri** 10- bu daıı Őimdi zuhūr iden Őuı arādandur ammā nazmı henüz Őöhret tıtmamıııdur 11- Őiriinde meııel

³⁶ Anadolu nüshasında Kıtsi adı altında Mevlānā Kıallāıı anlatılmııtır.

³⁷ Bu kelime Anadolu nüshasında müstensih tarafından unutulmuıtır. Eksik olduğunda cümle anamsız olduğu için tarafımızdan buraya eklenmiıtır.

³⁸ Anadolu nüshasında Faıiri adı altında Mevlānā Haııiri anlatılmııtır.

revîşi var bu maṭla‘ anuñdur ... 12-... **mevlānā sa‘d** mutaşarrıf ṭab‘ lu şā‘ irdür 13- ve ṭab‘ında ḥaylī ḥayālengizlik var bu maṭla‘ anuñdur ... 14- ... **ḥāce kelān bezzāz** şehirdendür bu maṭla‘ anuñdur 15-...

49B

1- **ḥāce manşur** curcāniden ve bitikçi kavmindendür fi’lvāki‘ ki ol kavimde andan 2- ademiyetlüce kimse yokdur ṭab‘ı gāyet hoş ve bu maṭla‘ güzel vāki‘ olmuşdur 3- ... 4- **sultān mahmūd** ḥāce manşur qarābeti var nücūm ‘ilmini istihrāc iderce bilür 5- bu maṭla‘ anuñdur ... 6- **dā‘imi**³⁹ esterābādludur ḳaşıdeyi güzel söyler bu bahāriye maṭla‘ anuñdur 7-... 8- **yāri** esterābādludur ṭab‘ında şūḥluḳ var bu maṭla‘ anuñdur ki 9- ... 10- **nizām** esterābādludur ğarīb ḥayal bulmaḳ ḥuzurunda çok olur bu maṭla‘ anuñdur 11-... 12- **baba şūride** kışsa ḥanlıḳla ma‘ruf ve meşhūrdur ve ṭab‘ ehlinūñ 13- çoğıyla muşāhib olmuşdur ve ṭab‘ında çok çāşni zāhir olur ihtiyārlik bābında 14- söylenilen meşneviden bu beyit anuñdur ... 15-... **mevlānā şūfi** esterābādludur ṭab‘ı ve inşası

50A

1-dahı güzeldür bu maṭla‘ anuñdur ... 2- ... **mevlānā ḥamīd gül** mevlānā ‘abdülvaḥhābuñ 3- oğlıdur ki bālāda geçdi fuzūl ve dīvānedür lüṭuf ṭab‘ından ḥālī degül 4- bu maṭla‘ anuñdur ... 5-... **beḥiştī** ḥamīdün inisidür ammā ṭab‘dan 6- ḥālī degül ve ṭavırda aña nisbeti bu yokdur bu maṭla‘ anuñdur ki 7- ... 8- **mevlānā fiğānī** ḥāce efzala qarābetī ve güzel ṭab‘ı var bu maṭla‘ anuñdur ki 9- ... 10- **şirārī** esterābādludur gūyā rengine ḥumret olduğün bu taḥalluşı ihtiyār eylemişdür 11- bu maṭla‘ anuñdur ... 12- **fedāyi** bu dahı esterābādli seyyid zādedür ki zāhir şafāsı var babası beytullah 13- seferine varup geldi ṭab‘ı dahı güzeldür bu maṭla‘ anuñdur ... 14- ... **mevlānā mahremī** esterābāduñ müte‘ayyinlerindendür 15- ṭālib ‘ilimligi dahı var ḥāce manşuruñ ‘ammī ve faḳīr-veş yigittür bu maṭla‘ anuñdur

³⁹ Dāyimi adı altında Mevlānā Nizām, Nizām adı altında da Mevlānā Dāyimi anlatılmıştır.

50B

1-... 2- **ayānī** bu daḡı esterābādludur ḡayli taṡarruflu ṡab'ı var bu maṡla' anuñdur 3-... 4- **vāliḡi** 'ālī āsitānda mülāzımdur bu matla' anuñdur ... 5-... **seyyid ḡançer** çiçektülüdür taḡşil içün 6- şehre geldi ammā batun [bütün]⁴⁰ terk idüp sipāhīlik iḡtiyār eyledi bu maṡla' anuñdur 7-... 8- **zārī** šimdi peydā olan ḡoş ṡab'lardandır bu maṡla' anuñdur ki 9-... 10- **mevlānā nāzırī** ḡoş ṡab'lu yigıtdür zıhinde taṡarruf var bu maṡla' anuñdur ki 11-... 12- **zātī** yeñi ḡoş ṡab'lardandır bu maṡla' anuñdur ki 13-... 14- **mīr 'alī** ḡazret maḡdūmī nūran medresesinde ve anlara mülāzımdur bu maṡla' anuñdur 15- ...

51A

1-⁴¹hem ol ḡazretüñ eş'arı muşannefātını kitābet ider bu maṡla' anuñdur 2-... 3- **DÖRDÜNCÜ MECLİS** 'aşr füzalāsı zıkründedür ki ši'rlle meşḡur ve mubāḡi 4- degüller ammā anlar nazm ṡarīķında çok letā'if ve çok zārā'if 5- zuḡūr eylediler **rahimehumullah** ol cümleden **Peḡlevān Muḡammed** ki çok 6- fezā'il ile ārāstedür ki küşü fenninde anuñ olķadar ḡaḡ ve mülki var ki 7- ma'lüm degül ki hergiz bu fende olķadar peyda olmuş ola sa'ir fezā'iline 8- göre dün mertebesidür musıķī edvār 'ilminde devrinüñ bī-nazırīdür 9- çün kemālātı eżher mineşşemsdür šerḡe muḡtaç degül faķīr esterābāddan 10- bu rubā'iyi peḡlevān ḡizmetlerine göndermiş idim ki ... 11-... 12- peḡlevān bu rubā'ini cevāb yazmışlar idi... 13-... 14- bu maṡla' daḡı peḡlevānuñdur söyledikde pādīşāḡ biñ altun šıla 'ināyet eyledi ki 15-...

51B

1-ḡālā faķīr ehli anı nesebde ṡa'n iderler ammā faķīre taḡķīķ oldu ki ḡilāf 2- söylerler **mīr ser bürehne** türkistāndandır ḡoş ṡab'ı 3- ve ḡoş meşreb ve ḡoş soḡbet ve širīn kelām kimsedür 'atīķurraḡman šeyḡ loķmān ḡuddise sırruhu mezārında 4- yirmi yıla yaķın šeyḡ ve mütevellī idi yıl oldu ki yüz biñ yüzelli biñ altuna 5- yaķın anuñ evķafından

⁴⁰ Bu kelime müstensih tarafından yanlış anlaşılmıştır.

⁴¹ Burada Peḡlevān Kātib anlatılmaktadır. Ama ismi yazılmamıştır.

hâşıl idüp anuñ maşrafına yetişdürdi ki hüdâ 6- ve halk ʿindinde müstaḥsen olup hiç kimse bir nevʿ ʿayb bulamadı şoñra şadâret 7- mesnedinde mütemekkin olup ʿuluv himmetden öyle ʿālî manşıbdan kendü ihtiyârı ile 8- istiʿnâ [istiʿfâ]⁴² eyledi gâyet-i şüh tabʿlığından terzîk söylemek kâʿidesin 9- mîr peydâ eyledi bu ciḥetde gâh gâh güzel terzîkler nüş iderler yigitlik 10- ʿâkıl-i küngüre müteʿallık olmağıla ʿâfiyet ʿarîkîn terk ve ol ʿâʿifeye tabʿiyyet 11- ile erişüp gezer anuñ piş-i şalavâtı gâʿib olduḡda mîr maʿreke 12- piş-i salavât bulup söylediği ebyâtdan bu rubâʿîdür ki ... 13-... 14- mîr ol vilâyet vacib-ül ihtirâm sâdâtındandır egerçi erâzîl ve hubeşâ müsellemler tutmazlar 15- ve baʿzî şeyler söylerler ol ʿâʿifenüñ sözüne ʿitibar yokdur ve mîrün müfriḡ

52A

1-ʿâʿâm yemekle çok meşakkatleri var ol ciḥetden ekşer evkât imtilâ marâzına 2- giriftârdurlar **mevlânâ burhân** herî şehrinün büzürgzâdelerinden 3- dânişmend ve hoş tabʿ ve sebük rûḡ âdemdür bâbüür sulṡân enâraʿllahü burhânehü 4- ismine cevâhirüʿl esmaʿ ile mevsûm muʿammâ risâlesi yazdı ve bu muʿammâ ki şâh 5- bâbüür hâşıl olur ol risâleden mevlânuñ hâşşe muʿammâlarındandır ki 6-... 7-bu fakîre ol pâdişâh mühr tekliḡi itdikde târiḡ söylemişdi ki gâyet hûb vâķîʿ 8- olmuşdu ammâ fakîrün taʿrifiki nefsüʿl emîrde gâʿiri vâķîʿdür lâzım gelür idi ki 9- yazılmadı ve lâkin aşıl mışraʿı budur ki târiḡ 10- ... ki lafızdan şoñraki elfâzdan 11- târiḡ hâşıl olur gâʿib-i ittifaḡatdanki mîr dervîş-i ʿâlîye daḡı mühr 12- ʿinâyet olduḡda kendünün ḡâtırına dervîş-i ʿâlî mühürzed terkibî gelmişdi 13- on yıl tefâvüti olmağıla râst vâķîʿ oldu ve mevlânâ hâlâ şâhrûḡ 14- mîrza medresesinde ve baʿzî medârisde derse meşguldür ve ḡâlîn talebe 15- istifâde iderler baʿzî yârânlar müṡâyibe yüzünden mevlânâya ḡadîmî hoş

52B

1-tabʿlardansız diyeler ıztırâb ider ammâ çâresi yokdur **mesʿûd** 2- şîrvândandır kendü mülkünden herîye geldi ifâde ve istifâdeye ciddile meşgûl 3- oldu bu eşnâda ḡazret-i maḡdûmî nûran mülâzemetine yetişüp biraz dersle 4- daḡı müşerref olurdu hâlâ meḡd-i

⁴² Bu kelime müstensih tarafından yanlış aktarılmıştır.

‘ulyā gevher şād bigin medresesinde ve yine ba‘zı 5- medârisde müderrisdür ābādan t̄alib-i ‘ilmden ziyāde her gün andan nef‘ alurlar 6- belki ‘iraq memālikden bu tā’ife anuñ ders-i ‘ışkına ğurbet ihtiyār idüp gelürler 7- güzel ahlaklı derviş-veş ve fānī şıfat ademdür bir gün faķır ile namaz-ı p̄şin 8- kıldı namaz tükendükden şoñra yine iki rek‘at kıldı faķır didim ki taḥvildāruñ 9- ḥesābın eda etdikden şoñra fazla getürmek ḥiyānet delilüdür bu söz şöret tutdı 10- mevlānā dir imiş ki iki rek‘at ziyāde namaz kıldım yıllardur ki anuñ melāmet ve ‘ġarāmetinden 11- kırtulmam bu maḥla‘ anuñdur ... 12-... m̄ir ‘aṭāullah nişāburdandır 13- andan ‘ilm taḥşili için şehre geldi kāfiye ve mutavassıṭ okur idi danişmend 14- olunca bir nev‘ müstaḥsen ma‘āşa muvaffaq oldu ki andan ziyāde mümkün degül danişmendlik 15- ḥālinde şi‘ir ve mu‘ammā şanayi‘ de daḥı maḥāret peyda eyledi mu‘ammāya çok meşġul

53A

1-olur idi ḥālā ders keşretinden aña evķātı vefā itmez ammā şanāi‘ de 2- kitab taşnīfi eylemişdür ki henüz beyāza varmadı ma‘lūm degül ki bu fennde 3- kimse öyle cāmī‘ ve müfīd kitāb yazmış ola ihtişārılıġıyla maḥlub-ı müstevī şan‘atı ki andan müşkilce 4- şan‘at olmaz bu beyit ol risālede anuñ ḥāşşa beytidür ki 5- ... anuñ diķkat-i ṭab‘ına bu beyti 6- delil besdür faķır küstāhlıķ yüzünden m̄ire derim ki fezā’il kemālātuñıza 7- göre dervişliġiñüz daḥı olsa güzel olur idi müselleme ṭutmasa şābit iderem 8- zārüretten müselleme ṭutar m̄ir murtāz küçük yaşımdan berü ‘ulūmda kendü 9- mutāla‘asıyla danişmend oldu gice tā şafaķ atınca ve gündüz aḥşam 10- olunca işi muṭāla‘a idi bu ḥālde zühdī daḥı ‘ālā mertebe 11- ve şā’imü’d dehr idi bu riyāzat ciḥetinden mevālī aña m̄ir murtāz ism koydular 12- ve ḥālā bu laķab ile meşḥurdur çün baḥşda lecācı ġāyetde idi her kim bir mes‘elede 13- anuñla baḥş eylese mülzem olmayınca kırtulmaz idi belki mülzem olsa daḥı 14- şehrüñ zārīf ve şūḥları m̄iri delice daḥı dirler ḥālā vużū ve namāzında mübālaġa 15- ciḥetinden vesvese peydā olmuşdur şaṭranca olķadar maġlubdur ki bir ḥarif eline girse

53B

1- hālāş olamaz bu ciĥetden ĥarīfler andan kaçarlarmeşşurdur ki eger iki ĥarīf 2- eline geĥse biriyle oynayub yine birinūn etegini beg tutup oturur ki biri kaçarsa 3- bāri biri elinde buluna her taĥdīr ile olĥadar bī-nażir ādem az bulur bu maţla‘ anuñdur 4- ... 5- **ĥāfız şerbetī** ĥorāsānuñ müte‘ayyinlerinden ve ādemī-veş mütevāzi‘ mü‘eddeb 6- ve hoşĥanlıĥda ferīd-i zamānī idi sultān ebu sa‘id mīrzānīñ ‘irāĥda bozulduĥda 7- mekkeye gidüp mücāvır oldu andan bu tāriĥe dek yigirmi beş yıldur ki ol devletde 8- müşerrefdür taḥ‘ı daĥı hoşdur bābür mīrzā ĥıyābandan gelürken mevlānāzāde-i ebĥerī ki 9- şĥrin müftisi ve rind-veş ādem idi yanında serhoş imiş mīrzā ĥāfıza 10- dimiş ki yapuşup şüraĥiyi alup bir beyt okuyup bir ĥadeĥ tut ĥāfız 11-şüraĥiyi alup mevlānāzādeden ĥadeĥ tutup bu beyti okumuşdur ki 12- ... 13- bābür mīrzā ĥoĥ taĥsin ve iĥsān eylemişdür ĥāfızuñ güzel naĥışları daĥı var 14- allah-yār ismine bu maţla‘ anuñdur ... 15-... **mevlānā ĥüseyn vā‘iz** kāşifi

54A

1- taĥalluş ider sebzarlıdur yigirmi yıla yaĥın var ki şĥirdedür mevlānā 2- zū-finūn ve rengin ve pürkār vāĥī‘ olmuşdur az fenn ola ki daĥlı olmaya 3- ĥuşūşa va‘az ve inşā ve nūcum ki anuñ ĥaĥĥıdır her birinde müte‘ayyin ve meşşur 4- işleri var muşannefātından biri cevāhirü’t-tefsīrdür ki el-baĥara sūresin 5- bir mücelled yazup ĥaḥ‘-ı munşif ile yüz cüzü olmuşdur cümle ĥirelik ve dānālık 6- ile şĥir şuĥlarından biri ĥazret-i ĥāce ĥāfız ĥuddise sırrıhunūñ bu maţla‘ nı ki 7- ... 8- yazup minberine ĥomuş imiş alup okuduĥdan ĥoĥ müteĥayyir ve mużtarib olur 9- ĥaylī ĥāriĥ mebĥas söz söyleyüp nice vaĥit va‘az itdi ĥaşm nā-ma‘lūm 10- ĥod kendü maĥşūdın ĥāşıl eyledi ammā mevlānā itdigi ĥaḥā vāĥif olunca 11- yine kendü işi başına vardı varmasa ĥaḥā iki olurdu pāk yok ‘ayıbsız 12- tañırdur bu maţla‘ anuñdur ... 13- **mevlānā mu‘īn-i va‘iz** mevlānā ĥācı ferĥinūñ oĥludur müridleri ĥoĥ minber 14- üstünde dīvāne gibi ellerini atmaĥ ve taĥta tepmek ĥoĥdur kendüyi mu‘in-i dīvāne ile 15- ta‘bīr ider ve ĥoĥ bülend ve pest sözler söyler ĥün cünūnu mu‘terif oldu

54B

1-her ne söylese ve şi'irde vezin ve kâfiye ve redife mu'ayyed olmasa mu'af olabilür 2- bir def'a hazret-i emiru'l mu'minin ve imâmü'l müttakin 'alî bin ebu talibün imanı 3- taklidi gibidür dirken ol hazretün ruhunda garîb siyâset şikenceler 4-gördü hemânaki tevbe eyledi kurtuldu ağası mevlânâ nizamları dânişmend 5- muttaki derviş anı dise olur ki iki def'a şehirin kazasını teklif ile 6- aña virdiler ikisinde dağı kendüyi 'azl eyledi ağıdur ki bu def'a kabul idüp 7-'azl olmaya dirler ki söyler imiş ... 8- ... her taqdîr ile şehirde muqarrer vâ'az bu gün 9-mevlânâ mu'indür şehir mescid câmi'nde cuma' günü ve 'ıyd-gâhda iki bayram günü 10- va'zı ol söyler bu matla' anuñdur ki ... 11- ... **mîr hând** mîr hând şah oğludur ki 12- belğ kubbetü'l-islâmınun müte'ayyin dânişmendî ve büzürgi idi kendü yigitlükde 13- 'ulumî tekmi'l eyledi ve hâlâ kiber-i sin ve 'ulüvv-i neseb ve keşret-i hesab ki cümle mücib-i 14- 'ucb ve enâniyyetdürler ol miqdâr bî-ta'ayyün ve fânî meşreb ve hoş ahlâk 15- kimsedür andan geçmez inşâ ve târih fenninde bî-nazîrdür bu faqîr iltimâsıyla âferinişden

55A

1- bu güne gelince târihî câmi' yazmışdur ki nuşfına yetmişdür inşâ'llâh 2- itmâm ola ki tevârih arasında andan müfîdce târih bulunmamağ gerekdür 3-mîr ve si'at meşreb ile 'adem-i ta'ayyün cihetinden gâhi birer kadeh içüb def'-i melâlet 4- ya keşret-i neşât için nerd oynamağa dağı tenezzül ider ve müsennaçlık ve şüretlik 5- 'âlemin çok ta'rif iderler mîr hüsrevün deryâ-yı ebrârı tetebbu'nda bu beyti gâyet 6- güzel vâkı' olmuşdur ... 7- ... **hamîdü'd-dîn** hazret-i mevlânâ 8- muhammed tebâdegânî kuddise sırrihunun halefidür insâniyyeti zâtı derviş-veşlik haylî 9- vâkı' ve hayâsı müfriğ ve ta'zim ve tevâzu' bî-had düşmüşdür büzürg-var atasınun 10-hân-kâhında dervişler muqaddem ki destür ile cümle anuñ tekkesinde müctemi'dürler 11- ve 'uzlet ve halvet ve semâ' ve şafâ mevcuddur mevlânâ zâhir 'ulûm-ı tekmi'liden 12- henüz fâriğ olmamışdur egerçi ihtiyâcı dağı yokdur ammâ vech-i ekmel ile tekmi'l 13- itmemişdür tab'ı begâyet güzel vâkı' olmuşdur bağınnun gâyet şâflığından nice 14- yıldur ki mevlânâ muhammed 'arab

firibî bilüp anı dervîşlik ʔariķında rasiķ belki muķliş 15- belki müselmân hayâl ider ammâ olabilür ki kendü hâlinüñ setr ü kitmâniçün melâmet ʔariķında

55B

1- bu işi ihtiyâr itmiş ola bu maṭlaʕ anuñdur ... 2- ... **mevlânâ kemâl** mîr refîʕü'ddîn hüseyine 3-ḡaherzâde olur ḡorâsânda ʕulüm taḡşîli idüb ʕıraķa düşdi sultân 4- yaʕķüb güzel iʕzâz ve ihtirâm idüp biyâbân-ı suyurģal virdi ki her yıl 5- yüz biñ altuna yaķın varur idi her yıl yüz biñ altuna yaķın ġanimetden 6- etegini himmetle silküp yine ḡorâsâna gelüp dervîşlik ihtiyâr eyledi ve ḡazret-i 7- erşâd câmiʕ nüren ḡizmetinde maṭbuʕ ve maḡbuldür ve taşavvuf ʕilminde ṭabʕı beġâyet 8- ķâbil ve anlaruñ işṭilâḡatına şâhib-i vuķûf ve ḡazret-i ḡâce ʕabdullah 9- enşârî ḡuddise sırrıḡunuñ menâzil-i sâʕirini yazmışdur ve anı ol mübârek 10- menzilde şeyḡ iterken bünyâd itmişdür ve kitâbınuñ ḡuṭbesine bu âyet ile ki 11- ... ve yine elinde 12- resâʕili var ki anları müṭâlaʕa iden âdem mîrûñ fezâʕil ve kemâlâtın feḡm ider 13- mîr ḡoş şekil ve ḡoş ḡuy ve ḡoş muḡâvere kişidür cümle hünler ile ârâste 14-ʕaybı bundan ġayrı yokdur ki dervîş-veş ve şufî âdem kendüyi şeyḡlik 15- ismiyle mevsûm eylemişdür olabilür ki bu daḡı aḡvâlinüñ setr-ü kitmân için

56A

1- melâmeti ihtiyâr itmiş ola bu maṭlaʕ anuñdur ... 2- ... **seyid iftiḡâr**⁴³ güzel ṭabʕlu güzel 3- ṭavırlu yigitdür mevlânâ niżâmeddîn ḡazâ mesnedinde mütemekkin iken maḡkemesi 4- ve dâruʕl ḡazâsında sicillât aña işmarlanmışdı ʕarabîyyet ve fiķḡı taʕrif 5- idecek ḡadar var dirler elinde bir taşnifi var ki tamâm olsa maʕlûm olur ki 6- ne miḡdâr şalâḡiyyeti var az işinde ʕayb bulunsa olur ḡabîşler dir imişler ki 7- destârın bir nevʕ dânişmendâne şarınca çok zaḡmet çeker il dilinden ḡurtulmuş 8- kimse yokdur ve pây-vi ḡişâr ḡavzı itmâmına bu târiḡi güzel söylemişdür 9- ... 10- ... 11- **muḡammed bedāḡşî** kunduzuñ işkemîş atlı zümresindendür ol ḡâlilde taḡşil 12- için andan çıkup semerķanda gitdi ve her bir nice vaḡt anda ders oḡuyup heriye geldi 13-taḡşil işini tekmîl ider

⁴³ Seyid İftiḡâr adı altında Mîr İhtiyârü'd-dîn anlatılmıştır.

vaqtinde gāyet hoş ṭab‘ lıgı ve muṣāhibler ḥātırı ciḥetinden levendliklere düşdi ve rindlik tariḫında ol mertebeye yetişdürdi ki mest yā maḥmūr bāş açık yalıñ ayak köy ve kūçe ve pazarda gezer idi yine

56B

1- hādi-i tevfiḫ tevbe naşib idüp anı düz yola götürdü ḥālā ṭab‘ ehli 2- beyninde andan sāmānuca ādem yoḫdur pādişāh ve gedāya maḫbūl ve mülāyim 3- ve mu‘ammā fenninde risāle söylemişdür ki ḥalkda meşḫur ve şāyi‘dür ammā muḥāverātde 4- gāhi söze bī-te‘emmül cevāb virdigiçün ḡalaṭ düşerse ḥiç bırakmaz 5- mu‘ammādan başka daḫı nızamları var bu maṭla‘ anuñdur ... 6- ... **mīr ḥüseyn mu‘ammāyī** nişāburdandır 7- şehirde taḫşil eyledi ol ḫadar ḥamīde aḫlāḫ ve pesendide eṭvārı var ki 8- şerḫden ḫalem dili ḫāşr ve ḫalemzen ili ‘āciz ve velāyet āşarı ḫālinden 9- peydā ve fenā nümü-dārı zātından hüveydādur mīr ḫizmetlerinde bir ṭıfl ta‘limin 10- iltimās itmişdü şākirdi ṭuffūliyyet muḫtezāsınca oḫumaḫda kāhillik 11- itmiş ola bir ‘azize iltimas eylemişdür ki şākirdiniñ babasına söylesün ki 12- oḫluna mülāyemet ile naşihat eylesün ammā olḫadar olmasunki ṭıfl 13- mīr tarafından olduḫunu bilüp nā-gāḫ göñlü mīrden incinsün böyle 14- tariḫi çoḫdur ve mu‘ammā fenninüñ leṭāfet ve nāzūkligini ol yere yetişdürdi ki 15- andan geçmek mümkün degül bu yolu ḫükm ḫılsa olur ki bend eyledi nāşır ismine bu mu‘ammā anuñdur ki

57A

1- ... 2- **seyid ca‘fer** seyid muḫammed nūr baḫşuñ oḫlıdur aḫası evlād-ı ḫāsımdan 3- çoḫ hoşçadır ḫorāsāna geldi pādişāh i‘zāz ve iḫrām itdikden şoñra 4- yılda beş biñ altun ma‘āş ve ikiyüz ḫār vār zāḫire muḫarrer eyledi ma‘hezā 5- bir ḫurı başı mücerret kimse idi azdur diyü taḫḫir idüp ‘arabistana gitdi hoş 6- ṭab‘ ve güzel yigittür velākin babası mehdīlik da‘vā itdiginden ne belālar 7- başına geldi ve ḫālā kırḫ yıldan ziyādedür ki olmuşdur ‘aḫidesi henüz 8- budur ki babası ya mehdī ya da olacakdur bu maṭla‘ anuñdur ... 9- ... **seyid ḫıyāşu’d-dīn** meşḫedin sādātı 10- belki nuḫbāsındandır ehl ve mülāyim adamdur mizāḫ ve mütāyebe mizācına ḡālibdür 11- şuḫ ṭab‘ lıḫdan feylesūf-

veşlik ve ‘ulüvv-i nesebden tezvîr ve büzürg **12-**menişlikde bi-ih̄tiyâr düşmüşdür çün mîrin hümâyun beşerelerinde **13-** şufret gâlibdür seyyid şîr’ğa dağı dirler ba‘zı meymüne dağı teşbîh iderler **14-** fakîr hod bu nev‘ küstahtlık idemem ammâ mîrûñ merkebin ol kelbe beñzedürüm ki **15-** aña bir meymünü beñzedürler mîre egerçi nâ-hoş gelür ammâ hezl ile geçirür bu maṭla‘ anuñdur

57B

1-... **2- seyid hüseyin bāverdi** taḥşiliçün vilāyetinden şehre gelir ol esnāda **3-** ḥazret-i küçük mîrzā mülāzemetinde ka‘be seferine gidüp ‘iraqdan ayrılıp **4-** kaldı rum ve mısır ḥaleb belki ol eṭrāfin çoqça memāligine müsāferet **5-** idüp altı yedi yıl qalup ‘arābî lisānı öğrendi ve müteberrik ḥezārāt **6-** belki mekke ve medineye müşerref olup çoq ‘azizler şoḥbetin bulup ḥorāsāna **7-** geldi bāverdde ‘aḳıl ve ṭab‘ kılletiyle maṭ‘un idi geldikde evvelkini tamām idüp **8-** geldi ki hiç kimseye maḥall ü ṭa‘n ve teşnî‘ qalmadı bir maddede ‘aḳıl ve ṭab‘ı **9-** ne miḳdār idüğünü şābit eylemişdür ve ol beyt budur ki ... **10-** ... ṭab‘ı neticesi bu oldu ki böyle beyt söyledi **11-** ehl-i vuḳūf bu beytūñ ma‘nisi yok ve nâ-mevzundur didükde degüldür deyü baḥs **12-** eyledi ve ‘aḳıl neticesi bu ki ḥorāsān ehlini techîl idüp bu beyti güzel yazup **13-** ‘iraqa ya‘ḳub mîrzā ordusuna gönderdi ve mîrin böyle işleri lâ **14-** yu‘ad ve lâ-yuḥşādur ammâ çün ḳābildür ḳorḳulmaz ümîd var ki işlāḥ pezîr ola **15- şeyhzāde purānî** şeyḫ ebu sa‘id purānîñüñ ḥalefidür iki ṭarafdan

58A

1- velāyet anuñ mevrūsıdur kendü zātından dağı ḳabuliyet çoḳdur az fırşatda **2-** ḥuṭuṭı ol ḳadar yazdı ki ol fenn üstādları otuz yılda ancak yazamazlar **3-** ve ḥālā taḥşile meşgüldür ve dirler ki rüşd ve āşarı zāhirdür ve bu rubā‘i anuñdur ki **4-** ... **5-** ... **6- mevlānā şāfî** mevlānā hüseyin vā‘izüñ oğludur begāyet dervîş-veş **7-** ve fāni şıfat ve derdmend-şîve yigiddür herîdendür semerḳanda ḥazret-i ḥāce ‘abdullah **8-** raḫmet allāḫ şoḥbetiyle müşerref olmaḳ için gitdi ve öyle dirler ki anda ḳabul **9-** şerefin bulub irşād ve telḳin sa‘adetiyle ser-efrāz olub yine ḥorāsāna **10-** geldi ṭab‘ı hoş vāḳı‘ olmuşdur bu maṭla‘ anuñdur ... **11-** ... **mevlānā şihāb** müdevvin lâḳabıyla meşḫurdur **12-** anı

‘acāyibü’l-maḥluḳat dise olur bu ḥalle kelām[ullāh] āyātın defa‘ten bulmaḳ 13- için tedvīn eylemişdür ki ‘ulemā ve kurrā ta‘accüb ve ḥayret yüzünden taḥsin iderler 14- bundan başka daḥı şalāḥiyetlü ādemdür bir nev‘ ḳadimāne şī‘ir daḥı söyler ammā 15- yaḳındur ki ādemīlik şūretinden mütahalli‘ olub ğayr cān-aver şūretine meşḥ ola

58B

1- olḳadar ki insāniyyet sīretinden siba‘ ve baḥayim sīretine mübeddel olmuşdur 2- bu da‘vī işbātına bu mışra‘ ki maḳlub-u müstevī şan‘atında söylemişdür ki 3- delīl kāfidür maḳlūb... 4- ... ma‘hezā añā şehḥ 5- şeyḥü’l-islāmında ‘aceb zūlm geçdi ki ḥi‘ kimse ‘özüne yetişemedi 6- **ḥafiz celāl** ḥalāşīye ḥānḳāhınuñ şeyḥi ve ḳudsiye mescid 7- cāmī‘nūñ ḥāṭib ve imāmı güzel miḥrāb-ḥān ḥāfizdur şī‘r ve mu‘ammā söyler 8- ḥaṭṭı güzel yazar bunca şalāḥiyeti cümle kesb eyleyüp ḥalāşīye medresesine 9- geldikte nā-mevzunlar atar idi şimdi bir arada yañılıp yine ol ṭarīḳa sūlūḳ 10- eylese ‘aceb degül ki hem şeyḥ ve hem ḥaṭṭib ve hem imām bu maṭla‘ anuñdur 11- ... 12- **mevlānā nāmī** sebzarlıdur inşā ile nāme ḥaṭṭı yazmaḳa meşḥur 13- ammā inşāda ḥi‘ münşī anı beğenmez be-taḥşiş mevlānā ‘abdu’l-vāsi‘ 14- ve nāme ḥaṭṭında ḥi‘ ḥoş-nūvīs anı pesend eylemez ḥuşūşā şeyḥ ‘abdullah 15- divāne ḥāce dihdār ki ḥazret-i pādīşāḥ meclisinde nedimlik yüzünden çok

59A

1- ḥalḳı taḳlīd ve teşbīḥ ider ve müstaḥsen düşer mevlānānuñ tekellümünde bir ḥāl var ki 2- anı añā teşbīḥ eylemişdür ki şābūn çeyneyüp aḳzından köpük zāḥir olur 3- tekellümin daḥı taḳlīd ider ki ehl-i idrāk taḥsin iderler bu maṭla‘ anuñdur 4- ... 5- ve ba‘zı zūrefā dirler ki bu maṭla‘ı ḥāce dihdār için söylemişdür ki ḥayli münāsebeti var 6- ve ırāḳ daḥı degül ki çin söylermiş olalar ‘abdu’l-vāsi‘ inşā fenninde 7- māḥir beḡāyet sebük ruḥ adamdur ol ğāyete dek ki ḥıffet ve teḥettüke 8- baş çeker zūrefā anuñla çok muṭāyebe iderler ol mertebe ızṭırāblar ider ki 9- yine mucib-i hezl olur sefāhat itse ḥalḳdan ḳurtulmaz añā bu maṣṣīb 10- ḥāce mecdü’ddīn muḥammed devletinden erişdi dirler ki anuñ çün beş yüz beytden 11- ziyāde hicvi var ve sāir ḥalḳ için biñden ziyāde ve bu

maṭla‘ anuñdur **12-** ... **sultān muḥammed** şāreḥdendür şehirde neşv ü nemā bulup hoş şoḥbet ve hoş muḥāvere yigid şoḥbeti mucib-i başt ve tekellümü mucib-i neşātdur nāme ḥaṭṭını daḥı **15-** şīrīn yazar başınuñ tügi biraz şey azrak olduḡıçün muḡaddem mütereddid

59B

1- ve müteḡayyir olur idi ammā şimdi vüsa‘t meşrebi ol yere yetiştürmiş ki meclisde baş açık oturur ve bir ser-i müyi yoḡdur ṭab‘ı güzeldür bu maṭla‘ anuñdur ki **3-** ... **4-** **mevlānā muḥammed māmeni**⁴⁴ ehl kimsedür ṭıbb ‘ilminde vuḡūfu var nazımlardan mu‘ ammā **5-**fennine çoḡça şurū‘ı var bu fenn üstādları ittifaḡ ile mu‘ ammā ta‘ rifin **6-** böyle eylemişlerdür ki mevzūn kelāmdur işāret ve i‘ mā ile andan isim **7-**ḥāşıl olur ve ol dimekeddür ki mevzūn kelām ḡaydı ta‘ rifinde ḡācet **8-** degül işāret ile i‘ mā alıvirir mişāl bunu der ki birinūñ ismi şadrdur **9-**biri şorsa ki ismūñ nedür ol kimse elini göḡsüne ḡoysa delālet ider ki **10-** adı şadr ola ve biri bir yirde bir maḡzen defin eyleyüp üstünde bir zengī baş **11-**aşaḡa ḡoysa daḡıḡ ṭab‘ negūn zengden kenz olduḡını taḡḡıḡ ider **12-** ḡıç birinde ne kelāmuñ daḡlı var ne nazmuñ ammā fenn dānāları bu mişillü sırrı **13-** ḡayālāta ḡaml eylediler rūḡ ismine bu mu‘ ammā anuñdur ... **14-** ... **mevlānā nur** sāde ve abdāl-veş **15-** ādemdür bir meclisde aña denildi ki ḡükemā ḡissi şāmeyi dimāḡuñ yuḡarusunda

60A

1- ta‘ yīn eylemişlerdür pes bu i‘ tibārla meşmūmātı iki ḡaş arasına ḡoyup ḡoḡulansa **2-** gerek ki ḡoḡutmamaca ma‘ lūm ola ol bu sözi ma‘ ḡul şanup güzel **3-** ḡoḡulu eşyayı iki ḡaşı arasına ḡoyup nefesini yuḡaru çeker idi ammā ḡāli **4-** az ṭab‘ degül ve bu maṭla‘ anuñdur ... **5-** ... **mevlānā şir ‘alī** ‘alemūñ meşāhirindendür **6-** kendü zamānunda neşḡ-ta‘ liḡ ḡaṭṭını olḡadar yazar ki ḡıç kimse taḡlīd idemedi **7-** belki müşkil ki ḡıç taḡlīd itmek ola ṭab‘ı taşavvuf ve mu‘ ammā vesā’ir fazliyatda **8-** güzeldür ḡālā bir müddetdür ki inzivā iḡtiyār idüp kendü nā-muradlıḡıyla **9-** meşḡül ve ḡaḡ ile iḡtilātı yoḡdur ki tañrı

⁴⁴ Mevlānā Muḥammed Māmeni adı altında Mevlānā Muḥammed Nāyini anlatılmıştır.

bu devleti aña erzānı **10-** tutsun ve herkese daḥı ki faḳīr devletine t̄alibdür melengū ismine bu mu‘ammā **11-** anuñdur ... **12-mevlānā sultān ‘ali** meşhedlüdür bugün ḥorāsānda ve ‘ālemūñ **13-** ekşer bilādında neşḥ-ta‘lik ḥaṭṭında kıbletü’l-küttābdur ve kitābet mülkünüñ **14-** kalemrevī aña müsellemdür olḳadar ḥamide-i aḥlāk ve güzide-i eṭvār ile **15-**ārāste ve pīrāstedür ki şerḥinde kalem dili ‘ācizdür ve ḥüsn-i ḥulḳda nazīri

60B

1- yokdur ṭab‘ı daḥı güzel vāḳī‘ olmuşdur bu maṭla‘ anuñdur ... **2-** ... **3-** ammā çün meşhedlidür ol elfāza taḡyir virememişdür velākin çok **4-** muḳābelesinde az ‘ayb bulunmaz **sultān ‘ali kāyini** dervīş yigitdür ḥazret-i **5-** maḥdūmī nūren mülāzemeti şerefi aña el virüb anlaruñ muşannefātundan **6-** ḡayrısını az kitābet ider ve niçe yıl mekkede mücāvir idi ṭab‘ı **7-** ve şalāḥiyyeti çokdur ammā bir gün kitābet buyrulup ücret ta‘yin **8-** ḳılındukda mübālaḡayı ol maḥala yetiştürdi ki her yazım bedaḥşānda **9-** bir memleketi deḡer idi bu ma‘nādan ıraḳ deḡül zirā ol sözler ki **10-** yazar daḥı ziyādece memleketi ‘ıraḳı daḥı deḡer bu maṭla‘ anuñdur **11-** ... **12-şufī pir sişad sāle** dervīş ḥüseyn nebīresi ve mevlānā muḥammed çāḥūnuñ **13-** oḡludur şufilīḡa ṭabābeti zam eylemiştir ki güyā maraḡ riyāzātı geçen sāliklere **14-** mütü ḳable en temütü irşādın ider bu rubā‘ī anuñdur ki **15-** ...

61A

1-... **2-** şufinūñ mizācınıñ t̄izlik ve nāzikliğinde bu ḡāyete dek dirler ki **3-** bir yigite ki ta‘alluḳ lafın urur imiş ammā yigit rāyı üzre gitmez ise **4-** sefiḥāne elfāzıla faḥş söyler imiş ve ṭayaḳlamak daḥı ider imiş **5-** el-‘uhdetu‘ ali alerrāvi **mevlānā vaşlī** mevlānā ḥāce kelān **6-** ḳāḍınıñ oḡlıdur babasını herī ehl-i ittifaḳ ile ‘aḳıl-u rāye **7-** müsellemler tutarlar idi kendü ḥayli şalāḥiyetlü yigitdür kebīr ve şaḡīr **8-** şaṭrancı eyü oynar güzel şoḥbetlü ḥoş ṭab‘ ve selīm nefis ādemdür bu maṭla‘ı **9-** güzel söylemiştir ki ... **10-** ... **ḡiyāseddin muḥammed** t̄alib-i ‘ilim ve ḥoş **11-** ṭab‘ yigit ve ḥālā ṭabābete meşḡul ve şoḥreti ṭabābette sā’irlerden ziyādece **12-** ve belki resā’il taşnif itmekde ve nazımlarda ḥazret-i

şeyhün maḥzenü'l-esrārını **13-** tetebbu' itmekdedür rengin ve hemvār söyler bu maṭla' anuñdur ... **14-** ... **15-şeyḫzāde enşārī** şeyḫ 'abdullah divānenün oğlu ve küçük yaşında

61B

1-taḥşile güzel meşgūldür ve mu'ammā fenninde çok mülāyemet andan zāhir olur **2-** hem söyler hem açar ki ehlinün kibārına maḥal-i ta'accūbdür mu'ammā ismine bu mu'ammā anuñdur **3-** ... **4-** ... olḳadar zāhir olur ki vālidesi daḫı **5-** hoş ṭab' dur ve bī-dili taḥalluş ider ve güyā ki bu maṭla' anuñdur **6-** ... **7-** ve şeyḫ 'abdullah daḫı egerçi mecnūn şī'ār kimse idi ammā çün selīm **8-** fıtrātı var gāh gāh dilinden nazımlar geçer bu maṭla' ol cümledendür ki **9-** ... **10-** denilse olur ki anuñ evinde zen ve merdī hoş ṭab' durlar **11- ḥāce maḥmud** sebzvarlıdır baba 'ali hoş merdānuñ eyü ve fenāda söz **12-** söylese olmaz ki beḡāyet meşḫurdur ammā ki cecdi dervīş ādem idi ḥānḳah **13-** ve müridleri var idi kendü şalāḫiyetlü yigid ḥuṭuṭı güzel yazar nazmı daḫı güzeldür **14-** bu yakında derci yazar idi altı aşıl ḳalemi tertib ile şebt itmiş idi ve dercün **15-**aḫirinde ḫayli beyt meşnevī hem ḫaṭlar ta'rifinde nazm eylemiş idi ve şoñraki beytinde tāriḫ

62A

1- daḫı derc itmiş idi ol tāriḫ budur ki ... **2-** ... **ḥāce bū sa'id** meḫneden ḫazret-i sulṭān **3-** ṭariḳat şeyḫ ebu sa'id ebu'l ḫayr ḳuddise sırrıhu evlādından ḥāce mü'eyyed-i **4-**divāne oğlu nā-murad kimsedür kendü şī'rin oḳuyup kendü müteeşşir olup **5-** diñleyiciler sūkūt itmeyince söylemezler bu maṭla' anuñdur ... **6-** ... **mevlānā ḥācı** meşḫedde imām 'ali musa er-rızā **7-** 'alīḫü't-taḫıyyetü ve's-şenā ravzasında imām ve mu'arrif ve gevher şād bigim **8-** cāmi'nde ḫaṭıbdür fāzıl ve sünni mezḫebdür 'aḳıl u ma'āşı ol mertebdür ki **9-**bu tesenniyle ol ravza rüesāsı sādāt ile görüşür bu ciḫetden **10-** anı nifāḳa ba'zı ḫurūca nisbet virirler güzel ṭab'ı var bu maṭla' anuñdur **11-** ... **12-üstād ḳul muḫammed** subrugāndandır küçük yaşında kemān çalar idi **13-** ol fennde ḳābiliyet āşarı andan çok zāhir olup terbiyetine meşgūl olursa **14-** ḫālā ol fenn üstādları müte'addid anuñ müşannefātında yād tıttup şākirldiğiyle **15-** ba'zı mübāhidürler ṭālib 'ilimlige daḫı meşgūldür sā'ir fezā'ili daḫı var

62B

1- ma' rifet-i takvīm ve naḳḳaşlıḳ ve ḥaṭṭ gibi ammā 'ud ve kemān ve ḳobuz 'aşrında kimse anuñ gibi çalamaz mu' ammā ḳavā'idini güzel bilür nūr ismine bu mu' ammā anuñdur 3- ... **şerbetī** 4-faḳīrūñ yanumdadur tāriḥ inşāda şāḥib-i vuḳūf şī'r ve mu' ammādan ḥaberdār 5- naḳḳaşlıḳ bilür bir taşnifi ḥālā elindedür bitise çok fevā'id ḥalka mutaşavverdür 6- ebnāi cinsinde öyle şalāḥiyetlü adam azdur funūn kesbinde ol mertebede 7- mähirdür ki küçük yaşında ihtiyarlıḳ kesb eylemişdür bu maṭla' anuñdur 8- ... 9- **mevlānā 'abdu'l-rezzāḳ** ṭālib-i 'ilm kimse ammā belāheti gālībdür gevher şāḥ bigim 10- medresesinüñ ṭalebesi berātlarını taḥrirde te'ḥīr itdigiçün vazifelerini 11- cem'a me'murdan faḳīre şikāyete geldiler ve bu maddeyi mevlānā taḳrir eylemesi çün 12- ittifaḳ itmişler faḳīr cemā'at-ı keşire gördüm ise sözlerin şordum 13- anuñ taḳririne ḥavāle eylediler andan şorulduḳda bu 'ibāret ile tekellüm 14- eyledi ki beratḡını nü-seyd renginüñ ḥumreti olduḡiçün müṭāyibleri sürḥ 15- eylemişlerdür bu maṭla' anuñdur ...

63A

1-... **ḥācı** dervīş ve münḳaṭ' ve ḥazret-i 2- maḥdūmī nūren mülāzım ve muşāḥibidür defa'atle ka'beye gitmişdür ol 3- ḥazretüñ anuñla ḥuşuşiyeti olḳadar ki az kimse ile ola gāhi 4-naẓm söyler bu maṭla' anuñdur ... 5- **mevlānā cemāleddin** ḥazret-i maḥdūmī nūren anuñ aḳrabāsından ve ṭālib-i 6- 'ilm olmuşdur egerçi levendliği var idi ol ḥazretüñ şehir içinde iki medrese 7- sinde müderrisdür bu maṭla' anuñdur ... 8- ... **ḥāce ebu naşır** ḥāce mü'eyyed meḥne 9-'aleyhi'r-raḥme oḡludur meḥne şeyḫzādelerinüñ nā-hem-vār ma'āşı çokdur olḳadar ki 10-her ḳaçan birbirleriyle nizā' eyleseler iki cānibden şufūf bağlayup oḳ ve ḳılıç 11-ve nīze ile cenk iderler ammā ḥālā ba'zı didiler ki ḥāce ebu naşır ḥayli 12- şalāḥa girmişdür inşā'l'lāḥ rast ola bu maṭla' anuñdur ... 13- ... 14-**ḥāce ḥüseyn** bāverd vilāyetinden ḥāce ebu naşır meḥnenüñ 15- ḥāherzādesidür pederi ḥāce ḳanber ḥorāsānuñ müte'ayyinlerinden ve kendü mucid-i şulb

63B

1- ve yek-rüy âdem idi yıllar şadâret-i ‘âlî manşıbında mütemekkin idi ve pâdişâhuñ ‘inâyeti 2- aña a‘lâ derecede ve ol bu ‘inâyete olkadar müstazhir ki ba‘zı maħâlde pâdişâh 3- maşlahatiçün tañrılıqdan daħı tecävüz iderdi ola ‘âkıbet pâdişâhuñ 4- mübârek hatırına fenâ gösterdiler ki anuñ ‘ilacı kimsenüñ elinden gelmek 5- imkânı yokdur meger tañrı pâdişâhuñ mübârek hâtırına bırağa inşa‘a’llâh 6- ta‘âlâ hâcenüñ güzel tab‘ı var bu beyt anuñ ebyâtındandır ki 7- ... 8- **hâce ebu tâhir** hâce ‘abdullah mehne ‘aleyhi’r-raħme oğludur 9- hayli laţif tab‘ı var bu maţla‘ anuñdur ki ... 10- ... **kuţbeddin muħammed** hâzret-i şeyhü’l-islâm-zende 11- fîl aħmed cāmî kuddise sırrihunuñ evlâdındandır ferişte-veş ve melek şive âdemdür 12- çün hâce aħmed cāmî kuşu asrâb şalur bunlar daħı taķlîd idüp şala 13- çok vaķitde ulâğları yoğımış begâyet biyig kimse bir kollarına 14- kendüyi kaldurup kuşu şalar imişler bu maţla‘ anuñdur ... 15-...

64A

1- **mevlânâ muħammed** lâubâlî ve levend şive ve ebter-veş âdem idi 2- hâdi-i tevfiķ aña reh- nümâlik idüp anı hâzret-i mevlânâ muħammed tebâdegâni 3- raħimehu’llâh hizmetine götürdü ol büzürg-vâruñ elinde tevbe idüb 4- şufiye âdâb-ı tarîķına meşğül oldu ve erba‘in çıkardı dirler ki 5- güşâyişler buldı ve piyâde şa‘imü’d-deħr hac seferin idüb ol devlele 6- müşerref oldu hâlâ genc ü ‘uzletden ‘ibâdete meşğüldür ve bu rubâ‘î anuñdur ki 7- ... 8- ... 9- **hâce kemâleddin hüseyin** hâce nizâmü’l-mülküñ oğludur pederinüñ 10- ta‘ ayyün ve istiħârı muķaddem ki nizâmü’l-mülkden artuķ olmasa eksik daħı degül 11- i‘tibâr yüzünden anuñla denk olur idi ammâ manşıb yüzünden artdı 12- anuñ çünki ol vezir idi bu vezâret manşıbını tayy eyledi ve hâlâ eşraf-ı ‘âlî 13- mertebesinde mütemekkindür kendü mülâyim yigitdür nâme haţtında güzel yazar ve dirler ki 14- musikîde daħı daħli var ba‘zı naķkaşları aña nisbet iderler güzel tab‘ı var bu maţla‘ anuñdur 15-...

64B

1- **hâce** ‘**abdullah şadr** hâce muḥammed murvārid oğludur ki bir müddet vezāret dīvānında 2-mühür basar idi kendü ihtiyārıyla isti‘ fā idüp ‘āfiyet genci ihtiyār eyledi 3- bu ṭā’ifenüñ aña müyesser olan gibi az kimseye olmuş ola kendü küçük yaşında 4- ‘ulūm kesb eyledi ve edvār ve musiqi ‘ilminde ve huṭuṭ fenninde bī-naẓir oldu ve ḫanunı 5- anuñ gibi çalmış adam olduğu ma‘lūm degül ve pādīşāh hizmetinde ‘ālī manşibla 6- ser-efrāz oldu ol cümleden biri şadāretdür ve inşā fennini kemāle yetiştürdi 7- ve kendü güzel muḥāverelü güzel hulklu güzel şöhetlü yigitdür biraz ḡaflet 8- ve bī-pervālīgından başka ‘aybı yoḫdur çün yigitdür ümīd var bu maṭla‘ anuñdur 9- ... 10- ve dāvūd ismine bu mu‘ammā daḫı anuñdur ... 11- ... **mevlānā faṣih** mevlānā nizāmü’d-dīn 12- herevī aḫfādındandır ki anlara nizāmiler dirler ḫorāsānda bundan şerīf-rek 13- neseb yoḫdur yigirmi yaşına yakına dek ‘ulūm-ı tekmīl eyledi ḫālā otuz yıla 14- yakındır ki ifādeye meşḡuldür ‘ulūm-ı zāhirīden ḫiç birisi yoḫ ki ders 15- söylemedi ve her ‘ilm ile söyler ekşer ne ḫavāşi ve müfid muşannefatı var ki

65A

1- ‘ulemā andan beḫremenddürler bunca pür-kārlık ve renginlik ile bezli daḫı 2- var ki bu ‘ulūma münāfidür çok ḫamīde aḫlaḫ ve pesendide evşāfla 3- muttaşıfdur bu derece kemāl ile bu faḫīrūñ muşāḫabetine tenezzül idüp 4- sefer ve ḫazarda ekşer evḫāt kendü şerīf meclisiyle müşerref ider bunca 5- fikir oluna bu nice rüzḡār negūhīde eṭvār muşāḫiblikdan ḡayrı ‘ayb 6- anda bulunsa olmaz ammā ‘aybsız tañrıdur ḡarīb ismine bu mu‘ammā anuñdur 7- ... 8-**BEŞİNCİ MECLİS ḫorāsānuñ ve ba‘zı yerüñ mirzādeleri vesā’ir ādemīleri** 9- zikrindedür ki ṭab‘ selāseti ve zihin istiḫāmeti anlara bā’iṣ-i nazm olur 10- ammā müdāvemet itmezler ol cümleden **Emīr Devlet Şāh** firūz şāh bigūñ miknet 11- ve ‘azameti ḫod ehl-i ‘ālem ‘indinde güneşden rüşendür ta‘rife ḫācet degül 12- emīr ‘alā’u’d-devle daḫı ehl ādem idi ammā dimāḡı ḫiffet peydā idüp 13- zāi‘ oldu velākin emīr devlet şāh ḫoş ṭab‘ dervīş-veş çok şalāḫiyetlü 14-yigitdür ābā ve ecdādı

tarikından ki emâret ve zâhir ‘azamet ve tecemmülü olduğundan 15-geçüp kûşe ihtiyâr idüp fakîr ve dih-kanat ile kana‘at eyledi ve fezâ’il

65B

1- ve kemâlât iktisâbıyla ‘ömür geçirdi işbu mazmundaki bu muhtaşar yazılmağda 2- dur mecma‘u’s-şu‘arâ taşnîf eylemişdür ki her kimse anı mu‘âlâ‘a eylese 3- muşannefinüñ isti‘dâd ve kemâlin bilür ammâ bu yakında haber geldi ki ‘âlem-i 4- fâniden rihlet eylemişdür vâkı‘ ise tañrı aña rahmet eyleye bu maṭla‘ anuñdur 5- ... 6- **mîr hüseyn celâyir** tufeyli taḥalluş ider ‘alî celâyir oğlıdur ki pederi 7- yâdigâr muḥammed mîrzâ eşiginde emîrû’l-ümerâ ve şâhib-i ihtiyâr idi ammâ kendünün 8- babasına nisbeti yokdur fakîr şîve ve fânî-veş ve bî-tekellûf ve hoş ṭab‘ 9- yigitdür nazımda ṭab‘ı mülâyim ve kaşide üslûbu anuñ haḫkıdur olḫadar ki 10- bu ṭâ’ife daḫı müselleṃ tatarlar sultân-ı şâhibkırân ismine ġarrâ kaşâyidi 11- var ol ḫazret daḫı aña güzel terbiyetler eyledi olḫadar ki vilâyet 12- birdi ve kûş dîvânuñda müḫür başdı ve pervâneci oldu taḫarrüb ve niyâbete 13- daḫı daḫli var idi felegün ki fazl ehline ḫasedi vardur bir taḫşîr ile dergâh-ı 14- felek iştibâhden ırâḫ etmişdür anuñ ḫod bu kederden gündüz kararî 15- gice uyḫusu yokdur ümiddür ki pâdişâhâne luḫf ve kerem anuñ dest-giri‘ ola

66A

1- inşâ‘a’llâh bu maṭla‘ anuñ kaşâyidindendür ki ... 2- ... 3- ümîd ol ki bu maṭla‘ münâsib-i ḫâli ola bu ġazel maṭla‘ı daḫı anuñdur ... 4- ... 5- ‘aybı müfriṭ levendlik ve cünûndan ġayrı yokdur **mîr ḫaydar** şabûḫî taḥalluş ider 6- ammâ babadan bu dergâhuñ emek-dâr belki toġmasıdur bu fakîre şiddet ḫarâbetden 7- ferzendlik nisbeti var tûfuliyyetden şebâb eyyâmına dek ‘ulûm iktisâbı eyledi 8- ve ṭab‘ı şî‘r ve mu‘ammâ ve sâ’ir fazliyyatda mülâyimdür egerçi defa‘ten terk eyledi 9- sipâhilikde eyü şan‘atlar ki olur oḫ atmaḫ ḫılıç çalmağda çâbuk 10- vesâ’ir celâdetlerde olḫadar ki ‘aşırnuñ erbâbi pesend iderler çün cünûn 11- neş’esinden bî-beḫre degül sülûkî tarikında çoḫ âfetler oldu ümîd ki 12- ‘âkıbeti istikâmet ḫâ‘idesinde râsiḫ ola bu maṭla‘ anuñdur 13- ... 14-

‘**abdu’l-vahhāb** sūhāyī taḥalluṣ ider şeyhim bigüñ oğlu ola şeyhim ta‘rifī **15-** kendü zikrinde denildi ‘abdü’l-rezzāk ādeta daḥı güyā ki ‘alā’ü’-d-devle mīrzā divānında

66B

1- mühür başmışdur kendü daḥı sipāhi şīve yigitdür dirler ki kitāb cem‘ eylemişdür ve ismini **2-** abdāl-nāme koymuş faḳīr görmedim bu ki ṭab‘ını eḥibbāsı ta‘rif ider aña bu şerefā buyurur **3-** bu maṭla‘ anuñdur ... **4-** ... güyā ki anuñ bir göz ağrıdıḳda söylemişdür **sultān ḥüseyn** **5-**ḥatmī taḥalluṣ ider şeyh behlülün oğludur egerçi babası ḥālā faḳr ṭarīḳın **6-** iḥtiyār idüp kūşe ṭutmuşdur ammā sultān-ı şāḥib-ḳırān devletinde **7-** harezmi tahtında ḥükümet idüp emāret divānına mühür başdı ve ağası **8-** yıllarca belḥ ḳubbetü’l-islāmında ḥükümran idi ve kendü faḳīr-veş ve nā-murād **9-** şīve yigitdür ṭab‘ı ḥālī ez selāmet degül bu maṭla‘ anuñdur ... **10-** ... **11- muḥammed şāliḥ** ismi münāsebetiyle şāliḥ taḥalluṣ ider nur sa‘id bigüñ oğludur ki **12-** çok vaḳitler cār-cüy nevāhisinden adāḳ nevāhisine dek emāret **13-** eyledi ve sultān ebu sa‘id mīrzā işiginde ulu big ve cuki mīrzā işiginde **14-** şāḥib iḥtiyār ve cümletü’l-mülk idi ammā begāyet bed f’ il ve bed ḥulḳ ādem idi **15-** ...⁴⁵ kendü mülāyim yigitdür eṭvārınuñ babası eṭvārına nisbeti yoḳdur aña daḥı ḡarib bir seḥv

67A

1- düşdü ki sultān-ı şāḥib-ḳırān ḳulluḡundan ḡıybet iḥtiyār eyledi ba‘zı **2-** didiler ki bī-hodluḳ ‘āleminde fenā muşāḥībler anı yola ṭutmuşlar ṭab‘ında **3-**ḥayli diḳḳat ve çāşnī var ḥaṭṭa daḥı ḳābiliyeti çokdur bu maṭla‘ anuñdur **4-**... **5- mīr ‘ıṣḳī** ciḥān mülk bigiñ nebiresidür ki ḡāyet ta‘ayyünden güyā **6-** ta‘rife ḥācet degül emīr yādigār big ki zikri yuḳaruda geçdi inisinün **7-**oğludur babası ‘alā’ü’l-mülk daḥı ṭab‘dan ḥālī degül idi ṭab‘ı güzeldür bu maṭla‘ anuñdur **8-** ... **9-mīr ‘alī dost** refīḳī taḥalluṣ ider ‘alī bige bigin nebiresi ve anuñ şānı **10-** andan ‘azīmce ve şöhreti andan ziyādece ki şerḥ itmek ile anı ḥalka **11-** tanıtmaḳ ola ismi ki mezkūr oldu eli virür ve aña mu‘arref medrese ve gūr-ḥāne **12-** ve ribāṭı besdür kendünün ṭab‘ı mülāyimdür bu maṭla‘ anuñdur ... **13-** ... **14-**

⁴⁵ Burada anlatılan kişinin ismi Çağatay ve Anadolu nüshalarının her ikisinde de yer almamaktadır.

yāmğurçı big sipāhī taħalluş ider mīr velī big oğludur **15-** mīr velī bigüñ ta‘ rifi daħı ol
‘alī bige bigüñ ta‘ rifi hūkmünde var kendü

67B

1- tavrı daħı ammā aşarı olkadar qalmadı kendü hoş tab‘ dur bu maṭla‘ anuñdur **2- ... 3-**
muħammed ‘alī celāyir nisārī taħalluş ider ‘alī celāyir oğlu hüseyin ‘alī bigüñ **4-**
inisiñdür ikisiñüñ ta‘ rifi yukāruda geçmişdür ammā kendü ne sipāhilikte **5-** babasına
beñzer ne sā’ir eṭvārda ağasına nisbeti var ġarīb tavırlu **6-** ādemdür çün ħorasān
āhālisinüñ ekşeri bilürler yazmaq bī-fā’idedür **7-** ammā şı‘r söyler ve bu maṭla‘ güzel
vākī‘ olmuşdur ki **8-... 9- mevlānā kevkebi** şimdi zāhir olmuşdur şeyḡ bāyezid yekenüñ
nebiresidür **10-** faķır anı görmüşüm ammā şı‘r söylediği ma‘ lüm degül idi meşhedde
ābā ve ecdādı **11-** gūr-ħānesinde olur andan gelenler bu maṭla‘ ı andan naql eylediler **12-**
... **13-ibrahim muħammed ħalīl** muħammed ħalīlün oğludur ve ħalīl big yıllar nimrüz
14- mülkünde ġaznin nevāhisine dek hūkümet eyledi ki ba‘zı vaķit hiç **15-** pādişāha ṭābi
daħı degül idi ve bu ibrahimün güzel tab‘ ı var kendü daħı mülāyim tavırlu

68A

1- ‘ilm ve edeb ve hürmetlü yigitdür bu maṭla‘ anuñdur ki **2-** görüp aġyārını fi’l-ħāl ilig
gögsümge urdum imes ta‘ zīm üçün hançerleri zaħmın yaşurdum **3-mīr ħabību’l-allah**
mīr şadruñ oğludur babasıñ ta‘ rifi yukāruda zıkr oldu **4-** kendü mülāyim yigitdür ‘ud
çalmaġa daħı kabiliyeti ve hem ‘ışķı var ümīd olur ki ol fennde **5-** güzel ola taḡşil daħı
itmekdedür bu maṭla‘ anuñdur ki ... **6- ... muħammed ca‘ fer** muħammed ‘alī kökeltaş **7-**
oğludur ki babası meşhed-i muḡaddese-i ravziye ‘aleyhi’t-tahiyyetü ve’s-selām olur
güzel tab‘ ı var **8-** bu maṭla‘ anuñdur ... **9-şāķi** ca‘ fer bahşı oğludur küçüklüğünde
kabiliyeti çok hem nazımlara hem sā’ir **10-** insāniyyete türķī ve fārisi şı‘rde rüşdī var idi
ve sipāhilik tāriķinde **11-** celādeti ol mertebede idi ki ħorasānuñ sipāhilerinden
müte‘ayyin ve muḡarrer kimseler **12-** anı imkāni olduġı kadar ta‘ rif iderlerdi erkān-ı
devlet nezinde belki pādişāh **13-** ħazretinde mültefet ve maḡbül idi hiç aña ma‘ lüm

olmadığı aña ne belā urdu ki işbu 14- şıfatlardan bir şey anda kalmadı ve halk arasında çıktı ümiddür ki haq ta'ālā 15- idbārın iqbale mübeddel eyleye bu maṭla' anuñdur ...

68B

1-... türkçe mesnevīde kiçimlik atlık ta'rifı demişdür 2- ... 3- **ALTINCI MECLİS ḥorāsāndan gayrı memālik fuḍalā ve şu'arāsı zikrindeki bu 'aşırda** 4- **hālā vardurlar ve her biri kendü ḥāline şāhib-i divān ve eş'ardurlar** 5- ol cümleden evvel semerḳand ehline şurū' olıdu **aḥmed ḥācı big** 6- sulṭān melik kāşğari ki zamānınuñ bī-bedellerinden idi anuñ oğlıdur 7- vefāyī taḥalluş ider şūreti ḥoş ve sīreti dilgeş aḥlākı ḥamīde ve etvārı 8- pesendīde yigitdür ḥorasānda terbiyet bulup dārū's-salṭanata heratda on yıla 9- yakın oldı ve semerḳand maḥfuzasında bir müddet ḥākim idi ve bir ḳarn gibi olur ki 10- istiḳlāl ile emāret ve pādīşāha niyābet itmekdedür ki hiç kimse 11- andan bir nā-mülāyim ḥareket ki mūcib-i 'itirāz ola naql itmedi bunuñla ki 12- bu bigiñ sipāhīliğde celādet ve baḥadurlığın her kimse ki añlar 13- müselleḡ tutar ṭab'ı beğāyet güzel vaḳī' olmuşdur nazma çok iltifāt ider 14-bu maṭla' anuñdur ... 15- ... **ḥāce ḥured** semerḳand taḥtınıñ

69A

1- yek ḳaleme ḳāḍısı ve uluḡ big mīrżā medresesinüñ müderrisidür böyle fazl 2-u kemāl ve 'aql u dāniş ḥilyesi ile ārāstedür ki olḳadar meşāgil ve 'avāriş 3- var iken ḡalebe luṭf ṭab'ında nazm ve inşā ve tāriḡ ve mu'ammā fūnūnunda daḡı iştiḡāl 4- gösterir melik isminde bu mu'ammā anuñdur ... 5- ... ve baba ḥudāydād ki dirler abdāldan 6-imiş semerḳanda fevt olduḡda fevtinüñ tāriḡini meczūb sālīk bulmuşdur 7-ve faḳīrūñ vaḳfiyesinüñ taşḫihini iderken min vāḳıf-i şīr 'alī tāriḡ bulmuşdur 8-ta' rife ḥācet degül ki bu ikisi anuñ diḳḳat ṭab'ına iki 'ādil güvāhdur 9- **ebu'l-bereke** her ne ki ḥāce ḥurd ḳaḍı vaşfinda yazılmışdur bunuñ maddesi 10- tamām bir 'akis vāḳī' dūr çün ḥorasān ve semerḳandda anı bilmez kimse yoḳdur 11-ḳabāḡat-i ḥālātını zikr itmekde çok bī-ḥicāblık gerek ve ol müşkil bir naql ile ki 12- o bābda bir şāhib-i devletde mübārek aḡzından çıḳmışdur iktifā olunur anuñ şerḫi 13- bu ki ebu'l-bereke şehr-i sebzde ḳaḍı idi

pādişāh hazretine anuñ zulmünden **14-dād-hāh** çok geldiği ciĥetden ma'zül oldu ve ĥorāsāna geldi bunda daĥı ġarīb **15-** şikārlar atdı ki anuñ ġarābetinüñ ħūlı var bunda daĥı tıramadı yine semerķanda

69B

1-gitdi anda ki erkān-ı devletde ba'zısını buña götürmüşdür ki yine ol manşıbı aña vireler **2-**bir müddet anuñ hevādārları ol manşıb şāĥibsizdür münāsib adam bulduĥ deyü **3-**bir taķrib-i pādişāh 'arz yetüşdürdiler yine ba'zı nevvāb ol bed ma'āş kimsedür deyü **4-** ol sözü redd eylediler pādişāh demiş ki ol yir bir müddet oldu ki қаđısızdur **5-** bu kimseye virmek gerek ki her nice bed ma'āş ve bedbaĥt olsa ol muķaddemki **6-** қаđıdan daĥı ĥoşça olması vardur anuñ nazmından ĥaırdı yoġ idi ammā bu beyti **7-**zurefā anuñçün söylemişlerdür ki ... **8-ĥāce ĥāvend** ĥāce fażlullah ebu'l leysi raĥimūllahuñ oġlı dānişmend ve ĥoş **9-ıtab'** yigitdür **ıtab'**ı daĥı nazm ħarafına mā'ildür işitmiş ki ebu'l-bereke heriye geldikde **10-pīr** sīşadsāle mīrzānuñ şeyĥi dervīş ĥüseyn ile anuñ arasında bürüdet **11-** vāķi' olmuşdur ebu'l-bereke dervīş ĥüseynine bu bı'ķā saña mūcib-i ihānet **12-** olsun diyüp qaraguluķda gelüp bir sīşadsāle ķabri başına ĥadeş **13-** eylemişdür ki kendü ol mezar başına vardığı ol ma'ni için idi ĥāce **14-ĥāvend** bu ma'nada hezl yüzünden bu beyti söylemişdür ve beġāyet münāsib ve güzel **15-** vāķi' olmuşdur beyt budur ki...

70A

1-emīr maĥmūd barlās öyle 'ulüvv-neseb **2-** ve kemāl ĥaseb ile dervīş ve fāni meşreb ve bī-tekellüf ādemdür deh-nāme daĥı **3-** nazm eylemişdür **ıtab'**ı selīm ve ĥulķı kerīm kirmān vilāyetinde ĥükümet eyledi ve bir müddetdür ki **4-** pādişāh eşiginde emāret dīvānına mūĥūr başar bu maıla' anuñdur ... **5-** ... **nāmī**⁴⁶ dervīş seyīd aĥmed **6-bāyezid** pervānecinüñ oġludur küçüklükde şūĥça ve bī-edebçe idi şimdi **7-** dervīşlik ve şalāĥ sūretine girmişdür ve mīr ser-bürehne dūr ki ol ķadar keşf **8-** ü kerāmet ĥāşıl eylemişdür ki eger biri anuñ saķalını tıutup dise ki **9-** yigirmi iki biñ tügdür ol seksen beş tügdür dir

⁴⁶ Nāmī adı altında Dervīş Şuĥudī anlatılmıştır.

ser-mū tehallūf itmez **10-** meclis ehinden biridir ki sizūñ mehāsiniñüz tügi ‘adedinden sizi vāqıf **11-** eylemişdür halk gūlūşdiler mire tefāvūt itmedi bu maṭla‘ anuñdur ... **12-** ... **mū‘minī** **13-** ḥalāsiyye ḥānḳāhında taḥşil ider ismi ‘abdu’l-mū‘mindür taḥalluşı bu münāsebetden **14-** vāqī‘ olmuşdur semerḳanddan ve ṭab‘ı mülāyimdür bu maṭla‘ anuñdur ... **15-** ... ‘**ārif ferketi**’ semerḳand nevāḥisinūñ

70B

1-ferket didükleri mevzi‘ dendür çok vaḳit ḥorāsān herāt taḥtında olur idi **2-** gāh ders oḳur gāh levendlik ider idi ve ‘irfān izḥārına meş‘ūf idi ‘ırāḳ **3-** ṭarafına gitdi aḥvāli ma‘lūm olmadı ki ne oldu bu maṭla‘ anuñdur **4-** **mevlānā nāşır**⁴⁷ aḥmed ḥacı big mülāzımı **5-**idi pederi dānişmend ve müttaki velāyet şī‘ār ādem imiş kendü sipāhilige heves-nāk **6-** ve tekellūfāta rāğib kimsedür türkī söyleyüp kuş ile şayd için atlanup **7-** ve ṭabl bāz bağlayup ve biline pehlū ṭaḳup ve rengin atlara binmege meyl ider **8-** mā-hazā güzel ṭab‘ı var yakında andan bir beyt naḳl eylediler imkānı var ki **9-** semerḳandın şūḥ ve ḥabīşleri aña bağlanmış olalar ol beyt budur **10-** ... **11-** **mevlānā bekāyi** ḥarizmlü güzel ṭab‘lu güzel ḥulḳlu yigirdür anası **12-** rızāsıçün mā‘ hezā ademi istiṭā‘at ve nā-murādılığla ḥacc seferi **13-**iḥtiyār idüp anasını götürdi henüz aḥvāli ne olduğu ḥaberi gelmedi **14-** bu maṭla‘ anuñdur ... **15-** ... **mevlānā ḥayri** bu daḫı ḥarizmlü

71A

1-dīvāne-veş ve ebter-şive ādemdür dā’im iflās ve felāketle vaḳt geçirür ammā **2-** şā’irlikde ḥayli kuvveti var ḳaşāyidi var ve ḡazeliyātda daḫı fenā degül ṭab‘ ehli ‘indinde **3-**maṭū’ndur anuñçün ki ebyātınuñ ma‘nāsını şorsalar bilemez bilse daḫı söyleyemez **4-** ammā ol müselleme tutmaz bu maṭla‘ anuñdur ... **5-** ... **mevlānā sayili** ḳarşilidur anuñ gibi **6-** serīü’l ḳalem kātib kendü zamānında yokdur her gün beş yüz beyit asānılığla yazar **7-** türk-veş ve sāde yigit görünür ammā görüldüğü gibi degül bu yakında dīvān **8-** daḫı tertīb-i ḥurūf-ıla düzdi bu maṭla‘ anuñdur ... **9-** ... **mevlānā şemsi** bedehşānludur faḳir egerçi **10-** anı görmedim ammā mevlānā muḥammed bedahşiden

⁴⁷ Mevlānā Nāşır adı altında Mevlānā Şadru’d-dīn anlatılmıştır.

ta'rifini işitdim olkadar ma'lûm olur ki 11- tab'ında hayli taşarruf ve şuhluk var bu ma'la' anuñdur ... 12- ... **mevlânâ sâlihî** egerçi horâsanlıdur 13- ammâ çok yıldur ki hişârdadur hemânâ ki ol râzeliğ şan'atına mensûb idi 14- şi'r söyledikten sonra 'arüz öğrendi ve şanâyî'den dağı sâhib-ı vukûf 15-oldı olkadar işidilür ki hişârda pâdişâhın kitâbcısıdur hayâle

71B

1- olkadar gelür ki ma'la' anuñ ola ... 2- ... **derviş diheki** kazvîndendir 3- hiştmallik şan'atına mensûb dirler ki abdalveş âdemdür divânı dâ'im 4-biline bağı her beyte ya ma'nâsına ihtiyâcı olsa fi'l-hâl divânını 5- çıkarup bulur fi-l-vâkî' fakîrin şu'urunda ol taraftan anuñ ebyâtından 6- güzelce nazm gelmedi bu ma'la' anuñdur ... 7- ... bu beyti dağı güzel vâkî' olmuşdur 8- ... 9-**kağı 'isâ** sâvelidür sultân ya'küb anı ol mertebe ta'zîm 10- ve terbiyet eyledi ki bir pâdişâh ehl-i 'alâkadan bir kimseyi böyle terbiyet 11- eylediği târihlerde görülmemişdür kendü sevdâyî mizâc ve mütekebbir âdem dirler ki 12- şi're meş'ûf idi bu ma'la' anuñdur 13- ... miknet ve 'azâmeti vaqtinde hiç iş kalmadığı ki 14- anda demek ola hâlâ haber budur ki şüfî halîl anı öldürmüşdür **şeyh necm** 15- bu dağı sâvelidür kağı 'isâyâ qarâbeti vardur sultân ya'küb 'indinde andan

72A

1-mağuşça ve nâ'ibce âdem yogıdı her ne kadar kağı halka 'azâmet ve istiğnâ' 2- gösterürdi şeyh sellemullâhu halâyıkla güzel ülfet ve fuqarâ mesâkinüñ 3- işine çok meded-kârlık iderdi olkadar ki hoş nâmı eţrâf ve cevânibe 4- münteşir oldu fakîr ile dağı muhabbet dostluk kâ'idesin mer'î tutdı bu ma'la' 5- anuñdur ... 6- **hâce efdâl** kirmân mülkünün eşrâfindan tab'ı ve ahlâkı hoş çok 7- metîn ve mütevâzî' yigitdür ehl-i kalem bu zamânda cümle buña müttefikdürler ki siyâk 8- defter ve hesâb ve darb ve kısmet 'ilminde bi-nazîrdür on beş yıla yakın hazret-i 9-sultân-ı sâhib-kırân kulluğında vezâret divânınıñ ihtiyârı idi 10- mecdü'd-dîn muhammed bozgunluğunda ki ahvâline fütür gelmeyen kimse kalmadı anı 11- dağı pâdişâha olkadar fenâ gösterdi ki zarûretten celâ ihtiyâr eyledi ammâ 12- ol seferde mekke ziyâretiyle müşerref oldu belki mîr hâclik

mansıbı aña müfevvez **13-** oldu her neçadar ol memâlik selâîni mülâzemet teklîfi eylediler qabûl itmedi ki **14-** eger qulluq eylesem kendü pâdişâhıma ederim yoğisa yoq hâlâ qum vilâyetindedürler bu maqla' anuñdur **15-** ...

72B

1- **şehîdî** qum şehrindendir âşüfte-veş ve dîvâne meşreb kimse görünür ammâ **2-** bu tarîklerinde ca' lî renk dağı var 'ırâqdan horâsâna iki nevbet gelüp gitdi **3-** bediñyesi revândur ve ta'aşşubı gâlib ve tab'ı hezle çok râğıbdur bu maqla' anuñdur ki **4-** ... **5-** **hümâyî** ma'lûm degül ne yerdendir ekşer evkat belki hemîşe 'ırâqda olur **6-** bir defâ' esterâbâda gelüp gitdi beğâyet faqîr ve kem-sühan ve nâ-murâd âdem görünür **7-** ammâ ne'üzubillah andan ki bir meclis aña bir qadeh virseler ol 'arbede ve **8-** pür-güylük ki andan zâhir olur anuñ şerhi müte'azzirdür her taqdir ile bu maqla' güzel **9-** vâqî' olmuşdur ... **10-** **hâlidî** hişâr şadmân tarafındandır şehre taşîl için gelüp çok vaqıt ders **11-** okuyup hayli şalâhiyet kesb eyledi hemânâ ki hâlid bin velîd 'aleyh-i مایتحق **12-** evlâdındandır ki hâlidî taqalluş ider bu maqla' anuñdur... **13-** ... **mevlânâ yârî** şirâzlıdur andan ki **14-** horâsâna geldi naqqâşlığa mensûb idi ammâ mübtedî olmağıla faqîr anı **15-** tezhib ehline sipariş eyledim az fırsatda âbâdân naqqâş oldu velekin ol qadar

73A

1- ma'lûm olur ki naqqâşlıq öğrenmekden qarazı naqqşbâzlıq imiş ki andan **2-** 'aceb naqqşlar zuhûr eyledi ki anuñ şerhinde tul olur bu maqla' anuñdur ki **3-** ... **4-** **mevlânâ mîregî** bu dağı şirâzlıdur seyr-i resmîle horâsâna geldi bir nice vaqıt **5-** turup 'avdet eyledigiçün yaşlu hâm tab'ca yigitdür imkânı var ki tab'ına **6-** çok iş buyursa pühtelik peydâ ide bu maqla' anuñdur **7-** ... **8-** **mevlânâ fazlullâh** şirâzlıdur ticâret tarîkiyle esterâbâda geldi **9-** levend-veşligi gâlib oldığıçün bi-pervâlik idüp destmâyesine **10-** noqşanlar vâqî' oldu şalâhiyetlü yigitdür tâlib-i 'ilm külli var şî'r ve mu'ammâ **11-** ve nerd ve şatranc hazırâne ve gâ'ibâne belki şağır u kebîrni bilür bu maqla' anuñdur **12-** ... **13-** **mevlânâ mu'in** şirâzuñ âdemizâdelerindendir horâsâna geleli faqîrler **14-**

tekkesinde olur zāhiri h̄öd sāde-veş görünür ammā bu yakında anuñ bir hezli 15-görüldi ki sādelligine münāfī idi bu maṭla‘ anuñdur...

73B

1-... **h̄āce** ‘**imād** lār vilāyetindendür 2- ticāretiyle ta‘iş ider ādemī-veş yigitdür meşnevīsinde renk ve ziynet var 3-leylā ve mecnūna tettebbu‘ eylemişdür halkdan güzelce düşmüşdür ğazel ṭavrında daḥı 4-ṭab‘ı güzeldür bu maṭla‘ anuñdur... 5-... **mevlānā beyzāyi** maḥmūd barlās 6-ḥişardan ilçilik ile geldikde berāber gelmiş idi ol gitdükde bu ḥasta olup 7-ḳaldı dārüşşifāda muḥāfazasın itdikden şoñra şıḥḥat bulup yine ḥişāra gitdi 8- hemānā ki ol nevāḥidendür bu maṭla‘ anuñdur ki... 9- ... **mīr** ‘**imād** yezd şehirindendür 10-‘irāḳdan ḳānūnlık ‘ünvānıyla geldi bunda ḥayli iltifāt buldı ammā bī-‘aḳl 11-ma‘aşlık ile cümle buldığını zāyi‘ eyledi ‘işret ile nerdūñ ālüftesidür 12- bu maṭla‘ anuñdur... 13- **YEDİNCİ MECLİS selāṭin-i** ‘**izām ve evlādı vācibū**’l iḥtirāmlar **zıkrindeki** 14-ba‘zı münāsib maḥallerde güzel beyt oḳumuşlar ki fil-ḥaḳīḳa kendüleri 15-söylemiş gibi ḥoşdur ve ba‘zı nazm letā’ifine meşḡul olmuşlar her

74A

1- mülūk şecerelerininūñ bustānı ve selāṭin gevhelerininūñ ‘ummānı ḥāḳān-ı 2- ciḥāngir şāhibḳırān ya‘ni **timūr küregen** enāra’llāhü burhānehu egerçi 3- nazm söylemeye iltifāt itmemişler ammā nazm ve neşri olḳadar latīf maḥal ve mevḳi‘de 4-oḳumuşlardur ki anuñ gibi bir beyt oḳumaḳ güzel beyt söylemek ḳadar olur 5-teberrük ciḥetinden ol ḥāzretün mübārek ismi bu muḥtaşarda ola ki ol 6-letā’ifden biriyle iḥtişār olundu öyle naḳl iderler ki çün mirānşāh 7- mīrzā tebrizde ‘işrete çok meşḡul olup dimāḡ ve mizācı i‘tidāl ṭarīḳinden 8- inḥirāf ve andan nā-mülāyim çok şūret ṭutmaḡa başladı ol ḥāzrete bu nev‘ ‘arz 9- eylediler ki üç nedīmi var ifrāṭ ‘işret etmege bā‘iş anlardur ḥükm oldu ki tavacı 10- mi‘ād ile segirdüp varup üçünüñ daḥı başını getürsün anlardan biri 11- ḥāce ‘abdülkādir ve biri mevlānā muḥammed kāḥki ve biri üstād ḳutb nāyī idi 12- tavacı varup ikisini emre yetiştürdi ammā ḥāce ‘abdülkādir firār ve ḳalender olup 13- kendüyi dīvānelige ḳoyup mülkden mülke mütevāri yürür idi tā ol ḥāzret 14- yine ‘iraḳa yürüyüş

eyledi ol memâlikde hâcenüñ hâli ba' zıya 15- ma' lûm olup yukaru ' arz eylediler hüküm oldu ki tutup getürsünler

74B

1- ol hâzret tahtda idi ki fakîr hâceyi dîvâneligine kımayup sürüyerek 2-taht önüne getürdiler ki muqaddem siyâset hükmi olmışıdı çün hâcenüñ 3-kemâlâtından biri kur'an hıfzı ve kırâat 'ilmi idi fi-l-hâl kur'an okumağa başladı 4-ol hâzretüñ ğazâbı luṭfa mübeddel olup fazl ve kemâl ehli tarafına bakup 5- bu mışra'ı oḳudı ki ... andan soñra hâceye 6-iltifât ve terbiyetler idüp kendü ' âlî meclisinde nedim ve mülâzım eyledi idrâk 7-ve fehm ehli bilürler ki belki kırnlar böyle laṭîf söz kemâl ve fazl ehline 8- vâkı' olmaz tâ ' âlem ehli bileler ki hâlâ sultân-ı şâhibkırân meclisinde 9- pey-der-pey güzel ebyât ve sözler maḥallerinde vâkı' olmaḳdadur anuñ daḫı 10- mevrûsîdür ki nisbeti ol cedd-i büzürgvârane varur ki ol birinüñ mekânı 11- ravza'-i cinân ve bu biri cihân mülkinde câvidân olsun âmin yâ rabbü'l ' âlemîn 12- **hâkân sa' id şâhrûh sultân** ki evlâd ü emcâd beyninde şâhibkırân 13-babasınuñ kâ'im-i maḳâmı oldu nazma meşğüllük itmez idi ammâ güzel beyt ve sözler 14- andan vâkı' olurdu bunu daḫı bir naḳl ile ihtîşâr olunur bu fakîr-i hâkîr bâbü 15- sultân ṭâb-şerâhınuñ mübârek dilinden böyle işitdüm ki bir meclisde ekâbir tarafına

75A

1- bakup şüh mîrzâdan naḳl eylediler ki üstâd kıvâmüddin mi' mârâ 2- bir ' imâret ciḫetinden i' tirâz idüp bir yıl mülâzemetden maḫrûm eylemişdür yıl başında 3- taḳvîm istiḫrâc idüp bu vesîle ile şâyed mîrzânüñ mübârek didârın görebilem 4- diyü işigine gelüp şudûrunı vâşıta eylemiş anı şudûr gösterüp taḳvîmini 5- ' arz eylemişler mîrzâ tebessüm idüp bu beyti oḳumuşlar... 6- ... anuñ gibi babadan böyle oḅul hiç ' aceb degül 7- ki bu daḫı ta' rîfden müstâġnîdür **ebü bekir mîrzâ** nebîre olur bahâdurlıąı 8- ve kılıç darbı çaąatay ulusından meşhûrdur çün ṭab' ında nazm çâşnisi var 9- imiş hem ol bahâdurlık ṭavrında bu tuyuk andan meşhûrdur

10- ir kirek örtense yansa yalına

yāra yip yatsa atıning yalına

11- it ölümü birle ölsün nā-murād

ir atanup düşmeniğa yalına

12- egerçi ba‘zı elfāzı türkāne renkdür ammā tecnīsini güzel bulmuşdur 13- **sultān sikender şirāzī** bu dağı nebiredür saltānat tecemmülını dirler ki selātinde 14- yañlız kendü itmiş ola yedi yā sekiz yıllık saltānatında gūyā ki üç hazīne 15-bulmuşdur mevlānā haydar türkī gūy anuñ mādihi olmuşdur ki bu anuñ

75B

1- meşnevisindendür

himmet ilidür yed-i beyzā digen

ir nefesidür dem-i ‘isā digen

2- ve sultān sikender dirler ki tab‘ı nazm idi ve bu tuyuq andan naql iderler ki

3-tolun ayğa nisbet ittim yārumı

ol hacāletdin kim oldı yārumı

4- tār-i müyungnuñ zekātın min birey

yā mışırnı yā halebni yā rümı

5- muqaddemki tuyuqdan bu türkāne-rekdür **halīl sultān** hazret-i 6-sultānüs-selātin vāqı‘āsından soñra semerqand tahtında saltānat itdi 7-ve zuraḫā ve şua‘ra meclisinde cem‘ olurlar idi meşhūrdur ki kendü dağı şı‘r 8-söylerdi olqadar ki dīvānı ta‘rifinde hāce ‘ismetullāh qaşīde 9- söylemişdür ammā bu maṭla‘dan ğayrısı bulunmadı

ey türk-i perî peykerimiz terk-i cefâ kııl

10- kām-ı dilimiz lâ' l revānbaḡḡ revā kııl

uluḡ big mīrzā dāniḡmend 11- pādiḡḡāh idi kemālātı beḡāyet çoḡıdı yedi kıra'at ile kıur'an mecid yād 12- iderdi hey'et ve riyāzātı güzel bilür idi ol kıadar ki zīc hey'eti 13- ve raḡad baḡladı ve ḡālā anuñ zīci arada ḡā' idür bu kemālātla ḡāhi 14- nazma daḡı meyl iderdi bu maḡla' anuñdur... 15- ... **baysunḡur mīrzā** ḡoḡ ḡab'

76A

1- ve rengīn ve saḡı ve ' ayyāḡ ve hüner-perver pādiḡḡāh idi ḡattāt ve naḡḡāḡ ve sāzende 2-ve ḡüyendeden bunça bī-nāzīr kimseler ki anuñ terbiyetinden araya girdi ma' lüm 3- degül ki bir pādiḡḡāh zamānında imkānı olduḡı kıadar 'ālemi raḡatlık ile bunuñ gibi 4- geçirmiş oladurlar bu maḡla' anuñdur... 5-... **bābür mīrzā** dervīḡ-veḡ ve fānī ḡıfat 6- ve kerīm aḡlāḡ ādem idi himmeti elinde altun ve ḡümüşüñ ḡāḡ ve toprakça ḡesābı 7- yoḡıdı taḡavvuf risālelerinden lem'āt ile ḡülḡen-i rāza çoḡ meḡ'ūf 8- ve ḡab'ı daḡı nazma mülāyim idi bu rubā'ī anuñdur ki... 9- ... 10- ... bu türkçe maḡla' daḡı anuñdur ki

11- nice yüzünḡ körüp ḡayrān olayın

ilāhi min sanga kıurbān olayın

12- ' **abdullaḡif mīrzā** sevdāyī mīzāc ve vesvāsī-ḡab' ve dīvāne 13- var ādem idi bundan baḡka daḡı ḡarīb bed-fi' llikleri var idi ki zikrinden 14- bī-ḡicāblıḡ lāzım ḡelür ḡeçmiş dūnya maḡlāḡatı etti çün pādiḡḡāh babasını öldürdü 15- elbette ki saltānat ḡīrūye vefā ettiği kıadar aña daḡı ḡab'ı nazm ve ḡi' ri

76B

1-ābādān söyler idi bu maḡla' anuñdur ki... 2- ... **seyyīd aḡmed mīrzā** selīm ḡab' ve pāk 3- zihn kimse idi ḡayli meḡhūr nazmları ve ḡazel ve meḡnevī türkī ve fārisī ḡazel 4- ḡavrında dīvānı var ve meḡnevī ḡavrında leḡāfet-nāme anuñdur bu türkçe 5- maḡla' daḡı güzel vāḡī' olmuḡdur

şayd itti firākuñ mini murğ-i seheri dik

6- kıl ādemīlīg kılma nihān yüzni perī dik

bu fārisī maṭla‘ daḥı anuñdur ki 7- ... 8-**sultān āḥmed mīrzā** güzel aḥlāk ve pesendīde eṭvārlu ve dervīş-veş 9- ve ādemī şīve ve baba cānibinden ḥoş ṭab‘ līgıla aña mevrūsıdur yıllar ḥorāsān 10- taḥtında ḥükümet eyledi ki hiç kimse andan şikāyet ve ṭa‘ n itmedi sultān-ı 11- şāḥipkırāna peder meşābesindedür ve iki dīvān ihtiyārı ve māl ve mülk 12- müşārün ileyh’i ve sipāhi ve çerīnūñ mu‘temed ‘aleyhi oldur nazm söyler bu maṭla‘ anuñdur ki

13- sin kibi şūḥ-ı sitemker dünyada peydā ḫanı

sihr bābında közüng dik kāfir-i yağma ḫanı

14- **baykara mīrzā** öyle ki sultān-ı şāḥipkırānuñ tokğan ağası idi 15- ve yıllar belḥ ḫubbetü’l islām ile salṭanat eyledi velekin şikeste nefslık küçük

77A

1-göñüllülük tevāzu‘ ve ta‘zımlü ve ḥaḫḫ-şināsılgı ā‘lā mertebede idi 2- ve ṭab‘ı daḥı nazm ḫilyesinden mu‘ārrā degül idi bu maṭla‘ anuñdur 3- ... 4- **kiçi big mīrzā** güzel ṭab‘ lu tiz idrāklü şūḥ ve ḫavī ḥāfızalu 5- yigit idi az fırsatda güzel ṭālib oldı ve ekşer ‘ulūm ve fūnūna kendü 6-müṭāla‘asıyla vukūf ḥāşıl eyledi şı‘r ve mu‘ammāyı güzel añlar ve belki 7- istese söyleyebilür idi bu fezā’il ile dervīşliklere mā’il olup 8- mekke ziyāreti şerefiyle müşerref oldı ammā beğāyet müstāgni ādem idi olabilür ki 9- faḫr istiğnāsı ola bu rubā‘ī anuñdur... 10- ... 11- ... ba‘zı dirler ki bu rubā‘ī ḫazret-i maḥdūmī 12- nūren ile tevārüd vāḫī‘ olmuşdur öyle daḥı olsa ulu devletdür 13- **bedī‘üzzamān mīrzā** ḥüsn şūret ve güzīn sīret ile ārāste 14-ve cemāl-i zāḥir ve kemāl-i bāṭın pīrāste yigitdür rezm eṭvārından 15-atup ṭutmaḫda dil-pesend ve bezm esbābından ‘ıyş u baḫşışde bī-mānend

77B

1-ṭab'ı daḥı nazm üslûbında mülâyim düşmüşdür bu maṭla' anuñdur 2- ... 3- **şâh ġarîb mîrzâ** şûḥ ṭab' lu ve mutaşarrıf zihinlü ve nâzik 4- ḥayâllü ve daḳîḳ ta' aḳkullü yigitdür nazm ve neşrde nazîri ma' düm ve müteḥayyile 5- ve ḥâfızada 'adîli nâ-ma' lüm âv ve kûş ḥatırı mergüb ve göñli maḥbûb 6- bu maṭla' anuñdur

ḳaysı bir gül-çehre ol gülberg-i ḥandânımça bar

7- ḳaysı bir şimşâd ḳad serv-i ḥırâmânımça bar

ve bu maṭla' daḥı güzel vâḳî' olmuşdur

8- terk-i miḥr eylep egerçi boldı cânân özgece

tâ tirig min ḳılmağumdur 'ahd ü peymân özgece

9- ve bu maṭla' ı ḥâs ḥayâl ve ġarîb edâ bulmuşdur

pârsâ yarımğa mey içmek şî'âr olmuş yana

10- pes ki tartar - min sebû ingim figâr olmuş yana

bu fârisî maṭla' daḥı beğâyet mü'essir vâḳî' olmuşdur 11- ... 12- dîvân daḥı cem' eylemişdür güzel maṭla' lar bu muḥtaşara şıgmaz meger bir kitâb daḥı yazıla 13-ferîdun ḥüseyn mîrzâ⁴⁸ mütevâzî' ve müteḥallîḳ yigitdür ve yayı beğâyet 14- güçlüdür ki şâyed otuz batmandan yukarıca ola bu maṭla' anuñdur ki 15- ...

78A

1- **SEKİZİNCİ MECLİS** sultân-ı şâhibḳırânunñ latîf ṭab'ı netâyiciniñ zîbâları 2- ḥüsn ü cemâli zikrinde ki şerîf zihni ḥasâyismün ra' nâları 3- ġunc u delâli şerḥinde ki her birisi zamân şafḥası bostânında rengin 4- ve revânlıḳdan gül-i zâridür ve serv-ḳad şâhifesi devrân gülistânunñda 5-revân ve renginlikden serv-âzâdidür salṭanat baḥrınıñ dürr-i yektâsı ve ḥilâfet 6- sipiḥrinunñ ḥurşid-i ciḥân-ârâsı saḥâvet ḥevâsınıñ ebr-i güher-bârı 7-

⁴⁸ Bu kişi Çağatay ve Anadolu nüshalarının ikisinde de farklı anlatılmıştır.

ve şecâ'at bişesinüñ hizebr-i şîr-i şikârı 'adâlet çemeninüñ serv-i ser-bülendi **8-** ve mürüvvet ma' deninüñ gevher-i ercümendi kûşîş rezm-gâhınüñ rüstem-i **9-** destânı ve bahşîş bezm-gâhınüñ hâtem-i zamânı feşâhat 'âleminüñ **10-** nükte birle sihr-sâzı ve belâgat cihânınüñ diğkatiyle mu'cize-perdâzı **11-** **sultân-ı selâtin ebu'l-gâzi sultân hüseyñ bahâdur han halledullâhu mülke**

12- kim mülki devâmı tâ kıyâmet bolsun

zâtığa bu mülk üzre iğâmet bolsun

13- 'adl içre tarîkı istikâmet bolsun

zâtığa bu mülk üzre iğâmet bolsun

14- 'âlem ehli için selâmet bolsun

bu hüsrev-i gerdün-câh ki ne nesebi **15-** bâbında hâme sürsem yüz biñ hân ve hâkânı bu cüzvi muhtaşarda

78B

1- yığarsa olur ve bu dârâ-yı encüm sipâh ki ne hasebi şerhinde kalem ursam **2-** yüz tümen hâkân ve kaanuñ hamide ve ahlâkı kadar bu muhaqqar evrâkda **3-** şığışdursa olur hasebi bâbında feşâhat şî'âr-ı şâ'irler nesebnâme **4-** yazmışlardır ki her şafhası mâni kargâhın hacîl ider ve hasebi şerhinde **5-** belâgat disâr münşiler târihi tertibini virmişlerdür ki her varağı çin **6-** nigâristânı münfa' il eyler her kimse ol nesebnâmeye baksa bilür ki **7-** hâkân u rây aña bir türk ve bir hindü bendedürler ve her kim ol târihi **8-** mütâla' itse añlar ki cemşid ve iskender anuñ bilüp ve itdiklerinden **9-** şer-mendedür pes çün bu muhtaşarda hiçbir şey ol cins sözlerden **10-** sığmağ olmaz ve anlarıñ şerhinde nükte sürmek olmaz ve yukarıgi **11-** söz üslubu tağâzâsı ol olur ki hâzretüñ letâ'if tab'ından **12-** bir nice ma'la' ile bu evrâka zîb u ziyet ola ve netâyic-i zihininden **13-** bir nice beyt ile bu eczâya kâdr u kıymet virile ve her 'âşîkâne ma'la' ile **14-** derd ehli

cânına şu'le-i fenâ yakıla ve her dermendâne beyt ile 'ışk 15-ehli gönlüne berk-i belâ çakıla pes imdi şurû'ı maqşûd ve rucû'-ı

79A

1-maqlûb kılına ki söz ıtnâbı ol nâzûk tab'a mûcib-i kelâl 2- ve fesâne tûlı o laţîf zihne bâ'is-i melâl olmasun ol hazretüñ 3-güzel eş'arı ve mergûb ebyâtı begâyet çoğdur ve dîvânı dahı mürettep 4- olmuşdur ol cümleden teberrük ve teyemmüm için bir nice maqla' beyt şebt 5-olunur ve ol deryâdan bir nice dürr-i yektâsı çekilür ve billâhü't-tevfîk 6- melîkü'l-keâm mevlânâ lütfinüñ meşhûr maqla'ı cevâbında ki 7- ey katting tûbı vü cennet had gül-gün üstüne bu maqla' vâkı' olmuşdur ki

8- haţtınınğ târı tüşüptür la' 1-i mey gûn üstüne

eyle kim cân-riştesi 9- bir kaţre hûn üstüne

başîret ehli 'indinde zâhirdür ki tefavüt 10- ne rütbedür niçün ki mevlânâ yüzini cennete teşbih idüp ve anı tûba 11- üstüne i'tibâr eylemişdür ve begâyet ırakdur ve öyle ki iki mışra' birbirine 12- merbûţ degül ve cevâbı ğarâbet ma'nâ ile iki mışra' birbirine muvâfîk 13- ve elfâzı birbirinüñ muqâbelesinde vâkı' olmuşdur ve kâfiyeye tağayyür 14- virüp hem işbu redîf ile yine iki ğazel vâkı' olmuşdur öyle ki 15- evvel maqla' da haţ ta'rifidür bu iki maqla' da dahı haţ ta'rifidür ki bundan ğâyet

79B

1- kuvvet ma'lûm olur ve maqla' lar birbirine cevâb düşmüşdür ki biri budur

2- sebze-i haţtın sevâdı la' li handân üstüne

hızır gûyâ sâye salmış âb-ı hayvân üstüne

3- yine biri bu ki

ol zümürred haţ ki çıkmış la' li handân üstüne

4- sebze 'dür kim ösüptür âb-ı hayvân üstüne

geçen maẓmūnlarda bu maṭla^ç daḥı **5-** ne güzel vāḳı^ç olmuşdur ki

ḳaysı cennet sebzesi ḥaṭṭ-ı nümūdārıça bar

6- yā mesīhā nuṭḳı ol la^ç 1-i şeker bārıça bar

yine hem ol maẓmūnda bu üç maṭla^ç **7-** birbirine cevāb vāḳı^ç olmuşdur ol ḥazretiñ
ihṭirā^ç ıdır ve vāḳı^ç a **8-** birbirisinden güzelce düşmüşdür

sebze-i ḥaṭṭınuñ içinde eyle kim cāndur nihān

9- ḥoḳḳa-i la^ç ling ara hem dürr-i ğalaṭāndur nihān

zülfi içre bil ḥaṭ içre la^ç 1-i ḥandāndur nihān

10- eyle kim cāndur nihān hem rişte^ç-i cāndur nihān

zülfi içre gül gül içre la^ç 1-i ḥandāndur nihān

11- tünde miḥr ü miḥr-ārā ser çeşme-i cāndur nihān

hem ḥaṭ ta^ç rīfi bu maṭla^ç güzel düşmüştür

12- la^ç li üzre sebze-i ḥaṭṭ-ı nümūdārığa baḳ

şūḥ renk-āmizining şengerf ü zengārığa baḳ

13- hem ol maẓmūnda bu iki maṭla^ç daḥı her biri bir ḳıyāmetdür biri bu ki

14- sebze-i ḥaṭṭıning ḥayāli birle ölse ey perī

sebze-i ḳabrim ni tang ger bolsa hicrān neşteri

15- biri bu ki

Müşğ-bū ḥaṭṭıng mu dıy yā la^ç 1-i dūr-bārın mu dıy

yüzi imānın mu dıy yā zülfi zünnārın mu dıy

80A

1-‘aşk şiddetinün ‘acizinden gözini ‘amālīga teşbih idüp kızāya hitāb ile 2- çok derd-mendāne düşmüştür ki

közlerim kör it kızā bir şekl-i mevzūn körmeyin

3-özni bir leylī-veşi ‘aşkıda mecnūn körmeyin

bu maṭla‘ daḥı kendü ḥālı şerḥinde ki 4- envā‘i beliyet ‘ışk ciheti birbirinün üstünde olmuş ola güzel düşmüştür ki

5- yok demī kim tilbeler dik ol perīğa zār imen

şabr u hūşumdın cüdā derd ü belāğa yār imen

6- bu maṭla‘ı daḥı ki kendü ‘aşkı ve manzūrı ḥüsnin mecnūn ve ferhād ve leylā ve şirīn ‘aşkı 7- ve ḥüsnüne terciḥ idüp hem ğarīb ve hem derd-mendāne vākī‘ olmuşdur

8-ḥüsn ile sin kāmīl ü şirīn ü leylī şöḥreti

‘aşk ara min zār olup ferhād ü mecnūn töḥmeti

9- ‘aşk ateşi ḥirkāti ta‘ rifideki ol örtmedik şey kalmamış ola bu maṭla‘ güzel düşmüştür

10-‘ışkınıng otı cism ü cān-i nā tüvānum örtedi

turfā ot irdi ki peydā vü nihānum örtedi

11- ‘aşk uyḥuyı gözden uçurdığı cihetden gicesinün şa‘b ḥālını şerḥde 12- bu maṭla‘ daḥı güzel vākī‘ olmuşdur ki

bir kıyāş hicride çektim otluğ efgān bu kiçe

13- köymegim dūdıdım oldı çerḥ giryān bu kiçe

bir nazar-ı iltimāsındaki mücib ḥursendliği 14- ol bu maṭla‘ güzel vākī‘ olmuşdur

nitti bir baqmaq bile könglümni qorsend eylegil

15- hecr tārın bir zamān vaşlıngğa peyvend eylegil

yüz devirde qırān ta' rīfide

80B

1- bu tecnīs maṭla' daḥı gāyet rengīn vāqī' olmuşdur

ol quyāş kim ay yüzining 2- devride kiymiş qırān

barça meh-veşler arasında irür şāhibqırān

3- 'aşq ateşi isti' ābı cānına kār itdigünden manzūrını rahmete tergīb idüp 4- kendüyi yanmadan qurtarmağa maḥāl-i ḥayāl eyleyüp ol mazmūnda bu maṭla' 5- dil-pezir vāqī' olmuşdur

'ārızing mihrin açıp cismin-ara cān örteme

6- āşikāra luṭf itip könglümni pinhān örteme

'aşq atup 7- imtidādı şikāyetinde bu maṭla' hoş vāqī' olmuşdur

niçe ol ay hecride könglüm bozulğay ğam bile

8- niçe cismim öyi yimrülgey ğam u mātem bile

ve kendü fiğānı şerḥinde ve 'aşkı dāsītānı 9- beyānında bu maṭla' münāsib düşmüşdür

veh ki 'aşkıngdın ciḥān içre fiğānumdur mining

10- barça kūy-u kūçede bu dāsītānımdur mining

manzūrunuñ perçem-i āşüfteligi şerḥinde 11- kendü göñlünüñ anda berhemligi edāsında bu maṭla' dil-pezir düşmüşdür

12- ol kıyâş ki çerh-ara âşüfte perçemdür bu kün

haste könglüm zülf-i tâbı içre ber-hemdür bu kün

13- bu kıafiye ve redîf dahı ol hâzretiñ hâşşâ tab' ıdur ve hiçbir yerde işitilmemişdür 14-
ve beğâyet şirîn ve rengin vâkı' olmuşdur

veh ki hicrân tarhın ol ay saldı bünyâd özgeçe

15- nâ tüvân könglümge bünyâd itti bî-dâd özgeçe

kendü cismine şu' le-yi manzûra

81A

1- arz kıılmağa bu maṭla' ğarîb düşmüşdür

âteşin hil' at dime cismim üze ey dil-berim

2-kim irür ' aşkıng otı birle tutaşkan peykerim

gice bu el-' aceb hayâlin ve fenâ 3- halin beyân itmek için bu maṭla' mü'eşşir vâkı'
olmuşdur

4- kıçe hecringdin vişâlingğa hayâlüm bar idi

hiç kışıge ayta almay kim ni hâlim bar idi

5- hem hicr şâmı şu' übetinde kendüyi encüm ve eflâk ile meşğül tutar 6- keyfiyetinde
bu ğazel başdan ayağa bir mazmûnda derd-nâk ve mü'eşşer vâkı' 7- olmuşdur ve
maṭla' ı budur

hecr şâmı ay çıkıp min yığlar irdim derd ile

8- seyrler kııldım sini istep meh-i şeb-gerd ile

bu şi'ri tetebbu' olına diyü 9- hükm oldu ba'zılar söylemekde ve ba'zılar söylenilmeyeceğini mu' terif oldılar 10- anlardan biri faķır idim ki inşāf eyledim maṭla'ı budur

11- otķa yandur servni ol ķadd-i ra' nā bolmasa

yilge birgil gülni ol ruḥsār-i zībā bolmasa

12- manzūrınıñ la' l-i tebessümünde kendünün dāğ-ı ḥūnīnini gonçe-i ḥandān ve lāle-i

13-nu' mānā teşbīh eylemişdür ve ol ma' nā edāsında bu maṭla' güzel düşmüşdür

14- eyledi la' l-i tebessüm gonçe-i ḥandān imes

dāğını könglüm ķanattı lāle-i nu' mān imes

15- gönli nālesin ve bozūk cismiñ feryād-ı cuğd u vīrāneye nisbet idüp ol ma' nā

81B

1-şerhinde bu maṭla' ziyāde ḥoş vāķi' olmuşdur

veh ki könglüm nālesi her dem bozulğan cān ara

2- güyā bir cuğd irür feryād iter vīrān ara

manzūrınıñ ğayr-ı ' uşşāķa 3- iltifātı olduğına taḥassür izḥārında bu maṭla' güzel düşmüşdür ki

4- ey köngül ol dil-rübānıñ özge yāri bar imiş

veh sanga düşmen bolup ol özge yāri bar imiş⁴⁹

5- manzūrı zülfin açup ķāşına çin bıraķdığından kendü ḥāli müttekī olduğu edāsında 6- bu maṭla' nāzik düşmüşdür

⁴⁹ Bu mısra Çağatay nüshasında "özgelerge yār imiş" şeklindedir.

zülfi açıp min tilbeni āşüfte aḥvāl eyleding

7- ç̄in ebrū körgüzüp könglümni bī-hāl eyleding

‘aşk ğayreti maḳāmında ki 8-manzūrını yār u ağyār ile göremez şūretde bu maḳla‘ ğāyet muḥāl vāqī‘dür

9- ḳanı köz kim sini körgey min demī ağyār ile

ya ki körgey min yana ağyār ile güftār ile

10- ḥün-ı eşk ve çāk-ı sīne izhārında bu maḳla‘ ‘āşikāne edā olmuşdur

11- ḳan körüp eşkimni könglüm nālesini sormangız

çāk olup kögsüm ciger pergālesini sormangız

12- ‘aşk zahminden bī-tāblıḳda yāre ve ğayrı ḫarafa baḳmaḳdan gözi 13- men‘ ider ma‘ nāda bu maḳla‘ derd-mendāne gelmişdür

14- ey köz özge yüz sārı özünġni ḫayrān isteme

bir vefāsız ‘aşkıdın könglünġni hem-ḳān isteme

15- ğam tünd-bābıdın cism-i bināsı vīrān belki yir ile yeksān olur ma‘ nāda bu beyt

82A

1-ḫoş edā bulmuşdur

ġam yili cismim bināsın boldı virān ḳılġu dik

2- ḳaysı vīrān kim ḳarā yir birle yeksān ḳılġu dik

bu maḳla‘ ıñ ḳāfiyesinden 3- şoñra ‘aḫıf vāvın kelimenüñ aşli ḫarfi ortasına ḫutup ğarīb iḫtirā‘ı 4- eylemişdür

ey cefā tīġi kilip mecrūḥ kögsümni yaru

ḳol yalang eylep salıp her yan içimni aḥtaru

5- bī-dilliginden göñlin isteyüp vardıġını bu ġazelde aḥirine dek müselsel söyleyüp 6-
ve maṭla'ı budur güzel yazılmışdur

tilberek itken köngülni istedim her yan barıp

7- kūh u deryā vü beyābānları bir bir aḥtarıp

yār-ı 'aşkından ḥālī perīṣānlıġı 8-ki ōrḥinden lāl olmuş nihāyet ḥüsnlü beyān
eylemişdür

9- ol perī-veş 'ıŝıķıdın andaḳ perīṣān ḥāl-min

kim anung ōrḥin 10- ḳılurdın esrūking ü lāl min

göñli hierden muḫṭarib görüp teskīni 11- içün ġā'ib yarıng gelecegi müjdesini virdigini
bu maṭla' da laṭif ōretle 12- beyān olunmuşdur

ġam yime maḥzūn köngül kim dil-rübāng kilġüsi

13- bezm-i 'aşkıng tüzġüçi 'ıŝret-fezāng kilġüsi

'aşḳ ateŝinüñ ŝiddet 14- ve ḥırḳatige mecnūn andan bir kıġılcım istese başdan ayaġına
dek ḳaplayacaġını 15- bu maṭla' da ziyāde sūz-nāk söylemişdür

'ıŝḳım otıdın kilip mecnūn bir uḳḳun istedi

82B

1- al didim sunġāç ilig baştın ayaġı örtedi

gerdūn ŝıķāyetindeki 2- 'āfiyeti rüsvāylik ile bedel itmiş ola bu maṭla' āḥirine dek
beġāyet 3- derd-āmiz ve bī-nihāyet ōrengiz vāķi' olmuştur

ey köngül gerdün 4- beliyet taşını yağdurdıla

her taraf şabrım öyi dīvārını sındurdıla

5- aşk şu übetinden hāliniñ bir bir şiddetin söyleyüp hiç kâşki bu hâller 6- olmasun
diyü istidâ göstermek bu maṭla da dil-pesend tavır ile beyāna 7- gelmişdür ki

aşk ara hiç kim mining dik zār u şeydā bolmasun

8- bolsa hem veh min kibi mehcūr u rüsvā bolmasun

aşkdan envā beliyet başına 9- geldüğünüñ şerhin bu ğazeliñ ahirine dek beyān
eylemiştir ve maṭla ı budur ki 10- acep derd-mendāne vāķī olmuşdur

aşkdın kildi mining başımğa ança şā b hāl

11- kim anı ferhād ile mecnūn kıla almas hayāl

vaşl zamānında hicrān qorqusundan ki 12- nā-gāh hicrāna giriftār olmaq ve mevti ol
hayāta tercih itmek ma nāda bu beyti 13- güzel vāķī olmuşdur

vaşl ara öltür mini hicrān cefāsıdın burun

14- nitti kim kılsang hūlāş anung belāsıdın burun

hem bu renklü ma nāda 15- hicr havfindan ecele kendü helākın iltimās idüb beğāyet
nādür vāķī olmuşdur

83A

1- ey ecel āsūde kıl hicrān belāsıdın mini

bir yolu qutqār ulusning mācerāsıdın mini

2- maḥcūb yüzine hicāb tıtdığı reşkinden gönlüne ıztırāb düşdüğünü 3- şerh etmek
vādisindeki

zerre yanglıgı   ayb 4-imes k ngl mge t şse ıztır b

mihr-i ruhs rığa  n her lahza k zg  hic b

5- viş l iştiy kından g nli iki  an t temenni ve kirpigini  an tlara teşb h 6- id p g r b
ma  n  ed  eylemişd r

kirpigimdin ey k ng l her dem  an tlar s z  ıl

7- hecr deştidin viş li k yige perv z  ıl

y zin n iki yanında altun halka 8- ve anu n yanında k k l sev dın   aceb teşb h id p hoş
bey n bulmuşdur

9-g l y zi etr fıda ol l le-i aşfer m d r

yanuda z lfi m d r y  k k l-i   anber m d r

10- fir k ateşinden cism-i k l olduğını ve ol k lden mez rını  ar  ider ma  n  11-   acep
dil-pezir d şm şt r

hecring otıdın tenim k l boldı ey dil-h h bil

12- ger bin  k lsang mez rım  ar n ol k l birle  ıl

bu redif dağı ol 13- hazret n haşş -i  ab  idur ki kend  hicr-i s zişi s -ir nev  yağmağa

14- bu nev  s ylemişd r

 h kim hicr n otıdın k ydi c num  zge nev 

15-  rtedi    lemni hem ah u fiğ num  zge nev 

kend  peri-veşin n şevki

83B

1-ateři hir katini ve ol ateřiň k gılcımı har retini t  rifde g zel s ylemiřd r

2- ol perî-veş şevki otı cism ü cānum örtedi

her bir uçkunı anuñ 3- yüz hān ü mānum örtedi

bahārda kendü melāleti ve ğam-ħazānı şikāyetinde 4- bu nev^ç dimüşdür

nev-bahār oldı açılmas veh ki ^ç ayşım gülbini

5-ğam ħazānu yilidin savruldı şabrım ħırmeni

cünün zencîrine giriftârlığında 6- ki kendü göñlüne sipâriş ider bî-ħad mü'eşşir
^ç âşikāne vâķî^ç dür

7-çün cunün zencîriĝa boldum giriftâr ey köngül

bolĝa-sin 8- min tilbe ħālıdın ħaberdâr ey köngül

kendü ^ç aşķı ızdırābından ħüsn 9- ehline ħalkı şeydâ ve ^ç āleme rüsvâ eylemekden men^ç
itmeĝi naşihat yüzünden 10-şirîn edâ bulmuşdur

ba^ç de zîn ey ħüsn ehli ilni şeydâ kılmangız

11- bî-vefālîĝ eyleben ^ç ālemĝa rüsvâ kılmangız

kendü ħûri-veşinüñ kūyını 12- cennet-i rıdvāndan ve yüz ve ħaţţını lālerinden güzel
idüĝini bu maţla^ç da 13- çok revān ve seliş silkine çekmişdür

gülşen-i kūyungdın ey cān ravzâ-ı 14- rıdvān ħacil

yüz ü ħaţţınıĝ reşkidin hem lāle hem reyhān ħacil

15- ma^ç şük iştıyākından ħayāl itmiş ola ki anı görünce figān cāndan evvel

84A

1- çıķmak ma^ç nāda bu maţla^ç da ĝarīb edâ bulmuşdur

sini körgeç dir idim çıkķay **2-** figān cāndın burun

çıkmasun dip reşkdin cān çıktı efgānudın burun

3- ol hāzretūñ yine hāşşā ve ihtirā'ı bu üç şi'r dūr ki özgeçe lafzı **4-** redīf idüp kâfiyeleri her birinūñ özgeçe vāķi' olup ve her birinin **5-** letāfeti birbirinden güzelce düşmüşdür biri bu ki

ğam yili 'ayşım bināsın kıldı **6-**vīrān özgeçe

hūş u şabrım mülkini yir birle yeksān özgeçe

7-yine bir maṭla' bu nev' vāķi' olmuşdur

āh kim boldum yene 'aşķ içre şeydā özgeçe

8- 'aql u hūşumdın cüdā halk içre rüsvā özgeçe

yine biri bu nev' dūr ki

9- bolğalı la' lı üzre ḥaṭṭı nümūdār özgeçe

tuttı āhım berķıdın kök **10-** yüzi zengār özgeçe

bu redīfde yine bir şi'r daḥı var ki bālāda geçen **11-** tavırda merşıye-āmiz şi'r ḥāce ḥāfız şırāziye vāķi' olmuşdur **12-** ol hāzrete daḥı ol tavırda bu şi'r 'aceb ma' niyet-engīz düşmüşdür **13-** ve maṭla' ı budur

vay u yüz ming vāy kim serv-i revānum bardıla

14- hūş u şabrım mülkidin ārām-i cānum bardıla

bu fakīriñ bir gāzeline cevāb **15-** bu gāzel vāķi' olmuşdur ki kendüm inşāf yüzinden mu' terifim ki yüz mertebe

84B

1-ziyādece düşmüşdür

tüşkeli hecingde ey serv-i gül endāmım mining

2-ni közümde uyku bar ni cānda ārāmım mining

maşūḳ vaşlı ümīdinde 3- derd ü ḥasreti izhārın idüp bī-ṭāḳatlığıne raḥm itmesinde bu maṭlaḳ güzel 4-düşmüşdür

nice bolğay vaşlıng ümīdiğa derd ü ḥasretim

raḥm ḳıl kim 5-yoḳ turur hecingde imdi ṭāḳātım

meşel ṭavrında bu maṭlaḳ gibi 6-perverde ve ārāste az vāḳīḳ oldur ki ol ḥazrete vāḳīḳ olmuşdur

7-min hilāl oldum ğamingdın sin ḳuyaş-sin ey şanem

ḳayb imes ger 8-olsa mindin kemlik ve sindin kerem

mevlānā yaḳīnuḳ ye cevāb söylemişdür ki 9-faḳīr inşāf iderim ki eger mevlānā hayātda olsa inşāf iderdi 10- maṭlaḳ ı budur

ey vişāling ḥasta könglüm merhemi ārām-ı cān

ölmedim hicrān 11- ilidin min ḳatıḳ cānlıḳ yamān

hem bu baḥr ve ḳāfiyede yine bir şiḳ rdür ki 12- ikisi birbirinden laṭīf-raḳ vāḳīḳ olmuşdur maṭlaḳ ı budur

ey sining 13- kāş u közüng ser fitne-i āḥir zamān

lebleringdür ḥasta könglümge ḥayāt-ı 14-cāvidān

maḳ şūḳınuñ güzelliginiñ bu el-ḳacebligindeki muḥabbetinde cān 15- virse inānmaz ḳacz yüzinden bu maṭlaḳ ḳaceb ḳaşıḳāne vāḳīḳ olmuşdur

85A

1- ni 'acāyib huy irür ey şūḥ-sīmīn ber sanga

kim niçe mihringde 2- cān birsem imes bāver sanga

manzūrunun müfriṭ iltifātından 3- bī-ḥāl olup bī-ḥodāne ol iltifātı ızhār ider ma' nāda bu maṭla' 4-ḡarīb edā bulmuşdur

ivrölüp gül başıḡa bülbül vişāl olḡay anga

5-gül anıḡ başı ivrölgey ni ḡāl olḡay anga

ma' şūḡ nāmesi 6- yazdıḡından mesrūr oldıḡı ma' nāda bu ḡazel çok rengīn ve āḡirine dek 7- müselsel mazmūndur maṭla' 1 budur

furḡatıḡdın yoḡ idi cisminde cān 8- cānumda tāb

közde ḡūn-āb irdi vü ḡamḡīn köḡülde piç ü tāb

9- ma' şūḡ vaşlı ümīdinden müddeti müstemend olup ol devlet müyesser 10- olduḡdan soñra sıḡḡat maraḡa mübeddel oldıḡı taḡassüründe bī-mişl düşmüşdür 11-iki beyiti budur

müddet-i 'aşḡıḡ ḡayāli birle irdim müstemend

bāde-i vaşlıḡ 12- bile bir dem bolay dip behremend

çün bu devlet bolḡu dik boldı müyesser 13- vay kim şıḡḡatim ol laḡḡa ṭāli' za' fidın tabdı gezende ol mazmūndaki 14-bahār vaşlı müyesser olup ḡöñül firāḡ-ı ḡazānung ḡārından āzardedür bu maṭla' 15- ziyāde sūz-nāk düşmüştür

tāze boldı bāḡ u köḡlümde firāḡ āzāridur

85B

1-cilve kıldı gül nitey bağırında hicrān hārıdur

bir māh-ı firāqından 2-tīre bahtlığın anuñ zülfine beñzedüb şikāyet izhārında bu maṭla‘
3-ḥazret-i maḥdūmī nūren tetebbu‘ dur ki

kıldı bahtımını ḳara zülfi dik 4- ol māh ez-firāḳ

niçe köydürgesi mini dil-ḥastanı āh ez-firāḳ

5- maṭlūbınuñ māh-ı ‘arızın sa‘ādet maṭla‘ı ve ḥāḳ-i dergāhın ehl-i bīniş 6- tūtiyāsına
nisbet ile bu maṭla‘ ḥoş şāf ve selīs ve pāk düşmüşdür

7- ey sa‘ādet maṭla‘ı ol ārız-ı māhıng sining

ehli bīniş tūtiyāsı 8- ḥāḳ-i dergāhıng sining

maḥbūb cemālin görmüş gibi olup ḥaste gönle 9- vişāl kūyı mesken oldığı şükrānede bu
maṭla‘ gibi az vāḳī‘ olmuşdur

10- şükr kim cemālingdin közüm rüşen durur

ḥasta könglümge vişāling 11- gülbini mesken durur

kendü niyāzı ve meh-i bed-miḥr nāzı şerḥinde bu maṭla‘ 12- derdmendāne vāḳī‘ dūr

veh ni ḥāletdür ki min her niçe körgüzsem niyāz

13-ey meh-i bed-miḥr sindin zāhir olmas ḡayr-i nāz

sefere ‘azm ü manzūrından 14- ayrılır maḥalde ḥayr-bād mażmūnlar elfāzını redif idüb
söylenilen 15- şi‘ rünüñ maṭla‘ beḡāyet şūrengiz ve derd-āmiz vāḳī‘ dūr

86A

1- āh ile ‘azm itsem ey rāzımḡa maḥrem yaḥşı kal

derd ile ayrıldım 2- ey derdimḡa merhem yaḥşı kal

‘aşk ateşinden kendü derd ü hasretin **3-** firkat dâğından maḥbûb ğafletin bu maṭla‘ da
serd ü pāk ve beġāyet **4-**sūznāk söylenmişdür

ḥaddın aştı ‘aşkıng otı içre derd ü hasretim

5- vay kim sin ġāfil ü köydürdi daġ-i furkatım

māh-ı tībānum muḥaṭab **6-** iderek andan ayru düşdügde çeşm-i giryāni ḳān yaşın izhār
eyleyüp **7-** bengi ve belki mühlik düşmüşdür

sindin ayru tüşkeli ey māh-ı tībānım mining

8- dem be dem ḳān yaşı yıġlar çeşm-i giryānım mining

maṭlûb kendü zulmüniñ **9-** ‘özrin ṭa‘n ü tannāz ile söyledikde ki fi-l-ḥakīka oldığı yine

10-‘aşık cānına bir zulümdür bu maṭla‘ da ġarīb edā ve hem ‘aşıkāne **11-** beyān
bulmuşdur

‘özü için şīrīn ḥadīşingni şeker-riz eyleme

12- bu füsün birle otumnu dem-be-dem tiz eyleme

kendü ‘aşkı ḥālinden ḥaber **13-** virmekde ki gönül her bār derd ü ġamından azār bulur
ammā anuñ **14-** māh-ı ruḥsārını gördükde muḥabbeti efzün ve miḥneti uzun olur **15-** bu
maṭla‘ uñ nazīri yoḳdur

her niçe tartar köngül derd ü ġam ü āzārını

86B

1-miḥrim artar niçe kim körsem ruḥsārını

serv-i āzādeniñ baġda **2-** cilve eylemesi ve ol sebebden ‘aşk ehlini āh ü feryādi yakması

3-beyānında bu maṭla‘ adīmü‘ 1 mişl düşmüşdür

cilve eyler bâğ-ara ol 4- serv-i âzâdım yana

köydürür ‘aşk ehlini bu âh u feryâdım yana

5-devrânun vefâsızlığı şikâyetinde bu beyt mev‘ ızâ tarîkinde 6- müfiddür

dehr bağının reyâhînide yok bûy-i vefâ

hâh 7- ra‘ nâ lâlesin kör hâh gülzârığa bak

gerdün-ı bidâdîñ elinden 8- bâde kurtarır mazmûnında sâkiyi muhaţab idüp mey tutmak

9-istidâ‘ sında bu beyt gâyet mübtehicdür

sâkiyâ tutkıl 10- tola gerdün kibi sâgârını kim

cânuma dir-min demî bîdâd-i gerdün 11- körmeyin

ol ‘âlem ehli sulţânı himmeti ‘indinde çok ‘âlem 12- sulţanlığı muhakkar görünür ve

faqrı filhakikâ salţanata 13- tercih ider bu beytde ki haķıķat ma‘nâsı mecâz sûretinde

edâ 14- bulmuştur ümîddür ki ol hażretün tarîkinda cümle mecâz ehline dađı 15- ahsen

ve haķıķat ehline dağı müstaĥsen vâķi‘ olmuştur ki

87A

1- kim gedâñ bolsa ‘âlemdin kiçip ey dil-rübâ

faqr ehli içre ol sulţân-ı 2- ‘âlemdür bu kün

ol hümâyun ŧab‘ in bu nev‘ diķķat-sâzlık 3- ve nükte-perdâzlıkların sipihr debîri yıllarca

yazsa tamâm itmez 4- ve ĥired ĥurde-dân ĥoş taķrîrini ĥarmlarca söylese 5- tamâma

yetmez evveli ol ki iĥtişâr ile tamâm ide ve duâ‘ ile 6- iĥtitâm virile

yâ rab bu zaman şâhlarının şâhı

7- kim köngli irür sırr-ı niĥân âgahı

birgil anga evc-i mâhtın tâ mâhı

8- bil kim ni ki bar ise anıng dil-ḥāhı

kök ʿ arşası bezm-gāhı 9- bolsun yā rab

kūñ şemsesi çetrcāhı bolsun yā rab

10- kevķeb ʿ adedi sipāhı bolsun yā rab

her işte ḥaķ penahı bolsun yā rab

BÖLÜM 2

ANADOLU NÜSHASIYLA ÇAĞATAY NÜSHASININ İÇERİK AÇISINDAN KARŞILAŞRILMASI

Bu bölümde Çağatay ve Anadolu nüshalarında adı geçen kişiler isimleri ve onlarla ilgili yer verilen bilgiler açısından karşılaştırılmıştır. Kişilerin isimlerinin önce Çağatay nüshasında daha sonra Anadolu nüshasında nasıl yer aldığı yazılacak, Çağatay ve Anadolu nüshalarında kişilerle ilgili bilgi farklılıklarına yer verilecektir. Çağatay nüshasında yer alıp Anadolu nüshasında yer almayan kişilerin bilgilerinin tamamına yer verilecektir. Her iki nüshada da aynı şekilde yer alan şu kişilere iki nüsha arasında bir farklılık olmadığı için yer verilmemiştir:

Birinci meclisten;

Hâfız Sa‘d, Hâzret-i Hâce Ebu’l-Vefâ-yi Hârizmî, Mevlânâ Hüseyn-i Hârizmî, Şeyh Âzerî, Mevlânâ Eşref, Hâce ‘İşmetu’llâh, Mevlânâ Yahyâ-i Sîbek, Mîr İslâm-i Gazzâlî, Seyyid ‘Alî-i Hâşimî, Mevlânâ Sîmî, Mevlânâ ‘Alî-i Şihâb, Mevlânâ ‘Alî-i Sağânî, Mevlânâ Tâl‘î, Mevlânâ Zâhidî, Mevlânâ Süleymânî, Mevlânâ Qadîmî, Mevlânâ Mesîhî, Mevlânâ Hâcî-i Ebu’l-Hasan, Mevlânâ Qutbî, Mevlânâ Na‘îmî, Mevlânâ Zeyn, Mevlânâ Muhammed-i Câmî, Mîr Şâhî.

İkinci meclisten;

Hâce Evhad-i Müstevfî, Mevlânâ Muhammed-i Tebâdegânî, Şeyh Şadru’d-dîn-i Revvâsî, Mîr Haydar-i Meczûb, Mevlânâ ‘Abdu’r-Rezzâk, Mevlânâ Tûtî, Mevlânâ Sâgarî, Mevlânâ Faşîh-i Rûnî, Şeyh Kemâl-i Türbetî, Dervîş Mansûr, Hâfız ‘Alî-i Câmî, Mevlânâ Muhammed-i Mu‘ammâyî, Seyyid Kemâl-i Kec-külî, Hâce Mü’eyyed-i Mehne, Hâce Mü’eyyed-i Divâne, Mîr ‘İmâd-i Meşhedî, Şâh-i Bedahşân,

İbn-i La'lı, Mevlânâ Yūsuf Şâh, Hâce Ebū İshâk, Seyyid Kâzımî, Mevlânâ Muḥammed-i Mu'ammâyi, Hâce Ḥasan-i Hızır Şâh, Hâce Mes'ūd-i Ḳumî, Hâfız Yârî, Mevlânâ Ḳanberî, Mevlânâ Zeynî, Mevlânâ Tarḥanî, Mevlânâ Maşrıḳî, Mevlânâ Hevâyi, Mevlânâ Muḥammed-i Emîn, Mevlânâ Sa'îdî, Mevlânâ Şadr-i Kâtib, Mevlânâ Ayâzi, Mevlânâ Muḥammed-i Âmulî, Dervîş Nâzükî, Mevlânâ Kevşerî, Mevlânâ Yârî, Mevlânâ Muḥammed-i Ni'metâbâdî, Mevlânâ Hâverî, Mevlânâ Ḥalvâyi, Mevlânâ Riyâzi, Mevlânâ Şafâyi, Mevlânâ Yūsuf, Mevlânâ Luṭfî, Mevlânâ Yaḳînî, Mevlânâ Atayî, Mevlânâ Muḳîmî, Mevlânâ Kemâlî, Mevlânâ Laṭîfî, Mevlânâ Sekkâkî, Hâce Müseyyeb, Muḥammed 'Alî, Dervîş Big, Mîrzâ Big, Seyyid Ḥasan-i Erdeşîr.

Üçüncü meclisten;

Mevlânâ Seyfî, Mevlânâ Âşafî, Mevlânâ Bennâyi, Mevlânâ Kâmî, Mevlânâ 'Âlim, Mevlânâ Ḥasan Şâh, Mevlânâ Şâmî, Mevlânâ Hurremî, Seyyid Ḳuṭb, Mevlânâ Ḥalef, Mevlânâ Maḥvî, Mevlânâ Cennetî, Mevlânâ Enverî, Mîr Hâc, Mevlânâ Hilâlî, Mevlânâ Âfetî, Mîr Hâşimî, Mevlânâ Şâhib, Mevlânâ Şubḫî, Mevlânâ Mecnûn, Mevlânâ Zamânî, Mevlânâ Sûsenî, Mevlânâ Helâkî, Mevlânâ Riyâzi, Mevlânâ Esîrî, Mevlânâ Sa'd, Hâce Kelân-i Bezzâz, Baba Şürîde, Mevlânâ Şüfî, Mevlânâ Ḥâmid, Mevlânâ Fiḡânî, Mevlânâ Maḥremî, Seyyid Ḥancer, Mevlânâ Nâzîrî.

Dördüncü meclisten;

Mîr Ser-bürehne, Mîr Murtâz, Mevlânâ Ḥüseyn-i Vâ'iz, Mevlânâ Mu'în-i Vâ'iz, Mîr Ḥüseyn-i Mu'ammâyi, Seyyid Ca'fer, Seyyid Ğiyâşu'd-dîn, Şeyḫ-zâde Pürânî, Mevlânâ Şâfî, Mevlânâ Nâmî, Mevlânâ Nûr, Mevlânâ Şîr 'Alî, Mevlânâ Sulṭân 'Alî, Şüfî Pîr-i Sî-şad-sâle, Mevlânâ Vaşlî, Şeyḫ-zâde Enşârî, Hâce Maḥmûd, Mevlânâ Ḥâcî, Mevlânâ Cemâlu'd-dîn, Hâce Ebū Naşr, Hâce Ebū Tâhir, Hâce Kemâlu'd-dîn Ḥüseyn, Hâce 'Abdu'llâh-i Şadr.

Beşinci meclisten;

Emîr Devlet-Şâh, Mîr Haydar, ‘Abdu’l-Vahhâb, Sultân Hüseyin, Muḥammed Şâlih, Mîr ‘Işķî, Mîr ‘Alî-i Dōst, Yamğurçî Big, Muḥammed-i ‘Alî Celâyir, Mevlânâ Kevkebî, İbrâhîm-i Muḥammed Ḥalîl, Mîr Ḥabîbu’llâh, Muḥammed Ca‘fer, Sâķî.

Altıncı meclisten;

Aḥmed Ḥacî Big, Ḥâce Ḥired, Ebu’l-Bereke, Ḥâce Ḥävend, Emîr Maḥmud Barlas, ‘Ârif-i Ferketî, Mevlânâ Bekâyî, Mevlânâ Ḥayrî, Mevlânâ Sâyilî, Mevlânâ Şemsî, Mevlânâ Sâlihî, Kâḏî ‘İsâ, Şeyḥ Necm, Ḥâce Efḏal, Mevlânâ Yârî, Mevlânâ Fazlu’llâh, Mevlânâ Mu‘în, Ḥâce ‘İmâd, Mevlânâ Beyzâyî.

Yedinci meclisten;

Ebû Bekr Mîrzâ, Sultân İskender-i Şîrâzî, Ḥâlîl Sultân, Uluğ Big Mîrzâ, Baysungur Mîrzâ, Babur Mîrzâ, ‘Abdu’l-laṭîf Mîrzâ, Seyyid Aḥmed Mîrzâ, Sultân Aḥmed Mîrzâ, Baykara Mîrzâ.

BİRİNCİ MECLİS

1. Ḥazret-i Mîr Ḳâsım-i Envâr

Çağatay nüshası: Ḥazret-i Mîr Ḳâsım-i Envâr

Anadolu nüshası: Ḥazret-i Mîr Ḳâsım-i Envâr

Çağatay nüshasında bu kişiye ait iki beyite yer verilirken Anadolu nüshasında şu beyit eksiktir:

عشق کمتو سر بهماء ملك دو جها نست

لله المنة که مرا بر دل و جانست

2. Mîr Maḥdûm

Çağatay nüshası: Mîr Maḥdûm

Anadolu nüshası: Mîr Maḥdûm

Çağatay nüshasında yer alan Mîr Maḥdûm'un mezarının Nişâbur vilayetinde Mîhrâbâd'da olduğu bilgisine Anadolu nüshasında yer verilmemiştir.

3. Mevlânâ Kâtibî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Kâtibî

Anadolu nüshası: Mevlânâ Kâtibî

Bu şahsın mezarı Çağatay nüshasında Nüh-Gürân ismiyle geçerken Anadolu nüshasında "Dâne-i gürân" olarak geçmektedir.

4. Mevlânâ Ḥayâlî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Ḥayâlî

Anadolu nüshası: Ḥayâlî

5. Mevlânâ Bisâtî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Bisâtî

Anadolu nüshası: Mevlânâ Bisâtî

Şu beyit Anadolu nüshasında yer almamaktadır:

از خروشِ چنگ و دف و صلِ تو میخواهد دلم

زانکه در هر پوستی باشد خدا را دوستی

6. Ḳāḏī Muḥammed el-İmāmī

Çağatay nüshası: Ḳāḏī Muḥammed el-İmāmī

Anadolu nüshası: Mevlānā ‘Ālim

7. Mevlānā Muḥammed ‘Ālim-i Semerḳandī

Çağatay nüshası: Mevlānā Muḥammed ‘Ālim-i Semerḳandī

Anadolu nüshası: Sālim

8. Mevlānā Ḳudsī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḳudsī

Anadolu nüshası: Ḳudsī

9. Mevlānā Rūḫī-i Bārizi

Çağatay nüshası: Mevlānā Rūḫī-i Bārizi

Anadolu nüshası: Mevlānā Rūḫī

10. Mevlānā Şāhib–i Belḫi

Çağatay nüshası: Mevlānā Şāhib–i Belḫi

Anadolu nüshası: ⁵⁰

11. Mevlānā ‘ Alī–i Āteşī

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘ Alī–i Āteşī

Anadolu nüshası: Mevlānā ‘ Alī Esī

12. Mevlānā Ṭūsī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ṭūsī

Anadolu nüshası: Ṭūsī

13. Baba Sevdāyī

Çağatay nüshası: Baba Sevdāyī

Anadolu nüshası: Sevdāyī

14. Mevlānā Emīrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Emīrī

Anadolu nüshası: Emīrī⁵¹

⁵⁰ 10A / 13. Satırdan itibaren anlatılıyor. Ama ismi yazılmamış.

⁵¹ Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 12A / 9. Satır.

Anadolu nüshasında mezarı Bedahşandadır yazarken, Çağatay nüshasında Bedahşan tarafında Erheng – sarāy’dadur yazmaktadır.

15. Mevlānā Bedahşī

Çağatay nüshası: Mevlānā Bedahşī

Anadolu nüshası: Muḥammed Bedahşī⁵²

16. Mevlānā Ṭālib–i Cācermī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ṭālib–i Cācermī

Anadolu nüshası: Ṭālib Cācermī⁵³

17. Mevlānā Burunduḡ

Çağatay nüshası: Mevlānā Burunduḡ

Anadolu nüshası: Mevlānā Burunduḡ⁵⁴

18. Mevlānā Cunūnī

Çağatay nüshası: Mevlānā Cunūnī

Anadolu nüshası: Mevlānā Cunūnī⁵⁵

⁵² Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 12A / 15. Satır.

⁵³ Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 12B / 4. Satır.

⁵⁴ Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 12B / 9. Satır.

⁵⁵ Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 12B / 13. Satır.

19. Mevlānā ‘ Ārifī

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘ Ārifī

Anadolu nüshası: Mevlānā ‘ Ārifī⁵⁶

20. Mevlānā Müşteri

Çağatay nüshası: Mevlānā Müşteri

Esterābād’lığdur. Öz vaqtıda meşāhirdin irdi. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

ساقی گر بیم ندهد در هوای گل

دستِ منست و دامنِ ساقی و پای گل

Anadolu nüshası: Yok.

21. Mevlānā ‘ Alī-i Durd-zed

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘ Alī-i Durd-zed

Hem Esterābād’lığdur. Bu maṭla‘ ı meşhürdur ve yahşı vāqi‘ boluptur kim:

گذشت عمر و غی یارم از شراب گذشتن

که مست خواهم ازیم علم خراب گذشتن

Anadolu nüshası: Yok.

⁵⁶ Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 13A / 4. Satır.

22. Mevlānā Qānī‘ī

Çağatay nüshası: Mevlānā Qānī‘ī

Kemer – dūzluqqa mensūbdur. Bu maṭla‘ aningdur kim:

يارم رخت دم ز نسيم نتوان زد
از روی خوب هر چه رسدء می توان کشید

Anadolu nüshası: Yok.

23. Mevlānā Muḥyī

Çağatay nüshası: Mevlānā Muḥyī

Baysungur Mirzā mülāzemetide bolur irmiş. Bu maṭla‘ aningdur kim:

بارخت دم ز نسيم نتوان زد
بوسه آخجا ز بيم نتوان زد

Anadolu nüshası: Yok.

Mecālisü’n nefāyis’ning evvelgi meclisning itmāmī⁵⁷: Bu velāyet-āsār gürūh ve feşāhat-
şi‘ār / enbūhning rūḥlarını kim ḥalāyık rūhı alrning cān-perver nefesleridin tāzedür ve
ulus āsāyişi alarning rūḥ-baḥş lkelāmlaridin bī-endāze, Ḥaḫ subḥānehu / ve ta‘ālā
seḥāb-i ‘ināyetidin feyz yamğuru seylābığa ğarīḫ kılsun ve mağfıretı şā‘ıqasidin rūḥ

⁵⁷ “Mecālisü’n- nefāyis’ning evvelgi meclisning itmāmī” adlı kısım Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

şu‘lesi envārığa ħarīķ itsün. Ve alarning rūĥāniyyetidin Sulţān-i Şāĥib-ķırān ĥümāyūn
 ıab‘ıġa kim feşāĥat baĥrınınġ şemīn gevhersür, nūr u şafālar birsün ve belāġat
 burcınınġ münīr aĥteridür, sürūr u ziyālar yitkürsün!

Rubā‘iyye

Yā rab ki bu şāĥ kim ulus ĥanı durur

ıab‘ ehli ve zihn ĥaylı sulţānı durur

Ni ĥan u ni sulţān ki cihān cānı durur

Bir ‘ömr ile devlet olġa imkānı durur

İKİNCİ MECLİS

24. Mevlānā Şerefü’ d – dīn ‘ Alī – i Yezdī

Çaġatay nüshası: Mevlānā Şerefü’ d – dīn ‘ Alī – i Yezdī

Anadolu nüshası: Mevlānā Şerefü’ d – dīn ‘ Alī

Kabri için Anadolu nüshasında “Pürze” yazarken Çaġatay nüshasında “Teft” yazmaktadır.

25. Mevlānā ‘ Abdu’l–Vahhāb

Çaġatay nüshası: Mevlānā ‘ Abdu’l–Vahhāb

Anadolu nüshası: ‘ Abdu’l–Vahhāb

Mevlānā ‘ Abdu’l–Vahhāb adına örnek verilen mu‘ ammanın Çaġatay nüshasında “Seyf”
 Anadolu nüshasında ise “Yusuf” adıyla yazıldığını görüyoruz.

26. Hâce Fazlu'llâh-i Ebu'l-Leyṣî

Çağatay nüshası: Hâce Fazlu'llâh-i Ebu'l-Leyṣî

Anadolu nüshası: Fazlu'llâh

27. Mevlânâ 'Ulâ-i Şâṣî

Çağatay nüshası: Mevlânâ 'Ulâ-i Şâṣî

Anadolu nüshası: 'Ali-i Şâṣî

28. Mevlânâ Muḥammed – i 'Arab

Çağatay nüshası: Mevlânâ Muḥammed – i 'Arab

Anadolu nüshası: Mevlânâ Muḥammed 'Arab

Çağatay nüshasında mezârının Sîstân'da olduğu söylenirken Anadolu nüshasında böyle bir bilgiye yer verilmemiştir.

29. Mîr Müflisî

Çağatay nüshası: Mîr Müflisî

Anadolu nüshası: Mîr Müflisî

Çağatay nüshasında mezârının Meşhed'de Hâce Hızr lengeride olduğu yazarken Anadolu nüshasında mezarıyla ilgili bir bilgiye yer verilmemiştir.

30. Mevlānā ‘Abdu’l – ahhār

ağatay nüshası: Mevlānā ‘Abdu’l – ahhār

Anadolu nüshası: ‘Abdu’l – ahhār

Kabri için ağatay nüshasında İmām Fağr’dadur yazarken Anadolu nüshasında İmām ahze’dedir yazmaktadır.

31. Yādiđār Big

ağatay nüshası: Yādiđār Big

Anadolu nüshası: Mīr Yādiđār Big

32. Mevlānā Veysi

ağatay nüshası: Mevlānā Veysi

Anadolu nüshası: Veysi Kātib

33. Mevlānā ‘Abdu’ş – Şamed – i Bedađşī

ağatay nüshası: Mevlānā ‘Abdu’ş – Şamed – i Bedađşī

Anadolu nüshası: Mevlānā ‘Abdu’ş – Şamed

34. Mevlānā Hācī – i Nücūmī

ađatay nüshası: Mevlānā Hācī – i Nücūmī

Anadolu nüshası: Mevlānā Hācī

35. Mevlānā H̄usrevī

Çağatay nüshası: Mevlānā H̄usrevī

Anadolu nüshası: Mevlānā H̄usrevī

Çağatay nüshasında “Herī’de fevt boldı, abrı hem andadur.” bilgisine Anadolu nüshasında yer verilmemiştir.

36. Mevlānā Vālihī

Çağatay nüshası: Mevlānā Vālihī

Anadolu nüshası: Velī alender⁵⁸

37. Velī alender

Çağatay nüshası: Velī alender

Anadolu nüshası: Mevlānā Vālihī

38. H̄arimī alender

Çağatay nüshası: H̄arimī alender

Anadolu nüshası: Mevlānā H̄arimī

Çağatay nüshasında kabrinin Semerkand’da olduğu bilgisine yer verilirken bu bilgiye Anadolu nüshasında rastlamıyoruz.

⁵⁸ Mevlānā Vālihī ve Velī alender adlı şairlerin isimleri karıştırılmış. Mevlānā Vālihī adı altında Velī alender, Velī alender adı altında Mevlānā Vālihī anlatılmış.

39. Mevlānā ‘ Işķī

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘ Işķī

Anadolu nüshası: Mevlānā ‘ Işķī

Çağatay nüshasında kabrinin Heride olduğu söylenirken Anadolu nüshasında böyle bir bilgiye yer verilmemiştir.

40. Mevlānā ‘ Abdu’l – Vahhāb

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘ Abdu’l – Vahhāb

Anadolu nüshası: ‘ Abdu’l – Vahhāb

41. Hāce Yūsuf – i Burhān

Çağatay nüshası: Hāce Yūsuf – i Burhān

Anadolu nüshası: Yūsuf Burhān

42. Seyyid İbrāhīm – i Muşā‘ şa‘

Çağatay nüshası: Seyyid İbrāhīm – i Muşā‘ şa‘

Sulţān Muşsin’ning ki ‘ Arabistān’da pādīşāhdur, inisidür. Dānişmend ve mutteķī ve be-ğāyet ehl kişidür. Hattāt hem bar. ‘ Arabī şī‘rni yaħşı aytur. Dīvānı hem bar. Bu beyt anıngdur:

صل الجبل قيما بين فالبين صايل

فكم جدّ البين ما بين كم حبل

Anadolu nüshası: Yok.

43. Seyyid Muḥammed –i Kerbelāyī

Çağatay nüshası: Seyyid Muḥammed –i Kerbelāyī

Meşhed’ dindür. Kāse-gerlik şan‘ atığa mensüb irdi, ammā dervīş kişi irdi. Mīr Maḥdūm ‘alevhi’r-raḥme ve köp ‘azizler ḥıdmetiğa yitip irdi. Rūzigār şikāyetide pür-ābādān şi‘ri bar. Bu beyt andındur kim:

از چيست سرخ پنجهء مر جان و پای بط
گر خون بجای آب روان نيست در بحار

Herī’de fevt boldı.

Anadolu nüshası: Yok.

44. Mevlānā Qabūlī

Çağatay nüshası: Mevlānā Qabūlī

Anadolu nüshası: Qabūlī

45. Mevlānā Mīr Arğun

Çağatay nüshası: Mevlānā Mīr Arğun

Anadolu nüshası: Mevlānā Arğun

46. Mevlānā Enīsī

Çağatay nüshası: Mevlānā Enīsī

Anadolu nüshası: Mevlānā Enīsī

Çağatay nüshasında kabrinin Herī'de olduğu bilgisine yer verilirken Anadolu nüshasında böyle bir bilgiye yer verilmemektedir.

47. Mevlānā Muḥammed – i Rūmī

Çağatay nüshası: Mevlānā Muḥammed – i Rūmī

Mevlānā Sa' du'd-dīn-i Kāşgarī mürīdidür. Nağş-bendiyye silsilesidindür. Kalın mürīdleri bar irdi. Besī tāliblerğa mürşid ve muḳtedā irdi. Qabri öz pīri yanıdadur. Mevlānā gāhī nazmğa hem iltifāt kılur irdi. Bu matla' anıngdur kim:

من عاشق و شوریده و مستم چه توان کرد

دل داده و جان در کف دستم چه توان کرد؟

Anadolu nüshası: Yok.

48. Seyyid Müslimī

Çağatay nüshası: Seyyid Müslimī

Anadolu nüshası: Seyyid Müslimī

Çağatay nüshasında kabri isferayinde yazarken, Anadolu nüshasında ḥıyābāndadur yazmaktadır.

49. Mevlānā Nizām

Çağatay nüshası: Mevlānā Nizām

Ṭālib-i ‘ilm ve faḳīr kişi irdi. Hānḳāh-i melik’de bolur irdi. Mu‘ammā fennide köp meşgulluḳ kıılır irdi. “İshāḳ” ismiġa bu mu‘ammā anıngdur kim:

سخادان طایر بخشنده دانه

که از اقبال سازد آشیانه

Anadolu nüshası: Yok.

50. Hāce Aḥmed – i Mücellid

Çağatay nüshası: Hāce Aḥmed – i Mücellid

Anadolu nüshası: Aḥmed Mücellid

Çağatay nüshasında kabri Heri’ dedür yazarken Anadolu nüshasında bununla ilgili bir bilgi verilmemiştir.

51. Seyyid ‘Abdu’l – Hāḳ

Çağatay nüshası: Seyyid ‘Abdu’l – Hāḳ

Anadolu nüshası: ‘Abdu’l – Hāḳ Esterābādī

Çağatay nüshasında Esterbadlı olduġu yazarken Anadolu nüshasında bu bilgiye yer verilmemiştir.

52. Mevlānā Mīr – i Qarṣī

Çağatay nüshası: Mevlānā Mīr – i Qarṣī

Anadolu nüshası: Mevlānā Mīr Qarṣī

Çağatay nüshasında Semerkanda öldüğü ve medfeninin orada olduğu yazarken Anadolu nüshasında böyle bir bilgiye yer verilmemiştir.

53. Mevlānā Cevherī

Çağatay nüshası: Mevlānā Cevherī

Anadolu nüshası: İsmi yazılmamış.⁵⁹

54. Mevlānā Hākī

Çağatay nüshası: Mevlānā Hākī

Anadolu nüshası: Hākī

55. Mevlānā Bilāl

Çağatay nüshası: Mevlānā Bilāl

Anadolu nüshası: Bilāl

Anadolu nüshasında Heri’de vefat edip mezarının Hâce-i Tāk mezaristanında olduğu bilgisine yer verilirken Çağatay nüshasında böyle bir bilgi yer almamaktadır.

⁵⁹ Mevlānā Cevherī, 30B / 8. Satırdan itibaren anlatılmaktadır ama ismi yazılmamış.

56. Mevlānā Ḥācī – i Soġdī

Çaġatay nüshası: Mevlānā Ḥācī – i Soġdī

Anadolu nüshası: Mīrzā Ḥācī

57. Mīr Sa‘īd Big

Çaġatay nüshası: Mīr Sa‘īd Big

Anadolu nüshası: Nūr Sa‘īd Big

58. Pehlevān Ḥüseyn

Çaġatay nüshası: Pehlevān Ḥüseyn

Anadolu nüshası: Pehlevān Ḥüseyn

Çaġatay nüshasında Fi’l-vāqī‘ abdāl-veş ve be-gāyet içküci olduġu yazarken Anadolu nüshasında bu bilgi yer almamaktadır.

59. Mevlānā Sāni‘ī

Çaġatay nüshası: Mevlānā Sāni‘ī

Anadolu nüshası: Mevlānā Sāni‘ī

Çaġatay nüshasında kabrinin öz kenti Zere’de olduġu yazarken Anadolu nüshasında böyle bir bilgi yer almamaktadır.

60. Mîr Sa'îd

Çağatay nüshası: Mîr Sa'îd

Anadolu nüshası: Mîr Sa'îd

Çağatay nüshasında fakire tağayı olduğu ve Türkçeye meylinin çok olduğu yazarken Anadolu nüshasında böyle bir bilgiye yer verilmemiştir.

İkkinçi meclisning ihtitāmı.⁶⁰ Bu letāfet-āyīn e' izzēga ve bu belāgat-tezyīn ecillega kim tab' ları neticesidin ' ālem ehli hoş-ḥāl ve zihnlari bādesidin ḥāṭırları sāgarı māl-āmāldur, Tingri bāg-i rıdvānnı maḳam kılsun ve ravza-i cinānda ārām birsün ve Sulṭān-i Şāhib-kırān rüzigārıga rūḥlarıdın meded ü feyz-i bî- ' aded yitkürsün!

Rubā'î

Şāhî ki irür sipihr miḳdārlıgı

Tofraḳ kibi ḥaşm bā' iş-i ḥārlıgı

Tapsun bular ervāhı meded-kārlıgı

Her işte ki kılsa Tingri'ning yārlıgı

ÜÇÜNCÜ MECLİS

61. Ḥāzret – i Maḥdūmî Şeyḥu'l – İslāmî Mevlānā Nūru'd – dīn ' Abdu'r – Raḥmān – i Cāmî

Çağatay nüshası: Ḥāzret – i Maḥdūmî Şeyḥu'l – İslāmî Mevlānā Nūru'd – dīn ' Abdu'r – Raḥmān – i Cāmî

⁶⁰ İkkinçi meclisning ihtitāmı ve Rubā'î adlı bölümler Anadolu nüshasında yoktur.

Anadolu nüshası: H̄azret – i Maḥdūmī Şeyḥu'l – İslāmī Mevlānā Nūru'd – dīn ' Abdu'r – Raḥmān – i Cāmī

Anadolu nüshasından farklı olarak Çağatay nüshasında bu şahsın yıllarca Mahmūd-i Tāyibādi'nin kusurunu görüp katlandığı ve yüzüne vurmadığı belirtilir. Bundan daha fazla anlayış olamayacağı söylenerek onların durumuna uygun olan bu beyit örnek verilmiştir:

ره روان بارکش را سهل دان آشام قهر
در دهان ناقه خار خشک خر مای ترست

62. Emīr Şeyḥim Süheylī

Çağatay nüshası: Emīr Şeyḥim Süheylī

Anadolu nüshası: Emīr Şeyḥim Süheylī

Çağatay nüshasında örnek olarak verilen bu beyit Anadolu nüshasında yer almamaktadır:

هر زمانم قامتش در نالهء زار آورد
ترسم این نخل بلا دیوگی بار آورد

63. Mevlānā Nedīm

Çağatay nüshası: Mevlānā Nedīm⁶¹

Anadolu nüshası: Mevlānā Nedīm

⁶¹ Bu şair, Çağatay nüshasında Mevlānā Ḥasan Şāh adı altında anlatılmaktadır.

64. Mevlānā ‘Abdu’llāh⁶²

Mevlānā ‘Abdu’llāh Çağatay nüshasında ve Anadolu nüshasında farklı anlatılmıştır.

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘Abdu’llāh

Ḥazret-i Maḥdūmī nūren ḥıdmetleride boluptur, belki yaqın uruqdur. Sāyir şı‘r eşnāfidın meyli meşnevīğa köprekdür. Bu tāriḥde kim bu risāle bitildi, ḥamsedin Leylī vü Mecnūn ve Ḥusrev i Şīrīn ve Heft-peyker’ğa tetebbu‘ kılıp irdi. İskender-nāme muḳābeleside Zāfer-nāme nazmığa meşğūl irdi. Şı‘ri il arasında be-gāyet meşhūr ve revācı nā maḳdūrdur. Na‘ tda bu beyt anıngdur kim:

نبوت را تویی آن نامه در مشیت

که از تعظیم دارد مهر بر پشت

Uruş ta‘ rīfide dağı bu beytni il oqurlar kim:

فتاده دران پهن دشت درشت

سر ناتراشیده چون خار پشت

Burunlar yigitlik ḥayşiyetidin kim cunūndın bir şu‘ bedür, ba‘ zı ḥālātıda eger birer nime nā-mülāyimlik bar irdi, ammā ḥālī evḳātı mazbūṭ ve maḳālātı merbūṭ zāhir bolur. ve nāz ornığa niyāz ve burūdet muḳābeleside sūz u güdāz cilve kılır. Bu devlet anga ve her kimge naşīb bolsa, Ḥaḳ ta‘ ālā erzānī tutsun, āmīn!

Anadolu nüshası: Mevlānā ‘Abdu’llāh

⁶² Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 39B / 5. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

egerçi zâhir yüzünden Һazret-i maĥdūmī nūranne Һarâbet Һutar ammâ ma‘nî yüzünden beĝâyet iraqdur nazmlardan meşnevîye çoĝça ittifât gösterir çün melikül kelâm firdevs-i tūsî ve muĥakkıkîn şeyĥ-i nizâm-ı gencevî ve sultânü’ş-şu‘arâ emir ĥüsrev dehlevî Һaddesallah-ü esrârahüm meşnevîleri ki şehnâme ile Һamseteyn olmuşdur pesend eylemez belki envâ‘ ihânet eder baĝ Һazret-i maĥdūmu nūrenin meşnevîlerine varır ki âdem-i iltifâtdur biz faĥîrler ki kibrümüzü bu cema‘tiñ rizeçin ĥonı ve ĥuşeçin ĥizmeti Һutarız belki ol Һâbiliyyetimiz daĥı yoĝdur öyle ‘azimüşşân kimselerin şi‘irini istiĥkâĥla ta‘rif ederüz her nice işe daĥı yoĝdur teberrük ĥasiyyetinden nazm eylediĝi zafernâme meşnevîsinden iki üç beyit yazıldı ki:

بدا انحه لبي كاومك

بز نخر بتند بر يكركر

65. Mevlânâ Dervîş-i Meşhedî

Çaĝatay nüshası: Mevlânâ Dervîş-i Meşhedî

Anadolu nüshası: Dervîş Meşhedî

66. Seyyid Ƙurâze

Çaĝatay nüshası: Seyyid Ƙurâze

Anadolu nüshası: Seyyid Muĥammed Ƙurâze

67. Dervîş Hüsâmî

Çağatay nüshası: Dervîş Hüsâmî

Hârizm'lıdır. Bu matla' anıdır kim:

فغان ای دوستان کان لعل شیرین از هوس ما را
بکشت و هیچ کس بر سر نیامد جز مگس اما

Anadolu nüshası: Yok.

68. Mevlânâ Muḳbilî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Muḳbilî

Anadolu nüshası: Mevlânâ Muḳbilî⁶³

69. Mevlânâ Şevḳî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Şevḳî

Anadolu nüshası: Şevḳî

Çağatay nüshasında yer alan şu matla' Anadolu nüshasında geçmemektedir:

با غیر دیدمت بسخن کشت آن مرا
لب را چو بستی از سخن آسود جان مرا

⁶³ Mevlânâ Muḳbilî'ye ait iki tane matla' Anadolu nüshasında eksiktir.

70. Mevlānā Ziyā

Çağatay nüshası: Mevlānā Ziyā

Anadolu nüshası: Mevlānā Hālef⁶⁴

Çağatay nüshasında yer alan şu matla^c Anadolu nüshasında yer almamaktadır:

عجب نبود اگر پروانه امشب ترك جان کرده

که بیند نخل عمر شمع بنیاد خزان کرده

71. Mevlānā Nergisī

Çağatay nüshası: Mevlānā Nergisī

Anadolu nüshası: Nergisī

72. Mevlānā Efḍal

Çağatay nüshası: Mevlānā Efḍal

Seraḥs'lıqdur. Bu maṭla^cı ḥūb vāḳī^c boluptur. Ḥāzret-i Maḥdūmī tetebbu^c ıda kim:

در فراق تو من خسته بجانم چکنم

زیستن مشکل و مردن نتوانم چکنم

Anadolu nüshası: Yok.

⁶⁴ Mevlānā Ziyā Anadolu nüshasında Mevlānā Hālef adı altında anlatılmıştır. Hālef adına ona ait olan mu^c ammādan dolayı bu ad altında anlatılmış olması muhtemeldir.

73. Mevlānā Sālīmī

Çağatay nüshası: Mevlānā Sālīmī

Anadolu nüshası: Mevlānā Sālīmī

Çağatay nüshasında “amān” adına örnek verilen bu mu‘ammā Anadolu nüshasında yer almamaktadır:

نگارم اشارت بلب می کند

اگر دیده نامش طلب می کند

74. Mevlānā Qābilī

Çağatay nüshası: Mevlānā Qābilī

Anadolu nüshası: Qābilī

75. Mevlānā Sırrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Sırrī

Anadolu nüshası: Sırrī

76. Mevlānā Selāmī

Çağatay nüshası: Mevlānā Selāmī

Şehr mescid-i cāmī‘ ide mülük günbedide hādīmdür. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

این بس اشک جگرگون بغمش حاصل من

که بهر قطره گشاید گرهی از دل من

Anadolu nüshası: Yok.

77. Mevlânâ Fâriğî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Fâriğî

Ḥānḳāh-i cedīdī'de bolur. Dervīş-veş yigītdür. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

از بس که آن جغاجو آزار می غاید

اندک ترحم او بسیار می غاید

Anadolu nüshası: Yok.

78. Mevlânâ Nâfî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Nâfî

Anadolu nüshası: Mānî⁶⁵

79. Mevlânâ Sâyilî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Sâyilî

Anadolu nüshası: Sâyilî

⁶⁵ Şairin ismi kırmızı renkle yazılmamıştır. Üstünden çizilerek isim gösterilmiştir. 42B / 14. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

80. Mevlānā Cemşīd

Çağatay nüshası: Mevlānā Cemşīd

İmdi peydā bolğan hoş-ṭab‘ yigitlerdindir. Ābādān kātib hem bar. Sāyir şî‘r eşnāfıdın ṭab‘ı mu‘ammāğa mülāyimrağ tüşüptür. “Zeyn” ismiğa bu mu‘ammā anıngdur kim:

چکنم نکھت گل را کہ دماغ من است

هست خوشبوی ز مشک سر زلف پیوست

Anadolu nüshası: Yok.

81. Mevlānā Şihāb

Çağatay nüshası: Mevlānā Şihāb

Dağı kiçik yaşlıg yigit-/dür ve imdi peydā boluptur. Atası zikri kim Mevlānā Nizām ḥānḳāhı irdi, ötti kim mu‘ammāğa meşhūr irdi. Özi dağı mu‘ammāğa köprek meşgūl bolur. “Cābir” ismiğa bu mu‘ammā anıngdur kim:

آنها که کنند دیده چون ابر بهار

یا بند یقین درو وصال دلدار

دردا که در آب دیده مجروح تو مرد

بی روی تو ای ماه لقا آخر کار

Anadolu nüshası: Yok.

82. Mevlānā Vedā'ī

Çağatay nüshası: Mevlānā Vedā'ī

Anadolu nüshası: Vedā'ī

83. Mevlānā 'Abdu'l – Hāq

Çağatay nüshası: Mevlānā 'Abdu'l – Hāq

Dağı küçük yaşta mu'ammā fenniğa şuru' kıldı, mutaşarrıf. Yahşığına tab'ı bar. “Vaşī” atığa bu mu'ammā anıngdur kim:

اشك من در حسرت آن لب بخون آمیخته

بیش او چون گریهء تلخ صراحی ریخته

Anadolu nüshası: Yok.

84. Mevlānā Beqāyī

Çağatay nüshası: Mevlānā Beqāyī

Anadolu nüshası: Beqāyī

85. Mevlānā Müşrifī

Çağatay nüshası: Mevlānā Müşrifī

Anadolu nüshası: Müşrifī

86. Mevlānā Aşīlī

Çağatay nüshası: Mevlānā Aşīlī

Anadolu nüshası: Mevlānā Aşīlī

87. Mevlānā Kevşerī

Çağatay nüshası: Mevlānā Kevşerī

Anadolu nüshası: Kevşerī

88. Mevlānā Qabūlī

Çağatay nüshası: Mevlānā Qabūlī

Anadolu nüshası: Cānī⁶⁶

89. Mevlānā Ebū Tāhir

Çağatay nüshası: Mevlānā Ebū Tāhir

Bedahşān vilāyetidindür. Èlin taḥşīli üçün şehrğa kilipdür. Bu faķīrning medresesinde sabaķ oķur. “Ādem” ismiġa bu mu‘ammā anıngdur kim:

عاشقان را دل ز هجرانش بسی فریاد کرد

تا که آمد از سفر آن ماه و دلها شاد کرد

Anadolu nüshası: Yok.

⁶⁶ Cānī adı altında Qabūlī anlatılmışdır.

90. Mevlānā Cānī

Çağatay nüshası: Mevlānā Cānī

Anadolu nüshası: Qabūlī⁶⁷

91. Mevlānā Zülālī

Çağatay nüshası: Mevlānā Zülālī

Anadolu nüshası: Zülālī

92. Seyyid Naqībī

Çağatay nüshası: Seyyid Naqībī

Herī'lığdur. Mīr 'Abdu'l-Qādir-i Naqīb münāsebeti ve muşāḥabeti cihetidin bu taḥalluşnı / iḥtiyār kılıpdur. Bu maṭla' anıngdur kim:

دیده ام تا شده از ماه رخ یار جدا

دل جدا خون شود و دیدهء خونبار جدا

Anadolu nüshası: Yok.

93. Mevlānā Māyilī

Çağatay nüshası: Mevlānā Māyilī

Anadolu nüshası: Māyilī

⁶⁷ Qabūlī adı altında Cānī anlatılmıştır.

94. Mevlānā Qavsī

Çağatay nüshası: Mevlānā Qavsī

Anadolu nüshası: Qavsī

95. Mevlānā Hicrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Hicrī

Belh'lıqdur. Bu maṭla' anıngdur kim:

شده بخت بد من مانع وصل حبيب من

چه بدبختم که هم بخت بد من شد رقيب من

Anadolu nüshası: Yok.

96. Mevlānā Nūrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Nūrī

Anadolu nüshası: Nūrī

97. Mevlānā Dā'ī

Çağatay nüshası: Mevlānā Dā'ī

Anadolu nüshası: Dā'ī

98. Mevlānā Melik

Çağatay nüshası: Mevlānā Melik

Bāherz vilāyetide Kārīz’ dindür. Özin Melik Zevzen evlādıdın tutar. Bu cihetdin “Melik” taḥalluṣ kılur. Otuz yaşқа yaqıngāça nazm aytmaydur irdi, ulğayğanda nazmğa meşğül boldı. Aning bile hezl kılguçılar “Melik-i gāv” dirler. Bu maḥla’ anıngdur kim:

صد قصه گر ز لیلی و مجنون روایتست
ما و حدیث شق تو اینها حکایتست

Anadolu nüshası: Yok.

99. Mevlānā Celālu’d – din

Çağatay nüshası: Mevlānā Celālu’d – din

Anadolu nüshası: Mevlānā Celāl

100. Hāce Mūsā

Çağatay nüshası: Hāce Mūsā

Anadolu nüshası: ⁶⁸

⁶⁸ Hāce Mūsā, 45A / 13. Satırdan itibaren anlatılmaktadır. Ama ismi yazılmamıştır.

101. Mevlānā Emīnī

Çağatay nüshası: Mevlānā Emīnī

Anadolu nüshası: Emīnī

102. Mevlānā Muḥammed – i Ṭālib

Çağatay nüshası: Mevlānā Muḥammed – i Ṭālib

Anadolu nüshası: Muḥammed Ṭālib

103. Mevlānā Meşrebī

Çağatay nüshası: Mevlānā Meşrebī

Meşhed’lığdur ve hoş-ṭab’ yigitdür ve bu maṭla’ anıngdur kim:

ترك من هر گه كه جا در خانه زین كردهء

خانه زین را چو صورتجانهء چین كردهء

Anadolu nüshası: Yok.

104. Mevlānā Vefāyī

Çağatay nüshası: Mevlānā Vefāyī

Hem Meşhed'lığdur. Ve bu maṭla' anıngdur kim:

کاش بیو سته بود آینه پیش نظرش
تا نظر جانب اغیار نیفتد دگرش

Anadolu nüshası: Yok.

105. Mevlānā Ḥabīb

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḥabīb

Hem Meşhed'lığdur. Bu maṭla' anıngdur kim:

چه گویم حال دل با نازنین ناز پروردم
چه آثار از محبت طاهرست از چهره زردم

Anadolu nüshası: Yok.

106. Mevlānā Ḥarīmī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḥarīmī

Hem Mehed-ḥoş ṭab' larıdır. Şi' ri yaman irmes. Bu maṭla' anıngdur kim:

تا بوادیء غم از عشق بتان در زده ام
دم ز شادیء من غمدیده دیگر کم زده ام

Anadolu nüshası: Yok.

107. Mevlānā Ḳalender

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḳalender

Hem Meşhed zurefāsıdır. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

آنچه هر دم دور ازان لبهای میگون میکشم
کاسه کاسه از دو چشم خون فشان خون میکشم

Anadolu nüshası: Yok.

108. Mevlānā Ḳırāfī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḳırāfī

Hem Meşhed’lığdur. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

گرچه مجنون ز غم عشق دل پر خون داشت
لیک حالی که مرا هست کجا مجنون داشت؟

Anadolu nüshası: Yok.

109. Mevlānā Şādī

Çağatay nüshası: Mevlānā Şādī

Hem Meşhed zurefāsıdır. Bu maṭlaḥ anıngdur kim:

خانهء دل مهر شد از داغ آن قاتل مرا

تا پس از مردن عباند مهر او در دل مرا

Anadolu nüshası: Yok.

110. Mevlānā Ḥalīl

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḥalīl

Hem Meşhedlığdur ve bu maṭlaḥ anıngdur kim:

ز تنغ تو ای قاتل دردمندان

چو غنچه است پر خون دل دردمندان

Anadolu nüshası: Yok.

111. Mevlānā Heybetī

Çağatay nüshası: Mevlānā Heybetī

Hem Meşhedlığdur ve bu maṭlaḥ anıngdur kim:

دهان تنگ آن خورشیدرو خواهم نکو بینم

نه بیند دیده هیچ از خیره گی چون روی او بینم

Anadolu nüshası: Yok.

112. Mevlānā Fenāyī

Çağatay nüshası: Mevlānā Fenāyī

Hem Meşhedlîğdur ve bu maṭla‘ anıngdur kim:

من ژولیده مو با عقل ازان بیگانگی دارم

که در عشق پری رویی سر دیوانگی دارم

Anadolu nüshası: Yok.

113. Mevlānā Qanberī

Çağatay nüshası: Mevlānā Qanberī

Hem Meşhed’lîğ durur ve bu maṭla‘ anıngdur kim:

ناله از بسیاریء جورست هر ناشاد را

من ازان نالم که با من کم کند بیداد را

Anadolu nüshası: Yok.

114. Seyyīd ‘ Ārif

Çağatay nüshası: Seyyīd ‘ Ārif

Hem Meşhed ehl-i ṭab‘ ıdındur ve bu maṭla‘ anıngdur kim:

ای پری رو گر نشینی در سرای چشم من

دل بیندازد از پرده های چشم من

Anadolu nüshası: Yok.

115. Luṭfī – i Şānī

Çağatay nüshası: Luṭfī – i Şānī

Ol dağı Meşhed şu‘arā ve zurefāsıdır ve maṭla‘ anıdır kim:

کاش تا صبح قیامت نشود روز امشب

شد چو مهمان من آن شمع شب افروز امشب

Anadolu nüshası: Yok.

116. Mevlānā ‘Adīmī

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘Adīmī

Mezīd Ṭanbūraçı oğludur. Yahşī ṭab‘ı bar ve Meşhed’līg durur. Bu maṭla‘ anıdır kim:

چون غره ام پریشان دایم در آرزویش

جمعیتی ندارم بی آفتاب رویش

Anadolu nüshası: Yok.

117. Mevlānā Şebābī

Çağatay nüshası: Mevlānā Şebābī

Hem Meşhed'lıg' durur ve bu maṭla' anıngdur kim:

ای سرو سهی قامت وی شوخ جفا پیش
شد این تن مجروحم از تیرِ غمت ریش

Anadolu nüshası: Yok.

118. Mevlānā Dervīş

Çağatay nüshası: Mevlānā Dervīş

Hem Meşhed'lıg'dur ve Dervīş Rūgan-ger'din başkadur. Bu maṭla' anıngdur kim:

داغها بر دست من کز دست جانان منست
گرچه میسوزد مرا آسایش جان منست

Anadolu nüshası: Yok.

119. Mevlānā ' Ayānī

Çağatay nüshası: Mevlānā ' Ayānī

Hem Meşhed zurefāsıdındur ve bu maṭla' anıngdur kim:

نکرد از گریه زار من افغان هیچکس یاری
که بر افغان زار او نکردم گریه زاری

Anadolu nüshası: Yok.

120. Mevlānā Ġiyāsu'd – dīn

Çağatay nüshası: Mevlānā Ġiyāsu'd – dīn

Hem Meşhed'lığdur. Yağşı şab'ı bar. "Ebül" atığa bu maşla' anıngdur kim:

مرا مهر مه نامهربانی

جدا از دل غی گردد زمانی

Anadolu nüshası: Yok.

121. Seyyid 'Abdu'l – Laşif

Çağatay nüshası: Seyyid 'Abdu'l – Laşif

Meşhed'lığdur. On dört ya on biş yaşıda mu'ammānı andağ aytur ve açar ki maşall-i ta'accübdür. Ma'lūm imes ki ol yaşıda hergiz bu fende andağ bar iken boğay. "Ĥayder" atığa bu mu'ammā anıngdur kim:

عاشق گریان ز کنج هجر در گلشن گریخت

چید هر سو از گل و درهای اشك از دیده ریخت

Anadolu nüshası: Yok.

122. Mevlānā Muşammed

Çağatay nüshası: Mevlānā Muşammed

Ol hem Meşhed'lıǵdur. Ol daǵı kiçik yaşda mu'ammāda celeddür. "Muḥammed" atıǵa bu mu'ammā anıǵdur kim:

ای که جز مهر و وفا چیزی نبودت خوی دل

مهر بیحد گوعیت دیگر تو بنم روی دل

Anadolu nüshası: Yok.

123. Mevlānā Faḥrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Faḥrī

Hem Meşhed'lıǵdur ve "Ḳubād" atıǵa bu mu'ammā anıǵdur kim:

مرا کی بی رفیع جانان هوای گشت گلزارست

که دل از دوری آن مه بدرد خود گرفتارست

"Alī" ismiǵa bu mu'ammā hem anıǵdur kim:

باشد دل هر کس بیکی آینه بنما

از آینهء طلعت یارست دل ما

Anadolu nüshası: Yok.

124. Mevlānā Rükni

Çağatay nüshası: Mevlānā Rükni

Şîrâz'lığdur ve yaman ʔab'ı yoğdur. Ve bu maʔla' anıng durur kim:

گر مجال يك سخن يابم بر دلدار خویش
عرضه دارم پیش او شرح دل افکار خویش

Anadolu nüshası: Yok.

125. Mevlânâ Zîrekî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Zîrekî

Anadolu nüshası: Mevlânâ Zîrekî

Çağatay nüshasında ikinci bir örnek olarak verilen bu beyit Anadolu nüshasında yer almamaktadır:

دست در دل عباند و پا در گل
سر بعالم غی توانم زد

126. Mevlânâ Vağdetî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Vağdetî

Anadolu nüshası: Vağdetî

127. Mevlânâ Nâdirî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Nâdirî

Anadolu nüshası: Nādirī

128. Mevlānā Ğubārī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ğubārī

Anadolu nüshası: Ğubārī

129. Dōst Muḥammed

Çağatay nüshası: Dōst Muḥammed

Merġanī maḥallesidindür. Hem şi‘irġa, hem mu‘ammāğa ṭab‘ı yaḥşıdır. Bu matla‘
aningdur kim:

بلاست از تو بدل هر زمان جفای دگر

جفا که بر دگری میکنی بلای دگر

“Şafī” ismiġa bu mu‘ammā hem aningdur kim:

هر سحر باد دهد بویی ازان گلزارم

من دل سوخته بر باد صبا بیدارم

Anadolu nüshası: Yok.

130. Ḥasan ‘Alī

Çağatay nüshası: Ḥasan ‘Alī

Bu Dōst Muḥammed’ğa qarābetdür. Aning dağı şî‘r ve mu‘ammāğa yaḥşî ṭab‘ı bar. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

من بیدل نخواهم سایه باشد همنشین او را

بیا ای شام هجر و کم کن از روی زمین او را

“Ferīdūn” ismiğa bu mu‘ammā hem anıngdur kim:

نکویان دل دردمندان زار

فریبند بی غایت و بی شمار

Anadolu nüshası: Yok.

131. Mevlānā Fethu’llāh

Çağatay nüshası: Mevlānā Fethu’llāh

Dağı imdi arağa kirgen nev-res yigitlerdindür. mu‘ammāğa ṭab‘ı yaḥşî barur. “Bilāl” ismiğa bu mu‘ammā anıngdur kim:

چه سان گیرد دلم با زلفت الفت

چو دل بیخود غاید در دو زلفت

Anadolu nüshası: Yok.

132. Mevlānā Esīrū'd – dīn

Çağatay nüshası: Mevlānā Esīrū'd – dīn

Ṭālib-i 'ilm yigitdür. mu'ammāğa dağı ṭab'ı mülāyim tüşüptür. "Maḳbūl" ismiğa bu mu'ammā hem anıngdur kim:

با من بیچاره آن مه بد نکرد

هر که حرفی گفت از من رد نکرد

Anadolu nüshası: Yok.

133. Mevlānā Nāşihī

Çağatay nüshası: Mevlānā Nāşihī

Hoş-ṭab' yigütdür. Bu maṭla' anıngdur kim:

کسی که صفحهء روی تو در نظر دارد

کی از مطالعه خواهد گه چشم بردارد

Anadolu nüshası: Yok.

134. Mevlānā Ṭāyirī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ṭāyirī

Esterābād'lıǵdur. Bu maṭla' anıǵdur kim:

خوشم بعشق گرم روز و روزگاری نیست

مرا به نیک و بد روزگار کاری نیست

Anadolu nüshası: Yok.

135. Mevlānā Ḥazīnī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḥazīnī

Hem Esterābād'lıǵdur. Bu maṭla' anıǵdur kim:

وادی هجران که نبود غیر درد و غم درد

با خیال او فراقتم دارم از عالم درد

Anadolu nüshası: Yok.

136. Mevlānā Mehdī

Çağatay nüshası: Mevlānā Mehdī

Hem Esterābād'lıǵdur. Bu maṭla' anıǵdur kim:

ساقی نبود بی ادبیا عجب از ما

ما مردم مستیم و نیاید ادب از ما

Anadolu nüshası: Yok.

137. Mevlānā Ṭāyifī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ṭāyifī

Ziyāret-gāh'da bolur. Bu maṭla' anıngdur kim:

من که در خیل سگانش جا معین ساختم

از غبار آستانش دیده روشن ساختم

Anadolu nüshası: Yok.

138. Mevlānā Ṭāyibī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ṭāyibī

Ṭāyibād'lığdur. Bu maṭla' anıngdur kim:

کهی که لاله بروید ز خال اهل نظر

ز داغ دل بود آن لاله و ز خون جگر

Anadolu nüshası: Yok.

139. Seyyid – zāde – i Münşī

Çağatay nüshası: Seyyid – zāde – i Münşī

Ṭab'ıda ḥaylī diğkat bar, ammā eylük yosunluğ yigitdür. bu maṭla' anıngdur kim:

يار بر حال من اغيار از فغان من گريست
بر من و بر حال من هم دوست هم دشمن گريست

Anadolu nüshası: Yok.

140. Mevlānā ‘Āşimī

Çağatay nüshası: Mevlānā ‘Āşimī

Herī’liğdür. Atası ābādān kişidür. sūdā ve ticāret bile ma‘āş ötkerür. Özi ṭālib-i ‘ilmlik hem kıılır, nazm hem aytur. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

چون آتشم ز هجر تو بر سر زند علم
سازم روان چو شمع ز گرداب دیده نم

Anadolu nüshası: Yok.

141. Mevlānā Faḥru’d – dīn

Çağatay nüshası: Mevlānā Faḥru’d – dīn

Bu faḫīrning kişi ḳaramdıındur. mu‘ammānı yaḥşı açar, gāhī birer mu‘ammā hem aytur. Eger müdāvemet kılsa, bu fende ḥaylī yaḥşı bolğu dikdür. “Ḥayder” ismiğa bu mu‘ammā anıngdur kim:

گرچه از دلبر آن جفا بینم

شاید از دلبری وفا بینم

Anadolu nüshası: Yok.

142. Mevlânâ Maqşûd

Çağatay nüshası: Mevlânâ Maqşûd

Bu Faḥru'd-dīn'ning inisidür. Aning hem mülâyim ṭab'ı bar. Ğazel ṭavırda kûşîş köprekkine qılur. Bu maṭla' anıngdur kim:

پیش مهر روی او ره بسته شد آه مرا

تا ازان نبود غبار آینهء ماه مرا

Anadolu nüshası: Yok.

143. Mevlânâ Ṭāhiri

Çağatay nüshası: Mevlânâ Ṭāhiri

Anadolu nüshası: Mevlânâ Ṭāhiri

144. Mevlânâ Mecnūnī

Çağatay nüshası: Mevlânâ Mecnūnī

Anadolu nüshası: Mecnūnī

145. Mevlānā Hem – demī

Çağatay nüshası: Mevlānā Hem – demī

Anadolu nüshası: Hem demī

146. Mevlānā Necmī

Çağatay nüshası: Mevlānā Necmī

Anadolu nüshası: Hem demī⁶⁹

147. Mevlānā Şıfātī

Çağatay nüshası: Mevlānā Şıfātī

Anadolu nüshası: Şıfātī

148. Mevlānā Şāfī

Çağatay nüshası: Mevlānā Şāfī

Anadolu nüshası: Şāfī

149. Mevlānā Fiğānī

Çağatay nüshası: Mevlānā Fiğānī

⁶⁹ Hem demī adı altında Necmī anlatılmıştır.

Anadolu nüshası: Fiğānī

150. Mīr Levend

Çağatay nüshası: Mīr Levend

Cihān-geşte kişi irdi. Qalenderlıq şūretide yörür irdi. Hālī ez fazl u ṭab^ç imes irdi. Bu maṭla^ç aningdur kim:

رخش را ماه گفتم شهر از گفتار من پر شد
ز دندانش سخن گفتم دهان من پر از در شد

Anadolu nüshası: Yok.

151. Mevlānā Bū^ç Alī

Çağatay nüshası: Mevlānā Bū^ç Alī

Anadolu nüshası: Bū^ç Alī

152. Mevlānā Şeyhī

Çağatay nüshası: Mevlānā Şeyhī

Anadolu nüshası: Şeyhī

153. Mevlānā Hızrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Hızrī

Anadolu nüshası: Hızrī

154. Mevlānā Herātī

Çağatay nüshası: Mevlānā Herātī

Ni yirliḡ irkeni taḡalluṣıdın zāhirdür. Yaman ṭab‘ lıḡ kiṣi irmes. Bu maṭla‘ anıḡdur kim:

هنگام عید و موسم گلها شکفتن است

ساقی بیار باده چه حاجت بگفتن است

Anadolu nüshası: Yok.

155. Mevlānā Bihīṣṭī

Çağatay nüshası: Mevlānā Bihīṣṭī

Hīṣār vilāyetidin durur. Taḡṣīl kılgalı bu mülkke kilipdür. Ṭab‘ ı daḡı yaḡşıdur. Bu maṭla‘ anıḡdur kim:

در کمند تو نه هر بی سروپا افتادست

این بلا بیست که در گردن ما افتادست

Anadolu nüshası: Yok.

156. Mevlānā Ehlī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ehlī

Turşiz vilāyetidindür. Tab‘ıda haylī haylī çāşnī bar. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

دوش افغان من از چشم ملايك خواب برد

خر من مه را ز طوفان سرشکم آب برد

Anadolu nüshası: Yok.

157. Mevlānā Nergisi

Çağatay nüshası: Mevlānā Nergisi

Merv vilāyetidindür. Maṭlūm-veş yigitdür. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

آنرا که درد عشق تو دیوانه ساخته

مجنون صفت بگوشهء ویرانه ساخته

Anadolu nüshası: Yok.

158. Mīr Esedu’llāh

Çağatay nüshası: Mīr Esedu’llāh

Simnān’lığdur. Öz mülkidin ‘ilm talebiğa şehrğa kilip irdi ve faqīrning medresesinde sabağ oğur irdi. Şüret ve sīreti yaḥşı yigitdür. Bu mu‘ammā “Enes” atığa anıngdur kim:

ریزد از چشم تر اهل محبت متصل
آتش هجران او ناچار اشک و خون دل

Anadolu nüshası: Yok.

159. Mîr ‘Abdu’llâh

Çağatay nüshası: Mîr ‘Abdu’llâh

Belğ’dindür. Ol dağı şehrgâ taḥşîl üçün kiliptür. Yahşî ṭab‘ı bar. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

ای شب غم دور ازان شمع حجابم سوختی
سالها در وعدهء روز وصالم سوختی

Anadolu nüshası: Yok.

160. Mevlânâ Bâṭınî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Bâṭınî

Anadolu nüshası: Neşâṭî⁷⁰

⁷⁰ Neşâṭî adı altında Mevlânâ Bâṭınî anlatılmıştır.

161. Mevlānā Fazlī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Fazlī
 Anadolu nüshası: Mevlānā Fazlī
162. Mevlānā Şūhī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Şūhī
 Anadolu nüshası: Şūhī
163. Mevlānā Zāhiri
 Çağatay nüshası: Mevlānā Zāhiri
 Anadolu nüshası: Mevlānā Hālefi⁷¹
164. Mevlānā Hūlķi
 Çağatay nüshası: Mevlānā Hūlķi
 Anadolu nüshası: Zibāyi⁷²

⁷¹ Mevlānā Hālefi adı altında Mevlānā Zāhiri anlatılmıştır.

⁷² Zibāyi adı altında Mevlānā Hūlķi anlatılmıştır.

165. Mevlānā Zībāyī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Zībāyī
 Anadolu nüshası: Tāhiri⁷³
166. Mevlānā Sa‘īd
 Çağatay nüshası: Mevlānā Sa‘īd
 Anadolu nüshası: Sa‘īd
167. Mevlānā Dervīş ‘Alī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Dervīş ‘Alī
 Anadolu nüshası: Dervīş ‘Alī
168. Mevlānā Qallāşī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Qallāşī
 Anadolu nüshası: Qutsi⁷⁴

⁷³ Tāhiri adı altında Mevlānā Zībāyī anlatılmıştır.

⁷⁴ Qutsi adı altında Mevlānā Qallāşī anlatılmıştır.

169. Mevlānā Gedāyī

Çağatay nüshası: Mevlānā Gedāyī

Anadolu nüshası: Gedāyī

170. Mevlānā Vāhidī

Çağatay nüshası: Mevlānā Vāhidī

Anadolu nüshası: Vāhidī

171. Zāve Qāḍisi

Çağatay nüshası: Zāve Qāḍisi

Anadolu nüshası: Qāz'isi

172. Mīr Hüseyn

Çağatay nüshası: Mīr Hüseyn

Meşhed'ligdur. Yaqında taḥşil için şehrga kilipdür. İhlāşiyye medresesinde bolur. Tab'ı
yaḥşıdır. Bu mu'ammā "Luṭf" ismiğa anıngdur kim:

شاد از انم که یار ناوک غم

طرف دل فکنده از پی هم

Anadolu nüshası: Yok.

173. Mevlānā Zāyirī

Çağatay nüshası: Mevlānā Zāyirī

Hem Meşhed'lığdur. Bu maṭla' anıngdur kim:

ای دل بغمش کی سر سودای تو دارم

پروای خودم نیست چه پروای تو دارم

Anadolu nüshası: Yok.

174. Mevlānā Kāşī

Çağatay nüshası: Mevlānā Kāşī

Hem Meşhed'lığdur. Tālib-i 'ilmliḳḳa mensūbdur. Bu maṭla' anıngdur kim:

مرا سرویست در دل کرده چادر چشم روشن هم

چو گل پاکیزه همچون صبا پاکیزه دامن هم

Anadolu nüshası: Yok.

175. Mevlānā Ḳāni'ī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḳāni'ī

Hem bu ṭāyifedindür. Bu maṭla' anıngdur kim:

رخ تو قبلهء دلہای بیقرارانست

نشان پای تو محراب خاکسارانست

Anadolu nüshası: Yok.

176. Mevlānā Zīyāyī

Çağatay nüshası: Mevlānā Zīyāyī

Niṣābūr zurefāsındur ve bu maṭla‘ anıngdur kim:

بخون عاشق امشب تشنه بینم لعل سیرابش

مده می ساقیا ترسم که از مستی برد خویش

Anadolu nüshası: Yok.

177. Mevlānā Nūrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Nūrī

Dağı Niṣābūr şu‘ arāsındur, ğayr ol Nūrī ki Meṣhed’lığdur. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

خدنگت که شد نخل گلزار دل

نیاور د باری مگر بار دل

Anadolu nüshası: Yok.

178. Mevlānā Feyzī

Çağatay nüshası: Mevlānā Feyzī

Günābād'lığdur. Köprek evķāt Gāzurgāh'da bolur ve t̄alib-i 'ilmlik kıılır. Tab'ı nazımlarda dağı yahşıdır. Bu maṭla' anıngdur kim:

گرچه دشنامم رسد از لعل شگربار او

هست يك شیرینیء در تلخیء گفتار او

Anadolu nüshası: Yok.

179. Mevlānā 'Aynī

Çağatay nüshası: Mevlānā 'Aynī

Evbe'lığdur. Hāfızdur ve kitābet hem kıılır. Tab'ı hem nazımlarda mülāyimidir. Bu maṭla' anıngdur kim:

منم دور از مه روی تو هر شب تا سحر گریان

صراحی وار دل پر خون و بر سر چشم تر گریان

Anadolu nüshası: Yok.

180. Mevlānā Mu'īnī

Çağatay nüshası: Mevlānā Mu'īnī

Şîrâz'lığdur. Bu maṭla' anıngdur kim:

از صد سخن بحیلہ یکی گوش می کنی
آن ہم گفته ام کہ فراموش می کنی

Anadolu nüshası: Yok.

181. Mevlânâ Kevkebî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Kevkebî

Anadolu nüshası: Kevkebî

182. Mevlânâ Miḥnetî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Miḥnetî

Anadolu nüshası: Miḥnetî

183. Mevlânâ Şükri

Çağatay nüshası: Mevlânâ Şükri

Anadolu nüshası: Şükri

184. Mevlânâ Ḥaḳîrî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Ḥaḳîrî

Anadolu nüshası: Faḳîrî⁷⁵

⁷⁵ Faḳîrî adı altında Mevlânâ Ḥaḳîrî anlatılmıştır.

185. Mevlānā Hızrī

Çağatay nüshası: Mevlānā Hızrī

Ol dağı imdi peydā bolğan yigitlerdindür ve şıgar sindesür. Ümmīd bar ki yahşırax
aytqay ammā bu maṭla‘ anıngdur kim:

ز هجرت دل دمام ناله و آه و فغان دارد

غمت گر قصد دل میگرد اکنون قصد جان دارد

Anadolu nüshası: Yok.

186. Hâce Manşūr

Çağatay nüshası: Hâce Manşūr

Anadolu nüshası: Hâce Manşūr

Çağatay nüshasında, Anadolu nüshasından farklı olarak Hâce Manşūr’un son zamanlarında delirdiği yazmaktadır. “Ammā āhır mecnūn-şifat boldı.”

187. Sulṭān Maḥmūd

Çağatay nüshası: Sulṭān Maḥmūd

Anadolu nüshası: Sulṭān Maḥmūd

Çağatay nüshasında Anadolu nüshasından farklı olarak Muḥammed Bitigçi’nin oğlu olduğu yazmaktadır.

188. Mevlānā Nizām
 Çağatay nüshası: Mevlānā Nizām
 Anadolu nüshası: Dāyimi⁷⁶
189. Mevlānā Yārī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Yārī
 Anadolu nüshası: Yārī
190. Mevlānā Dāyimi
 Çağatay nüshası: Mevlānā Dāyimi
 Anadolu nüshası: Nizām⁷⁷
191. Üstād Muḥammed – i Evbe’ī
 Çağatay nüshası: Üstād Muḥammed – i Evbe’ī

Kārd-gerlik şan‘atığa mensūbdur. Naẓmı ḥālī ez puḥtelig imes. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

نسیم خلد و عمر خضر می بخشد اگر دانی
 هوای دشت کارز گاه و آب جوی سلطانی

Anadolu nüshası: Yok.

⁷⁶ Dāyimi adı altında Mevlānā Nizām anlatılmıştır.

⁷⁷ Nizām adı altında Mevlānā Dāyimi anlatılmıştır.

192. Mevlānā Bihīṣṭī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Bihīṣṭī
 Anadolu nüshası: Bihīṣṭī
193. Mevlānā Şirārī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Şirārī
 Anadolu nüshası: Şirārī
194. Mevlānā Fedāyī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Fedāyī
 Anadolu nüshası: Fedāyī
195. Mevlānā ‘Ayānī
 Çağatay nüshası: Mevlānā ‘Ayānī
 Anadolu nüshası: ‘Ayānī
196. Mevlānā Vālihī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Vālihī
 Anadolu nüshası: Vālihī

197. Mevlānā Zārī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Zārī
 Anadolu nüshası: Zārī
198. Mevlānā Zātī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Zātī
 Anadolu nüshası: Zātī
199. Mevlānā Mīr ‘Alī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Mīr ‘Alī
 Anadolu nüshası: Mīr ‘Alī
200. Pehlevān Kātib
 Çağatay nüshası: Pehlevān Kātib
 Anadolu nüshası: ⁷⁸

Üçünçü meclisning hatmı⁷⁹ bu Ҳазрет kim bu meclis ehlining şadr-nişīnidürler ve şehāb-i me‘ānīleri gevher-rīz ve bu cemā‘at kim ol Ҳазрет Һırmen-i me‘ānīsining Һüşeçīnidürler ve Gülşen-i җab‘ları gül-efşān ve semen-bīz, ser-Һaylğa Һarīm-i vuşūl-i ilāhī yitsün ve bu Һaylğa hem şeref-i sa‘ādet ve ma‘rifet-i nā-mütenāhī naşīb itsün! Ve

⁷⁸ Pehlevān Kātib, 51A / 1,2 ve 3. Satırlarda anlatılmıştır ama ismi yazılmamıştır.

⁷⁹ Üçünçü meclisning hatmı ve rubā‘iyye adlı bölümler Anadolu nüshasında yoktur.

Sulţān-i Şāhib-ķırān kim ol Һāzretning Nūket ve ma‘ārifining deķāyīķ-i elfāzını ve Һāķāyīķ-i ma‘ānīsini hīķ dāniş-ver alardıñ yaķşıraķ bilmedi ve hīķ ehl-i ıab‘ alardıñ ‘ōşr-i ‘āşirini ve neşr uslūbıda nūkte-perdāz. Ol Һāzret rūĥāniyyetidin alarġa feyz-i bu Һāzret’ning bende-i dergāhı ve ol Һāzret’ning ĥāk-rāhı-min, maĥrūm bolmasun!

Rubā‘iyye

Çün bar idiler bu Һāzret ve ol Һāzret

Kim ol Һāzret Һāķ sarı kıldı riĥlet

Bu Һāzret köp ‘ōmr ile tapsun devlet

Min bendege devletide künc-i ‘uzlet

DÖRDÜNCÜ MECLİS

201. Pehlevān Muĥammed – i Kūştī – ġīr

Çaġatay nüshası: Pehlevān Muĥammed – i Kūştī – ġīr

Anadolu nüshası: Pehlevān Muĥammed

202. Mevlānā Burĥānu’d – dīn

Çaġatay nüshası: Mevlānā Burĥānu’d – dīn

Anadolu nüshası: Mevlānā Burĥān

203. Mîr Ğıyâşu'd – dîn 'Azîz

Çağatay nüshası: Mîr Ğıyâşu'd – dîn 'Azîz

Meşhed'de İmâm 'Alî-i Mūsâ er-Rızâ rağiya'llâhu 'anhuning ravzasıda naķīb ve vilâyetning uluğıdurlar. Ta'rifleride beyân kıaşırdur. Bu maṭla' alarning dip şöhreti bar kim:

بازم از دست بتی دامن عصمت چاک شد
جز خیالش هرچه بود از لوح خاطر پاک شد

Anadolu nüshası: Yok.

204. Mevlânâ Mes'ûd

Çağatay nüshası: Mevlânâ Mes'ûd

Anadolu nüshası: Mes'ûd

205. Hâce Kemâl – i 'Ûdî

Çağatay nüshası: Hâce Kemâl – i 'Ûdî

Zarîf kışı irdi. Öz zamânının hoş-nevâzı irdi kim barça ḥalâyıķ müsellemler tutar irdiler. Tab'ı hem şı'rgâ mülâyim irdi. Bu maṭla' anıngdur kim:

غی خواهم ز دیده بر رخت آینه ای سازم
ز مژگان بهر زلفت عنبر آسا شانه پردازم

Anadolu nüshası: Yok.

206. ‘Alī Kermāl

Çağatay nüshası: ‘Alī Kermāl

Dağı ‘ūdī iridi. Be-gāyet sefīh ve bed-zebān kişi iridi, ammā yaḥşī taşnifleri bar. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

کاکلت را که بگرد سر او جانگرو

بسر خود مگذارش که پریشان گردد

Anadolu nüshası: Yok.

207. Ḥāfız Şerbetī

Çağatay nüshası: Ḥāfız Şerbetī

Anadolu nüshası: Ḥāfız Şerbetī⁸⁰

208. Mīr ‘Aṭā’u’llāh

Çağatay nüshası: Mīr ‘Aṭā’u’llāh

Anadolu nüshası: Mīr ‘Aṭā’u’llāh

⁸⁰ Ḥāfız Şerbetī, Çağatay nüshasında ‘Alī Kermāl adlı şairden sonra anlatılırken Anadolu nüshasında Mīr Murtāz adlı şairden sonra 53B / 5. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

Çağatay nüshasında geçen şu beyit Anadolu nüshasında yer almamaktadır:

من ای ساقی ازان ورزم طریق می پرستی را

که سوز و آتش مستی خس و خاشاک غیباشد

209. Mevlānā Mīr – Hānd

Çağatay nüshası: Mevlānā Mīr – Hānd

Anadolu nüshası: Mīr Hānd

210. Mevlānā Hānd – Mīr

Çağatay nüshası: Mevlānā Hānd – Mīr

Mevlānā Mīr-Hānd'nın ferzendidir ve şalāhiyyetliğ yigittür. Tārīh fennide mahāreti bar. Bu mu' ammā "Taḳī" atığa anıngdur kim:

روی آن دریای مهر گسل

فتنه با خالهای گشت ای دل

Anadolu nüshası: Yok.

211. Mevlānā Ḥamīdū'd – dīn

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḥamīdū'd – dīn

Anadolu nüshası: Ḥamīdū'd – dīn

212. Mîr Kemālu'd – dīn Hüseyn
 Çağatay nüshası: Mîr Kemālu'd – dīn Hüseyn
 Anadolu nüshası: Mevlānā Kemāl
213. Mîr İhtiyāru'd – dīn
 Çağatay nüshası: Mîr İhtiyāru'd – dīn
 Anadolu nüshası: Seyid İftihār⁸¹
214. Mîr Zeynü'l – 'ābidīn
 Çağatay nüshası: Mîr Zeynü'l – 'ābidīn

Mir 'Abdu'l-Ḳādir'ning oğlidir. Mülāyim ṭab'lık, hoş-zihn yigittür. Bu maṭla'aningdur kim:

من ذرهء حقیر و تو خورشید انوری
 نبود ز آفتاب عجب ذره پروری

Anadolu nüshası: Yok.

215. Mevlānā Muḥammed – i Bedaḥṣī
 Çağatay nüshası: Mevlānā Muḥammed – i Bedaḥṣī
 Anadolu nüshası: Muḥammed Bedaḥṣī

⁸¹ Seyid İftihār adı altında Mîr İhtiyāru'd – dīn anlatılmıştır.

216. Mevlānā Ḥācī Muḥammed

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḥācī Muḥammed

Meşhed'dindür. Ve köprek evkāt bu faḫīr bile muşāhibdür ve ferzend ornıgadır, belki andın 'azīzraḫ. Ahlākda melekīdür, beşer şüretide kilgen ve eṭvārıda feriştedür, insān hey'etide zuhūr kılgan. Ṭab'ı şāfī ve tefekkürü barça vaḫtlarğa vāfī. Zihni müşkil-güşā ve te'emmüli fūnūn eşkālīga resā. Ba'zı maḫal birer nazm dağı andın baş urar. Bu maṭla' anıngdur kim:

ای بسا توبهء دیرینه که چون توبهء من

خوبرویان بشکستند بیک چشم زدن

“Ādil” ismiğa bu mu'ammā dağı anıng durur kim:

خیال قد تو جا کرده عالی در دل

وزان مراد فدا ساخته دلان حاصل

Anadolu nüshası: Yok.

217. Ḥāfız Muḥammed Sulṭān Şāh

Çağatay nüshası: Ḥāfız Muḥammed Sulṭān Şāh

Ḥoş-ḥān ḥāfız ve ḥoş-nūnīs ḥaṭṭāṭdur. Ve bulardın başqa şāliḫ ve pākīze-rūzigār kişidür.

Yaḫşı ṭab'ı hem bar. Bu maṭla' anıngdur kim:

شکل هلال ابرویت از تر نرفت

ماهی زمین بحر بلی سوی بر نرفت

Anadolu nüshası: Yok.

218. Mevlânâ Faḥrî

Çağatay nüshası: Mevlânâ Faḥrî

Herî şehrining âdemi-zâdeleridindür. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

گفتی که هر گزم بتو دل مهربان نبود

ای سرو نازنین بتو ام این گمان نبود

Anadolu nüshası: Yok.

219. Seyyid Ḥasan – i Bâverdî

Çağatay nüshası: Seyyid Ḥasan – i Bâverdî

Anadolu nüshası: Seyyid Ḥüseyin Bâverdî⁸²

⁸² Seyyid Ḥasan – i Bâverdî, Çağatay nüshasında Seyyid Ca‘fer adlı şairden sonra anlatılırken, aynı şair Anadolu nüshasında Seyyid Ḥüseyin Bâverdî adı altında Seyyid Ğıyâşu’d – dîn adlı şairden sonra 57B / 2. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

220. Seyyid Esedu'llāh

Çağatay nüshası: Seyyid Esedu'llāh

Yaḥşı ṭab' lıḳ yigitdür. bu mu' ammā "Gedā" ve "Emīn"atıḡa anıngdur kim:

ای سرو خرامان ز کدامین چمنی تو
هرجا که روی جلوه جان منی تو

Anadolu nüshası: Yok.

221. Mevlānā ' Alī

Çağatay nüshası: Mevlānā ' Alī

Hemānā ki Turşiz'lıḳdur. Ṭab'ı mu' ammā fenniḡa köp mülāyim tüşüptür. "Melek"
ismiḡa bu mu' ammā anıngdur kim:

مکن عتاب و بر ابرو گره مزن یارا
که نیست تاب عتاب تو بی رخت ما را

Anadolu nüshası: Yok.

222. Mevlānā Şihāb

Çağatay nüshası: Mevlānā Şihāb

Anadolu nüshası: Mevlānā Şihāb

Mevlānā Şihāb'ın anlatıldığı bu bölümde Çağatay nüshasında yer almayan şu kısım Anadolu nüshasında bulunmaktadır:

Maqlūb⁸³: درمشمار راجچينك توقوى وقوت بارى مرد رامش

223. Hāfız Celālu'd – dīn Maḥmūd
 Çağatay nüshası: Hāfız Celālu'd – dīn Maḥmūd
 Anadolu nüshası: Hāfız Celāl
224. Mevlānā 'Abdu'l – vāsi'
 Çağatay nüshası: Mevlānā 'Abdu'l – vāsi'
 Anadolu nüshası: 'Abdu'l – vāsi'
225. Hāce Sulṭān Muḥammed
 Çağatay nüshası: Hāce Sulṭān Muḥammed
 Anadolu nüshası: Sulṭān Muḥammed
226. Mīrek Hüseyn
 Çağatay nüshası: Mīrek Hüseyn

⁸³ Anadolu nüshası, bu bölümde Çağatay nüshasında yer almayan “Maqlūb” başlığı altında bir cümle içermektedir. Bu cümle tersinden okunduğunda da yine yazılışı aynıdır. 58B / 3 ve 4. Satırlar.

Aning oğlıdur. Ve ʃab‘ ı imdi nazımlarğa mâyil boluptur. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

کجا رسد ز تو ای بیوفا وبال مرا

که از جنون غمت نیست اعتدال مرا

Bu mu‘ammā dağı “Şiddîk” atığa anıngdur kim:

تا کنم بر سگان او تقسیم

دل مجروح کرده ام هد و نیم

Anadolu nüshası: Yok.

227. Mevlânâ Muḥammed – i Nâyini

Çağatay nüshası: Mevlânâ Muḥammed – i Nâyini

Anadolu nüshası: Mevlânâ Muḥammed Mâmeni⁸⁴

228. Mevlânâ Sulṭân‘ Alî Qâyini

Çağatay nüshası: Mevlânâ Sulṭân ‘ Alî Qâyini

Anadolu nüshası: Sulṭân ‘ Alî Qâyini

⁸⁴ Mevlânâ Muḥammed – i Nâyini, Anadolu nüshasında Mevlânâ Muḥammed Mâmeni adı altında anlatılmıştır.

229. Mevlānā Şerīf – i Bāġ – i ŧehri

Çaġatay nüshası: Mevlānā Şerīf – i Bāġ – i ŧehri

Hem kātib yigitdür. yaġşı ŧab‘ ı bar. Nazımlarġa daġı iŧtigāl ı bar. Bu maŧla‘ aning durur kim:

نوبهاران گرچه گل از سبزه بیرون میدمد

سبزهء خط تو از گلبرگ تر چون میدمد

Anadolu nüshası: Yok.

230. Mevlānā Şāh ‘ Alī

Çaġatay nüshası: Mevlānā Şāh ‘ Alī

Ĥabīş-ŧab‘ yigitdür. Zihni mu‘ammāġa yaġşı barur. “Eyyüb” ismiġa bu mu‘ammā aningdur kim:

زاهدان رانکشد دل بسوی بادهء ناب

یا دل خویش نه بینند سزاوار شراب

Anadolu nüshası: Yok.

231. Mevlānā Behlül

Çaġatay nüshası: Mevlānā Behlül

ŧabīb-şīve, ŧalīb-i ‘ilm yigitdür. “Ĥurrem” ismiġa bu mu‘ammā aningdur kim:

بهر می ساقی چو دادم انتظار

بی لب او مانده ام اندر خمار

Anadolu nüshası: Yok.

232. Mevlānā Ġiyāşu'd – dīn

Çağatay nüshası: Mevlānā Ġiyāşu'd – dīn

Anadolu nüshası: Ġiyāşu'd – dīn Muḥammed

233. Şeyḥ ʿAbdu'llāh

Çağatay nüshası: Şeyḥ ʿAbdu'llāh

Anadolu nüshası: Şeyḥ ʿAbdu'llāh⁸⁵

234. Pehlevān Dervīş Muḥammed

Çağatay nüshası: Pehlevān Dervīş Muḥammed

Pehlevān Muḥammed ʿaleyhi'r-raḥmaning inisidür. Hālā Pehlevān ornıda qāyim-i maqāmı oldur. Bu maṭlaʿ anıngdur kim:

این مقامیست که اینجا رخ پرگرد خوشست

دردمندی و نیاز و دل پر درد خوشست

⁸⁵ Şeyḥ ʿAbdu'llāh'ın ismi kırmızı renkle yazılmamış veya ismi altı çizili şekilde belirtilmemiştir. 61B / 7, 8, 9 ve 10. Satırlarda anlatılmıştır.

Anadolu nüshası: Yok.

235. Hüseyn

Çağatay nüshası: Hüseyn

Hem mu‘ammā aytur. “Mecd” ismiğa bu mu‘ammā anıngdur kim:

چنان مجنون بیدل را نموده روی دل لیلی

که نبود در دل تنگش بغیر از عشق او میلی

Anadolu nüshası: Yok.

236. Muḥammed ‘Alī

Çağatay nüshası: Muḥammed ‘Alī

Hem Pehlevān uşşāqlarım irdi. “Ḥussām” atığa bu mu‘ammā anıngdur kim:

یا رب ای مه نشنود کس در جهان نام فراق

چون رخ خوب تو دیدم روز شد شام فراق

Anadolu nüshası: Yok.

237. Üstād Ƙul Muḥammed
 Çāğatay nüshası: Üstād Ƙul Muḥammed
 Anadolu nüshası: Üstād Ƙul Muḥammed⁸⁶
238. Mevlānā Şerbetī
 Çāğatay nüshası: Mevlānā Şerbetī
 Anadolu nüshası: Şerbetī
239. Hâce Bū Sa‘īd
 Çāğatay nüshası: Hâce Bū Sa‘īd
 Anadolu nüshası: Hâce Bū Sa‘īd⁸⁷
240. Mevlānā ‘Abdu’r – Rezzāk
 Çāğatay nüshası: Mevlānā ‘Abdu’r – Rezzāk
 Anadolu nüshası: Mevlānā ‘Abdu’r – Rezzāk⁸⁸

⁸⁶ Üstād Ƙul Muḥammed, Çāğatay nüshasında Muḥammed ‘Alī adlı şairden sonra gelirken Anadolu nüshasında Mevlānā Hâceī ‘dan sonra 62A / 12. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

⁸⁷ Hâce Bū Sa‘īd, Çāğatay nüshasında Mevlānā Şerbetī adlı şairden sonra anlatılırken Anadolu nüshasında Hâce Maḥmūd ‘dan sonra 62A / 2. satırdan itibaren anlatılmıştır.

⁸⁸ Mevlānā ‘Abdu’r – Rezzāk, Çāğatay nüshasında Mevlānā Hâceī adlı şairden sonra anlatılırken Anadolu nüshasında Şerbetī’den sonra 62B / 9. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

241. Mevlānā Ḥācī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḥācī

Anadolu nüshası: Ḥācī

242. Ḥāce Ḥüseyn – i Kīrengī

Çağatay nüshası: Ḥāce Ḥüseyn – i Kīrengī

Anadolu nüshası: Ḥāce Ḥüseyn

243. Şeyḫ Ebu'l – Fażl – i Mehne

Çağatay nüshası: Şeyḫ Ebu'l – Fażl – i Mehne

Ḥazret-i Şeyḫ Ebū Sa'īd-i Ebu'l-Ḥayr evlādıdır. beğāyet şālih ve muttaḳī ve pākīze-rūzigār kişidir. Şeyḫ tavrı anıng eṭvārıdın zāhirdür. Nazmı yaḥşı aytur. Bu maṭla' anıngdur kim:

مدتی شد کان پری بیکر نمی آید بچشم

ساخت منزل در دل و دیگر نمی آید بچشم

Anadolu nüshası: Yok.

244. Ḥāce Yūsuf – i Mehne

Çağatay nüshası: Ḥāce Yūsuf – i Mehne

Ḥāce Rükñü'd-dīn oğlıdur, hem Ḥāzret-i Şeyḥ'ning büzürgvār evlādıdır. Tālib-i
 'ilm ve şāliḥ ve ḥoş-ṭab' yigitdür. Ṭab' ıda köp mülāyemet bar. Bu maṭla' anıngdur kim:

دل زارم که جا در زلف آن نامهربان دارد

گزار از سودا پریشان حال باشد جای آن دارد

Anadolu nüshası: Yok.

245. Ḥāce Qıṭbu'd – dīn Aḥmed

Çağatay nüshası: Ḥāce Qıṭbu'd – dīn Aḥmed

Anadolu nüshası: Qıṭbu'd – dīn Muḥammed

246. Mevlānā Muḥammed – i Ḥorāsānī

Çağatay nüshası: Mevlānā Muḥammed – i Ḥorāsānī

Anadolu nüshası: Mevlānā Muḥammed

247. Ḥāce Yaḥyā

Çağatay nüshası: Ḥāce Yaḥyā

Ḥāce 'Abdu'llāh'ning inisidür. Yaḥşı ṭab' ı bar. Bu maṭla' anıngdur kim:

باین شکرانه انه ای همدم که میگوی سخن با او

چه باشد گر بگوی شمهء از حال من با او

Anadolu nüshası: Yok.

248. Mevlānā Faṣīḥü'd – dīn

Çağatay nüshası: Mevlānā Faṣīḥü'd – dīn

Anadolu nüshası: Mevlānā Faṣīḥ

Törtünçi meclisning āḥırı:⁸⁹ bu diqqat-piṣe ve zarāfet- endiṣe 'azizlerdin; egerçi ba'zı ecel meyidin mest ü bi-ḥaberdürler, ammā ba'zı ḥayāt bezmide ser-mest ve cilve-ger kaşidin ğarīq-i deryā-yi reḥmet kılsun, qalğan ehl-i ḥıdmet ve 'ubūdiyyetni şāh luṭfıdın şāyeste-i iḥsān-i bi-minnet!

Ol ḥaylğa Tingri raḥmeti yār olsun

Bu cem'ğa şeh lutfi meded-kār olsun

Hem şāhğa yüz felekçe miqdār olsun

Hem kulları iḥsānğa sezāvār olsun

Āmin yāRabbe'l-'ālemīn!

BEŞİNCİ MECLİS

249. Hüseyn – i 'Alī Celāyir

Çağatay nüshası: Hüseyn – i 'Alī Celāyir

Anadolu nüshası: Mīr Hüseyn Celāyir

⁸⁹ Törtünçi meclisning āḥırı adlı bölüm ve bir dörtlük Anadolu nüshasında eksik.

250. Mîr İbrâhîm

Çağatay nüshası: Mîr İbrâhîm

Sultân Hüseyn'ning oğlıdur ve faqîrning aqasining nebiresidür. Ve faqîr anı oğulçılây asrar-min. Bu mu'ammâ "Şâhım" ve "Mâhım" atığa anıngdur kim:

از سر مهر ای نگارِ دلنواز

سوی أبراهیم بیدل بین بناز

Anadolu nüshası: Yok.

251.⁹⁰

Çağatay nüshası:

Anadolu nüshası:

252. Şîrim

Çağatay nüshası: Şîrim

Horâsân'ning âdemî-zâdeleridindür, sâlim-nefs ve selîm-ţab'lık yigitdür. ʘab'ı nazm ʘavırda mülâyimdür. Bu maţla' anıngdur kim:

yâridın her kim tüşer ayru perişânlıq çiker

vaşl ʘadrın bilmegen min dik peşimânlıq çiker

⁹⁰ Bu şairin iki nüshada da adı yazılmamıştır.

Bu fārisī maṭla‘ hem anıngdur kim:

مشو ناصح بکوی عقل و دانش رهنمون ما را

نداریم اختیاری تا چه فرماید جنون ما را

Anadolu nüshası: Yok.

253. Şāh ‘ Alī Uyğur

Çağatay nüshası: Şāh ‘ Alī Uyğur

Kiçikidin ṭab‘ı taḥşılğa ve ekşer fazliyyātқа mülāyim irdi. Ata ananınğ sivüklüki cihetidin ‘āmmī ḳaldı ve köprek kâbiliyeti zāyi‘ boldı. Qabīlening mīrzāsıdur, ḥükm oldur kim ol ḳılğay. Mua‘ammāda ṭab‘ı mülāyimdür. “Maḥvī” atığa bu mu‘ammā anıngdur kim:

از محنت ما به پیش وی حرفی دو

گر مصلحتست گو و گر نیست مگو

Anadolu nüshası: Yok.

254. Dervīş ‘ Abdu’llāh

Çağatay nüshası: Dervīş ‘ Abdu’llāh

Tarḥanīlerde Şeyḥ Selmān Eteke'ning oğlıdur. Ṭab' ı nazmlarğa kiçikdin māyil irdi. Bu maṭla' anıngdur kim:

از خیال لب و دندان تو چشمی که پرست
همچو رودیست که سنگش همه یاقوت و دُرست

Anadolu nüshası: Yok.

255. Mevlānā Ḳāsım

Çağatay nüshası: Mevlānā Ḳāsım

Mevlānā 'Abdu'r-Raḥīm-i Müneccim'ning nebīresidür kim öz zamānıda nücūm aḥḳāmıda muḳarrer ve müsellemler irdi. Özi hem nücūm bilür. Bu maṭla' anıngdur kim:

ما مست مدامیم ز میخانه چه جویم
از بیش و کم ساغر و میخانه چه گویم

Anadolu nüshası: Yok.

256. Pehlevān Sulṭān 'Alī – i Küştī – gīr

Çağatay nüshası: Pehlevān Sulṭān 'Alī – i Küştī – gīr

Pehlevān Muḥammed 'aleyhi'r-raḥme'ning ḥulefāsıdır. Ṭab' ı yaḥşıdır. Bu maṭla' anıngdur kim:

مسافر یست مرا در سفر نمی آید
بمن که بیخبرم ز و خبر نمی آید

Anadolu nüshası: Yok.

257. ‘Abdu’l – Ẓahhār

Çağatay nüshası: ‘Abdu’l – Ẓahhār

Şeyh-zāde Muḥammed’ning oğlıdur. Atası pādīshāh dīvānıda emāret manşıbı taptı. Ve bahādur kişi irdi, zātıda bā-vücut-i ‘āmmīlik mülāyemet bar irdi. Oğlığa bulardın hiç mīrāş tigmedi ammā mu‘ammā fennige qābiliyyeti bar. “Hümām” atığa bu mu‘ammā anıngdur kim:

يار ما تا ز آتش می روی گل اغرو خته

عند لیب بی سر و پا در غمش دلسو خته

İmdi bu hem yoq turur.

Anadolu nüshası: Yok.

258. Big Melikī

Çağatay nüshası: Big Melikī

Ḥasan-i Melikī’ning oğlıdur. Kişi atası bābıda andağ ki her niçe ta‘rif ve vaşf itse tamām kıla almas anıng bābıda ‘aks vāqī‘dür. Egerçi burun birev mu‘ammāğına ayta alur irdi. Ol dağı imdi yoqkarığı mu‘ammāyī dik andın hem ‘ārīdür. Aytur çağıda “Ḥurrem” ismiğa bu mu‘ammānı aytıp irdi kim:

خال چو بر عارض مهوش زدی

بر دل مردم ز رح آتش زدی

Ümîd ol kim yine Hâk subhânehu ve ta'âlâ 'inâyetin anıng şâmil-i hâlı kılğay âmîn!

Anadolu nüshası: Yok.

Bişinçi meclisning hatmı:⁹¹ Bu tab' leţâfeti bile ârâste âzâdeler ve zihn zarâfeti bile pîrâste mîr-zâdelerdin hem egerçi ba'zı âdem hükmidde perde-i ihfâdadurlar ammâ ba'zı vücûd encümenide zâviye-i zuhûr ve beķâdadurlar. Ma'dümlarını Hâk rahmeti ve mağfiredin behre-mend kılsun ve mevcûdlarını şâhning hıızâne-i in'âm u luţfidin ercümend ve ser-bülend itsün!

Yâ Rab ki çü şehni eyleding 'arş-cenâb

Zıllu'llâh anıng zâtığa yazıldı hıţâb

Ötken kıllar yazuğını kıılma hıısâb

Qalğanların it bezmidin iķbâl-me'âb

ALTINCI MECLİS

259. Dervîş Şuhûdî

Çağatay nüshası: Dervîş Şuhûdî

Anadolu nüshası: Nâmî⁹²

⁹¹ Bişinçi meclisning hatmı adlı bölüm ve bir dörtlük Anadolu nüshasında yer almamaktadır

⁹² Dervîş Şuhûdî adlı şair Nâmî adı altında 70A / 5. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

260. Mevlānā Mü'minī

Çağatay nüshası: Mevlānā Mü'minī

Anadolu nüshası: Mü'minī

261. Mevlānā Şadru'd – dīn

Çağatay nüshası: Mevlānā Şadru'd – dīn

Anadolu nüshası: Mevlānā Nāşır⁹³

262. Mevlānā Dervīş – i Dihekī

Çağatay nüshası: Mevlānā Dervīş – i Dihekī

Anadolu nüshası: Dervīş – i Dihekī

263. Edhemī İbrāhīm

Çağatay nüshası: Edhemī İbrāhīm

Şāh Türkmān'ning taħalluşıdır. Türkmān bigleride müte'ayyin hoş-ṭab' ve zārāfetlīg kişi irdi. Dīvānı hem bar. Bu maṭla' anıngdur kim:

هرکز م دل بی خیال عنبرین حالی نیور

این دل دیوانه هرکز خالی از حالی نیود

⁹³ Mevlānā Şadru'd – dīn adlı şair Mevlānā Nāşır adı altında 70B / 4. Satırdan itibaren anlatılmıştır.

Anadolu nüshası: Yok.

264. Hâce ‘Alāu’d – dīn

Çağatay nüshası: Hâce ‘Alāu’d – dīn

Kirmān mülkidindür. Hâce Efḍalu’d-dīn Muḥammed’ka yakın uruğ bolur. Bibiçe-i Müneccime’ning inisidür. Zāhir ‘ulūmı tekḡandın songra meyli dervīşliklerge ġālib bolup Mekke ‘azīmeti kıldı ve otuz yılğa yakın boldı kim hem anda mücāvır bolup sülūk ve ṭā’atka meşğūldur. Andaḡ ma‘lūm bolur ki bu sülūkte biyik menzil ve yaruġluġlar ve ‘ālī mertebe ve açuġluġlarğa müşerref boluptur. ‘Uluvv-i himmetdin dünyā ve mā-fihāğa itek silkip maḡsud ka’beside münzevī boluptur. Ve hem ol derecetdin mā-alāka’llāh, belki mā-sivā’llāhnı mevḡūm-i maḡz, belki ma’dūm-i muṭlaḡ bilip vuşūl ḡarīmide i’ tikāf kılıptur. Bu yakında şıla-i raḡm ri’āyeti üçün ki edā-yi farz kılgay Ḥorāsān’ğa kilip irdi. Niçe vaḡt Ḥazret-i Maḡdūmī nuvvire merḡaduhu nūren bile şoḡbeti tu-taştı. Ol cihetdin tavaḡḡuf kıldı. Çün ol Ḥazret beḡa maḡamıġa bardı. Barurda yolda Şeyḡ Nizāmī ḡamsesining evvel kitābı Maḡzenü’l-esrār veznide bir meşnevī aytıp yiberip irdi. Köp ḡaḡāyık ve ma’ārif anda derc kılıp irdi. Bu işlāḡatıda Ḥadīḡa veznide aytıp yiberipdür kim anıġ ḡāyilining kemālın ma‘lūm kılgaylar. kitābı ḡamdıning evvelġı beyti bu durur kim:

ای جهان یافته نمود از تو

بر عدم تهمت وجود از تو

Anadolu nüshası: Yok.

265. Mevlānā Şehīdī

Çağatay nüshası: Mevlānā Şehīdī

Anadolu nüshası: Şehīdī

266. Mevlānā Hümāyī

Çağatay nüshası: Mevlānā Hümāyī

Anadolu nüshası: Hümāyī

267. Mevlānā Hālīdī

Çağatay nüshası: Mevlānā Hālīdī

Anadolu nüshası: Hālīdī

268. Mevlānā Ehlī

Çağatay nüshası: Mevlānā Ehlī

Şīrāz'lığdur. hemānā ki haylī ṭālib-i 'ilmīği hem bar. Nazımlardıñ her şımf şı'rdē mahāretlīğ kişidür be-taḥşış ḳaşīde uslūbıda niçe ḳatla Şīrāz'dın rengīn ḳaşīdeler aytıp yiberip irdi. Bu yaḳında Hāce Selmān-i Sāvecī 'aleyhirrahmening 'Arūziyye maşnū' ḳaşīdesiğā cevāb aytıp bir ġarīb rubā'ī dağı izāfe ḳılıp yiberipdür. Hālā ança çağlīg ḳuvvetlīg kişi dimesler ki bolğay. Bu ġazel maṭla' ı hem haylī çāşnīlīg tüşüptür kim:

من و مجنون و اسیریم که غم شادیء ماست

هر که این شیوه ندانست نه از و وادیء ماست

Anadolu nüshası: Yok.

269. Mevlānā Mīrek

Çağatay nüshası: Mevlānā Mīrek

Anadolu nüshası: Mevlānā Mīregī

270. Seyyid ʿImād

Çağatay nüshası: Seyyid ʿImād

Anadolu nüshası: Mīr ʿImād

Altıncı meclisning nihāyeti:⁹⁴ Bu belāgat-meāb ve fezāyil-intisāblardın hem bireri eger zamān şahīfeside öz nazmları sevādı dik mevcūddurlar, ammā ekseri zemāne vefāsı dik nā-būddurlar. Ve pādişāhları hem bu fenā maḥallıdın kitip, beḳā ser-menziliğa yitipdürler. Ve fi'l-ḥaḳīḳa Sulṭān-i Şāhib-ḳırān'ning ḳarābet ve tevāʿidin irdiler ve ravza-i riḳvānda mesrūr u mebrūr bolsun!

Tā mādiḥlerdin eṣer olğay mevcūd

Memdūḥları rūḥını tutḳıl ḥoşnūd

Tā mādiḥ ü memdūḥlar olğay nā-būd

Sulṭān-i zamānga ʿōmr birsün Maʿbūd

⁹⁴ Altıncı meclisning nihāyeti adlı bölüm ve bir dördlük Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

YEDİNCİ MECLİS

271. Emîr Timür Küregen

Çağatay nüshası: Emîr Timür Küregen

Anadolu nüshası: Timür Küregen

272. Hağan – i sa‘îd Şâh – ruḥ Mîrzâ

Çağatay nüshası: Hağan – i sa‘îd Şâh – ruḥ Mîrzâ

Anadolu nüshası: Hağan Sa‘îd Şâhruḥ Sultân

273. Ya‘kûb Mîrzâ

Çağatay nüshası: Ya‘kûb Mîrzâ

Türkmân selâṭîni arasında aning dik pesendide zâtlıg ḥamîde şıfatlıg yigit az bolğandur.

Dervîş-şıfat ve fânîveş hem bar irdi. Bu ruba‘i aningdur kim:

عالم که درو ثبات کم می بینم
 در هر طربش هزار غم می بینم
 چون کهنه رباطیست که از هر طرفش
 راهی به بیابان عدم می بینم

Anadolu nüshası: Yok.

274. Cihān – şāh Mīrzā

Çağatay nüshası: Cihān – şāh Mīrzā

Dağı şî'r aytur irdi. Bu maṭla' anıngdur kim:

از زلف دوست یافت حقیقی مراد دل

بی جد و جهد طاعت و بی مهنت عمل

Anadolu nüshası: Yok.

275. Kiçik Mīrzā

Çağatay nüshası: Kiçik Mīrzā

Anadolu nüshası: Kiçi Big Mīrzā

276. Sulṭān Bedī'ü'z – zamān Mīrzā

Çağatay nüshası: Sulṭān Bedī'ü'z – zamān Mīrzā

Anadolu nüshası: Bedī'ü'z – zamān Mīrzā

Çağatay nüshasında yer alan şu Türkçe maṭla' Anadolu nüshasında geçmemektedir:

Ey şabā ger sorsa ḥālīm şemmeī ol serv-i nāz

İvrülüp başığa min ser-geştedin yitkür niyāz

277. Şāh Ġarīb Mīrzā

Çağatay nüshası: Şāh Ġarīb Mīrzā

Anadolu nüshası: Şāh Ġarīb Mīrzā

Çağatay nüshasında yer alan şu fārīsī maṭla‘ Anadolu nüshasında geçmemektedir:

دوستان هر گه گذر سوی مزار من کنید

جان تکبیرم دعای بر جان یار من کنید

278. Ferīdūn Hüseyn Mīrzā⁹⁵

Çağatay nüshası: Ferīdūn Hüseyn Mīrzā

Ferīdūn-ḥaseblık ve Hüseyn-neseblık, zātī ta‘ zīm ve vaqarlıg ve ḥulkı edeb ü ḥurmet-şi‘arlık, yay küçide yegāne ve oq atarda zemāne ehlide nişāne, ṭā‘at u taqviğa māyil, zıkr ü tilāvetğa müştāgil yigitdür. Hüb ṭab‘ı ve mülāyim zihni bar. Bu maṭla‘ anıngdur kim:

گرچه در کوی تو پامال جفا گردیدم

بخدا گر سر مویی ز وفا گردیدم

⁹⁵ Çağatay nüshasındaki Ferīdūn Hüseyn Mīrzā ile Anadolu nüshasındaki Ferīdūn Hüseyn Mīrzā adlı bölümlerde birbirinden farklı kişiler anlatılmaktadır.

Bu Türkçe maṭla‘ hem anıngdur kim:

Ey şabā yitkür manga serv-i revānımdın haber

Raḥm itip birgil manga ārām-i cānımdın haber

Anadolu nüshası: Feridūn Ḥüseyn Mīrzā

Mütevāzī‘ ve müteḥallik yigitdür ve yayı beğāyet güçlüdür ki şāyed otuz batmandan
yuḡaruca ola bu maṭla‘ anıngdur ki:

مزکان تو جون یزو لمکر وش نه

شتی کبنا ای ما و بکزار بحا نه

279. Muḡammed Ḥüseyn Mīrzā

Çağatay nüshası: Muḡammed Ḥüseyn Mīrzā

Ḥalāyık anı ‘adālet ve şecā‘at ve salṭanat āyīniğa köp ta‘rif kıllurlar, ammā olça zāhir
boldı, be-gāyet serkeşlik ve bigāne-veşlık gūyā ki zātıda bar. Her taḡdīr bile dirler ki bu
maṭla‘ anıngdur kim ve yaḡşı tüşüptür:

آسوده نگریدی ز پی صید که گشتی

غرقِ عرقی بر دل گرمی که گشتی

Anadolu nüshası: Yok.

280. Sulṭān Mes'ūd Mīrzā

Çağatay nüshası: Sulṭān Mes'ūd Mīrzā

Rūşen zihnlık ve müstaḥsen ṭab'lık pākīze-ḥiṣāl ve maḥmūd-fi'āl yigitdür. Vefā ve dil-cūyluk anıng şı'ârı ve saḥā ve dervīş-ḥūyluk anıng şeh-kārı. Mülk revnaḡ u intizāmıda aḡteri mes'ūd ve nazm zīb ü ziynet itimāmıda ebnā-yı cinsḡa maḥsūd. Bu Türkçe maṭla' anıngdur kim:

Yār barıp cāngā koydı dāğ-i firḡat, ey refīḡ

Könglüme kār itmesün mü derd-i ḡurbet, ey refīḡ

Anadolu nüshası: Yok.

281. Baysunḡur Mīrzā

Çağatay nüshası: Baysunḡur Mīrzā

Ṭab'ı diḡḡatlıḡ ve zihni cevdetliḡ, salṭanat taḡtıda faḡr-pīşelik ve mekremet bisātıda fenā-endīşelik yigitdür. fezāyil ve hūnerler'ḡa rāḡıb ve faẓl u hūner ehli taḡviyetıḡa mürtekib ve nazm āyini daḡı anga maḡbūl ve ḡāhı ol fikrge ṭab'ı meşḡūl. Bu maṭla' anıngdur kim:

کاش از عشق بتان دیوانه ای باشد کسی

تركِ عالم کرده در ویرانه ای باشد کسی

Anadolu nüshası: Yok.

282. Sulṭān ʿAlī Mīrzā

Çağatay nüshası: Sulṭān ʿAlī Mīrzā

Hālā Semerḳand mülkide salṭanat taḥtıda mütemekkindür. Dirler ki ṭabʿı nazmğa māyıldür. Bu maṭlaʿ nı andın naql kıldılar kim:

Vaşlıda mağrūr boldung, hecride zār, ey köngül

Ni anıng birle ni ansız ṭāḳatıng bar, ey köngül

Anadolu nüshası: Yok.

Yittinçi meclisning tükençisi:⁹⁶ bu ʿālī-cāh pādişāhlar ve encüm-sipāh felek-dest-gāhlardıñ evvelği Cemşīd ve Ferīdūn-mānend ata bile ferzendḳa songğı evlād u aḥfād u emcādḳa felek Cemşīd bile Ferīdūn'ğa içürgen devr ayağın içürdi ve vücūd bezm-gāhıdın sürdi ve ʿadem ferāmūş-ḥānesiğa kivürdi kim dünyāda Haḳ taʿālā alarnı şāh-i taḥt-gīr kılgan dik āḥiretde hem muḳarreb-i dergāh u ʿArş-serīr kılgay. Ve alarnıng taḥt ve mülk ve salṭanatın ve tāt u sipāh ḥaşmetin alarğa vāriş-i ber-ḥaḳ ve mülkke ḥāriş-i muṭlaḳ yaʿni Sulṭān-i Şāhib-ḳırān'ğa şuʿlesi bile yarutḳay. Ve sāyir şāh-zādeler dağı bu devletdin behre-mend ve şāh ʿināyetidin ser-bülend bolğaylar!

Tā Timür ve Şāh-ruḥ diğen bolğay at

Andın songğı şehler barı ferḥunde-şıfat

Ey devlet ü iḳbālğa ārāste zāt

Mecmūʿıça bolsun sanga devrān ḥayāt

⁹⁶ Yittinçi meclisning tükençisi adlı bölüm ve bir dörtlük Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

SEKİZİNCİ MECLİS

283. Ebu'l – Ğāzī Sulţān Hüseyn Bahādur Han⁹⁷

Elif harfi (l)

Çağatay Nüshası: Yedi tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Üç tane matla' var. Bu matla' lar Anadolu nüshasında 82B / 1 ve 2, 86A / 1, 2, 3, 4 ve 5. Satırlarda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla' lar şunlardır:

Evvel Hāq subhānehu ve ta' ālā hāmdıda kim nāţıka tili lāldur ve til nuţkı şikeste-makāl.

Ol mazmūnda bu matla' begāyet belīg vāqi' boluptur kim:

Ey hābīngdin kilip hāmding lā ihşā senā

Ol çü ' āciz bolsa, vaşfing kim kıla algay yana

Yana Tingri'ge maħbūb ve Tingri bendeleriġa maħlūb u mergūb nübūvvert hātemi ve

Resūl-i Hāşimī şalla' llāhu ' aleyhi ve selem na' tıda bu matla' kim:

Ey kılıp rüşen ulus tapmakta envār-i hüdā

Muşhaf-i ruhsār üze ve' ş-şems birle ve' d-đuħā

Gül vaqtıda birev hār ġamıġa mübtelā irkenining izhārı ve lāle dik baġrıda yüz dāġ-i

belā irkenining nümūdārı:

⁹⁷ Sekizinci meclisde yer alan Baykara'ya ait matla' lar, Çağatay nüshasında redifler göz önünde bulundurularak Arap alfabesine göre alfabetik sırayla yazılırken, Anadolu nüshasında karışık olarak verilmiştir.

Boldı gül vaqtı vü min h̄ār gamıdın mübtelā

Heer otıdın lāle dik bağırmda yüz dāğ-i belā

Sirişki deryāsıdın gird-ābğa tüşkenin ve tār-i cismi ol gird-ābdın piç ü tābğa ƣalğanın bu matla^ç da izhār kılur kim:

Tā tüşüptür-min sirişkim bağırmdın gird-āb ara

Zülfi dik ser-geşte cismin ƣaldı piç ü tāb ara

b harfi (⇨)

Çağatay Nüşhası: Beş tane matla^ç var.

Anadolu Nüşhası: Üç tane matla^ç var. Bu matla^çlar Anadolu nüşhasında 83A / 6 ve 7, 84A / 3 ve 4, 86A / 7 ve 8. Satırlarda yer almaktadır.

Çağatay nüşhasında olup Anadolu nüşhasında yer almayan matla^çlar şunlardır:

Firāƣ zulmıdın cānıda ot ve könglide tābın otƣa tüşken ƣıl piç ü tābığa teşbīh ƣılıptur ve ğarīb teşbīh vāƣi^ç boluptur:

Ey firāƣıng zulmıdın cānımda ot, könglümde tāb

Otƣa tüşken ƣıl kibi cismim ara hem piç ü tāb

Müsāfir yāri hecridin könglining ƣarāblıgın ve ol āsūbdın cānı bī-ƣāƣat u tāblıgın hūbraƣ vech bile edā ƣılıpdur:

Bir müsâfir ay hayâli kıldı könglümni harâb

Qalmadı cânımğa ansız veh ki ni tãkat u tãb

t harfi (ت)

Çağatay Nüshası: Dört tane matla^ç var.

Anadolu Nüshası: Çağatay nüshasında yer alan matla^ç ların hiç birine yer verilmemiş.

Manzûr lebidin âb-i hayâtnı hacil ve ‘İsî nuṭṭını anı qaşıda dem urmağdın münfa^ç il digeni âb-i hayât dik revân-âsâ ve ‘İsî demi dik rûḥ-efzâ tüşüptür:

Ey dudaging şerbeti şermendesî âb-i hayât

Nuṭṭung allıda irür ‘İsî’ğa dem urmaḫ uyat

Könglin alğan yigit tonı rengi gül-günluğın ve dil-keş ḥüsni zîbâ vü mecnûnluğın ğarîb nükte ve libâs bile edâ kılıptur:

Könglüm aldı bir qadı ra^ç nâ, tonı gül-gün yigit

Ḥüsni dil-keş, özi zîbâ, çâbük ü mevzûn yigit

Hem ol uslūb ve redifde bu maṭla‘ dađı yahşı tūşūptūr:

Aldı bu maḥzūn köngölüni bir ḳadeh-peymā yigit

Ḳaddı ra‘ nā, özi zībā, ḥüsni bī-hemtā yigit

Hicr berḳıdın ūebistānıġa ot tūşkenining ifşāsıda ve uçḳunıdın beytü’l-ḥazānı köygenning edāsıda ‘aceb otluġ maṭla‘ tūşūptūr:

Veh ki hicrān berḳıdın tūşti ūebistānıġa ot

Uçḳunı birle tutaştı beytü’l-aḥzānıġa ot

ş ḥarfi (ش)

Çaġatay Nūshası: Bir matla‘ var.

Anadolu Nūshası: Çaġatay nūshasında yer alan matla‘ya Anadolu nūshasında yer verilmemiş.

Bu ḥarfda Türk ūu‘arāsının melikü’l-keḷāmları ūi‘r aytmaydurlar, belki ayta almaydurlar, tā anga ni yitkey ki bu muḳābelede ḳişi anı kiltürgey, yā nisbet birgey. Bu maṭla‘ ta‘rifide munça besdūr:

Yār kūyidin öterde körgüzür bu zār meḳş

Söz dise dağı cevābıda ḳılur bisyār meḳş

c harfi (ج)

Çağatay Nüshası: İki tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Çağatay nüshasında yer alan matla'lara Anadolu nüshasında yer verilmemiş.

Rahmsız yarı anın tkp tarahumılmaanımı ve mihrsiz dil-darı hlın krp tebssm
ılmaanımı aytur:

Tkp anım tarahum ılmadıng h

Krp hlım tebessm ılmadıng h

Bu redif hem gy ki erif ab' ve laif zihning itir dur kim iitilmeydr ve be-gyet
irn ve dil-pezir ve rengn ve b-nazir vi' boluptur:

Hasta cnım za' figa la' l-i eker-bring ' ilc

zr knglm derdia cn-ba gftring ' ilc

h harfi (ح)

Çağatay Nüshası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Çağatay nüshasında yer alan matla'ya Anadolu nüshasında yer verilmemiş.

Bu Һarfıa dađı tűrkű elfāzı gevherrin nazm silkige tartıuı űu' arā ta' arruz kılmaydurlar, hemānā ki eűkālű cihetidindűr. Yārdın ni kilse, anı mubāh bilip cān birűrde diptűr:

Yārdın ni kilse, ' āűıķ, birse cān, bolđay mubāh

Defter-i ' ıskı iıre gűyā beyle bolmıű ıűılāh

Һ Һarfi (Ė)

ıađatay Nűshası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nűshası: ıađatay nűshasında yer alan matla' ya Anadolu nűshasında yer verilmemiű.

Bu Һarfda dađı tűrkű-gűy űu' arā kim dűvān tertűb kılıpturlar, űzlerin ma' zűr tutup űtűpdűrler. Ve be-gāyet Һűb ma'la' dur:

Ay yűzűng dik kűrmeyin bir mihr devrānıda ıerĥ

Belki kűp tartıp Һacālet mihr-i raĥűānıda ıerĥ

d Һarfi (d)

ıađatay Nűshası: İki tane matla' var.

Anadolu Nűshası: Bir tane matla' var. Bu matla' Anadolu nűshasında 86A / 11 ve 12. Satırlarda yer almaktadır. ıađatay nűshasında olup Anadolu nűshasında yer almayan ma'la' űudur:

ıűn bu devlet bolđu dik boldı műyesser vāy kim

űıĥĥatım ol laĥza űālű' za' fidın taptı pesend

z harfi (ذ)

Çağatay Nüshası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Çağatay nüshasında yer alan matla' ya yer verilmemiş.

Bu harfda dağı müteḳaddim türki-güy şu'arādın ḥāh Mevlānā Luṭfī, ḥāh Mevlānā Sekkāki kim Ḥorāsān ve Māverā'u'n-nehr'de melikü'l-ḳelām irdiler, nazargā kilmeydür, hemānā yoḳdur:

Ḳıldı rūḥ-efzā lebing külmek bile cānımın aḥz

Yıḡlatıp kāfir közüng hem naḳd-i imānımın aḥz

r harfi (ر)

Çağatay Nüshası: On yedi tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Dört tane matla' var. Bu matla' lar Anadolu nüshasında 80B / 5 ve 6. Satırlar, 84A / 9. Satır, 86A /15. Satır, 86B / 10 ve 11. Satırlarda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla' lar şunlardır:

Cānānning za'f ḥāletide sustayḡanın özining ḥasta cānıning za'f ḳılḡanıḡa teşbīh ḳılıpdur, köp münāsibdür:

Za'fdın her dem çü ol ārām-i cānım sustayur

Cānım ölüp ḥasta cism-i nā-tüvānım sustayur

Köngül firāḫ u derd oḫıdın yara irkeni ve bağır hecr tīgı zaḫmıdın yüz pāre irkeni besī
ḫūb bu nev^ç edā kıılır kim:

Āh kim könglüm firāḫ u derd oḫıdın yaredür

Veh ki bağırım tīg-i hicrān zaḫmıdın yüz pāredür

‘Işḫ āşūbıdın öy küncide eşki gül-nār iekenin zāhir kıılır ve gülistān seyride gül anıng
közlerige ḫār körüngenin peydā iter:

Bolsam öy küncinde ekşim ḫaṭresi gül-nār irür

‘Azm-i gülzār eylesem gül közlerimge ḫār irür

Furḫatdın köngül ḫaṭre kan ikenin burunğı mışrā^ç da aytıp songğı mışrā^ç da ötken
mükerrer lafz muḫābeleside Allāh Allāh lafzı hem mükerrer bolup asru mü’eşşir edā
tapıdır:

Furḫatıng ḫasta könglüm ḫaṭre ḫaṭre kan irür

Allāh Allāh bu ni hecr-i bi-ḫadd u pāyān irür

Bir ḡonçe-i ḫandāndın ayru könglide ḫalğan ḫārḫārın körgüzüptür ve tınmağur cānğa
ansız dünyıdın riḫlet maḫāmın tüzüptür:

Ḡonçe-i ḫandān barıp könglümde ḫaldı ḫār ḫār

Tınmağur cānımğa ansız dünyıde barı ni bar

Gül-irüyüning gönçe dik ağzı ruhsârı üze körüngenin zerre hürşîd yüzide peydâ
bolğanğa hûb teşbihdür:

Eyle kim hürşîd tâbı zerreni peydâ kılur

Gönçe ağzıng sırrını hem gül yüzüng gūyâ kıllur

Közi yâr yüzige tüşkeç köngli bî-karâr bolğanı ve yâr hem anı lutf u mihridin ümîd-vâr
kılganı şerhîde bu pesendîde tüşüptür:

Tâ közüm tüşti yüzüngge könglüm oldı bî-çarâr

Sin hem itting lutf u mihringdin mini ümîd-vâr

Zülf şehâbıning sāye-bân ay dik yüzige yayılğanı ve şarşar dik âh taḥrîkîdın ol bulut geh
yapılğanı ve geh açılğanı ḥusn bahârıda be-gāyet ṭurfa körünürining şerḥi:

Sāye-bānî zülf kim ay dik yüzige yapılır

Şarşar-i āhımdın ol geh yapılır, geh açılır

Vaşldın behre yitmey tîğ-i hicrân köngülni helâk kılganı ve hecr zehr birgenige oḥşar ve
vaşldın tiryāk tapılmağanı:

Tîğ-i hicrân sürdi yitmey vaşldın könglümge behr

Nüş birmesdin burun birdi manga bir қаṭre zehr

İlni nāz külgüsi bile tircüzmekdin hikāyet ve özining rişte-i hayātnı zulm iligi bile
üzmekdin şikāyet:

İlge baķıp her zamān yüz nāz ile külmek nidür

Özgelerni tircüzüp veh mini öltürmek nidür

Meh-veşi bi-ħaber irkendin aning ħātır-i zār ħayrānıdın şerħ-i ħāl ve ğam-keşi ğāfil
irkendin aning rāz-i pinhānıdın kām-āmiz maķāl:

Meh-veşi yok sorgalı bu zār-i ħayrānıdın ħaber

Ĝam-keşi yok tapķalı bu rāz-i pinhānıdın ħaber

Ĥabibi kim fiĝanıdın anga eşer bolmaĝay, aning endühi ve refiķi kim yaman ħālıdın
anga ħaber bolmaĝay, aning fiĝān u endühi:

Ni ħabibi kim fiĝanımdın anga bolĝay eşer

Ni refiķi kim yaman ħalımdın ol tapķay ħaber

Otluķ āhınıĝ şererleri maĥbüb yüzige kim saçılır zerħoķķa ħarirning zer-rişteleriĝa
teşbih kıılır:

Çün yüzige otluķ āhınıĝ şerarı saçılır

Güyyā zer-ħoķķaidür kim yüzige yapılır

z harfi (ز)

Çağatay Nüshası: Beş tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Üç tane matla' var. Bu matla' lar Anadolu nüshasında 82B / 11. Satır, 84B / 7 ve 8. Satırlar, 86B / 12 ve 13. Satırlarda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla' lar şunlardır:

Bu matla' ma'nīsining ġarābeti 'ıŝk ŝu'lesidin rūŝenrağdur ve ot zebānesidin mu'ayyenrağ:

'Iŝkını men' itseler ŝevğum otı eyler sitiz

şu' le yanglığ kim nefes te 'şiri eyler anı tiz

Nergis közlüg ġonçe ağızlık gül-'izārının köz ve ağızın nergis bile ġonçeğa terciħ kılğanı ġarīb nev' vāki' boluptur:

Nergis almas yirdin ol fettān közüng allıda köz

Ağızıng allıda tutulmuş ġonçening ağızıda söz

s harfi (س)

Çağatay Nüshası: Üç tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Bir tane matla' var. Bu matla' Anadolu nüshasında 82A / 14. Satırda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla' lar şunlardır:

Vaşldın maḥrūmluđı bābıda manzūrnu körmek müyesser bolmasa, anga naẓar tüşken yirni körmek ārzū ılıptur. Ve bu nādir ma' nī durur:

Bir nefes ol aynı körmek çün imestür dest-res

Anı körgen yirni veh barıp köreyin bir nefes

Öz niyāzı ve nāzenīning istiġnāsı izhārıda ve özi cān birmeki ve anıng bī-pervālıđı āzārıda mundağ matla' az vāı' boluptur:

Minde her dem yüz niyāz u anda istiġnā vü bes

Her zamān yüz cān birey ol şūḥ-i bī-pervā vü bes

ş ḥarfi (ش)

Çağatay Nüşhası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nüşhası: Bir tane matla' var. Bu matla' Anadolu nüshasında 82B / 4. Satırda yer almaktadır.

ş ḥarfi (ص)

Çağatay Nüşhası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nüşhası: Çağatay nüshasındaki matla'ya Anadolu nüshasında yer verilmemiştir.

Bu Һarfda dađı tőrki-güy feşāhat-ŧi' ārlar varađ yūzige Һalem sūrmeydūrler ve hīĉ nev' nazm arađa kiltürmeydūrler:

Ey köngöl bolsang vefāsız dil-rübālardın Һalāŧ

ŧükr Һıl bolđan kiŧi yanglığ belālardın Һalāŧ

ž Һarfi (ض)

Çađatay Nūshası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nūshası: Çađatay nūshasında yer alan matla'ya Anadolu nūshasında yer verilmemiŧtir.

Türki-güy belāgat-āŧārlar bu Һarfnıng hem terkin tutuƧurlar ve hīĉ nev' nazmđa cilve-i zuhūr birmeydūrler:

' Iŧđdın tā Һılmıŧam peydā min-i ŧeydā marāž

Ƨılđu dikedür za' flıđ cisminni nā-peydā marāž

Ƨ Һarfi (ط)

Çađatay Nūshası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nūshası: Çađatay nūshasında yer alan matla'ya Anadolu nūshasında yer verilmemiŧtir.

Türkî kelâmının melikü'l-keâmaları bu harfda dağı tekellüm tüzmezdürler ve kelime nazm hayşiyetidin varağda körgüzmezdürler ve kelime nazm hayşiyetidin varağda körgüzmezdürler:

Ey cemâling gülşenide sebze-i sirâb haṭ

‘Ârızing kâfûrı üzre zîb-i müşg-i nâb haṭ

z harfi (ز)

Çağatay Nüshası: Bir tane matla‘ var.

Anadolu Nüshası: Çağatay nüshasında yer alan matla‘ya Anadolu nüshasında yer verilmemiştir.

Bu harf hem ol cümledindür kim Türk tilining şîrîn-eş‘âr ve şeker-güftârları düşvârlığı cihetidin muṭlaḳ ta‘arruz kılmaydurlar:

Könglüm ayttı ‘ışḳ esrârın ḳılıp tekrâr hıfz

Kimse ḳılğan dik kelâm-i pāk vahy-âşâr hıfz

‘ayn harfi (ع)

Çağatay Nüshası: Bir tane matla‘ var.

Anadolu Nüshası: Bir tane matla‘ var. Bu matla‘ Anadolu nüshasında 84A /14 ve 15. Satırlarda yer almaktadır.

ğ harfi (غ)

Çağatay Nüshası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Çağatay nüshasında yer alan matla'ya Anadolu nüshasında yer verilmemiş.

‘Işık dāğıdın şükr izhârı kılıpdur ve hecr dāğıdın şikâyet âşârı körgüzüptür ve bes mü’eşşir tüşüpdür:

Dāğ-i ‘ışkıng birmiş irdi ħasta könglümge ferāğ

Veh ki koydı şu’le-i hicrāning ol dāğ üzre dāğ

f harfi (ف)

Çağatay Nüshası: Bir tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Çağatay nüshasında yer alan matla'ya Anadolu nüshasında yer verilmemiş.

‘Işık u muħabbet hevāsınınğ hümāy-i bülend-pervāzı Ĥāce Ĥāfız-i Şirāzī ħuddise sırrıhu kelāmı ŧavrıda tüşüptür ve selāset ü terkībde anga yavuşuptur:

Ĝam sipeh ħaşdımgā çikdi sākıyā tut cām-ı şāf

kim bolur cām-i mey içkendin dilir ehl-i maşāf

ķ harfi (ق)

Çağatay Nüshası: Beş tane matla^ç var.

Anadolu Nüshası: İki tane matla^ç var. Bu matla^ç lar Anadolu nüshasında 80B / 12. Satır ve 86B / 3 ve 4. Satırlarda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan maṭla^ç lar şunlardır:

Yār iştıyākı şu^ç ūbetide ve derd-i firāk^ç uḡūbetide bu maṭla^ç bī-ḥad dil-nevāz ve be-
gāyet cān-güdāz vāḡi^ç boluptur:

Bar imiş yār iştıyākı asru ḡattıḡ iştıyāk

Vaşl tapman veh tükenmes derd imiş derd-i firāk

Tilbe könglining^ç ışḡda şeydālıḡım ve özge perīlerḡa bī-pervālıḡım bir refīḡnı muḡāṭab
ḡılıp^ç arz ḡılır:

Tilbe könglüm tā irür^ç ışḡ içre şeydā, ey refīḡ

Eylemes özge perīler sarı pervā, ey refīḡ

Köngül otıning ārāmı yoḡluḡıḡa ḡasret āhı tartıpdur ve hemānā ki ol ot şu^ç lesi bu yildin
artıpdur:

Āh kim^ç ışḡım otıning bir zamān ārāmı yoḡ

İstegen ārām ol otḡa cüz ḡayāl-i ḡāmı yoḡ

k harfi (ك)

Çağatay Nüshası: On tane matla^ç var.

Anadolu Nüshası: Altı tane matla^ç var. Bu matla^ç lar Anadolu nüshasında 81B / 9 ve 10. Satırlar, 82B / 6 ve 7. Satırlar, 83A / 1 ve 2. Satırlar, 85B / 1 ve 2. Satırlar, 86B / 7 ve 8. Satırlar, 87A / 7 ve 8. Satırlarda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla^ç lar şunlardır:

Şām-i hicrānın körüp sin mihr atın tutmağan mazmūnıda ve va^ç de-i şubḥ-i vişāl eylep yarutmağan efsūnıda:

Şām-i hicrānım körüp sin mihr atın tutmadıng

Va^ç de-i şubḥ-i vişāl eylep anı yarutmadıng

Mazūrning sevād-i ḥaṭ ara la^ç l-i ḥandānı muḳābeleside öz baḥr-i ğamı ara közining dürr-i ğaltānın salıpdur ve dilpesend tüşüptür:

Ol sevād-i ḥaṭ içinde la^ç l-i ḥandānın körüng

Baḥr-i ğam içre közümning dürr-i ğaltānın körüng

Beytü'l-aḥzānıng t̄irelikin dūd-i hicrānıdın diğeni ḥūb ve v̄irānıning yimrülgenin seyl-i eṣki ṭūfānıdın diğeni dil-āşūb vāқи^ç boluptur:

Dūd-i hicrānıdın qarardı beytü'l-aḥzānım mining

Seyl-i ekşim birle hem yimrülde v̄irānım mining

Şarşar –i āhın beytü'l-aḥzānıġa āfet digeni ḥoş-āyende dipdür ve vīrānıdın gerd-i belā başıġa yaġarını dil-rübāyende edā kılıpdur:

Qalġaç āhım şarşarıġa beytü'l-aḥzānım mining

Yaġdurur gerd-i belā başımġa vīrānım

1 ḥarfi (ج)

Çaġatay Nüşhası: Dokuz tane matla' yer almaktadır.

Anadolu Nüşhası: Yedi tane matla' yer almaktadır. Bu matla' lar Anadolu nüshasında 81A / 14 ve 15. Satırlar, 83B /10 ve 11. Satırlar, 84A / 6 ve 7. Satırlar, 84A /11 ve 12. Satırlar, 84B / 7 ve 8. Satırlar, 84B / 13 ve 14. Satırlar, 87A / 1 ve 2. Satırlarda yer almaktadır.

Çaġatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla' lar şunlardır:

Bī-vefālīġ kūyide köngli mesken kılmāġnı terġīb kılmāġı ḥüb ve yıġlap ḥālını edā kılırda şīven kılmāġnı ta' līm birmeki mergüb:

Ey köngül ol bī-vefā kūyide mesken eylegil

Zār yıġlap şerḥ itip ḥālınıġnı şīven eylegil

Bu faķīrning meşhūr maṭla' ıġa kim:

Angladıġ, yā yoķ mu kim eyler sefer yār, ey köngül

Veh ki bolduķ hecri ilgidin yana zār, ey köngül

m h̄arfi (م)

Çağatay Nüshası: On iki tane matla' var.

Anadolu Nüshası: Üç tane matla' var. Bu matla' lar Anadolu nüshasında 85B / 4 ve 5. Satırlar, 85B / 7 ve 8. Satırlar, 86B / 4 ve 5. Satırlarda yer almakatadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla' lar şunlardır:

Hem bu matla' ğa cevāb egerçi meşel tavrıda imes, ammāğarābet cānibi mer' ī tutulup bes nāzūk ü pākize diyilptür:

Veh ki ' ıŝkım şu' lesi her dem çiker andağ ' alem

Kim melāyik közi dūdıdın bolur her laħza nem

Bu matla' kâfiyeside ikki şi' r ötti. Üçinçi matla' hem kuvvet yüzidin aytılpdur. Alardın artuğ bolmasa, kem hem imes:

Sin ğamım bilmey hayāling birle bardur hayretim

Bilgeningni anglasam, bilmen ni bolğay hāletim

Yār kaddı hecridin serv meylin mefkūd diptür ve yüzi ŝevkıdın gül ārūsın nā-būd bilipdür. El-hāğ rüşen ü rāst tüşüptür:

Ķadd u yüzüng hecridin veh kim manga bolmış müdām

Serv meyli ber-ṭaraf, gül arzūsı hōd hārām

Öz cismiğa tutaşkan şu'leni yārğa 'arz kılgurğa bu maṭla' nı hem āteşin ü rengin ḥayāl
kılıptur:

Āteşin ḥil' at dime cismim üze, ey dil-berim

Kim irür 'ışkıng otı birle tutaşkan peykerim

Peri-rūyı terk-i muḥabbet kılganın bildürür, bu cihetdin cāvidān könglige furḫat otı
tüşkenni yār 'arzığa yitkürür:

Kılgan irmiş ol peri terk-i muḥabbet, bilmedim

Tüşken irmiş cāvidān könglümge furḫat, bilmedim

Bu ḳāfiyede bā-vücūd-i ol kim ikki rengin maṭla' ötüptür, nazm ṭavrıda ḡāyet-i
ḳudretdin ve söz edāsıda nihāyet-i diḳḳatdın yana bir maṭla' daḡı diyilipdür kim
ḥūbluḳta ol maṭla' larḫa bar:

Niḫe köygey heccr ile fersūde cānım dem-be-dem

Könglüm içre ḡam üze ḡamdur, elem üzre elem

Sūz u güdāzın digeli meh-veşī tapmaḡandın elemi ve rāzın aytkalı müşfikī körmegendin
ḡamı merḫ vāḳi' boluptur:

Ḳanı bir meh-veş anga sūz u güdāzımnı disem

Ḳanı bir müşfik ki bir dem anga rāzımnı disem

Hem bu maṭlaʿ dağı ʔavrıda oğ ʔāfiyeđa tağayyür birilip hem ol redifde bu maṭlaʿ dağı asru dil-ārā ve endüh-efzā tüşüptür:

Tapmadım bir müşfiķī kim hāl-i zārımnı disem

Yāhūd ol güldin içimde hārḥārımnı disem

Peri-veş hecride zār öleridin anı haber-dār ʔılmađ arzū eyleptür ve anıng cilvesi muķābeleside közin gevher-bār ʔılmađnı heves ʔılıpdur ve ikisi nādir vāķiʿ boluptur:

Zār öler-min ol erī yoğ kim haber-dār eylesem

Cilve ʔılğaç allıda közni güher-bār eylesem

n harfi (ö)

Çağatay Nüşhası: Yirmi dört tane maṭlaʿ var.

Anadolu Nüşhası: On üç tane maṭlaʿ var. Bu maṭlaʿ lar Anadolu nüşhasında 80B / 8 ve 9. satırlar, 80B / 9 ve 10. satırlar, 80B / 10 ve 11. satırlar, 81A / 2 ve 3. satırlar, 81A / 5. satır, 81B / 1. ve 2. satırlar, 81B / 12. satır, 83A / 9 ve 10. satırlar, 83B / 7 ve 8. satırlar, 83B / 13 ve 14. satırlar, 85A / 1 ve 2. satırlar, 85B / 10 ve 11. satırlar, 85B / 13 ve 14. satırlarda yer almakatadır.

Çağatay nüşhasında olup Anadolu nüşhasında yer almayan maṭlaʿ lar şunlardır:

Bu maṭlaʿ faķirning bir maṭlaʿ ı muķābeleside tüşüptür kim eger burunrağ ayılmış bolsa irdi, faķir hergiz öz maṭlaʿ ımnı hem aytağay irdim; aytmış bolsam hem bitimegey irdim:

Tîğ ile kögsümni kıldıng zaḥm, ey sîmîn-beden

Ḳanı turmaydur dip ol zaḥm üzre köydürdüng tügen

Māh-i tābānın körse, şükrāne vaşlığa cānın birmekni zāhir kılıpdur ve mundın firāḳ-i bî-
ğāyetlığı ve iştiyāḳ-i bî-nihāyetlığı ma' lūm bolur:

Āh eger körsem yana ol māh-i tābānımnı min

Birge-min şükrāne-i vaşlı üçün cānımnı min

Bu maṭla' nıng burunğı mışra' ıda serv-ḳaddı ḥasretide nālesi ta' rīfide biyik lafzı ve gül-
ruḥı şevḳıda öz āhı vaşfıda āteşin lafzı ḥūbluḳda ta' rīfdin müstaḡnī tüşüptür:

Ser-ḳaddıng yādıdın nālem biyik, könglüm ḥazın

Gül yüzüngnüng ḥasretidin ıssıḡ āhım āteşin

Fi'l-cevāb bi-ğayr:

Ol ḳuyaşnıng mihri niçün bendeğa kemdür bu kün

Köz yaşım tınmay aḳardın yir yüzi nemdür bu kün

Yār vaşlıda hicrān belāsı bîmidin ölüm arzūḳılmaḳ ki hicrān dāḡı bile nāḡāh körmegey
ve vaşl ara örtegen dāḡnı dermānsız diptür, ya' nī maḥz-i dermāndur:

Vaşl ara öltür mini tā dāḡ-i hicrān körmeyin

Köydür andaḳ dāḡ ile kim hiç dermān körmeyin

Öz kâtiliğe zâr u hayrânlığın ve anıng bâde-i ‘ışkıdın köz ü zülfi dik mest ü perişânlığın hoş diptür ve dil-keş edâ kılıpdur:

Veh ki bir kâtilğa andağ zâr u hayrân-min bu kün

Kim köz ü zülfi kibi mest ü perişân-min bu kün

Maḥzûn könglining yârsız dīvâne bolmağının ‘özri ve ol hecrdin Vâmıḳ u Mecnûn dik rüsvâlıkğa efsâne bolmağının ma‘zereti:

Yârsız maḥzûn köngül dīvâne bolmay neylesün

Vâmıḳ u Mecnûn kibi efsâne bolmay neylesün

Örtengen köngli dūdıdın ‘âlem qarargannı ve örtengen bî-mihri qahr-i luḡ-âyî ve luḡ ‘itâb-âlūdın öz özi bile tekellüm kılıpdur ve ol vîrâneni ‘imâret kılmağın istid‘â iter bâbda:

Ger kilip vîrâne qabrımnı ziyâret kılğa-sin

Raḥm itip, ey kâtilim, anı ‘imâret kılğa-sin

Öz kâtili vîrâne qabrını ziyâret kılğalı lilgenin iddi‘â kılur ve ol vîrâneni ‘imâret kılmağın istid‘â iter bâbda:

Ger kilip vîrâne qabrımnı ziyâret kılğa-sin

Raḥm itip, ey kâtilim, anı ‘imâret kılğa-sin

Gül-çihresi kilse sūsen dik dimekdin lāllığı ve kilmese, bād-i şabā dik hecridin bī-
hāllığı:

Kilse ol gül-çihre, sūsen dik dimektin lāl-min

Kilmese, bād-i şabā dik hecridin bī-hāl-min

Şabrsız könglining ıŝı u cunūnın ve nā-tüvān hālının derd ü ŝevkı bir biridin füzūnın
dīvāne-vār digeni ve Mecnūnkirdār edā kılganı:

Şabrsız könglünge baŝsam, artadur ıŝı u cunūn

Nā-tüvān cānımnı körsem, derd ile ŝevkı füzūn

vāv harfi (و)

Çağatay Nüshası: İki tane matla^ç vardır.

Anadolu Nüshası: Bir tane matla^ç vardır. Bu matla^ç Anadolu nüshasında 83A / 4.
satırda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan matla^ç şudur:

Şabādın serv-i revānının kilgen haberin sorar ve andın cān issi kilgen münāsebet bile
rūh-i revānının hadīşin sorar:

ey şabā birgil haber serv-i revānım kildi mü

Cān isi sindin kilür rūh-i revānım kildi mü

h harfi (ه)

Çağatay Nüshası: Yirmi dört tane matla^ç vardır.

Anadolu Nüshası: On yedi tane matla^ç vardır. Bu matla^ç lar Anadolu nüshasında 80B / 2. Satır, 80B / 3 ve 4. Satırlar, 81A / 12 ve 13. Satırlar, 81B / 5 ve 6. Satırlar, 81B / 7 ve 8. Satırlar, 81B / 14 ve 15. Satırlar, 82A / 7 ve 8. Satırlar, 82A / 11. Satır, 82B / 9. Satır, 82B / 14. Satır, 83B / 3 ve 4. Satırlar, 85A / 5 ve 6. Satırlar, 85A / 7 ve 8. Satırlar, 85A / 9 ve 10. Satırlar, 85A / 13 ve 14. Satırlar, 87A / 11 ve 12. Satırlar, 87B / 3 ve 4. Satırlarda yer almaktadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan maṭla^ç lar şunlardır:

Köngli renc bile köyüp cānıḡa dimegenin bülbül köyse gül-i ḡandānıḡa ḡam bolmaska teşbīh kılip ‘ ışḡ çemenide bülbül dik gül-bāng urḡanı:

Renc ile köydi köngül, dimes anı cānānıḡa

Ḳayda bülbül köyse, ḡam bolur gül-i ḡandānıḡa

Serv-i perī-ruḡı yādıḡa kilse, ḡūr u cennet yādıdım çıḡarnı yād kılip bu terāne bile ḡamḡın könglin ṡād kıılır kim:

Her ḡaçan kim kilse ol ser –i perī-ruḡ yādıma

Kilmes ol dem ḡūr u cennet ḡāṡır-i nā-ṡādıma

Könglige hı̇tāb kı̇lur kim anıng derdin meh-i ʃannāzı̇ga yitkürgey ve hı̇sta cānıng
helākin serv-i nāzı̇ga ʻarz itkey:

Ey köngül derdimni ʻarz it ol meh-i ʃannāzı̇ma

Hı̇sta cūnımnıng helākin ayt serv-i nūzı̇ma

Üçünçi maʃla ʻ kim hāl ta ʻ rı̇fide vāqı̇ ʻ boluptur, budurur kim:

Noqta-i hālıng ʻ aceb yoq la ʻ l-i hı̇ndan üstine

Kim bolur bir kaʃre dāyım āb-i hayvān üstine

Fiʻl-cavāb bi ğayrihi:

Ança çıktım bir kuyaş hecride efgān bu kiçe

Kim fiğanımdın uyumas cinn ü insān bu kiçe

Fiʻl-cevāb bi-ğayrihi:

Ot salıp il cānıga sin mini pinhān örteme

Örte cānımnı vü cānım ilni çendān örteme

Könglige şabrdın özge çāreʻı ʻ ıŝkıda bilip şabr kıla almağandın bı̇-çārelık ızhārı kılıpdur
ve bedı̇ edā tapıpdur ve ğarīb müʻeddā boluptur:

Çāre-i ʻ ıŝkı nidür cüz şabr maḥzūn könglüme

Çün kıla almas, kılıng bir çāre mecnūn könglüme

yā harfi (ﺀ)

Çağatay Nüshası: Yirmi sekiz tane maṭlaʿ vardır.

Anadolu Nüshası: On üç tane matlaʿ vardır. Bu matlaʿ lar Anadolu nüshasında 80A /14. Satır, 80A / 15. Satır, 80B / 8. Satır, 81B / 4. Satır, 82B / 12 ve 13. Satırlar, 82B / 15. Satır, 83B / 1. Satır, 84A / 2 ve 3. Satırlar, 84A / 4 ve 5. Satırlar, 86B / 15. Satır, 87A / 6 ve 7. Satırlar, 87A / 10 ve 11. Satırlar, 87B / 1 ve 2. Satırlarda yer almakatadır.

Çağatay nüshasında olup Anadolu nüshasında yer almayan maṭlaʿ lar şunlardır:

Maṭlūbın istep tapa almasığdın ve hīç hem-dem anı bu muşibetde zārlıgın sormasığdın öz özi bile gile-mendlik izhārı kılıpdur:

Ḳayda istey, istesem Ḳaydın tapay sin yārın

Kim manga hem-dem bolup sorğay demī min zārın

Perī-veşining Ḳara libāsıdın Ḳayret Ḳılğanı kim Ḳuyuş Ḳaranğı tünde körünmek ḡarībdür ve vaşl kevkeb-i saʿ dı hecr-i tīre cāmıda ṭulūʿ ḲılmaḲ ʿ aceb:

Ḳayretim bar tā Ḳara Ḳılmış libāsın ol perī

Kim Ḳaranğı tünde körmiş āfitāb-i ḡāverī

Közün serv-i semen-beri kilür müjdesidin yığlamağdın tıyıpdur ve cānın ḡūrşīd-i enveri vaşlı beşāretidin köymekdin menʿ kılıpdur:

Yığlama ey köz kim ol serv-i semen-ber kilğüsü

Köymegil ey cān ki ol ḡūrşīd-i Enver kilğüsü

Cānıda Һarf-i ğamı yazar taҺririĝa köngül ‘acz u nā-tüvānlıĝıdın unamaslıĝıĝa tedbīr ü çāre tapmasdın bī-çāreliĝ zāhir Һılrı:

Cānda aytur-min yazay Һarf-i ğaming taҺrīrini

Könglüm olmas veh ki bilmse-min bu iş tedbīrini

‘Işķ otı Һurķatı ta‘rifide kim ol örtemegen nime Һalmamış bolĝay bu maṭla‘ sūznāk tüşüptür:

‘Işķing otı cism ü cān-i nā-tüvānım örteği

Ṭurfa ot irdi ki peydā vü nihānım örteği

Bu Һāfiye ve redifde bu faķīrning hem şi‘ri bar ve meşhūrdur, ammā ol Һāzret’ning bu şi‘ri kim anıng cevābı tüşüptür, hiç nisbeti yoķtur kim:

Ṙılmaĝay irdim yüzün körmek temennā kāşķi

Salmaĝay irdim köngül mülkige ĝavĝā kāşķi

Ĝāyet-i bī-dillıĝıdın ĝam deştide itken nā-tüvān könglin yād Һılır ve terk-i cānı eylegen bī-Һān u mān köngli yādı bile öz endūhın ziyād Һılır:

Veh ki ĝam deştide itken nā-tüvān könglüm Һanı

Terk-i cānım eylegen bī-Һān u mān könglüm Һanı

Zālim yārının zulm qılmaqta bī-ihtiyārılığıda aytılıptur ve özining mazlūm-şī'ārılığını
hūbraq vech bile edā kılıptur:

Yār zulm eylerde çün bī-ihtiyār olmuş nitey

Veh anga cevr ü sitem kılmaq şī'ār olmuş nitey

Yār firāqıdın yaş ve qan tökmek közining fenni bolğannı ve bu ihetdin ol baqr u kân
inçü vü la' l mağzeni bolğannı garīb şüretde nazm kılır:

Ey firāqıngdın közümning yaş u qan töknek feni

Kim irür hem la' lning kânı, hem inçü mağzeni

Yarı küyide tüşken sūzān könglin ki yarı pāyimāl kılmış bolğay, yirge tüşken otqa
teşbīh kılgay kim ayak bile yirge sürtüp öçürürler, hāşşe ma' nī durur:

Tüşkeli sūzān köngül küyung ara fi'l-hāl anı

Yirge tüşken ot idi kim eyleding pāmāl anı

Hicrān sāğarının dem-be-dem özdin barurdın ibā kılıp vaşl cāmı müyesser bolsa, leb-
aleb sıpqarurnı müdde' ā kılıptur ve hūb tüşüptür:

Niçe hicrān sāğarının dem-be-dem özdin baray

Vaşl cāmın ger tutar bolsang, leb-ā-leb sıpqaray

Bâ-vücûd-i öz 'ışkı oķı ve yâr hüsni otı rıķķat-i ķalb ve tarahhüm cihetidin ki 'ışķ ehli lâzimesidür, yama bir mazlûm-i âhırığaça bu ma'nîni her beytde izhâr kılıptur kim nazm ehlidin hiç kimge dest birmeydür:

Bes imes irdi manga hem öz otum, hem yâr otı

Kim anga efzûn dağı bolmış yana bir zâr otı

Cân ağzığa yitkende cânân lebin temennâ kılmak ki cân tapşurgay ve cânānga yaşarun naķd-i pinhân tapşurgay, bes laţif vâķi' boluptur:

Yitti cân ağzımğa, yitkür lebni kim cân tapşuray

Bârî ölmesdin burun bu naķd-i pinhân tapşuray

Mecnûn'nı 'ışķ tariķıda öziğe oĥşatmak ve divânelik resmim anga örgetmek, kemâl-i 'aşıklık ve divânelikķa dâldur ve 'ışķ u cunûn ehliğe bu nev' din bes bü'l-' aceb ĥâldur:

'Işķ ara Mecnûn'nı dir-min kim özümge oĥşatay

Hüşni zâyil kılıp divâneliğni örgetey

Perî-veşining tufüliyyet cihetidin yârlığ bilmesin ve anıng şevkıdın şeydâ kõngli huşyârlığ bilmesin zâhir kılıp derd ehli ķaşıda öz derd-i dilin aytıpdur:

Ol perî-veş tıfl veh kim yârlığ bilmes nitey

Şevkıdın şeydâ kõngül huşyârlığ bilmes nitey

Nevâî'nin sekizinci meclisi niye Baykaraya ayırdığını ve Kabûliyle aralarında geçen bir olayı anlattığı şu bölüm Anadolu nüshasında yer almamaktadır:

Ḥalvet 'alem ehliğa andağ ki meclis bolur; meclis ehli keşretidin ṭab'ğa kelâl ve zihnğa melâl yüzleğendin songra her ṭâyife öz ḥurd-i ḥâlîğa köre maḥşûşları bile ḥalvet ihtiyâr kılırlar. Çün Mecâlisü'n-nefâyis'ning yitti meclisni ṭab' ehli gavğası ve nazm ḥaylı 'alâlâsı bile ötkerildi, sikkiziñçi meclis beyân kıılmağ mümkün irmes. Ve ol da'vîğâ 'aql kim münşif-i ba'zı perişân be ba'zı peyveste edâ taptı.

İmdi ḥalvetde dağı bir ikki naql ol Ḥazret'ning ğayr-i nazm leṭâyifidin bitilse ve bir ikki söz şerḥ itilse, yırağ bolmağay. Ol cümledin Mevlânâ Luṭfî raḥimehu'llâh ki öz kelâm irdi, bir kün bahâr eyyâmında kim bulut 'aşık közi dik eşk-bâr ve ol eşk kaṭrâtıdın her biri ma'şûk va'desi riştesi dik pür-mevhûm târ âşikâr kıılır irdi, bu faḳîrğa yoluktu ve didi 'aleyhi'r-raḥme hindûça eş'ârıda bir 'aceb ğarîb ma'nî aytıpdur. Ve ol ma'nî budur ki maḥbûb bahâr eyyâmında bir yan baradurmuş bolğay ve yağın cihetidin yir balçığ bolmuş bolğay. Ve anıng ayağı balçığdın tayılıp yıkılır çağda ğâyet-i nâzûkliğidin yağın riştesi mededi bile tutup ḳopmuş bolğay. Bu faḳîr bu ma'nîni işitkeç hoş-ḥâl bolup Mîr Ḥusrev'ning bu bile her kim ḳaşıda bu söz naql kııldı, manga yüzleğen hoş-vaḳtlik anga hem yüzlenip Mîr Ḥusrev'ning ta'rîfide bî-ihtiyâr boldı.

Bir kün hem mezkûr bolğan taḳrîb bile Sulṭân-i Şāhibḳıran 'âlî meclisleride bende bu sözni 'arz kıldım kim bir kün Mevlânâ Luṭfî, Mîr Ḥusrev'din bu nev' ğarîb ma'nî naql kııldı dip. Ḥayâlımda bu kim ol Ḥazret'ning hem laṭîf ṭab'larığa hoş kilip ta'rîfde mubâlağa kılgusıldur. Bende köp şa'f bile ayṭkan üçün fi'l-cümle tebessüm kıılıp inbisâṭ izḥârı kııldılar, ammâ köp iltifât vâқи' bolmadı. Songğı kün andağ ma'lûm boldı ki ol Ḥazret'ning mubârek ṭab'larığa Mîr Ḥusrev'ning bu ḥayâlıda i'tirâzî yüzleğen irmiş.

Yana ḥayret dest birdi kim Mîr Ḥusrev'ning bu ḥayâlğa cemî'-i ṭab' ehli ta'rîf ü taḥsîndin özge hiç nime zāhir kıılmadılar. Āyâ ol Ḥazret ni i'tirâz kıılıp irkinler. 'Âlî

meclisde yir öpüp ‘arz kılıldı kim ol i‘tirāzı Güher-bār elfāzıdın işitmek murāddur. Didiler kim ol i‘tirāz budur kim ol yağın kaçresı yoçkarıdın koyı inip kiledür, muçarrerdür kim riştesığa dağı hem-ol hāldur. Rişte’i kim meyli koyı bolğay, anıng mededi bile yııladurğan kişige özin asramak muhāldur. Ol Hāzret bu i‘tirāzı naql kılğaç, faķır bildim kim min ve her kişi hem kim bu ma‘nini işitip taḥsīn kılıpdur, biz barça ğalaṭ kılğan irmiş-biz. Kulak tutup öz naqş-i ṭab‘ımğa mu‘terif boldum. Andın song ol Hāzret didiler ki bu beyt andaç vāķi‘ boluptur ki i‘tirāz maḥallı yoçtur kim:

Ža‘fdm külbemde çopmak istesem eyler meded

‘Ankebūti rişte aşkan bolsa her divārğa

Ümīd ol kim mundaç şāḥib-i ṭab‘ közgüsige hergiz devrān ḥavādişidin ğubārī olturmağay ve mundaç rüşen zihn şem‘in hergiz zamān nevāyibi şarşarı öçürmegey. Ve ol cümledin budur ki Mevlānā Qabūli digen kiçik yaşlığ yigit Qunduz ve Hişār tarafıdın kilip irdi. Ṭab‘ı türki ve fārii nazmğa mülāyim irdi. ‘Alī meclisğa müşerref bolup pādīşāhāne taḥsīn ü iḥsānğa hem ser-efrāz bolup irdi. Bir kün türkçe ğazel ki maṭla‘ı budur kim:

Na‘l kistim derdi efzūn boldı vü hem bolmadı

Dāğ koydum sūzı hem bolğay diben hem bolmadı

Aytıp kilip irdi kim yoçkarı ‘arz kılğay. Faķırğa birdi kim tigresige ivrülgey-min ve ḥaṭırğa kilgenni anga ayṭkay-min. Faķır çün okūdum, ḥam bolmadı. Qāfiyesini yaḥşı aytmaydur irdi. Didim kim yaḥşı qāfiyesi budur, mundın yaḥşıraq, bağlasang bolur. Ol didi kim min ḥayli teşviş tarttım, yaḥşı bağlay almadım. Elbette bu qāfiyeni siz bağlang! Çün mubālağa kıldı, bu faķır ol qāfiyeni bağladım, bu nev‘ kim:

Serv m̄ayil boldı kim öpkey ayağıng tofrağın

Yoksa her s̄a' at şabā taḥrīkidin ḥam bolmadı

El-kışşa Qabūlī bu şi'irni bitip nevvābdın birining vāsıtası bile 'ālī meclisқа yitkürüptür. Ol Ḥazret oquğandın songra dipdürler ki ikkinçi beyti anıng nazmıning rengi imes. Ḥayālğa andaқ kilür ki fulān munı anıng bu şi'ride aytmış bolğay. Faḳīrni tilep bu bābda tekellüm qıldılar ki bu beytni āyā ol mu aytıp irkin, yā birev mü anıng üçün dip irkin? Faḳīr ta' accüb qıldım, ammā luḫfi yok irdi ki ol Ḥazret'қа çün rüşen bolup irdi, inkār qıla almadım. Didim kim mubārek ḥaḫırğa kim mevrīd-i füyüz-i ḡaybīdür, çün zāhirdür ni nev' tanğay-min? Be-ğayet münbesit bolup ḥükm boldı kim Qabūlī'ni tapıp kiltürsünler kim bu bābda anıng bile muḫāyēbe qılalı. Fi'l-ḥāl anı tapıp 'ālī meclisқа ḥāzır qıldılar. Ḥazret culūs ḥükmi qıldı, iltifāt zāhir qılıp şi'rini taḥsīn qıldılar. Faḳīr mütereddid kim ta'rif bünyād boldı, anga 'aceb şermendeliğ bolğusıdur ve faḳīrğa andın artuğraq. Ol bābda hiç söz dimediler. Müddetī olturdı ve söz özge taraflarğa tüşti, maḥremleerdin qaldı. nevvābdın biri 'arz qıldı kim Qabūlī'ni kiltürdiler. Ve ol beyt bābıda anıng bile muḫāyēbe qılılmadı, hemānā ki unutuldı. Ḥazret buyurdılar kim unutulmadı, ammā ol söz zıkrīde anga uyat bolur irdi. Tilemedük ki ḡarīb yigit meclisde il arasında uyatlığ bolğay, ol sebebdin anıngşi'ri ve ol beyt bābıda söz diyilmedi. Bu faḳīr yir öpüp 'arz qıldım kim bu raḥm yalğuz anga vāqī' bolmadı kim manga dağı boldı.

Subḥāna'llāh āferīn ol Şāni' şun'ığa kim bir şāḫīb-i devletқа munça ḥüsn-i ḥulq ve kemāl-i fazl u bülend-idrāk ve ḫab' u zıhn-i pāk kerāmet qılıpdur ki bu efsānelerni yasap birevge bağlasalar, işitken kişi inana almağay, belki ca'līdür dip ayıtquçıning tekellümüğa qulaқ salmağay.

Bu Sulṫān-i Şāḫīb-kırān'ning İrem-āyīn şoḫbetleride ve Firdevs-tezyīn ḥalvetleride bu nev' ḡarīb leṫāyif ve 'acīb zarāyif her laḫza müte'ākıb ve mütevātır ve her lemḫa şem'-i zerrīn-lekeni bedr-i münir bolğay ve eflāk şehristānıning meş'al-i encümeni mihr-i

‘ālemgīr olğay. Bu ‘adālet evcining tolun ayığa kemlik yüzlenmesün ve bu salţanat burcınıng hūrşīd-i ‘ālem-ārāyı kemāl derecesidin aylanmasun.

SONUÇ

Birinci meclisde Anadolu nüshasında Çāğatay nüshasına göre 4 kişi eksiktir: Mevlānā Müşterī, Mevlānā ‘Alī – i Durd – zed, Mevlānā Kānī‘ī, Mevlānā Muhyī. Mevlānā Şāhib – i Belhī ise Anadolu nüshasında 11A / 13. Satırdan itibaren anlatılıyor. Ama ismi yazılmamış. Çāğatay nüshasında meclisin sonunda yer alan “Mecālisü’n nefāyis’ning evvelğı meclisning itmāmı” ve “Rubā‘iyye “ adlı bölümler Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

İkinci meclisde Anadolu nüshasında Çāğatay nüshasına göre 5 kişi eksiktir: Seyyid İbrāhīm – i Muşa‘şa‘, Seyyid Muḥammed –i Kerbelāyī, Mevlānā Muḥammed – i Rūmī, Mevlānā Nizām, Mevlānā Bilāl. Mevlānā Cevherī 31B / 8. Satırdan itibaren anlatılmaktadır ama ismi yazılmamış. Ayrıca Çāğatay nüshasının sonunda yer alan “İkkinçi meclisning ihtitāmı” ve “Rubā‘i” adlı bölümler Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

Üçüncü meclisde Anadolu nüshasında Çāğatay nüshasına göre 66 kişi eksiktir: Dervīş Hüsāmī, Mevlānā Efdal, Mevlānā Sālīmī, Mevlānā Selāmī, Mevlānā Fāriğī, Mevlānā Cemşīd, Mevlānā Şihāb, Mevlānā ‘Abdu’l – Ḥaḡ, Mevlānā Ebū Ṭāhir, Seyyid Naḡībī, Mevlānā Hicrī, Mevlānā Melik, Mevlānā Meşrebī, Mevlānā Vefāyī, Mevlānā Ḥabīb, Mevlānā Ḥarīmī, Mevlānā Kālender, Mevlānā Kırāfī, Mevlānā Şādī, Mevlānā Ḥalīl, Mevlānā Heybetī, Mevlānā Fenāyī, Mevlānā Kānberī, Seyyid ‘Ārif, Luṭfī – i Şānī, Mevlānā ‘Adīmī, Mevlānā Şebābī, Mevlānā Dervīş, Mevlānā ‘Ayānī, Mevlānā Ğıyāşu’d – dīn, Seyyid ‘Abdu’l – Laṭīf, Mevlānā Muḥammed, Mevlānā Fahri, Mevlānā Rükni, Dōst Muḥammed, Ḥasan ‘Alī, Mevlānā Fethu’llāh, Mevlānā Esirü’d – dīn, Mevlānā Nāşihī, Mevlānā Ṭāyirī, Mevlānā Ḥazīnī, Mevlānā Mehdī, Mevlānā Ṭāyifī, Mevlānā Tāyibī, Seyyid – zāde – i Münşī, Mevlānā ‘Āşmī, Mevlānā Faḡru’d – dīn, Mevlānā Maḡşūd, Mīr Levend, Mevlānā Herātī, Mevlānā Bihiştī, Mevlānā Ehlī,

Mevlānā Nergisī, Mīr Esedu'llāh, Mīr 'Abdu'llāh, Mīr Hüseyn, Mevlānā Zāyirī, Mevlānā Kāşī, Mevlānā Qānī'ī, Mevlānā Ziyāyī, Mevlānā Nūrī, Mevlānā Feyzī, Mevlānā 'Aynī, Mevlānā Mu'īnī, Mevlānā Hızrī, Üstād Muḥammed – i Evbe'ī.

Hāce Mūsā, 46A / 13. Satırdan itibaren Pehlevān Kātib ise 52A / 1,2 ve 3. Satırlarda anlatılmıştır. Ama ismi yazılmamıştır. “Üçüncü meclisning ḫatmı” ve “Rubā' iyye” adlı bölümler Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

Dördüncü meclisde Anadolu nüshasında Çağatay nüshasına göre 20 kişi eksiktir: Mīr Ğıyāşu'd – dīn 'Azīz, Hāce Kemāl – i 'Udī, 'Alī Kermāl, Mevlānā Hānd – Mīr, Mīr Zeynü'l – 'ābidīn, Mevlānā Hācī Muḥammed, Hāfız Muḥammed Sulṭān Şāh, Mevlānā Faḫrī, Seyyid Esedu'llāh, Mevlānā 'Alī, Mīrek Hüseyn, Mevlānā Şerīf – i Bāğ – i şehrī, Mevlānā Şāh 'Alī, Mevlānā Behlül, Pehlevān Dervīş Muḥammed, Hüseyn, Muḥammed 'Alī, Şeyḫ Ebu'l – Fażl – i Mehne, Hāce Yūsuf – i Mehne, Hāce Yaḫyā.

Bu meclisde Anadolu nüshasında yer alıp Çağatay nüshasında yer almayan kısım şudur: **Maklūb:** درم شمار راحچينك توقوى وقوت بارى مرد رامش (59B/ 3 ve 4. satırlar). “Törtüncü meclisning āḫırı” adlı bölüm Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

Beşinci meclisde Anadolu nüshasında Çağatay nüshasına göre 9 kişi eksiktir: Mīr İbrāhīm, Şīrim, Şāh 'Alī Uyğur, Dervīş 'Abdu'llāh, Mevlānā Qāsım, Pehlevān Sulṭān, 'Alī – i Kūştī – gīr, 'Abdu'l – Qāhḫār, Big Melekī. “Bişinçü meclisning ḫatmı” adlı bölüm Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

Altıncı meclisde Anadolu nüshasında Çağatay nüshasına göre 3 kişi eksiktir: Edhemī İbrāhīm, Hāce 'Alāu'd – dīn, Mevlānā Ehlī. “Altıncü meclisning nihāyeti” adlı bölüm Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

Yedinci meclisde Anadolu nüshasında Çağatay nüshasına göre 6 kişi eksiktir: Ya'kūb Mīrzā, Cihān – şāh Mīrzā, Muḥammed Hüseyn Mīrzā, Sulṭān Mes'ūd Mīrzā, Baysunğur Mīrzā, Sulṭān 'Alī Mīrzā. “Yittinçü meclisning tükentiçisi” adlı bölüm Anadolu nüshasında yer almamaktadır.

Sekizinci meclisde yer alan Baykara'ya ait matla'lar, Çağatay nüshasında redifler göz önünde bulundurularak Arap alfabesine göre alfabetik sırayla yazılırken, Anadolu nüshasında karışık olarak verilmiştir. Bu da üzerinde çalıştığımız müstensihi ve istinsah tarihi belli olmayan bu nüshanın İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan yazmadan ya da bu yazmanın da kaynağı olan başka bir nüshadan akatarıldığını gösterir. Ayrıca Dördüncü Meclis'de "Maqlub" başlığı altında verilen örnek cümlenin Çağatay nüshasında yer almaması da bize başka bir nüshanın varlığını düşündürmektedir.

Ayrıca birinci meclisde adı geçen kişilerden 35'inin, ikinci meclisde 56'sının, üçüncü meclisde 146'sının, dördüncü meclisde 32'sinin, Horasan ve Horasan'a yakın yerlerde yaşayan ve edebiyatla uğraşan emirzade ve asilzadelerden bahsettiği beşinci meclisde 2'sinin, altıncı meclisde 17'sinin adının başında "Mevlânâ" geçmektedir. Timurîler sülalesinin ileri gelenlerinden Timur Küregen adıyla başlayan yedinci meclisde Emir Temür soyundan gelenlerden bahsediliğinden bu meclisde isminde "Mevlânâ" bulunan kimse yoktur.

BÖLÜM 3

ANADOLU NÜSHASIYLA ÇAĞATAY NÜSHASININ DİL BAKIMINDAN KARŞILAŞIRILMASI

Bu bölümde Çağatay nüshası ile Anadolu nüshası önce söz varlığı açısından karşılaştırılmıştır. Nüshaların söz varlığı, alıntı kelimeler ve Türkçe kelimeler bakımından olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken Çağatay nüshasındaki kelimeler esas alınmış ve Anadolu nüshasına hangi kelimelerle aktarıldığı gösterilmiştir.

İkinci olarak da iki nüsha morfolojik ve fonetik açıdan karşılaştırılmıştır.

3.1. ALINTI KELİMELER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA

3.1.1.1 Çağatay Nüshasında Farsça Olan Anadolu Nüshasına Arapça Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
āmīziş (12.sayfa)	ülfet (7B/12.satır)
bes (149.sayfa)	kāfi (58B/3.satır)
bī-mānend (35. sayfa)	şerīf (18B / 6. satır)
büzürzāde (13.sayfa)	kibārzāde (8A/ 3.satır)
genç (192.sayfa)	hazine (75A/14.satır)
gūristan (12.sayfa)	makbere (7B/ 10.satır)
herāyine (19.sayfa)	elbette (11A / 1.satır)
kint (6.sayfa)	kaşaba (3B/ 6.satır)

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
kint (21.sayfa)	ķarye (12A/ 4.satır)
kint (143.sayfa)	zümre (56A/ 11.satır)
leb (234.sayfa)	la' al (81A/12.satır)
müzd (82.sayfa)	rüşvet (39A / 9.satır)
müzd (153. sayfa)	ücret (60B/ 7.satır)
nümâyende (5. sayfa)	zâhir (3A/ 9.satır)
püşt (148. sayfa)	tarif (57B/ 15.satır)

3.1.1.2. Çağatay Nüshasında Farsça Olan Anadolu Nüshasına Türkçe Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
bāk i- (147.sayfa)	ķorķul- (57B/ 14.satır)
besī (4. sayfa)	çok (2B / 6. satır)
būyī (84.sayfa)	ķoķu (40A / 9.satır)
büzürgvar (192.sayfa)	ulu (75A/8.satır)
dest (153.sayfa)	el (60B/5.satır)
encümen (57.sayfa)	inçi (28B/12.satır)
ferzend (7.sayfa)	oğul (4B/6.satır)
hüb (4.sayfa)	güzel, eyü (2B/ 7.satır)
kaş (99.sayfa)	yan (45A/ 13.satır)
ker (37.sayfa)	şadır (19B / 9.satır)
mihter (86.sayfa)	küçük (41A/ 2.satır)
revānraķ kıl- (147.sayfa)	öğren- (57B/ 5.satır)
sūznāk (240. sayfa)	güzel (80B/ 9.satır)

3.1.1.3. Çağatay Nüshasında Farsça Olan Anadolu Nüshasına Başka Bir Farsça Kelimeyle Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
bīmār (41.sayfa)	h̄asta (21B / 7.satır)
būstan (202.sayfa)	gūlistān (78A/ 4.satır)
hūb (26.sayfa)	h̄oş (14A/ 8.satır)
yār (185.sayfa)	dost (72A/4.satır)

3.1.2.1. Çağatay Nüshasında Arapça Olan Anadolu Nüshasına Farsça Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
cism-i zār (235.sayfa)	ten (83A/10.satır)
h̄azān (239.sayfa)	firāk (85A/15.satır)
şerīf (35.sayfa)	bīmanend (18B/6.satır)
ṭab ^c (199.sayfa)	huy (55B/ 13.satır)
vālid (31.sayfa)	peder (16A / 3.satır)

3.1.2.2. Çağatay Nüshasında Arapça Olan Anadolu Nüshasına Türkçe Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
becā kiltūr- (56.sayfa)	yerine getir- (28A/5. Satır)
besī (4.sayfa)	çok (2B/6.satır)
cem ^c ol- (45.sayfa)	yıgıl- (23B/1.satır)
defin ideler (29.sayfa)	koygaylar (15B / 2.satır)
emir (191. sayfa)	yasağ (74A/ 12.satır)
firār ol- (191. sayfa)	kaç- (74A / 12. satır)
mazbut (37.sayfa)	güzel (19B/1.satır)
migrābe (150. sayfa)	köpük (59A/ 2.satır)
rucū ^c kıl- (7.sayfa)	buyur- (4B/12.satır)
vaqī ^c bol- (10. sayfa)	ol- (6B / 15.satır)
(yağşı) vaqī ^c bol- (21. sayfa)	(güzel) düş- (12A / 8.satır)
zuhūr eyle- (188.sayfa)	iş yüzige kil- (73A/ 2.satır)

3.1.2.3. Çağatay Nüshasında Arapça Olan Anadolu Nüshasına Başka Bir Arapça Kelimeyle

Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
āfāḫ (242.sayfa)	ālem (83A/15.satır)
āfet (205. sayfa)	cihet (80A/4. satır)
feh̄m bol- (234.sayfa)	ma ^ʿ lūm ol- (79B/1.satır)
ġarāyib (85. sayfa)	ġarīb (40B/ 6.satır)
ġayr-i uyat kültür- (98. sayfa)	ġayret it- (44B/ 11.satır)
hālāt (218.sayfa)	ahvāl (81A/4.satır)
halāyık (35.sayfa)	halk (18B/ 9.satır)
ḥayl (uluğları) (31. sayfa)	cemā ^ʿ atīñ (uluları) (16B/ 1.satır)
hezl (61.sayfa)	hiciv (30A/ 6. Satır)
hirfet (56.sayfa)	san ^ʿ at (28A/ 14.satır)
hulḫluḫ (181.sayfa)	ṭabi ^ʿ atlü (70B/11.satır)
hutūt (73. sayfa)	hatt (34B/ 5.satır)
ihlāsiyye (180.sayfa)	ḥalāṣiyye (70A/13.satır)
ihtiyāç (131. sayfa)	muhtāc (51A/ 9.satır)
ihtiyāç (166.sayfa)	ḥācet (65A/ 11.satır)
irsāl (28. sayfa)	mürāsele (15A/ 13.satır)
ḫarābet (159. sayfa)	aḫrabā (62B/ 5.satır)
keffe (33.sayfa)	vezin (17B/ 2.satır)
kūdūret (179.sayfa)	bürūdet (69B/ 10.satır)
ma ^ʿ lūm bol- (8.sayfa)	habīr ol- (5B / 6.satır)
mezḫūr bol- (101.sayfa)	zıkr ol- (45B/ 2. satır)
muhammes kıl- (34.sayfa)	tahmis eyle- (18A / 10.satır)
musannefat (10.sayfa)	taṣnīfat (6B/ 5.satır)
müstağraḫ (44.sayfa)	müteferriḫ (22B/ 14.satır)
neseb (203.sayfa)	haseb (78B/ 3.satır)
nisbet kıl- (203. sayfa)	teṣbih it- (79A/ 10.satır)
sabak (33.sayfa)	ders (17B/ 4.satır)
sohbet (166. sayfa)	meclis (65A/ 4.satır)
ruḫ ^ʿ a (50.sayfa)	def ^ʿ a (25B/ 10. Satır)
ṣevk (58.sayfa)	rüşvet (30A/15.satır)
tarṣī ^ʿ (42. sayfa)	terci ^ʿ (22A/ 6.satır)
visāḫ (34. sayfa)	mesken (18A / 4.satır)

3.2. TÜRKÇE KELİMELER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA

3.2.1.1. Çağatay Nüshasında Türkçe Olan Anadolu Nüshasına Arapça Aktarılan

Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
ad (4.sayfa)	isim (2A/ 15. satır)
ara (4.sayfa)	beyn (2B/ 4.satır)
artuqsı (31.sayfa)	ziyāde (52B/10.satır)
ayağ (140. sayfa)	ķadeķ (55A/ 3. satır)
az (15.sayfa)	cüz 'i (9A/ 5.satır)
baķşı (203.sayfa)	ķa' ir (78B/ 3.satır)
barça (14.sayfa)	cümle (8B/ 8.satır)
baş indür- (9.sayfa)	razi ol- (6A/ 15.satır)
baş ur- (70.sayfa)	vārid ol- (33B/ 7. satır)
bat (149.sayfa)	cümle (58B/ 8. satır)
bayrı (73.sayfa)	kadīm (34B/ 6.satır)
biti- (9.sayfa)	taķrīr et- (5B/ 7.satır)
celed (27.sayfa)	metīn (14A/ 15.satır)
çağ (74.sayfa)	vaķt (35B/ 10.satır)
çağ (47.sayfa)	ķāl (24B/ 13. satır)
çağır (191.sayfa)	' iķret (74A/ 7.satır)
çağlık (203.sayfa)	rütbe (79A/10.satır)
iķküçi (8.sayfa)	' ayyaķ (5A/ 4.satır)
ikkelesin (5.sayfa)	evvelkini (3A/ 9.satır)
il (19.sayfa)	ķalk (11A/ 2.satır)
iķ yüzige kil- (188.sayfa)	zuhūr eyle- (73A/ 2.satır)
it (145.sayfa)	kelb (57A/ 14.satır)
itilgey (167.sayfa)	sebt ola (65B/3.satır)
iye(179.sayfa)	ķāķib (69B/ 2.satır)
kaç- (137.sayfa)	fīrar ol- (53A/4.satır)
ķarı (126.sayfa)	iķtiyar (49B/ 13.satır)
kaş (31.sayfa)	' ind (16A/ 2.satır)
kaş (67.sayfa)	huzur (32B/ 4.satır)
katla (139.sayfa)	def' a (54B/ 2.satır)
kaygu (166.sayfa)	keder (65A/ 14.satır)
kaytķan (10.sayfa)	' avdet (6B/2.satır)
ķişi (16.sayfa)	ādem (9B/ 11.satır)
koşul- (5.sayfa)	meķtūr ol- (3A/ 3.satır)
koy- (45.sayfa)	defin it- (23A/ 14.satır)

köprek (4.sayfa)	ekşer (2B/ 11.satır)
köprek (43.sayfa)	ziyāde (22B/ 5.satır)
nime (89.sayfa)	miḳdār (42A/ 5.satır)
ög- (119.sayfa)	medh it- (48A/ 14.satır)
öt- (74.sayfa)	zuhur et- (35A/ 10.satır)
öter irdi (43.sayfa)	zuhūr ederdi (22B/ 4.satır)
ötkünçe (59.sayfa)	ziyādece (29B/ 2.satır)
ötüp irdi (21.sayfa)	mütecāviz idi(12A/ 3.satır)
özge (65.sayfa)	ğayrı (31B/ 7.satır)
sarı (10.sayfa)	taraf (6A/ 9.satır)
(tiken) soğururğa (26.sayfa)	(diken) iḫrācı (14A/ 4.satır)
süngek (45.sayfa)	ḳalıb (23A/ 14.satır)
tang (27.sayfa)	şafak (14B/ 3.satır)
tang atkanda (31.sayfa)	sabah oldukda(16A/ 6.satır)
tapuğ (56.sayfa)	huzur (28A/ 10.satır)
taşkarı (34.sayfa)	hariç (18A/ 12.satır)
tigre (108.sayfa)	tekke(46A/ 9.satır)
tigre (108.sayfa)	tetimme (46A/ 9.satır)
til (19.sayfa)	lisān (11A/ 8.satır)
tilep (48.sayfa)	da ^ç vet (24B/ 14. satır)
tüken- (143.sayfa)	tamām ol- (56A/ 5.satır)
uçur ~ öçür (79.sayfa)	esna (37B/ 9.satır)
yalang (20.sayfa)	^ç üryān (11B/ 14.satır)
yalğan (133.sayfa)	hılaf (51B/ 1.satır)
yaman (12.sayfa)	fenā (7B/ 14.satır)
yamanla- (145.sayfa)	tahkir it- (57A/ 5.satır)
yana (135.sayfa)	tekrar (52B/ 4.satır)
yarmağ (145.sayfa)	ma ^ç āş (57A/ 4.satır)
yasak (191.sayfa)	emir (74A/ 12.satır)
yasal (161. sayfa)	şufūf (63A/ 10.satır)
yığla- (34.sayfa)	bekā it- (18A/14satır)
yıgıl- (45.sayfa)	cem ^ç ol- (23B/ 1.satır)
yir (19.sayfa)	mekān (11A/ 13.satır)
yir (80.sayfa)	maḫal (38A/ 4.satır)

3.2.1.2. Çağatay Nüshasında Türkçe Olan Anadolu Nüshasına Farsça Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
at koy- (8.sayfa)	nām vir- (4B/ 15. satır)
ata (7.sayfa)	peder, vālid (4B/ 3.satır)
atlığ (4.sayfa)	nām, isim (2A/ 12.satır)
bat (129.sayfa)	çabük (50B/ 6.satır)
gıçek (157.sayfa)	kemān (62A/ 12.satır)
kaş (173.sayfa)	nezd (68A/ 12.satır)
nime (26.sayfa)	parça (14A/ 8.satır)
öy (72.sayfa)	hāne (34A/ 8.satır)
(tilige) sal- (19.sayfa)	(lisānına) sipariş eyle- (11A/ 8.satır)
(ayağı) sın- (34.sayfa)	(ayağı) şikest ol- (17B/ 13.satır)
tilbe (229.sayfa)	haste (80B/ 12.satır)
tükenmey kalğan (29.sayfa)	nātāmām (15B/ 3.satır)
uruş- (161.sayfa)	cenk it- (63A/ 11.satır)
yağşı (185.satır)	hoş (72A/ 3.satır)
yayağ (85.sayfa)	piyāde (40A/ 11.satır)

3.2.1.3. Çağatay Nüshasında Türkçe Olan Anadolu Nüshasına Başka Bir Türkçe Kelimeyle Aktarılan Kelimeler:

Çağatay Nüshası	Anadolu Nüshası
ağa (118.sayfa)	ata (48A/ 2. satır)
ağrı- (144.sayfa)	incin- (56B/ 13. satır)
allı, alı (33.sayfa)	yan (17B/ 14.satır)
ança (34.sayfa)	ol kadar (17B/ 5. satır)

ança (137.sayfa)	öyle (53A/ 3. satır)
andağ (79.sayfa)	ol kadar (37B/ 1. satır)
andağ (121.sayfa)	öyle (48B/ 15. satır)
ara (67.sayfa)	iç (32B/ 15.satır)
ast (60.sayfa)	alt (29B/ 8. satır)
aya- (38.sayfa)	diriğ it- (20A/ 7. satır)
ayt- (11.sayfa)	de- (7A/ 8.satır)
ayt- (11.sayfa)	söyle- (7A/ 8. satır)
(ders) aytur- (33.sayfa)	(ders) oku- (17B/ 3. satır)
ata (75.sayfa)	baba (36A/ 1.satır)
ata ata (168.sayfa)	baba (66A/ 6. satır)
bar- (15.sayfa)	git- (9A/8.satır)
bat (81.sayfa)	soñra (38A/ 8. satır)
(rahmetine) bar- (33.sayfa)	(rahmetine) gir- (17B/ 10. satır)
beñze- (147.sayfa)	oğşa- (57A/ 14. satır)
bile kil- (190.sayfa)	berâber gel- (73B/ 6. satır)
biti- (5.sayfa)	yaz- (3A/ 1.satır)
bol- (5.sayfa)	bulun- (2B/ 14.satır)
burunraq andağ (51.sayfa)	bundan şundan (26A/ 7.satır)
buş- (144.sayfa)	bırağ- (56B/ 4.satır)
(kılıç) çap- (168.sayfa)	(kılıç) çal- (66A/ 9.satır)
çırma- (91.sayfa)	şar- (42B/5.satır)
di- (57.sayfa)	söyle- (28B/ 4. Satır)
dik (11.sayfa)	gibi (7A/ 7.satır)
her kim (153.sayfa)	herkes (60A/ 10.satır)
igele- (45.satır)	al- (23B/ 8.satır)
ileyi (191.sayfa)	öñ (74B/ 2.satır)
ilt- (19.sayfa)	söyle- (11A/ 12.satır)

ilt- (56.sayfa)	götür- (28A/ 3. satır)
imes (28.sayfa)	degül (15A/ 10.satır)
ir- (5.sayfa)	yetiş- (3A/ 15.satır)
ir- (52.sayfa)	var- (26B/ 5.satır)
is (152.sayfa)	koğu (60A/ 1.satır)
ivür- (137.sayfa)	ısmarla- (56A/ 4.satır)
kaş (34.sayfa)	yan (18A/ 2. Satır)
kat (85.sayfa)	katla (40A/ 11.satır)
kay (69.sayfa)	nere (33A/ 13.satır)
kazdur- (18.sayfa)	yaz- (10B/15.satır)
kiz bürk (12.sayfa)	kalpak (7B/11.satır)
köp (10.sayfa)	çok (6A/ 11.satır)
(feryād) köydür- (233. sayfa)	(feryād) yaq- (86B/ 2.satır)
köter- (163.sayfa)	qaldır- (63B/ 14.satır)
mundaq (4.sayfa)	böyle (2A/ 12.satır)
niçe (6.sayfa)	ne qadar (3B/ 2.satır)
oḡsa- (172.sayfa)	beñze- (67B/ 4.satır)
ol cümle (4.satır)	bunlar (2A/ 8. satır)
ot (228.sayfa)	ateş (80A/ 9.satır)
ot pülege- (37.sayfa)	ateşle şavaş- (19B/ 9.satır)
ötken kiçe (56.sayfa)	geçen gice (28A/ 1.satır)
öt- (4.satır)	geç- (3A/ 8.satır)
öt- (9.sayfa)	göç- (5B/ 11.satır)
öz (10.sayfa)	kendü (6B/ 8. satır)
özge (65.sayfa)	başqa (31B/ 7.satır)
sal- (163.sayfa)	götür- (64A/ 3.satır)
sal- (161.sayfa)	bıraç- (63B/ 5.satır)
(ayāğ) sarı (10.sayfa)	(ayağ) ucu (6A/ 10.satır)

sining kaşingga (56.sayfa)	saña (28A/ 5.satır)
sigrit- (83.sayfa)	aşur- (39A/ 10.satır)
song (83.sayfa)	soñra (39B/ 1.satır)
tap- (10.sayfa)	bul- (6B/ 10. satır)
(‘ ömr) tap- (20.sayfa)	(‘ ömr) sür- (11B/ 9.satır)
(zahmet) tart- (86.sayfa)	(zahmet) çek- (40B/ 14.satır)
tile- (28.sayfa)	iste- (15A/ 15.satır)
toy (45.sayfa)	düğün (24A/ 5.satır)
tör (151.sayfa)	yuğaru (59A/ 15.satır)
(haber) tut- (181.sayfa)	(haber) al- (70B/4.satır)
tüken- (158.sayfa)	bit- (62B/ 5.satır)
(gice yetişüp) tüş- (31.sayfa)	(gice yetişüp) kon- (16A/ 5.satır)
(tavrı) tüş- (47.sayfa)	(tavrını) oğşa- (24B/ 6.satır)
uluğ (106.sayfa)	büyük (46A/ 5.satır)
utru (28.sayfa)	bir tarafa (15B/ 2.satır)
üçün (10.sayfa)	oldugundan (6A/ 2.satır)
üst (41.sayfa)	uc (21B/ 8.satır)
yağşı (9.sayfa)	güzel (2B/ 7.satır)
yağşı (156. sayfa)	eyü (61B/ 11.satır)
(baş) yalang (151.sayfa)	(baş) açık (59B/ 2.satır)
yaraşa tabğ kıl- (60.sayfa)	şorba pişir- (29B/ 7.satır)
yarı (31. sayfa)	yarım (16A/ 5.satır)
yasa- (160. sayfa)	bağla- (63A/ 10.satır)
yasa- (53. sayfa)	yay- (27A/ 3.satır)
(künbet) yasa- (47. sayfa)	(künbet) yap- (24B/ 14.satır)
yıkıl- (41. sayfa)	öl- (21B/ 4.satır)
yığıştur- (89.sayfa)	gözet- (42A/ 11.satır)
yiber- (80.sayfa)	yay-(38A/ 15.satır)

yiber- (28. sayfa)	gönder- (15A/ 14.satır)
yigitlik (6.sayfa)	gençlik (3B/ 7.satır)
yit- (43. sayfa)	var- (22B/ 9.satır)
yit- (55.sayfa)	er- (27B/ 5.satır)
yit- (73. sayfa)	taşı- (34B/ 12.satır)
yitkür- (3. sayfa)	yetiştir- (1B/ 10. satır)
yörü- (52.sayfa)	gez- (26B/ 11. satır)
zahmet tart- (85.sayfa)	zahmet çek- (40B/ 14.satır)

SONUÇ

Yukarıdaki tabloları ve değerlendirmeleri göz önünde bulundurduğumuzda, Çağatay nüshasında Nevâî'nin Farsça yerine Türkçe kelimeleri tercih ettiğini görürüz. Anadolu nüshasında ise Çağatay nüshasında yer alan 32 Farsça kelimenin 15'i Arapça, 13'ü Türkçe ve 4 tanesi de Farsça başka kelimeyle aktarılmıştır. Yine Çağatay nüshasında yer alan 179 Türkçe kelime Anadolu nüshasına 68'i Arapça, 15 'i Farsça ve 96 tanesi başka Türkçe kelimelerle aktarılmıştır. Çağatay nüshasında yer alan Arapça kelimelerin incelendiği son üç tabloda da görüldüğü üzere 48 Arapça kelime Anadolu nüshasına 5'i Farsça, 12'si Türkçe ve 31'i başka Arapça kelimelerle aktarılmıştır. Nevâî, her ne kadar Türkçe kelimeleri tercih etse de alıntı kelimelerde Çağatay sahasında Farsça kelimeler, Anadolu sahasında Arapça kelimeler ağırlıklıdır.

3.3. KARŞILAŞTIRMAYA KONU OLAN KELİMELERİN ALFABETİK DİZİLİMİ

A	
ÇAĞATAY NÜSHASI	ANADOLU NÜSHASI
ad	isim 2A / 15
āfāḳ	ālem 83A/ 15
āfet	cihet 80A/ 4
aġa	ata 48A/ 2
aġrı-	incin- 56B/ 13
allı, alı	yan 17B/ 14
āmīziş	ūlfet 7B/ 12
ança	ol ḳadar 17B/ 5
ança	öyle 53A/ 3
andaḳ	ol ḳadar 37B/ 1
andaḳ	öyle 48B/ 15
ara	beyn 2B/ 4
ara	iç 35B/ 6
artuḳsı	ziyāde 52B/ 10
ast	alt 29B/ 8
ata	peder 4B/ 4
ata	baba 36A/ 1
ata ata	baba 66A/ 6
atlıġ	nām 2A/ 12

at koy-	nām vir- 4B/ 15
aya-	diriğ it- 20A/ 7
ayağ	ğadeğ 55A/ 3
ayt-	de- 5A/ 9
ayt-	söyle- 7A/ 8
(ders) aytur-	(ders) okuğ- 17B/ 3
az	cüz'î 9A/ 5
B	
bağşı	şā'ir 78B/ 3
bāk i-	ğorkul- 57B/ 14
bar-	git- 9A/ 8
(rağmetine) bar-	(rağmetine) gir- 17B/ 10
barça	cümle 8B/ 8
baş indür-	razı ol- 6A/ 15
baş ur-	vārid ol-33B/ 7
bat	soñra 38A/ 8
bat	batun 50B/ 6
bat	cümle 58B/ 8
bayrı	ğadīm 34B/ 6
becā kiltür-	yerine getür- 28A/ 5
beñze-	oğşa- 57A/ 14

bes	kāfī 1B/ 7
besi	çok 2B/6
bile kil-	berāber gel- 73B/ 6
bīmānend	şerīf 18B/ 6
bimār	h̄asta 21B/ 7
bīrer nime	biraz 64B/ 7
biti-	yaz- 2B/6
biti-	taḥrīr et- 5B/ 7
bol-	bulun- 2B/ 14
bozuğluğ	bozğunluğ 72A/ 11
burunrağ andağ	bundan şundan 26A/ 7
būstan	gūlistān 78A/ 4
buş-	bırağ- 56B/ 4
būyī	çoğu 40A/ 9
büzürgzāde	ķibārzāde 8A/ 3
C	
celed	metīn (kıvrak anlamında) 14A/ 15
cism-i zār	ten 83A/ 10
Ç	

çağ	hâl 24B/ 13
çağ	vaqt 35B/ 10
çağır	işret 73B/ 11
çağlık	rütbe 79A/ 10
(kılıç) çap-	(kılıç) çal- 66A/ 9
çırma-	şar- 7B/ 12
çoğı	köpi 6B/ 15
D	
dağı	hem 6B/ 5
dağı	dağı 8A/ 1
di-	söyle- 4A/ 2
dik	gibi 7A/ 7
yārlıg	dostluk 72A/ 4
E	
encümen	inçi 28B/12
emir	yasak 74A/ 12
F	

fehm bol-	ma' lüm ol- 79B/ 1
ferzend	oğul 4B/ 6
firār ol-	kaç- 74A/ 12
G	
genç	hazine 75A/ 14
güristān	mezāristān 7B/ 10
güristān	makbere 30A/ 13
GAYIN	
ğarāyib	ğarīb 40B/ 6
ğayr-i uyat kiltür-	ğayret it- 44B/ 11
ğıçek	kemān 62A/ 12
H	
hālāt	aḥvāl 18A/ 2
halayık	halk 18B/ 9
hayl (uluğları)	cemā' atin (uluları) 16B/ 1
hazān	firāk 85A/ 15
hem	dağı 9B/ 6

herāyine	elbette 11A/ 1
her kim	herkes 60A/ 10
hezl	hiciv 30A/ 6
hirfet	şan‘at 47A/ 6
hūb	güzel 11A/ 15
hūb	hoş 14A/ 8
ḥūb	eyü 61A/ 8
hulḳluḳ	ṭabi‘atlı 20A/ 12
hutūt	hatt 34B/ 5
İ	
içküçi	‘ayyaş 5A/ 4
igele-	al- 23B/ 8
iḥlāsiyye	ḥalāşiye 70A/ 13
ihtiyāç	muḥtaç 51A/ 9
ihtiyāç	ḥācet 65A/ 11
il	ḥalk 3B/ 15
ileyi	öñ 74B/ 2
ilt-	söyle- 11A/ 12
ilt-	götür- 15A/ 15
imes	degül 15A/ 10
ir-	yetiş- 3A/ 15

ir-	var- 26B/ 5
irdem	eyü şan ^ç at 66A/ 9
irsāl	mürāsele 15A/ 13
is	çoğu 60A/ 1
iş yüzige kil-	zühür eyle- 73A/ 2
it	kelb 57A/ 14
ivür-	ışmarla- 56A/ 4
K	
karābet	aḳrabā 62B/ 5
karılıḳ	iḥtiyārılıḳ 49B/ 13
kaş	ç ind 15A/ 11
kaş	yan 18A/ 2
kaş	huzur 32B/ 4
kat	katla 40A/ 11
katla	deḳ a 54B/ 2
ḳay	nere 33A/ 13
ḳayḡu	keder 65A/ 14
kayıtkan	ç avdet 6B/ 2
keffe	vezn 17B/ 2
ker bol-	şaḡır ol- 19B/ 9
kint	kaşaba 3B/ 6

kint	ķarye 12A/ 4
kint	zümre 56A/ 11
ķiři	ādem 6A/ 3
kiz bōrk	ķalpaķ 7B/ 11
ķořul-	mestūr ol- 3A/ 3
ķoy-	defin it- 23A/ 14
koyup bar-	bırağup git- 12A/ 5
kōp	ķoķ 6A/ 11
kōprek	ekser 2B/ 11
kōprek	ziyāde 22B/ 5
(feryād) kōydūr-	(feryād) yaķ- 86B/ 2
kōter-	ķaldır- 63B/ 14
kūdūret	būrūdet 69B/ 10
L	
leb	la ^ç 1 81A/ 12
M	
ma ^ç lūm bol-	ħabīr ol- 5A/ 6
mazbūṭ	gūzel 62B/ 2
mezkūr bol-	zīkr ol- 45B/ 2

mezkūr kıl-	zıkr it- 69A/ 11
migrābe	köpük 59A/ 2
mindür-	beñzet- 57A/ 15
muḥammes kıl-	taḥmis eyle- 18A/ 10
mundağ	böyle 2A/ 12
musannefāt	taşnīfāt 6B/ 5
müstağrağ	müteferriğ 22B/ 14
müzd	rüşvet 39A/ 9
müzd	ücret 60B/ 7
N	
niçe	ne kadar 3B/2
nime	miğdār 3A/ 11
nime	parça 14A/ 8
nisbet kıl-	teşbih it- 79A/ 10
nökerlik	asker olmak 19A/ 4
nümâyende	zâhir 3A/ 9
O	
ohşa-	beñze- 67B/ 4
ol cümle	bunlar 2A/ 8

ot	ateş 80A/ 9
ot pülege-	şavaş- 19B/ 9
Ö	
öçür	eşnâ 37B/ 9
ög-	medh it- 48A/ 14
öt-	geç- 2B/ 8
öt-	göç- 5B/ 11
öt-	zuhur et- 35A/ 10
ötkünçe	ziyadece 20A/ 12
ötüp	mütecâviz 23A/ 1
öy	hâne 34A/ 9
öy	ev 61B/ 10
öz	kendü 4A/ 11
özge	ğayrı 6B/ 5
özge	başka 31B/ 7
P	
püşt	tarif 57B/ 15

R	
revānraḡ kıl-	öğren- 57B/ 5
rucū' kıl-	buyur- 4B/ 12
ruḡ' a	deḡ' a 24B/ 4
S	
sabaḡ	ders 17B/ 4
sarı	ḡaraf 3B/ 11
(tilige) sal-	(lisānına) sipāriş eyle- 11A/ 8
sal-	götür- 64A/ 3
sal-	bıraḡ- 63B/ 5
(ayāḡ) sarı	(ayaḡ) ucu 6A/ 10
(ayaḡı) sın-	(ayaḡı) şikest ol- 17B/ 13
sigri-	aşur- 39A/ 10
sining kaşingğa	saña 28A/ 5
(tiken) soḡururğa	(diken) iḡrācı 14A/ 4
sohbet	meclis 65A/ 4
song	soñra 39B/ 1
sūnāk	güzel 80A/ 9
süngek	ḡalıb 23A/ 14

Ş	
şevk	rüşvet 30A/ 15
T	
ṭab ^ç	huy 55B/ 13
tang	şafaḫ 53A/ 9
tang atḫanda	şabāḫ olduḫda 16A/ 6
tap-	bul- 2A/ 10
(^ç ömr) tap-	(^ç ömr) sür- 11B/ 9
tapuḡ	ḫuzur 28A/ 10
tarşī ^ç	terci ^ç 22A/ 6
(zaḫmet) tart-	(zaḫmet) çek- 40B/ 14
taşkarı	ḫariç 18A/ 12
tedfin	defin 28A/ 6
tigre	tetimme 46A/ 9
tigre	tekke 55A/ 10
til	lisān 11A/ 8
tilbe	haste 80B/ 12
tile-	iste- 15A/ 15
tilep	da ^ç vet 24B/ 14
(yād) tut-	(yād) eyle- 12B/ 15
toy	düğün 24A/ 5
tör	yuḫaru 59A/ 15
(haber) tut-	(haber) al- 28A/ 4
(şöhret) tut-	(şöhret) bul- 9A/ 5
tüken-	tamām ol- 56A/ 5
tüken-	bit- 62B/ 5
(gice yetişüp) tüş-	(gice yetişüp) kon- 16A/ 5
(tavrı) tüş-	(tavrını) oḫşa- 24B/ 6
tükenmey kalḡan	nātamām 15B/ 3
U	
uluḫ	büyük 46A/ 5
uruş-	cenk it- 63A/ 11
utru	bir tarafa 15B/ 2
üst	uc 21B/ 8
Ü	

üçün	çün 6A/ 2
V	
vaqi ^ç bol-	ol- 6B/ 15
(yahşı) vaqi ^ç bol-	(güzel) düş- 12A/ 8
vaqt	çağ 9A/ 15
valid	peder 16A/ 3
visâk	meskin 18A/ 4
Y	
yaşşı	güzel 2B/7
yaşşı	eyü 61B/ 11
yaşşı	hoş 72A/ 3
(baş ve ayak) yalang	(baş ve ayak) ^ç üryân 11B/ 14
yalğan	hılaf 51B/ 1
yaman	fenâ 7B/ 14
yamanla-	taħkir it- 57A/ 5
yana	tekrâr 3B/ 12
yarı	yarım 16A/ 5
yarmaq	ma ^ç aş 57A/ 4
yasa-	bağla- 63A/ 10
yasa-	yay- 27A/ 3
(künbet) yasa-	(künbet) yap- 24B/ 14
yasal	şufuf 63A/ 10
yayaq	piyâde 40A/ 11
yaz-	kağdur- 10B/ 15
yığıştur-	gözet- 41B/ 11
yıgıl-	cem ^ç ol- 23B/ 1
yıgla-	beqa et- 18A/ 14
yıkıl-	öl- 21B/ 4
yiber-	yay- 38A/ 15
yiber-	gönder- 15A/ 14
yigitlik	gençlik 3B/ 7
yir	mekân 11A/13
yir	maħal 38A/ 4
yit-	var- 22B/ 9
yit-	er- 27B/ 5
yit-	taşı- 34B/ 12
yitkür-	yetiştir- 1B/ 10
yörü-	gez- 26B/ 11

3.4. ANADOLU NÜSHASIYLA ÇAĞATAY NÜSHASININ FONETİK VE MORFOLOJİK KARŞILAŞTIRMASI

Batı Türkçesi yazı dili 12. yüzyılın ikinci yarısı ile 13. yüzyılın ilk yarısında oluşmaya başlayan 13. yüzyılın ikinci yarısından itibaren de metinleri günümüze kadar aralıksız devam eden yazı dilidir. Esasını Oğuz şivesinin oluşturduğu Batı Türkçesinde zamanla Azerbaycan ve Doğu Anadolu sahasını içine alan Doğu Oğuzcası ile Osmanlı sahasını içine alan Batı Oğuzcası sahaları oluşmuştur.

İlk devri teşkil eden Eski Oğuz Türkçesi yabancı unsurlar bakımından Batı Türkçesinin en temiz devridir ancak yine bu dönemde Türkçeye Arapça ve Farsça unsurlar girmeye başlamıştır. Nesir dili henüz açık ve basit terkipler içerirken nazım dilinde ise şiir Fars taklitçiliği üzerine kurulmuştur. Nitekim 13. yüzyılda Selçuklu Devletinin ve bölgenin edebiyat, tasavvuf ve yazı dili Farsçadır.

12. ve 13. yüzyıldan sonra meydana gelen iki Türk yazı dilinden diğeri olan Kuzey-Doğu Türkçesi 15. yüzyıldan itibaren Kuzey Türkçesi ve Doğu Türkçesi olarak iki yeni yazı diline ayrılmıştır. Çağatay Türkçesi de denilen Doğu Türkçesi Emir Timur zamanında ortaya çıkıp Timurular devrinde gelişmiş ve bütün hayatını şuurlu bir şekilde Türk diline ve Türk kültürüne harcayan Ali Şir Nevayi ile bölgenin edebi dili olmuştur. “Çağatay dili, Karahanlı ve Uygur yazı diline dayanmakla birlikte, bu edebi dilin teşekkülünde Moğol istilasından sonra Orta Asyadaki mahalli şivelerin karışmasının da önemli rolleri olmuştur. Ayrıca bu oluşumda İslam kültürü ile Fars edebi dilinin de tesiri bulunduğu muhakkaktır.”⁹⁸ Metnimizin Çağatay nüshasında yer alan tek Moğolca kökenli “nökerlik” (36.sayfa) kelimesinin Anadolu nüshasına “asker olmak” (19A/ 4.satır) şeklinde aktarılması buna bir örnek teşkil etmektedir.

⁹⁸ Prof. Dr. Mustafa, Özkan, Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi, Filiz Kitabevi, 1995, İst., 27 – 32.s

Diğer yandan Anadolu sahasında Fatih ile II. Bayezid zamanında Osmanlı sarayında Fars dilinin ve edebiyatının etkisi artmış Fatih, şair Şehidi'ye Osmanlı Şehnamesi'ni, II. Bayezid de İdris-i Bitlisi'ye Osmanlı tarihini Farsça yazmasını buyurmuştur. Yine bu devirde Herat'ta Ali Şir Nevayi'nin ortaya çıkışı ile Çağatay şiirinin ve edebiyatının Osmanlı dili ve edebiyatı üzerinde etkisi artmıştır. Diğer Türk sahalarında olduğu gibi Anadoluda'da Nevayi'nin şiirleri için nazireler yazılmıştır.

Orta Türkçe dönemi diye adlandırdığımız 10. ve 17.yüzyıllarda ses ve şekil bakımından farklı bir döneme girilmiş aynı zamanda ortak ses olayları meydana gelmiş ve ortak bir Türkçe oluşmuştur. Bu dönemde Türk şivelerini etkileyen ve farklı gruplar altında toplamamıza sebebiyet veren olaylar üç ana başlık altında (Ötümlüleşme – Sızıcılaşma – Yuvarlaklaşma) toplanacak Anadolu ve Çağatay nüshaları bu ana farklar çerçevesinde fonetik ve morfolojik yönden karşılaştırılacaktır.

İnceleme yapılırken önce Çağatay nüshasındaki biçim sonra Anadolu nüshasındaki biçim gösterilecektir.

FONETİK KARŞILAŞTIRMA

1-ÜNLÜ UYUMU

Kalınlık – İncelik Uyumu

Kelime içindeki ünlülerin ince ve kalın sıraya göre ayarlanması olan bu uyum Eski Türkçeden beri gelişmiş bir şekilde görülmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde de bu uyum birkaç istisna dışında sağlamdır.

Çağatay Türkçesinde de bu uyum muhafaza edilmiştir.

sadālīg ~ sadālī (2B/ 1), devletidin ~ devletinde (2B/ 10), sıfatığa ~ sıfatına (3A/ 10), nazımlarığa ~ nazımlarına (3B/ 15), kaçabasıda ~ kaçabasında (4A/ 14), yitkeç ~ yetüşüp (4B/ 9), meskenide ~ meskeninde (6B/ 8), yaşıırak ~ güzelce (7A/ 3), özini ~ kendüyi (8A/ 5), atığa ~ ismine (8A/ 6), arasığa ~ arasına (11B/ 15), alardın ~ onlardan (15B/ 11), könglümni ~ gönlümü (18B/ 7), sözidin ~ sözünden (21B/ 9), hoşraq ~ hoşça (28B/ 1), tamamrak ~ tamamca (35B/ 1), öksülmesün ~ eksilmesin (36A/ 13), kılurğa ~ etmeğe (42A/ 1), kılğuça ~ iderce (49B/ 4)

Düzlük – Yuvarlaklık Uyumu

Eski Türkçede tam olmayan Düzlük – Yuvarlaklık uyumu Eski Oğuz Türkçesinde günümüze göre bozuktur. Genel yuvarlaklaşma eğilimi ve bazı eklerin sürekli düz veya yuvarlak ünlü ile kalıplaşması bu uyumun bozulmasındaki asıl etkindir. (+AcUk, +cUgAz, +cUk, -dUk, -dUm, -dUñ, -dUr, +dü, +AgU...)

Çağatay Türkçesinde de bu uyum sağlam değildir.

2- ÜNSÜZ UYUMU

Eski Türkçede ötümlülük – ötümsüzlük bakımından ünlüler arasında bir uyum yoktur. Aynı uyumsuzluk Eski Anadolu Türkçesinde de devam etmektedir. Ötümlü şekilleriyle kalıplaşmış ekler kelime ötümsüzle bitse de ötümlü olarak kullanılır. (+dA, +dAn, -dI, -dUm, +dUm, +dUr, -dIIAr)

Çağatay Türkçesinde bu uyum daha sağlamdır.

ötti ~ köçdi (14B/ 9), iştin ~ işden (28A/ 12), yoktur ~ yokdur (40A/ 9), tuttu ~ tutdı (40B/ 14), yoktur ~ yokdur (49B/ 2), ayttım ~ dedim (52B/ 8), oğuptur ~ oğumuşlar (75A/ 5)

2-YUVARLAKLAŞMALAR

Eski Türkçeden beri devam eden ikinci hece yuvarlaklığı taşıyan kelimeler vardır.

kiltür- ~ getir- (6A/ 3), yokkarı ~ yukaru (60A/ 3), qarangu ~ qaraguluğ (69B/ 12), hüb ~ eyü (2B/ 7)

Eski Oğuz Türkçesinde kelime sonundaki G# sesinin erimesi sonucu ortaya yuvarlaklaşmalar çıkmıştır. G# sesi kendinden önceki ünlünün açıklığında sızıcılaşarak erir ve ünlüyü uzatarak yuvarlaklaştırır.

şekillig ~ şekillü (20A/ 12), tab' lig ~ tabiatlu (21A/ 13), insāniyetlig ~ insāniyetlü (38B/ 7), samanlıgrak ~ samanluca (56B/ 2)

Lehçelere göre e / é / i kullanımını değişen bazı kelimeler vardır. Bu kelimelerde Çağatay Türkçesi /i/'yi tercih ederken Eski Oğuz Türkçesi /e/'yi tercih etmiştir.

Eski Oğuz Türkçesi: er-, erken, eşit-, eş, ne, ben, sen.

Çağatay Türkçesi: biş, kis-, çirig, it-, bil-, kiç-.

3-ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ

İlk Hecede e > i Değişikliği

ir- ~ i- (1B/ 10), di- ~ de- (2A/ 5), kil- ~ gel- (3A/ 1), yit- ~ yetiş- (3A/ 7), kız- ~ gez- (11B/ 14), ni kim ~ ne ki (16A/ 11), sin ~ sen (16A/ 14), bir- ~ ver- (17A/ 12), işek ~ eşek (20B/ 13), illig ~ elli (22A/ 10), yir ~ yer (22B/ 9), ilig ~ el (23B/ 10), işik ~ eşig (27B/ 3), min ~ ben (28A/ 4), kirek ~ gerek (31A/ 9), bil bağla- ~ bel bağla- (34A/ 7), biri ~ beri (43B/ 6), big ~ beg (46A/ 4), yimek ~ yemek (52A/ 1), il ~ el (53B/ 2), itek ~

eteg (53B/ 2), bigen- ~ begen- (58B/ 13), biş ~ beş (59A/ 10), tingri ~ tañrı (63B/ 3), ting ~ denk (64A/ 11), ilçilik ~ elçilik (73B/ 6), yittinçi ~ yedinci (73B/ 13), yitti ~ yedi (75A/ 14), sikkiz ~ sekiz (75A/ 14), çirig ~ çeri (76B/ 12)

Bu durum şu yabancı kelimelerde de görülür.

siyāhet ~ seyahāt (22B/ 8), mīve ~ meyve (35A/ 13), çihre ~ çehre (43A/ 2), likin ~ lākin (52A/ 9)

Kök Ünlüsünün Yuvarlaklaşması (Gerileyici Benzeşme)

Çağatay nüshasında ilk hecenin düz ünlüsü bazen ikinci hecenin yuvarlak ünlüsünün etkisiyle yuvarlaklaşır.

öksül- ~ eksil- (36A/ 13), yokkarı ~ yuqaru (60A/ 3), öksük ~ eksik (64A/ 10)

Bu durumu şu yabancı kelimedede de görürüz.

höcre ~ hücre (8A/ 12)

4- ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ

Süreklileşme

Çağatay Türkçesinde kelime başındaki b, n, ng gibi nazal bir ünsüzden önce m'ye dönüşür.

ming ~ biñ (10B/ 14), munça ~ bunca (18B/ 9), munung ~ bunun (21B/ 14), mini ~ beni (28A/ 4), munça ~ bunca (40A/ 14), ming ~ biñ (55B/ 3), mindür- ~ benzet- (57A/ 15), munga ~ buna (69B/ 1), atlara min- ~ atlara bin- (70B/ 7)

Çağatay Türkçesinde bazı kelimelerde kelime içindeki p >f olur. Bu eserin Çağatay nüshasında bu kelimelerden bir tanesi yer almaktadır.

tofrağ ~ tobrağ (5A/ 3)

Bazen de k >ğ olur.

uyku ~ uyhu (80A/ 11), oħsa- ~ oħsa- (33B/ 8), yok irse ~ yoħsa (44A/ 4), aħsam ~ aħsam (53A/ 9), aħtarıp ~ aħtarıp (82A/ 7)

Çağatayca'nın bir önceki devri olan Karahanlı Türkçesinde “eb” olan ses grubu Çağatay Türkçesinde “öy” olurken Oğuz sahasında “ev” olmuştur.

öy (36.sayfa) ~ hane (19A/ 11)

Diş-Damak Ünsüzü: y

Çağatay nüshasında şu kelimeler y'li biçimleriyle kullanılmıştır.

yığaç ~ ağaç (14A/ 3), yığla- ~ beka it- (18A/ 14), yırak ~ uzak (35B/ 5), yırak ~ ırak (52B/ 6)

Ön Damak Ünsüzü: r

Eski Oğuz Türkçesinde bazı kelimelerde r sesi düşerken Çağatay Türkçesinde bu tam bir uyum içerisinde değildir.

ir- ~ i- (1B/10), bile ~ ile (2A/1), birle ~ ile (2A/ 11), tāci bile ~ tāciyle (2B/ 5), ir- ~ i- (4B/ 3), ir- ~ i- (8B/ 2), imes ~ degil (15A/ 10), irmes ~ degil (20B/ 8), kıldı irse ~ kıldıysa (21B/ 10), yok irdi ~ yoğudu (35A/ 2), yok irse ~ yoħsa (44A/ 4), irdi ~ idi (46A/ 2), imes ~ degül (51A/4), imes ise ~ olmasa (54B/ 1), irkende ~ iken (56A/ 3), soruldu irse ~ soruldukda (62B/ 13), yok irmiş ~ yoğmuş (63B/ 13), irmiş ~ imiş (69A/ 6)

Göçüşme: Çağatay nüshasında şu kelimelerde göçüşme (yer değiştirme) görülür: örge- ~ öğren- (71A/ 13)

Ünsüz İkizleşmesi

İkizleşme Türkçede az görülen bir ses olayıdır. Ancak Eski Oğuz Türkçesinde bazı ses değişiklikleri nedeniyle bazı kelimelerde ikizleşme ortaya çıkar.

illig ~ elli (22A/ 10)

Azerbaycan Türkçesi gibi Çağatay Türkçesinde ise bazı kelimelerde ikizleşme görülür.

sikkiz ~ sekiz (2A/ 12), ikki ~ iki (4A/ 3), ikkelesi ~ ikisi (54B/ 6), ottuz ~ otuz (58A/ 2), yokkaru ~ yukaru (60A/ 3), yittinçi ~ yedinci (73B/ 13), yitti ~ yedi (75A/ 14)

Zamir n'si

Batı Türkçesinde kullanılan zamir n'si Çağatay Türkçesinde nesirde kullanılmazken şiirde ihtiyaç duyulursa kullanılmıştır.

muķābeleside ~ muķābelesinde (1B/ 7), kitabıda ~ kitabında (2A/ 12), devletidin ~ devletinde (2B/ 10), terbiyetidin ~ terbiyetinde (2B/ 10), üslūbuda ~ üslūbunda (2B/ 10), ķaşabasıda ~ ķaşabasında (4A/ 14), meşābeside ~ meşābesinde (4B/ 2), meskenide ~ meskeninde (6B/ 8), ömride ~ ömründe (7A/ 4), hiğmetide ~ hizmetinde (21A/ 7), zamanıda ~ zamanında (21B/ 1), iligide ~ elinde (55B/ 11), üstüne ~ üstüne (79B/ 2), içinde ~ içinde (79B/ 8), pergālesini ~ pergālesini (81B/ 11)

Çağatay nüshasında zamir n'siz şekilde yazılan “dīvān başıġa”, Anadolu nüshasına zamir n'si yerine yardımcı sesle “dīvān başıya” (38B/ 13) şeklinde aktarılmıştır.

Damak n'si

Çağatay Türkçesinde damak n'si (ñ) “ك” ile yazılırken Anadolu sahasında “ك” ile yazılmıştır.

aning ~ anıñ (1B/ 7), anga ~ aña (4B/ 6), bizning ~ bizim (7A/ 6), ming ~ biñ (10B/ 14), sining ~ seniñ (16A/ 14), munung ~ bunuñ (21B/ 14), anglayın ~ añlayım (33B/ 1), köngül ~ göñül (38A/ 11), anga ~ aña (44A/ 3), ting ~ denk (64A/ 11)

Hemze “ء”

Hemze “ء” Türkçede olmayan bir ses olduğu için iki ünlü yan yana gelir. Bunu engellemek için ء >y olur. Bu Türkçeleştirme çabasıdır. Çağatay Türkçesinde kurallaşmıştır. Batı Türkçesinde ise seyrek rastlanır.

tayife ~ ta'ife (2B/ 7), resayil ~ resa'il (2B/ 7), dayim ~ da'im (4B/ 15), fezāyil ~ feza'il (10B/ 8), māyil irkendür ~ mā'ildir (12B/ 14), zayil ~ za'il (19A/ 1), ğāyibāne ~ ğā'ibāne (44B/ 2), nāyibraḡ ~ nā'ibce (72A/ 1)

Akıcı Ünsüzlerin /r/, /l/ Düşmesi

kiltür- ~ getür- (2B/ 13), irdi ~ idi (4B/ 3), oltur- ~ otur- (21B/ 12), oldur ~ odur (43B/ 1)

-aḡu/ -egü Ses Grubu

Çağatay Türkçesinde +aḡu/ +egü ses grubu +av/ +ev olur.

birev ~ biri (29B/ 8), birevning ~ birining (59B/ 8), birev ~ biri (59B/ 9)

5- SIZICILAŞMALAR

b/>v/ Sızıcılaşması

Eski Oğuz Türkçesinde üç kelimedeki kelime başındaki b > v olurken, Çağatay Türkçesinde kelime başındaki /b/ korunur. Bu değişiklik şu üç kelimededir: “bar, bar- bir-“

bar- ~ var- (3B/ 11), bar ~ var (8A/ 6), bar irmiş ~ var imiş (8B/ 2), bar ikendür ~ var imiş (9A/ 15), bar- ~ var- (16A/ 13), bir- ~ vir (17A/ 12), bir- ~ ver- (27A/ 7), bar- ~ var- (40A/ 11), bir- ~ vir (42A/ 2), bar- ~ var- (54A/ 11), bir- ~ vir- (60B/ 3), bir- ~ vir- (69B/ 1), bir- ~ vir- (78B/ 14)

Çağatay Türkçesinde “bol-“ kelimesinde kelime başı b'si korunurken, Eski Oğuz Türkçesinde kelime başındaki b düşer. b > ø

bol- ~ ol- (2A/ 2), bol- ~ ol- (3A/ 6), bol- ~ ol- (3A/ 15), bol- ~ ol- (7B/ 15), bol- ~ ol- (13B/ 5), bol- ~ ol- (22B/ 12), bol- ~ ol- (32B/ 6), bol- ~ ol- (40B/ 13), bol- ~ ol- (53A/ 10), bol- ~ ol- (54A/ 2), bol- ~ ol- (55A/ 15), bol- ~ ol- (59A/ 6), bol- ~ ol- (69A/ 6)

Anadolu sahasında suw > su olur. su ~ su (10A/ 4)

d/>y/ Sızıcılaşması

Karahanlı ve Harezmi Türkçelerine d olarak geçen Eski Türkçenin kelime içi ve kelime sonundaki d sesi y 'ye dönüşür. ($\text{VdV} > \text{VyV}$, $\text{d} > \text{y}$)

ayağ ~ (6A/ 7), kaygu ~ keder (65A/ 14)

6- ÖTÜMLÜLEŞMELER

Diş Ünsüzleri: d/t

Çağatay Türkçesinde kelime başındaki t (ön damak ve arka damak) birkaç kelime haricinde korunur. ($\text{t} : \text{t}$) Eski Oğuz Türkçesinde ise ötümlüleşme görülür. ($\text{t} > \text{d}$)

tap- ~ bul- (6B/ 10), tüş- ~ düş- (7A/ 13), til ~ lisan (11A/ 8), tiken ~ diken (14A/ 4), tile- ~ iste- (28A/ 1), tüz ~ düz (38A/ 6), ting ~ denk (64A/ 11)

Çağatay Türkçesinde birkaç kelimedeki kelime başındaki $\text{t} > \text{d}$ ye dönüşür.

di- ~ de- (2A/ 5), dağı ~ dağı (4A/ 2), dik ~ kibi (7A/ 7)

Gırtlak Ünsüzleri: g/k, ğ/ķ

Çağatay Türkçesinde kelime başındaki $/\text{k}/$ korunurken Eski Oğuz Türkçesinde ötümlüleşir. ($\text{k} > \text{g}$, $\text{ķ} > \text{ğ}$)

kil- ~ gel- (3A/ 1), kiltür- ~ getir- (6A/ 3), kit- ~ git- (6A/ 4), körgüz- ~ göster- (6B/ 14), kün ~ gün (7A/ 11), kiz- ~ gez- (11B/ 14), kölege ~ gölge (14A/ 4), köngül ~ gönül (18B/ 7), kör- ~ gör- (21A/ 15), kiy- ~ giy- (36A/ 4), kir- ~ gir- (38A/ 6), küçlög ~ güçlü (44B/ 10), kirek ~ gerek (60A/ 2), küneş ~ güneş (65A/ 11), kündüz ~ gündüz (65B/ 14), körgüz- ~ göster- (69A/ 4), külüş- ~ gülüş- (70A/ 11), körün- ~ görün- (71A/ 7), kümiş ~ gümüş (76A/ 6)

Çağatay Türkçesinde $-\text{ğAn}$ (sıfat-fiil), $+\text{KA}$ (yönelme hali) eklerinin başındaki ve $+\text{lığ}$ (isimden isim yapma) ekinin sonundaki gırtlak ünsüzü $/\text{ğ}/$ muhafaza edilirken Eski Oğuz Türkçesinde bu ses düşer.

rif atığa ~ rif atinde (1B/ 7), ‘ulūmuğa ~ ‘ulūmuna (2A/ 10), nevālīg ~ nevālı (2B/ 1), şadālīg ~ şadālı (2B/ 1), hatırğa ~ hatıra (2B/ 15), sıfatığa ~ sıfatına (3A/ 10), horasanğa ~ horasana (3B/ 9), nazımlarığa ~ nazımlarına (3B/ 15), bitimekke ~ yazmağa (3B/ 15), ziyaretığa ~ ziyaretime (4B/ 4), taḥsilğa ~ taḥsile (4B/ 7), tekmiliğa ~ tekmiiline (4B/ 10), yirge ~ yire (6A/ 15), ṭā‘ atğa ~ ṭa‘ ate (6B/ 3), şı‘ rğa ~ şı‘ re (8A/ 5), atığa ~ ismine (8A/ 6), arasığa ~ arasına (11B/ 15), barurğa ~ varmaya (16A/ 10), ḥalığa ~ ḥaline (19A/ 1), şekillīg ~ şekillü (20A/ 12), allığa ~ eline (20B/ 11), ṭab‘ lığ ~ ṭabiatlu (21A/ 13), körerğe ~ görmeye (21A/ 15), ziyaretğa ~ ziyarete (21B/ 8), kilgen irmiş ~ gelmiş (21B/ 8), arığa ~ araya (21B/ 9), iṣitken irkendür ~ iṣitmiş imiş (21B/ 10), kilgendi songra ~ geldikten soñra (22A/ 1), sebzvarlıg ~ sebzvarlı (22A/ 2), illig ~ elli (22A/ 10), ismiğa ~ ismine (22B/ 6), ismiğa ~ ismine (22B/ 6), bolğanda ~ olduğda (22B/ 12), ilig ~ el (23B/ 10), hezliğa ~ hezle (24B/ 2), faḳirğa ~ faḳire (24B/ 4), bendğa ~ bende (26B/ 15), yasağanda ~ yaydığda (27A/ 3), ötken ~ geçen (28A/ 1), köngliğe ~ göñlüne (38A/ 11), insāniyetliğ ~ insāniyetli (38B/ 3), ayağığa ~ ayağına (41A/ 8), küçlüğ ~ güçlü (44B/ 10), körmeğen ~ görmeyen (45A/ 8), körgenler ~ görenler (48A/ 14), ayılğan ~ söylenilen (49B/ 14), alarğa ~ onlara (50B/ 14), ilgiğe ~ eline (53B/ 2), bolğanda ~ olduğda (69A/ 6), minerğe ~ binmeye (70B/ 7) arığa ~ araya (76A/ 2)

İki Ünlü Arasında Kalan Ünsüzlerin Durumu

Çağatay Türkçesinde VtV: VtV, VpV : VpV iken Eski Oğuz Türkçesinde VtV > VdV, VpV > VbV olur.

otun ~ odun (29B/ 8), itekin ~ etegini (53B/ 2)

Kelime Sonundaki Ötümlüleşmeler

Kelime sonu ötümlüleşmeleri Eski Oğuz Türkçesine özgüdür. Bu ötümlüleşmeler yazı dilinde böyle iken telaffuzda ötümsüzdürler. Bu nedenle kelime sonu ötümlüleşmeleri meselesi yazı dili meselesi değil imla meselesidir. $t > d$, $p > b$, $ç > c$, $k > g$

MORFOLOJİK KARŞILAŞTIRMA

ÇEKİM EKLERİ

1- İSİM ÇEKİMİ

ÇOKLUK EKLERİ

Çağatay Türkçesinde ve Eski Oğuz Türkçesinde çokluk eki +lAr'dır. +An birkaç kelimedede kalıplaşmış olarak bulunur.

ra' nâları ~ ra' nâları (1B/ 9), gevherler ~ gevherler (1B/ 8), nazmlar ~ nazmlar (3B/ 15), körgenler ~ görenler (48A/ 14), iligler ~ ellerini (54A/ 14), bî-bedeller ~ bî – bedeller (68B/ 6)

İYELİK EKLERİ

Teklik:

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	+(U)m	+(U)m
2. şahıs:	+(U)ng	+(U)ñ
3. şahıs:	+(s)I	+(s)I

Çokluk:

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	+(U)mUz	+(U)mUz
2. şahıs:	+(U)ngIz	+(U)ñUz
3. şahıs:	+lArI	+lArI

İSİM HÂL EKLERİ

Tamlama~İlgi Hâli

Çağatay Türkçesinde ilgi hali ekinde yalnız düz biçimler vardır +nI(ng)⁹⁹: nıng, ning, nung, nüng, nı, ni, nu, nü.

Eski Oğuz Türkçesinde ilgi hali eki daima dar – yuvarlaktır: +(n)Uñ

aning ~ anuñ (1B/ 7), sining ~ senüñ (16A/ 14), munung ~ bunuñ (21B/ 14), dervişining ~ dervişüñ (22A/ 7), vilâyetning ~ vilâyetüñ (25B/ 4), zamanning ~ zamanuñ (37B/ 11), birevning ~ birinüñ (59B/ 8), yirning ~ yerüñ (65A/ 8), bigning ~ begüñ (66A/ 14),

Belirtme Hâli

Çağatay Türkçesinde belirtme hali eki: +n, +nI.

Eski Oğuz Türkçesinde yükleme hali eki olan +g erimiş, g'den önceki yardımcı ünlü sadece düz biçimiyle g'nin yerini almıştır. Yükleme hali eki +I oluca ünlülerden sonra – y yardımcı ünsüzüne ihtiyaç doğmuştur.

felekni ~ felegi (2A/ 10), ğazelni ~ ğazeli (5A/ 9), beytni ~ beyti (6B/ 1), kıt'anı ~ kıt'ayı (7B/ 6), atamnı ~ pederimi (15A/ 13), könglümni ~ göñlümü (18B/ 7), alarnı ~ onları (23B/ 8), şâ'irlerin ~ şâ'irlerini (26B/ 1), қаşıdeni ~ қаşıdeyi (27A/ 2), bizlerni ~ bizleri (28A/ 1), lafzın ~ lafzını (28A/ 9), terbiyetin ~ terbiyetini (38B/ 5), tarafın ~ tarafına (39A/ 1), şalâhiyyetin ~ şalâhiyyeti (41A/ 4), birin ~ birini (43A/ 2), işni ~ işini (43B/ 1), şî'irin ~ şî'irini (44A/ 8), şatrencni ~ şatrancı (44B/ 2), özin ~ kendüni (45B/ 13), itekin ~ etegini (53B/ 2), târihni ~ târihi (56A/ 8), hâķānnı ~ hâķānı (78A/ 15), uyķunı ~ uyķuyı (80A/ 11)

⁹⁹ Çağatay Türkçesinde ilgi hali eki, belirtme hali ekiyle aynıdır. Aralarındaki farkı cümle içindeki kullanımlarından anlarız.

Yönelme Hâli

Çağatay Türkçesinde yönelme hali eki +GA iken Eski Oğuz Türkçesinde ek başı g'lerinin erimesi sebebiyle +(y)A'dır.

ra^ç nâlarığa ~ ra^ç nâlarına (1B/ 9), ^çulūmuğa ~ ^çulūmuna (2A/ 10), hatırğa ~ hatıra (2B/ 15), sıfatığa ~ sıfatına (3A/ 10), horasanğa ~ horasana (3B/ 9), nazımlarığa ~ nazımlarına (3B/ 15), ziyaretığa ~ ziyaretime (4B/ 4), anga ~ aña (4B/ 6), taḥsilğa ~ taḥsile (4B/ 7), tekmiğiğa ~ tekmiğine (4B/ 10), yirge ~ yere (6A/ 15), ṭā^ç atğa ~ ṭā^ç ate (6B/ 3), ūi^ç irğa ~ ūi^ç ire (8A/ 5), atığa ~ ismine (8A/ 6), arasığa ~ arasına (11B/ 15), ḥalığa ~ ḥaline (19A/ 1), allığa ~ eline (20B/ 11), körege ~ görmege (21A/ 15), geṣtige ~ gezmege (21B/ 4), ziyaretқа ~ ziyarete (21B/ 8), araga ~ araya (21B/ 9), ismiğa ~ ismine (22B/ 6), aṣınalıqқа ~ aṣınalığa (24A/ 5), ba^ç zığa ~ ba^ç zıya (24A/ 14), hezlğa ~ hezle (24B/ 2), faḫırğa ~ faḫire (24B/ 4), bendқа ~ bende (26B/ 15), san^ç atığa ~ san^ç atına (28A/ 14), ayağığa ~ ayağına (41A/ 8), kılurğa ~ etmeğe (42A/ 1), alarğa ~ onlara (50B/ 14), ilgige ~ eline (53B/ 2), oynarğa ~ oynamağa (55A/ 4), yolğa ~ yola (56B/ 1), yirge ~ yere (56B/ 14), minerge ~ binmege (70B/ 7), araga ~ araya (76A/ 2)

Bulunma Hâli

Çağatay Türkçesinde bulunma hali eki +dA sedasız ünsüzlerden sonra ötümsüzleşir. Eski Anadolu Türkçesinde de aynı olan ek sedasız konsonantlardan sonra ötümsüzleşmez.

muḳābeleside ~ muḳābelsinde (1B/ 7), kitabıda ~ kitabında (2A/ 12), üslūbuda ~ üslūbunda (2B/ 10), vilāyetide ~ vilāyetinde (4A/ 14), ḳaṣabasıda ~ ḳaṣabasında (4A/ 14), meṣābeside ~ meṣābesinde (4B/ 2), meskenide ~ meskeninde (6B/ 8), kiçiklikde ~ küçüklükde (15B/ 12), çıḳḳanda ~ çıḳdıgımda (18A/ 2), semerḳandda ~ semerḳanda (18A/ 6), ḳılğanda ~ eyledikde (20B/ 13), hiḍmetide ~ hizmetinde (21A/ 7), zamanıda ~ zamanında (21B/ 1), bolğanda ~ olduḳda (22B/ 12), iltkende ~ götürdüğünde (26B/ 1), tüşkende ~ düşdüḳde (26B/ 15), işikide ~ eşiginde (27B/ 3), evraḳda ~ evraḳdan (36B/ 1), ḳayda ~ ḳanda (41B/ 15), kiçikide ~ küçüklükde (46B/ 12), ayturda ~ söylemekde

(49A/ 3), iligide ~ elinde (55B/ 11), bolğanda ~ olduğda (69A/ 6), küçük irkende ~ küçüklükde (70A/ 6)

Şu cümlede Çağatay nüshasında tarafında anlamında “sarı” edatıyla yazılmış cümle Anadolu nüshasında edat kullanmaya gerek duymadan bulunma hali ekiyle aktarılmıştır.

“Kabrı hem-ol vilâyet sarıdur”. (51.sayfa) ~ “Kabri ol vilâyetdedur.” (26A/ 6)

Ayrılma Hâli

Çağatay Türkçesinde ayrılma hali eki +Din iken Eski Oğuz Türkçesinde +dAn’dır. Eski Oğuz Türkçesinde bu ekte ötümlülük – ötümsüzlük uyumu yoktur. Çünkü bu şekil Eski Türkçedeki haliyle aynıdır.

şahâyifdin ~ şahâyiden (2A/ 5), gülbângidin ~ gülbengiyle (2B/ 2), üslûbuda ~ üslûbunda (2B/ 10), cihetdin ~ cihetden (3A/ 4), pâyesidin ~ pâyesinden (3B/ 2), alardın ~ onlardan (5A/ 5), beytdin ~ beytden (11A/ 1), alardın ~ anlardan (15B/ 11), zürefâsıdın ~ zürefâsından (21A/ 14), sözidin ~ sözünden (21B/ 9), kilgendin songra ~ geldikten sonra (22A/ 1), iştin ~ işden (28A/ 12), cihetdin ~ cihedden (37B/ 15), yüzidin ~ yüzünden (58B/ 15), küneşdin ~ güneşden (65A/ 11)

Vasıta Hali

Eski Oğuz Türkçesinde –n vasıta hali eki kalıplaşmış örnekler dışında kaybolmuş yerini “ile” edatı almıştır. Çağatay Türkçesinde ise “ile” ödünçlemelerinin yanında “birle, bile” kullanılmıştır.

bile ~ ile (2A/ 1), birle ~ ile (2A/ 11), gevherleri bile ~ gevherleriyle (1B/ 8), ziveri bile ~ ziveriyle (2A/ 15), marazı bile ~ marazıyla (7B/ 5), il bile ~ halkıla (38B/ 13), tesennün ~ tesenniyle (62A/ 9)

Yön Gösterme Hâli

Çağatay Türkçesi ve Eski Oğuz Türkçesinde yön gösterme hali ekleri: +rA, +kArI' dır.

songra ~ soñra (6B/ 2), taşkarı ~ taşra (17A/ 12), yokkarı ~ yukāru (60A/ 3)

Eşitlik Hâli

Çağatay Türkçesinde +ça'nın yanında Azeri Türkçesindeki gibi +rak eki görülürken Eski Oğuz Türkçesinde +ça eki vardır. Eşitlik hali Çağatay Türkçesinde aynı zamanda hal ve zaman da ifade eder. Üstünlük sıfatı için Azeri Türkçesindeki gibi +rAk son eki kullanılır. Bunun dışında Çağatay nüshasında yer alan eşitlik eki içeren bazı kelimelerin Anadolu nüshasına "kadar" edatı kullanarak aktarıldığını görüyoruz.

yukkarurak ~ yukaruca (3B/ 3), taşkarırak ~ taşraca (3B/ 3), dil-pezirrak ~ dil-pezirçe (3B/ 4), tab' rak ~ tab' ca (5A/ 3), yahşırak ~ güzelce (7A/ 3), yahşırak ~ güzelce (13A/ 1), köprek ~ çokça (16B/ 11), munça ~ bunça (18B/ 9), uluğrak ~ uluca (21B/ 8), hoşrak ~ hoşça (28B/ 1), artuğrak ~ ziyādece (32A/ 9), 'acebrak ~ 'acebce (34A/ 6), tamamrak ~ tamamca (35B/ 1), ta' rīf kılurça ~ ta' rīf edecek kadar (37B/ 12), çihresiçe ~ çehresi kadar (43A/ 2), kılguça ~ idecek kadar (45A/ 8), kılguça ~ iderce (49B/ 4), müfīdrak ~ müfīdce (55A/ 2), sāmānlıgrak ~ sāmānluca (56B/ 2), 'azımrak ~ 'azımce (67A/ 10), imkānı barıça ~ olduğu kadar (68A/ 12), şūhrak ~ şūhça (70A/ 6), maḥşūşrak ~ maḥşuşça (72A/ 1), nāyibrak ~ nā'ibce (72A/ 1), yahşırak ~ güzelce (73B / 3), aytkança ~ söylemek kadar (74A/ 4), āhlakıça ~ āhlakı kadar (78B/ 2)

İSİM HÂL EKLERİ VE BİRBİRLERİNİN İŞLEVİNDE KULLANILIŞI

Yönelme Hali Ekinin Vasıta İşlevinde Kullanılması

Çağatay nüshasında yönelme hali eki vasıta fonksiyonunda kullanılmıştır.

şerefiğa ~ şerefiyle (3A/ 15), hezlğa ~ hezle (24B/ 2)

Bulunma Hali Ekinin Ayrılma İşlevinde Kullanılması

evrakda ~ evrakdan (36B/ 1)

Ayrılma Hali Ekinin Vasıta İşlevinde Kullanılması

gülbāngidin ~ gülbeñiyle (2B/ 2), aytmakdın ~ söylemekle (7A/ 8), merātibğa ~ merātible (37A/ 1), ‘aybğa ~ ‘aybıla (37A/ 3), kemāngerlikke ~ kemāngerlikle (43A/ 10), yimekke ~ yemekle (52A/ 1), esma‘ğa ~ esma‘ ile (52A/ 4), sabaqqa ~ dersle (52B/ 3), ismiğa ~ ismiyle (55B/ 15), sa‘ adetiğa ~ sa‘ adetiyle (58A/ 9), nā-muradlığığa ~ nā-muradlığıyla (60A/ 8), menāşıbqa ~ menāşıbla (64B/ 5), ziyaretiğa ~ ziyāretiyle (72A/ 13), ilçilikke ~ ilçilik ile (73B/ 6)

Ayrılma Hali Ekinin Bulunma İşlevinde Kullanılması

devletidin ~ devletinde (2B/ 10), terbiyetidin ~ terbiyetinde (2B/ 10), yaşıdın ~ yaşında (36B/ 11)

Ayrılma Hali Ekinin İsimden İsim Yapma Eki +II İşlevinde Kullanılması

buhārādın ~ buhārālı (8A/ 12), turşızdın ~ turşızlı (11A/ 10)

2-FİİL ÇEKİMİ

KİŞİ EKLERİ

Zamir Kaynaklı Kişi Ekleri

Teklik

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	-m	-Am, -vAn, -In
2. şahıs:	-ng	-sIn
3. şahıs:	-sı	eksiz

Çokluk

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	-mız	-Uz, -vUz
2. şahıs:	-ngız	-sIz
3. şahıs:	-lArI	-lAr

İyelik Kaynaklı Kişi Ekleri

Teklik

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	-m	-m
2. şahıs:	-ng	-ñ
3. şahıs:	eksiz	eksiz

Çokluk

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	-ķ, -k	-k
2. şahıs:	-ngız	-ñUz
3. şahıs:	-lAr	lAr

ZAMAN EKLERİ

Geçmiş Zaman

Çağatay nüshasında -p + dur / tur + şahıs eki kuruluşunda geçmiş zaman kipi oluşmuştur. Anadolu nüshasına -mişdür ve -dı,-dU şekilleriyle aktarılmıştır.

körgüzüpdür ~ göstermişdir (10A/ 10), müsellemler tutup turlar ~ müsellemler tururlar (12B/ 2), dipdür ~ söylemişdir (14A/ 5), barıp dururlar ~ gitmişlerdir (15B/ 15), biripdür ~ vermişdir (17A/ 12), bitip durur ~ yazmışdır (18A/ 11), tüşüptür ~ düşmüşdür (21A/ 4), bitip min ~ yazdım (35A/ 12), işitipdür min ~ işitdüm (47A/ 9), körmey min ~ görmedüm (71B/ 9), kilmeydür ~ gelmedi (70B/ 13)

Not: -p + irdi olumsuz: -p – mAy +dur + irdi kuruluşunda öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi oluşmuştur: şöhret tutmaydur ~ şöhret tutmamışdır (11A/ 7), kılmaydur irdi ~ eylememiştir (22B/ 5), inîkâl tapmaydur irdi ~ inîkâl eylememişdir (23B/ 7), körmeydür min ~ görmedüm (35B/ 3), naql kılmaydur ~ naql itmedi (68B/ 11), tura almay ~ turamadı (69A/ 15), kilmeydür ~ gelmedi (70B/ 13), körmey min ~ görmedim (71A/ 9)

eylemişdür ~ kılğandır (8A/ 4), irmiş ~ imiş (8B/ 2), bar irmiş ~ var imiş (8B/ 3), kilgen irmiş ~ gelmiş (21B/ 8), yok irmiş ~ yoğmuş (63B/ 13). Bu örneklerde Çağatay Türkçesinde -miş ekinin de kullanıldığını görüyoruz.

aytur irkendür ~ söyler imiş (11A/ 11), irmes irkendür ~ degildir (12B/ 13), mâyl irkendür ~ mâ'ildür (12B/ 14), işitken irkendür ~ işitmiş imiş (21B/ 10), koygan irkendür ~ komuş imiş (54A/ 8) Anadolu nüshasına –miş ile aktarılan bazı fiiller Çağatay nüshasında “irkendür” ile kurulmuştur.

Görülen geçmiş zaman için Çağatay ve Anadolu nüshasında da –DI, -DU ekleri kullanılmıştır.

taptı ~ tabdı (1B/ 4), at koyuldu ~ nâm konuldu (3A/ 13), kılıldı ~ olundu (3B/ 6), kılmas irdi ~ kılmaz idi (5B/ 5), körgüzür irdi ~ gösterir idi (9A/ 9), tutar irdiler ~ tutarlar idi (10B/ 14), kılur irdi ~ iderdi (11B/ 13), yok irdi ~ yoğudu (14B/ 3), yitip min ~ yetişdim (15B/ 12), yığlar idiler ~ beğa iderler idi (18A/ 14), aytadur irdi ~ söyler idi (18B/ 7), öz özi bile sözleşür irdi ~ gözü gözüne söylenir idi (19B/ 2), kıla almadı ~ idemedi (19B/ 8), kalgay irdi ~ kalur idi (20B/ 4), kılıp irdim ~ eylemiş idim (20B/ 5), birürler irdi ~ virirler idi (26B/ 5), kiltürdi ~ getürdü (28A/ 10), oğuydur irdi ~ oğuyordu

(28B/ 13), körüp mü sin? ~ gördün mü? (29A/ 2), bitip min ~ yazdım (35A/ 12), körgüzdi ~ gösterdi (38A/ 9), tuttı ~ tutdı (40B/ 14), yitküre almadım ~ yetiştirmedi (42A/ 12), tapıldı ~ bulundu (44A/ 11), irdi ~ idi (46A/ 2), tapa aymadı ~ bulamadı (51B/ 6), yitkürdi ~ yetiştürdü (56A/ 14), kitürdi ~ götürdü (56B/ 1), kılılıp irdi ~ itmişdü (56B/ 10), külüştiler ~ gülüşdüler (70A/ 11), körmey min ~ görmedim (71A/ 9)

Geniş Zaman

Anadolu ve Çağatay nüshalarında bu zaman için -(V)r eki kullanılmıştır.

söz uzalur ~ söz uzanur (37B/ 15), bola alur ~ olabilür (40B/ 13), olturur ~ oturur (59B/ 2), körgüzür ~ gösterir (69A/ 4), kılılır ~ olunur (69A/ 12), körünür ~ görünüyor (71A/ 7)

Geniş zamanın olumsuzu için Çağatay nüshasında -mAs kullanılırken Anadolu nüshasında -mAz kullanılır. Çağatay nüshasındaki “ermes” Anadolu nüshasına “degül” ile aktarılmıştır.

irmes irkendür ~ degüldür (12B/ 13), imes ~ degil (15A/ 10), irmes ~ degil (20B/ 8), körmes ~ görmez (30A/ 1), dimes ~ demez (36B/ 10), tüşmez ~ düşmez (43A/ 6), inana almas ~ inanmaz (45A/ 8), imestürler ~ degüller (51A/ 4), tutmaslar ~ tutmazlar (51B/ 14), kılmas ~ etmez (53A/ 1), kutulmas ~ kurtulmaz (53A/ 13), bilmes ~ bilemez (71A/ 3)

Şimdiki Zaman

Çağatay nüshasında dur- ve tur- yardımcı fiillerinin yardımıyla -A/ -p zarf fiil ve şahıs eki eklenerek yapılmıştır. Anadolu nüshasında ise -mAkda ile aktarılmıştır. Bunun yanında Eski Oğuz Türkçesinde şimdiki zaman için kullanıldığı bilinen ekler -(V)r, -(y)A, -(y)A turur, -(y)A yor(ur)’dur.

biripdürler ~ itmekdedirler (2A/ 8), söyleyüp dururken ~ müvecceh sözley dürgenning (19A/ 2), bolupturlar ~ olmaqtadır (24B/ 9), oquydur irdi ~ oquyordu (28B/ 13), kiye

turur ~ giymektedir (34A/ 4), kiye durur ~ giymektedir (36A/ 4), memlū boladur ~ memlū olmaktadır (36A/ 10), ayturda ~ söylemekte (49A/ 5), dipdür ~ dimektedir (59B/ 7), bitiledür ~ yazılmağdadur (65B/ 1), körünür ~ görünüyor (71A/ 7)

Gelecek Zaman

Eski Oğuz Türkçesinde gelecek zaman için $-(y)IsAr$, 15. yüzyıldan itibaren gelecek zamanı çekimlemekte de kullanılmaya başlanan $-(y)AcAK$, $-sA$ gerek ve istek kipinde de yaygın olarak kullanılan $-(y)A$ eklerini görürüz. Çağatay sahasında ise $-GAy$ (şiiirde $-GA$) + şahıs zamirleri şeklinde kullanılmıştır.

koşulgaylar ~ meşūr olalar (3A/ 3), öz yiride mezkūr bolgay ~ kendü mekânında mezkūr olmuş (11A/ 13), nazımları ıalgay irdi ~ nazımları ıalur irdi (20B/ 4), kıoygaylar ~ defin ideler (23A/ 14), ‘âlemdin barur- min ~ âlemden gideceğim (28A/ 2), oıugan bilgey ~ oıuyanlar bile bilür (33B/ 12), tüz yolıa kirgey ~ düz yola gire (38A/ 6), taıyir birgey ~ taıyir vire (42A/ 2), raıım kılgay ~ raıım ide (42A/ 13), menkabet bolgay ~ menkabet olsun (42B/ 12), nimege yaragay ~ işe yarar (43A/ 12), tevfiı tapkay ~ tevfiı bula (43B/ 11), şerik bolgay ~ şerik ola (46A/ 6), nasib bolgay ~ nasib ola (46A/ 11), taıallüş kılmagay irdi ~ taıallüş idermiydü (47B/ 1), elinde bolgay ~ elinde bulunsa (53B/ 3), ‘azl kılmagay ~ ‘azl olmaya (54B/ 7), iııtiyâr kılmış bolgay ~ iııtiyâr itmiş ola (55B/ 1), hâıırına salgay ~ hâıırına bıraka (63B/ 5), bolmuş bolgay ~ olmuş ola (64B/ 3), birgayler ~ vireler (69B/ 1), dise bolgay ~ demek ola (71B/ 14), başını kıltürgey ~ başını götürsün (74A/ 10), köre algay min dip ~ görebilem diyü (75A/ 3), mütâla‘ itse anlagay ~ mütâla‘ itse añlar (78B/ 8), tamâm kılılgay ~ tamâm ide (87A/ 5), iııtitâm birigey ~ iııtitâm virile (87A/ 5)

Metin genelinde istek ya da geniş zaman ile Anadolu nüshasına aktarılan $-GAy$ eki şu örnekte geçmiş zaman ile aktarılmıştır.

hiı kışige maıall-i ta‘n u taşni‘ bolmagay ~ hiı kimseye maıall u ta‘n ve teşni‘ kıalmadı (57B/ 8) “hiı kimsenin ayıplamasına ve kötülemesine fırsat kalmadı”

zāhir ‘ulūmıdın hīç kıysı bolmagay kim ders aytmagay ~ ‘ulūm zahirinden hīç birisi yok ki ders söylemedi (64B/ 14) “zahir ilimlerinden vermediği ders yoktur.” Bu cümlede de geçmiş zaman ekiyle aktarılmış olmasına rağmen geniş zaman ifade etmektedir.

TASARLAMA KİPLERİ

İstek Kipi

Eski Oğuz Türkçesinde istek için -(y)A ve -sA ekleri kullanılırken Çağatay sahasında sadece birinci şahısta bulunan istek çekimi için -(A)y, -(A)yın, -(A)yım, ve çokluk 1. şahıs için -(A)lı, -(A)lıng, -(A)lım ekleri kullanılır.

biley dise ~ bilmek isteyen (8B/ 9), biley dise ~ bilmek istese (19B/ 15), anlayın ~ anlayım (33B/ 1), fikir kıılılsa ~ fikir oluna (65A/ 5)

Emir Kipi

Çağatay ve Anadolu sahasında da -sUn, -sUnlAr kullanılmıştır.

maḥv bolmasun ~ maḥv olmasun (2A/ 5), öksülmesün ~ eksilmesin (36A/ 13), kiltürsünler ~ götürsünler (74A/ 15), ba‘is-i melāl bolmasun ~ bā‘is-i melāl olmasun (79A/ 2).

Dilek – Şart Kipi

Çağatay sahasında ve Anadolu sahasında bu kip için -sa eki kullanılmıştır.

muḳabele kiltürse ~ muḳabele olunsa (11A/ 6), ḫālīga kilse ~ ḫāline gelse (19A/ 1), kııldı irse ~ kıılsa (21B/ 10), ni dise ~ ne derse (23B/ 2), kiltürse ~ getirülse (26A/ 7), aytılsa ~ söylense (27B/ 11), bitilse ~ yazılrsa (36B/ 4), aytsa ~ söylense (37B/ 15), yok irse ~ yoḫsa (44A/ 4), iligide tüşe ~ eline girse (53A/ 15), barmasa ~ varmasa (54A/ 11), imes ise ~ olmasa (54B/ 1), tükense ~ tamām olsa (56A/ 5), tapsa ~ bulunsa (56A/ 6), sefāhat kıılsa ~ sefāhat itse (59A/ 9), birev sorsa ~ biri sorsa (59B/ 9), islese ~ koḫulansa (60A/ 1), rāyi bile barmasa ~ rāyi üzre gitmez ise (61A/ 3), dise bolur ~

denilse olur (61B/ 10), dise ~ söylese (61B/ 12), tükense ~ bitise (62B/ 5), bolmasa ~ olmasa (64A/ 10), tapsa ~ bulunsa (65A/ 6), ihtiyâcı bolsa ~ ihtiyâcı olsa (71B/ 4), yok irse ~ yoğısa (72A/ 15), birseler ~ virseler (72B/ 7), tilese ~ istese (77A/ 7), yığıştursa ~ yığarsa (78B/ 1)

gāhī sözge bī-te`emmül cevāb birür, çün ğalaṭ kem **tüşer**, hīç buşmas ~ gāhī söze bī-te`emmül cevāb virdigiçün ğalaṭ **düşerse** hīç bırakmaz “konuşma esnasında bazen düşünmeden cevap verirse de yanlış olmasına rağmen çekinmez.” Bu cümlede Çağatay nüshasında şart eki kullanılmamış, Anadolu nüshasında –se ekinin kullanılmasına ihtiyaç duyulmuş ve öyle aktarılmıştır. (56B/ 4)

“miknet ve ‘azmeti çağı hīç iş kılmadı kim andın dise bolğay” ~ “miknet ve ‘azāmeti vaḳtinde hīç iş kalmadığını andan demek ola.” (71B/14) Türkiye Türkçesine aktardığımızda “Güçlü ve kudretli olduğu zamanlarda anlatmaya değer bir şey yapmadı” anlamına gelen bu cümlenin yan cümlesinde kullanılan şart eki Anadolu nüshasına –A ekiyle aktarılmıştır.

YARDIMCI FİİL

Çağatay nüshasında kullanılan kıl- yardımcı fiili bazı yerlerde et- bazı yerlerde ol- ile aktarılmıştır.

kıl- ~ kıl- (2B/ 2), kıl- ~ eyle- (2B/ 7), kıl- ~ it- (3A/ 9), kıl- ~ it- (3B/ 5), kıl- ~ eyle- (3B/ 12), kıl- ~ eyle- (4A/ 2), kıl- ~ it- (4A/ 8), kıl- ~ it- (5B/ 2), kıl- ~ it- (6A/ 2), kıl- ~ it- (6A/ 4), kıl- ~ eyle- (6A/ 7), kıl- ~ it- (6B/ 3), kıl- ~ it- (6B/ 5), kıl- ~ it- (7B/ 13), kıl- ~ it- (8B/ 10), kıl- ~ eyle- (8B/ 11), kıl- ~ eyle- (9A/ 7), kıl- ~ eyle- (9B/ 1), kıl- ~ eyle- (9B/ 13), kıl- ~ eyle- (10A/ 4), kıl- ~ eyle- (11B/ 13), kıl- ~ eyle- (11B/ 15), kıl- ~ eyle- (12A/ 13), kıl- ~ it- (12B/ 11), eyle- kıl- ~ eyle- ~ tut- (12B/ 15), kıl- ~ it- (15B/ 2), kılıp dur- ~ it- (17A/ 11), kılıp dur- ~ eyle- (18A/ 10), kıl- ~ eyle- (18B/ 8), kıl- ~ it- (20B/ 7), kıl- ~ eyle- (20B/ 10), kıl- ~ eyle- (21A/ 9), kıl- ~ et- (21A/ 14), kıl- ~ eyle- (21B/ 6), kıl- ~ et- (21B/ 11), kıl- ~ eyle- (22B/ 5), kıl- ~ et- (24A/ 3), kıl- ~ eyle- (24B/ 14), kıl- ~ eyle- (26A/ 8), kıl- ~ kıl- (28A/ 15), kıl- ~ eyle- (33B/ 1), kıl- ~ et- (33B/ 1), kıl- ~

eyle- (33B/ 4), kıl- ~ eyle (33B/ 10), kıl- ~ it- (34B/ 2), kıl- ~ eyle- (35B/ 3), kıl- ~ eyle- (35B/ 6), kıl- ~ eyle- (37A/ 14), kıl- ~ eyle- (37B/ 4), kıl- ~ et- (37B/ 14), kıl- ~ eyle- (38A/ 8), kıl- ~ ol- (38A/ 13), kıl- ~ eyle- (38B/ 5), kıl- ~ eyle- (40A/ 4), kıl- ~ eyle- (40A/ 11), kıl- ~ ol- (40B/ 4), kıl- ~ ol- (40B/ 5), kıl- ~ et- (42A/ 1), kıl- ~ et- (42A/ 13), kıl- ~ et- (42B/ 4), kıl- ~ et- (42B/ 9), kıl- ~ et- (43B/ 1), kıl- ~ et- (43B/ 13), kıl- ~ eyle- (43B/ 13), kıl- ~ et- (44A/ 1), kıl- ~ et- (45B/ 14), kıl- ~ et- (46B/ 10), kıl- ~ et- (46B/ 13), kıl- ~ et- (47B/ 1), kıl- ~ eyle- (47B/ 4), kıl- ~ et- (48A/ 14), kıl- ~ eyle- (48B/ 15), kıl- ~ et- (49A/ 10), kıl- ~ et- (49B/ 4), kıl- ~ eyle- (50B/ 6), kıl- ~ eyle- (51A/ 14), kıl- ~ eyle- (51B/ 8), kıl- ~ et- (53A/ 1), kıl- ~ et- (54A/ 10), kıl- ~ et- (54A/ 15), kıl- ~ et- (54B/ 6), kıl- ~ et- (55B/ 1), kıl- ~ et- (55B/ 10), kıl- ~ et- (56A/ 1), kıl- ~ et- (56A/ 5), kıl- ~ et- (56B/ 11), kıl- ~ eyle- (56B/ 12), kıl- ~ et- (57A/ 14), kıl- ~ eyle- (57B/ 12), kıl- ~ eyle- (58B/ 14), kıl- ~ eyle- (59A/ 2), kıl- ~ et- (59A/ 9), kıl- ~ eyle- (59B/ 6), kıl- ~ eyle- (60A/ 1), kıl- ~ et- (61A/ 13), kıl- ~ ol- (65A/ 5), kıl- ~ eyle- (65B/ 4), kıl- ~ eyle- (66B/ 1), kıl- ~ et- (67A/ 14), kıl- ~ et- (68A/ 5), kıl- ~ et- (68A/ 12), kıl- ~ eyle- (68A/ 15), kıl- ~ ol- (68B/ 5), kıl- ~ et- (68B/ 7), kıl- ~ et- (68B/ 11), kıl- ~ et- (69A/ 11), kıl- ~ ol- (69A/ 12), kıl- ~ eyle- (71B/ 11), kıl- ~ eyle- (72B/ 15), kıl- ~ et- (73A/ 6), kıl- ~ ol- (74A/ 6), kıl- ~ et- (74B/ 13), kıl- ~ eyle- (77B/ 12), kıl- ~ ol- (78B/ 11), kıl- ~ ol- (78B/ 12), kıl- ~ et- (79A/ 10), kıl- ~ et- (87A/ 5)

“kıl-“ fiilinin bazı örneklerde “et-“ bazı örneklerde “ol-“ ile aktarılmış olması bu fiilin kullanım alanının Batı Türkçesinde daraldığını gösterir.¹⁰⁰

Faḫīr anı körüp-min ammā ṣi' r ayturın ma' lūm kılmaydur irdim ~ Faḫīr anı görmüşüm ammā ṣi' r söylediği ma' lum değil idi. (67B/ 10) “Fakir onu gördüm ama şiir söylediğini bilmiyordum.” olarak Türkiye Türkçesine aktarılan bu cümle için Çağatay nüshasında “kıl-“ yardımcı fiili kullanılmışken Anadolu nüshasına aktarmada bu yardımcı fiile ihtiyaç duyulmamıştır.

¹⁰⁰ Prof. Dr. Vahit TÜRK, “Lehçeler Arası İlişkiler ve Oğuz Türkçesinde Bir Nevai Eseri”, TÜBAR – XXVIII / 2010 – Güz.

Çağatay nüshasında yeterlilik biçimleri için “al-“ fiili kullanılırken Eski Oğuz Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi “bil-“ fiilini tercih etmiştir. Anadolu sahasında olumlu ve olumsuz şekilde birbirinden ayrılmış, olumlu biçimler için “bil-“ olumsuz için “u-“ kullanılmıştır.

müşerref bola almadı ~ müşerref olmadı (5A/ 12), kıla almadılar ~ idemediler (6A/ 4), zabt kıla almas irdi ~ zabt idemezdi (10A/ 4), hasil kıla almadı ~ hasil idemedi (19B/ 8), bile alur ~ bile bilir (20A/ 1), ayta almas irdi ~ söylemez idi (31B/ 4), tura almadı ~ turmayub (38A/ 14), çıka almadı ~ gelemedi (38B/ 5), bola alur ~ olabilir (40B/ 13), yitküre almadım ~ yetiştiremedim (42A/ 12), bola almas ~ olamaz (53B/ 1), bola alur ~ olabilir (54B/ 1), bola alur kim ~ olabilir ki (55A/ 15), kıla almas min ~ idemem (57A/ 14), yite almadı ~ yetişemedi (58B/ 5), kıla almadı ~ idemedi (60A/ 6), bire almaydur ~ virememişdür (59B/ 3), çala almas ~ çalamaz (62B/ 2), tura almay ~ turamadı (69A/ 15), ayta almas ~ söyleyemez (71A/ 3), köre algay min dip ~ görebilem diyü (75A/ 3), ayta alur irdi ~ söyleyebilir idi (77A/ 7), bola alur kim ~ olabilir ki (77A/ 8), ayta almasığa ~ söylenemeyeceğini (81A/ 9)

hiç kişi hiç nev^c ‘ ayb tapa aymadı ~ hiç kimse bir nev^c ‘ ayb bulamadı (51B/ 6)

ğavğaya kıla başladılar ~ ğavğaya başladılar (3B/ 9), hücüm kıla başladılar ~ hücūma başladılar (3B/ 14), kize başladı ~ gezer idi (11B/ 14), oğumağ bünyād kıldı ~ oğumaya başladı (74B/ 3) “başla-“ fiili Çağatay nüshasında “kıl-“ fiiliyle birlikte kullanılırken Anadolu nüshasına aktarmada “kıl-“ fiiline ihtiyaç duyulmamıştır.

FİİLİMSİLER

SIFAT-FİİLLER

Çağatay sahasında -mİş sıfat-fiil ekinin yerini –GAn almıştır. -GAn sıfat fiil eki Çağatay nüshasında bu haliyle Anadolu sahasında ise ek başı /g/’si düşmüş olarak kullanılan eklerdendir.

ötken ~ geçen (2B/ 8), kaytkandın ~ ‘avdetinden (7A/ 2), tükenmey kalgan ~ nā-tamām (15B/ 3), işitken ~ işitmiş (21B/ 10), bolganlar ~ olanlar (35A/ 2), körmegen ~ görmeyen (45A/ 8), körgenler ~ görenler (48A/ 14), ayılğan ~ söylenilen (49B/ 14), koygan irkendür ~ komuş imiş (54A/ 8), kütulğan ~ kurtulmuş (56A/ 7), kilgenler ~ gelenler (67B/ 11), yitmegen ~ gelmeyen (72A/ 11)

oynarga ~ oynamaya (55A/ 4), çalarga ~ çalmaya (68A/ 4). Bu örneklerde Çağatay sahasında sıfat-fiil + yönelme hali ekiyle kurulan kelimeler Anadolu nüshasına isim-fiil + yönelme hali ekiyle aktarılmıştır.

ZARF FİLLER

Eski Oğuz Türkçesinde zarf-fiil eki –p’de yardımcı ünlü ekin bünyesine dâhil olurken Çağatay sahasında ek –p şeklinde kalmıştır. Çağatay Türkçesinde destek ünsüzü yokken –(I)p, Anadolu sahasında ek –(y)up, –(y)uBAAn [(I)(-n)] şeklindedir.

bitip ~ yazup (2B/ 6), tilep ~ isteyüp (15A/ 15), oqup ~ oquyup (46B/ 7), oynap ~ oynayub (53B/ 2)

Çağatay sahasında –AndA, –AndIn ile yapılan kelimeler Anadolu sahasına –dİktA ve –dİktAn ekleri ile aktarılmıştır.

kirgending songra ~ girdikten soñra (11B/ 15), agrıganda ~ agrıdıqda (13A/ 7), tang atkanda ~ şabaḥ olduqda (16A/ 6), qaşıdın çıqqanda ~ yanından çıktığımda (18A/ 2), ‘azımet kılganda ~ ‘azımet eyledikte (20B/ 13), kilgending songra ~ geldikten soñra (22A/ 1), fevt bolganda ~ fevt olduqda (22B/ 12), iltkende ~ götürdüğünde (26B/ 1), Meşhede irkende ~ Meşhede vardığıda (26B/ 5), bendka tüşkende ~ bende düşdükte (26B/ 15), Semerkanda irkende ~ Semerkanda vardığıda (33A/ 15), qalganda ~ qalduqda (34B/ 12), bargandın ~ gittiginden (40A/ 13), kilgende ~ geldikte (43B/ 13), kilgende ~ geldükde (47B/ 3), namaz tükengending songra ~ namaz tükendükden soñra (52B/ 8), ikrām kılgandın songra ~ ikrām itdikten soñra (57A/ 3), kilgende ~ geldikte

(57B/ 7), göz agriganda ~ göz agrıdıķda (66B/ 4), fevt bolganda ~ fevt olduķda (69A/ 6), barganda ~ gitdükde (73B/ 5)

ma‘lum bolgaç ~ ħabir olduķda (5A/ 6), vâķıf kılgaç ~ vâķıf eyledigimde (24A/ 4), oķugaç ~ oķuduķdan (54A/ 8). Bu örneklerde –gAç zarf-fiil eki Anadolu nüshasına – AndA ekinde olduğu gibi –dİktA şekliyle aktarılmıştır.

tang atkunça ~ şafaķ atınca (53A/ 9), aķşam bolgunça ~ aķşam olunca (53A/ 10), mülzem bolmagunça ~ mülzem olmayınca (53A/ 13). –gUncA zarf-fiil ekinin ek başı /g/’si Anadolu sahasında erimiştir.

imānı taķlıdī ikendür digenge ~ taķlıdī gibidür dirken (54B/ 3) Çağatay nüshasında sıfat-fiil eki + yönelme hali eki biçiminde yapılmış olan bu kelime Anadolu sahasına – ken zarf- fiiliyle aktarılmıştır.

FİLDEN FİİL YAPAN EKLER

ÇATI EKLERİ

Geçişli –Ettirgen Çatı

Çağatay sahasında görülen –gUz ettirgenlik eki Batı Türkçesinde yer almaz.

yitkürürler ~ yetiştirirler (1B/ 10), kiltürdiler ~ getürdiler (6A/ 3), körgüzüptür ~ göstermişdir (10A/ 10), muķabele kiltürse ~ muķabele olunsa (11A/ 6), aytur- ~ oķut- (17B/ 3), ötkerdi ~ geçürdi (39A/ 15), körgüz- ~ göster- (41B/ 1), körgüzür ~ gösterir (47B/ 8), yitkürdi ~ yetiştirdi (51B/ 5), ivrülür irdi ~ ısmarlanmışdu (56A/ 4), yitkürdi ~ yetiştürdi (56A/ 14), körgüzdiler ~ gösterdiler (63B/ 4), körgüzür ~ gösterir (69A/ 4), kiltürdiler ~ getürdiler (74B/ 2), öltürdi ~ öldürdü (76A/ 14),

Edilgen Çatı

ķoyuldu ~ konuldu (3A/ 13), kılıldı ~ olundu (3B/ 6), kılalı ~ olundu (5B/ 8), bitildi ~ yazıldı (16B/ 7) koyuldu ~ konuldu (26A/ 2), aytılsa ~ söylense (27B/ 11), bolundu ~ olundu (37A/ 14), kılıldı ~ olundu (40B/ 5), tartıldı ~ çekdi (40B/ 14), tapıldı ~ bulundu

(44A/ 11), mezkūr boldu ~ zıkr olundu (45B/ 1), bitildi ~ denildi (66B/ 15), kılalı ~ olundu (68B/ 5), kılılır ~ olunur (69A/ 12), ihtisār kılılır ~ ihtisār olundu (74A/ 6)

3-SORU SÖZLERİ

İki soru sözü olan “ka” ve “ne”den Çağatay sahasında “ka”dan türemiş soru sözleri tercih edilirken Anadolu sahasında “ne”den türemiş soru sözleri tercih edilmiştir.

ni kişi ~ nasıl âdem (16B/ 3), niçük ~ niçin (20B/ 8), kayda ~ nerde (33A/ 13), kıanda ~ kayda (41B/ 15), kıayan ~ nereye (46B/ 10), her kıaçan ~ her kıaçan (63A/ 10), neyüçün ~ niçün (79A/ 10), kıaysı ~ kıaysı (79B/ 5)

4- BİLDİRME EKİ

besdür ~ kâfidür (1B/ 7), şeyhin durur ~ şeyhindir (6B/ 4), Bâverddin durur ~ Bâverddendür (11B/ 12), taşkarı durur ~ taşradır (17A/ 13), mağallidir ~ mahalli durur (22B/ 10), zeynüddinde durur ~ zeynüddindedür (23B/ 11), anıngdur ~ anıñdur (24B/ 6), Esterâbâdlıgdur ~ Esterâbâdlıdur (25A/ 7), aytup durur ~ söylemişdir (25A/ 10), Nîşâbür’dındur ~ Nîşâburdan (26A/ 3), bar ~ vardır (26A/ 9), anıng durur ~ anıñdur (26A/ 9), bağlap turur ~ bağlamışdur (27B/ 1), meşhurdur ~ meşhurdur (30B/ 1), budur ~ budur (30B/ 13), semerķandlık durur ~ semerķandlıdur (30B/ 12), anıng durur ~ anıñdur (32A/ 2), bolmay durur ~ olmamışdur (32B/10), köprekdür ~ ziyâdedür (36B/ 2), müte‘ayyin ilidin durur ~ müte‘ayyinlerindendür (36B/ 11), müşerref durur ~ müşerrefdür (37A/ 1), mütemekkin durur ~ mütemekkindür (37A/ 3), Buhârılıgdur ~ Buhârılıdur (37A/ 15), muhteri‘ durur ~ muhteri‘dür (37B/ 4), bitip durur ~ yazmışdur (37B/ 6), Dâmegândın durur ~ Damgandandur (39A/ 14), yigit durur ~ yigitdür (42A/ 15), oldur ~ odur (43B/ 1), devletidin durur ~ devletindendür (43B/ 8), yahşı durur ~ güzeldür (44A/ 14), yok turur ~ yokdur (44B/ 10), küçlügdür ~ güçlüdür (44B/ 10), çağlıkdur ~ vaķtidür (47A/ 3), Tıbslı durur ~ Tıbslıdur (47B/ 3), imesdür ~ degüldür (48A/ 2), imestürler ~ degüller (51A/ 4), kintidindür ~ zümresindendür (56A/ 11), yahşırak durur ~ hoşçadur (57A/ 3), artukdur ~ ziyâdedür (57A/ 7), meşhur durur ~ meşhurdur (58A/ 11), yoktur ~ yokdur (59B/ 2), ‘âciz durur ~ ‘âcizdür (60A/ 15),

köptür ~ çokdur (60B/ 7), yigit durur ~ yigitdür (61A/ 7), bu durur ~ budur (62A/ 1), kaçıda ulğayıpdur ~ yanımdadır (62B/ 4), qarâbetleridindür ~ akrabâsından (63A/ 5), oğlu durur ~ oğludur (67A/ 14), iyersizdür ~ şahıbsizdür (69B/ 2), şehridin durur ~ şehrindeyür (72B/ 1), yerliğdür ~ yerdendür (72B/ 5), evlâdımın durur ~ evlâdundandır (72B/ 12), türkânerâğdur ~ türkâne renkdür (75A/ 12), meşnevisidin durur ~ meşnevisindeyür (75B/ 1), köptür ~ çokdur (79A/ 3), çağlıkdur ~ rütbedür (79A/ 10)

Çağatay nüshasında ayrılma hali eki ve “ol-“ fiiliyle geniş zamanda yapılan şu cümle Anadolu nüshasına ayrılma hali eki ve bildirme ekiyle aktarılmıştır.

“Hişâr-i Şâdmân tarafıdın bolur.” (sayfa 187) ~ “Hişâr Şâdmân tarafındandır.” (72B/ 10)

şäkirdi – min ~ şäkirdiyim (9A/ 2),

Çağatay nüshasında yer alan “ok” kelimesine Anadolu nüshasına aktarmada bir karşılık verilmemiştir.

meskenide okdur ~ meskenindedir (6B/ 8), aında oğ ~ aında (17A/ 4), Semerkandda oğdur ~ Semerkanddadır (18A/ 6), sözi hem uşbu reng oğ irdi ~ sözi yine bu cihetle olup (19A/ 13), anda oğ durur ~ aındadır (22A/ 1), anda oğdur ~ andadır (30A/ 3), kabrı hem ol sarı oğdur ~ kabrı daği ol tarafdadır (33B/ 6), munça oğ bolğay ~ bu kadarca olur (36B/ 10), mezâr başığa barğanı hem-ol ma^ç ni^ñ oğ irdi ~ mezar başına vardığı ol ma^ç ni için idi (69B/ 13)

5-ZAMİRLER

Kişi Zamirleri

Tekil

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	min	ben
2. şahıs:	sin	sen
3. şahıs:	ol	o

Çoğul

	Çağatay Türkçesi	Eski Oğuz Türkçesi
1. şahıs:	biz	biz
2. şahıs:	siz	siz
3. şahıs:	alar	onlar, anlar

İşaret Zamirleri

Çağatay sahasında işaret zamirleri “bu, bular, munga, munı, munda, ol, alar, anıng, anga, alarga” şekillerinde yer alırken Anadolu sahasında /b/ sesi /m/’ye dönüşmez. Çağatay sahasında zamir n’siz şekiller yer alırken Anadolu sahasında zamir n’sinin kullanıldığını “ol” zamiri ek aldığında /o/ sesi /a/’ya dönüşür.

anga ~ aña (1B/ 1), alarıng ~ anlarıñ (3A/ 14), alardıñ ~ anlardan (5A/ 5), munda ~ bunda (9B/ 14), alar ~ añlar (21A/ 1), munung ~ bunuñ (21B/ 14), burunrak andak ~ bundan şundan (26A/ 7), munça ~ bunca (40A/ 14), oldur ~ odur (43B/ 1), munga ~ buna (69B/ 1)

Dönüşlülük Zamirleri

Dönüşlülük zamiri olarak Çağatay sahasında “öz” kullanılırken, Anadolu sahasında “kendü” kelimesini görürüz.

öz ~ kendü (4A/ 11), özini ~ kendüyi (8A/ 5), ḥalâyıkka ḥod ni yitkey ~ ḥalka niçe olur idi (18B/ 9), öz ~ kendü (36A/ 1), özümni ~ kendümi (37A/ 14), özin ~ kendüyi (42B/ 6), özin ~ kendüyi (63B/ 14), özi ~ kendü (67B/ 4), özin ~ kendüyi (74A/ 13)

Belirsizlik Zamirleri

nime ~ miqdâr (3A/ 11), nime ~ miqdâr (7A/ 8), nime ~ parça (14A/ 8), ḥalâyıkka ḥod ni yitkey ~ ḥalka niçe olur idi (18B/ 9), nime ~ şey (19B/ 8), hiç nimesin ~ hiçbir şey (20A/ 6), nime ~ şey (28A/ 2), nimekine ~ şeyler (51B/ 15), her qaysı ~ her biri (54A/ 3), özge ~ ğayrı (55B/ 14), hîç kişige ~ hîç kimseye (57B/ 8), özge ~ ğayr (58A/ 15), her kimge ~ herkese (60A/ 10), özge nime ~ ğayrısını (60B/ 6), hîç qaysı ~ hîç birisi (64B/ 14), kişiler ~ kimseler (68A/ 11), her qaysı ~ her biri (68B/ 4), her qaysı ~ her biri (78A/ 3), her kişi ~ her kimse (78B/ 6), hîç kimge ~ hîç kişige (81A/ 4)

6-ZARFLAR

Zarfların çoğu kalıplaşmış isim ve zamir şekilleri ile zarf-fiillerden oluşur.

Zaman Zarfları

songra ~ soñra (6B/ 2), soñra ~ songra (22A/ 1), bat ~ soñra (38A/ 8), andın song ~ andan soñra (39B/ 1), imdi ~ şimdi (42B/ 4), imdi ~ şimdi (46A/ 9), songğı ~ soñraki (61B/ 15)

Yer Zarfları

yuqâruca ~ yuqqaruraq (3B/ 3), taşqarıraq ~ taşraca (3B/ 3), üstide ~ üzerine (7B/ 11), arasında ~ beyninde (9B/ 7), üstide ~ üstünde (59B/ 10), töride ~ yuqqarusunda (59B/ 15), yuqqarı ~ yuqaruda (67A/ 6), yoqqarı ~ yuqaruda (68A/ 3), üze ~ üzre (78A/ 12)

Mikdar Zarfları

besi ~ çok (2B/ 6), köp ~ çok (6A/ 11), köprek ~ ekşer (7B/ 12), barça ~ cümle (8B/ 8), köprek ~ çokça (16B/ 11), barça ~ cümle (17B/ 11), köprek ~ ziyâde (22B/ 5), artuğrak ~ ziyâdece (32A/ 9), barça ~ cümle (40B/ 12), bat ~ cümle (58B/ 8), birer nime ~ biraz (64B/ 7), köp ~ çok (66B/ 12)

6-EDATLAR

ara:

arasıda ~ beyninde (2B/ 4), arasında ~ beyninde (12B/ 15), arasığa ~ içine (35B/ 6)

bat:

bat ~ soñra (38A/ 8) bat ~ batun (50B/ 6), bat ~ cümle (58B/ 8)

bile, birle, bilen, birlen:

bile ~ ile (1B/ 8), birle ~ ile (2A/ 11)

Çağatay nüshasında 211 tane “bile”, 21 “birle” ve 12 tane “ile” edatı geçerken Anadolu nüshasında 111 tane “ile” ayrı yazılmış, 82 tane “ile” birleşik yazılmış, 9 tane “birle” ve 3 tane “bile” yer almaktadır.

Çağatay nüshasında yer alan 12 tane “ile” edatları şu şekilde yer almaktadır: 30. sayfada 1 tane, 31. sayfada 1 tane, 212. sayfada 1 tane, 225. sayfada 1 tane, 230 ve 231. sayfalarda 3 tane, 232. sayfada 1 tane, 235. sayfada 2 tane ve 236. sayfada 2 tane.

Anadolu nüshasında yer alan 9 tane “birle” ve 3 tane “bile” şu şekilde yer almaktadır: (75A/ 11), (78A/ 10), (79B/ 14), (81A/ 2), (82A/ 2), (83A/ 12), (84A/ 6), (85A/ 11) ve (86A/ 12). satırlarda “birle” edatı, (80A/ 14)’de 2 tane, (85A/ 12)’de 1 tane “bile” edatı geçmektedir.

çağ:

çağıda ~ halinde (24B/ 13), çağıda ~ vaktinde (35B/ 10)

dağı, dağı:

dağı ~ dağı (4A/ 2), dağı ~ dağı (8A/ 1), dağı ~ dağı (8A/ 15), dağı ~ dağı (10B/ 7), dağı ~ dağı (37B/ 12)

dek: Çağatay nüshasında -ça eşitlik eki Anadolu nüshasında yönelme hali eki + “dek” edatıyla karşılanmış.

devrānığaça ~ devrānına dek (3A/ 5), kıyāmetkaça ~ kıyāmete dek (3A/ 6), inqırāzığaça ~ inqırāzına dek (3A/ 6)

dik (teg): Çağatay nüshasında geçen bu edat Anadolu nüshasında Oğuzlara has bir edat olan “gibi” ile karşılanmıştır.

dik ~ gibi (7A/ 7), dik ~ gibi (11B/ 14), dik ~ gibi (64B/ 3)

hem:

hem ~ dağı (6B/ 5), hem ~ dağı (9B/ 6), hem ~ dağı (10A/ 14), hem ~ dağı (39A/ 2)

kim:

kim ~ ki (1B/ 6), kim ~ ki (2B/ 3), kim ~ ger (82B/ 14)

özge :

özge ~ ğayrı (55B/ 14), özge ~ ğayr (58A/ 15), özge ~ başka (64B/ 8)

sarı:

sarıdur ~ ucındadır (6A/ 8), sarı ~ taraf (6A/ 10), sarı ~ tarafına (12B/ 14), sarı ~ tarafına (18A/ 9)

song, songra:

songra ~ soñra (6B/ 1), songra ~ soñra (22A/ 1)

taşkarı :

taşkarı ~ hariç (18A/ 12), taşkarı ~ taşra (22B/ 15)

üçün:

üçün ~ olduğundan (2B/ 15), üçün ~ çün (6A/ 2), üçün ~ çün (32A/ 9), üçün ~ üçün (38A/ 13) üçün ~ çün (50A/ 10),

üze, üzre:

üze ~ üzre (78A/ 12)

utru :

utru ~ bir tarafa (15B/ 2)

yana:

yana ~ tekrâr (3B/ 12), yana ~ yine (6A/ 4), yana ~ yine (20B/ 15), yana ~ yine (32A/ 7)

KAYNAKÇA

Ali Şir Nevai'nin 560. Doğum, 500. Ölüm Yıl Dönümlerini Anma Toplantısı Bildirileri, Ankara, 2004, TDK.

ABİK, Deniz, “Nevayinin Eserlerindeki Deyimlerin Farsça ile Karşılaştırılması”, TDKAY, *Belleten*, 2003, C: I, s. 1-10.

ALPAY, Gönül, “Ali Şir Nevainin Ferhad ü Şirin Mesnevisi Üzerindeki Etkiler”, TDK, *Belleten*, 1970, s. 155-167.

ATALAY Besim, *Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1970, TDK

BOLDİREV, A. N. “Çağdaşlarının Hikâyelerinde Nevai”, Çev: Rasime UYGUN, TDAY, *Belleten*, 1956, s. 197-237.

BOROVKOV, A. K, “Özbek Yazı Dilinin Kurucusu Ali Şir Nevai”, Ankara: TDAY *Belleten*, 1954, s. 59-96.

CAFEROĞLU, Ahmet, “Altınorda Türk İlleri ve Çağatay Türkçesi, Gelişmesi, Kaynakları ve Karakteri”, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, C.8., s.777-795.

CANIM, Rıdvan, “Türk Kültür ve Edebiyatında Ali Şir Nevai ve Türkiyede Ali Şir Nevai Çalışmaları”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2002, s. 137-146

CANPOLAT MUSTAFA, “Çağatay Dili ve Edebiyatı”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.8., s.769-776

COŞKUN, Volkan, “ -ginä ve -râq Eklerinin Tarihi Türk Şiveleri ve Özbek Türkçesinde Kullanılışları, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*”, Güz-II 2001, S: 12/2, s. 599-614.

ÇELİK, Ülkü, *Ali Şir Nevayi – Leyli vü Mecnun*, TDK, Ankara, 1996.

ÇETİNDAG, Yusuf, *Ali Şir Nevai*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2011.

DİLAÇAR, Agop, “*Batı Türkçesi*”, *TDAY, Belleten*, 1953, s. 73-92.

DİLAÇAR Agop, “*Nevai’de Dil Anlayışı*”, *Türk Dili*, 1996, C. XV, S. 173, s.301- 303.

DİZDAROĞLU Hikmet , “*Nevai’de Dil Bilinci*”, *Türk Dili*, 1966, C.XV, S.173, s.292-295.

DEVELLİOĞLU, F., *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2008.

ECKMANN, Janos, *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*, TDK, Ankara, 2003.

ECKMANN, Janos, “*Çağatay Edebiyatının Son Devri (1800-1920)*”, *TDAY, Belleten*, 1963, s. 121-156.

ECKMANN, Janos, “*Çağataycada İsim – fiiller*”, *TDAY, Belleten*, 1962, s. 51-60.

ECKMANN, Janos, “*Çağatay Dili Hakkında Notlar*”, *TDAY, Belleten*, 1958, s. 115-126.

ECKMANN, Janos, “*Çağataycada Yardımcı Cümleler*”, *TDAY, Belleten*, 1959, s. 27-58.

ECKMANN, Janos, “*Nevai’nin İlk Divanları Üzerine*”, *TDAY, Belleten*, 1970, s. 253-269.

ERASLAN, K., *Ali Şir Nevayi Mecalisü’n – Nefayis I-II (Giriş ve Metin)*, TDK, Ankara, 2001.

ERBAY, Fatih, W. Radloff'un "Opit Slovarya Tyurkskih Nareçiy" *Adlı Eseri ve Eserde Geçen Çağatay Türkçesine Ait Kelimelerin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2008.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2010.

EREN, Hasan, "Çağatay Lüगतleri Hakkında Notlar", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C.8, S.1.2, s.145-163

ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım/ Yayım/ Tanıtım, İstanbul, 2008.

GANİYEVA, Suyima, "Devr Edebi Közgüsü", *Mecâlisü'n-Nefâyis (İlmî-tenkidî tekst)*, Çev: Vahit TÜRK, Yasin ŞERİFOĞLU (Yayınlanmamış makale).

GÜLENSOY, T., *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, 1. Cilt A-N, 2. Cilt O-Z, TDK, Ankara, 2007.

GÜLSEVİN, Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK, Ankara, 2007.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin, *Türk Dilinde Edatlar*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1992.

HEYET, C., *Türk Dilinin ve Lehçelerinin Tarihi Seyri*, (Çev: Mürsel ÖZTÜRK), TDK, Ankara, 2008.

İSEN, M., "Türk Biyografi Geleneğinde Ali Şir Nevai'nin Yeri", *Ali Şir Nevai'nin 560. Doğum, 500. Ölüm yıl Dönümlerini Anma Toplantısı Bildirileri*, TDK, Ankara, 2001.

JOHANSON Lars, Çev: Mustafa UĞURLU, "Türk Yazı Dillerinin ve Yazı Sistemlerinin Geçerliliğine Dair", *TDAY, Belleten*, C.I, s.89-98, Ankara.

KAÇALİN, Mustafa S., *Niyazi, Nevayi'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar*, El-Luğātu'n - Nevā'iyye ve'l- İstîşhādātu'l- Çağātā'iyye, TDK, Ankara, 2011.

KARAAĞAÇ, Günay, *Çağatayca El Kitabı*, Janos Eckmann, Kesit Yayınları, İstanbul, 2009.

KAFESOĞLU, İ., “Ali Şir Nevai Devri Tarihine Bir Bakış”, *Ali Şir Nevai – Hayatı ve Eserleri*, İstanbul: Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti Neşriyatı, 1962.

KARAHAN, Leyla, “Anadolu’da Türk Yazı Dilinin Gelişimi”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S: 3, Kırgızistan, 2003, s. 147 – 153.

KARAÖRS, M., “Nevadirü’ş – Şebab Ali Şir Nevai’nin İkinci Divanı”, *Ali Şir Nevai’nin 560. Doğum, 500. Ölüm yıl Dönümlerini Anma Toplantısı Bildirileri*, Ankara, TDK, 2001, s. 33 – 49.

KARA, Mehmet, “Mahtumkulu’nun Şiirlerinde Çağtayca ve Oğuzca Unsurlar” , *Bilig*, 1998, S.7, Güz, s. 131 – 135.

KARADOĞAN, Ahmet, “Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler”, *TDAY, Belleten*, C: I-II, S: 44, s. 171-179.

KAYDAROV, Abduali, / ORAZOV, Meyirbek, (Çev: Vahit TÜRK), *Türklük Bilgisine Giriş*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010.

KIRZIOĞLU Fahrettin, “Türk Dilini Sevme Bakımından Nevia’nin Yeri”, *Türk Dili*, 1966, C.VX, S. 173, s.306-316.

KORKMAZ, Zeynep, “Eski Türk Yazı Dilinden Yeni Yazı Dillerine Geçiş Devri ve Özellikleri”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, TDK, Ankara, 1995, C.1, s. 296-303.

KORKMAZ, Zeynep, “Türk Dilinde +ça Eki ve Bu Ek İle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar I*, TDK, Ankara, 1995, s. 12 – 73.

KORKMAZ, Zeynep, “XI ve XII. Yüzyıllar Arasında Oğuzca”, *TDAY, Belleten*, Ankara, 1973 - 1974, s. 41-48.

KORKMAZ, Zeynep, “Anadolu’da Türkçenin Yazı Dili Oluşu ve İlk Öncüleri”, *Türk Dili*, Ankara, 1995, S.390-391, s.272-278.

KORKMAZ, Zeynep, “Türkçede ok / ök Kuvvetlendirme Edatı Üzerine.”, *TDAY, Belleten*, Ankara, 1961, s. 13-29.

KÖPRÜLÜ, M. F., *Ali Şir Nevai*, Türk Tarih Kurumu, Maarif Matbaası, İstanbul, 1941.

KUÇKARTAYEV, İ., “Ali Şir Nevai’nin Dil Dünyası”, Çev: Ertan Çevik, *Türk Dili*, 1955, S. 522., s.667-673.

KUNOS, Ignaz, *Şeyh Suleyman Efendi's Çagatay - Osmanisches Wörterbuch*, Budapest, 1902.

KURNAZ Cemal, “Tarih Boyunca Anadolu ve Orta Asya Kültür Çevreleri Arasındaki İlişkiler”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.8, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002.

LEVEND, A. S., *Ali Şir Nevayi C.I, II, ve III (Hayatı, Sanatı ve Kişiliği)*, Ankara, TDK, 1965.

LEVEND, A. S., “Ali Şir Nevai”, *Türk Dili Dergisi*, Ankara, 1966, C. XV, S. 173, s.284-291.

LEVEND, A.S., “Nevainin Arapça Sözlüğü”, TDAY, *Belleten*, Ankara, 1956, s. 239-245.

LEVEND, A.S, “Türkiye Kitaplıklarında Nevai Yazmaları”, TDAY, *Belleten*, Ankara, 1958, s. 127-209.

Mahmud Kāşgārī, *Divānū Lugāti't Türk*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2007.

Mahmud Kāşgārī, (Çev: Besim ATALAY), *Divānū Lugāti't Türk*, TDK, Ankara, 2006.

MECÁLISÜ'N – NEFAYİS, Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 1675 numaralı yazma.

MECÁLISÜ'N – NEFAYİS, Ali Şir Nevayi, Hazırlayanlar: Hüseyin AYAN, Kemal YAVUZ, Efrasiyap GEMALMAZ, Recep TOPARLI, Gönül AYAN, Yavuz AKPINAR, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Erzurum, 1995.

NECİP, Emir Necipoviç, (Çev: KURBAN, İklil), *Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü*, TDK, Ankara., 1995.

ÖLMEZ Zuhâl, “Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı Üzerine Araştırmalar”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2007, C. 5, S.9, s.173 – 219.

ÖLMEZ, Zuhâl, “Çağatayca Sözlükler”, *Kebikeç*, 1998, S.6, s. 137 – 144.

ÖZCAN, Hüseyin, “*Türk Dünyasının Bilgesi Ali Şir Nevai*” , *Türk Kültürü Dergisi*, Vol. 39, No. 459, Jul. 2001.

ÖZKAN, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.

ÖZÖNDER, F. Sema Barutçu, *Muhâkemetü'l-Luğateyn*, TDK, Ankara, 1996.

ÖZTÜRK, R. “Ali Şir Nevai'nin Dili Hakkında”, *TDAY, Belleten*, 1995, s. 369-376.

RECEBOV, N., “Nevaiy – Ana Tili Üçün Küreşçi”, *Özbek Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1/1, 1991.

SEREBRENNİKOV, B. A, GADJİEVA, N.Z, (Çev: Tefik HACIYEV, Mustafa ÖNER), *Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihi Grameri*, TDK, Ankara, 2011.

ŞAHİN, Hatice, *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009.

TARLAN, A. N., “Ali Şir Nevai”, *Ali Şir Nevai – Hayatı ve Eserleri*, Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti Neşriyatı, İstanbul, 1962, s.1 – 16.

TEKİN, Şinasi, “Timur Öncesinde Anadolu İle Orta Asya Türk Dünyasındaki Kültür İlişkileri ve Güzide Kitabını Tercüme Hikâyesi”, *TDAY, Belleten*, 1997, s.151 – 197.

TEKİN, Talat, *Türk Dillerinde Ön Seste –y Türemesi*, Türk Dilleri Araştırmaları 4, 1994, s. 51 – 66.

TİMURTAŞ, F. K, “Ali Şir Nevai'nin Türk Diline Hizmetleri” *Ali Şir Nevai – Hayatı ve Eserleri*, Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti Neşriyatı, İstanbul, 1962, s. 27 – 38.

TİMURTAŞ, F. K, “Ali Şir Nevai'de Türklük Duygusu”, *Türk Dili Dergisi*, 1966, C. XV, S.173, s. 304-305.

TOPARLI Recep, VURAL Hanifi, KARAATLI Recep, *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, TDK, Ankara, 2007.

TÜRK, Vahit, “Lehçeler Arası İlişkiler ve Oğuz Türkçesinde Bir Nevai Eseri”, *TÜBAR – XXVIII / 2010 Güz*, 2010.

TÜRK Vahit, “Türkçede Şimdiki Zaman Kavramı, Çekimleri ve Ekleri”, *TDAY, Belleten*, 1996, s. 291-340.

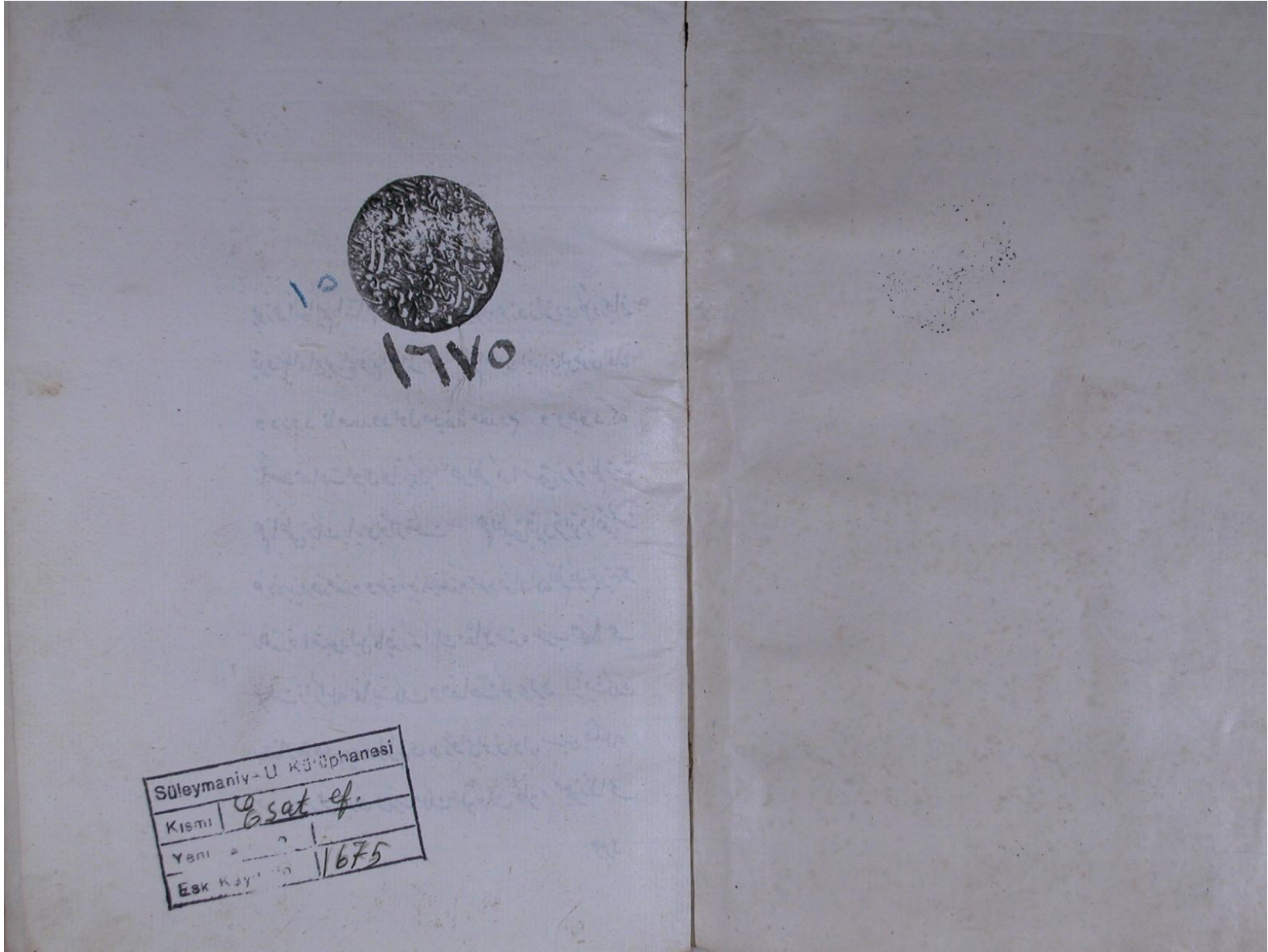
TÜRK Vahit, DOĞAN Şaban, ŞERİFOĞLU Yasin, *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2011.

TÜRKÇE SÖZLÜK, 10. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.

Uluslararası Eski Türkiye Türkçesi Toplantısı Bildirileri, TDK, Ankara, 2007.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_lehceler&view=lehceler

ZÜLFİKAR, Hamza, “Çağatayca Bir Kuran Tefsiri”, *Türkoloji Dergisi*, 1974, C. 6, S. 1, s.153-195.

یوزمدا نکایم یا شاہماستان ^۵ ایوب یوزوز لوز دین کل در کجانی ^۵
 قدی یلعاغ بوباع فرغ افرازی ^۵ نظم اھین اینک بیل فوش الحانی ^۵
 و درود نام معدود اول صیفه معدوم و وجود که
 ناخت فصاحت اوجی و آبا ^۵ هر نظم که استی زمره نظم برین ^۵
 هم ناظمی بنک پایسی بولک شکست ^۵ هم نظیمی قدی قرانو فرقا بیل ^۵
 فرده بیل فرمندنه و فرد اینل صقندہ معروف اولکک نظم علوم ربیبی
 رقصندہ اشبود لیل کافر که انک مقابله سندنہ عرب فصاحتی
 بلوغت زارایه نمایشکک و فصاحت کوه لیلہ آرایشکک
 رعنا ربیبہ جلوہ پرور لری و دعوائی لوس اوازہ سین فنکک
 بتشدیر لری ایدی حضرت ملک علم ملک کلوم معجز نظامی
 جبریل

جبریل امین مجسمه فرجام واسطه سیدہ خیر الزام علیه التحیة
 والسلامہ نازل اولدی پس نظم علی قائلدی و شعر فقی
 کاملدی که دقایق در با کالی بحر عثمانی و معانی لعل آشنائیک
 لانی عزیز خیل و زریف قوم اوله قاری جهندن نام و صفات لری
 زمان صحافتن و دوران صفایندہ مو اولسون یو تصنیف ^۵
 تالیفات لری و تالیف خیل تصنیفات لری فصول و ابواب ایله آراسته
 و پیراسته و کتاب لری بوجامعت ذکر یله پرزب و زینت
 ایتمکده در لر بونلردن بری حضرت مخدومی شیخ السلام مولانا
 نورالدین عبدالرحمن جامی مدظل ارشاده در ^۵
 اولکم بو طغوز فکی عقرا تری خیال ^۵ دریای علمونیه بولور قطره مثال ^۵
 تاجینه طبع دهره اجدقده زولانا ^۵ حیوان صویله ایله ایله فالو ما ^۵
 بویله بزرگوار عالیقدر اربهارستان نام کتابنده سکن
 روضنه آجقله سکر صفت روضنه لری محالندن کوز زین
 اخفا پرده سی حکمشدر و ائی سلطان صاحبقران
 اسی زبور یله فذیل و القاب کوه ایله مکمل ایوب

بر روضه سنی موزون نواله بلابل و مطبوع صدای عنادل
 کلبا نیکه رشک نگارستان چینی و فردوس برین قیمتند
 و امیر دولتشاه که فراسان ملککنک اخیل میرزاده لری
 بینده فضل و دانش ذبوریله بهره مند و فقر و قناعت سعائی
 تا جیله سربند در بود فی سطا صاهبقران نامه تزکرة
 الشعرا اسمند کتاب یازوب واقعا چوقه ذممت کشیده
 و بو طائفه بی کوزل جمع ایتمند بر بوباره دخی رسائل
 و کتب وار اقا مجموعی مقدم کچن شعرا و فصیحای ذکر ایله
 بو حجة زفان و فرزند دوران شعرا و خوش طبعلیکه
 سطا صاهبقران یمن دولنده و نتیجه تربیتده شمر لریله
 اکثر اسلوبده بتخصیص غزل طور نره سائر لردن دوع
 آسا و نشاط افزادر ترکیب سلاست و لطافتین
 معی و تفلره و معنی تراکت و غزایتین بوشطرطره کتور لریکن
 اسمیری اول جماعت زمره سنده بولنمقدن محروم و کوز لری
 اول ترتیب وقاعده ده نامعلوم اولدیندن شکسته فاطره

کلدیکه

کلدیکه برینجه ورق یازوب بو عصر شعرا سو بو جو نظرفای
 اسمیری آنده ثبت اوله تا بو نیاز مندر مقدم کچن شعرا
 اکابری ذیلده مذکور و بو پیرو لر اول رهبر لر ضمیمه طور
 اوله لر بو جهندن سلطان صاهبقران حضرت بزرگ ولادت
 همایونلری زمانندن روز افزون دولدی دورانه دک
 قیامت دک برقرار و عالم انقراضنه دک پایدار اوله
 آنلر که فقیر ایشیدوب لکن خدمت لریه تشمیدیم و آنلر که
 خدمت لریه یتوب آنجی بو فنادار انور دن بقادر
 السوره انتقال اینلر و آنلر که حاله بو فرخ زوانه ظاهر
 اول حضرتک ذات ملکی صفاتنه مداح و سرانیده
 جمع اولنلرک نتایج طبعندن برر مقدار نشانه یاز یلیق ایچون
 بو مقصده بدأ و سکر قسم اولنوب هر قسم نفیسی بر مجله موسوم
 و مجموعنه بحال النفس نام قویلدی اولکی مجلس
 جماعت مخادیم و عزیز لر که فقیر آنلرک شریف زو اینک
 اخرنیه یتیم و ملوز قماری شریفه مشرف اولدم اول جمله دک

سالك اطوار و كاشف اسرار **حضرت میر قاسم انوار**
 قرص سره هفتقدر آنلرك رتبه سی شاعرلق پایه سندن
 یوقاروجه و ولایت اهلی زمره سندن طشزه جه او احقایق
 و معارف ادا سنده نظم لباسی دلپذیرجه اولدیفیجون الفقه
 ایدر لر یتیم جه سندن بو مختصر آنلرك اسم شریفله ابتدا
 اولدی میر قاسمك اصلی اذریجان دن و مولد کراب
 نام قصبه دن اولوب کنجکندنه شیخ صدرالدین اردبیلی
 قدس سره یه مرید اولوب صوفیه ادا ب طریقین تکمیل
 و شیخ اشارتیه خراسانه کلیدر آز و قدّه خلوق میر
 مومی الیهک خدمتی محبتی حرارتیه غوغایه باشدی پادشاه
 زوان میرک اضراجه حکم اتمکله بیخ و سمرقند طرقة و بقر
 برمدند نضکره تکرار دار السلطه یه عزیمت ایدیر یه جفتای
 میرزاده لر بیکه اولوس ازاده لری مرید اولوب هجومه
 باشدی لر روشلری پاک و نفسلری آتشک اوغول
 خلق غایت نظمانیه وائل و شعرلری اوقوب یازمغه
 رایی

راغب اولدی جوان جمعه باعث اولدی و اینر العاشقین
 نام مختصرجه مشنوی نظم ایدیر و ترصیح دخی سولیدیلر
 بترک جه سندن ایکی مطبع یازلدی بری بوکجه
 عشق توله سر پایه ملک دو جهلمت المنه الله که مراد کجاست
 بری دخی بوکجه **رزمیم و عاقیم و جانشوز و جام کیم**
 بادولت غم نوز فکر جهان جه پاک **فقیر اوج دست**
 یاشنده ایکن عزیز لر بو صکره که مصرعی اوقومق تکلیفیلر
 حیرت اظهار ایدر لر ایدی و مشنوی حیرت مولودنا
 جلال الدین رومی قرص سره نک رمل مدس مشنویسی
 و زنده واقع اولمندر **بود در تبریز سبد زاده**
 مصرع مشنویسند نر کویا مقصود کند و لریدر و ترصیح لری
 بندی بویتیدر **تویی اصل همه بنهات و پیدا**
 بافعال و صفات و ذات اسما **اول حضرتک مبارک**
 مرقی جام و ولایتده فرجه د قصبه سنده در فقیر اول آستانه
 چار و بکش لر نزم و وفاتی سه غم و ثلثین و ثمانه

فانه ده واقدر یزار و بتبرک به **میر مخدوم**
 حضرت میر قاسم خلیفه و فرزند و محبوب منابنده
 ایری پوری مکه دن حضرت امام علی موسی الرضا
 علیه التحیة و التنازیارته مشهده کلوب عودتده
 نیش ابورده کتخدا اولوب متوطن اولدی باری
 تقالی اکا اوج اوغول عنایت قیدی که کوچوکی
 بو میر مخدوم که اسمی سید محمد در شهر تحصیل کلوب
 ظاهر علومین تکمیل قیدینی حالده حضرت میر قاسم
 ظهور و شهرت و قوی ایری اول خدمتلی خدمتتیشوب
 میرد و وابسته اولدی حضرت میر آنک تربیت و تکمیل
 مشغول اولوب عظیم ریاضتله و شدید خدمتله
 بیوردیلر چون میر مخدوم پاک طینت و صاحب
 دولت یکیت ایری اول خدمتلی خدمت مخدوم مضمونیه
 اولقدر ادا ایلدی که حضرت میر اکا میر مخدوم نام
 ویردیله و دأم حضرت میر آن عزیز و مکرّم توتار ایری

و بو

و بو مطلع انکدر که **م** مطرب بزن ترانه و تقابلیاجام
 خوش صول باد که کفة است می حرام **حافظ سعد**
 میر قاسم میر لرنزن لو ابالی و شوخ طبعه کشتی ایری
 هری شهرینک لونرو عیاش یکیندری اکا مصاحب
 اولور لر ایری بو جهن آنلردن ناهوار معاش و بد انزام
 اطوار ظاهر اولور ایری حضرت میر ضییر اولدوره کدو صحتکدن
 محروم و خانقاهدن افراج ایروب بیوردیلر که حجره سین
 بوزوب طبر اغین خانقاهدن طشره طاسیدیلر اولدوره
 حافظ سعد بو غزلدیتمشدر که مطلعی بودر **مطلع**
 مراد عالم زنی بر سوای علم کردی **م** دلم بردی و جانم زانیم
 صد نرم کردی **م** انزفکره حافظ مردود اولوب ملوزمت
 دولته منزق اولدی و احد میر کف اسنه بو معما انکدر
 سهی نزار می آرومیار بمان سدر ابر کوی یار
 و حافظ هم اول عرفانزه عالمدن کوچدی **خواجہ ابوالقفا**
خوارزمی کبار اولیادان در خوارزم خلقه فواجه نک

غایت ملکی صفا لغزندن خواجه به میرفرشته دیر لایری
 و علوم ظاهری و باطنی تکمیل ایتمش ایری تصوفزه کوزل
 تصنیفاتی وارد و مشهور در که علوم غریبه بیور ایری
 اما ظاهر اولیوی بلکه غایت توجیه و استغراقه پروا
 قلمز ایری ادوار موسیقی علمنده دخی مهارت اولدینی
 رساله سندن معلومدر خواجه نك او صافنی حال
 اوزره توفیه مخصوص کتاب تحریر ایتمک انصا ابررمان
 بر رباعی ایله اختصار اولندی رباعی سی بودر
 بکردم و اعتراف بدتر زخاه زانزودرین هست دعوی بناه
 دعوی وجود و دعوی قوت و قول له حول و لوقه الی بالله
 خواجه خوارزمره عالمدن کوجدی مبارک مرقدی انزه در
مولانا حسین خوارزمی خواجه ابو الوفا قدس سره نك
 ظاهر علمه شاکردی و باطن علمه مریدر مولانا ظاهر علمه
 زماننک مشاهیری و مقصد اقصی انک تصنیفیدر مولانا
 جلال الدین رومی قدس سره مشغولیه شری و غیره تصنیفاتی
 دخی

دخی وارد در اخلاق و صفات غایت کوزل مولانا
 شاه رخ میرزا زفاننده برغز لچون تفسیر اربوب خوارزمره
 هری به کتوردیدر چونکه دانشمند و اصطلاح بیور آدم
 اولغله هیچ برشی ثابت ایره میدلرینه مکنه کندی
 اول غزلک مطلعی بودر **ای درهم عالم پناه تو و پید آ**
 هم در دل خلق هم اصل مد او تو **مولانا** خوارزمره
 اوزبک شهید ایردی قبری خواجه ابو الوفا نك ایانخی
 او جنده در **شیخ ادزی** اسفرا تیده ظهور ایردی
 شعری مشهور و اختیار لوقه سلوک طرفه فائل اولوب
 حج مبارک سفرینه واروب انزن سیر رسمی ایله هند طرفه
 متوجه اولدی و انزه جوق اکابر خدمتله مشرف اولوب
 اول مکن سلطینی اکامیرد و معتقد اولدی لر دیر لکه
 کلبرک بادشاه شیخه پیر لک تعبیری الی بیک درهم
 ایتمش اعطاسنی تکلیف ایردی اما انلر کتوب رسمی
 باش پیره قوفاق ایتمش بو تکلیفه شیخ راضی اولیبوب

بویتی دیشدره من ترک هندی و جیفه بیبال کفته ام
 باد بروت جونہ بیک جو مخوم عودندن سکره
 اسفراینده کوشه اختیار ایروب طاعة مشغول اولدی
 بعض کتب عجایب الدنیا و جواهر الاسرار کبی شیخکدر
 غیر تصنیفات دخی وارد و دیوان مشهور در و بو
 مطبع آنکدر باز شب شد چشم من میدان کریه آبد
 سیل اشک آمد بشیخون بر سیاه خواب زد
 شیخک قبر و اسفراین قصیه سنده کند و مکنده
 خوابه او هدستوفی که فضائل شرح من مستفید
 شیخک وفاتنه تاریخ خسرو لفظی بولمشدر فقیر دخی
 مولانا طوطی ترشیزی وفاتنه خسرو لفظی
 تاریخ بولمشیدم معلوم اولور که بر تاریخه کوبمشدر
 مولانا کاتبی کندوز و آنک بیتقری و هونوع شعره
 میل کویستر ایری اکا جوق معالنه غریبه و تخصیص
 قصایده اختراع ایر ایری و جوعی کوزل اولور ایری
 تجنیسات

تجنیسات و ذوالبحرین و ذوالقائیتین و حسن
 و عشق و ناصر و منصور و اهرام و کل انعام کبی مشغولدی
 وارد و افاضلیات و قصاید دیوان مشهور کوز لجه
 اولمشدر آخر عمر نه غم بنیاد نه تنع ایروب آنه
 دعوا لظواهر ایشدر کویا بوسیدن اتمامه توفیق
 بولمادی بو فقیرک خیالنه بو قدر طور که اگر نرم سلطان
 صاحبقران کبی مستخان پادشاه اکا مرتبه اول ایری و عمری
 دخی بر مقدار و خاقیه ایری شعر سویمکله جوق کونک
 کوللی تفریح ایر ایری ابا بو طالی ضعفندن بو ایکی دوتله
 مشرف اولدی هر تقدیر چه انصاف اولور که آنک
 عصرین بو کونده دک جمع شعر تک اسلوبده محض
 غالب کب بو قدر کوزل سوزی جو قدر غزلیاتنه بو مطبع
 غایت کوزل دوشمشدر که ز چشم و دل بدن خاک ام
 در آتش و آبست بچشم بن و بدل رحم کن که کار فرابست
 قصایدن دخی بو مطبع کوزل واقع اولمشدر **نظم**

ای راست رو قضا بکمان تو چون خندانک **۴** برتر کنش تو
 جرف مضع دم پینک **۴** و مشوینده کی واروب
 کوزر کهور تو قویزه بویت انکدر **۴** شبیره از کبند
 فیروزه کون **۴** رفت بغیروزه کبند درون **۴** و مولونا
 استرا با ده طاعون مرضیله کوچدی و اول ما لده
 بو قطعه یی سولمش ایری **قطعه** زانتش قهر و با کردید
 ناگاهان **۴** استرا بادو که فاکش بو خوشبو تر نشا
 اندرو از پیرو بر نایه کن باقی نماو **۴** آتش انز پریش
 چون اقدن ترمانند خشک **۴** و مزاری استرا با ده
 دانه کوران دیر کلری مزار ستانده در **مولانا نشا**
 درویش و نامراد آدم ایری قبیاق اوزرینه تو جیب
 صادر ایری خلق ایله الفتی از ایری اکثر اوقاتی
 فیه بتغنه صرف ایروب اول کبابک ختامه موقی
 اولدی حاله کوره فنا دکدر عفو قضیسته فیه سنده
 بویت کوزل واقع اولمشدر **۴** نبرد کسی کو برانش بیست
 زجرم

زجرم کسی جرم نجسی است **۴** و بو غزل مطلع دخی انکدر
 خواهم خوب تیر شوم تا تو گاه ماه **۴** برمال من کوزر چیشی
 کنی نگاه **۴** **خواجیه عمت الله** فاورا النهر کبار زاده لرزن
 اولوب ظاهر علمین تکمیل ایلمشدر رعایت خوش طبع کندن
 کذوبه شعره منسوب ایروب هم آن مشهور اولدی
 و خلیل سفا اسنه قصیده لری وارد بو مطلع انکدر
 دل کجا بیت کزو شوایک نخته انز **۴** وز غلکان خیلش
 نمکی ریخته انز **۴** و خلیل سلطانک اشعاری دیوانتک
 تو قویندن رئیس قصیده سی وارد در مطلع بود **مطلع**
 این بحر بیکران که مهانتست در برش **۴** غوامر عقل کل
 نبرد پی بکوهش **۴** و خواجیه ننگ قبری بخاراده کذوب
 عجز سنده در **خیالی** بخارالی و خواجیه عمت الله
 شاکر لرزن در بو مطلع انکدر **۴** ای تیر عمت را
 دل عشاق نشانه **۴** خلق بتو مشغول و تو غایب زینا
 ایکنجی بتی دخی کوزل واقع اولمشدر که **۴** که مستکف دیرم

وکده ساکن مسجد **ع** یعنی که ترا میطلبم خانه به خانه **ع**
 کند و خوش خلق و خوش طور کیت ایش قبری بخاراده **د**
مولانا باطی سمرقند در شوخ طبعی و ارایش اقا
 بغایت عامی ایش بو مطبو مشهور در **ع** دل شیشه
 و چشمان تو هر کوشه بر نش **ع** مستد مباد که بیازی
 شکندش **ع** قبری سمرقنده در **مولانا باطی سبیلو**
 فرات املکنک رئیس فاضلی و جوق علوم و فنون
 ماه و صنایع و عروض فته جمله نزدنزه مسلم ابری
 آنک دقت طبعی بیکی استین سستان خیال نام
 کتابی کورسون اول تفاحی تخلص ابردی صکره
 قشای قیدی حماری و اسراری دخی تخلص ایشدر
 وقشای تخلص ایه بو مطلع انکر **ع** ای که دور
 لوله ساغر خالی از می میکنی **ع** رفت عمر این داغ
 حسرت را دوای میکنی **ع** و اسراری تخلصه حضرت
 خواجہ حافظ تیغنده بویت انکر **ع** آره بر کوکتب

۹
 ای نیلیان زان تیرشد **ع** تا بروم زان عقرو ایما شما
 بو فقیه عرض فتنده واسطه ایه مولانا نک شاکریم
 ان شا الله فتنه کند و هر یه یکدی مولانا در ویش وقایع
 کس ابری کوشه اضیای ایدر کی جسدن لطائف طبعی
 جزو جبه شهرت بوردی **میراسلام غزالی** حجة الاسلام
 اوام غزالی مولانا محمد قرس **ع** اولاد نذر ظاهر علومین
 تکمیل ایدر و کفن فاله صفت و فی تکلف و سلاطین و حکام
 مجلسنه کیدر ابری غایت لطافت طبعندن نظره دخی اشتغال
 کوسدر ابری انک نظره کمالی حکیم انور بیک بو قصه سی
 جوانه که **ع** چون مراد خویش را با ملک ری کردم قیاس **ع**
 معلوم اولور که علام الدوله میرزا مدحمن سولیمشکه
 هر بیتی ما بشدن ایاغنه اول زمانک بر قاریخیدر و اول
 قصین ذاب مطلعی بودر که **ع** ش همد اجلاول ربه ملک او بود ایا **ع**
 بلکه اجلاول از اجلاول او کند مجد التماس **ع** میر بلخ هزار اسپیر
 و قشوع و ارایش **ع** سلطان ابوسعید میرزا و قشوع عالمه

وداع ایری **سید علی هاشمی** سید هاشمی نسب خوش
 طبع بکیت اولاد بسیار هیکل ایری بود مطلع **اندر**
 در بیابان عدم بودم بفرکان **هین** شد بدید آن خط
 سز و کنت حضراته من **مولانا عالم** متدین خوش طبع
 آدم اولاد خراسان قاضی القضاة منصفین ممکن اولاد
 نظره دخی کا هی مشغول اولور ایری و اشعاری هری نثری
 پیشه وارد و بود مطلع **اندر** که گفتش کلکل بر آمد نکر
 خسارت زمل **غبنه** او در تسم نکره اولها بر کل
 و قبری امامی قضاة مزارستان در **سالم**
 سمرقند علما سندن در الف بیا میرزا ایبه هم سبق
 و مصاحب ایری نهایت دلیر و شوخ طبع و خیره آدم اولاد
 بجنه هیوه کستاخانه سوزلر و جوابلر سولیر ایری که
 سلطنت عظم شافی تحمل ایره عز سمرقند اخراج حکم
 اولونب هری به کلری و بون مولانا ملک مقدمین غنیمت
 طو تدیر و ساکن اولری بود مطلع **اندر** که **ماکیه** بختیم

و برود

و برود زرم و غرم سوخته **شم** مقصود کبیر ای نقره
 مولانا هری مد فونر **قدی** هری لیدر تیزی کوی
 آدم امیش لقوه مرضی و ایری اولقدر که انخرن
 صوا قوب ضبط ایره مزدی بو باین سوتیشدر که
 با بود جنبین **هین** که مرکت **شکر** کویم که اب از ان بکند
 بود مطلع دخی **اندر** ای که غنوم میکنی از دیدن ان کل خذره
 حالت دل را نمیدانی مرا معذور دار **مولانا روحی**
 فراسان اخا ضلک داخندن در طبعی خوب و سلوک
 مرغوب آدم ایری بیل ایبه کل و روانه ایبه شمع بیند
 مناظره یاروب و آن هیوه دقت کویستد مشدر نفس و لا بتند
اندر زمانه اکثر طبع اهل اکا شاکر ایری بود مطلع
اندر نیمه هم که کن باید ز سر عالم اکا **هی** و کره
 عالمی سوزم بیک اه **سکا** **هی** ضن شعره مهارتی و الین
 ادوار و موسیقی فنن دخی کامل ایری کنوزن لرینه عملدر
 با غنمشدر که ضما ننه دلالت ایشدر اول جوه دت

چهارگاه عملیدر که مشهور در دیر که جوکی میرزا بجا آید
 اول عملدن خیری سوینزا همیشه بوغزله با عملشدر
 همچو صبح از مهر رویت نیز نم و مه های سرد **تارسد**
 روزی بگویت دل بسی نیکرد کرد **خواجه سلمانان**
 مصنوع قصید کنه جواین بو مطلع کوزل واقع **اوتدرد**
 ز قامت تو بیا لم قیامت خیاست **قیامت قدر** کز بود قیامت کند
 و غزلیاتره بو مطلع ذی مشهور در **توی کان غمک** مکتور بخوان **تارسد**
 خدا این واد ما را و ترا آن **بوفضائل** ایبه طبعش طمع
 مفرط اولفته غزنی قلیجه ایکی آغز و نان طلبیده بوینیکی
 قطعه سندن بر بیت بود **مکس مرده** بود قلیه روی آتیم **تارسد**
 شبش زنه بود کنجد روی نام **فزارکی** بلج نواچیلندن در
مولانا سیمی نشا بوردن اولوج چوون فضلی و زاریک
 شعر و معا و انشا و خطن عصرتن بوض اهل مساتم
 طو تار لرایکسه هر کون دعوی ایبه ایکی برک بیت سوینویج
 و یازمشدر **بکروز** بحد شاه پاکیزه **سرت** **تارسد**

سیمی

سیمی دو هزار بیت گفت و نوشت **البته** بویتدن
 بشقه از شعری خلق بینن وارد و بو معادنی نغم
 اسمنه انکدر که **غنی** کنجد ز شادی غنی در بیکت **تارسد**
 جد سیمی نسبتن با آن دهان کرد **مولانا علی اسی**
 مشرد دندر غمسه مقابله سنه نیجه مشوی سوینویج
 انجق مقابله اولنسه اولمز کویا که اول جرتدن شهرت
 طو تار مشدر خیال و وصال فام کتابن هر بیکی که
 ملهم غیب شعری با بنی اخلاق لسانه کبایتی ایلمشدر
 شعری بود ز نغمه ساده **مانده** هم عمر یکج سواده
مولانا علی شهاب ترشید لیدر سلطان محمد باسنقر
 ملازمی و روان و پنجه سوینرا همیشه اول زمان شعری
 اندن دخی فنا سوینرا همیشه و مولانا سری انکدر که کند
 مکانن مذکور اولمش بو مطلع انکدر **جو پرده** از رخ
 چوید افجاب برداری **بجان** و دل کدنت متوی حزیناری **تارسد**
محمد علی شهابی وزیر داده در طبعی کوزل واقع اولدنی

چهندن نظمه هجده مستفول اولور ايرک بويت اذک شما رند
 جنان غريق ميک قبا که اذکل من **۴** اکر کل بر ايد زب ازانه بکد
مولانا طالع بود في سلطان محمد بايسنقر مادي و طبعي
 غزابت جانينه مايل شاعر ايرک امام جن و انس علي
 بن موسي الرضا عليه النجاة و التنايا مدح من قصيد
 سويستند و طبعي بود **۵** خست اين مهر زانودي که بيقف
 سماکت **۶** بهر فرس و غمته سلطان علي موسي ضارکت **۷**
طوسي غزل و مثل کوي شعري عام فريب ايرک
 بوز سنه عمر سوردی بو مطلع انکر **۸** زهي نوب لب لعلت جانت
 جاودان من **۹** بدنان ميکزي لب ارج ميخواهي جان من **۱۰**
 بود في انکر **۱۱** همه بپسداي خيال خذرا خدا دارم و باقی شمارا **۱۲**
 عراقه عالمدين کوجدي **سودايي** باورد دند اول خاوري
 تخلص ايردي عالم غميدن اکا جيزبه کلک باش و اياق
 عراقه ديوانه رکبي طالع و دشته کز ايرک کنو جانم کلک
 خلاق از سنه کبره کده فکره سودايي تخلص ايرک بايسنقر
 ميرزا

ميرزا اسمنه قصايري واردر غزل دغي بروج سويستند
 بو مطلع انکر که **۴** عنبرت خال و خست و در خطه بخت **۵**
 دهنت غني و دندان در و جيزت **۶** عمري سکاني تجاوري
 و قيري ماوردک سکان نام قرينه سنه در ايرکي عزيز
 اوغول ياد کار بر غني کري **مولانا زاهد**
 بايا سودايي به معاصره ايرک ميخسرون در باي ايرانه
 تبوع اير ايرکي مولانا کاني ناک تخمستانه دغي معروض
 منا جانتع بويت کوزل دو شمشير **۷** هم راجنک بار باب
 که راز لعل در شک يارب آب که دار **۸** اميری ترک ايرکي
 شعري کوزل اولوب اما شهرت بولما شدر و بويت انک
 ده نامه سندنر في يماک ديه في او يقودين سايب سوز **۹**
 يماک ديه نو يوب او يقودون يو موب کوز **۱۰** و فارسين شيخ قال
 تبوع ايشدر و بو مطلع انکر که **۱۱** روز غمت هر کسی از عينش
 بخش هوو سنان **۱۲** مغير زاهد کور يا خنشا کشيد و شک مانر
 و انک قيري بخشاند در محمد **۱۳** خوشي فاضل کسه ايش

الف بک میسر زمانی سمر فزده شعرا فی خمی کویلی ایه
 مسلم طوتر لکنش و میرزانک دخی جوق التفاتی وار لکنش بو
 مطعی مشهور در ای زلف شب مثال نراد بر افتاد از شب
 که دیر سایه که افتد بر قباب طالب جامع می شیرازده نشوو
 نما بولندر قبری همصرف خواجه حافظک ایامی اوچمن در
 بور باغی سنی طاشنه یازمشکره فقیر ابیندم ۴
 در کوه چاه عاشری به بیادرت ۴ میگفت بمن اهل دی روز نخست ۴
 طالب مطلب کسی که او غیر تو بست ۴ تو طالب آن آنکه او طالب نیست ۴
مولونا بزرق ندم و هزار ام لکنش و سلطان باقرای بن عمر
اشیخ خرمین اولور لکنش و اول زمان شعرا سی انک و بزرگ قوز
 انک جاننه جوق عیایت ایر لر لکنش بو مطعی اکر لب شیرین
تو باشک شکر می مانز ۴ در دزدان تو با عصف کهر می مانز ۴
مولونا جسونی هری لیدر شعری قناد کلدر اما نظمی طعی
 هزار و هجوظرفه ما لندر خواجه حافظ شیرینی ایه انک
 بیسنم نزع واقع اولوب هجو ایری و خلوقی هجونی یاد ایر لر
 و کوزجه

مولونا بزرق قوی صفت کار هجو
 ایدوب بو بیستی سوندر بیت
 در کاری خواجه صفت کجه در شعر
 در نزع خواجه صفت کجه
 بی بی لفظی با عیبیه زنانه راسته
 فادین دیکدر صلاصه بیت بودر که
 خواجه صفت کجه نثری بخارده در هجو
 غلامانه اولری زده در شعر
 منابه سنده اولوردی دیکدر
 نقل من جمعه ایر لر

و کوزجه شعری بوجهتدن بر لاف اولدی اول هجوی مشهور
 ایری اما تحریری مناسب کوردی و بو مطعی اکر لکنش اهل
 ای اهل جنون زاب کند قوز بو فی زازو کور اهل خلق زبور جنون
مولونا عارفی بغایت فاضل خوش کوی شاعر ایری رسا
 اهل کاسمان نانی دیر ایر لکنش هم شعر مناسبتدن هم
 کوزری ضعفندن ایریکه سلمان دیر لر ایری سلمانک کوزی
 اغری بر قس سویدر کی قصیر سیکه مطعی بودر ۴ در دا
 که درو کرد سواد بصیر خراب ۴ و ایام لر ز چشمه چشم مرغان ۴
مولونا دخی کوزی اغری بر قس جلوب سویوب بو بیستی کوزل
 واقع اولندر ۴ بر پات سرفخ دین من داروی سفید باشد
 بعینه نخلک سوده بر کباب ۴ و کوی و جویکان مناظره سنه
 منسوبی اولوب ز کجه سولندر ات تعریفده بو ای بیت ۴
 انزور ۴ چون کوی سپهر کرد بسج ۴ میران میران جوی کوی ۴
 هر گاه در عرق ندر برق ۴ باران بودی و در میان برق ۴
 سخن دیوانی دخی وار در و بو مطعی اکر لکنش ۴ عهده کردم

غنجی کر نسبت قبول او زیکا دلدار غنجی ^۴ ای صبا بی تو لقا ای یوز غار غنجی ^۴
مولانا نعیمی مولانا قطبی بر قریبی وارد رضا طبعی
 بوغیری ترکی نظاره طبعی ملایری سلطان صاحبقران
 استانه سنه اولور ایدی چونکه قابلیتی وار ایدی و صرف
 و اخلاص ایه قولوق ایله حق الفات بولوب عاقبت
 صدراق عالی منصبه سرفراز اولدی بولوب ^۴ مطلع اندر ^۴
 ناعدم و هم بولدی پیرامونچ کیم حسن جمال ^۴ سین بری و کج
 دیک یار تکیا یوز بر دین ذوالحالول ^۴ اول حضرتک
 قراقطنغ عالمک کوجدی **مولانا ذین** کیسه دوزلق
 صنعتنه منسوب وزمانیک شوخ طبعار نون بری آنی
 طونار لرایدی بومقطع اندر ^۴ بازین که منف کنده مردم
 ناهنس بیگان هبنانی که غم خویش ندری ^۴ **مولانا محمد حاجی**
 حضرت مولوی مخدومی نورانک انیسی و ظاهر علوم منی تکمیل
 فیلمن و اخلاق و صفاتی درویشانه و سلوک درویشی
 بی خونیشانه و دروار موسیقی علمن ماهر و ساز فضا کنه

کامل ایدی

کامل ایدی اول انخا غنی لیکه لوبق و طریقه طریقه
 موافق بور باغی اندر ^۴ این باده که من بی توب آرم ^۴
 ناز بی شاد و طرب می آرم ^۴ زلف سیه توروز من کر سیه ^۴
 روز سیه منویش بر شب می آرم ^۴ قبری اول حضرتک منتر ^۴
 قطب السالکین مولانا سعد الدین کاشغری قرص سنه
 ذک صفه سنه ایما غنی او حنوع واقعه **میرشاهی** سینه
 واری اصل سر بید کردن اولوب یا بسفر میرزا مالوز
 هنوع اولور ایدی اسمی میراق ملک در فاع دوست
 و خوش باش کسه ایدی انک شعر بی جاشنی و ساوست
 و یک دستک و لطافت تعریف فیلمن حاجت کل
 غزل کوواز سولمندر اما جمله خالوق حنوع بسند ^۴
 و مستحسن در کر چه فقیرانی کور مسکن بنمزرده اعلاوی
 و مراسله وقع اولدی ملک بادشاهی بر ری حکومت
 رسمی ایله سیزوار کونز مستندی میرشاهی بی استر ایاد
 حاکی سنه یوب جرحان محالکنه کونز منن ایری استر ایاد

کامل ایدی

و نفسین سزوان کتورید با واجدای دغمه سن خلوتی
 بر طرفه جیتاروب آئی افرجه بنه دشن ایلیر استر اباد
 سولیک فایتام ای مطعلک اتامنی خواجه او من
 وصیت ایتمکله که بری بود **۴** خلیم زول بریم و کم یادکن مارا **۴**
 سک کوی توایم فربنگ کن مارا **۴** بری نچی بود **۴** تو شهر
 بار جهان ما مغرب شهر تویم **۴** وطن کذاشته بی خان و ما
 زهر تویم **۴** هواجه با قبسین اتام و دیوانه یازدی
 و شهر شعرا سنه مرثیه تکلیف او نمک سولیر بو بیت
 اول مرثیه ایساند ز کولینوزی روزی رازانک و هم سزوا **۴**
 زانکه شهر شای شاهلی نمی ایربطاره **۴** ایکنجی مجلس
 اول جماعت عزیزی ذکرین در که فقیر اندر
 بعضیک ملوژمنه کوجو کلر بتمیم و بعضیک
 صحبیلده مشرف اولم و حالاسنه سته و تسعین و ثمانه
 تاریخن که بو مختصری یازدم اندر بنفاد امکا هفت
 بقا از امکا هفت کتمشدر در هم الله اول جمله دست

مولانا

۱۶
 مولانا شرف الدین علی در مولانا نیک صاحب کمالی
 عالم اهلی عذر من مستدر شاه رخ سلطان بوزغونغنده
 خفیرک بری جماعت کنبر ایله روز کار حورانی فتنه
 سندن قاجوب عرفه واروقه که مولانا نیک مولوی
 یاری کیجه بنسوب قوزیر اتفاقا اول محل اندرک خانقا
 ابشکنه وقع اولوب صیلا اولدوق اطفالک وانی اولون
 اولون او بنامق ایچون اول جماعتک اطفال خانقاهه
 کیر و یلر فقیر و غنی اندر ایله بیلدوم تخمینا انی یا شمع
 مولانا بر رخنه ده اول جماعتک کیفیتنه و فضاوتی ایچون
 اونور رایش اطفالدن بری اسنه دیر فقیر انظر فزون
 وارمغه موفق اولم هر نه که صور دیر ابر و بر دیم جوایز
 تبسم ابروب تحسین ایلیر و غنی صور دیر که هکتبه و زر
 میسک و زورم دیرم و دیریر که بو اطفالدن بر اسنه و کز
 ده سن کلوب بزم ایله اشنا اولرکن سنکچون فاتحه اوچ
 مالو جو کوز و فاتحه لربه مشرف قیلیر و هم اول زمان خفیرک

بدری و اول جماعت اولی کلید مولانا ملک خدیو
 انواع نیاز مند آن قبله فزنده فقیر اکا استغوی حاصل
 اولی که فصل آدم عیسی تصنیفاتش مشهور و اولی که قصید
 برده شرحی و اسما ائمه شرحی و نظریات تاریخی در و معما
 فنی اند و درین ایدیلر که حلل و مناظره و منتخب اندک تصنیفات
 مولانا همت و بذل مابین تصنیفات مستغنی ایدیلر تبرکات
 بر مطلقه یک یازدهم صوره مباحث منکر زندان می برکت
 کاندربای بیوی از عکس و کتبه است **۴** مولانا ملک قبری
 بر ذمه هم اول خانقاها در نیر و تبرکی **خواجہ افضل مستوفی**
 افق لقبه کدود دخی دیر عصر بیک یکانه سی اید
 جوچه علوم و فونی بیور ایدی بتخصیص علوم غریبه بی
 اما ملکیاتش شهرتی و ارایش بود فقیر اول بزرگوار دخی
 صحبتی بخابنه بشدم بیوق التفات دخی و ارایش شعر
 ده دخی دیوان ترتیب ایشدر کوزل قصایدی دخی و ارایش
 و بیو مطلع **اندر** **۴** ای زیست اجمالت جسم جان زب و زین **۴**

لک

کتبه بزرگ هوادار با چشمش فرض عین **۴** بو شعری سوطه
 صاحبقران اسمنه منیل ایشدر **۴** شاد بانی ای دل
 بر مسایه رحمت فکند **۴** اقناب اسما سلطنت سوطه **۴**
 و خواجہ سبز و اوده اسما ایدی و آنرا عالم دن کوهجری
 و قبری کند و اولی بی مسکن در **عبدالوہاب دانشمند**
 ذوفنون که **مشهد** **مشهد** **مشهد** **مشهد** **مشهد** **مشهد** **مشهد** **مشهد** **مشهد** **مشهد**
 فکند بیتظیر ایدی سعاد قونقانی کتابت **ارم**
ذات العباد الی لم یخلق مثلها فی البلود آبتنی
 یاز مشدر و مشهدن شعر او ظرفاسی قاضی به ناکر
 ایدیلر اول ظرفا بیری مقلوب مستوی صنعتش مراد
دارم الفاظین بولوب قاضی به عرض ایدر از تأمل
۴ برابر بارب الفاظی ابله جواب و پر مشدر که بوالیشی
 فخر بقدر طشرح در و بیوسف اسمنه بو معما **اندر** **۴**
 جان از لب نعل تو دول از سر زلفت **جوین** **اب** **خضر** **مرد** **راز**
 قبری مشهد ده و **واقعدر** **فضل الله** **سمرقند** **اکا** **برزن**

فقیه ابوالثبت اولاد نزن در فخرین اکا ابو حنیفه ثانی
 در لر و عربیتین ارج حاجب و زنج طو تار لر ایری سید
 شریفان کرا کردید سید کز و خطای به علوم در سی او تو کفاه
 اجازت نامه یاز مشایخ فقیه کبیریل نزن اندیس و قوم
 اولقدر التفاق و از ایریکه فرزند دیر ایری سمر قزاق
 اعلم علم اسندن کین شعر و معما به دخی مایل ایری بطلو انکر
 قویون سرو و نوجنت مراد کوران کورم ای روزان کورم فراسان کور
 و بمعما دخی حاکم اسمنه انکر چون برست آید بیع ارون باغ
 ببلیس کرم شود بایستگست خواجه سمر قزده تکر رحمنه
 کبری و کز و خانقا هنر جدید ناز کبند نزه بر فرزند علی ساقی
 دانستند کسه خوش طبعلقن عمل خلایق انی کلو تار لر ایری
 معما ده سمر قز اهل انی مولانا شرف الدین زدی مقاب کین
 ذکر اید لر ایری فقیه سمر قز و اردن کین ابانغی شکست اولی
 صاحب فرانس ایری عیادنه و ایوب باتر او تو بیه بو معما که
 انزن عمار حاصل اولور یازوبی اکا طلوع کرم که

دور باد

دور باد ارتودرد و زخمیت باه دشمنت را بلو نصیب و عنان
 یان زن هب قیدین فقیه اهل انی سوال ایری معلوم ایری
 اولدر فصلک بو معما که فقیه اسمی انزن حاصل اولور
 سو بیوی و یازوبیت کردین مسکنه کوندر مشایخ معما بود
 چشم نور اید و منس کبر ندیم چون کبره بیغم ز تو ایزت ایدیم
 و مولانا اول ضعفه عالمدر کوجید و قبری سمر قز در
 مولانا محمد تبار کافی شیخ زین الدین خلفا سندن
 و کز و زمان نیک مقصد اسی صاحب خانقا و قالین
 مرید لر و جمله ناز جو سخی مولانا طرفه جویو ایری و صیغ
 برده بی تخمیس املیندر حضرت مقرب باری خواجه عبدالله
 انصاری نیک منازل السالکین نه شرح یازمشدر
 فضل و کمالی شرحن خار جبر هر جن سماعه کبره ایری
 اصول قاعی سینه حرکاتی موافق اولدر بقدر خلایق
 اولقدر اثر ایدر دیکه جویو کجا ایدر لر ایری و بطلو انکر
 انزاکه بجز وقت سرور نکونند کور ارت کویسای هم کوه نظر اند

هری شهرزاد عالمده کوهجری و ضری خیابان در روان
 خانقاه یا بمسجد و او علی مولانا محمد البرین و سائر
 صوفیه اول خانقاه در سلون و عبادت مشغول
شیخ صدر رواسی اولدغی شیخ زین الدین خلفا سزید
 شیخ رعنا فی ایری شکلی رلبند و معارف سولکله سی
 بی مانند شریف صحبته تشریح بختان شاهی کم کامیر
 اولستیری فصول دیری سولدر ایری کوه کلومی جویم حید
 ایری جان بادشاهی شیخ ملوز منته تبتورکن سائر
 خلقه نیجه اولور ایری بو نیجه کاخانه شیخالک به نظمه دنی
 اشتغال کوه ستر ایری و بو مطلع بیتخدر
 زهی انعامت جسم نور **همیت** از جمله جسم بدو
 هرید عالمده کوهجری نفسنی سفانه کوه در دیران
 مدقندر میر حیدر مجذوب در وان رفعت فاسق مید
 خرابی فراری باستن ساکن ایری کبجکلن ظاهر
 علومین تمیل ایدوب اولوقن اکا جذب کلپه عقلی
 زائل اولدی

زائل اولدی کاهی کوه حالده کسه علمای به علوم بختی اولقد
 ایدر دیکه جمعه مسلم طوقار ایری سوبین طورکن بو اراده
 سوزی برینان اولور ایری خیال جنون و قنم خاتم السلطنه
 لیکه راسخ اولوب خلقی کوه عسکر اطفه عیون و جرح این
 جان طور سولدر ایری نظمن عریب ابیان واقع اولور ایری
 بو مطلع انکدر **لب** و ذلک ان مره بلغم مانند **جو قدری**
 بر برج دانه دانه **مولانا محمد عریب** اولدغی دانشمند آدم ایری
 دماغی خبط اولوب امیر حیدر ان خیالی وارد نی طرفه
 واروب دائم سلطنت سوزینی ذکر ایدردی اولدجه به وار دیکه
 خانه سنن اسلحه جرح پیدا اولدی بو مترم ایدر جو کوه عزیز
 دستن ادم ایری باویناه جان اکا شهردن اخراج کلجی بو یوردی
 سیستانه کیدوب سوزی نینه بو جراه اولوب کوزوزان بدین جلفی
 قاعده سنن هنامه سولستیری ایری بو بیت اول ابا تتر کوه
 کسی مومنه بخت نه بیت **زاحوال** شه جرحه اکا به بیت

میر مفلسی مشهور سادات اندر طبعی کوزل ایری که کاخچه خوب
 اینه و مقلودینه حلقه لر قویب دائم کزو کزنه سوبنور ایری عقلی
 کلکون کوزل ایباق سوبلر ایری اما جنون وقتن بونی بود و قوری
 بلای مرگ و انزوه قیامت **جو جنر خست** ما را نخل قامت
 و بو تخلص خلوه بینن مشهور در که **خلق کوید مفلسی دیوانه**
 لاجرم دیوانگی از مفلسیت **عبد القهار** دانشمند کسه و هی
 نایق متقی خوش طبع لرنگ ایری مولانا نازک خیالی کیمیا کر که
 دوستی جوید شی ضایع ایرو و هیچ شی حاصل این مدی انش ای
 جوق صوا سندیفزون قولد غنمه ماده اینوب صاغر اولوی اما
 کوزل ایباقی وارد و میر خسرو جوین بوم مطلع **اندر**
 رشکم ایله نچ برده لرها خنک یار کرده **تیراویغی** خورد و در دل من کار کرده
 قبری امام فخرده در **میر عبد الرزاق** مولانا عبد القهار ایلی
 خودش محاور آدم ایری ظاهر علومین تمیل ایش و فضیلتی
 دخی کوزل ایری تخصص تاریخ علمی که ان تصنیفاتی وار و بود
 هر کسه بو کوفته نایق مهارتین بیلان سنه سه کزو نچ نوزدن
 : که بیلور

بیه بیلور بومطلع **اندر** بازار برو کرد بالونک تیر انداز من
 عالمی را کنت و در این توان انداز من **قبری اغاسی** یانق
 امام فخرده در **میر یادگار بیان** سینی تخلص ایرو خراسانک اصل
 و متقی و میرزاده لرزن اولوب اما ملازمت طریقین ترک
 ایله کوشه کیر دفاتی و ش و با تخلص کسه ایری جزوی مستغنی
 ها صیدیه قنعت و بو طائفه دائم نایق و کوسن و هیچ برتی
 باندردن دینغ ایتمه ایری کوزل مطلع لر و اول جلد در **مطلع اندر**
 در برت برهن تمان ز تحریک **نیم** هست چو کوز لر زین بلای **نیم**
 بوم مطلع دخی **اندر** سرو من نسبت سیرین کاره جوین **نیم**
 چون بالای قبا کیر سن بند **نیم** قبری با و اجدادی نزار ستان
 سربل ده در **مولانا طوطی** اصلی بر تیز ولایتند بر با بر میرزا
 ملوز متنق تریبه بولوب کوزل شکل طی و طبع علو کیت ایری
 قضیه ده مولانا کاتبی به تیغ ایرو و نایق موقوفه قضیه
 سنه که مطلع بود **نیم** اگر بحشم قالم کسین ز راست **نیم**
 ولی بود نگر ایرو های هفت **نیم** کوزل جوبلی وارده **نیم**

جهان که حجه شمس طاهر خواند و در آنست **خوارکن بن طغش خندان** **خوارکن**
غزنی دخی کوزلی ابری بطلوع **گور** **گور** کشته **مخمانه** از لعل بول کینه **مصفا**
نخل جنبان از بر دفع غم جهان از دهکت **اول** **بیتکن** فرق اولی
قابلیتی وار ابریکه قالمه کوزل نظاری قالور ابری فوتنک تاریخی
بالاده اذری ذکر ننگی که فقید خوس لفظی پیرا **بیتکن**
قبری خیا بان در **ولسی کاتب** کاتب اللع اینه مشهور اما شرفی
سویز ابری فقید بکه جو قجه بار اندر تعجب ایدر ابریکه ایا اول
بونوع ساده اللع اینه بخون نظم سویلر اما غزلی خضاد کل
دیوانی دخی وار بطلع **اندر** **فرسم** **سیر** **باغ** و طواف بنفشه زار
آمد بنفشه مرادوی زلف یار **سفا** اختیار ابری اول سفده
اختر سفری الله دوری **مولانا ساغری** ساغری ولایت نندر
هراق شعری سلکنه و ماشی زیاده جه و تمولی وار اما آساکلی
غالب ابری حضرت محمدی نوراً مکه سفر بنه عربیت ایدر نوسی
وساغری بر ایلوز **بیتکه** غزلی اظهار ایدر کسه و نسبی اشکی بوق
بهانه سینه و ساغری بنه بهانه اینه اول سفردن قالدیر و میر ایدی
بوضه

بوقظه بی اندا بچون سویلری و اثر طوی **وسعی** **وسعی**
بزم حرم **کشته** بودند هوشان **نوی** **بیک** ازان راه
هر دو اما نندر **ان** **یک** از بی خری وان **نوی** **مولانا**
ساغری اگر چه بد شعری اما بو مطلعی کوزل دو **شمسدر**
چشم در این و ابر بهار **تکی** **ناله** ز زمین **صوت** **فرا** **تکی**
هری ده فوق اولی قبری خیا بان نواعی **سنه** **مولانا خضیه** **وی**
دانشمند کسه ابری جوکی میرزا خد متسن اولی **انک** **باغ** **قصر**
لرینک کتابه لری مولانا فانک اشعار ایدر خواهه نایع **موضوع**
قصیده **تبع** **ایلمشدر** و کزو هالنه فنا سویلر **مندر** **خو**
شعراک مخزن الاسرار نه جوان سویلر **در** **زنان** **سدر** **این**
هر نقشی **کسی** **بشود** **بیشک** از و **تفسی** **بشود**
مولانا فانک قبری هر ی ده در **سینح** **کمال** **ترجیح**
یوق **دقیق** **طبیقا** **و** **آدم** **ابری** **خواجه** **حافظ** **غزلی** **دین**
جوده **مخمس** **اتبشدر** **خراسانک** **مقیاس** **رنکی** **طرفا** **سنددر**
فقیدانی کور که جوده آرزوم وار ابری **اشنانک** **بونوع** **واقع** **اولیکه**

سلطان ابوسعید میرزا و ما نسبت مشهوره غریب نخسته اولی
 بیفتن ایام قربان وقفه سی اولی عالمی اقصی بلادند
 امام رضیه شی طوافه یوز قوبیلر رسد که مسافر متعین بقای
 کز مکه و در اول بقعه ده که فقید اولور ایام دیوانه محرابی
 او قویوب بر بنی اوزرینه بجهت دستگیر بر اولوجه کسه که اول
 جماعت اکاتب ایلی اول جماعتی الزام ایلی فقید ضعیف حاله
 اول جماعت جانینه سوز سوزیم ادا دیر که نخسته یکیت بر سوز سوز
 اول اولوجه کسه خود شیخ کمال اعیش که زیارتی کلیمی باشم جنبه کلیمی
 بختی ازیه بر قرق جوانین کند سوزندن جوع و تحسین
 ایروب جامی تفضیل قلبیه اولدی فقید مکر استقامت اعیش
 و کویکه هوسی و از اعیش خوش وقت اولدی و جوی بقلل ایروب
 یا نم او توردی و سوز انناسن بو معما سیکه قطب حاصل اولور و قوی
 انکه دهلی سوزلف ماریکت از سر کشته اولور در اخرت هیکت
 بونک او ستنه سوز لر استه دی منزلنه کیوب تحف و تبرک کوردی
 اولقدر که دایم کلور ایلی شیخله استمالو قوی بیوع واقع اولدی
 شیخ

شیخ حکم دن کلدر کفصک ترتیب فوق اولدی و قبری آن در
 درویش **منصود** سبزواری درویش و برهیز کار و مرغان و اکثر
 اوقات صائم الدهر کسه ایلی عرض و صنایعده مولانا
 بچی سبک ساکر دیر ایلی عرض تصنیف ایلی و مصنوع
 قضیه سوز سوز که مطلعی بود **ب** بس دویم هوی و صلح بار
 کس ندیرم انشای اصل کار **ج** شرح ضعیف یا کینه واقع اولدی
 نصوفی علم غنی قاصد در و نصوفی بور باجی درویش **د**
 موجود بود **ز** بخود نتوان کرده بسیار حدیث نیک و بد نتوان کرده
 ایجاد جوی قبول ممکن نبود **ا** انرا که قبول کرد رد نتوان کرده
 فقید عرضی درویش عذرت او تودم درویش قرق ایله اقلی باش
 بنین عالمی کجی و قیری خواجه طاهره در **حافظ علی**
 کند زمانینک صاحب کمالی ایلی تخصیص نصوفی علم غنی و حرف
 محذومی نورک نقفات الانسن اولدی شیخ فرید الدین عطار
 قدس سن نیک بو قضیه سنه که **ای** ای رو و کر سینه بیزار آمده
 خلق بدین کلسم گرفتار آمده **ب** شرح یازد یعنی ذکر اتمیشد

وقرات علمند چنانچه قران را شاکرد لکنه باهاق ایدر
 فقید فی بیجه درین اوقومتم قبری شیخ بها، الدین و خطیب سنه
مولانا محمد معالی آگاهی اهل الیسی بریما در ایری ظریف
 کسه ایری میسر وک استار و ساله و ساز تصنیفاتی
 اندن زیاده کسه جمع ایلامتدر اولوقت مماضتک طرفانک
 استادای ایری یوسف اسمنه بو محما انگره **مراهوی** فرموده پیش
 این در **بوسورت** تو بدیدیم غاندرای سفره **قبری** هوی ده
سید کمال **محلول** بخن ساکن ایری جووه سیاحت اتمتس
 کسه اولیج وار مدنی بر آزاوشیرک انک احوالی جوق تعجب
 محلی در اولقدر ایدیکه آنک بشیر بهایج بتی وار و بصین
 سویشدر که آنک اول ایلیک مضوع بیت استیخا اولیج
 اما فقید اولقدر کورده که خواجه ابو نصر بارسا قدس سره فوق اولیج
 مرثیه سویش ایدیکه بیجه بتیک هر مصرعی خواجه فوتنه تاریخ ایری
 و بیجه بتی هم متفرق تاریخ ایری و بیجه بتی هر بیت اوج و در تاریخ ایری
 بویشدر بشیر نهندن طشره اولیجیون کا عطا دی تسخیر ایشدر دیر ایری
 باشی

یا شتی طقساندن بتجاو ایری بو مطلع انگره **ای** دوستی
 از نور خست دین جانرا **بهاک** شان قدوسرور و انرا
 قبری بخن میر سرح مزای نو اهل سنن در **خواجه** **مؤید** **منه**
 حضرت شیخ ابو سعید ابوطیتر قدس سره ذک بیره سر نند
 بیل مرزار ایشن شیخ ایری ظاهر علومین تکمیل ایدوج و حفظ
 و مجالسی کرم و بشیر و سماعی دخی مؤثر و نزد سلو طبع ده محرم
 ایری **بمطلع** انگره **از** مدوی تو آینه جان ساخته اند
 و اندران آینه جانرا انکران ساخته اند **مزای** بزرگوار جری
 کبندن هر **خواجه** **مؤید** **دیوانه** بودنی حضرت شیخ اولاد نذر
 استغفه دماغ اولیج اما نظمی سلیم واقع اولور ایری کفنت
 دعوی اولیج اول خصوص او ز رینه الخ ضایع ایدیر **مطلع**
 حضرت خواجه حافظ جوانب انگره **جشم** **دایم** **زان** **سمع**
سعاد **بر** **تو** که جهانرا بدهد روشنی از سر نو **کویا** **الی** **تلف** **ای** **کدن**
 قابلی بولدیر که برین دض ایری **میر** **عماد** **مستدرک**
 موسوی تخلص ایدر دانشمند خوش محاور خوش خلاق و خوش

طبع بکیت ایری مشرید شعرا سی افق خذمتنه جمع اولور لر هر نه
 درسه اطاعت ایر لر ایری معاقن دخی مهارت و زاری شیخ کمال
 جوانن بربیت انکر **۴** کفت بهجت کوبتا جز خیال دوی ما
 صورت دیکر نیارد و نظر کفتم بچشم **۴** شاه برخشان لعلی
 تخلص ایر فرقت طبع و مسلمان و سن آدم ایری اندر رخ خافزده سی
 قریم خافزده اولی بنجه برک بیل که برخشان مکنک سلطنتی
 اندر رخ خافزده سندن غیر به انتقال ایما مشیرک سلطان ابو
 سعید میرزا اندر سی استیصال ایبه مملکت ایری مطوع
 شاهکدر **۴** ما بسو دی توکرت جان و سر خواهیم کرد **۴** کا جهان
 هر دم لعلت برنگر خواهیم کرد **۴** شاه مذکور ما دستاه الفز ترید
 اولی و دیر لر که فراری شیخ زین الدین در **ابن لعلی**
 شاه لعلی ناک او غلبه خوش باش و خوش طبع باد شاه فاده
 ایری اندر حومه صاحب جود لاک خوشک نفل ایر لر مطوع
 انکر دیر لر **۴** ای ز لعلت شست در دل کنار نار **۴**
 غیر ول بدن ندر ای بت مکار کار **۴** مولانا عبد الصمد
 برخشان نذر

برخشان نذر سلطان ابو سعید میرزا زمانه هری بکلری
 باد شاه اکا کنو تاریخین بو یوردی مشوی کوی ایری پتین
 تجنیس خیال ایروی قافیه بی غلط اتمشیدک فقیر آلی واقف
 ایر کنه فی الحال متنبه اولی اظهار مشد لوق ایری بر خصم
 فقیر تبین اشتغالنه سبب اولری دکون توفیق کونین لر
 ذکرین اندر مشولیندن در **۴** زاعی هیا هوی نامه بود **۴**
 سرا و از شان یاریم الله بود **۴** دیر که قبر کوهستان در
مولانا یوسف شاه کاتب تخلص بر دقن کتابن معین آدم
 و کنوی هری شهری طرفاسی زمره سنن داخل طو دار فقیر
 خوش کسه ایری مطلع انکر **۴** عهد کشته که دور از هم نفا **۴**
 ما دین شهر بین روز و تو در تر کران **۴** هری شهر زه عالمند
 کچی فراری ان در **خواجه ابواسحق** خواجه مؤید مهنه ناک
 او غلبه طالب علم خوش طبع بکیت اما بدخوی و متکبر ایری
 مهنه ده بعضیه سویدی مرتبه دن بربیت انکر **۴**
 کشید زده ماصوی خاور من ان کل **۴** بجوای قیامت ما دامن صوا **۴**

قبری مرینه ده باباسی جو ازین در **سید کاظمی** خوش طبع
 و سبک دوح و طبعی هنر له مائل کسه ایری یاد شاه حضرتین
 خواجه جهان رسالته کیدی ازن کلون عراقن قالدی
 ازن فقیره بر کجی رفته سی کلوی اما کدی و تیرا ده فوقه اولیستر
 جو تهری و آرسا هی لکن حسابور و شوی روان وضع اولور ایری
 قضیب سی بابا سودانی طورینی او خشار بو مطلع **انکدر**
 صبح از افق جو ریت بیضا بر آورد **اهم علم باوچ** زیبا بر آورد
 بودی **انکدر** شکر خدایه قاضی تهری **نوم** و سکا آدمی صفایم خدی **م**
 سید دولتین بو بجه عید مکر خلاق شعرا به مدوح اولقن کر
مولانا محمد معالی لطیف و سنی مذهب آدم ایری جو
 اکا بر خد متنه بتشوی منظور ایری اولور کجا بر میرزا افان دولتین
 معظّم صدر اولور اند فیکره دخی سلطین مجلسین مقبول
 و مخصوص ایری مکتبی حالن تیرا ده حضرت خواجه حافظ
 قبری باشن کنبه یایری و با بر میرزا ای عیوق و ضیافت ایری
 تیرا از ای شوخ طبعلرین بی میرزا از ای کوزی طوقور دیواره
 بوینی

بوینی باز مشی **ا** کر جمعه اوقاف تهر عیانت کرد **ا**
 خدای خیر هاد انک این عیانت کرد **میرزا** او قودی بو با بن
 هنر اولور کجی فقیر بنقلی کسودن ایستدم فقیر به الفقی
 و جوق حرمتی و ایری افر حیانتن کوهک میرزا ایلیج و پسته
 دخی مشرف اولور و این عالمه و ذی ایری درویش اسمنه **بومانا**
 چون نسام روی از نسام دوست **عالمی** را روی در نسام **اوستا**
خواجه حسن حضرت شاه استر اباد لیدر کوزل طبعلو کوزل
 محاور لو آنفده ادا و فانی صفت و کوزل شعر سوبل ایری
 و نسخ و تعلیق خطن مولانا جعفر طریقین تعلیم ایری **سیرین**
 یازار ایری لیلی و جنون مقابله سنه رند و زینب مشنوی **یرشد**
 و بویت انک توجید **نور** ای **هر کسای** **فرغی** **نام** **نور** **تغای** **عسلی**
 با بر میرزا مسرهد ده فوق اولور بی بیل اول تهرده عزیز و خسته
 بی قلمش ایری فقیر مخمور لعه ایرو ب صحت بولور **بو مطلع** **انکدر**
 سیرات هر جا کجا قدر زین کجا **بدر** **منا** **کلن** **نزهت** **تاسر** **کلن** **و کمر** **حمد**
 قبری استر اباد **مسجد جامع** دو در **رحم** **مولانا حاجی**

لو ابالی آدم و طبعی هزاره مائل و هنرل آمیز قطع لری وارد ر
 اما بو مطعی کوزل وقع او شدر باز عید امیر بیا جانانم قربانم
 همچو نیم کوفتند که سیرانم **خواجه مسعود قتی اول**
 ولایت اولوزن ابری عرقدن فراسانه کلد کوفت فقیرا به
 مصاحب اولدی مشنوسی بخته و غزل لری روان ابری جوق
 زکین ایات و شعری وارد سلطان صاحبقرانلی تارخی
 اکا بیور یوب ایکی بیات بینه یقین سولشد یونف وزلیجا
 و شمس و قمر و تیغ و قلم مناظر سی نظم ای شدر بوج کوزل و قعد
 بنو چون در کریم غلام میبرد **خون می بینم که آب میبرد**
 برد فعه ده بویتی یاز مشدر **مشاقم و دورم غم جان کاهم**
از نیست مشاق ران دور **نزارا هم از نیست** خلق بیند
 دیوانی دخی وارد هری شهرن فون اولدی و پیر سیصد ساله
 جوارن مرفوزدر **حافظ یاری** خوش صحبت و شیرین کلام
 و قراف علیین کوزل بیاور و همینه فقیرا به مصاحب
 ابری موعظه و انصاف باینس بو مطع **انگور** **کرم بر هر راز**
 بزبلو

آید بوش بسته آنم **که هستم بدترین خود را نیک میدانم** **مخلوصیه**
 مدرسه سنن فوق اولدی و کوجه صفا با نمنه قوزدی **مولانا فقیری**
 نشا بودن عامی آدم ابری اما نظم سولشد جالالک و شعرن
 جاشنی وار ابری بو ضمیمه مطعی بار میرزا مدحین انکدر **که**
 این کرها بین که در دیاری لفظ کرده اند **زین من عمل آنی خود بین کجود کرده اند**
 قبری اول ولایت در **مولانا جرجی** دعوا لوزنک منشی دند خوی
 ابری بعضی کلمه فقیره شعر کتور لسه بوندن متوزن کلام صدر ایدیک
 دخل ایلاق یولی ابریک باضرون جمله شعورن تحسین ایقان کرک
 ابری خلق جنین دیوانی دخی وارد بو مطع **انگور** **زمنل بار دین**
 حیاتی باقم جان کرتم **مولانا زینی** د لیزر طبع او کسه ابری کوجه
 عامی اولوب اما شعری رنگ و جاشنیده خلایق کل جوقیه غزل
 سولدر ابری اصلی سبزه وارده و پیرا هیده صحبت طوز ابریک **مطلع انگور**
 ضویرا زنده تمکاری قوت جدا ماز **سنه دیوانه زولین موسر ده امان**
 استرا ابادده فوق اولدی و قبری کان در **ولی قلندر** بار میرزا
 استانتن ملوزم خیره و دلیر و بیجا و سخندانر جنین **بشعر لک**

ابه مشهور ابریک بر بود اف هری شعر لرینی میزان کتوره کن بودنی
 کتیشید فادرا مطلع کوزل واقعدیم ملولده کارم کونشد بسند
 شود و شود کون شود خواهد شد هزارده فوج اولری و قبری ازگر
مولانا و الهی اسفنه ادم ابریک برد لفظدن مکرر افغله
 بوجم شدن اکا تسویش و بر لر ابریک با میرزا مشریده وارد قن اکتبه
 رد یف قصین سوتشدر که مدوح سوزی بانگشدر **ع** ابوالهاتم که
 شد در دور او کتند فخر **ع** مشرید سلطان علاموی الرضا ارکته **ع**
مولانا میر عی سمرقند ولایتدن طالب علم کی و ابریک بو توبه
 مطلع اندر **ع** نجی بیغلیک شمع و یکه هجر نیک و اباریم کیم لار **ع**
 اه کیم کویدره در اف انتظاریم کیم لار **ع** **مولانا ترخان**
 آمد خودن اولری سیاه بیان صورتن کز ابریک حضرت محمد و نوک
 افانک اول شعری جلدین که **ع** ای زکلیون طره ان بهر دی نری **ع** ذکر **ع**
 کتبه جازا بر موی تو یونیک **ع** ذکر **ع** بوبیت انک شعر نند **ع**
 مرغ دل بکدم و درین بیان ساختم **ع** نکتیم سیر هر کت هو طفا بیوردی **ع** ذکر **ع**
 بعضی مخادیم سمرقنده بنین و دست کوه ترکیه شعر سوزین در مطلعی بود **ع**
 نوا کتارو

نوا کتارو بند ابریک اولری دیوانی **ع** کورک سرافانوس دور اول
 شمع و من بروان **ع** **مولانا عشقی** هری لیدر قصین فی بحه سوزلری **ع**
 سلطان ابوعبید میرزا افسر اینی یاد قن عمارتک کتابه سی ایچون
 سفرایه شعر بیوردی عمارت کتوفین افانک شعری کوزل و شعر مطربی **ع**
 این منظری که طایفه چید روی دلبر است **ع** افغان کرفنه دار کیشور است **ع**
عبد الوهاب اسفر ایندن ابدال و سن آدم اولری اما کوزل طبعی
 و ابریک سبزه داده قضا منصبین اکا ویردیلر صکنه اسفر این
 قاضی اولمشدر ازین معزول اولر قن استرا باده احتساب
 امیرین اکا اصغر مشدر در شعر مستغنی ابریک حیدر سروق درای
 ابرای جلدین مطلع اندر **ع** این کون اوراق کرونش زانچم زبور است **ع**
 کتبه تاریخ لبی شاهی **ع** انجم لشکر است **ع** استرا باده فوج اولری
 قبری آن در **یوسف برهان** حضرت شیخ الاسلامی شیخ احمد حاجی
 قدس سره افانک یقین وق اولاد لرندن در فخره و ضابطه و تجرد
 و انقطاع رسنه سالان و جمیع اهل طرقات صاحب طریق اینک
 فقیه موسیقی فنن افانک شاکر دیم کتو شعری جودجه موسیقی به

فقیر صکر که بیتی مطلع در خواجه کلور که
 سنی بنام جسدی تبار بجای ده که نتوانم که در جیب ارجای بر خیزم
 هری ده فرت اولری **مولانا مرغون** خیمه دوزلو صفت منیب
 قریب فلر فادان ایری سائر نظر ده معما سدی که زاده جه مال ایری
 محمود اسمنه بومما انکر که ای جابم سن خوش سوی فخری باین
 زانکه تنک خوش را بیکه دارد جیسین **هر ده فرت اولری مولانا صرکاب**
 اسفته روزگار آدم اولوب اکثر اوقالی آزار خیزنده اولور ایری
 لوندلک میسر اولسه نه شعور خاطر ایردی و نه خط هوس افی
 اولقدر مغلجا تلمشیدیکه هیچ ریشم اختیار یو غیری بطله انکر
 هر کز دل مار انجی تا نکر دی **کشتی دکر انرا و مر ایا دکر دی**
 هری ده فرت اولری **مولانا ایاری** شکلی و اطاری و نظم و نثره
 سوزی غریب ایری فقیر مجلسین بن مالوزنه آتی کورم بر بختن
 بر خصین سین اوقوردی هر بیتی بنیاد ایرکین سوز اسلو نثره قافیه
 سوبلر اییم غایت متحر اولری اوج بیلد صکر باغ سفیده
 ینه بر مجلس بعینه بیکه واقع اولدی ینه حیرت زده اولدی
 مقدسی

مقدسی مجلس ده اولردن بر مجلس دخی بنجه کسه وار ایری آنن
 صور دیکه هر کز بویه آدم کورده کچی جود که کوزن ضعف وار ایری
 دیکه کورم مکر اوج بیل مقدم بن مالوزنه بیکت کورم اولدی
 بونوع شعبین بازلق ایری مجلس اهی کوروشیدلر انک کنوزلکون
 سوبدیکی مشهور و کوزل سوتلشد که **جاد تبه خود زانک بر بازار**
 سا جامه و کده و نوزو غازی **مدفنی معلوم دکلر**
مولانا انیسو کم بضاعه شاعر و انکره مشهور بیکه ساریک
 شعری کتوبه با غلیب بو مطلع بن سوبدم دیر ایری
 کرم میجو بدیم دائم وصال یار **یار میجو بدیم غم من دل اغیار**
 بو مطلع هر کیم اولوسه دخی محل مضایقه کل **مولانا محمد آبی**
 ظریف و من و نازک تیون آدم اولوب حضرت مولانا شرف الدین
 یزدی قدس سن ناک جوده خدمتین ایروب منظور ایری نظر دن
 طبعی معما به ملویم ایری بونان سمنه بومما انکر **خویم داد از فون کجور**
 که خواهانم بم رویه **بهر** اوغلی دخی کتوبه شاعر در مولانا
 مدفنی نشنا بورد در **دویش زانک** خراسان آدمی زاده لرزه اولوب

سباهیکی ترک و درویشک و کینک بوشلک شتض مشرده
 کوشه اختیار ابرک معاشی زیاده جبه و مقدم دخی بقدر شتی
 اولطفه کدلق ایلدی زهی دد لکه اول ابردی **بزرگیم** حقیقی ابردی
 اک اول دور **کدایغ** دین کیم اکر دورته اول دور **نقصه** بو **آنلج** طلعه
 منم کتیت را فرجهام باده نفاز **بدرستی** کلچیره کاسر **سیر** ابر
 قبری مشرده در **مولانا کوزی** بخارادون قبولتیا خوش صحبت
 و شیرین کوی ابرک بکون عجزه سنه شور با بیستودکن مولدین
 برک کلچر قرغانلک التنه او دون قوراعیش مولانا طبع ایشنه
 قارشیه صکر ستریک اولورسون د عیش بو طلع **اندر**
 دخیال بسته **خشنک** آن **بزرگیم** **حیتی** **فخریت** **بیم** که دارد نام **بیم**
 هرین فرت اولوب قبری هیایان باسنه در **سید مسلی**
 اسف ایلیدر ابدال و کتیت ابرک اسحق اسمنه بو **اندر**
 سنی دن اطاحتیننه دانه **که** از اقبال سازد **انبار** **قبر**
 کویا هیایان در **مولانا اباری** وزیرزاده ابرک اما دوش و زاده
 اولوب فقیر و نامرادلقن کوزینه ضعف طاری اولوب اولفکر که هیچ
 کوزی

کوزی ابرک **بجز** منوطن اولوب کوزل طبعی و ابرک بو طلع **اندر**
 کتیت ان سر سوزی ازان همون **زهد** **بزرگیم** ازین غم که کوشان **زهد**
 بلخه عالمک کجکی و قبری ان در **احمد محمد** فراسان ملکات
 شوخ طبعار ندر اما بفایده خبیت شیوع ابرک متعین ایلدین
 از قالمش اوله که نظم یا معما ایله هرل یا هجو ایلیه جروه
 اسمنه بو معما اولوب هجو لر ندر **خرج** کرده بالک سوی ده خت
 چراگاه ده از کاوان **راخت مولانا محمد نعمت** ابادی برهلوان
 محمد کتی کیر سله الله خشنه اول بقعه ذلق اما ای ابرک جوته
 برهلوان مجلسنه دغم شعر و معما اهلی اولطفه اولدغی معما **حس**
بید ایلرک و برهلوان بعضی ظرایف بسیارش اتمکله از فرضنه
 کوزجه او کونوب سولیکه باشلری و قضایله عالمک کجکی
 فقیر معما لر بی جمع ایدردم و کاکا اسمنه بو **اندر** **نوری** بدل
 بید و کوزی ابرک **کوی** ابرکوه جانا بفریاد ارس **کاز** **نور** بقعه سنه
 مدفون **عبدالحی** **ستر** **ابری** خوش طبع کتیت محاورن بیخوب و خلوق
 مرغوب ابرک خوجان ولایتندک قاضی سی استلج بتوت و بریب

صد آتی قاضی اینک قوطه می آورد **ع** همیست در شهر نطنز خوجان
 که قاضی سده صدر راضی نمی شد **ع** برادرش فری زبوع کشت قاضی **ع** اگر
 فرغی بود قاضی نمی شد **ع** قبری کویا استر اباد ولایت در
مولانا مرتضی سمرقند اولوب بازار ده صحافی دکاتی وار
 ابری و مولانا کنزوی اول گروه استاد طو تار ابری شکایت
 بانچه بطلو **ع** اگر نیست این محبت کردن از بار **ع** ورنه
 میگردم از ان بجهت بسیار **ع** خطای نخلص ابروب
 سمرقنده صابونخانه شرفی و صابونخانه ابشیکند کوجه
 کنز چون حجره با چشمندی سمرقند بیابوردی سیرالنبی بی
 نظم ابروب بوبیت اندر که **ع** فلک بس که موشش **ع** خسته
 بهر ماه فعلی **ع** خسته **ع** قبری سمرقنده در
مولانا حاوری سمرقند لیر درزی که منسوب و برای
 روان سویدر طبعی شوخ ابریک اول هیچ که نبرک بود **ع**
 میزند که بچوب دکاه **ع** کشت **ع** بازی بازی ما بخواهد کشت **ع**
 بو مطلع دنی اندر که **ع** مه که عمری بهیسی بی دوی دل کرد **ع**
 عمر بکشت

عمر بکشت و نام که چه حاصل کردم **ع** قبری معلوم دکل
مولانا حاوری بودنی سمرقند لیر شلقه طبع ابریک
 شباب اما من فرغ اولوب عمری کشته لغدن سوزی و نرغی
 آردر بو مطلع اندر که **ع** زاهد اقبه ما ابروی دلدراوی **ع**
 نو مسجد که تراوی بدیوار اوی **ع** قبری کنو ملکن **ع** **مولانا راضی**
 بودنی سمرقند لیر بخلق و معجب کسه ابریک بطن غلری کوزل
 دو سندر بو مطلع **ع** اندر **ع** ستاره است دکوش آن هلال ابرو
 ز روی حسن بخورشید میزند بهلو **ع** اکی مطلع بنین و بجهت
 بر کینه کرب فقیرا که دید که بونوع کوزجه اولور ابریک **ع**
 ز روی حسن دکوش آن هلال ابرو **ع** ستاره است که ماه میزند بهلو
 انصاف بو زدن مسلم طوتوق کرب ابریک اما جدل ابریکه
 فقیر ساکت اولدم کنو یاز لری حکمت لیر سمرقنده فرغ اولوب
مولانا صفای اندجهان لیر ساده کیت و ماده بو زولون
 مستغنی ابریک طبصند کاه کاه زکیوس سینه لیر ظهور ابرو **ع**
 کنو ساده ککنه منافی ابریک اول عجه دن بو بیدر که **ع**

می خایند و چو در آن نعل تبر کن بچشم چون مد نوکز نظر سازند هم در عین ^۴
 سر قزده فوق اولری ^۴ مولانا یوسف بر روی تخلص ایوب مولانا
 صفای له اولور ایری فقیر تحصیل ایچون سمرقند وارد بون
 اند جانن کلری و آن فقیر ایبه اولور ایری صفر سن جرسته
 سفرده خاملق اولسه اصلاح ایردی کنده بزرگ
 منس و تصویر کیت اولری فرسانه کلوب حیوه صلوات کسب
 ایری فقیر دن بشقه کسه افک شعر نیه سوز سوبده مز
 ایری حجبی استن شغلر یوسف صفای دیکر یبه فقیر دن
 بیحال اولور ایری کوزل صحیحی اولوب و عرض بلور ایری ^۴ مولانا
 که بدین اب و هو اکویت بود مندر کلام ^۴ فی زلال حظ ایضا دم روح الکلام
 مرآت الصفا قصصی ایاتن بد بیت کوزل واقع اولمندر ^۴
 در مقصود و یارب ایچون شرف ^۴ که بجوی در بیت از حیمه بهر ستم کریش ^۴
 سمار ساله سی یاری آن حیوه ایستی ایستدر حضور سینه بومال کند ^۴
 مرانان در منظومه ^۴ چشم ^۴ که آمد دوست در کاشانه ^۴ چشم ^۴
 رخسده فوق اولری فراری شیخ لقمان خانقاهنجر ^۴ خاک ^۴
 کوسودندر

کوسودندر خواجه کوسوی قدس سره خدمت اولوب شو و ایری
 بو طبع اندر کم ^۴ نیاز مند نویسی نیاز برده ^۴ ترا زمانه عجب
 دلتواز برورده ^۴ مولانا لطفی کند و مانند سگ کلکولوی
 و فارسی و ترکی نظیر کلام و ترکی سهرق جوق ایری و ترکیه دیوان
 مشهور و هندی جواب مظهری وارد اول جمله دن بر کله در که ^۴
 نازان لوک ایچو ایلا جالیون تر کوسوی ^۴ او خدیجی سب سیدین اولور صوفی ^۴
 ینه بری بود که ^۴ صیدایینی دیریم منی انقه سیاح دین ^۴ ساری کند
 بدینوم ایچو قزاق دین ^۴ و مولانا ذاک طفرنامه ترجمه سنه اوله باریک
 بیدرک زیاده جه منوشی وار باطن اولیغی شرف طریکی لکن
 فارسیه قصص کوی استاد اردن یوغیناخ شکل سفر لینه جواب
 سولیب و کوزل سولیکدر طقسا در طغوز دایشادی و فر عمرن
 ردیف افتاب سفری سولیکه زمان شعرا سی جمعه تبع ایردیله
 هیچ کسه مطلقا اکون سوبیه مدی مطلع بود که ^۴
 ای زلف کتبت منال سیه پرور آفتاب ^۴ شام لفت ریحاهی
 ماه و خور آفتاب ^۴ و کوچیدی و قن بوخل مطلقا کتم اولی ^۴ مشرفی

وصیلت ایدیکه حضرت محمد صلی الله علیه و آله نوراً تمام ایروب دیوانه یازده بر اول
 کز اول عیون کافرحیبت شد **۴** بزانه بر بخوی بر عجم خنیت افتد **۴**
 مولانا کیت لکن علوم ظاهری بی تمکد نظر کرده مولانا شهاب الدین
 خیابانی علیه الرحمه حضورین سلوک العیسی در خیز و جبروت
 ادم اریک بوفیق حیدم فایده را او قیوم دیکش ادم اریک اوله که
 مستجاب اوست اوله مولانا کبری شهر نوا حلین کفاره کشف
 مسکنی اریک ان **۴** **مولانا یقینی** تند مسترجه کسه و کج و فارسی
 شعر سید اریک ترجمه کسن بو طلعی حیدم مباحات اینه او قور **۴**
 او کیم جانیم خیم ز نادان ایلمکین **۴** داد فریاد اول جفا بیفت جانم ایلمکین **۴**
 اما فارسی سزک سزک بو طلعی فدا واقع اول استدر **۴** صبحی که دم بهر
 نزد کینفس تو **۴** نغز که بخورد از و هجکس تو **۴** افر من
 بی ادبانه سوزردن نوبه ایروب اهل صلوح طریقده کجری ایلمکین
 معفرا ایش اوله کبری ده روبرانم در **مولانا انانی**
 بلخن اسمعیل افارزند لرند در دیش وشی خوش خلق و منبسط
 ترکی کوی ادم اریک کتور زمانن شعری آلام جنبه اثر طره **۴** **مولانا**
 اول صم کیم

اول صم کیم سو قیر غنید اری دیک اول نور **۴** غایت نازک لوی دین
 سوبلویک بلور **۴** قافیه سنه عایب و اراما مولانا جوت ترکانه
 سوبلویک قافیه احتیاطه مقید کل اریک قبری **۴** **مولانا یقینی**
 هر ایدر در جوش منتره صوفیه اصطلاحاته وقف و بو طائفه اصطلاحه
 موافق ترکی کوی اریک ترجمه جمعی سولشدر که طبعی خاشنی سی در اول
 بزک بو بندر که **۴** سبک به کل جود **۴** **مولانا** **۴** **مولانا** **۴** **مولانا** **۴**
مولانا نانی **۴** بلخ لیدر که صافه اولی ترکی کوی **۴** **مولانا** **۴**
 خلاق جنبین خالی از تررت و کل اریک **۴** **مولانا** **۴** **مولانا** **۴**
 جان بی باغین **۴** کل داغی بو زندک نرسه دور تو **۴** **مولانا** **۴**
مولانا لطیفی **۴** اذک نه دن ایدر معلوم اولدی اما اولقدر دیدر که
 طبعی طبعی شوخ ایشی کوجک باشن فوت اولمشدر سوزی از قلندر
 بو طلعی انحرز کاه قار که نامار لیدر **۴** **مولانا** **۴** **مولانا** **۴**
 اگر چه ترکانه در اما قانک شوخ طبعی معلوم اولور قبری **۴** **مولانا** **۴**
مولانا ساکی **۴** ما و را انزدر ندر سمرقند اهل اکا جود معتقد **۴**
 یت تفریبی ایدر اما فقیر سوزن وارد بلخن معرفتدن هر چه شخص

اید که اندک نیاید طبعش بر بنی اظلم و تعریف ابروی قر سخی
 ظاهر اوطی غیر بدین سوزی بر ای بیکه مولانا فایح محمد شریک
 سرفقه اولوف کنوا سمنه ایش اول محمد بنوع راطه سز مکار بر
 بعضا وقوع بولور بعضی سی بطلی ترفی اری **۴** ناز بزه نیوه دوی
 جاد کوز لوک سز نو تک **۴** کبک دی طاموس دایوق البه بوقار وینک **۴**
 قبری دخی اول طرف **۴** میرزا حاجی سر قزلو اول ملک آدی زاده
 لر ندر اگر چه بعضی محمد خیزب تیلر طبعش واد اولوری امنا
 بو تینخ خلی حاجشی ویک **۴** واکه **۴** نوس ق تینک خم صنوبت بخانه **۴**
 بیچاره سلیکس ایشالیف دیه قیاغی **۴** بهوق متا کوزل بغلی بون
 امید که تکی کارکت ایشی اوله قبری کنه ملکنه **۴** روز سعید **۴**
 خوار زملودر طبعناغ غمقدار قوت و طافنی واری وکی سقرین
 او قیا لدر سبله بیلور بطلع انکر که **۴** ماز دین دیارتوقی دنوار و سب **۴**
 دایم از تو کوز حین نیاز **۴** قبری مرده هژده یوسف همدانی قوسه
 جوارن در **۴** سلوان حسین دیوانه تخلص اربوب نام اولغی دخی واری ک
 ولطف طبعش خلی کل اریک بولع انکر **۴** طوبی منال سرو و نشتاد تاق **۴**
 من صوف

من صوف قامت تو کویوم قانع **۴** قن باغی مقول اولدی **۴** مولا صاحبی
 با حرد ندر انکر منوی سولیدی حضرت محمدی نور انورین بنوین
 بونوع ایجا بیت دیندر **۴** تو هر که او دعوی میکند **۴** چه عجزت با منی کند
 ترا میون ترین واد است **۴** جوی سب سز قند اولدی **۴** وزیر
 ظلم و بفسلک **۴** سزین باد شاه سیاسته کضار اولوق مقول اولدی
خواجه سب اندر عجب چه ادم ایجا اولغی وزارت بنو لعدن
 مسلمانده عجب ظلم ایتمکه بیل باغلیش ای بیکه قضا دیو ایندی بی واسطه
 سیاسته مستوجب اولوب خلق انان سزین خلاص اولدی بقره
 کنده خانه سزین در بطلع انکر که **۴** کشت خور و غفلت من بخان **۴**
 که هیچ توبه نکردم که باز نشکتم **۴** بول **۴** ندیم سب و ترین کوی
 ادم اریک بو ترکی طلع انکر **۴** جان و کنده لامنی جفاوقی بیلو کور و بیکر
 ایلا کیم کول بولوم و میں دین کنه کول بندور بکر **۴** هر یه فرق اولوب قری
 خواجه طاق فرستاین **۴** میر سعید **۴** خلیه بنین کابلی لقبه سزین **۴**
 انکر **۴** ای عجب لاریت بیکر باره سز کل ایاقرا غماری **۴** باره سز **۴**
 که میں اولسام تر نیم یک نالغی **۴** کت **۴** ز بر شوخ ایرود سب یاره **۴**

سلطان ابو سعید المنیر خنده شهید اولی قبری شهرده حر
محمد علی غزینی تخلص اوردی هم فیکره قرابتی واریری میر سعید
کاتبی نیک اینمیدر خوشن محاورن خوش خلق و خوش طبع و در و مند
یکیت ایری جو قیحه ساز لری کوزل جبالور و اصولی و موسیقی و فن
خبردار و خطوطی کوزل یازار ایری اگر چه بفقیران قوم و خدی سلطان
صاحبقرانک قریم قولدی موروث بنه لریدر اما بده کرا و دن
صلو حیدر جبرسته اول حضرتانک التفاق و عنایتی اکا سازردن
زیاده جه ایری بد ترکیبه مطلع انکدر در و حالده اگر غافل از راه ایانک
هیچ غم بقی که منفا سینه دلبر و خواه ایتم **بوفارسی** مطلع دخی انکدر
حیتم بیار تو هر دم تا تو ام میکند **عمل جان بخش** تو جانافضه جانم میکند
سلطان صاحبقران خند مندن غریب اختیار ایدوب سوزنده
قاندق اغاسنک قالی آلی تهادق مرتبه سینه تندر دی قبری
معلوم دکل **دردی** بیرون علی تورا و خند نشی اهل عالمه
ظاهر و حسب و نسب جانندن شریف و طبعی دخی غایت کوزل ایری
بمطلع انکدر که **بر بیع** بقبر شهیدت که گشته **رستم** است
کز اشن

کز اشن دل و از ناک تو اکتش علمت **انجای** چنسنه اندک کبی آدم
یو غیریک حبیب یوز حبیب اکا که تا سکز یوز و نینن ضایع اولند
اراسنن تلف اولری چون فنا سیلر سینه غرق اولری قبری مقبره
دکل **میرزا بلک** انسانیت خوشی اخلاق و خراسان و سوزند
مکنن بکانه و طبع و فرم و آتمه و طبعه ده بدایک ملان یکستاری
بینن سر آمد زمانه ذهنی و تقوی و معانی نقودن غنی و طبعی
بذوق و تفریق ایدون مستغنی ایری **بمطلع** انکدر که
کوزونک من بلوقرا بلوق **تور** **سیم** جان غم قرا بلوق **تور**
ذوالقافیه و قافیه لری طرد و عکس که جدا جویونک بفقیر
نزدن محال اندر اگر چه اذن بذوق ابیات خیره ظهور ایدری
اما هرگز اهتتام ایدوب بر بجه باز مر ایری **بمطلع** فیکره کادوب
انک یاد کاری اولق ایچون دیوانن یازوم حبیب یوز حبیب و در بیغ
یوز بلک در بیغ که حبات همیشه سندن سیراب اولمادی و غمخشی بیون
ییمادی مرای سمرقند محفوظه سنن ایدر حاجی **برای** سلمه الله مدرسه
سنن مقبره مدفله در مکانی روضه جهان و روضه زردی اعلی

مکان اولسون **سید حسن** از شیر بود فقیه انا متنا به سن اول قدر که
 میرزا بیک فرزند متنا به سن اری بود فقیر ترک و سادات اندک
 تاجیه آدم کوردم کجنگلک ظاهر علم منی کسب اری انا فقیر حاجی
 غالب و صوفی و نجی طبعی کوزل اری سولطین تربیتی حضوره کزوی
 اوز اولو اری کلد سلطان صاحبقران خلد و لطف مفرط ایه این
 ایچنه کوردی و اولو تربیت اری چون میلی باطله فقر طرف غالب این
 عاقبت اول حاجی اختیار ابرو جعفر مولانا محمد تابد کانی
 قری سه خدمت که مرشد زمان اری ذکر مرور اختیار سلوک
 اختیار ایدویاز بعینلر حقیق و جویوم مقاصد معنوی حاصل ایدی
 او به ایکن کاهی نظم سولیدی اندکی وقت عجمه سی زرد و خرابان ایدک
 مجموع اری با فیتی از خود توی کسه ایدی اولوقه **قطعه سیرت**
 جغتوی بند صبوحی با اولام **بنا** از قرح دم در کسین **۴**
 جوغنی هر دو در یک برهن تک **بنا** بیچید و دم در کسین **۴**
 انا تقوی و همد وقت بدت کجه بیت اندر **۴** اهری نور خزانین
 کونکولکای جغفای کین **۴** که عصیان ظلمت ایجا احوال همیده دور **۴**
 مبارک

مبارک مرقی میان و جوی ده کارگاه بولن کزوی با بیخیزدی
 ایچنه کند ده مر او حاجی مجلس اندک ذکر در که حالوزان
 صحیفه معانی اکاری اندک دقیق طبعی که باقی اندک
 نظم لباسی کیمیک در و نظم لباسی اندک عین و هندی مری
 شکا فندک صنعت و سلوست نقش و نگاری بولمق در که
 بعضک ملوزت نیرضیه مشرف و سر بند و بعضک مصاحبند
 خوشنور و هر مند و مشرد اول جمله دن دکا دیکه ذای عالم ارسینه
 بو زمان مباحی و اهل زمانه شرفنا مناهی مبرور و در ایچ که
 طبع کهرزای به بد دوران حبیبی کوهردن و دوران اهل قوی دانه ک
 جواهر دن مملو اولمق در **حضرت محمودی شیخ الاسلامی مکه نا**
عبد الرحمن حاجی در که تاجران وجود در اندک نصر خاطر
 لرینک تاجی جهان اهلدن کم اولسون و تاسیر منو کور اندک
 آجق کولاری فوایک دور ان خلا فندن اکلسون جوبه بخشوده
 مذکور جماعتک ذاس و ریشی اول ذاق نفیسی و بو رساله ده مسطور
 کوهان مقدر او بیواسی اول کوهر یتماد مبارک اکاری بو

اوراق ثبت و تحریر و نحاسه دلیزرا و ماغنه جزات اولری چون
 اندک لطائف نظمی ازین زیاده در که حاجت اولور و بعضی بی این
 با خود خلقه معلوم اولسون چو بر اینی ثبت انک که ذرا کبیریک
 اسمی از لسه بیوا و اقدن آشار و هفتاد لری در لری ذکر اولسه
 کردون بجری ازین طلا سارا لاجرم هیون بو یعنی بیوز دعا با این ختم قدر
 یارب بو معانی در ی نیک غمناقی بود انشی و فضل کوهی نیک کانی
 کیم بلو دینک آتی عالم اهلانی عالم ای بابی جانی قوت اوزان
خواجه محمود قاسباری که بر قرن اول حضرتان مخصوص ملای
 ایری نظر دن بر بیت بیوز بیسه هم نظم و کل و نزارون بر نیکه قوت
 هم مقصوده موافق دینم بارک الله کمال قابلیت بقرچه اولور
امیر شیخ سبیلی خراسان ملکناک متفیل نند کوهلک باشی
 طبع انارک و ذهن نموداری ازین هیون ظاهر و جمیع اخلاق
 و بسندین معاشی اطوارن با هر ای سلطان ابو سعید میرزا
 خدمتسه و کوش مخصوص اولری و اشعارکی خلق بین نردند
 و حال بگری بیدن زیاده چه در که سلطان مهاجران ملایقن رفیع
 مناصب

مناصب و اعلی مراتبه مستزدر اولقد که ملک و مال و کلمه لطفین
 جده مصطفی و حوائی نه مشارایه و معتقد علیه و امارت مسندین
 ممکن در که هیچ نامدی امره منسوب و اساسسته عجبیه مطعون
 و معیوب و کلدر و بودون ان نظام حال بد لری و نظمی اعلی دخی
 اوج طوتری و بو عید به قصیر سراج مطلع کوزل اولمشدر
 شکر ای دن که در بار بصد زین و جمال کردون شاهد عیبت دغوش هلا
 و بو غزل مطلع دخی انکدر دل جو شکسته مران عاشق خسته حال را
 سناک حفایه نیزغ مرغ شکسته بالارا و لیلی و مجنون مشوسین لیلان
 خسته کلی تعریفین بوید دخی انکدر کوشی بخش رخا لکسته
 ماترک کسب سال کشته اگر چه ترکیه شعره از مستفول ایکی
 اما مطلع انکدر زهد با تاسیم و بیجیران قالور و با تاسی ارا
 دشته بجمیم سنا کور سا قطع قطره این ارا اولدن اغوه دای فقیر الیه
 الشفاق و اتحادی حوره اولدیفندن بوزن زیاد تعریف ایلک کزوی
 تعریف ایلک لای اولقدن احتراز اختصار و فی عاقبتی خیر اولسون
مولانا سیفی بخارا ایدر و اکثر متدا و لوق کوردی و تحصیل انانسن

نظرة جوت سفول ایری اولقدده شعری شرت طوری مثل طریقی
 بنایت کوزل سولیه مطلق اندر **۴** مولود وصف میان نازک جانان کفنی **۴**
 نکوفتی حدیثی از میان جانان کفنی **۴** و صنعت و حرفت اهل بیوی دخی
 حیوه لطائف نظم المیتدر اولطریق مختصر در و بیوت اول جمله
 بت بر از کرم کوبت همیار **۴** هیچ با حال خسته غمی بر دار **۴**
 و معما رساله دخی یا شندر که قبول اسمنه بمعما اندر **۴**
 بسکی دل هر دم سوزن لر جانان میزد **۴** ناول فوج هم میام **۴** میزد **۴**
 مولونا هستی ارقن آدی دهن حیواد بلو یکید اما خوش اولرق
 اوز که طاهیت بکه رسوی اولور بولانده تد به به موفق اولرق
 امید در که استقامته دخی موفق اوله **مولانا آصفی بابا سکی**
 باد شاه زمانک وزارت و بولانن سر راه بکشد کرفلک طبعی
 تعریف ایر جلیک قرور و حافظه سی دخی بنایت کوزل در
 اما نه طبعی ونه حافظه سی ایشه قولنور بنیم و تن عناصفقا
 و خود رلیق ایبه او قارین ضایع ایدر بونوع سخن صفای جودیه
 سولینه سوز اوز انور مطلقا یند بیدر کل بوجهرتد غایت یناید
 و کوزل

۷۸
 و کوزل ابایی دار تا بوطریق مستور **۴** ریخت دردی و خیزد در کوزل **۴**
 رسید بود بلوی ولی بخیزد **۴** بد زجه مطلق دخی اندر **۴**
 بد بلو لار کوزل اول ارام جانین کوزل دروم **۴** ای کوزل و مدینه جانلیغ
 کوزل دروم این کوزل دروم **۴** ایمن اسمنه بومعما سی کوزل دروم **۴**
 ای کوزل کوزل تو سرهای سرور **۴** ای کوزل سرور ان چهار سربان **۴**
 ان شاه الله دوز بوله کیر **مولانا بابا سکی** اوسط الناس **۴**
 و مولدی هر کس بریدر بنایت قابلیت و اول تحصیل مفعول اولدی
 انج حیوه زندی و ایریک صکره ریح ایروب خطه عشق بید ایریک
 از فرصت ابادان یازدی موسیقی فتنه میل کوسردی آلی دخی
 او کرده نوب خیشی ایشله تصنیف ایری او داده رساله دخی یازدی
 اما معجب و مستهوز کندن خلقه کوهلنه مقبول اولدی بوضفی
 سلب کیون فقیر طریق اختیار ایروب یا شندر حکیم جودیه بیری
 اولوب کوزل ایشنه اولدی بچون هیچ خان بولدی خلقه طبع
 و شتیغدن هر بونوع موعب عرقه کدی آتج دخی اولدی کوی اولن لر
 بیری اما جوی کیت در جویم غربت و کسته کدی حکمی امید در که

مولانا حاجی خواجه قصبه اشکبه
 مولانا نانی ذره خدایت دیو شغف
 نکندنه خاقی بیت خیر و سوزی جام
 سیرا محسن بیت تازده شعور
 کوردی آهلی و جبار کردی
 بردی سخنان کرمه و فتنه از کفنه انور
 و شنه دیوان ظلمت غار باج
 در کله بدوز اکبر باج نه

بوتکرده طور
 مولانا آصفی نیک اصفی دیکلر نیک
 وجهی بویخته که لب نریخی جانک
 اصفی زبانه بیره الله طوطا فی جان
 اولنه افق دیرر ول نالی جانک
 اولنه اکل دیرر مولانا سوزی اهلک
 لب جانک اولدغه مولانا بنا نیک
 بوقطعه نیکه لب اصفی هجونه کوشد
 آصفی لب **اصفی افکنده**
 هفتن را بیدر فندان شد
 کفتش برکس دیره محمد

نفسنه دخی شکست ککش اوله هر تقدیر این بو مطلع انگر
 بره هرگز بیه که چشم پیرا **ب** سر می کرد روز کار مرا
مولانا کاف اوبه دندر کوجان یا شن مولانا محمد خستنی
 آتی تربیه ایوب تحصیل اولمه واریکی مولانا انانک در سینگ
 عرب سنک کله مدی اولود انتمذره ربیتی جوج ایلی سعاد
 بکت اولغه تحصیل سبیل ایکی حال کوزل طالب علمد و لغا
 ادبلو و نواضع و انسا نیلوا دم ایشدر مولانا بیه فی الحقیقه
 فرزند اولدر شعر و معانی کوزل سویلر بو مطلع انگر
 کسی که اوسر کتار این هیند **د** کز باغ برادته سم هیند
 بو معاد فی ثمان سمنه انگر که **ک** کلا داد از کلتا خدم بار
 که از برتس تو نام من برده آر **ا** امید اولدر که انجام متعیندن
مولانا عالم دانتمذ آو مرد در سن و افاده میستفول شوه فی
 ملاعیت طبعی وار بر جماعت خلقله دیوان با شیه قضیه عرض
 و مدعا سینه موافق عرضه داشتی دخی یار ذی خواجکی فاک
 میلی خاطر ایفان موزیلری طرفنه ایکی انانک ^{کاف} او تو مین خصما
 طرفین

طرفین طوری مولانا بوبیتی سویل **ک** کار مارا خوبا محمد ابن محمد **د**
 کاغذ مارا خواند نوز و در هم پیچ کرد **و** بوبیت ترق طوری بو مطلع دخی انگر
 ایم لبر بخت بیکته هج ختام **ک** کردی زهرم از خطای ماه کرد نامه
حسن شاه خوا سانک قبری شعر اسند نزر دور شاه خ میرزا
 زماندن بو فرخند دورانه دلک جوقیه سلو طین و کابر و نعینده
 مدح و مرتبه ی دار بو مطلع انگر **ا** از لب یک سخن بخوا هم کف
 سخن زان دخی خوا هم کف **م** مولانا ندم سنیه و هزار آدم اولدر
 هزار امیز شعری و خطعه لری جو قدر هم شوروی اول جمله دت
 مطهر خودی ایچونکه حماری جسامتلا اولدیفندن خلق رستی
 و یوب کنده انکار نه تخم ایچون انور لری ایتو اربابن قیطم بی یوندر
 مطهر هت اسم بنما **ا** نجس راکی مطهر مستون کف
 فرخس بر جرح بد او زستاند **ب** بس او را کیدی فر مستون کف
 بو مصرع تفضیحی دخی قن ندر این انگر **ب** بیک مرت ستمیر ددی دکر
 فلون کنده دار و ستمیردن **م** مولانا سامی دامغاندر جوق
 تحصیل ایوب متدا اولون مکر را کجوردی اما ملولق انچه کبری

اندک طبه مشغول اولوب جدی معتدلت کوردی آن دفعی اطبا
 سکنه قوشولدی تهری کوزل سولدری اما شعر باغنه ایله
 دست وکل ایله هر تقدیرجه بو مطلع کوزل واقع اولمدر
 دین رکشفتم که در روین کستای مبین کف کستای جبهه عین من قیبت
 مولانا جیدانه اگر چه ظاهر یوزن حضرت مخدومی نوراً ز قرابت
 طوره اما معنی یوزن بغایت ایر قدر نظر لدن منوی جوقیه
 التفات کوسر چون ملک الكلام خردی طوسی و ترقه للحقیقی
 شیخ نظامی بخوی سلطان الشعرا امیر سرد و دهلوی قدس الله
 اسرار هم منواری که نه نامه ایله غنیمی اولمدر سیند ایله بلکه
 انواعی اهانت ایر بخت حضرت مخدومی نوراً قلع منویدیه و در که
 عدم التفاتر نیز فقیدر که کوزمکی بو جماعتان ریزه جیبی
 خدای خفته جیبی فرمعی طونازر بلکه اول قابلتو دخی یوقدر
 او یه عظیم انسان کسه راج شعری استحقاقه تعریف ارج زر
 هر بنجه ایسه دخی بترک جیسند نظر ایله کی طرف نامه تویسند
 ای اوج بیت یازدی که **بیل ایسی کاوین** **بیز بخیر بسند بیکر**

که درین

که درین خندق فصیحاً بود **وز جو کیم منغ فیا بود** **جربا یاز فی کوه خدر**
 که او چار یا کیت چون کاووز **نفوذ بالله من شرور انفسنا**
 روح سینات اعمالنا **در روین مشهده** سفینه و بیزبان اومدر
 بعضی عزیز لری در لکه خا **هجو المیندر انون** عجب کوزینور طبعی خالق
 طرفی نه ایسه اول جا بنه آبو کیدر بو فقید انون جنون و شفقه
 لکدر کوردم اما هجو لرینی ظاهر ایلیک سار نظر لده بر نوع طبع وار
 بو مطلع کدر **انما زا برو** او در روید **ترکی** هفت سالی که از ان ماه نیامد خبری
مولانا فرمی هر ی ذک آدمی زاده لرین اولوب کزوده آدمی لکن
 اثر بلکه قوت یوقدر بر مزا اهل لری جهنم خراسان طوع میوب
 عراقه کتری انون مکه و مدینه و بیت المقدس و اکثر انبیا و مشایخ
 فراتن پیاده واروب زیارت ایلیک بلکه ایکی قات بو ریاضت
 و مشقته دولت میسر اولوردی اما کزودانی بیدر لکن کذرت
 بو سفر لدن کلدر کفصل کدی کیزن زیاده جبه بخیر و بفعل طریک
 انان مدخلتند دین عاجز و عقل قاصر در با وجود بو بنجه طرفه
 شعر سولدی کسسه بی بکنم ایلیک **بو مطلع انکدر**

آواز کل رخ تاباز بنیاید **د** در کوسه ز بسبل آواز بنیاید
سید محمد قرائنه شیراز لیدر تحصیل صورت عینت اختیار برید
 خراسانه کلک بغایت مرحوم و واجبه رعایه و نامراد کور و نیکه
 حقیق جته و صفیندلسی بی محافظه احوالی اولیج سبق جهنم در فی
 بعضی عزیزه سبب ریشی اولدی او لکه مقدور شفقت و روح ایری
 جمله مرعی اولیج تا که بر آفرست کچی از نه عین بنیاید ظاهر
 باشکی میرقاغاض اولیج عاقبت ایستی بر بندن دخی کچی اما
 وارد یکه خراسان مسکن طرد میب سمرقند کتبه اولقدر معلوم
 اولور که سمرقند عمر بلدی به دخی زد خورد ایری غالب اولسه معلوم
 دخی دکل اذلیج ایستاری از نه مشهور چه که ^{حت} **م** مطلع اولدی و بد **م** خنک
 دکر آن وقت نکر لاکه سیم **د** کبره **م** کل عینا سرب لاکه کون درجه از کبره
سید قطب سمرقند لیدر جمله خود بقدره سید قرائنه نال
 عدلی اوله بلور بلکه زیاده جه هریع ایری از نه فسادی خود به
 کلدر که قتل حکمی اولیج جمیع زحمت جکدر تا بنده قرار طوری
 بنون قاضی هالاسی قدوده ایستید بلور که مجالس سید قرائنه ایری
 مجلسی را

مجلسی را واکا معترض و معروض و اهل مجلسدن اذا کور مکن
 کوهلک سزیدلج ایست و نظر کردن اولیج ناکساح میلاکرم معمایه واقع
 اولدی بیغیون بر معمای بیار لیکه فریتمنه **م** خالق و احد بود الله اکبر
 زان مرید احوال مذکور در **م** جمله صلاحتی است و معمای سزین احساس
 اولنه بلور **مولانا مقبلی** تریشیزون ندم سبتون حکیم و شی ادم
 اولیج مجالس اشادخی و نظایر حق کور و در پیشک صورتن
 ایری بمطلع **م** اندر **م** می فروشی گفت دی از روی **م** حال
 براده اوزان بیای ز هر لول **م** برمدور که ایاغنه مرض طاری
 اولیج نزل اولمشدر بوجر شدن از سو بلر **سوقی** جه کتودن
 کتو مقبول و طبع ملایم بکیت در امد ماغنه مطالعه جهنم در حقیقت
 عارض اولیج ماغنه مطالعه اولمشدر ترکی دفا سبب طلی کوزل
 نصیخ ایری بمطلع **م** اندر **م** بایب اولیج کونظروف رفونک او ^{قالی} مقبول
 ترجم قیل که میندین باردی و ایری کنفا قالی **م** **مولانا خلف**
 تبریز لیدر کوهله بغیبه شیعی ادا الو مقبول آدم و مقاربت جنبه سیجور
 اصحابه موجب بسط دخی اولور شهره تحصیل ایچون کلر تحصیل انتا

شوره دخی اشتغال کوسر و کوزل شور دخی سوری بطلع انگر **ه**
 خوش آن عت که آید ز کوشم تکیه باو **ه** رقیبا جدا بگزیند کس مانم همی باو **ه**
 خلف اسمنه بیا انگر **ه** ای در کوش لار باده دین حالش بدو بپورنوز تنگیز **ه**
 تا ز تقالی میخانه دین بیکوشه بزیر کوشه لیز **ه** **مولانا** خلف بند ز لودر **ه**
 آنجق شیخ زاده لرزن خلق و بناج طبعن اهل طبعه و عقوب **ه**
 یکسدر هری تر زنه کلج حیو علم تحصیل ای بی حال سلطان زاده **ه**
 زمان حضرتن ملزوم و صاحبدر طبعی غایت کوزل و بوی عیبه **ه** ^{انگر}
 صد شکر که هلاکوت واقع شد باز **ه** سوز دل و آب دین باغ شد باز **ه**
 خورشید برین وصال اگر غایب بود **ه** طالع مددی نمود و طالع شد باز **ه**
مولانا محوی خراسانک آدمی زاده لر زنده کوزل طبعی و بوفو خلق **ه**
 تحصیل دخی مستوف اولورینه یکسک هلو و هوسی ای برستان و صاحب **ه**
 برستانخی ای بی سرو سامان آیدر طبعن ضعی جانی وار بطلع انگر **ه**
 دودی که ازل سن و شام غم برید **ه** بر باد طره او برینم و غم براید **ه**
ز کسی هری لور مذکور مخلص ای نه نظم سو بیدر ای آقی به تبدیل **ه**
 ای بی سبی صور لرقن اجاد آنجه جواب سو بیدر کتن که جزوی دنک **ه**
 باصنی

باصنی کوسره قصر فایمکه عادت این کسندر انشا الله اوله که **ه**
 تخلصه تغیر و یری بو عادت نه دخی تغیر دین بو مطلع انگر **ه**
 بیا صفی ز خسار او کرم فروز آمد **ه** کس او فاق مصحف سور ای بفرود آمد **ه**
مولانا سالمی عراق مکنک آدمی زاده لرزن خراسان ضعی **ه**
 حیو شی کسب ای بی اول تحصیل مستوف اولور انضکره شعر و محاس **ه**
 و خطله کوشش ای بی نه ساز لردن خود و طبعور دخی او کز نیک **ه**
 و دسیقین دخی ای سدر باغلی هم نفسن سلامت و هم طبعن **ه**
 استقامت وار بو مطلع انگر **ه** چنان بصورت انفتاب حیرانم **ه**
 که تیغ اگر زخم خیم خود کرد انم **ه** **مولانا جنقی** خراسان مکنک زدر **ه**
 طبعی فنا دکل اما عقلی و طالعی دخی یوقدر برمدت باد شاه ملزومی **ه**
 فلاکتا کما مستوفی اولور فی فقره کوزنم نولک ای نه منار غه ای نه **ه**
 خلق غالب اعیس هیچ برین تمشید مردم حالود دخی اول نوع اوزن **ه**
 هر کردن کز تکرری اکا دحم این بطلع انگر **ه** بی خوردن جویان **ه**
 سخوی راهی برید **ه** جیشد کوزا برینتی سود ایستیم بیکور **ه**
مولانا نورسی بلخ طر فزدر مزاجرت یکد کاهی بود ای اولقدر **ه**

غالب اولور که مزاجی صحت قانونین محفوظ اولور بنه چون زخم جلیبی
 معالجه بیز اولور بوطلع انکدر **۴** ای زجاجی ترا هر کون بر سار کل **۴**
 شیره باغ جالت انکدر **۴** بسیار کل **۴** قایل **۴** تر شیز لیدر اول
 سیاه علاج صورتی که زخم خلقی هم بر روی کویا شیمی از نه متقاعد
 المشر بوطلع انکدر **۴** عجب نبود ز لطف اذرا که بنواری غیر با نر **۴**
 نوزش نا انکر رسم و عادت خوب نیست خوب با نر **۴** اتفاقا با غیره کنیز
 جوی شیز که هیچ زنی بدیم و نایبه می معبود **۴** ستر **۴** مولانا
 علی شهابی که او غیر که بالاده مذکور در ابدال و ش بکت اولور حالو
 مرده بر نگریم و اگر کبر خلقه خدمت ایدر بوطلع انکدر که **۴**
 بود در عوی بار و یتیم نوز و نر **۴** و چون بود زید و بر شخ خود را کرد **۴**
بیر حاج سیکسه در طالب علمان و فخر ایدر کوزن طبعی و ارعان انکم
 ایدر که جو فی حقیقه صفت اولسواء اهیافا بر از نخل دخی سولبر
 بوطلع انکدر که **۴** اگر کوزن فخر دور از ان کیم مریم **۴** خنل و کار عتقاد
 همان زوی که من بریم **۴** مانده **۴** شهید در صاحب جمال و ظرف و عشا
 بکت در بحال الله که ایایی بنظیر کاسه کرد چینی بیار و اولقدر
 نقش

نقش ایدر که حسین و عطاده ابر و زربوای صغیر عار ایدوب
 برینی قوط برینی جرم می قدر کوز چون حسنی و اره نه ایدر سه
 اکا البور حسن خصلی حسن کلوی دخی وار بوطلع انکدر **۴**
 جود و صحرای غم دیوانه با خنده **۴** جنکم **۴** کوی جنکم افند سنگ و که
 سنگ افند از جنکم **۴** ساری **۴** جویین فاح فراسا سندن در دیوش
 و کم سخن کمره در بعضی اشعار فناد و شمر بوطلع انکدر **۴** و ادره بقیه نعل
 فضای کوه و هاند **۴** غم فرهاد من ارم بلوی عشق مجنون هم **۴**
وداعی بلخ نوا جیسنند ز کینک پوشان کسوتن کر ز عافی در اما
 لطف طبعی وار بوطلع انکدر که **۴** و لا توان حنیفا صفتی جاودان **۴**
 بر روی کشت هم چند و نر می توان بودن **۴** بقای **۴** کان کر لکله
 مشهور در کزویه معما جلیق اینه شرف و یردی اما فقیرانک هیچ
 بر معما که ایشه یار ایشتم صکر شو سدر لکه با ستری عزیز خیال
 ایدر اما تر کینه ریشی باغله دیر که یترا انداز نقص صاحب و وفور
 بز سبوز بوطلع انکدر **۴** تا زلف تو سر بر آوردم **۴** سید بویلی بر آوردم **۴**
مسترقی هری پیر نویستن لکن بر از شنی و قوفی وار کویا

قوتخانه مستفی اید که تخلصی او در کاهی اول بستی ترک ایرینه کاهی
 بیجان اولور بوطلع انکره کوه انک نثاره یاری کردم
 ساد و اعانتی خوشی که کار کردیم مولانا صلی مشهد لیدر
 اول سرده حال مقیم خود من طبع او در نسخ نقیص خطی و فو فنا یا زنی
 بوطلع انکره جود بطنش بریم بنوم اهل دین را که تود بگو
 جانها به شما کیرم این را که کوزی هری بدر کوه بر بطنه نظم
 سدی که قابیتی اما مسقول اولی خواجه صفتان مصاحبی
 دولند ندر بوطلع انکره که محاسب کز بیدر یاد و او کند
 بر رنک باه از زین بیاید کند مولانا هدی ترک اهل بندر
 حافظه سی کوزل و طبعی دفع حافظه سی قررواردی و قوی تکفین هر
 امید که توفیق بوله بوطلع انکره جدا ایانکدم اموزان ختار دامت هم
 که خود بر تخیم بکوزدی قیمت هم جانف قدر نوز خزان
 کله که تحصیل ایکی ظاهر ایی چون داخن برار بنیانق و طوز
 لوزنک وار اول مدعاسی کوزل میسر او طرز بوطلع انکره
 کند و حسب حالی وقع او طش دفعی دینسه اولور خانای محافل

چهارم

چهارم آیر من دیوانه را چون غیدانم من دیوانه امه خان را
 قبولی جود جانان لیدر ریجانی تخلص ایرودی ولوتی
 مناسبتیه اکاجان تخلص بیوردی و اسنخ خیل جنون
 وار که صلوحیت کسینه مانع در یوحسه مغربت جو طبع
 تخینه سی وار بوطلع انکره تا جلعو کرد خط ولب یار
 سیز و سرفه اتش علم زد اول افکار سبز و رخ کاتانی
 مشهد لودر حلو ا حیلغه نسبت ایدر لر فقیران کور مع
 اما شعره ایستند بوطلع انکره خدا کند خیال تو هر زمان
 شاد کراز خیال تو کردم جدا خدا کند دلای هری لوف باسی
 درویش او مدر غزل خر و شوق ایدر ذهنی چشمه سوزن نظم
 زلولی صافی ظاهر اولو فیجیون زلولی تخلص بولندی بوطلع
 انکره که ایله عذاریه میسر دامن کشاد خون من دیکر زانم
 چون شود حال دل بجنون من بهر هاشمی کوفتکر لک ایله مشهور
 و طالب علم لکی دفعی وار و طبعی دفعی کوزلدر بوطلع انکره
 خوشم زانرو که تیرش در دل ناشاد جا دارد که خواهد

یاد من کرد از خندان خود جوید آورد **مولانا صاحب** کبود جامه لور
 کوزل طبعی در غایت سانه شطرنجی کوزل او نیاز طبعی جنون جانشینی در
 بوطبع انقدر **دوست** آنکه بویس منور ز فتنه کند **بزرگ** فتنه چون
 نخواهم کرد کسین کند **معا** سولر و کوزل آهار بومادنی اینر سانه
 انست کسین از دل مخزن **کس** **بند** سیه بیره و اهر طرف **کس**
مالی اسفرا نیدر اولدنی جنون خالی دکل اما طبعی خود
 بوطبع انقدر **هست** در سینه ز بیکان تکملان **من** جان ذول تک
 و جان این دل او **من** **فوسی** اسفرا نیدر خلی قابیلو بکبیر
 اما لوند بکه کند او غله اول جرسنک هیچ اینر استقامت یوتدر
 کرب ضحیم و کوه بود لکن صعوبت مریخی اولدنی اینر سبها بیکه
 هوسی و ازین دفعی خیرت اینر بوطبع انقدر **جود** بین فرجه بنیازی
 بین خورشید بکشد **کس** طوالم که روز کرب با بوف من بکشد
نوری اکثر اوقات مشرهد و اولور لوندوش و اسفند صفه کسه
 بوطبع انقدر **دم** بنوا شد از زو خرس **کس** همیشه بی بنویان جنین **کس**
داعی دم خرس حضرت شیخ لقمان قدس سره فراری استن اولور
 کاهی

کاهی سماع سودایه دفعی استفعال کوستر بوطبع انقدر **کس**
 جستم ان هم با بالای یم خنجر **دختر** گفت آن ما بخاک نیت مطلب **کس**
مولانا صبحی اویه احمیه سنه کویا جیمی سنه اولور مولانا
 محمد خنجر و سطله سینه فقیده اشنا اولدی تفریح خطی خطی در بوطبع انقدر
 ماهن امشب بنو خنجر این کاش **کس** سازوش روز انشی فیزخ **کس**
مولانا مجنون مشرهد لیدر شیخ طبع و ذاتی دفعی مقبول خود من نویس
 بکبیر جاز کونه خطی اولقدر روان و صافی یازار که محل تعجیر
 و کور میان اینا غیر بوطبع انقدر **صد** قصه کز لیلی و مخزن روایت **کس**
 ما حدیث عشق توانها کها است **مولانا جلول** مشرهد **کس**
 خواجه علی زین الدین که اولیده منقیس ادم اینر جانفاهی و از انک
 اولودند در طبعناح ملایمتی مماضق تعریف اینر جلی قدر و
 اسمن بومعا انقدر **بجانی** که لم دار قیب میخواهد **کس**
 نخواهد آمد روی حقیق میخواهد **کس** کفویه نسبت اینر خلوت
 شعر او قور اندر احوالی صاحب وقف عذرنه معرود که طبعی فقه
 البور عز اول فوج شوردن بوطبع انقدر **هم** نرب داسر زندان جسد **کس**

بسیار سرکه در دهان تر باشد **امیبی** محرک علی عین اختیار که
 ایکنجی مجلس اسمی ذکر اولی طبعی طبعی کثیر بود مطلع اندر
 یار و رسد و ناز و عجب دارد **باز** دیوانع عشق و خرام دارد
محمد طالب مجنون و تن بکت و طایر علیکی در شهادت عجب
 مستغرف و اکثر معما سواد خبر سینه بود معما **انگور**
 ندام جزوه و زلفت یار و غمخوار **مراجه** یار و غمخوار مگذار
مولانا ناریک شکر ایکنجی کی شوق طبعی در زلفش تصرف
 فتناسی و اربو مطلع **انگور** در راه عشق سزک جفا تو نیست
 در کوه و کوهت لاله جگر کوهت **و حدیث** بر نوع نظری وار
 طبعی رنگون خالی و کل بود مطلع **انگور** کشته ام و حال از آن خالی که
 خبر را دوست **افزین** بر صافنی کین نقصد یار دوست
نادری مرودند کوزن طبعی و از غریب طلبینه سعی ابرو اما جوت
 لوند در جوت فقید ایله مصاحب اری کزوف لوند کدن ضبط
 این مدک بینه کزوا بینه کزک **بود مطلع** **انگور**
 با سزک نرم کن ای مرغ آخوان مرا **مباد** خسته کند تیغ و ستان مرا

مولانا

مولانا مانی مولانا محمد علی اوغلی که ایکنجی مجلس ذکر
 اولی و فانی تخلص ابرو اری فقیر فانی سینه مانی به فقیر اولی
 ای که جنتون جیت بود که سلطان بیخ ازمان برزا ملازمی اری مانی
 مخلصان فاسیتی و اریک بنه جیت بود که اعوجاجی بیک و فانی
 تخلص ابرو و عمری مشهور در و دیوانی و در مناسب کل اید که بوی
 ادما جی جیت تخلص سزیک اوله بود مطلع کوزل **واحد**
 باب دین هر که کند کوزل زام **مکدر** خاک کین با بدین اثر که درام
سوسنی ازاد و تن آدم را کز اوقانج مرید علیا کوهستان داغنا
 نور مرقرها مدرسه سی تخته سمن اولو اری اما شعی شکرده ساکدر
 بی قانع خلق ایله مصاحبت ایز بنجه که بی جیت مستقار کزوه روا
 کوزم امید در که جمله بود دولت نصیب اوله بود مطلع **انگور**
 مجردان که ز قید طمانه ازادند **نه** حسد کشته بدم کسی نه حسد اوید
مولانا هلوکی ستر و ندر آراک بینه جوت کیر میوی کزوه اوله
 لعیله مستغرف حضرت محزون نوریا ملازم تن مکه سفر نینه واروب
 کلکی نهی دو که برین موفقی اوله کاهی فظم سواد بود مطلع **انگور**

بخت دم نمی توانم زد **ه** دم سنج می توانم زد **عباری** اسفند کز آفتاب
 است آباد و اسفند سرکاری جوین و جراباد و اول نوحه اول و فخر و تو
 آدم در بوطلع انگر **ه** سبک می افتیم به پهلوی کآن در فرورد **ه** خوابی برستم نمی
 آید روی باروز **ه** مولای **یانی** زاده و محو لادن و اطواری منلون که در
 اول ولدینش قاضی سی ایچ اول امره منافی ایستلادن صدریه عزول
 اولوق قید و مصادره لر خصوص زحمت حکمی بنه اول منصب مرغابی اولوق
 اما سیر اولوق و فلا در بندره کز استعاره اوقوب جبر حاله کلور
 انک اینشت بدو بیغ غراب جو تو جمله دن اخرب بولکه در کز کز کرد
 لر به طاغی و ارب طاش بوالاد در ضقیه کلکد عیسی بنه لوزن قاجیب
 نر به کز کز کسبه بیز کزوفی ضبط این مز بوطلع انگر **ه**
 ملک تقه این خضر کز دامان بودی **ه** هنوزم کت دراز نام جهان نام بودی
مولانا طاهری هوی شهر زنده کوه کلکد کفش و زلفه منسوب و اول
 ایام انزل نظر نقل ایدر ردی اوله که دخی زباده جه اولوق طبعه
 شو خلق و ارب بوطلع انگر **ه** دل که صد بر کاله شد از جسم جادوی توام
 من کز دل ز بصد دل عیاق رو تو توام **مخوف** بلخ اولور فقیر
 کسه در

کسه در وجه معاشق حاصل اینکده کتابت دخی این بلور خواجه
 عکاشه فرارن ساکنر کویا شو تحبیدی اوله که در حال بلور کبیر
 اولوقر که مغلوب اوله و قیدر بوطلع انگر **ه** ماه باغیم ایستنی قوی باغی کز با
 آخی ایما ایچی حرارتین بلور بونوراق **ه** **همدی** منهد لو کاسه کر لک
 ضعیف بلور بوطلع انگر **ه** سبک خست مانم و غم دارم **ه** مانعی جوی نام **ه**
همدی بود دخی منهد بود جهامه با فلق صغینه منسوب بوطلع انگر **ه**
 سرمان بلور کوی تو دیر با کت **ه** چون ندیم نیر آنت که سر ما بکند **ه**
صافی ستمی بید اولمشاد ندر فقید آخی هنوز کوریم انا سونی
 ایستیم بوطلع انگر **ه** بس که در رهوس روی نو دارد درین **ه**
 بست کوسا من و روی دارد درین **صافی** کون صافی شیخ زاده زیندر
 تحکمی دخی اکاد لسته ایدر نظر نر حرفت خواجه حافظه بعیت ایدر
 بوطلع انگر **ه** قیاس خوشم و باده صانم دای **ه** کر کنم ز خوشی ان که معاف دای **ه**
صافی میر سعید کونین در مجله لک دخی بلور نقش بلکن دخی
 همد مندر اما انگر او قانم خوش طبع ملک علیتی بیسانه طور بوطلع انگر **ه**
 دی وصال تو از عمر جاودان خوشتر **ه** بیاد حاصل خوش بودم این طاق خوشتر **ه**

بو علی دیوانه کی زدیوانه او لاسه بو علی خانی بر میری بو علی کند
 خلقی را حق تو او ده میروند **عاشق** منم که هم بر بوده میروند
سینچی طبعس لیدر بر برق عرق کدی ازین کلکون اوار و بر سینی به
 دخی صاحب و قوف اولی کلر که اینلر دخی ضعیف الکلیدر طبعس کی
 اوقاف و شکر کلن قبول ایدی حال اول ایسه مشغولر بو علی کند
 این دغمت کبرینه بوزان منت **مهر عشق** است که از مهر تو بجان منت
خضری کویا که بر دیوان مملوکی این خواجه بیانی یا اول خواجه بی
 آزاد ایتمدر دغا خواجه بی یورد کدی زدیوانه و کدی بر بو علی کند
 عمر خیزت ای زهره جیبی میگذرد **حیف** از اوقات تو رفیق جیبی میگذرد
نشاطی فقیر و ساده آمدن بچن اولور توکل قدیمه کدی به وای
 کلر ده بچن کوشه اختیار ایدی بو علی کند
 بس که داری نگدل ای غنچه خندان مرا **جان نزل** امدت کلر دول گرفت افغان
مولانا فضلی هر لیدر کویا که ایکن نقاشلق ایدو جم نظم سوزدی
 کدی بی تمام شاعر خیال ایز که فکده تمام نقاشلقی بیک ایدو تمام اولدی
 بو علی کند که **زاهد** یا خرقه و هم ترا بکن **اسباه** خدی تقوی خراب
 سوز

سوتی شیخ سعید لاده ناک او غلدر ارجیه کوزنجی طبع نصیبی
 اولمشد اما انعامی طور نون بی نصیب دکدر بو علی کند
 نیت ره پیش کما اومن واره را **تاریت** کوز کوز احوال دل بجایه را
مولانا فضلی درویش و شیکتدر بو طائفه ای که کاهی زدیوانه کلر
 طبعی رنگون خالی دکدر بو علی کند که **غریبه** جان روشن از است مرا
 موج آن صیقل امینه اجهانت مرا **زیبایی** هوی لیدر طبعی نظمن
 فنا بر شکر بو علی کند که **ای سر و ناز** در دل ما باها نمیکنی
 جا میکنی ولی بدل مانعی کنی **طاهری** فقیرانی کور مردم اما
 شعر بی ایتمدر بو علی کند **قامت** کنیون قمار جو بنیاد کند
 سرور این خود سازد و ازاد کند **سعید** سیاه جرده آمدند
 همانا که عبودیتنه منسوبدر و کوزو مناسب کمالی بو علی کند
 غلام خوشنتم خواننده خراسی **سیاه** روی من کرد عاقبت کلر
درویش علی طبایفه مشغولر دبو خراج حادق و اهری اولک
 طبیعی طبعی قرض چون تعریف لیدر معالجه مین کوز لرد دخی مدح ایدر طبعی دخی
 کوز لرد معما به حیو قبه مشغولر ولی ایسه معما انور **سازند** اوزدیستی

کوش برکت گفت دوری مولانا درسی اطوار تخلصه مناسب آمد
 کویا استیو مناسبندن بو تخلصی اختیار بکنند بر مطلق اندر
 انکه بر جوان عالم یادته دارد ترا **خواجه** از چشم بر مردم نکند دارد ترا
کدایی ترکی کوی بکه مشاهده نور با بر میرزا امانت شعری تریف
 طواری بر نوع سولید و انک منزه بر مطلق اندر بری بود که
 او کیم دیوز کوه کوه مقلد بودی نینه **بو کوه کول** تنک ایکی دین جا غایب بودی نینه
 مولانا انک سیتی طقسا ندر کج مشدر و بر مطلق دخی انک در کسه
 دل را این نیز یک یک بگو جان ایس **کیم نیک** دردی قاشق ایوز اولدم جیدان
واحدی مولانا حاجی معرف او غلو منزه بود در آرز اولور بر مطلق اندر
 ناز اطرح غنبر تنگنی بیدار کسه **دل** او اوار مارا وطنی بیدار کسه
قاضی عیسی کوزل طبع او بکنند و مشولیری رنگین بو بر میر خیر بود
 بعضی مشولید نینه بدیقیننه تنبع اریو عیب خیا ادر لیکر و از نظر دخی
 سولید بر مطلق اندر که **که کوی** بر سر یکا خوبی بادت هی را
 که بر در ناله زار است مسکین **دانه** را **کوکبی** بیغم کیندر کوزفته
 مناسب تخلص اختیار بکنند و بقدر اوله آکل و که ای کوی مردم بعضی بار اندر
 دیبیر که

دیبیر که کوی مشی سید خا حاکم کلان مطلق اندر **خجاش** مرقه خون بر روز ناما
 مشعل باشد فروان در شب جوان مرا **مخفی** اولدی شوی بید اولان
 شاعر در زرق خیز آتی هنوز کور مردم بر مطلق اندر **سحر حور و**
 خود انما و نقیب گرفت **خفن** ز خلق برعد که افتاب گرفت **شکری**
 مثل اغیز سولیکه مولانا سیفی تنبعی بید اولان اسلوبن دخی کوزله کیر
 بر مطلق اندر **چون** خط سیمت از اسنک ختمه میگویند **چند با ما**
 سر زلف سخن میگوئی **فقیری** سیتی بید اولان خدیج طبع بیکله ندر
 اما طبعن خلی جاشنی وار هری لو بو مطلق اندر که **میردم** در کوشه معنی
 جاشوش میکنم **جام می** میجام و بیخ آفروش میکنم **مولانا اسیری**
 بود دخی سیتی طبع زبون شعر اندر اما نفعی هنوز شریط طوعا مشدر
 سترنغ مثل دوشی وار بر مطلق اندر **شدم** از یار جدا و به بلا افتادم
 چه بلا بود که از یار جدا افتادم **مولانا** سده مضمون طبع او شاعر در
 و طبعن خلی خیال انک در کوزل مطلق اندر **بر کل** نیت که افتاده بلوز جیست
 نینه دغول بیل خویس کفایت **خواجه کلان** بزاد شهر دندر بر مطلق اندر
 انجم مشور که دین کیند خضر است **کز بهری** ملک ای خست دین حور است

خواجه منصور جهانگزي و کلي تو مندر زه الواقع که اول قومن از ن
 او مي تلوه کسه يوقر طبعي غايت خوش بود طبعي کوزل و قه اول شدر
 برده نود تری درم و خشنه بخون **۵** ياد م خود مرا فرقه دل از دست برون
سلطان محمود خواجه منصور قرآني وار و نجوم علمي استخراج کرده بود
 بو طلع انگر **۵** شد روزگار کس به از جو ياد **۵** کس ز ياد در روزگار کس
دانی است آباد بود در قضيه بي کوزل سويلر بياره طبعي انگر **۵**
 باز طرا خط از سوزه تيريد کرده کارستان جرم زنگ کريد کرده
یاری است آباد لير طبعش سخلق وار بو طلع انگر کسه **۵**
 خواجه پيش رو دم دين بر خسار يار افند **۵** جويش آيد نظر دروي ادي اختيار افند
نظام است آباد لير عزيز خيال بيلق صفون جوم اولر بو طبع **۵**
 ان بر يک رافز کبر کعبه در او تر **۵** هر طرف بند قبليت کم بال بروست
بابا سوريه قصه خواننده معروف و متفکر در طبع اهلک
 جو غيبه صاحب او شد و طبعش عجز حياتي ظاهر اولر اختيار لوبانين
 سويلر لوت متفکر بکيه انگر **۵** قدم سويلر کمان و عمر سويلر
 جوان عجز تراز نقت من نسبت **۵** مولانا صوفي است آباد لير طبع و فتاوي

دفعه اول

دفعه کوزلدر بو طلع انگر **۵** نسبت ده عجز توام ضعف زيماري دل **۵**
 ز سيم اوزده تو طبع نواز زاري دل **۵** مولانا عجل کل مولانا عجل کل
 او غيبر که اسمي بالوده کجدي فضول و ديوانه در لطف بلعدن خالي دکل
 بو طلع انگر **۵** سب خاک تيره بستر ما بيدارون بس است **۵**
 جادو سب کيش اسما بس است **۵** هستي حيدر ز نبي ز ما طبع
 خالي دکل و طورده اکانبستي يوقر بر طبع انگر **۵** سيم سب ترک
 دعوي با رخ آنه کن **۵** تيره کردی مجلس از زبان کوتاه کن **۵**
مولانا صفائي خواجه فضله قرآني و کوزل طبعي وار بو طلع انگر که **۵**
 هر که چون هست جين ديد بر و کوه **۵** حشمت دگر زنگ عا تو هم تر باد **۵**
شراري است آباد لير کوزل کون حرف اولدني جوم بولع اختيار ايلدر
 بو طلع انگر **۵** ندرم سترين طاقت يا ارجان **۵** هنر يا بجه ان نامر از اميدان کردن **۵**
فداي بود دفعي است آباد لير سوزده در که ظاهر صفائي و اربابا کيه بيت افه
 سفر نه و ادب کله طبعي و کوزلدر بو طلع انگر **۵** عجزه و کجا بوار بود مجنون را **۵**
 که از قيب پو شد سبک کلون در **۵** مولانا محرمي است آباد لير متفکر نيزدر
 طالب علم کوزل دفعي و خواجه منصور علمي و فقير و شيعت در بو طلع انگر **۵**

۳۵۰

مدام واعظ ما منع باهوش کند **چشم خوش بود که دی در شرف خوش کند**
عیانی بود غی استرا با بود در خلی قصر قلوب طبع وار بو طبع انور
 در زلالی نغم هویتی است مرا **بخت بدی که بدان هم نرسد کس ترا**
والهی عالی او ستاده ملازمت در بوی طبع انور **این هم چنانکه با زجا او**
 خراب حسرت نم بود در دهان او **سید خنجر** چیکو تو بود تحصیل ایچون
 نزه کلوی اما بتون نراک ایوب سیاه همکاخ اختیار ایوبی بود **مطلوع کند**
 جدا یار بخورد استیاق ندم **اجل بیا که دیگر طاقت خراف ندم**
زادی شکی پیدا اولون خوش طبع در نر بو طبع انور که
 جکیل اشک چشم آبی بد **دو درم بر آج چون جبابی آید**
مولانا نظری خوش طبع او یکیدر ذهنش تصرف و از بو طبع کند
 میشود در قره کوفه در استم از او **وجه قره است انم خود را میکتیم ز قره او**
ذاتی یکی خوش طبع در نر بو طبع انور که
 ز کعبه دم ز زمزم زویم زند **دیریش ناله ام تواند که دم زند**
میر علی حضرت محرومی نور امداد کس نه **زاده نر نر بو طبع کند**
 مزاجی سرو کوشش بکندی دل **بجان هر خطه تیر هجر حاصل**
 عم اول

هم اول حضرتک اشعار و مصنفات کتابت ایر بو طبع انور
 عید است و مزاجی بخود غرق نیت خلقه **هر دست دی چون غمی نیت**
 در ربی مجلس عصر فصلوی ذکر نزه در که شعله مشهور **مباهی**
دکلمه اما اندر نظم هر نقیب جوق لطائف و جوق ظرافت
ظهور ایسر رحمت الله اول جمله دن **پهلوان محرم** که جوق
 فضائل ایها راسته در که کشتی قنن اندک اول نقد جوق و یکی وار که
 معلوم دکل که هرگز بو قنن اول نقد بید اولنا اوله سار خضائنه
 کون دون مرتبه سید رموی سقی و ادوار حکمتن دور نراک بی نظیر بد
 چون کمالی اظهار من التمسدر شرحه صحاح **دکل فقیر استرا بود**
 بو باغی بی پهلوان خدمت نرینه کونر مستی اید که **دکعبه دور در بر با تویم**
 در صوم و کلین **بیاد تویم** **ذاکره شام** باو تویم **بغی که نیت نعت** باو تویم
 پهلوان بو باغی بی جویبار **باز نسلد ایچ** **ای میر تو بیدر جابارت** **د تویم**
 دائم بچگونگی **بیاد تویم** **این کار بنوعی است** **ما با تویم** **مردی خراب** **بهر باو تویم**
 بو طبع غمی پهلوان سوبد کون **یاد شاه** **بیلک التون** **صده عنایت** **ایدر که**
 گفتن در عالم **حق تو کارم** **با غمت** **گفت خندان** **زیر غم نیت** **کامل است**

حال فقید اهل اخی نسیم طعن ایردر اما فقیه تحقیق اولدی که خلیف
 سولیر لر **عبر برهنه** ترکستان زن در خوش طبع و خوش مشرب
 خوش صحبت و شیرین کلام کسه در عشق الرحمن شیخ لایق قدس تر مرزن
 بیری سیه یقین شیخ و متولی ای بی اولدی که یوز بیک نورانی بیان اتونه
 یقین نایق اوقاف ذره حاصل ایرون ایلد مرفوضه نیشدر دی که خدا
 و خلق عین مستحسن اولود و هیچ کس بر نفع عیب بوله مری صکر صدق
 مسند زن مخلم اولد بجلوه شدن او یله عالی منصبین کزو اختیار یله
 استغنا ایلدی غایت شوق طبع کلکدن تریق سوتک قاعی سین
 میر سید ایلدی بوج سته کاه کاه کوزل تر دقله نومی ایردر کیتیک
 عاقل کتک متعلق اولمغه عاقبت طریق تریق و اول طائفه تبعیت
 ایله ایشوب کوز نایق پیش صلواتی غایب اولدق مبر که ده
 پیش صلواتی بولوب بولدی ایما تیرک بولدی که **۴** انان کیرتین خورید و **۴**
 آری شیخ تو راز و یاک نمنده **۴** کنکر اراغیت کدی بنیم **۴** خولان و کرتیک نایق **۴**
 میایل ولایت و جبال احرام ساد آتند زرا که جه اراذل خیمنا مسلم طوقر لر
 و بعضی سیکر سولیر لر اول طائفه نایق سوزینه اعتبار تو قور و ایرک مفرط
 طعام

طعام یکلر حوق مشقدری وار اول جهنون اکثر اوقات اعتدال مرفوضه
 کرفزار در لر **مولانا باهان** هری سهر نیک بزاق زاده لر نوبت
 دانشمند خوش طبع و سبک روح آدمیر با سلطان انان الله جهانیه
 اسمنه عبده الاما اینه موسوم معنی رساله سی یازدی و بومکاه شاه
 با بر حاصل اولور اول رساله دن مولانا نایق خاصه معما لر زن در که
 بس زبهار جوی کیم **بحسرت** **۴** خزان عجز هو خور سید از یوغارت
 بد فقیه اول باد شاه مهر تکلیفی ایندک تاریخ سولیس کیم غایت خج و واقع
 اولمیشی اما فقیه لر توفیق که نفس اماره غیر و قدر لر زم کلوزیک
 یاز لری و لکن اصل مصرعی بودر که **تاریخ**
۴ تاریخ حسن این بود که علی کیر مرزد **۴** که لفظ زن صکر کی الفاظت
 تاریخ حاصل اولور غایت انصافا تکره میرد و یوش علی به دفعی مهر
 عنایت اولدق کد ذوق خاطر نه دروش علی مرزد **۴** کیری کلشیر
 اول میل تفاوتی اولمغه دست واقع اولدی مولانا حالو شاه رخ
 میرزا مدرسه سنن و بعضی مدرسه درسه مشغولدر و قالین طلبه
 استفاده ایردر بعضی یازاندر مطایبه یوزن مولانایه قری حوش

طبع در سنه ۱۲۰۰ لایحه ای بخواهید بفرستد
 شد و اندر کتو مکتوب هر یک کوی اخذ و استفاده به جریه مشغول
 اولی بوشاد حضرت محمدی نورالملک زنده نشیب برادر سه
 دفعی شرف اولوی حال او مدعیان کوه شاد یکم مدرسه سنه دینه بوش
 مدارس مدیران ان طالب علم زیاد هم کون از نفع اولوی
 بلکه اراق ماکون بطائفه اند در عی نقه غربت اختیار ابرو کلور
 کوزل اخلاقی و عی و سی و فانی صفت او مدر بر کون فقیرانه غازی
 قیل غازی کون کون فصلک بینه ایا رکعت قیل فقیر در کوه کوران
 حساب او ایا کون فصلک کون خسانت دبیر بوموزت کون
 مولد در ای کوه ای رکعت زیاده غازی کون بیلد که اند علمت غازی
 کون کون بطلع اند **بجز زینستان به وقت می ناب**
 کونیت سوز مرا ز کار خیر **بیر عطاء الله** نشا بود
 از علم تحصیل کون شرف کون کافیه و متوسلا او کون دانشمند
 او بجه بر نوح مستحسن معاشه موفق اولد که از زیاده مکتوب دانشمند
 حالن شعر و عی و صنایع دفعی مهارت بید ای کون محایه بوش مشغول
 اولوی

اولوی ای حال در سن کون کون و فایز اما صنایع
 کتاب تصنیف ایلمت که هنوز بیاضنه و امر معلوم کون بوش
 کسه او بجه جامع و مفید کتاب بوش اوله اختصار ایلمت کون
 صنعتی کون مشکل صنعت اولد بوجیت اول ساله اند کون بوش
 کون کون کون **دیرومی مغازه کون** اند وقت طبعه بوجیت
 دلیل بسدر فقیر کون خلق کون بوش بوش کون کون کون
 کون در کون کون کون اولد کون اولوی مسلم کون بوش
 ضرورت کون کون **میر مراض** کون کون بوش کون کون
 مطالعه سیه دانشمند اولوی کون تا سقف آنچه کون کون
 او بجه ایلمت مطالعه ای کون بوش کون کون کون
 و صانع الله ای کون بوش کون کون کون کون کون
 و حال او بوش بیه شهور کون کون کون کون کون کون
 انکله کون ایلمت کون کون کون کون کون کون کون
 کون کون کون کون کون کون کون کون کون کون کون
 کون کون کون کون کون کون کون کون کون کون کون
 کون کون کون کون کون کون کون کون کون کون کون

خلوص اوله من بوجهدن صرفه ازین قاجر مرهورد که اگر ای صیف
 انه جسمه برینه او بناوب نینه برینا کنی بک طوبی اورتر که بخیر فاکر
 باری بری انن بونه هر تقدیر به اولقدر بنظر آدم از بونور مطلق انکر
 تا بنا بکودل بخیر خیال کسان **۴** بر سره مرد ما هم کسم کنه دیو با
حافظ سربج خراسانک متعین ازین و آدمی و من متوانه نوبی
 خوشخوا انقدر فرید زمانی ای بری سلطان ابو سعید میرزا نای عراقی بوز بوقن
 مکه به کدوب مجاور اولدی انون تواریجه دکن یکرمی بی سید کز اولدو
 مستر فرطی دخی خود سدر بار میرزا خیا بازن کلور کرم مولانا زاده اهری
 نهران مفتی سی و زردوش آدم اری یا نسن خوش ایمن میرزا حافظه
 دیمشکه یا شیب صراحی فی الوب بر بیت اوتجی بر قرح طبع حافظه
 صراحی فی الوب مولانا زاده دن قرح طوق بد بیتی اوتسدر که
 دوزید با کت اعطای بخش جرم کوش **۴** حافظه قریب کس مفتی بیار کوش
 بابر میرزا جود تحسین و احسان علی سدر حافظ کوزل نقشاری دخی وار
 انه یاز اسمنه بو نما انور **۴** هر چند که جهان و دل و مجروی افکار است
 چون نیک نکرده هم طرف یاز است **۴** مولانا حسین واعظ کاشفی
 تخلص ابر

تخلص ابر سبز وار لیدر یکرمی سینه یقین وار که مترده در مولانا
 ذوقون و نیکین و یکار واقع المستدر ازین اوله که غلی اولیه
 خصوصاً و عطا و انشا و نجوم که انک حقیر هر برن متعین و مشهور
 ایشانک وار مصنفاتن بری جواهر التفسیر در که البقره سور سینی
 بر مجلد یازین قطع مصنف ای به بوز جزوا و مستدر جمعه خیره الل و انک
 ای به شهر شوخلر زن بری حفرق خواجه حافظه قدس سره نای بوز **۴**
 واعظان کرم جلوه در مجرای منبر کنند **۴** هوک بخاوت میرزا نای کار یکرمی کند
 یازین منبرینه قوش ایستی الوب اوتودن جوق متعین و مضطرب اولج
 فیلی خایر محبت سوز سو بوی بیجه وقت و محظ ایتمی خصم نامعلوم
 خود کزو مقصودین حاصل اینی اما مولانا اینکی خطا واقف اولدی
 ینه کز و انستی با بننه واردی و اما سه خطا ایلا اولوردی بک ای یوقی سز
 تکمیل بوز **۴** مطلق انکر **۴** سز خطا از تک تر خالی سز **۴** سنی باده راجل و سز **۴**
مولانا حسین واعظ مولانا حاجی فرهنگ انک او خیدر میرزا جوق منبر
 اوسنه دیوانه کبی الدینی آخن و تخنه تیح جوق کزوی معین دیوانه
 نقید ابر جوق بند و نسبت سوز سوز بولر جوق جنونی معترف اولدی

هنر سوسیه و ستوده وزن و قافیه و در دفعه مقدماتی معارف اوله بیلور
 بر دفعه حضرت امیرالمومنین و امام المتقین علی بن ابی طالب ایوانی
 تقییری کبیر دیکون اول حضرتک در چمن عزیز سیاست تکلیفیه سر
 کوردی هم آنکه توبه ایلی قورتدی اغای مولانا نظام الدین دانستند
 متقی در پیش آئی دینه اولور که یک دفعه شهرک قضا سینه تکلیف ایله
 اکا و دیر ایکی سنه دخی کفوی غزل ایلی احیدر که بد دفعه قبول ایلی
 غزل اولیبه دیر که سولیمیش معین ماقابیت بسیار داشت این زین
 بایه جو بیی اوراضاع ساحت هر تقیر ایله نمرده مقرر و اعظ بولکون
 مولانا معین شهر مسجد جامعین جمعه کوفی و عید کاهن ای بریم کوفی
 و عطف اول سولیم بولکون که **کار فصل بار آمد که عالم بنده فرمود**
کار فصل بار آمد که دل با وصل هم میزند **میر خواند** سید خواند او غنچه
 بلخ قبه الاسلامک متعین دانستری و زکی ایلی و کفر کیتکون
 علومی تمیل ایلی و حال کبر سن و علونب و کفر جسمیکه جمعه موجب
 عجب و انانیت در اول مقدار بی تقین و فانی مرتب خوش اخلاق
 کسه دینک کجرا نشا تاریخ شرح بی نظیر در دفعه تمام سیه اول اثر تیند
 بولکون.

بولکون طلیح تاریخ جامع ایستدر که نصفه شمشیر ان الله
 اتمام اوله که تواریخ از اسن انون مقید جه تاریخ بونیمین کر کرد
 میدوعت مشرب ایله عدم تقین جه نزل کاهی بر قرچ ایلی بونیمین
 یا کوف نساط ایلیون زرد اوینا مغه دخی نزل ایبر و مصلک و صورتک
 عالمین جوت توفیق ایدر زخمیر سرون درای براری تقین بونیمین
 کوزن واقع اولستدر **هر که دست از اب همون شست حضرت وقت است**
 وانکار ظلمات نفس اماره برون گذر است **حمید الدین** حضرت مولانا
 محمد تباد کانی قریب سن ذاک خلفه انشائی ذاتی درین و شک جمعی
 واقع و هیاسی مفرط و تعظیم و تواضی بجد و شمشیر بزرگواران سنک
 خانقا هنر و درویش مقدرکی دستور ایله جمعه انک که سن جمع در سر
 و عزت خلوت و سماع و صفا موجود هر مولانا ظاهر علوم تکلیف
 هنوز فارغ اولما شدر کجه احتیاجی دخی بودر اما وجه انک ایله تکلیف
 ایتماند رطلی بغایت کوزل واقع اولشدر باطنک غلیت صا خلفنر نیجه
 پیور که مولانا محمد عوی فریبی بلیج ای در وینک طایقین راسخ بله مخلص
 بلکه سلمان خیال ایبر اما اوله بیلور که کوزو حالک سر و کتیا بیچون مومن طرفین

بواجب اختیار آتش اوله بطلع انور **کرم خسته** علی باد میتوان کردن **۴**
 دل ز بهر خدایا میتوان کردن **مولانا کمال** میرزا علی الدین حسینه
 خواهرزاده اولور فراسانه علوم تحصیل ارباب عراقه و ترکی سلطان
 یعقوب کوزل اغراز و هندی ارباب بیابانی سبزوغال و دیگره هوبیل
 یوز بیلک التونه یقین و ار ارباب هوبیل یوز بیلک التونه یقین غنیمتدن
 اتکنی همتله سبکوبی بینه فراسانه کلام درویشک اختیار ارباب حضرت
 ارشاد جامی نوراً خدای حسن مطبوع و مقبولدر و ضوی علمدن طبعیفات
 قایل و اندک اصطلاحات صاحب وقوف حضرت خواجه عبداله
 انصاری قدس سره نیک منازل سایرینی یا بیشتر و آنی اول مبارک
 منزل شیخ اینتر کن بنیاد ایتمشدر و کتابنک خطبه سین بویندایک
دب انزلی میرزا مبارک و انت خیر المذاهب **دینه الدن**
 دسالی وارکه اندری مطالعه ایدن ادم میرک فضائل و کمالدن فریاد
 میر خوشی شکل و خوشی خوی و خوشی محاورن کبیر جبهه هزار به ارسته
 عجیبی بوزن غیری یوقور که درویشی و شرفی آدم کزونی سنجک
 اسمینه موسوم کبیر اوله بیلور که بودنی احوالک سده و کما یخون
 ملو متی

ملو متی اختیار آتش اوله بطلع انور **ازین** باجه ارباب ادم قوم بریز
 کرباندر فضا و خدایا درون باجه ارباب **سید افتخار** کوزل طبع اولور
 طور لو کبیر مولانا نظام الدین قضا مسندن تمکن ایمن محکمه سی
 و دار القضا سنه سنجکرت اکا احمد نخستی عربیت و فقهی توفیق
 ارباب جک قر و ارباب الزین یقینی وارکه تمام اولسه معلوم اولور که
 عقدا صلحی و اراز الیسنه عیب بونسه اولور اختیار و اختیار که
 دستارین بر نوع دانشمده صابجه حقوق زحمت جک ایل دلوزن توفیق
 کسه یوقور دیای حمصا هر ضی اتمامنه بونایک کوزل سولیمند **۴**
 هوضی کبیر خوشی از صفایتن کویم **صد بارده** ای حاجی حیوان کویم **۴**
 هر چند که هست منبوعی بجه خضر **تاریخ** وی ز سار کونتره هوبیم **۴**
محمد نخستی قد زینک اشکبستی آنلوزره سنند اول حال تحصیل
 ایکنه انزلی حقیقی بوقف کویم **و برجه** آن دین اوقون بقری کلور
 تحصیل ایستی تکمیل ایدر و قسن غایت خوشی طبعی و صاحب خطاطی
 جهنندن لوند کلامه دو کورک و زینک حلا یقین اول مرتبه به تیزدیکه
 مست یا محو یا باحق بالین ایاق کویم و کویجه و یا زارده کزرا یکینه

هادی توفیق توبه نصیب ایدوب الخ دوزبوله کتوری حال اولی اهل
 بین انون سامانوجه آدم تو قور بادشاه و کرایه مقبول و یلام
 و محافظت راله سوتیندر که خلق منور و شایعور اما محاورین
 کاهی سوزه بی تا علی جوان و یزیکچون غلط دوشترسه هیچ بر اقمز
 معادن سبغه دخی نظاری وار بوطله انکر⁴ خیاخوی درد و یغیون بکود
 حیوان مایه که هرودریه آب میگرد **سید حسین معالی** نشا بودند
 نمرده تحصیل ابدی اولقرچین خلوق و یسندین اطوری وار که
 نه حدن قلم دی قاصر و قلم ننگ ای عاجز و ولایت اتاری حالند
 پیرا و فضا نموداری داننن هویدا در بر خند متازن بر طفیلین
 التماس آتیسید شاکردی طفولیت مقضایجه او قورقر کاهان
 آتیش اوله جزیره التماس آتیسید که شاکردینک با یا سنه سوتینکه
 او غلونه معلومت ایله رضیحت ایسون اما اولقر اولسونکه طفل
 میر طرفن اولد یعنی بلیون ناکاه کول میردن اینجسون بدیه
 طریقی هوقور و محافظت لطافت و فاد کلنی اولین تیندریکه
 انون کچان ممکن کل بویون حکم قیسه اولور که نیر ایلی ناصر سنه بموا انکر
 شخبور

شخبور دی آنشوخ یی قور قی⁴ کس نیر اخلاک و باد و آب آتیش انقب
سید جعفر سید محمد نود بختک او غلبه انامی اولده قاسم
 حوق خوجمه در خسانه کلری یاد شاه اعزاز و اکرم ایتد کز نمک
 ییلن لبس بیک النون معانی و ایکیوز غر و اذخیره مقرر این مع هذا
 بر قوری بانج مود کسه ایکی آزدردیو تحقیر ایدوب عربستانه کتدی خوش
 طبع و کوزل کیندر و ککن بابایی مه دیک دکوی ایتد ککن نه بلور
 باشنه کلری و حال و قرق بیون زیاده در که اولشد عقرب سی هنوز
 بود که بابایی یا مهدی یا اوله حقر بود ⁴ مظهر انکر⁴ کرم و کز جو خیر ایدوب
 زنده را آب زلال خضر ایدوب ⁴ **سید عیاض الدین** منهدک ادا
 بلکه نقیاسند در اهل و معلوم آدم در مزاج و طبابه فراجنه غالب
 سوغ طبع قدر فیلسوف و تن لک و کلو نسبدن تزویر و بزرگ
 منسلک ده بی اختیار دوستمدر چون میرک هم ایدون بشه لرین
 صفیق غالب رسید شریخه دخی در بر بعضی معونه دخی نسبتیه ایدور
 فقیه خود بد نوع کستا خلق این علم اما میرک مرکبیه اول کلبه کن ویر که
 اکا بر مجموع ندر در میرد اگر چه ناخوش کور اما اهل ایله کجور و بوطله انکر

دعی از کت دنیا و از ستم **۴** بیاساقی که یکدم محیر ستم **۴**
سید حسین باوردی تحصیلچون ولایتین شهر کلاره اول نامه
 حضرت که جلیج میرزا اعلی زمتن کعبه سفریه کیر و بخرقن بر لب
 قالی روم بر صدر جلب بلکه اول اطراف حیدرجه محالکنه مملکت
 ایروج التی بر کسب قالی و عرفی سالی او کرنج و متبرک مرزات
 بلکه مکه و مدینه به شرف اولوب حیدر عزیز رحمتی بولوب خراسان
 کلک باورده عقل و طبع قلیل مطعون ایرک کلک او کئی قلی ایوب
 کلک که هیچ کسه به محل طعن و تشنیع قالی بر ماده ده عقل و طبعی
 فخر ایدو کئی نابت ایلمندر اول بیت بود **۴** ای زهر عارف کرمون علم **۴**
 یوسفی را کرده از بعضی نام **۴** طبعی نتیجه سی بولوب که بدیده بیت بولوب
 اصل و قوف بد بیتک معنی سی بوقر و ناموزوزر دیدن دکلدردی بکبت
 ایرک و عقل نتیجه سی بوکه خراسان اهلن تجریدل ایروج بولوبی کون بولوب
 عراقه بعضی میرزا اردوسنه کوزدی و میراج بویه اشراک لا
 بعد و لاجهی در اما چون قادر قور قور ایدو ارکه اصل حیدر اولوب
سینجاده باورانی شیخ ابو سعید بود الخی نلک خلیفه ای طرفین
 و ازین

ولایت ایلک مورد و تیدر کندو فانتن دخی قبولیت حیدر از فرزند
 خطوطی اولقدر باز که اولض استناد لری اوتور بیدن ایچی باغ نزر
 و حال تحصیل مستغولر و دیرر که دستد و اناری ظاهر در و بزرگی انکره
 چون که نومی نود در جهان خدی نیت **۴** دلخسته زینا زیور دی نیت **۴**
 خواهم غم و در خوشی دانج دهم **۴** لیکن حکیم که هیچ همدردی نیت **۴**
مولانا صفی مولانا حسین و عطفک او غلیر بغایت درونی و
 وفای صفت و در دهنده شیدر هری دندر سمرقده حضرت خواهه عرافه
 رحمة الله صحتیه شرف اولوق ایچون کئی و او به دیرر که این قول
 شرح بولوب ارشاد و تلیقن حاد بینه سرفراز اولوب بینه غزل نه
 کلک طبعی خورش واق و المشر بولوب انکره **۴** باللیل و خط غایب کون امج **۴**
 عجب ارسته از خان برون امج **۴** **مولانا مهاب** مدون لقبیه منهور در
 آخی عجا بیل مخلوقات دیسه اولور بوجا الله کلوم آیاتین و خفا بولوب
 ایچون تدوین ایلمندر که علما و قرانجی و حیرت بوزنن تحسین ایدر لر
 بوزنن بشفه دخی صلاحتیلو آد مدر بر نوع قریمانه شغرد دخی سولبر اما
 بقیندر که آد مبلک صورتن منخلع اولوب غیر جانور صورتنه مستزاده

اولقدر که انسانیت سیرت در سباع و پرهاغ سیرت نه بود اولقدر
 بود دعوی انبیا نه بود صریح که مقلوب مستوی صنعتن سیرت در
 دلیل کافیر **موش** حرف رخ نوم در کفر کرد **مقلوب**
 ز من مرد باری و قوت تقوی را بچنگ در شمار **مع** هذا اکا شر
 شیخ الاسلامن عجب ظالم کجیکه هیچ کسه عذونه بیستامدی
حافظ مبلول خلوصیه خانقا هفتک شیخی و قرسیه مسجد
 جامعناک خطیب و اما می کوزل محراب خون حافظد شعر و ماسول
 خطی کوزل یازر بویجه صلوحیتی جمله کسب ایچ خلوصیه مدرسه سنه
 کلکن ناموزولر اتار ایچ شیخی براده با کلبوبینه اول طریقه سلوک
 ایسه عجب دکل که هم شیخ و هم خطیب و هم اولم بود مطلع اندر
 مسیح اگر ننودی یک تکلم از ذهنش **دگر** نرم نباشد مجال دم زوش
مولانا ناهی سبز و ایدر انشا ایبه نامه خطی با زلفه شهور
 اما انشاده هیچ منشی ای بلکن به تخصیص مولانا عبد الواسع
 و فامه خططن هیچ خوش نویس ای لبند ایچر خصوصاً شیخ عبدالله
 دیوانه خواجه دهد که حضرت باد شاه مجلسن نزدیک یوزون جوق
 خلق

خلق تقلید و تشبیه ایدر و محسن دو تر مولانا ذک خططن مجال و ک
 ای اکتسبیه طبیعتد که صابون چینیج اغزن کویوک ظاهر اولور
 تکلیمی دخی تقلید ایدر که اهل ادراک تخمین ایدر لر بود مطلع اندر
 لور خططن افروغی بسیر و باقی **غزاز** سیاه من ماد و خطاطی
 و بعضی نظر فایر که بود مطلع خواجه دهد در ایچون سیرت در خطی منتهی وار
 و ایزد دخی دکل که جیر سولدر من اوله لر **عبد الواسع** انشاقن
 ماهر لغایت سبک روح ادمرد اول غایه دای که خفت و ترسکه
 باش هر فرخا انخل حیوق مطایبه ایدر لر اول مرتبه اضطرار ایدر که
 ینه موجب هزل اولور سفاهت ایسه خندقن قورنمرا اکا بو نصیب
 خواجه مجرد الدین محمد دولتند ایشدی دیر لر که ایچون بشیوریتدن
 زیاده هجوی وار و سایر خلق ایچون بیکدن زیاده بود مطلع اندر
 ای شیخ **محمد** در مکان بیکته تبر **ماه** کوشد از مکان ابروان کوشد
سلطان محمد شاخند در نمرده نشو و نگا بلوب خوشن صحت خوشن
 محاوره بیکت صحتی موجب لبط و تکلی موجب نشا طرد نامه خططن دخی
 سیرین بازا با شتک توک بر ایشی از زلف اولر ایچون مقدم مده

و متفید اولو ایک اما شیخی و سمعت مشرب اول بره تندر مشک مجلس
 با شرافت اولو در بر سر موی یوقدر طبعی کوزلد بر طبع انکدر که
 بدندان حقیق لطف ترا خود کجا **۴** این سو اندم دیوانه در خیر میخایم
مولانا محمد مامنی اهل کسه در طبع علمند و قوی و از نظر اردن معما
 فنیه هوجبه شرح وار یوقن استاد لری اتفاق ابله معما فیض
 بویله ایلمشدر که موزون کلامدر اشاعت و ایما ابله از اسم
 حاصل اولو اول دیکن در که موزون کلام قری لغویین و حبت
 دکل اشاعت ابله ایما البویرر مثال بوئی ویک برینک ایسی صدر در
 بری صوره که اسمک ندر اول کسه الخ کوسنه قویسه دلایه ابله
 آدی صدر اوله و بری بریده بر مخزن دهن اییب او سنخ زنگ ابین
 اساعه قویسه دقوی طبع کنون زنگون کنز اولدغنی تحقیق ایدر
 هیچ برین نه کلامان خطی وار نه نظمان اما ض وانا لری بوغولور
 خیالاته عمل ایدلیر روح اکنه بوغما انکدر **۴** کس معنی از خون ابینی نمود
 چند فرعی بزک و ستم فکلی جانب حور **مولانا نور** ساده و ابله و شی
 او مدر بر مجلس اکا دیندیکه حکما حس سنامه فی داغک یوقاروش

نعمان

نعمان ایلمشدر پس بو اعتبار له شوماق ای قاسی ارا سنه قویوب قوتونه
 کزک که قوتوما بجه معلوم اوله اول بو سوزی معقول صافی کوزل
 قوتو لوستیای ای قاسی ارا سنه قویوب نفسنی یوقار و کله ای اما خالی
 از طبع دکل و بو مطلع انکدر **۴** تر نیلوفی بر این وین من حیدر **۴**
 که برینیز نهو کسید هر روز از کیر بانش **مولانا شیعی** عالمک کفریز
 کنوز و انسخ نسیخ تعلیق خطنی اولقدر یازر که هیچ کسه تعلیق بری
 بلکه مشکل که هیچ تعلیق ایلمک اوله طبعی تصوف و معما و ارضیای
 کوزلد حال ابرجد تدر که انزو اختیار ایدوب کنوز نامر اقلیه
 مشغول خلق ابله اختیار علی یوقدر که کزکی بود ولی اکا اراخی
 طلوتسون و هر کسه دخی که فقیر دولته طالبدر ملکن کوا سنه بو
 انکدر **۴** ما نکو کفتم امت کفته مال جوی **۴** سرواز من روان یوقس ابرو کوی
مولانا سلطان علی مشهد لودر بو کون غراسان و عالمک
 اکثر بلاد دن نسیخ تعلیق خطنن قبله انکابد و کتابت مکتک
 قلمرو ای اکا مسلد **۴** اولقدر عین اخلاق و کزین اطوار ابله
 ارا سنه و برسته در که شرحن قلم دی عا جرد روس خلق نظیر

یو قدر طبعی دخی کوزل واقع او مستدر بر مطلع انگر **۵** کل در بهاران
 رخ کلکون نمونه است **۵** چون آنک من که از دل خیزون نمونه است
 اما چون مستدر بدر اول الفاضله تغییر ویرن ما مستدر و لکن جوق
 مقابله سنن از عیب بولن **سلطان علی قاری** در وی بیگم در حق
 محذومی نوراً علامتی ترفی اکا الوریوب اندرک مضافاً سنن
 غیری شی از کتابت ایرر و نیجه بل مکه ده مجاور ای طبعی
 و صلاحتی حیو قدر اما بر کون کتابت بیوریلوب اجوق تعیین
 قندرق مبالغه فی اول محله تندر دیکه هر بازم خیشان
 بر مملکتی دکر دیری بو مضادن ایرق دکل زیرا اول سوز لکه
 بازار دخی زناده جه مملکت عراقی دخی دکر بو مطلع انگر **۴**
 ای عشق آتش در زده ناموس نکونم **۴** دوه بیادتی هستی خاص دعای را
صوفی بر سید صالحه در حق حسینک بنیر سی مولانا محمد بن
 اوغلیدر صوفیغه طبابتی ضم تندر که کویا مرض ریاضی کویا سالفله
 موتوا قبل ان تموتوا رسا دین ایرر بور باغی انگر که **۵**
 منهای بغیرین رخ ای سیم دق **۵** کز غایت غیریم رود جهان زبون **۵**
 خواجکم

خدا هم که نوم مرد ملک دین از خلق **۵** تاوی تو هیچ کس نه بیند خبر من **۵**
 صوفیان فرا جنبک تغلک و ناز کلکین بوغایته دل در بر لکه
 بریکته که تعلق لرض او در عیش اما کیت دلی اوزن کتور ایسه
 سفیرانه الفاضله فحمت سولبر عیش و طبا قلق دخی ایر عیش
 العربی علی آراوی **مولانا واصلی** مولانا خواجه کلرک
 قاضینک اوغلیدر بابا سنی هر ای اهلی اتفاق ایبه عقل و زایه
 مسلم طوتر لرایک کزو خیل صلوحیت لو کیتدر کبیر و صغیر
 شطرنجی ایوا و نیار کوزل صحبتا خویش طبع و سلیم نفس آیدر بو **۴**
 کوزل سولندر که **۵** مراد دین نوراز کرده راه ان سیاه آمد **۵**
 بحمد الله که نور سیم من از کرده راه آمد **عینای الدین محمد** طالب علم خموش
 طبع کیت و حال طبابتیه مستفول و شریف طبابتی ساز زده پاره
 و بلکه رسال تصنیف ایتمکن و نظاره حضرت شیخان محزون الوردی
 تتبع ایتمکن در رنگین و هموار سولبر مطلع انگر **۴** ای حسابان ای
 حاضر را عتاک کرده **۵** مضطرب بی نیت کویا کل و اگر ده **۵**
شیخزاده انصاری شیخ عبدالله دیوانه نیک اوغلی و مبلک یکن

تخصیصه کوزل مستغول در معما فتح حقیق صلاحت ازین ظاهر اولور
هم سولبر هم ایار که اهدنک کبار نه محل تجبیر معما اخذ تو بما انکند
ناوک از مرکان جبر اندازی بقصد جان من بر حذر باش
از سر تک حتم خون خست من اولقدر ظاهرا اولور که اولور فی
خوش طبعدر و بدی تخلص ابد و کوباکه بو مطلع انکند
روم بیایغ و زکرس دو بدین دم کنم که تا نظای ان سر خوش فرام کنم
و شیخ عبدالله دخی اگر چه مجنون شعرا کسه ایگ اما چون سلیم
ضطرق و ارگاه کاه دیزون نظر کج بو مطلع اول جمله دنور که
تن مکیون بسوی نو هر چند دیرم غیبه ایگ و سر تک زدل و درین ندیرم
دنیسه اولور که اذک اون زن و مردی خوش طبعدر لر
خواجه محمود سبز و ایلدر بابا علی خوش مرد اذک ایو وفاده سوز
سویسه اولر که بغایت مشهور در اما جری درین دیریک خانقاه
و مردی و اریک کدو صلاحت بو کیت خطوطی کوزل بازار نفعی دخی نوردر
بو یا قینش در جی بازار اری الی اصل قلی رجب ایبه نیت انجمنی و در جک
اخرین خیال بیت مشکی هم خطرات تو یقین نظم المیتدی و صکر که تین بارغ
دخی دیر

دخی درج انجمنی اول تاریخ بود که چون اصول شش قلم ازوم رقم
کشت تاریخش اصول شش قلم **خواجه بوسید** مرنه دن حرفه سلطان
طریقت شیخ ابوسعید بوالخیر قوس سن اولاد بزین خواجه مؤید
دیوانه اوغیا نامر دگسه در کدو مشورین او قویب کدو منار اولوب
دخده جیلر سکوت انجمنی و یز زو مطلع انکره بتوبه داغ ای شیخ اضطرار کین
مرابری رضای خدا غدا بکن **مولانا حاجی** مشهور ده امام عامی انضا
علیه التیمه و انشا روضه سنن امام معرفت و کوهستان دیکیم
جامعین خطیبدر فاضل و منی مذهبدر عقل و معانی اول مرتبه در که
بوستنینه اول روضه دو ساسی ساد ارایه کویستور بو جرتین
انی نفاقه بعضی خروجه نسبت ویر در کوزل طبعی وار بو مطلع انکند
کدام عیش و تنعم بود بر اینم که سر خواب بر دم صیاح و رو بو یغ
استاد قل محمد شرعاً نذر کوجک با ستنه کمان جیلور ایگ
اول فتح قابلیت آقاری ازین حوق ظاهر اولوب تربینه مستغول اولدی
حال اول فن استاد لری متعدد اذک مصنفاتن یاد طویق شاکر دیکله
بوض مباحیدر طلب علمکه دخی مستغولدر سار فضائی دخی وار

و یکدی ادر ای بی بی صارت عالی منصبی ممکن ای بی بی شاهان غنائی
اگا اعلی درجه ده و اول بخنایته اولقدر مستظرف که بعضی محلی نایب
مصطفی تجرد تکر بلقدن دخی تجاوز ایدردی اوله عاقبت باد شاهان
مبارع خاطر نه فنا کوسه دیر که اندک علوی کسه ذک اندک کلان
امکانی یوقدر مکر تکر باد شاهان مبارع خاطر نه بقره آن شاهان
نقالی خواجه ذک کوزل طبعی دار بویبت اندک ایستند زکره
هیچ آهی خرباوت برخی ایدردل **۴** هیچ نفی خرمیانت درخی بر خیم
خواجه ابوطاهر خواجه عبدالله منه عینه الرحمه ذک او غلیر
ذیع لطیف طبعی دار بوطای اندک **۴** انچه شهر باره فون چند بر خیم
بر فغان زنجیر بلوکوم برید **۴** **قطب الدین محمد** حضرت شیخ الاسلام زین
بیل احمد جام قدس سره ذک اولادندند فرشته دخی و لایق بنوع ایدرد
چون خواجه احمد جامی قوتی اسراب صابر بوند دخی تعلیم بیو صباه
حق و حق اولاد غلیری یو غیمش بغایت باری کسه بقول زین
کذوقی فالد بر دوی قوتی صابر ایسلر بوطای اندک **۴** صبا بیار
خبارده سوار **۴** که قوتیا بود ان خیم اشکبار مرا **۴**

مولانا محمد

مولانا محمد لا ابالی و یوزن کین و انبروش ادم ایس
هادی توفیق کار همان ایروب آتی حضرت مولانا محمد تباد کاف
رحمه الله خدمت کورتوری اول بز کوزل ان زین توبه ایروب
صوفیه ادب طریقه مشغول اولدی و اربعین حیقاروی دیر کیکه
کنا نیسلر بولدی و بیاده صائم الدر حج سفین ایروب اول دولته
مشرف اولدی حال کیم غزلن عبادته مشغولدر و بورای اندک **۴**
یکجه جبار و کستان خواهم بود **۴** با محنت و در دینار خدمت بود **۴**
تا یار زو اکت خیم **۴** بیکایه خوش و شناسا خواهم بود **۴**
خواجه کمال الدین حسین خوجه نظام الملکان او غلیر بد زین
تبعین و شریاری مقدس نظام الملکان ارتوق اوطسه کسک دخی کل
اعتبار یوزن انکله ذک اولور ایس اما منصب یوزن ارتوی
انچه که اول وزیر ایس بود ارتق منصبی طی ایس و اول ارتق عالی
مرتبه سنن ممکن در کفو ملویم کیمتد نامه خطی کوزل باز و دیر کیکه
موسیقی دخی دخی و اربعض نقشاری اگا نسبت ایدرد کوزل طبعی بود **۴**
کجه در جنت زینم خدمت کوزل است **۴** خانه انهار را اب هوای دیکر است **۴**

خواجہ عبد اللہ صدر خواجہ محمد مراد بیدار و غیر کہ مرتب وزارت بودند
 مر یا بهار ایری کنو اختیار به استغنا ایری عاقبت کنج اختیار ایری
 بولانقه ملک کامیستر اولاد کنج کسه یا ایش اوله کنو کولجک ایستغ
 علوم سب ایری واد وار و سستی علمن و خطوط فنن بنظیر اولی و جانوش
 افان کنج جالمش آدم اولدی بغی معلوم وکل و بادشاه خورشید علی منصبه
 سرافراز اولدی اول جمله دن بری صدر رتدر و نشا فتنی کماله مستدردی
 و کنو کوزل محاوره لو کوزل خنقل کوزل صحیح کوزل بکیر بران غفقت
 وی بر و الفنون بسنقه عیبی بو قدر هید بکیر امید وار بو طلوع کوزله
 نادل دهان طلع ان دنوازیت خورد اب نوزکالی و محمود زیت
 و دو دهنه جو محمد فی انور **سید سید هوشیار** دل کس جاک خور
 بر کس او هر طرفی زان کل خسار **مولانا فصیح** مولانا نظام الدین
 هروی اصفاد نندر که انده نظام میرد بر خراسان بوزن بیفیک
 نسبت بو قدر کرمی باشنه یقینه دل علموی تکمیل ایری حال او نور سیه
 یقیند که افاده به متفولدر علوم ظاهر برک هج بری یوقله دین
 سید علی و هر علی که سولر اکثر نه هوشی و مفید منصفاتی وار که

علما ان

علما انن بر مندر در بو کنجه بر کار ملک و رئیس ملک ایره بزی دنی
 وار که بو علموه منا فیر هوق حین اخلاق و تسدین او صافله
 متصفدر بود چه کمال ایره بو فقیر معصا هفتنه نزل ایری
 سفر و حضرده اکثر اوقات کنو شریف مجلسیه شرف ایری کنجه
 فکر اولنه بو تیرن روزگار نکو عهد اطوار مصا هبتکندن غیری عیب
 انن بولنسه اولن اما عیب تر کیرد غریب اسمنه بو نما انور
 خابلی بحسبم کردم بر دیو رای **سودا کنو کجتم جاپو ووه جیه جاپی**
بشخی مجلس فرسانک و بعضی ران برزاده لری و سار آویلی
ذکر کن در که طبع سلوسی و ذهن استقامتی انم باغی نظم اولو
امامزادین اول جمله دن امیرد و **نشا** فیدر شاه بجای حکمت
 و عظمت خود اهل عالم خنزه کوشند و سندر توفیه حاجت وکل
 امیر علی الدوله دخی اهل اوم ایری اماد ماغی خفت سید ایری
 ضایع اولر کس و کنو امیرد و **نشا** خوتی طبع دروش و شی جوق صلا مشلو
 یکیر ابا و اجادی طریقین که امارت و ظاهر غلت و تجلی اولر نین
 کچی کوشه اختیار ایری با فقر و هفتت ایره شاعت ایری و فضائل

و کمال آنست که در کتب و اسرار مضمون که مختصر بلقن
 در مجمع الشعرا تصنیف نمایند که هر کس که مطالعه ایسه
 مصنفان استعداد و کمالین ببلور اما بوقیفین خبر کلید عالم
 فاینکه دولت نمایند واقع ایسه تکریم کار حدیثیه بوطلمه کور
 زهرا نقاب عارضت حتم بر کوش **میر حسین** در کوه دم زلف و آردن
میر حسین جلور طفیلی تخلص ایدر علی جلور ایدر که بدی
 یاد کار محمد میرزا استیلین ایدر الامرا و صاحب اختیار ای که اما کون
 بابا اسنه نسبتی بوقدر فقیر سنین و خانی و شی و بی تکلف و خوش طبع
 یکتیر نظر طبعی ملایم و قصبه اسلوب آنان حقیر اولقدر که
 بوظائفه دخی مسلم طور لر سلطان صاحبقران اسمنه غرضت ای
 وار اول حضرت دخی اکا کونل تر بتسل ای که اولقدر که ولایت
 بدی و قوش دیوانین مرابصی و بر وانه جی اولی و تقرب زیاده
 دخی طفلی و زاری فلک که فضل الهده حسری و ادر بقصیر به درگاه
 فلک استباهه ارقا تمسدر آنان خود بکوردن کند ز قریحا
 کجه و ایقوسی بوقدر ایدر که یاد ساهای لطف و کرم نلک دستگیر اوله
 انشاء الله

انشاء الله بوطلمه آنان قصاید نند که **میر حسین** که دیگر
 با قبالت عادل **میر حسین** برون آمد کلم از خار خار با و بای از کل **میر حسین**
 امید او نکه بوطلمه مناسب جمالی اوله بوخل مطلع دخی **میر حسین**
 بتی نکل بود از ار با در کشت بنامش **میر حسین** چه رود درین جویم با و چند تر کاش
 عیبی غرضت لوزنک مجنون خیزی بوقدر **میر حسین** صبور و تخلص ایدر
 اما با ابدان بود که هک امدار کجه طوعه سید بوقدر سده قرآنک
 فرزندک نسبتی و اطفالینک سببا با امانه دان علوم انسانی ایدر
 و طبعی شعر و مفا و سار فضیلتن علوی ایدر که وجهه و خفا ایدر
 سببا هیلکن ایدر مصنفان اولور او تو آنم قلم هالمق ده های ایدر
 و سار جلاد تدرده اولقدر که حضرتک ارباب سید ایدر بر رویه جنون
 نشاندن بی بره و کل سر کوی طریقین جوهر آفتل اولی ایدر که
 عاقبت استقامت قانع سنن و اسخ اوله بوطلمه **میر حسین**
 می است نعل یوانه بنامک اینه و کلام **میر حسین** خود است بر رخ تو یاکلمه اینه و کلام
عبد الوهاب سراهی تخلص ایدر شیخ سیکان او غی اوله شیخ توفیق
 کرد ذکرین دیندی عبدالرزاق آده دخی کویا که علو الدوله میرزا اوله

مرد با همه شد کند و فی سیمای سنجید ویر که کتاب چو بکشد و معنی
 ابدال نامه تو عیش فخر و کرم بود که طبعی ابا سنی تو فی ابر الکا و فرایبور
 بود طبع انکه که دانم از چشم بجایش بل صد که ندرد **۴** تا چشم خود نزدیک
 در دریا و کرد **۴** کویا که اندک بکوز اغریتم و تیز **سلطان حسین**
 ختمی تخلص ایدر شیخ بهلولک او غلبه کرده بابا سنی حال فقر طریقت
 اختیار ایدر کوشه طومند در اما سلطان صاحبقران دولتمند
 خوارزم تختن حکومت ایدر امارت دیوانه مرد ابری و غامبی
 بیلدجه بلخ قبه الو سلیمان حکمران ایدی و کزو فقیر و ش و نامراد
 سنیو بکشد طبعی خالی از سادست و کل بود **۴** مر بسیار مشکل
 منما ایدر وقت جانان **۴** و داع جان سیر همت و شواجی سلطانان
محمد صالح اسمی مناسبتی صلاح تخلص ایدر نور سعید بیک او غدر که
 حقوق و قتل جاجوی نوا هلیسنه اواق نوا هلیسنه و لغ اواق
 ایدی و سلطان ایدر سعید میرزا ایستیکم اولد بیک چو بیک بر نایستیکم
 صاحب اختیار و حمله الماک ایدی اما بغایت بفضل و جوق آدم ایدی
 کند و نیم بکشد اطوار نای ابا سنی اطوار نه نسبتی تو قدر کاد فی غریب بر او
 دوستی که

دوستی که سلطان صاحبقران قولو غنزد غیبت اختیار ایدی بعض
 دیدیر که بنجود لوق عالمنه فضا مصاص حیدرانی بوله لوق غنزد طبعن
 خیال دقت چوا سنی وار خطه دخی قابلیتی حیدر بود مطلع **۴** انکه
 نیم انکه که نویسیه کامل نابا ناس **۴** چشم از ترس کسب جو با صبح پایانی
میر عشقی جبران ملک بیکان بنده سید که غایت تعینده کویا
 ترفیه حاجت و کل امید دیکار بیک که ذکر کی یوقارده کویا بنسینک
 او غلبه بابا سنی عیار الماک دخی بلعدن خیاره کل ایدی طبعی کوز لرد مطلع **۴** انکه
 زبیر انکه آید قصه جانان چو بیک **۴** ز خوبا هر زمانه در سخن آرم سخن بیرون
میر علی دوست دینی تخلص ایدر علی که بیکان بنده سی و نیک شای
 انز عظیم چه و شهرت از او زیاده چه که شرح اتمک به آن خلقه
 تا نیتقی اوله اسمیکه مذکور اولدی ایوررد و اکامعرف برده کوز خانه
 و باطنی بسدر کند و ذاک طبعی ملا عیدر بود مطلع **۴** انکه **۴** دای و در دل
 خویش را کجا جویم **۴** کجا روم چکنم حال خود کرا گویم **۴**
یا مغوری بیک سیاهی تخلص ایدر میر ولی بیک او غلبه
 میدونی بیکان تو بی دخی اول علی که بیکان تو بی حکم کنه و انکه

طوری دخی اما ناری اولقدر قالدی کند خوستن طبع در بطن اندر
 بمسجی که در دم دفرق در خوشی به شمع کن بر زمین زخم خوشی
محمد علی جلایر ناری تخلص ایر علی جلایر و علی حسین علی بیگان
 اینسیدر ایسنک تفریحی یوقارده کجستد اما کفره سبها هیلکن
 باباسنه بکرونه ساز اطواره اغاسنه سنبتی و عزیز بلورلو
 آدمردیون خراسان هالسنک کنری بلورلر یازوق بی قانع در
 اما شعر سولیر و بو مطالی کوزل واقع المشد
 کجی کز مرف غم نیدر است **عسکرم غم نیدر است**
مولانا کوی تنو خطاها اولمشدر شبح بازیریکه ناک نیر سید
 خفیزکی کورشم اما شعر سولیدکی معلوم دکل ایری مشهوره با او جلدی
 کوزخانه سنن اولور انون کلندر بو مطالی انون نقل ایدیلمر
 کنه مخرسته زکر کمان اروس **تا با با باجم زندگ تیرک بفران سکی من**
ابرهیم محمد خلیل محمد خلیل او غیلر و غیلر بیای بیله نوز
 ملکنک غزنین نوز هیلسنه دل حکومت ایدیکه بولما وقت هیچ
 بادشاهه تابع دخی دکل ایری و بو ابرهیم کوزل بلوی دار کند دخی معلوم طولرو
 علم و ادب

علم و ادب و عرمتلو کینت در بو مطلع انورکه
 کوزل انکاره الحال ایلیک کوزل او دوم ایکنیم او جو خولار و تین باوروم
میر حبیب الله میر صدرک او غیلر باباسنک تفریحی یوقارده ذکر اولری
 کند معلوم کیندر عود هاملنه دخی قابیلی و غم عشقی دار ایملر که اولون
 کوزل اوله تحصیل دخی ایکن در بو انورکه **او جد در غم کت علی بن سید**
 کوزل ارض صدم آرم جرایر ماه **محمد جعفر** محمد علی کوزل کتاس
 او غیلر که باباسی مشهر مقدسه رضوبه عیدیه الحیمه ده اولر کوزل بلوی وار
 بو مطلع انورکه **نیز کتجه هرود از تابش افروزی** در کوزی بین و بران و دوم خوش
ساقی جعفر خجینی او غیلر کوزل کلکن قابیلی صوقاق مظهره هم ساز
 انسانیته ترکی و فارسی شوره ترکی و ایری و سبها هیلکن بلوقن
 جلدی اول مرتبه ده ایریکه خراسانک سبها هیلدن مقیم و مقرر کسه لر
 آنی اعکاف اولری فی قرر تقریفا ایردی ارکان دولت زون بلکه جاد شاه
 حضرتن منتف و مقبول ایکی هم معلوم اولدی که کانه بلا و دیکه آتوب
 صفدر دن برشی ان قالدی خلق از سندن جبقی ایملر که حق تعالی
 ادبارن اقباله مبدل ایلیه بو انورکه **قلوده کوزل کوزل زور کیر ساقم**

که نوران نقد جاگ کربانغ ۴ ترکیه منورین کج کلک تلوق توغی و عید ۴
 نزدی ابروی عنایق و آتی ۴ ایک باجاق بولوب ایق قناتی ۴
 النبی محبت فراسازن غیرنی ممالک فضل و شعراستی کرنه که بوجهر
 حاله وارد لر و هربری کذ و حاله صاحب دیوان و اشعار لر
 اول جمله دن اول سمرقند اهدنه شروع اولری **احمد حاجی بیگ**
 سلطان صلاح کاشغوری که زمانیک بی بد لرین ایری انک اوغیر
 و خانی تخلص ایرد صورتی خنق و سیرق دکنس اخلاقی عین و طوری
 بسندین یکتیر فراسازن تربیت بولوب دار السلطنه هرات اویله
 بقی اولری و سمرقند محفوظه سمن برده حاکم ایری و قرن کبی اولری که
 استقلال اینه امارت و یادش هه نبات اتمکله در که هیچ کسه
 انون براملایم حرکت که موجب اعتراض اوله نقل اتمکله بولمکه که
 بد بیکله سیاه بیکله جلادت و برادرین هر کسه که اکثر
 مسلم طوطی نبات کوزل واقع اولمدر نقطه حقوق اتفاق ایرد
 بو مطلع اندر که ۴ کزتی جان من انک برف برشکن بستی ۴
 کن دی بده از سر خورشید من کزستی ۴ **خواجه خرد** سمرقند خندان
 بلد قله

یک قلمه قاضی سی و پنج برک میرزا مدینه سمنک مدر سید بویه فضل
 و کمال عقل و دانش جلیبه اینه ار استه در که اولقر مشاعر و محوین
 وار اکن غلبه لطف طبعک نظم و انشا و تاریخ و مما قونن دخی اشتغال
 کوسدر ملک آمنن بوما انکند ۴ در میا هر هنرکان از پنج نام اوست ۴
 مظهر ایستی که کز تراکاهی است ۴ و با بخدا یاد که در برابر ان
 ایستی سمرقنده فوت اولرقن قونک تاریخ منجرب کک بولمدر
 و فقیر و قفیه سمنک نصیحی اترکن من **خواجه شمس** تاریخ بولمدر
 ترفیقه حاجت دکل که بوی کیمی ناک دقت طبعنه ای عادل کواهدر
ابوالبرکه هر نه که خواجه خرد قاضی و مفسر از طمندر بولمک ماهی
 تمام عکس واقع در حین فراسان و سمرقنده ای بیخ کسه بوقدر
 قباحه حالاتی ذکر اتمکله حقوق بحجابان کرک اول مشکل بقول اینه که
 او باین جراحی و دلق مبارک اغزنون صفت رکنفا اولوز انک ترحی
 بوکه ابوالبرکه شهر سیزده قاضی ایری یادش حضرتی نه انک ظلمت
 داد خواجوق کلری کج هر تن معرفول اولری و فراسانه کلری بون دخی عزیز
 شکار آری که انک غرابنک طوطی وار بون دخی طوطی مری بینه سمرقنده

کزی از آن که ارکان دولتند بعضی بود که مشرک نه اول منصبی کاویار
 بر مدت آنک هواداری اول منصب صاحبسز در مناسب بود بولوق
 بر قریب بایش همه عرض تیندر دیرینه جوینی نواج اول برعاش کسه در بو
 اول سوزی رد ایبر بر با کسه در عیشک اول بر بر مدت اول بیکه قاضی سزور
 بو کسه به و ملک کرک که هر نیجه برعاش و بیخت اولسه اول مقصدی
 قاضیون دفعی حکمی او لمسی وارد در آنک فظنند خاوده بو بخیری ابابیتی
 ظرافت بخون سر کشید و کسه **دیو سلطان صفی ابوالبرک** **ابو جانی بنفیس** **دک**
خواجه خاوتر خواجه فضل الله ابواللئی رحه الله انک او غلامشند و کتا
 طبع بکندر طبعی دفعی فظن خاضه ماکدر **الشمسک ابوالبرک** هر یه کد کون
 بر سبب ساه مزارک شیخی دوش حسین ایه آنک از اسن بروک
 واقع اولمشدر ابوالبرک دورین حسینیه بو بقیه سکا موجب اهانن
 اولسون دیوب قرا کولقن کلوب بر سبب ساه قبری باشن حشر
 ایشدر که کند اول مزار باشنه و در یعنی اول معنی ایچره ایری خواجه
 خاوند بنفصاده هزل بو زنون بو بیتی سوشندر و بغایت مناب و کوزل
 واقع اولمشدر بیت بود که **ان جو غردی** که او بر سبب ساه **رید**
 بر اکثر کر

بیرا کر کرد نکرده هیچ بری را میر **امیر محمود برکاس** او یه علونب
 و کمال حسبیا به در پیش و طای مشرب و بی تکلف آدم در ده نامه دخی
 نظم ایشدر طبعی سلیم خلقی کریم کرمان ولایتش حکومت ایری و بر بزرگه
 بادش **ابن سینا** امارت دیوانه مر با صبر بو طلع انور **ملکوت** **مکوه** **کشت**
 مر زاج **وکل** که هت سس من از لقب **اول نامی** دینی سیزده
 با زید روانه جینک او خیدر کولککن شوخه و بی ادجه ایری شیخی
 در سیک و طبع صورتنه کیر مشدر و میر سر برهنه دیریکه اولقور کشف
 و کرامات حاصل ایشدر که اگر بری آنک صفالی طوقی دیکه که
 یکر می ای بایک تو کور اول سکان بستی تو کور دیر بر مو تخلف انمز
 مجلس اهلون بری دیریکه سزق محاسنک تو کور عدد نزن نری و قف
 ایشدر خلق کولشدر میره تفاوت ایتوری بو طلع انور **ابن اغرا** که
 بتن اهل محبت است **برکوه** در در بخته باران حشر است **مونی**
 خلاصیه خانقا هنر تحصیل ایدراسی عبدالومندر تخلصی بو سبب
 واقع اولمشدر سوزن و طبعی ملایم بو طلع انور **کس** **دش** که کوش لبی
 نفس خندم **ناقیمت** که کوشی رخ قدم **عارف** **کئی** سوزن و ایشدر

فرقت دیر طوی موفعه ندر هجرت وقت فراسان هرات بخش اولی ای
 گاه در سن و قریب گاه لوندلک ایرای و عرفان نظر بارنه مستوف ای عرق
 طرفه کندی احوالی صلح اولدی که نه اولدی بوی مظلوم **مظلوم** در جان تکلیف از آن
 زبانی **بکلیست** که یاد بخیم و هفت **مولانا ناصر** احد صاحب اولدی
 ایری بری انشمنده متقی و ولایت شمار ادره بیست کنه سیاه هیکله **مولانا**
 و تکلفانه رغب کسه در ترکیه سوبج قوش ایبه هید ایچره آندوب
 و طبل باز باغلیوب و سینه یاره طاقوب در نیکه آله نیکه میل ایر
 مع هذا کونل طبعی دار یقین اند بر بیت نفل ای دیرو امانی و ارکه
 سو قدرک سوغ و خیمه لری اکا باغلی اوله لر اول بیت بود **م**
 بیتجاق ای شی اکره زری بود **م** ملک جهان مرهم زیر کله بود **م**
مولانا قالی خوار زملو کوزل طبعلو کونل خلقلو بکتیر اناسی
 رضا سیمین مع هذا عم استطاعت و نامراد لیله حج سفرکی
 اختیار ایوب اناسی کوندی هنوز احوالی نه اولدی خبری کلدی
 بو طبع **م** غمخوارم که دل در بزرگ نفس و مانت **م**
 جوا از بلوی م در دمنوی در بلافت **مولانا خیری** بود فی خوار زملو
 دولته دنی

دیوانه دست و ابره ستم آه مردالم افلوس و فلور کتله وقت کجرا اما
 شاعر لحن خلی قوت و ارقصایری و رور لیمان دخی فساد کل طبع اهل غدنی
 مطعوندر الحون که ایباتک معناسنی صورسه لر سیمز جبهه دخی سوبله ز
 اما اول مسلم طایفه بو طبع **م** برو شمع ابروان بود هوس **م**
 دم تنه زکر بکوباییم سوار **مولانا سانی** قوشی لیر اندکی
 سریع القلم کاتب کنوزمانن بو قدر هر کون بشیور بیت اسانلقده یازر
 ترکی و سن و ساده کیت کورینور اما کوروندی کج کل بو یقین دیوان
 دخی تر سیمز و فخره دوریک **م** مظلوم **م** نر نر غمش دلم سیکان ابرو کما دار **م**
 که بوزنم دیکر ای حشره ده ها دارد **مولانا سنی** خیمه سنا نلور رفیق ارجه
 انی کوروم اما مولانا محمد خیمه سیدن تو یقینی ایستقم اولقدر معلوم اولدی که
 طبعی خلقه نقره و خولق وار بو **م** مظلوم **م** خیمه سنا من برویت دعاتی خیمه **م**
 کوزشک بیکر ادرین غی توانند **مولانا صالحی** اگر چه فراسان لودر
 اما جوق سیدر که حصارده در هم اناکه اول زاده لوق ضعفه منسوب ای
 شعور سوزدر که عرض او کزیک و صنایع دیوان دخی صاحب قوش
 اولدی اولقدر ای شیدیلور که حصارده بکاش هلق کتابچیسید خیاله

اول قدر کلو در بوطاخ اندک اول **اگر ای تم گشتی هفتس من با تری**
 جبهه عا بر از نیت که در سن با تری **دو دین دهکی** قزو بند زر
 خست مال لک صنعتی منسوب دیر که ابرال دوش او مرد در بونی دم
 بلینه با غلو هر جبهه با معنا سنه احتیاجی اولسه فی الحال دیوانیت
 جیقاروب دیور در الواح فقیر شعور من اول طرفون اندک بیارن
 کوزجه نظم کلدی بوطاخ اندک **بمثال صورتیو اربجان مان ام**
 نشت جوار در روی تو جیران مان ام **بویقی دخی کوزلی قوت**
 بغیر ناته ایسه که میگذر خاری **دگر کراغی از ره کدر محمود کتر**
قاضی عیسی سان لیر سلطان یعقوب ای اول مرتبه تعظیم
 در بیت ایدیکه باید شاه اهل علاقه دن یکسه فی بیدیه تربیت
 ایدیکه تاریخارده کور طامشدر کتوسو دای مزاج و متکبر آدم دیر که
 شعور مستوف ایری بوطاخ اندک **هر کس کتس کلزار خوشین**
 ماود سا جو خیز زرقا خوشین **مکت و عظمی و قتره هیچ اینی قالمیکه**
 انزه دیک اوله حاو خیر بود که صوفی خلیل فی **اول مرتبه شیخ نجم**
 بود دخی سان لیر قاضی عیسی به تربیتی وارد سلطان یعقوب عمن انون
 مخصوصه

صیغه پنجمه بطور سوره بخار

مخصوصه و نایجه ادم بوغی هر قدر قاضی خلقه عظمی استفا
 کوستردی شیخ سلمه اینه خلوقه کوزل الفت فخر و سا کینک
 ایسنه جوق مدد کارلق ایدردی اول قدر که خوش نامی اطراف و جوانبه
 منتشر اولدی فقیر به دخی محبت و سائق قاعری من معنی طوری بوطاخ
 اندک **بویقی محمود دغون دین ششم خورای** بلو کتسه جوار اف جان سطر
خواجه افضل کرمان مکتک انرفون طبع و خراتی فعل جوق
 متین و متواضع کبیر اهل قلم نوران جمله بویا منقدر که برقا
 دونه حساب و ضرب و قیمت علمین بی نظیر و اونش به بقدر حضرت
 سلطان صاحبقران قولوغمن وزارت دیوانک احتیاجی ایری
 مجد الدین محمد یوزغون غنم که اهلانته کتور کلیمان کلسه قلای آنف
 دخی مایک شه اول قدر فنا کوستر دیکه ضد و ریزه جلا اختیار ایری اما
 اول سفرده مکه زیارتله منرف اولدی بلکه مبرها جان منبسی کامقوض
 اولدی هر قدر اول ممالک سلطینی ملانیت تعلیفی ایدر قبول بجه که
 اگر قتلک ایسم کتور اوتشاهه این رم بوغیسه یوق حاقوم واد جنم دیر
 بوطاخ اندک **تا هر سر کتور کتور کتور** **پاد و هوش دل فرین جبار**

سندی قم شهر نذر استغنی و شی و دیوانه مستزک کوه کوزنور اما
 بو طرا بقارن جعل رنگ دخی و از عارفان فراسانه یا فونین طوب کسری
 بدر بسه سیر و نذر و غنقی غالب و طبعی هر له حیوق اغبدر و طبع انور
 بیانی عشق و عشق از لاله فرده مارا بنور خوشی روشن کین جان فرده مارا
های معلوم و کل نه برودنرا کز اوقات بلکه همیشه عرقه اولور
 بر دغه استر اباده کلوب کز کف بناییت فقیر و کم سخن و نوار اده کوزنور
 اما نموده باله انون که مجلسی اکار فرج و بر سه در اول زمین و بر
 کویان که ازین ظاهر اولور انان ترحی معذره و عرفی بر ابد و طوبی کوز
 واقع اولور **جانم** بیت قرآه نوره **خون** در نیم خانه جویه از فرده **د**
خالدی حصار شادمان طرف نذر شهر تحصیل اچیل کلوب حیوق درین
 اوقوب خیع صلوحیت کسب کبری عثمان که خالدین و لیدر عیبه ماستحق
 اولور نذر که خالری تخلصی بر بولیا انور **شیر** ازیم **سک** بوقت **کهن** **من**
 اگر بتیغ نو کروی رسد برون **مولانا یاری** شیر از لیر انون که
 فراسانه طوری نقاشی منسوب این اما مبتدی اولمله فقیر آفت
 نه حساب هکده سبب اینی ایدم از فرصت ابلان نقاش اولری لکن اولقدر
 معلوم اولری

معلوم اولری که نقاشی او که ممکن عرضی نقاشی ابلان ایتم که ازین
 عجب نقاشی ظهور ایدری که انک تر حسن طول اولور بو مطلع انور که **د**
 از انک دین که دل بزرگ منکون است **بیان** بر ناز نوب کینه فار نوبت **د**
مولانا میرکی بود غنی شیر از لیر سیر سیمه فراسانه طوری بر نجه وقت
 طوری بحدی ابری کویان باشلور خام طبعی بکندر اکلان و ارکه طبعه
 حیوق اینی سویر سه بخته الک بی ابرین بو مطلع انور **د**
 جانا مباحش درین از و کین هم **د** کین عالم ضرب بزرگ بدین هم **د**
مولانا فضل الله شیر از لیر تجارت طریقله استر اباده طوری
 لوز و شی کل غالب اولی یغینون **د** بر والی ابرین دستاره سنه
 نقصاندر واقع اولری صلوحیت بو بکندر طالب علم کل و ارشور و عما
 وزد و شطرنج حاضرانه و غائبانه بکده صغیر و کبیر فی بیلیور بولیا **د**
 سعادت نوزون اده حیوق نوزاده **د** فر ارسال بجای بیوت و سعاده **د**
مولانا معین شیر از لیر آدمی زاده لرن نذر فراسانه کله فقیر
 کده سن اولور ظاهری خود ساده و شی کوزنور اما بو یغینون انک بوزنی
 کویولری که ساده کده منافی ابرین بو مطلع انور **د** منکون مرقع کوه اده و **د**

کافر بکوی مغان جامه نپایم **خواجه عماد** لار واد بتمندند
 تجاریه تعینت ایرادی می کشید و منو بستیغ ضعیف ذلت و زینت و ار
 یست و مجنونه تنج ایلمند خلعقدن کوزجه دوستند غزل طورن و غنی
 طبع کوزلور بوظلع انکور **بردسکولین بیا و تعدود در جاس**
 کرد ظاهر لطف از آتش نپایم **مولانا بیضایی** محمود بر لاس
 هصار دن ایچیلک ایبه کلرک بر کلشیر اول لکرک بوسته اولوب
 قاری در استفاده محاظله سیان ایله لکسکر و صحت بولوب نیه صهار کوز
 همانکه اول نواحی دنور بولور انکور **بزن برینه خنی خنجر و فکس برتکیم**
 در این خانه قاریک را یک ساد افون هم **میر عماد** بزده شهر نینور
 عراقن قافونلک عنوانه کلرک بوزجه انفاق بولری اما بیعقل
 معاستلک ایبه جمله بولر بغنی ضایع ایلمک عرق ایله زان الفقه سید
 بوظلع انکور **دم الکلف** و باغجه ایلمک غنی لاله **زیبایانها** انورم ناندیر کار کالیم
 یدنجی مجلس سلو طین عظام و اولاد واجب الاحترام ذکر کنه که
 بعضی مناسب محلدره کوزل بیت اوتمشدر که فی الحقیقه کنوزکی
 سوتیش کی خوشدر و بعضی نظم لظا فتنه مشغول اوتمشدر

ملوک

ملوک شیخ لرینک بستانی و سلو طین کوه لرینک عمالی خاقان
 جهان کیده صاحب قران یعنی **تیمور کرکات** انا دانه برهانه اگر چه
 نظم سوتیکه انفاق ایتمشدر اما نظم و نثری او لفظ لطیف محل و موقون
 اوتمشدر که انک کی ربیت او قوم کوزل بیت سوتیلک قرادور
 تبرک حقیقن اول طرفتک مبارک اسمی بوختصده اوله که اول
 لظا فتنن بریه اختصار اولدی ایبه نقل ایردر که چون حید انشاء
 میرزا بنیزده عشرته جوق مشغول اولوب باغ و مزاجی اعتدال طریقون
 انخواف و دنن ناملوم جوق صورت طوعنه باشکی اول حضرته بوزجه عرض
 ایلمک لکه اوج نیدی و ارا فرا عسرت ایچکه باعث المرد حکم اولدی که توجی
 میعاد ایبه سکر و با و ارب او هنک دخی یاشنی کوزرسون اندن برک
 خواجه عبدالقادر و بری مولانا محمد کاخکی و برکی استاد قطبانی ایرک
 تدری و ارب الکسینی اوته نشدر دی اما خواجه عبدالقادر فرار قنور و ارب
 کنوزی دیوانه لکه قویوب ملکردن ملکه متواری یورر ایکی تا اول حضرت
 ینه عراقه یوریش ایرکی اول مالکون خواجه ذک اول حلالی بعضیه
 معلوم اولوب یوقار و عرض ایلمک حکم اولدی که طویوب کنور سوندر

اول حضرت تخت ایدیکه فقیر خواجه بی دیوانه گفته قوم سوب سوب
تخت او گفته کتور بدله که مقدم سیاست حکمی و لشیری جید خواجه نیک
کالا نزن بی قران حفی و قران علمی ایری ز الحان قران او قومه نیک
اول حضرت غرضی لطفه بعد اولی فضل و کمال اهل طرفه با قرب
بومصرعی او قودیکه **ابرا** زیم کتور مصحف زد **از** نضک خواجه به
انفاق و بر تیل اربوب کتور عالیا مجلسن نیرم ولزم ایری ادران
و فرام اهل سلور که بلکه فر ندر بویه لطیف سوز کمال فضل اهلنه
واقع اولز نا عالم اهل بیه لکه حال سلطان صاحبقران مجلسن
بی دبی کوزل ابریا و سوز لرحلان واقع اولقرن درانک دخی
مورود تیر که نسبتی اول جید بزرگوارنه وارر که اول بر نیک کما
روضه ز جهان و بوری جریا ممکن جوادان **از** سو آید با لطف
خاقان سعید شاهرخ سلطان که اولاد و مجاد بنین صاحبقران
با اسنک قاعقهای اولی نقل مشغولان ایزیری اما کوزل بیت ووزار
انز واقع اولردی بوق دخی نقل ایله اختصار اولنور بوقیر حقیق
عطان طلب نراه نیک مبارک دینور بویه ایشید که مجلس کار طرفه
با قرب

باقی شاهرخ میرادون نقل ایدیکه استاد قوم الدین معمان
بر عمارت جرسندن اعتراض ایدیکه بریل ملازم مدن محروم غمیزیل بنین
تقوم استخراج ایدیکه بوسه ایله یاد میرانک مبارک دینور بویه
بایلم کوی ایشینه کلوب صدورف واسطه ایشی آلی صور کتور با تقریبی
عرض ایشید میرا تبسم ایدیکه بویستی او قوشد **از** کوزل زیم **از** کوزل سخی
که بر اسمان نیر برداخت **از** انک کوی یادن بدیه او غول غمیزیل کل
که بودی تیر تیرک مستغیر **ابا کتور میرزا** نیر اولور با دخی
و قلیع ضریف جغهای اولوسن مسرود و چون طبعن نظمهای سوز
ایستی اول بهاد رلاک طور نیر بوقیوق اول مسرود **از**
ایریراک و ساف ایف بالنه **از** ایدیکه یات ای نیک بالنه **از**
ایت اولور میرو اول نامراد **از** ایرانا یف دخی غای بالنه **از**
اگر چه بعضی انفاغی بکانه و کتور اما تخمینگی کوزل بوقیر
سلطان سکندر شیرازی بوقی نیر و سلطنت تجلی در لکه لطفه
بالکز کتور ایستی اوله بی و اسکر بیلقی سلطنت کویا که او حقیر
بوشدر مولانا هیدر کتور کوی انک عماد حی اولشد که بونک

مشهورند در هفت ایلات و بیضا و کان ^{نقش در دم عیسی دکان}
 و سلطان سکر در که بطی نظم ای و بونوق ازین نقل ایر لکه
 تولون آخی غایت انیم یومی ^{اول مجالس دین کم اولی یومی}
 نام یونان نیک کاتبین مین برای ^{بامصر یا اهل بزارومی}
 مقدسکی تیونون بوزکانه راج در ^{خلیل سلطان حضرت}
 سلطان السلطین واقعه سندن صکن سرفرد تخمین سلطنت ای
 و ظراف و شعرا مجلسین جم اولور ای سمرورد که کوز فی شعر
 سولیدی اولقدر که دیوانی ترفیق خواجه عصمت الله قضین
 سولید را ما بطلون غیری بجزدی ^{ای کریری بیکر عزیز کف قابل}
 کام دین لعل روان بخش و اقل ^{الع بیک میرزا دانمند}
 یاد که ای کمالی بغایت جوخیرک بری قرأت ایبه قران مجید باد
 ایردی هیسات و ریاضات کوزل بلور ای اولقدر که زیج هیستی
 و رصداغدی و الا انک زیجی ارده ساعد بونوا لونه کاهی
 قطعه دخی میل ایردی بطلع انور ^{هر چند ملک حسن بزرگان است}
 سوزن مکن کوریم بران دکن است ^{با یسنقر میرزا خوش طبع}
 در کلمه

و زینک و سخی و عیاشی و هذیر و پاکت و ای بی خطاط و نقاش و ساز
 و کونین دن بویجه بی نظیر کسه لکه انک برتینن از یکا بیدر معلوم
 دکل که برایت زمانن مکان اولی فی قر عالی احتکاک ایبه بوزک بی
 کچر مستی اوله دیر بر مطلع انور ^{نذریم ان دوزخ اکنون دو اهدت}
^{مخفیه که} ^{علامه او شد با یسنقر} ^{انعام نوبه و با یسنقر}
 و طی مرسس بی دجا ماست ^{باب میرزا در چشم دخی وافی صفت}
 و کبرم اخلاق آدم ای همی الذم النون کمتک طمانی و طبر ذجه کالی
 یوغیری رضوی رساله نزلن لمعات ایله کلس رازه جوق مشغول
 و بطی دخی نظره ملایم ای بی بر باغ انور ^{چو باه جوام زبهر سوست}
 میدان بقیق کوزند بالادستی ^{جاست نریعت و حقیقت باه}
 چون جام شکسته بقیق بدستی ^{بوز کجه مطلع دخی انور که}
 نیم روز و کور کورب حیران اولاس ^{ای مین سفا قریان اولاس}
عبداللطیف میرزا سودای مزاج و وسواسی طبع و دیوانه
 دار ادم ای بی بوزن بستغه دخی عزیز بد ضلالت لری واری کوزن
 بیجا باق لازم کلو کچیش دخی مصلحتی چون باهت ^{باب سخی اولور دی}
 البته که سلطنت بیرویه و فای ایتدی قر اکاد دخی ای بی طبعی نظم و شوی

آبادان سوید ایری بوطع انکرکه **۵** برل جهان صدیوار کینظر او **۴۰**
 چون بگویم نکر این یارین بنیدیم **۵** سید احمد میرزا سید طبع واک
 ذهن کسه ایری خیا منزه نظاری و خزل و سنوی ترکی و فارسی خزل
 طوزن دیوانی وار و سنوی طوزن لطافت نامه انکرکه **۴۰**
 مطلع دخی کوزل وقع انکر **۵** صید ایتی فراق کیمنی مخ غمی دیک **۴۰**
 قبل ادمی لیس قبله زک یوزنی بری دیک **۵** یواری مطلع دخی انکرکه **۴۰**
 مرهم کزین این نیزها بماند **۵** عجب کربید لوزاجا بماند **۴۰**
سلطان احمد میرزا کوزل اخلاق و سیدین اطوار و **۴۰**
 وادمی شیوع و بابا جانندن خون طبع کاکامور و در بلاد خراسان
 تخت حکومت اید که هیچ کسه انون نکایت وطن ایدمی سلطان
 صاحبقرانه بدر منابه سن در وایه دیوان اختیار و مال و ملک
 مشاوار ایری و سباهی و جریزک معتمد علیاری اولدر نظم بولر بولر **۴۰**
 سیر کیمین سنج نکر و نیار اید اقای **۴۰** سحر با بنید کوز و اید کافیه غایقا
بایقرا احمدزا او که که سلطان صاحبقرانک توفیقان غایبی ایری
 و بیلس بلخ قبه الامین سلطنت ایری و کن شکسته نفسی کوجک
 کوکلک

کوکلک تراض و قیظیلو و حق شناسنی اعلی مرتبه ده ایری
 و طبع دخی نظم حیدیه سنون موآد کل ایری **۵** بوطع انکر **۴۰**
 زهی تجی حسن نو در جهان بید **۵** وین تجی اوسته جا مانید **۴۰**
کیچی بیک میرزا کوزل طبعو نیزادر اطوار و قوی حافظه **۴۰**
 بیت ایری از فرض کوزل طالب اولدی و اکثر علوم و فنونه کوز
 مطالعه کیمه و قوف حاصل ایری شعر و محافی کوزل اکثر و بلکه
 استه سه سوبیه بیلر ایری بوضفائی ایه در و تیلک لره مانی اولدی
 مکه زبارق شرفیه شرف اولدی اما بغایت مستغنی آدی ایری اوله بلورکه
 فقر استغنائی اوله بوبای انکر **۵** عمری بصلوح می کسودم خود را **۴۰**
 در شیوع زهد منعمودم خود را **۴۰** چون عشق آمد کلام زهد چه صلاح **۴۰**
 المنه قدر از مودم خود را **۵** بعضی دیر لکه بوبای خوف می **۴۰**
 نوزا ایه توارد وقع اولندر او یه دخی اوسته اولود و لند
بیلع الزمان میرزا حسن صورت و کزین سیرت ایه او استه
 و جمال ظاهری و کمال باطنی ایه بر استه کیمیند زرم اطوارن
 آتوبی طوع حق و لبسند و بزیم اسبابین عیش و خشنوع بی مانند

بنیارسه اولور و بوداری انج سبها که نه حسبی تخمین قلم اولورم
 یوز قومان خاقان و قاء آنک عین اخلاق تو بر بوقهر اوراق
 صبغیتور سه اولور حسبی با این فصاحت شعار تا اولر نسب نامه
 یا نیشلدر که هر صفی سی مانی کار کا هین مجمل ابرو حسبی نر حسن
 بلوغ و تار منشیله تاریخی ترتیبی و برینلدر که هر وقتی جیبست
 کارستانی منفعل ایلر هر کسه اولر نسب نامه به اقبسه بلور که
 خاقان و رای کا برتک و بر هندوین در لرو هر کیم اول تاریخی
 مطالعه ایتمسه انظر که همشید و اسکندر انک بلوچ و ایلیز
 نرمن در لیس جون بو مختصرده هیچ برینی اول جنسی سوزورد
 صیغاق اولر و انلرک نر حسن نخته سوملک اولر دیواری
 سوزا سلوی تقاضا سی اول اولور که حضرتک لطائف بلندن
 برینجه مطلع ایه بو اوراقه زیب و زینت اوله و تراجم ذهنک
 برینجه بیت ایه بو اخباره قدر قیمت و یریه و هر عاشقانه مطلع ایه
 درد اهل جاننه شعره فضا یافته و هر در مندانه بیت ایه عشق
 اهل کوکله بری بلا حیا قبله لیس اعری شروع مقصود و رجوع
 مطلوب

مطلع بقین که سوز اطراف اول نازک طبعه معجب کلر
 و فسانه طوی اول لطیف ذهنه باعث ملول اولسون اول حضرتک
 کوزل اشعاری و معنوی ابیات بنیاید جوقدر و دیوانی و فی مرتب
 اولسدر اول جمله دن تبرک و تین ایچون برینجه مطلع بیت بیت
 اولسور و اول دریادن برینجه در کیمای سی هکیلور و باقیه انیق
 ملک الکلام مولانا لطیف ناک مستهور مطلع جو ایز که
 ای قدریک طوی جنت خلد کلکون اوکته **۵** بو مطلع واقع اولسدر که
 خطی نیک تاریکوب نور عمل مبلون اوکته **۶** ایلو کیم جان کشته سی
 بر قطره خون اوکته **۷** بصیرت اهل عذرتن ظاهر در که تفاوت
 نه رتبه درینجه که مولانا یوزنی جنسته تشبیه ایز و آتی طوی
 اوکته اعتبار کیشدر و بنیاید ایز قدر و او ایه که ای مصرع برینه
 مربوط دکل و جوی غراب معنا ایه ای مصرع برینه موفق
 و انفاخی بر بر نیک مقابله سنن واقع اولسدر و قافیه به نفید
 و یکا هم سوزوردیف ایه ینه ای غزل واقع اولسدر او ایه که اول
 مطلع خطی توفیدر بویک مطلع و خطی توفیدر که بوزن عتاب

قوت معلوم اولد و مطلع بر برینه جواب دستمدر که بری بود
 سبزه خطینک سواد لعل خندان اوسته **۴** خضر کویا سیه المینو آجیوان اوسته
 ینه بری بویکه **۴** اول مرد خطی که همیشه لعل خندان اوسته **۴**
 سبزه دو کیم او سو تور آجیوان اوسته **۴** کجی مضمون ندرده بوطوطی
 نه کوزل وقع اوستدر که **۴** قالیجی جنب سبزه سخی خطی خود ای جا بار
 یاسیما نطق اول لعل کرا بر جا بار **۴** ینه هم اول مضمون بواج مطلع
 بر برینه جواب واقع اوستدر اول حضرتک اختراعیدر و واقعا
 بر بریندن کوزجه دستمدر **۴** سبزه خطینک ایچیندا ایلریم جا دور زمان
 حقه لعلینک اراهم و خطا دور **۴** زلف ایچر ایل خط ایچر لعل خندان دور
 ایلریم جا دور **۴** حقیقت جا دور **۴** زلف ایچر ایل خط ایچر لعل خندان دور زمان
 نندامر دور اراهم **۴** جا دور **۴** هم خط تعریفی بوطوطی کوزل دستمدر
 لعل اوزد سبزه خطی خود ای غبار **۴** تنوع کلام غزل کفر و زهار غبار
 هم اعلی مضمون بود ای مطلع دخی هر بری بر قیاسمدر بری بود که **۴**
 سبزه خطینک جیسا بر لعل اوسامی **۴** سبزه قریب فی تانک کربو سبزه خندان
 بر بود **۴** سبزه خطینک بود ایله داین بود **۴** بود ایچر ایل خط ایچر لعل خندان دور
 عشق

عشق شد تنوع عزیز کوزینی اعلی لغه تشبیه اریجی قضایه خطاب
 جیون درد مندا نه دستمدر که **۴** کوزلریم کوزلریم قضا بکل مومن کوزلریم **۴**
 اوز سبزه لیس و عشق دا عجب کوزلریم **۴** بوطوطی دخی کوزلریم **۴** جیون که
 انواع لبت عشق جیون بر برینک اوستن اوش اوله کوزل دستمدر که **۴**
 یوز کوزلریم تبه لاره بکل بغا اراهم **۴** صبر و صبر جلد و بولوغا بار ای **۴**
 بوطوطی دخی که کوز عشق و نظوری حسینی مجنون فرهاد و لیلی و ندرین عشق
 و سننه جیسا اریجی هم غریب هم درد مندا **۴** واقع اوستدر **۴**
 حسن ایچر کوزلریم **۴** لیس تر **۴** عشق اریجی زار اولد جیها و جیون عشق
 عشق السنه حریفی تعریف که اول اوستدر **۴** فی قالمش اول بوطوطی کوزل دستمدر **۴**
 عشقینک او اجموم و جیسا نانویم اوادی **۴** طرف اوسا بری که بر اوز زاییم اوادی **۴**
 عشق او جیون کوزلریم او جود دخی جیون کوزلریم **۴** صعب حالنی ندر حسن
 بوطوطی دخی کوزلریم **۴** اوستدر که **۴** بر قویا سیه لعلی و لعلی اوستدر **۴** بویجه **۴**
 کویا کوزلریم در برین اولد کوزلریم **۴** بویجه **۴** بظن انا سنن که صبر فرزندکی
 اولد مطلع کوزلریم **۴** اوستدر **۴** نیتی بر قویا سیه لعلی و لعلی اوستدر **۴** بویجه **۴**
 جیون بر زمان و مطلع غایب اولد **۴** بوز دورده قران تعریفین

بو جنس مطلقه دخی غایت نیکین واقع اندر **۴** اول قریب کوی یوزی نیک
 دور یکدی قوال **۴** با جام بوس لاد را سی و ایرد صاحب قران **۴**
 عشق استی استیعاب جاننه کار آید بکن منظر فی وجه غیب ایوب
 کدوی ایته دن قورار سفه محال خیال ایلغی اول مضمون بو مطلع
 دلیر واقع اولمشد **۴** عا ضنک مرین آجیب سیم ارباب اوزام **۴**
 اشکار لطف ای نیک کونظوم نینها اوزام **۴** عشق استی و بیدای
 امتدادی کجائین مطلقه واقع اولمشد **۴** بی اول ای جریه الوظوم نوز اتم **۴**
 بیجیم جسمی ای غیر دکای غم و غم بیل **۴** و کدو ضافی نهنه عشق داستانی
 باین مطلع مناب و کشمدر **۴** وه که عشق نیکین جریه ای افغانم دور نیک **۴**
 اچا کوی و کوی دایو کتایم دور نیک **۴** منظور نیک بری انفسه کوی نهن
 کدو ککلک ان به کلک ادا سنن بو مطلع دلیر دو کشمدر **۴**
 اوله کوی کیم غم ارا انفسه بریم دور **۴** خسته کونظوم زلفی تالی ای جریه دور **۴**
 بو قاجیه و رفیق دخی اول حضرتان خاصه طبعیدر و هیچ بریرده ایستلا **۴**
 و غایت نیرین و نیکین واقع اولمشد **۴** وه که هر چون طریقه اولای سالی ای بنیاد اوزجا **۴**
 ناتوان کونظوم کای بنیاد ای بیدار اوزجا **۴** کدو جسمه شعله فی مضمون عرض
 کونظوم

عرض قبله بو مطلع غریب و کشمدر **۴** استی خلعتدیم با سیم اوزای دلیریم **۴**
 کیم ایو عشق نیک اولمشد بر اوزا نفاق بکیم **۴** کویه بوالعجب خیالین و خنا
 حالین با ایتمک ایون بو مطلع مؤثر واقع اولمشد **۴**
 کیم هر نیکین وصال نیک غایبیم باری **۴** هیچ کوی کاینا ایتمک من حالیم باری **۴**
 هم هجرت می صعبتین کدوی ایتمک و افلاک ایتمک مغول طلوتر
 کیفیتین بوغزل با سدن ایباغه برضدته در ذاک و مؤثر واقع
 اولمشد و مطلقه بودر **۴** هجرت می ای حبیب من بیلور ایزم در دایلا **۴**
 سیدار قبلیم سنی ایستاد مکنک دایلا **۴** بو شعر کتیب اولنده جو
 حکم اولدی بعضله سو یکلن و بعضیلر سو یه نجه کلکی معترف اولدی
 اندر بری فقیر ایم که انصاف ایتمک مطلقه بودر **۴**
 اوقیانده دور اول قور غنا بولسا **۴** بی کوی کلکی اول خسر بولسا **۴**
 منظور نیک لعلی تبسمن کدو نیک داغ خونینی غنجه خندان دلایه
 نمانه تشبیه تمیند و اول معنی ادا سنن بو مطلع کوزل دور کشمدر **۴**
 ایله لعلی تبسم غنجه خندان بولسا **۴** دخی کونظوم قاناتی لاله نمان ایسا **۴**
 کلکی ناله سیرین دور قور جسمان فراید جند و ویرانه به نسبت ایزم اول معنی

تر حسن بوطلع زاده خوش افروخته **۴** و نه نطق نامی مردم بود اجازت **۴**
 کویا بجز بیاورد فریاد آواز و از آنرا **۴** منظور نیک غیر عسب **۴**
 التفاق اولدیفینه تحسیر اظهار بوطلع کوزل و عسب **۴**
 ای نول اولد بر این نیک زکایا **۴** و سفاک حسن بویب اول و زکایا **۴**
 منظوری زلفن آهوب قاشنه همین بر قیفون کند حلال متغیر اولدی اوستا
 بوطلع نازک و عسب **۴** زلف آهیب عسب تریفن آشفته احوال بود نیک **۴**
 جبین ابرو کوزوب کونکولوم اینحال براد نیک **۴** عشق غیر حق مقامی که
 منظوری بار و اغیار ایبه کون مرصون بوطلع غایت محل و قصد **۴**
 قانکوزیمینی کور کامینه و اغیار لای **۴** یا کور کامینه یا اغیار لای اغیار لای **۴**
 خون اشک و حال سینه اظهار بوطلع عاشقانه دا اولمشد **۴**
 قانکوزیمینی کونکولوم نال اینی سوز ماکنز **۴** حال اولدی کوزیم سوز ماکنز **۴**
 عشق خلفدن بل تا بلقن یان و غیره طرفه با مقدر کوزی
 منع ایدر معناده بو مطلع درد مندانه کلمشد **۴**
 اگوزا و کوزا سوزی اوزنکی هیلک است **۴** بیروفا نیز عشقون کونکولوم قانکوزیم **۴**
 غم تند بادیدن جسمی ناسی ورن بلکه بر ایبه کسان اولور معناده بوی
 خوش

خدمت ادا بولمشد **۴** غم سیما جسمی ناسی بولدی ورن قیلغودیک **۴**
 قابلی ورن کیم قرار بر لایق قیلغودیک **۴** بو مطلع تاقیه نزن
 صکر عطف و اوین کله ذک اصلاحی اورنه سنه طوق غیر اینج
 ایلمشد **۴** حیضاتی کلب مجروح کوزیم **۴** قولیلا ایله سبب هیرا ایتم اهدا **۴**
 بیدلکدن کولین استیوب واردیفنی بوخرن افزنه دک مسل سونج
 و طلع بود کوزن ایلمشد **۴** تنه بر اینان کونکولوم استیوب هیرا باریب **۴**
 کوه و دریا و با بالار ای بر اینضاریب **۴** یا عسقون حلال برستان
 لغی که سندن لال اوشن نهایت حسنلو بیانت ایلمشد **۴**
 اولدی و عسقون اذق برین حال میں **۴** کیم اتمک سر میں
 قبله دین اسونک و لال میں **۴** کولنی هجرون مضطرب کوز سکنی
 ایچون خانین برین کله کج فزده سنی و بر کینی بو طعه لطیف صورته
 بیان اولمشد **۴** غم سیما مخزون کونکولوم دلر بانیک کلبکوی **۴**
 بزم عشقک کوزی حشر فرانیک کلبکوی **۴** عشق اتمک کوز
 و عرقیکه مجنون انون قفلم استه سه بادن لایغنه دایق قابلی
 بو طلعن زاده سوزان کوزیم **۴** عشق اتمک کوزیم کوزیم کوزیم کوزیم **۴**

ال دبرم و فغان ای یک تن ای او را دی **۴** کرده و کلا نتر که
 عاقبتی رسوایق اینه بدل ایش اوله بو مطلع اخرنه دل بفتایت
 درد آمیزه بی نهایت شور انگیز واقع المشر **۴** ای کونکول کرده و
 بیست کتبی با خرد و دل **۴** عطف صبرم او ادیو اینی سینه وردی **۴**
 عشق صعوتدن حالنک بر بستن سوی بی هیچ کاشکی بوالد
 اولسون جو استعدا کوسه ملک بو مطلع دل بسند طوریه بیانه
 کلندر که **۴** عشق او هیچ کیم سندان دیک زاروشید بولار **۴**
 بوسه و مین کیمی اجور و رسوای کون **۴** عشق اولوع بیت تینه
 کله و کمال شرح بو غزلک اخرنه دل بیان ایلمندر و مطلع **۴**
 حجب درد مندانه وقع المشر **۴** عشق دین کیدی مندان شرح غانی **۴** حال
 کیم ای فهاد ایلو بخون قبال الم خیال **۴** وصل صانع جهان تو تو مندانه
 ناکاه حجه که قرار اطلق و موقی اول حیاته شرح ایتمک معناده بوبیت
 کوزله واقع المشر **۴** وصل ارا اولنور مینی جهان جفا سیدین بورون **۴**
 نیتی کیم قیل آنک خلاص ایتمک بلا سیرین بورون **۴** هم بورن غلوه معناه
 جی خوشدن آجه که وهلد کین التماس اریب بفتایت فاد واقع المشر **۴**

ای اجل

ای اجل او ده قیل جهان بلا کی بن مینی **۴** بریوی تو نهار اولور نیل باور ایلمینی **۴**
 محبوب بوزینه حجاب طویلی دنگدن کو کهنه اضطراب دوتد و کف
 شرح ایتمک واد بسنه که **۴** ذره با نعلیق محیب
 ایس کونکولوم کافه شفا اضطراب **۴** مهر رسا بفرمونه هر طرفه کوز کوه و حجاب **۴**
 وصال استیفا آندن کونکلی ای قنات غنی و کیر سکنی قناده تشبیه
 اریب عزیز معنی او ایلمندر **۴** کور سیکم دین ای کونکول هر دم قنات لار ساز قیل **۴**
 هجره سیدین وصالا کویها بر دار قیل **۴** بوز نزلک ایچ اینع التون حلقه
 و انک با نتره کاهلی سوادین عجب تشبیه اریب خوش بیان بوشه **۴**
 کل یوکی اطراف اول لاله اصغر میدور **۴** ای دار لطف مودور یا کاکا غیر مودور **۴**
 طراق استندون جسمی کول اولدیغی و اول کولدن مرزینی طرح ایدر معنی
 عجب دلنیزد و شمندر **۴** هجره نیک او نیدین نغم کول بولر ای خطاه بیل **۴**
 کر بنا قلسا آنک مزایم طریحین اول کول بر لاقیل **۴** بور و بیق دفع اول
 دهر نزلک خاصه طبعیدر که کنز و هجره سوزشتی ساز نفع یا قننه
 بونوع سولمندر **۴** اه کیم جهان او نیدین کویری جانیم اوز کانونع **۴**
 اور تا که عاطفی هم و خفایم اوز کانونع **۴** کنز و بری و نزلک شوقی

اثنی عشرتی و اول اشک قلعی حرارتی تفریق کوزل سولتند
 اول برکتی شوره او جسم جانم او زادی هر بر او حقون انک
 یوزخان و اینم او زادی براده کدو ملاتی و غم خراف شکایتین
 بونوع و عیندر نو بهار اولی ایملاس وه که عیسم کلینی
 غم خراف بی دین ساور ولی جدید فرمندی جنون زنجیره کفر
 لغز که کدو کولنه سیراش ایدر بجد مؤثر عاقله و اقله
 جنون زنجیری غا بلورم کفر ارا کونکول بولفا سین
 میں تلبه حالیدین جنود ارا کونکول کدو عتی اضطر ایند حسن
 اهدنه خلقی شیدا و عالمه رسوا الملک من ایکی نصیحه یوزونه
 تیرین او ایلکند بعد ازین ایس اهل الین سید اقلما نکر
 بیو فالین ابلا باک عالمه رسوا اقلما نکر کدو حور و شنگ کونی
 جنت رضواندن دیوز و خطی لاله لرزن کوزل ایدونی بو طلوع
 جود روان و لیس سکنه چکندر کلش کویونکین ای جهان رفته
 رضوان نجل یوز و خطینک رسکیدین هم لادم رحمان نجل
 معتوق استیا قدر خیال ایتمس اوله که کوزل کوز خراف جان اول
 حقیق

حقیق معناده بو طلوع غیب او ایلکند سین کوزل کوزل بر ایدیم حقیق
 هفتان جلا نین برون حقیق کوزل دین بر کوزلین جها حقیق افاضلین رون
 اول حضرتک نه خاصه و اختراعی بواج شعرد که اوز کاجا افضل
 ردیف ایدوب خافیه لری هو برینک اوز کاجا واقع اولوب هو برینک
 لطافتی بریندن کوزلیم و شکر بر ایدیم غم بیع عیسم نباین قدی
 و این اوز کاجا هفتس و صبریم ملکانه بر بر ایدیم اوز کاجا
 ینه بر طلع بونوع واقع ایلکند ایدیم بولورم ینه عتی ایچر اید اوز کاجا
 عقل و هویتیم دین جلا خلق ایچر اید اوز کاجا ینه بی بونوع ورکه
 بولفاما لعل اوزرا خطی خودار اوز کاجا توتی آهم برف دی کوزک
 یوزی زنگار اوز کاجا بوردیفن ینه بر شعر دخی وار که بالاده کون
 طلورده مرتبه ایند شعر خواجه حافظ سیرازی به واقع ایلکند
 اول حضرته دخی اول طلورده بو شعر عجب معنی الفیضه و شکر
 و مطلع بود وای و یوز منک وای کیم سرور و اینم باردی لا
 هفتس و صبریم ملکیدین ادم جانم باردی لا بو فقیر غزلنه جواب
 بو غزل واقع ایلکند که کدوم انصاف یوزنون معتوقم که یوز مرتبه

زیاده وجه دو مستند **۴** نوشته ما هم نیک ای سرو کل اندیم منک **۴**
 فی کوزوم دا اوقو باقی جان دا ازیم منک **۴** معشوق و صلی امین
 درد و حسرت اظهار این ایروب بیطاقتکنه رحم التماسنه بوطلم کوزل
 دو مستند **۴** نیچو بغای و صلیک امیدی غم درد و حسرتیم **۴** رحم قیلیم
 بوقشور و رحمتیک ای دی طایقم **۴** مثل طورن بوطلم کج
 پرورده و آراسته از واقع اولور که اول حضرته واقع اولور **۴**
 میں هلال اولور و غمیک دین میں تو یانک این ای صغیم **۴** غیبیک میں
 لسا میں دین کوم لیک و نیک کرم **۴** مولانا یقینی به جوی سوسکت که
 فقیر اذضاف ایدرم که اگر مولانا حیانه اولسه اذضاف ایدی
 مطلق بود **۴** ای و مالک خسته کونکلموم مرمی ارام جا **۴** اولاد هم حیران
 یل دین میں قاتیق جانلق یا ما **۴** هم بوج و قافیه دهینه بشود که
 ایکی بر بزن لطف دق واقع اولور مطلق بود **۴** ای سنگ
 قاشی کوزونک برفته افزون **۴** بلار نیک و خسته کونکلموم کا حیث
 جاودان **۴** معشوقک کوز لکنک بولجب لکن که مجتنب جا
 ویریه اینا غم بجز دوزن بوطلم غیب عاشقانه واقع اولور **۴**
 طایبار

طایبار ضویا ایردای نوع یکی برنشا **۴** کیم نیجه مر نیک
 و اجهک بریم ایمان باورنشا **۴** منظور نیک مفرط التفاتن
 بیحال اولوب بیخودانه اول التفاتی اظهار ایدر معناده بوطلم
 غیب و ابوشد **۴** ایرو لوب کل باش غم بل وصال اولغای منک **۴**
 کل اینک باشی ابوالغای زحال اولغای انفا **۴** معشوق نامه
 یازد یقین سرور اولدینی معناده بوزل حیدر نیک و اخر نه دن
 مسلسل مضمون مطلق بود **۴** فرقتک دین یق اینک بیچیم داجان
 جانیم دانا ب **۴** کوزد اخواب ایدی و نمکین کونکل دایه و تاب **۴**
 معشوق و صلی امین زن مدتی مستند اولوب اول دولت میسر
 اولدقن صکر صحت مرضه مبدل اولدینی تحسرتیم بیمل و نیک
 ای یقینی بود **۴** مدتی عشقیک خلیلی بیلا ایدرم مستند **۴** باره و صلیک
 بیلا ایدرم بولادیب بره مند **۴** حوله بد دولت بد لغو دیک بولری میسر
 و ای کیم **۴** صحتیم اول لحظه طالع ضعفی دین تابی کزید **۴** اول مضمون
 بهار و صلی میسر اولوب کول فراق خزانک خارنزه آزرده در بوطلم
 زیاده سوزناک دو مستند **۴** نازه بولری باغ و کونکلموم و فراق آزاری دور **۴**

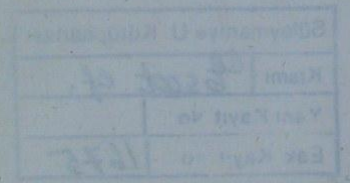
جلوه قیلدی کل نیای باغیریم دا هجان خاری دور **۴** بر ماه خراقدن
 تیر و خنایان انک زلفنه بکزه دوب شکایت اظهارن بد مطلع
 حضرت محذومی نوراً تبعی درکه **۴** قیلدی بختیم ترا زلفی دیک
 اول ماه از فرق **۴** بیخه کویدور کاسی منی دختنه نه اه از فرق **۴**
 مطلوبنک ماه عارضن سعادت مطلعی خاک و کاهن اهل نیش
 فوتیاسنه نسبت اینه بو مطلع خوش صاف و سلیس و بان دوستد **۴**
 ای ماهه مطلعی اول عارضن ماهنک سینگ **۴** اهل نیش تو نیای
 خاک کاهنک سینگ **۴** محبوب جمالن کورمش کن اولیو جسته کوه
 وصال کوی مسکن اولدیغی سکرانه ده بو مطلع کی از واقع اولد **۴**
 سکر کیم جمالنک بن کوزوم روشن دورور **۴** خسته کونفولوم کاو و مالنک
 کلبتی مسکن دورور **۴** کتونیازی و مه بدفرزانی شرحین بو مطلع
 درد مندره واقعد **۴** وه فی حالت دور که مین هر نیچی کور کوزم نیاز **۴**
 ای صبر کیندن ظاهر اولماک غیر نیاز **۴** سفن غزم و منظورن
 آریلور محلدن غیر باد مضنونلر الفاظنی ردیف ایدوب سوللورن
 شعرینک مطلعی بغایت شورانکیز و در دایمز واقعد **۴**

اه ای

اه ایلم غزم ایساح ای بزم غامرم بختی قال **۴** درد ایلا ابریدیم
 ای دریم غامرم بختی قال **۴** عشق نشندن کتو درد و سرین
 و فرقت داغدن محبوب غفلتین بو طلعه سرد و پاک و بغایت
 سوزناک سولمشد **۴** حدین انی عشقیک انی ایچا درد و سریم **۴**
 و ای کیم بیه غافل و کویدوردی داغ فرقیم **۴** ماه تابانی مخاطب
 اربع دن اذن آرد و دست کون چشم کرایتی خان باشی اظهار ایوب
 بنکی و بکه مایه **۴** سیدین آرد و شطالای ماه تابان منک **۴**
 دم بریم قایاتی بیلور چشم کرایتم منک **۴** مطلوب کتو ظلمتک
 غدرین طمن و طنز اینه سویدکن که فی الحقیقه اولدیغی نه
 عاشق جاننه بخلدر بو مطلعن عزیز ادا و هم عاشقانه
 بیان بولمشد **۴** غدر اولدی شیرین حدیتمک سکر زایلیم **۴**
 یوسون بیلر او توم فی دم بریم نیز ایلیم **۴** کتو عشقی حالدن خبر
 ویرمکن که کول هر بار درد و غمندن ازار بولور اما انک
 ماه خراقی کوردکن محبتی افزون و محنتی اوزون اولور
 بو مطلعن نظیری بو قدر **۴** هر نیچ تا بار کول درد و غم و آزارینک **۴**

مهری و تاریخ کیم کوز سام خراسانی **۴** سرو از اندک باغده
 جلو ایلمسی و اول سیدک عشق اهلنی آه و فرادی باقی
 بیانن بو مطلع عید المثل و محمد **۴** هبلوه ایله ریاضه ارا اول
 سرو از دیم یانا **۴** کوی دور و عشق اهلنی بویه و فرادی یانا **۴**
 دور اندک و فاسز لیلی سکا تنن بد بیت موعظه طریقین
 مفیدور **۴** و هر باغی نیک ریاضه دایوق بوی وفا **۴** خواه
 و غنا لادین کور خواه طرز یفا **۴** کردون بیدارک الی
 باوه قور تادر مضمونن ساقی بی مخاطب ایرو بی طومنی
 استعد عا سنن بد بیت غایت مبتعد **۴** ساقی اوقیل
 نولا کردون کیمی ساغرا کیم **۴** جانجا و جری دمی بیدار کردون
 کور مایم **۴** اول عالم اهلنی سلطان همق عندن جوق عالم
 سلطاننی محقر کورینور و فقری فی الحقیقه سلطنه
 ترجیح ایدر بد بیت که حقیقت معناسی مجاز صورتن ادا
 بولندر امیدر که اول طرفتک طریقیه جمله مجاز اهنه دغ
 احسن و حقیقت اهنه دغی مستحسن واقع اولندر که **۴**
 ۱۰۰

کیم کد اینک بوم عالم دین کجیب ای دلبر **۴** فقرا اهل ایجر اول کطا
 عالم دور بکون **۴** اول هم ایون طبعک بونوع دقت سارلق
 و نکته برداز نقلین سیر دیری بیلرجه یازسه تمام یجز
 و فرد خرده دان خوش تقریرنی قرن لرجه سو بجه
 تمامه یجز اولی اولکه اختصار ایله تمام این و دعا **۴**
 اختتام و بریه **۴** یارب بوجان شاه لاری نیک شاه **۴**
 کیم کونکلا ایرور سر زبان اکا شه **۴** بیکب انقا اوج ماه دین تارک **۴**
 نیکم نیا یار ایسا اینک دلخواهی **۴** کوک عرصه سن بنگاه **۴**
 بوسو یارب **۴** کوک شمس جتر جا شه بوسو یارب **۴**
 کوکب عدد کاسیله بوسو یارب **۴** هر ایشی دایق بنگاه بوسو یارب **۴**

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Hanife GEZER

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 22.09.1987 - Biga / ÇANAKKALE

Medenî Durumu: Bekâr

Tel: 0 536 362 78 46

Fax:

Elektronik posta: gezerhanife@hotmail.com

Yazışma Adresi: Bahçelievler mah., Hayyam1 cad., Okan Apt., Daire: 2, Talas / KAYSERİ

EĞİTİM

Derece Kurum Mezuniyet Tarihi

--- Bilecik Anadolu Öğretmen Lisesi, 2004

--- Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, 2009

YABANCI DİL

İngilizce

